

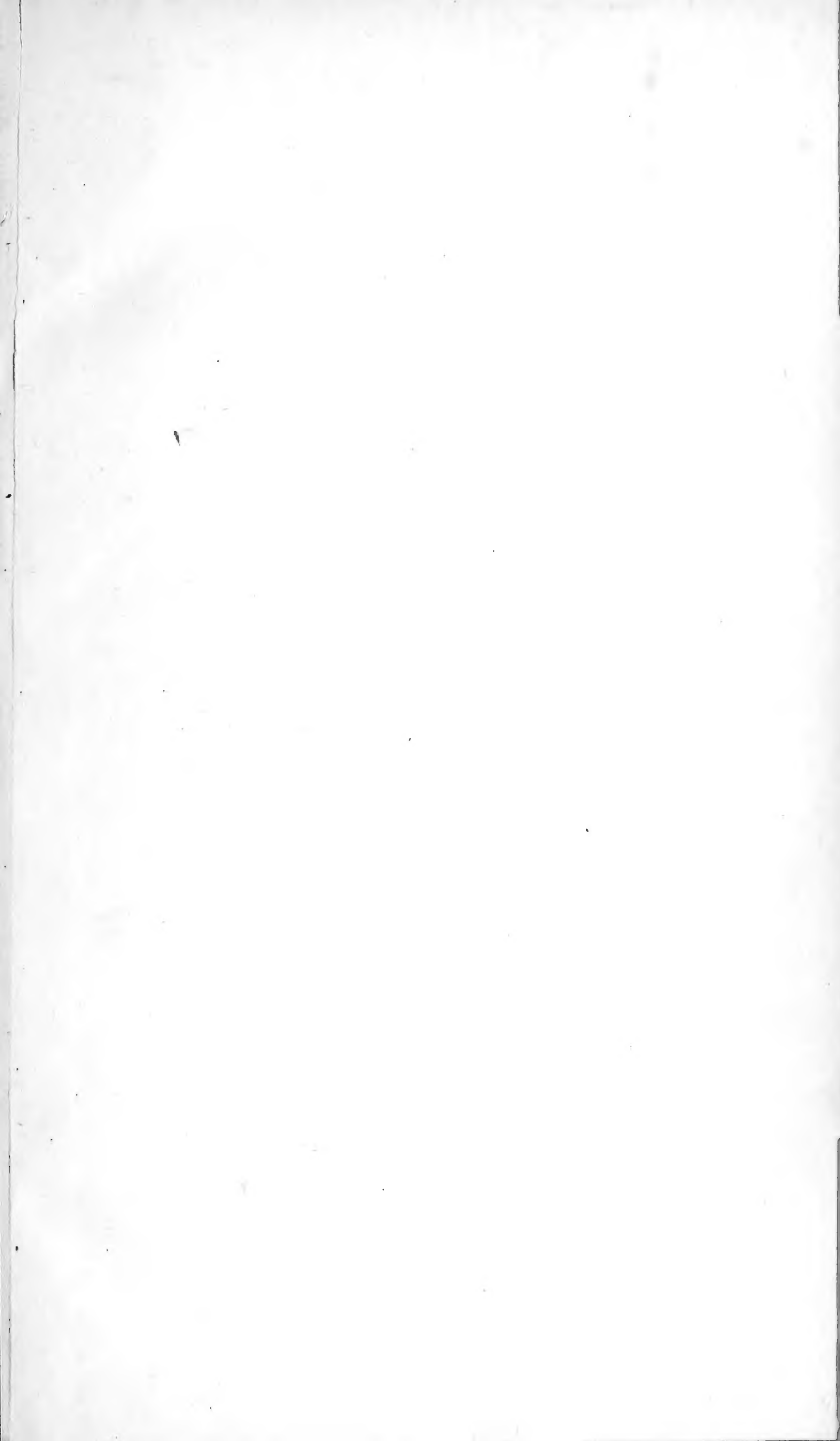
5.06. (48.5)
B

Q64
.K8K83
*

Library

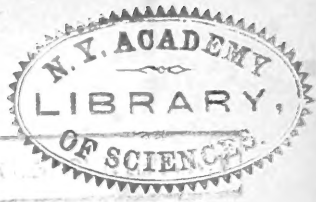
1270

44 E.

593

KONGL.

VETENSKAPS-
AKADEMIENS
HANDLINGAR,
FÖR ÅR 1851.

STOCKHOLM, 1853.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

1870

ALBERT

1870

HAY

1870

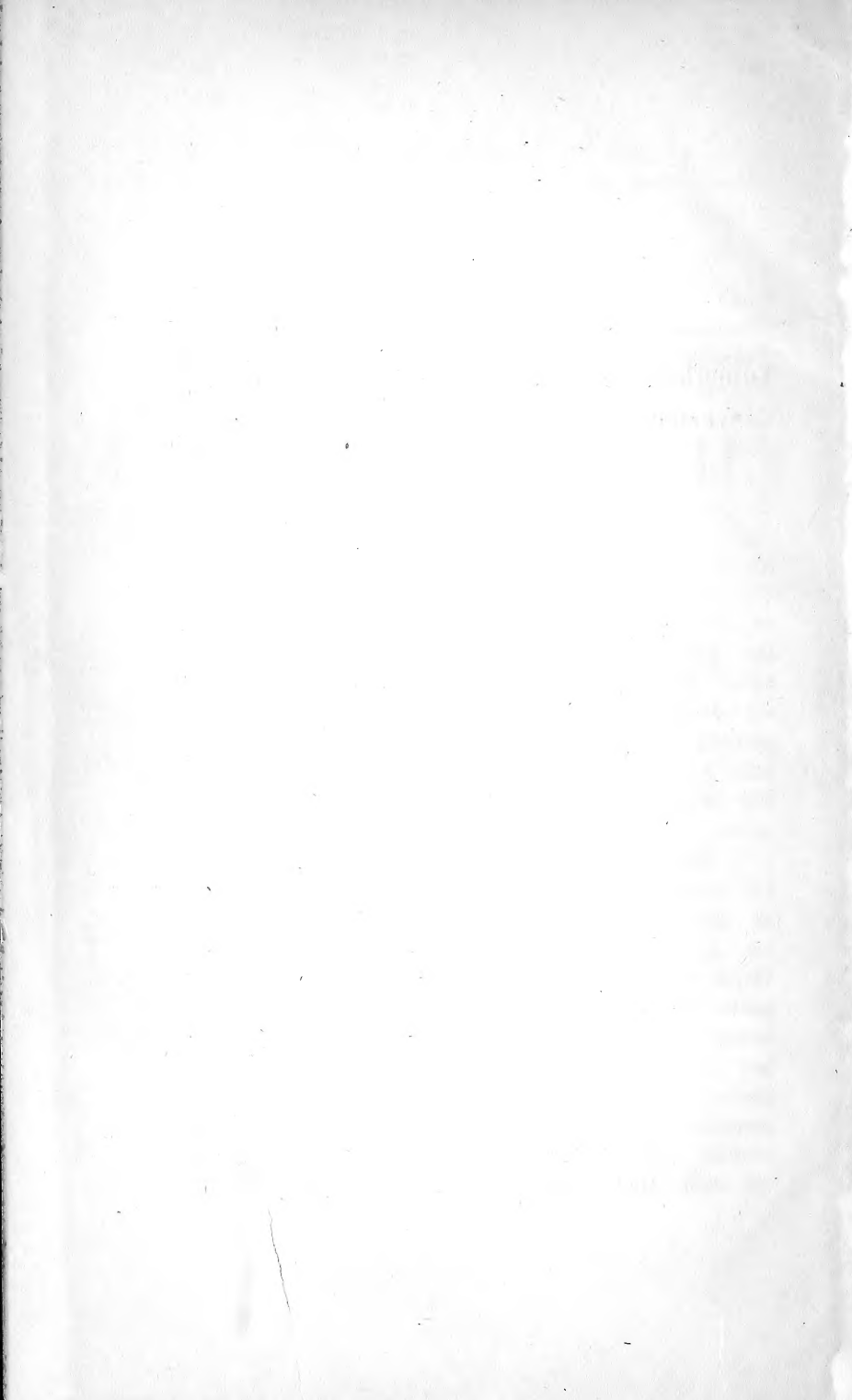
1870

Anmärkingar om dödligheten hos barn i
Sverige åren 1831 till och med 1845;

AF

J. G. COLLIN.

Inlemnad d. 5 Mars 1852.

Nedanskrifna undersökningar grunda sig på Kongl. Tabell-Kommissionens Tabeller och till Kongl. Maj:t afgifna underdåniga Berättelser, samt, då dessa icke lemnat tillräckliga upplysningar om födda och döda i rikets särskilda städer åren 1835 och 1840, på de uppgifter, hvilka Herr Hofmarskalken och Kommendören J. A. LEYONMARCK benäget meddelat. Att tillfälliga mindre epidemier och andra omständigheter icke skola göra slutsatserna opålitliga, hvilka man kan anse sig befogad att draga af de dödas antal, jemfördt med de föddas, har jag utsträckt deona undersökning till 15 år och af de sammanräknade summorna sedan bildat mig ett årligt medeltal. Då dödligheten är mycket olika i städerna och på den egentliga landsbygden, har jag noga afskiljt de förra ifrån den sednare. För att lätta den allmänna öfversigten, har jag utfört alla beräkningar i procent.

Mitt ändamål är att söka uppstågda orsakerna till den stora dödligheten hos barn på vissa orter, så att man, när uppmärksamheten derpå blifvit väckt, om möjligt, må kunna uppfinna medel att sätta gränser för densamma. Derföre har jag angifvit de omständigheter, hvilka enligt min enskilda öfvertygelse äro vållande dertill. Möjligtvis kan jag likväl i åtskilliga hänseenden misstaga mig. Också känner jag noggsamt, att siffror kunna gifva anledning till flerahanda uttydningar, när de beträktas ifrån olika synpunkter. Sjelfva faktum kvarstår dock alltid, och hvilken tydning siffrorna

än må erhålla, skall jag anse min möda tillräckligt belönad, endast jag lyckas att fästa en allmänare uppmärksamhet på tillståndet.

Ifrån och med år 1831 till och med år 1845 hafva i hela rikets städer och landsbygd sammanräknade i medeltal årligen blifvit födda 96,835,2 barn. Af dem äro per medium årligen döda:

under 4 år	15,716,6	eller	46,23	proc. af de födda.
emellan 4 — 3 år	5,345,6	»	5,52	»
» 3 — 5 år	2,165,0	»	2,24	»
» 5 — 10 år	2,544,6	»	2,62	»
» 10 — 15 år	1,471,3	»	1,52	»

S:a under 15 år 27,243,1 » 28,13 pr.

Ibland 100 födda barn hafva således något öfver 28 aflidit inom 15 års ålder. Dödligheten visar sig, såsom allmänt är bekant, störst under första lefnads-året, men aftager under de derpå följande två åren så betydligt, att den då endast utgör omkring en tredjedel af hvad den under det ensamma första året var. Ögontändernas fram-brytande anses i enskildta fall med rätta såsom vådligt för barnens lif, vådligare än framtändernas, isynnerhet hos förut sjukliga barn, äfvensom afvänjningen från bröstet, hvilken åtminstone ibland landt-allmogen vanligtvis sker efter fylldt ett år. Att de likväl icke utöfva något mycket skadligt inflytande på det stora hela, synes nyssnämnda förhållande utvisa. Emellan tre och fem år minskas ännu mera dödligheten, emedan den uppgår till ungefärligen två femtedelar af de nyss föregångna två årens. Sedan aftager den ytterligare, samt är minst emellan 10 och 15 år. Tandombytet synes således vara lika litet menligt för

barnets lif, som de fordom så fruktade sjotalen af år. Sammanräknar man dödsprocenten ifrån 1 till 15 år, så uppgår den blott till 11,89 procent, då den under det enda första året utgjorde 16,23 pr. Följaktligen hafva 4,34 pr. flera barn under detta första lefnadsår afidit, än under alla de öfriga fjorton tillsammans.

Vill man fråga, om denna dödlighet hos barnen blifvit ökad eller minskad, jemförelsevis med en föregående tids, så låtom oss undersöka förhållandet åren 1816 till och med 1830. Då föddes per medium hvart år 91,970,3 barn, ibland hvilka årligen blefvo döda:

under 1 år	45,618,3	eller	16,98	pr. af de födda.
emellan 1—3 år	5,726,0	»	6,23	»
» 3—5 år	2,237,6	»	2,43	»
» 5—10 år	2,270,3	»	2,47	»
» 10—15 år	4,185,6	»	4,28	»
Summa till 15 år	<u>27,037,8</u>	»	<u>29,39</u>	pr.

Vi se således, att den verkliga blifvit minskad med 1,26 procent. Denna minskning äger likväl endast rum till femte året, då den utgjort 1,65 pr., hvarefter motsatsen inträffat ända till femton år, eller att mortaliteten åren 1831 med 1845 blifvit ökad med 0,39 procent. Det förra torde utvisa större omtänka på seduare åren vid de späda barnens behandling. Förklaringen af orsaken till den ökade dödsprocenten efter fem års ålder blir svårare, men torde möjligtvis kunna finnas i större sjuklighet inom landet, t. ex. Kolera-farsoten år 1834, eller deruti, att barnen ibland allmogen tidigare blifvit tillhållna till arbete, hvarigenom de mera utsättas för sjukdomsorsaker.

Proportionen i dödlighet emellan båda könen var åren 1831 med 1845 i medeltal årligen:

Gossar

döda under 4 år	8,627,3	eller	8,91	pr. af	alla	födda.
emellan 1—3 år	2,805,3	»	2,89	»	»	»
» 3—5 år	4,131,0	»	4,17	»	»	»
» 5—10 år	4,336,0	»	4,38	»	»	»
» 10—15 år	764,3	»	0,79	»	»	»
Summa till 15 år	44,663,9	»	45,14	pr.		

Flickor

döda under 1 år	7,089,3	eller	7,32	pr. af	alla	födda.
emellan 1—3 år	2,540,3	»	2,63	»	»	»
» 3—5 år	4,034,0	»	4,07	»	»	»
» 5—10 år	4,208,6	»	4,24	»	»	»
» 10—15 år	707,0	»	0,73	»	»	»
Summa till 15 år	42,579,2	»	42,99	pr.		

Ehuru i allmänhet flera gossar födas än flickor, aflida också under barndomen flera af de förra än af de sednare. Denna större dödlighet hos gossarne är betydligast under första lefnadsåret, då den uppgår till något öfver $1\frac{1}{2}$ procent, aftager sedan progressivt till femte året, hvarefter den till det tionde å nyo något ökas, men minskas på nytt emellan tionde och femtonde så, att den då nästan alldeles blir lika emellan båda könen. Redan Jos. CLARKE sökte (1786) att förklara den större dödsprocenten hos gossarne derigenom, att de lida mera under förlossningen, emedan de vid födelsen vanligtvis äro större och mera utbildade. Att till någon del så förhåller sig, kan icke nekas; ty ibland dödfödda finnas flera gossar än flickor. Men nämnda orsak kan egentligen endast verka under de första dagarne efter födelsen, och likväl visar ofvanstående jem-

förelse af förhållandet i Sverige, att mortaliteten är öfvervägande ända till tionde året och emellan detta och femtonde ännu icke blifvit fullkomligt jemnad, fastän olikheten då blir ganska obetydlig. Orsaken måste således ligga djupare och bör hellre sökas i gossens hela organisation, hvilken i allmänhet är starkare, mindre eftergifvande och böjlig än flickans, samt derigenom våldsammare angripes af sjukdomarne och häftigare reagerar emot sjukdoms-orsakernas inflytanden. Under de första tändernas frambrytande lida gossar vanligen mera af kongestioner till hufvudet och genom dem uppväckta lifsfarliga hjern-affektioner. Deras sjukdomar äro dessutom vanligtvis häftigare och döda hastigare, om icke snar hjälp emellankommer, hvilken i vårt glest bebyggda och med läkare mindre väl försedda land ofta icke tidigt nog kan erhållas, samt för öfrigt af allmogen sällan anlitas.

Att dödligheten emellan tio och femton års ålder blir nästan lika hos gossar och flickor, ehuru den ditintills var hos de förra öfvervägande, synes böra tillskrifvas manbarhets-utvecklingen, hvilken i Sverige emot utgången af nämnda period börjar, samt hos flickor i allmänhet är häftigare, mera gemomgripande och i synnerhet på svaga konstitutioner utöfvar ett farligt inflytande. Denna utveckling är likväl i vårt land icke slutad vid fyllda femton år, utan fortgår, i synnerhet på landsbygden, ännu några år längre. För att närmare bestämma förhållandet i mortaliteten inom båda könen och undersöka hvad inverkan på dem nämnda utvecklings-period kan äga, må derfore tillåtas mig att ännu några år utsträcka min jemförelse, fastän detta egentligen icke tillhör mitt närvarande ämne. Procenten af döda emellan 15 och 20 år till alla årligen födda var:

Åren 1831—1835 i medeltal hvar år

		hos gossar 0,72,	hos flickor 0,70.
» 1836 — 1840	»	0,83	» 0,82.
» 1841 — 1845	»	<u>0,80</u>	» <u>0,83.</u>

Medeltalet af alla femton åren

blir således . . hos gossar 0,78, hos flickor 0,78.

Detta medeltal visar följaktligen likheten emellan könen alldeles återställd: en omständighet, som bekräftar den mening jag nyss yttrat. Dervid förekommer dessutom det anmärkningsvärda, att mortaliteten hos flickor med hvar femår tilltagit i proportion till gossarnes, så att den åren 1841—1845 till och med öfverstigit de sednars. Sådant kunde gifva anledning till den förmodan att, om manbarhets-utvecklingen under denna lefnadsålder kan i allmänhet betraktas såsom det för lifvet farliga momentet, densamma på sednare tiden blifvit allt mer och mer vådlig för flickorna. Orsaken skulle kunna sökas i en allt mer förvekligande uppfostran, flickornas afhållande ifrån arbeten, som fordra större kraft-ansträngning och mera rörelse i fria luften, men deremot mera sysselsättande med sömnader och andra göromål, som tvinga till stillasittning i en instäugd kammarluft, kanske också i romanläsning, hvilken spridt sig äfven till landsbygden, äfvensom i det tilltagande bruket af kaffé. Allt detta dels uppjagar fantasien, dels verkar omedelbart en blodfullhet i underlifvet, som kan göra könsutbilningen vådlig. Emedlertid får man icke förhastas i detta om-döme; ty nämnda orsaker hafva i Sverige småningom tilltagit, hvaraf följer att åren 1816 till och med 1830 de borde vara mindre verksamma, samt sålunda äfven dödligheten hos flickorna i proportion då minskad. Åren 1816 till och med

1830 var likväl ifrån 15 till 20 års ålder procenten af de döda till alla årligen födda i medeltal:

Åren 1816 — 1820 hos gossar	0,73	och hos flickor	0,73.
» 1821—1825 »	0,61	»	0,62.
» 1826—1830 »	0,69	»	0,68.
Medeltal af alla 15 åren »	<u>0,67</u>	»	<u>0,67.</u>

Proportionen under dessa föregående femton år är alldeles densamma, hvaraf man synes böra kunna sluta, att orsakerna icke äro de ofvan uppgifna. Vid denna jemförelse visar sig likväl det beklagansvärda förhållande, att dödligheten hos ungdom emellan 15 och 20 år på de sednaste förflutna tre qvinqvennierna ökat sig i medeltal årligen med 0,11 procent.

Nu anförda mortalitet hos barn har varit den allmänna i hela riket. En stor olikhet äger likväl rum på olika ställen och isynnerhet emellan städerna och den egentliga landsbygden. Ibland Sveriges städer står *Stockholm* högst i mortalitet, framför allt hos barn.

Under alla femton åren 1831 med 1845 äro derstädes i medeltal årligen födda 1,384,2 gossar och 1,332,4 flickor, eller tillsammans 2,716,6 barn. Af dem hafva per medium hvart år allidit:

Gossar

under 1 år	461	eller	46,97	procent.
emellan 1—3 år	443,6	»	4,18	»
» 3—5 år	44,7	»	4,64	»
» 5—10 år	48,8	»	4,80	»
» 10—15 år	<u>24,4</u>	»	<u>0,79</u>	»
S:ma under 15 år	<u>689,5</u>	»	<u>25,38</u>	»
Emellan 15—20 år	39,4	»	4,45	»

Flickor

under 1 år	398,2	eller	14,66	procent.
emellan 1—3 år	404,2	»	3,84	»
» 3—5 år	40,2	»	1,43	»
» 5—10 år	38,2	»	1,40	»
» 10—15 år	49,7	»	0,72	»
S:ma under 15 år	<u>600,5</u>	»	<u>22,10</u>	»
Emellan 15—20 år	28,5	»	1,04	»

Tillsammans gossar och flickor

under 1 år	859,2	eller	31,63	pr. af alla årligen
emellan 1—3 år	217,8	»	8,02	födda
» 3—5 år	84,9	»	3,12	»
» 5—10 år	87,0	»	3,20	»
» 10—15 år	44,1	»	1,51	»
S:ma under 15 år	<u>1,290,0</u>	»	<u>47,48</u>	»
Emellan 15—20 år	67,9	»	2,49	»

Ibland hundra i Stockholm åren 1831 med 1845 i medeltal årligen födda hafva följaktligen derstädes icke mindre än 47,48 hvart år aflidit, innan de uppnått fyllda femton års ålder, eller med andra ord: vid femton år lefde blott 52,52 procent af alla födda, d. v. s. omkring 2½ procent öfver hälften. Denna ovanligt stora mortalitet måste förefalla oss så mycket mera beklagansvärd, då vi t. ex. framdeles skola se, att på landsbygden i Vesterbottens län under alla åldrar icke dött flera i medeltal årligen än 49,20 procent af de födda. Äfven i Stockholm har dödligheten varit störst under första lefnads-året, nemligen 31,63 procent af dem, som blifvit födda, och sedan har den åftagit nästan i samma progression, som vi anmärkt angående Sverige i allmänhet. Likaledes har den varit större ibland gossar än flickor,

hvilket mest inträffat under första året, hvarefter olikheten aftagit, ju högre åldern uppgått, till dess denna olikhet emellan 10 och 15 är nästan alldeles försvunnit.

Följande tabell angifver skiljaktigheten emellan Stockholm och Sverige i allmänhet.

Döda barn i medeltal åren 1831 med 1845 i procent till alla årligen födda:

	Gossar			Flickor			Summa gossar o. flickor		
	i hela riket.	i Stockholm.	öfverigt i Stockholm.	i hela riket.	i Stockholm.	öfverigt i Stockholm.	i hela riket.	i Stockholm.	öfverigt i Stockholm.
Under 1 år	8,91	16,97	8,06	7,32	14,66	7,34	16,23	31,63	15,40
Emellan 1-3 år	2,89	4,18	1,29	2,63	3,84	1,21	5,52	8,02	2,50
» 3-5 år	1,17	1,64	0,47	1,07	1,48	0,41	2,24	3,12	0,48
» 5-10 år	1,38	1,80	0,42	1,24	1,40	0,16	2,62	3,20	0,58
» 10-15 år	0,79	0,79	0,00	0,73	0,72	-0,01	1,52	1,51	0,01
Säma till 15 år	15,14	25,38	10,24	12,99	22,10	9,11	28,13	47,48	19,35
Emell. 15-20 år	0,78	1,45	0,67	0,78	1,04	0,26	1,56	2,49	0,93

Då sålunda i hela riket, hufvudstaden och de öfriga städerna inberäknade, dessa femton år i medeltal årligen affidit under barndomen 23,13 procent af de per medium hvart år födda, hafva i Stockholm dött icke mindre än 47,48 pr. eller 19,35 pr. flera. Skilnaden är störst under första året, hvarefter den aftager, så att slutligen emellan 10 och 15 års ålder den alldeles upphör, till och med dödsprocenten i Stockholm med 0,01 pr. då blir lägre.

Emellan könen erbjuder sig ingen anmärkningsvärd olikhet i Stockholm och hela riket i allmänhet förr, än emellan 15:de och 20:de året,

under hvilken period 0,41 flera gossar blifvit af döden borttryckte årligen, än flickor, hvaremot dödligheten i hela riket vid denna ålder var alldeles lika. Har man anledning antaga, att, såsom redan blifvit anmärkt, könsutvecklingen utöfvar menligare inflytande på flickor, än på gossar, hvilket äfven bekräftas af läkarne's erfarenhet, så måste ett motsatt mortalitets-förhållande i hufvudstaden grunda sig på orsaker, nog mäktiga att hos ynglingen icke blott motväga detta, utan äfven att hos honom framkalla en öfvervägande dödlighet. Enligt min öfvertygelse böra de sökas i samhälls-förhållandena inom Stockholm, genom hvilka gossen i förtid indrages i verldshvinlet, om han är rik, ofta i utsväfningar och nattvak, är han åter fattig, i ett oafbrutet sträfvande att förskaffa sig bergning, hvilket ofta öfvergår hans krafter; och anser jag detta så mycket hellre vara anledningen, som i närvarande tid gossen icke tror sig snart nog blifva karl och sätter en viss heder uti, att nästan till alla delar efterhärma denne, men af erfarenheten ännu icke lärt sig inse skadligheten af att gå naturen i förväg.

Den nästan otroligt stora mortaliteten hos barnen i Stockholm, isynnerhet hos de spädate, förtjenar också i hög grad att till sina anledningar närmare undersökas. Redan har den mycket tilltagit, och det är tid att med allvar tänka på utvägar att inskränka densamma. Den ligger likväl mycket djupt grundad i hufvudstadens inre samhälls-tillstånd, så att någon inskränkning icke är möjlig utan en af nit och värme för det viktiga ändamålet lifvad sammanverkan emellan de laglige auktoriteterna, samt religions-läraryne och läkarne. Ty skall man härvid slutligen lyckas, måste man förnämligast söka att inverka på öfver-

tygelsen, att med lättfattliga skäl bevisa skadligheten af den nu rådande osedligheten och det helsoförstörande lefnadssättet.

Den förnämsta orsaken är nemligen utom allt tvifvel den nästan med hvart år mer och mer tilltagande osedligheten, hvarigenom de årligen födda oäkta barnen i Stockholm blifvit så ökade, att de år 1845 uppgingo till den stora summan af 1,340, då alla födda, äkta och oäkta sammanräknade endast voro 2,944, således till en proportion af 1 oäkta till 2,2 af alla, som föddes, eller med andra ord icke långt ifrån hälften oäkta. Att de oäkta barnen i hög grad vanvårdas, är allmänt bekant, samt bekräftas dessutom nogsam af följande mortalitets-förhållande:

Åren 1831 med 1845

äro i Stockholm per medium årligen födda 1,558,5 äkta och 1,158,1 oäkta barn. Ibland dem hafva hvart år aflidit, jemförda med de födda äkta eller oäkta särskildt

Äkta

under 1 år	368,7	eller	23,66	procent.
emellan 1—3 år	150,6	»	9,66	»
Summa till 3 år	519,3	»	33,32	»

Oäkta

under 1 år	490,6	eller	42,36	procent
emellan 1—3 år	66,7	»	5,76	»
Summa till 3 år	537,3	»	48,12	»

eller under 1 år 18,70 pr. flera oäkta.

emellan 1—3 år 3,90 pr. flera äkta.

Summa till 3 år 14,80 pr. flera oäkta.

Knappt 58 oäkta barn ibland 100 födda öfverlefde således det första året, då ibland de

äkta något öfver 76 uppnådde samma ålder. Detta bevisar tillräckligt att vår vittrade åsigt om sedeförderfvets högst skadliga inflytande med hänsyn till dödligheten hos späda barn ingalunda i hufvudstaden är öfverdrifven, helst då man besinnar det stora antal oäkta, som derstädes årligen blifvit födda. Man kan emot denna åsigt invända, att till nämnda stad flera oäkta barn blifvit ifrån landsorterna införda och derstädes emottagna, isynnerhet i barnhus, hvarest flera ibland dem under första året aflidit, utan att vara antecknade på födelse-listorna, men väl ibland de döda. På sådant sätt skulle de naturligtvis öka dödsprocenten. Men dessa kunna icke vara så många, att de en gång emotsvara summan af dem, som ifrån Stockholms Allmänna Barnhus inom första lefnads-året blifvit till landsorterna uttingade, för att uppfostras, men inom detta år icke till Barnhuset återlemnade, hvilken summa under ifrågavarande femton år uppgår till 3,438 eller i medeltal 229,20 barn årligen.

Anmärkningsvärdt blir alltid, att denna stora dödlighet hos de oäkta barnen jemförelsevis med äkta blott förekommer under första året, hvar-emot den under det andra och tredje sammanräknade icke allenast nedgår till jemvigt med de sednares, utan till och med blir nära 4 procent lägre. Dertill vet jag icke att angifva någon annan orsak, än att de svaga oäkta barnen blifvit borttryckta under första lefnads-året, då de, som varit nog lyckliga hafva tillräcklig styrka att öfverleva detta år, just derigenom visat att de äro så lefnadsfriska, hafva så kraftfull kroppsbeskaffenhet, att de förmå emotstå största delen af de skadligheter, för hvilka de sedermera kunna blifva utsatta.

Men om, såsom man har grundad anledning att tro, den stora summan oäkta barn i Stockholm förnämligast bidrager, att under första lefnads-året göra dödsprocenten derstädes så betydlig, och denna summa på sednare tiderna tilltagit, så måste äfven under de föregående qvinqvennierna dödligheten vid denna ålder, i allmänhet vara mindre, än åren 1831 med 1845. Detta bekräftas också genom förhållandet åren 1816 med 1830. Under sistnämnda femton år äro nemligen i hufvudstaden per medium årligen födda 2,587 barn (129 mindre hvar år, än 1831 med 1845), ibland hvilka voro 1,615,3 äkta (56,8 flera) och 971,7 oäkta (186,4 mindre). Ibland dem äro i medeltal årligen under ett års ålder döda 777,3 barn, både äkta och oäkta sammanräknade, således 30,04 procent af alla födda, hvilket med 1,59 pr. understiger dödsprocenten 1831 - 1845. Deraf inhämtas tillika det beklagansvärda förhållande, att fastän på sednast förflutna femton åren de födda med 129 årligen öfverstege de föregående tre qvinqvennierna, så äro likväl hvar år 56,8 mindre äkta barn födda åren 1831 med 1845, men 186,4 flera oäkta, än åren 1816 med 1830.

Äfven ibland de äkta barnen är dödsprocenten ganska betydlig, då den ifrån fodelsen till tre års ålder belöper sig till 33,32 procent, följaktligen i det närmaste till en tredjedel af alla födda. Uti ingen af rikets öfriga städer är den så hög; och om man sammanräknar dessa städers döda, får man till nämnda ålder ett medeltal årligen af 23,81 procent, d. v. s. 9,51 pr. mera i Stockholm. Detta bevisar tydligt några stora felaktigheter i de späda barnens omvårdnad och behandlingssätt, samt bör icke till någon betydlig del tillskrifvas den allmänt öfverklagade större mortaliteten i Stockholm,

så mycket mindre, som vi framdeles skola se, att under denna späda lefnads-period dödligheten icke egentligen är beroende af klimatet, läget och andra yttre omständigheter, utan hufvudsakligast af familjekretsens inre tillstånd. Men om denna höga mortalitet till sina orsaker nöjaktigt skall kunna utrönas, är nödvändigt att jemföra dess procent inom olika stånd och folk-klasser i hufvudstaden. Dertill saknar jag likväl tillräckliga materialier; och torde någon i Stockholm boende, som har tillträde till Kongl. Tabell-Kommissionens Arkiv, framdeles företaga en sådan undersökning. I allmänhet anses dödligheten vara störst ibland den fattiga folk-klassen, emedan den är betydligare på malmarne, hvarest de flesta fattiga bo, än i sjelfva staden inom broarne, oaktadt man på sednare stället är mera trångbodd. Jag fruktar dock, att den i hänseende till de späda barnen äfven är ganska stor ibland de mera välmående. Med den kännedom, som jag äger om lefnadssättet i hufvudstaden, tror jag orsakerna vara mångahanda, t. ex. hos åtskilliga inom de högre och välmående stånden ibland mankönnet en utsväfvande lefnad i ungdomen, hvarigenom kraften att aflla friska och starka barn förlorades och icke sällan sjukdomar ådragas, som sedan fortplantas på barnen; efter ynglinga-åldern ett omåttligt och genom öfverdrifna njutningar försvagaende lefnadssätt, som hos båda könen likaledes medtager krafterna; hos mödrarne det olyckliga modet att sjelfva undandraga sig barnets uppamning och öfverlemna det till lejda qvinnor, icke sällan genom utsväfningar moraliskt och fysiskt förderfvade, hvilka dessutom sakna kärlek till barnet och sålunda icke lemna det samma den omsorgsfulla vård, hvaraf det är i så stort

stort behof och som blott moderskärleken kan med godhet och sjelfförsakelse gifva; hos båda föräldrarne, jag bör icke säga mindre omtänka vid barnets eftersyn, utan genom sällskapslifvets förströelser för modren, och fadrens sysselsättning med sina embetsgörömål och affärer, mindre tillfälle att, såsom sig bör, efterse dess skötsel; på åtskilliga ställen barnkammarens dåliga beskaffenhet och belägenhet icke sällan i en annan våning, hvarigenom en sådan eftersyn mycket försvåras; en klemig uppfostran, afskiljning ifrån friska luften, rädslan hos flera mödrar att låta utbära barnet under bar himmel af fruktan för snufva och andra katarrhal-åkommor, hvilka likväl just förekommas genom ett försigtigt vänjande vid väderlekens omvexlingar; svårigheterna, som också vid många tillfällen möta, att låta barnet inandas ren landluft; otjenliga kläder, mera afpassade efter hvad modet befäller, än vårt hårda och ostadiga klimat fordrar; magens öfverlastande med sötsaker och andra otjenliga födoämnen, att icke omnämna åtskilliga andra fel, hvilka äro mera enskildta, men likaledes kunna föranleda sjukdomar och döden. Hos den fattigare delen af Stockholms invånare äro verkningarne af några ibland dessa sjukdomsorsaker ännu mera betydande; ty dertill kommer, att fattigdomen nödgar att hyra mindre antal rum, så att hela hushållet stundom kan vara sammanboende i ett enda trängt och af många personer uppfyllt, eländigt kyffe, hvarest tillika osnyggheten gör luften ännu ohelsosammare. För öfrigt tvingar den icke sällan att söka dessa rum i smala gränder, der solstrålarne knappt hafva tillträde, samt i nedra våningen, hvarest luften dessutom förskämnes genom utdunstningarne ifrån

orenlighet och afskräden på gatan. Härtill kan man vid flera tillfällen lägga liknöjdhet för barnets omvårdnad, alstrad af samma fattigdom, då det mera betraktas såsom en börda, hvarigenom omsorgerna för lifsuppehållet blifva förökade, än såsom en Guds välsignelse; okunnighet och fördomar; försummad renlighet; dåliga kläder, som icke tillräckligt skydda för väderlekens omskiften; nästan fullkomligt afhållande ifrån fria luften ända till den ålder, då barnet utan fara på egen hand kan vistas ute; törsten hos föräldrarne efter brännvin och deraf orsakad likgiltighet för deras omgifnings behof; den högst skadliga ovanan hos åtskilliga föräldrar att gifva barnen bröd, doppadt i brännvin, dels att stilla dem vid kolikplågor och bibringa rus, så att de om nätterna lugnare sofva, dels kanske någon gång af ren kärlek, emedan man vill unna barnen så godt, som sig sjelf; dåliga födoämnen, som knappt äro passande för en fullväxt person, mycket mindre för ett barns ömtåliga matsmältningsorgnaer o. s. v.

Må man icke anse denna teckning vara för mycket skuggad. Mångfaldiga dagar, undantag ifrån dessa nedslående förhållanden, finnas visserligen, som vid flera tillfällen göra den mera leende. Mången fader inom de högre och förmögnare stånden har i ungdomen fört en sedig, återhållsam och måttlig lefnad, samt får under mannaåldern glädja sig öfver frukterna deraf: egen helsa och styrka, samt friska barn, hvarken behäftade med skrofler eller andra ärftliga sjukdomar; mången moder gifver sjelf sitt barn di och lemnar det äfven sedermera all den vård, som det behöfver, utan att låta sällskapslifvets nöjen derifrån afhålla sig; mången fattig sköter likaledes barnen väl, förståndigt och kärleksfullt, samt nekar sig stundom sjelf det nöd-

vändiga, för att se dem njuta helsa och trefnad. Men jag talar här icke om enskildta förhållanden, utan om mera allmänna, samt betraktar tillståndet inom hufvudstaden i det stora hela; och då tillkännagifver just den ovanligt höga dödsprocenten, att det är så beklagansvärdt. Äfvenledes kunde man invända, att samma menliga inflytelser verka på barnen i en del af Sveriges öfriga städer. Jag medgifver, att sådant sker i någon mon, och derföre är också antalet af döda barn i allmänhet större i städerna, än på landsbygden; men det sker på långt när icke till den höjd, som i hufvudstaden, der de äro mera sammanhopade och således måste blifva så mycket skadligare. Följande beräkning skall dessutom bestyrka min mening.

Uti *städerna utom Stockholm* äro åren 1831 med 1845 i medeltal årligen födda 5,975,4 barn, nemligen åren 1831—1835 ett antal af 5,740,8, åren 1836—1840 af 5,853,0, samt åren 1841—1845 af 6,332,6 per medium årligen. Iblaud dem äro döda:

1831—1835	under 1 år	4,068,0	eller	18,60	proc.
1836—1840	»	4,107,8	»	18,92	»
1841—1845	»	4,118,4	»	17,66	»
1831—1845	medium	4,098,1	»	18,38	»

1831—1835	emell. 1—3 år	453,0	eller	7,89	proc.
1836—1840	»	458,2	»	7,83	»
1841—1845	»	410,6	»	6,48	»
1831—1845	medium	440,6	»	7,37	»

1831—1835	summa till 3 år	4,521,0	eller	26,49	proc.
1836—1840	»	4,566,0	»	26,75	»
1841—1845	»	4,529,0	»	24,14	»
1831—1845	medium	4,538,7	»	25,75	»

Förhållandet emellan Stockholm och rikets öfriga städer i afseende på dödligheten hos barn under tre års ålder blir då i medeltal årligen:

	Under 1 år.			Emellan 1 och 3 år.			Summa till 3 år.		
	I Stockholm.	I de öfriga städerna.	Skilnad.	I Stockholm.	I de öfriga städerna.	Skilnad.	I Stockholm.	I de öfriga städerna.	Skilnad.
Åren 1831-1835	29,92	18,60	11,32	8,17	7,89	0,28	38,09	26,49	11,60
» 1836-1840	33,63	18,92	14,71	9,33	7,83	1,50	42,96	26,75	16,21
» 1841-1845	31,34	17,66	13,68	6,62	6,48	0,14	37,96	24,14	13,82
» 1831-1845	31,63	18,38	13,25	8,02	7,37	0,64	39,65	25,75	13,90

Skilnaden under dessa femton år utgör följaktligen vid första lefnadsårets slut 13,25 procent per medium årligen mindre döda i provinsstäderna, d. v. s. hufvudstadens mortalitet förhåller sig till de öfriga städernas såsom 172 till 100. Förhållandena i sistnämnda städer inverka således mycket mindre skadligt på de späda barnens lif. Likväl är lefnadssättet i alla dessa icke det bästa. Mödrarne inom de högre och rikare klasserna undandra sig icke sällan pligten att sjelfva uppamma sina barn, klemigheten vid uppfostran är ofta stor, eftersynen stundom lam, hos det lägre folket begäret efter bränvin ganska betydligt, samt fattigdomen och eländet i deras boningar upprörande. Ut i sådana städer är också mortaliteten

hos barn ingalunda ringa. Men i många andra förhåller det sig mycket bättre, och då folknurmern i de förnämnda icke är så betydlig, märkes vid den allmänna beräkningen ibland 86 städer den större dödligheten i dem icke mycket, utan motväges mera af de gysammare förhållandena. Dessutom är den förmöguare ynglingen i allmänhet mera bemärkt och kan icke, utan att väcka för stort uppseende, till den grad utsväfvva, som i Stockholm, och derigenom undergräfvva sin helse; lefnadssättet är i det hela icke så mycket beräknadt på njutningar, utan husligare, och man tror mera allmänt, att lifvet har ett annat och ädlare ändamål, än att endast tillfredsställa egna begär; mödrarne ibland de bättre lottade gifva oftare sjelfva di, samt uraktlåta i åtskilliga städer icke gerna detta, utan att af sjukdomsorsaker dertill vara nödsakade; sällskapslifvet erbjuder icke så många förströelser, och mera tid blir öfrig att efterse barnen; inflyttningarne till dem ske till större delen ifrån landsbygden, då de till Stockholm mera göras ifrån provinsstäderna, således till städerna utom Stockholm i allmänhet af starkare, friskare och genom stadslefnaden icke redan förderfvade personer; husen äro icke för höga eller, med undantag af få städer, så nära byggda intill hvarandra, samt hafva dessutom ofta trädgårdar på tomterna; gatorna äro icke så trånga, hvarigenom luften blir renare och erhåller större spelrum, samt solljuset kan intränga äfven till de lägsta boningsrummen, och orenligheten i dessa icke kan blifva så alldeles förpestande; barnen hafva flera tillfällen att ifrån deras spädaste ålder röra sig i fria luften, begagna också dessa mera, och i de trängre bebyggda städerna är afståndet till landet obetydligt, samt farorna att vistas på

gatorna mindre; fattigdomen blir i allmänhet mera bemärkt och kan derföre af kommunen eller goda menniskor till någon del lindras, om icke afhjelpas; många städer bebos till stor del af åkerbrukare, som hafva mycken rörelse i fria luften och genom denna samt det ansträngande arbete, hvilket landtbruket fordrar, i betydlig mon motverka bränvinsupandets skadliga inflytelse på helsan; och framför allt har sedeslösheten emellan könen, fastän ty värr! på sednare tiden mycket spridd äfven till många af dessa städer och allt mer i tilltagande, likväl ännu icke så mycket fått öfverhanden, hvarjemte finnas flera utvägar för den fallna modren, som i allmänhet också icke är till sådan grad moraliskt förderfvad, att efter förlossningen försörja sig sjelf och barnet, hvilket icke kan så lemnas utan all hjälp af fadren, emedan han lättare blir bekant. För öfrigt händer oftare, att barnets fader sedan gifter sig med modren. Alla dessa omständigheter måste i mer eller mindre mon verka fördelaktigt på det späda barnet och minska mortaliteten, jemnförelsevis emot hufvudstaden, ehuru de naturligtvis äro i olika grad gällande i olika städer, hvarigenom också uppkommer en stor skilnad i dödligheten emellan dessa.

Emellan 1 och 3 år blir deremot olikheten i Stockholm och de öfriga städerna ganska obetydlig och utgör knappt två tredjedels procent, då den vid nämnda lefnadsperiod i Sverige i allmänhet med 2,50 pr. var underlägsen hufvudstadens. Detta antyder, att stadslefnaden med de särskildta förhållanden, som åtfölja densamma, likväl äfven inom provinsstäderna har ett stort inflytande på barnets lif. Vi skola också längre ned erfara, att olikheten emellan städerna och den egentliga landsbygden är ännu större, än häraf synes, eme-

dan i den nu anförda beräkningen öfver mortaliteten i Sverige i allmänhet äfven Stockholm och rikets öfriga städer äro intagna och öka dödsprocenten.

Proportionen emellan dödligheten hos *äkta* och *oäkta* barn under 3 års ålder var i städerna utom Stockholm:

Åren 1831 med 1835.

Af i medeltal årligen födda 5,740,8 barn voro 4,808,6 äkta och 932,2 oäkta. Ibland dem äro döda:

Äkta

under 1 år	810	eller	16,84	procent.
emellan 1 och 3 år	376	»	7,82	»
Summa under 3 år	4,186	»	24,66	»

Oäkta

under 1 år	258	eller	27,67	procent.
emellan 1 och 3 år	77	»	8,26	»
Summa under 3 år	335	»	35,93	»

Skilnad emellan döda äkta och oäkta

under 1 år	40,83	procent flera oäkta.
emellan 1 och 3 år	0,44	»
Summa under 3 år	44,27	»

Åren 1836 med 1840

voru ibland 5,853 i medeltal födda barn 4,869 äkta och 984 oäkta, af hvilka äro döda:

Äkta

under 1 år	824,4	eller	16,93	procent.
emellan 1 och 3 år	380,8	»	7,82	»
Summa under 3 år	4,205,2	»	24,75	»

		<i>Oäkta</i>	
under 1 år	283,4	eller	28,80 procent.
emellan 1 och 3 år	77,8	»	7,90 »
Summa under 3 år	<u>361,2</u>	»	<u>36,70</u> »

		<i>Skilnad emellan döda äkta och oäkta</i>	
Således under 1 år	44,87	pr.	flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,08		»
» Summa under 3 år	<u>44,95</u>		»

Åren 1841 med 1845

voro ibland 6,332,6 födda barn 5,128,2 äkta och 1,204,4 oäkta, af hvilka afledo i medeltal årligen:

		<i>Äkta</i>	
under 1 år	798,0	eller	15,56 procent.
emellan 1 och 3 år	336,2	»	6,55 »
Summa under 3 år	<u>1,134,2</u>	»	<u>22,11</u> »

		<i>Oäkta</i>	
under 1 år	320,4	eller	26,60 procent.
emellan 1 och 3 år	74,4	»	6,17 »
Summa under 3 år	<u>394,8</u>	»	<u>32,77</u> »

		<i>Skilnad emellan döda äkta och oäkta</i>	
Således under 1 år	44,04	pr.	flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,38	pr.	flera äkta.
» Summa under 3 år	<u>40,66</u>	pr.	flera oäkta.

Under alla femton åren 1831 med 1845

voro således ibland årligen i medeltal födda 5,975,4 barn 4,935,3 äkta och 1,040,2 oäkta. Af dem äro i medeltal årligen döda:

		<i>Äkta</i>	
under 1 år	840,8	eller	16,43 procent.
emellan 1 och 3 år	364,3	»	7,38 »
Summa under 3 år	<u>1,175,1</u>	»	<u>23,81</u> »

Oäkta

under 1 år	287,2	eller	27,61	procent.
emellan 1 och 3 år	76,4	»	7,34	»
Summa under 3 år	363,6	»	34,95	»

Skilnad emellan döda äkta och oäkta

Således under 3 år	44,18	pr. flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,04	pr. flera äkta.
» Summa under 3 år	44,14	pr. flera oäkta.

Deraf synes, att antalet af *oäkta barn* i proportion till de äkta äfven i städerna utom Stockholm med hvart femår tilltagit; ty då det åren 1831 med 1835 utgjorde 16,23 procent af alla per medium årligen födda, ökades det åren 1836 med 1840 till 16,81, samt åren 1841 med 1845 till icke mindre än 19,01 procent. Beklagligen upplyses också derigenom, att denna tillökning var nära fyra gånger större under det sista qvinqvenniet, än det näst foregående. Likväl var dödligheten hos de oäkta barnen här mycket mindre, än i Stockholm. Den uppgick nemligen under alla femton åren i medeltal årligen inom hufvudstaden till 42,36 procent, innan barnen uppnått ett års ålder, men i provinsstäderna sammanräknade endast till 27,61 pr.; hvaraf uppstår en skilnad af 14,75 procent. Orsakerna dertill har jag redan uppgifvit, emedan jag hufvudsakligen anser dem bero derpå, att i en småstad fadren icke så handlöst kan lemna moder och barn utan all hjälp, hvarigenom modren icke gerna kan förfalla till den nästan gränslösa uselhet, som gör barnets vårdande snart sagdt omöjligt, samt att hon i allmänhet icke är till den grad moraliskt förstörd, att all moderskärlek äfven för ett sådant barn utslocknat. Dessutom har hon på de flesta ställen

icke så lätt tillgång till amtjenst, utan måste sjelf uppföda barnet; hvartill kommer, att de kommunala auktoriteterna lättare erfara hennes blottställda belägenhet och kunna mildra den. Emellertid blir olikheten äfven här i dödsprocent emellan äkta och oäkta ännu tillräckligt stor, för att ådagalägga sedeförderfvets skadliga inflytande på späda barns dödlighet. Emellan 1 och 3 års ålder inträffar ett motsatt förhållande, emedan i Stockholm aflidit ibland oäkta barn 5,76 procent, men i de öfriga städerna tillsammansräknade 7,34 pr., följaktligen i de sednare 1,58 pr. flera. Detta torde kunna erhålla samma förklaring, som jag redan, då frågan var om förhållandet under sistnämnda ålder i dödligheten emellan äkta och oäkta barn inom hufvudstaden, anfört. Också i provinsstäderna äro något flera äkta barn då döda, än oäkta, ehuru skilnaden icke är så stor, emedan mortaliteten hos de sednare i dessa städer är betydligt mindre.

De *äkta barnens* dödlighet är likaledes mindre i provinsstäderna. Under ett års ålder var den i Stockholm 23,66 procent, men i de öfriga städerna blott 16,43, således i de sednare 7,23 pr. lägre. Emellan åldern af 1 till 3 år utgjorde den på förra stället 9,66 procent, men i de andra städerna 7,38, följaktligen 2,28 pr. mindre. Detta gifver ytterligare styrka åt mina förut yttrade tankar om orsakerna till den stora dödligheten i Stockholm.

Men mortaliteten hos barn är ganska skiljaktig äfven i de olika städerna utom Stockholm. Detta upplyses af bifogade tabell I, som under tidpunkten ifrån och med år 1831 till och med år 1845 i medeltal årligen upptager i hvar och en af provinsstäderna dödligheten, beräknad i pro-

cent till de årligen födda. Uti alla kolumnerna är denna procentberäkning gjord till *alla* födda, undantagandes i elfte och tolfte kolumnerna, hvarest jag, för att göra förhållandet mera åskådligt, uträknat procenten till de hvart år födda *äkta eller oäkta* barnen *särskildt*. För att sätta läsaren i tillfälle att kunna jemnföra dödligheten med de fullväxtas, har jag äfven upptagit denna, och slutligen sammanräknat hela det årliga dödsantalet under alla åldrar.

Af denna tabell finner man huru stor olikheten är i de olika städerna i hänseende till mortaliteten hos barn under *5 års ålder*, ifrån Her-nösand med 33,80 till Skanör med 12,15 icke mindre än 21,65 procent. Orsakerna dertill äro mångfaldiga, och att söka uppdaga dem, blir af stor vigt, emedan, om de blifva tillräckligt kända, medel möjligtvis kunna upptäckas att motarbeta dem. Till någon del stödja de sig visserligen på stadens klimat, läge och andra yttre förhållanden, hvilka åtminstone icke snart kunna förbättras. Men att detta äger rum till mycket mindre grad, än man i allmänhet synes föreställa sig, skall det följande ådagalägga. De förnämsta grunda sig under denna ålder på familjekretsens inre beskaffenhet, på invånarnes lefnadssätt, ekonomiska ställning, och framför allt på deras moralitet; och detta både kan och bör förändras, förbättras. Emellertid kan min undersökning icke blifva så fullständig, som ämnets vigt fordrade och jag så gerna hade önskat; ty dertill behöfdes dels en fullständig medicinsk Topografi, hvilken vi beklagligtvis sakna öfver alla Sveriges städer, dels en närmare kännedom om de olika lefnadsomständigheterna i hvarje stad, hvilken jag, oaktadt allt bemödande, icke lyckats att vinna. Dessutom til-

låter min plan mig icke att ingå i några mera speciella detaljer. Är jag likväl nog lycklig, att genom framställning af fakta öfvertyga om nödvändigheten att sätta gränсор för det onda, innan detta också i dessa städer för mycket tagit öfverhanden, eller att hos någon annan person med större kunskaper och djupare forskningsblick, än jag äger, väcka hågen att närmare bearbeta detta ämne, som enligt min innerliga öfvertygelse är af mycket stor betydenhet, blir mitt arbete icke fruktlöst.

Dödligheten hos barn under denna ålder rättar sig icke efter stadens nordliga bredd. Hernösand har t. ex. en mortalitet af 33,80 pr., men Umeå blott af 21,60, Piteå af 20,33 och Östersund endast af 17,24. Helsingborg och Piteå hafva båda 20 procent, den förra till och med 0,54 pr. mera än den sednare. Christianstad har 27,49 pr. och Sundsvall 27,17.

Lika litet inflytande synes stadens högre eller lägre belägenhet öfver hafsytan utöfva. Säther, som (enligt af Forsells Anteckningar och Statistiska Uppllysningar öfver Sverige) ligger 380 fot öfver hafvet, har nästan samma mortalitetsprocent, nemligen 22,95, som Ystad (22,89), hvilkens höjd öfver hafvet blott är 40 fot. Eksjö är belägen 582 fot öfver hafvet och har en mortalitet af 25,48 pr., då Calmar, som ligger endast 40 fot deröfver, har 25,84 pr.

Man har i allmänhet funnit (Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar 1845, s. 217), att dödligheten under alla lefuadsåldrar sammanräknade är mindre i de vid hafskusten belägna städerna, såsom Ystad, Carlstad, Helsingborg, Landskrona, Sölvitsborg, Uddevalla, Strömstad, Halmstad, Gefle, Hudiksvall, Umeå m. fl. Detta be-

kräftas äfven till någon del inom barndomen till tre års ålder; ty Falsterbo, Skauör, Warberg, Kongsbacka, Östhammar, Falkenberg, Helsingborg, Laholm, Uddevalla, Piteå, Trosa, Marstrand, Hudiksvall och Umeå visa den minsta mortaliteten, ifrån 12 procent inom de båda förstnämnda till 21 pr. inom de fyra sista städerna. Belägenheten invid hafvet, framför allt vid sydligaste delen af Östersjön och vid Kattegatt, tyckes följaktligen äfven på den spädaste barnåldern verka välgörande. Men detta visar sig dock icke så beständigt hos barn, som då mortaliteten betraktas under alla lefnadsåldrar. Grenna har knappt en procents högre dödssumma än Kungsbacka, Alingsås nära en half procents lägre än Östhammar, Philipstad öfver en procents lägre än Falkenberg, Falköping mindre än Marstrand, Hudiksvall och Umeå. För öfrigt är dödligheten i Christinehamn och Linde något mindre än i Ystad och Strömstad, i Fahlun mindre än i Halmstad. Uti Gefle uppgår den till 30,03, hvilket är mycket mera, än i de flesta midti landet belägna städer; och ibland alla Sveriges provinnsstäder är den högsta i Hernösand, som likväl ligger nära intill hafvet.

Redan en flygtig blick på tabellen öfvertygar huru olika dödsprocenten hos späda barn är i de städer, som ligga vid Sveriges stora insjöar. Den utgör 28,91 pr. i Jönköping, 27,29 i Wadstena, 25,00 i Hjo, 22,72 i Askersund, men blott 15,73 i Grenna. Betrakta vi städerna vid Wenern, så har Carlstad 30,87 pr., Åmål 26,21, Mariestad 25,41, Lidköping 23,20, samt Wenersborg 22,22. Vid Mälaren visar Westerås i dödsprocent 31,62, Södertelje 30,57, Mariefred 30,46, Strengnäs 29,03, Sigtuna 27,77 och Thorshälla 26,58. Ibland Watterns städer framstår således en olikhet af 13,18 procent,

ibland Wenerns af 8,65 och ibland Mälarens af 5,04. Skilnaden är visserligen icke mycket betydlig vid Mälaren; men att detta beror på andra omständigheter, än det gemensamma läget invid sjön, ådagalägges genom den stora skiljaktigheten emellan Wetterns städer. För öfrigt är Östersund äfvenledes belägen vid en stor insjö och dess dödsprocent utgör endast 17,24 pr., foljaktligen 14,38 pr. lägre än i Westerås.

Jemnförer man åter de nyssnämnda vid stora insjöar belägna städerna med dem, som ligga på torra landet utan något betydande vattendrag, så synes att t. ex. Strengnäs har nästan samma procent döda barn inom tre års ålder som Sköfde, Jönköping samma som Malmköping och Sala, Thorsköpingså som Skara, Mariestad som Eksjö.

Af allt detta följer, att dödligheten hos späda barn ingalunda rättar sig efter stadens latitudsgrad, höjd öfver hafvet, belägenhet på hafskusten eller vid större insjöar, eller på landet utan något större vattendrag, således åtminstone icke i någon hufvudsaklig mån efter de klimatiska förhållandena. Vi skola därför tillse, om den icke kan bero af mera inre omständigheter, såsom invånarnes särskildta folklynne och provincialkarakter, stadens olika folkrikhet, eller på olikheten i hufvudnäringarne, som till stor del bestämmer dess kommunala förhållanden.

Det är allmänt bekant, att inom Sverige, med få undantag, särskildta landskapers invånare hafva skiljaktigt folklynne, uttryckt genom olika karakter, fattningsförmåga, arbetsamhet och lefnadsvanor. Sålunda kunna dylika olikheter upptäckas emellan Skåningen och Smälänningen, Westgöthen och Östgöthen, Södermanlänningen och Upplänningen, Dalkarlen och Wermlänningen eller

Helsingen. Detta märkes visserligen mest på den egentliga landsbygden. Men då städerna ifrån det omkringliggande landet erhålla genom årliga inflyttningar ersättning för den förlust, som uppkommer af utflyttningarne eller deraf, att i flera af dem mortaliteten öfverstiger antalet af de födda, så bör det äfvenledes sträcka sig till dem, desto mera, ju mindre staden är, ju större beröring den har med landsorten och ju mera dess hufvudnäring närmar sig landtmannens, således mest i de åkerbrukande städerna. Att det borde inverka på barnens vård och behandling, samt derigenom på deras trefnad och helsa eller vanskötsel och död, bör också kunna antagas. Emellertid har det mindre inflytande, än man borde äga anledning att förmoda. Jönköping i Småland, Sala i Westmanland, Malmköping i Södermanland, Kungälf i Bohuslän och Norrköping i Östergöthland hafva en dödsprocent af 28, och likväl ligga de alla i olika landskap. Likaledes är procenten på döda späda baru 27 i åtta andra städer, nemligen Sigtuna, Ulricehamn, Norrtelje, Christianstad, Köping, Göteborg, Wadstena och Sundsvall; men ibland alla dessa tillhöra blott två städer samma provins. Deremot har ibland Uplands sju städer Upsala 32,24, Waxholm 31,77, Enköping 29,04, Sigtuna 27,77, Norrtelje 27,53, Öregrund 24,57 och Östhammar 16,56 procent. En skilnad dem emellan uppkommer således af 15,68 pr. Ibland Skånes tio städer visar sig emellan Christianstad med 27,49 och Skanör med 12,15 olikheten vara 15,34 pr., ibland Smålands sju 13,18 pr. emellan Jönköping och Grenna, samt ibland Wermlands tre 12,47 pr. emellan Carlstad och Philipstad. Uti andra landskaper blir dock skilnaden mindre betydlig, t. ex. i Dalarne, Blekinge o. s. v. Anmärkas förtjenar

äfven, att, med undantag af Hernösand, den största dödligheten förekommit i de landskapers städer, som närmast gränsa intill Stockholm eller ligga invid Mälaren, der kommunikationen med hufvudstaden är lifligast. Skulle man icke deraf äfven i vårt land vinna bekräftelse på den ofta gjorda erfarenheten om större städers skadliga inverkan på de närbelägna mindre? Detta erhåller också stöd af förhållandet emellan Götheborg och Kungälf.

Man borde kunna tro, att städernas olika folkrikhet skulle betydligt inverka på barnens mortalitet; ty då vi snart skola se, att denna i allmänhet är större i städerna, än på landsbygden, så borde ock deraf följa, att ju folkrikare en stad är, ju mera lefnadssättet inom densamma afviker ifrån landtfolkets och närmar sig till hufvudstadens, desto större skulle äfven barnens dödlighet vara. Tabellen ådagalägger likväl, att så icke förhåller sig, åtminstone icke i någon hög grad. Waxholm, som år 1845 ägde en folkmängd af 958 personer, har likväl 31,77 procent döda barn inom åldern af tre år, då Götheborg med 23,383 invånare visade i dödsprocent endast 27,38, således 4,39 pr. mindre; Malmköping, näst Falsterbo den minst befolkade staden i Sverige och med blott 280 invånare förrnämnda år, erbjuder i dödsprocent 28,73, då Norrköping, som räknade 14,415 invånare och dessutom är en fabriksstad, endast äger 28,16 pr., följaktligen omkring en half procent mindre. Ibland städer med nästan lika folkmängd är dessutom mortaliteten hos barn ganska skiljaktig. Nyköping hade 3,897 invånare och 22,96 pr., Landskrona 3,884 inv. och 23,06 pr., Eskilstuna 3,475 inv. och 30,41 pr., samt Helsingborg 3,295 inv., men 20,87 pr. barn döda, innan de
fyllt

fyllt tre år. Likaledes ägde Cimbritshamn 1,193 inv. och 17,57 dödsprocent inom nämnda ålder, Söderköping 1,191 inv. och 24,13 pr., samt Strengnäs 1,175 inv., men 29,03 pr.

Länsresidenserna hafva ofta större dödsprocent äfven ibland späda barn, än länets öfriga städer. Ibland rikets tjugutres residensstäder utom Stockholm inträffar detta med tolf. Upsala har t. ex. 32,24 pr. och Enköping 29,04, Linköping 30,14, men Norrköping 28,16, Jönköping 28,91 och Eksjö 25,38, Carlskrona 25,11 pr., men Carlshamn 21,12. Sju andra residenser visa deremot lägre procent. Nyköping äger 22,96 och Mariefred 30,46, Götheborg 27,38 och Kungälf 28,42, Wenersborg 22,22, men Ulricehamn 27,68, Örebro 30,42 och Nora 32,28. Med de fyra återstående länsresidenserna kan ingen jemuförelse göras, emedan de äro de enda städerna inom landshöfdingedömet. Den öfvervägande dödligheten i de tolf förstnämnda kan dock icke tillskrifvas större folkrikhet; ty vi hafva nyss funnit, att denna icke har något betydligt inflytande på mortaliteten hos barn under den spädaste åldern, och dessutom hade Norrköping nära tre gånger så stor folkmängd som Linköping, Nyköping mera än sex gånger så många invånare som Mariefred. Den måste således bero på andra omständigheter. Hvad åter vidkommer de sju residensstäderna, i hvilka dödligheten varit lägre, så torde detta visserligen tillkännagifva förmånligare förhållanden inom dem, men likväl blott relativt till de andra städerna i samma län, emedan de sednare i allmänhet hafva stor mortalitetsprocent. Det synes hellre utmärka ovanligt ofördelaktigt tillstånd i de sistnämnda, då de i död-

lighet kunna öfvergå de förra, hvilka vanligen hafva procenten större.

Beträffande åter näringsgrenarne, af hvilka invånarne hemta deras förnämsta uppehälle, så torde man med hänseende till dem kunna indela Sveriges städer i handlande, manufakturidkande, handtverkande, både handtverkande och fiskeridkande, samt åkerbrukande. Uti de flesta städer äro likväl dessa olika näringar så sammanblandade, att det blir svårt på många ställen att urskilja hvilken bör anses för den hufvudsakligaste, således äfven att bestämma inflytandet, som den kan hafva på mortaliteten. Dock skall jag här söka att framdraga dem, i hvilka den ena eller andra har största öfvervigten, för att, om möjligt, komma till något resultat.

Ibland städer, som mera uteslutande idka handel och sjöfart, äro Götheborg, Malmö och Gefle de förnämsta. De äro tillika Sveriges folkrikare städer, och invånarne uppgingo år 1845 ifrån 23,383 i den första till 8,688 i den sistnämnda. Dödligheten hos barn under tre år varierar emellan 30,03 och 26,00 pr., men är störst i Gefle, som har minsta folkmängden och hvilken handel icke torde kunna anses vara lifligare än Malmös, der den åter är mycket inskränktare än i Götheborg, Sveriges största handelsstad. Vore man berättigad, att af så få ställens inbördes förhållande draga någon slutsats, så skulle man vara benägen tro, att handeln bidrog att minska dödligheten hos späda barn genom den välmåga, som den alstrar. Deremot talar likväl den omständigheten, att uti dessa tre städer dödsprocenten i allmänhet är ganska hög, äfvensom att den är högre i Götheborg än i Malmö.

Manufakturstäder har Sverige egentligen blott två, nemligen Norrköping och Eskilstuna, den förra tillika en handelsstad och i sådant hänseende den tredje i riket. Dödligheten i dem är äfvenledes ganska stor, i Norrköping 28,16 och i Eskilstuna 30,41. Skillnaden skulle man vara hågad att tillskrifva handeln i den förra, om icke bearbetningen af olika rudimenterier, det mer eller mindre ansträngande, krafterna undergrävande arbete, som den fordrar, tillgång till arbetsförtjenst och flera andra omständigheter hellre böra komma i betraktande. Det händer nemligen icke så sällan i fabriksstäder, att fadren i förtid aflider genom det helsoförstörande arbetet, samt efterlemnar hustru och barn, gemenligen i fattigdom och elände.

Uti alla städer finnas handtverkare, hvilka dock i jemnförelse med folkmängden i sin helhet äro flera eller färre. Dessutom hafva alla Sveriges städer, endast med undantag af Östhammar, Malmköping, Borgholm och Marstrand, så kallad stadsjord sig anslagen, hvilkens odlande hufvudsakligen är bestämd att utgöra ett bidrag till invånarnes uppehälle. De aldra flesta äro således tillika jordbrukande. Det blir därför nödvändigt att såsom handtverkande här endast upptaga dem, som i proportion till den öfriga folkmängden hafva ett större antal handtverksmästare och gesäller, men tillika icke drifva något betydligt landtbruk. Såsom exempel på sådana kunna anföras: Nyköping, hvilken år 1845 hade 3,897 invånare, 308 handtverkare och 694 tunnland stadsjord; Malmköping med 280 inv., 45 handtverkare och ingen stadsjord; Jönköping med 5,052 inv., 550 handtv. och 864 tunnland jord; Eksjö 1,714 inv., 179 handtv. och 416 tunnland jord; Grenna

727 inv., 76 handtv. och 275 tunnl. jord; Wexiö 2,353 inv., 239 handtv. och 694 tunnl. jord; Borgholm 568 inv., 73 handtv. och ingen stadsjord; Carlskrona 13,345 inv., 1,269 handtv. och 494 tunnl. jord, samt Engelholm med 1,144 inv., 165 handtv. och 278 tunnl. stadsjord. Emellan Jönköping, som i medeltal årligen har 28,91 pr. barn döda under tre års ålder, och Grenna med endast 15,73 i dödsprocent uppkommer en skillnad af 13,18 i mortalitetsprocenten.

De städer, hvilkas invånare idka fiskeri, selsätta sig alla äfven med andra handtverk, samt hafva, med undantag af Östhammar, tillika stadsjord. Gefle är dessutom en betydlig handelsstad och har redan blifvit betraktad. Vi böra följaktligen här endast anföra sådana städer, i hvilka fiskare finnas jemnförelsevis till betydligare antal, men hvarest jordägorna äro mindre vidsträckta. Dessutom tillkommer vid beräkningen här den svårigheten, att Kongl. Tabell-Kommissionens Tabeller blott räknar till fiskare dem, hvilka såsom borgare äro i städerna mantals-skrifna, utan att särskildt upptaga arbetsfolket, som de för sin rörelse löna och hvilket sannolikt är inberäknadt ibland gesäller och lärlingar inom handtverkerierna, till hvilka fiskeriet anses höra. Emellertid torde man icke komma långt ifrån sanningen, om man antager att hvarje fiskare har åtminstone en medhjelpare eller arbetare, så att antalet troligtvis bör fördubblas emot hvad vi straxt skola angifva. Ibland fiskeridkande städer har Waxholm 59 fiskare, som äro husbönder, 958 invånare, 277 tunnland stadsjord och 31,77 procent döda inom fyllda tre år; Cimbritshamn 19 fiskare, 1,193 inv., 306 tunnl. jord samt 17,57 i dödsprocent; Landskrona 61 fiskare,

3,884 inv., 1,728 tunn. stadsjord och 23,06 pr. döda; Hudiksvall 112 fiskare, 2,041 inv., 908 tunn. jord och 21,78 pr. döda, samt Hernösand 80 fiskare, 2,480 inv., 1,689 tunn. stadsjord och 33,80 pr. aflidna barn. Följaktligen uppstår en olikhet emellan Hernösand och Cimbritshamn af 16,23 pr., samt emellan den förra och Hudiksvall af 12,02 procent.

Emedan man bör kunna förmoda, att de städer, som äga den mesta stadsjorden i förhållande till deras folkmängd, också böra hafva det största åkerbruket och, om denna jord icke är fördelad på stadens gårdar eller tomter, utan, såsom på åtskilliga ställen inträffar, dess afkastning blifvit anslagen till stadsauktoriteternas aflönande eller andra behof, densamma likväl bör i proportion sysselsätta flera af stadens invånare, så skola vi här endast betrakta sådana städer, som hafva betydlig jordvidd, hvilken i tunnlandens antal öfverstiger invånarnes år 1845. Man kan då hiträkna följande:

	Invånare.	Tunnland jord.	Procent döda barn under tre år.
Södertelje med	4,224 . . .	4,522 . . .	30,57.
Sigtuna	444 . . .	4,434 . . .	27,77.
Enköping . . .	4,358 . . .	4,526 . . .	29,04.
Trosa	524 . . .	633 . . .	24,51.
Mariefred . . .	582 . . .	2,560 . . .	30,46.
Strengnäs . . .	4,475 . . .	2,662 . . .	29,03.
Skenninge . . .	4,094 . . .	4,499 . . .	23,48.
Westervik . . .	3,829 . . .	4,299 . . .	22,51.
Falsterbo } . .	925 . . .	3,243 . . .	42,50.
Skanör }			
Laholm	4,020 . . .	4,849 . . .	20,94.
Kungälf	846 . . .	4,426 . . .	28,42.

	Invånare.	Tunnland jord.	Procent döda barn under tre år.
Uddevalla med	3,589 . . .	4,696 . . .	20,95.
Skara	4,695 . . .	2,780 . . .	26,06.
Sköfde	729 . . .	4,475 . . .	29,06.
Falköping . . .	644 . . .	4,751 . . .	21,05.
Askersund . . .	4,000 . . .	4,658 . . .	22,72.
Arboga	2,062 . . .	3,658 . . .	26,46.
Säther	556 . . .	4,400 . . .	22,95.
Hedemora . . .	4,074 . . .	2,318 . . .	24,62.
Söderhamn . .	4,663 . . .	4,914 . . .	23,72.
Umeå	4,364 . . .	4,633 . . .	21,60.
Piteå	4,246 . . .	2,400 . . .	20,33.
Luleå	4,215 . . .	4,610 . . .	22,79.

Första ögonkastet på denna sammanställning tillkännagifver, huru litet dödligheten hos späda barn rättar sig efter detta förhållande.

Sverige har dessutom några städer, som vanligen kallas bergsstäder, emedan de dels ligga i bergslagera och förnämligast drifva handel med dessas produkter, dels till någon del bebos af bergsmän. De äro likväl egentligen mera handlande eller jordbrukande städer. Till dem räknas Sala, Falun, Nora, Linde och Philipstad. Sala har en dödsprocent inom förut nämnda ålder af 28,76, Falun af 23,20, Nora 32,28, Linde 22,33 och Philipstad af 18,40. Emellan Nora och Linde finnes således en olikhet af nära 10 procent, fastän båda städerna äro belägna ganska nära intill hvarandra och synas hafva samma hufvudsakliga näringsmedel.

Man kan och bör visserligen icke neka allt inflytande af klimatet, läget, folkrikheten och de olika hufvudnäringarne äfven på späda barns helsetillstånd; men af hvad nu blifvit anfördt följer dock, att detta är mycket obetydligare än på en

fullväxt persons. Det tyckes att mortaliteten hos barn under tre års ålder till stor del skulle hvila på andra lagar, bero af andra omständigheter, än vid den fullkomligt utbildade lefnadsperioden. Vid närmare eftersinnande finner man också ganska naturligt, att så måste förhålla sig och att först när barnet uppnått den utveckling, att det kan obehindradt och på egen hand vistas i fria luften, hvilket i städerna alltid inträffar sednare än på landet, nämnda yttre inflytelser i någon betydlig mån inverka på detsamma, hvilket sedan sker allt mer och mer, tills det slutligen blir yngling, lemnar föräldrahuset och inkastas i verldslifvet, att sjelf verksamt deltaga deruti, då denna verkan blir fullständig. Under de första lefnadsåren utgör kammaren ännu dess enda fädernesland, den trånga krets, inom hvilken det rör sig. På dennas renlighet och ordningsamhet beror den luft, som det måste inandas, hvilkens goda beskaffenhet, i förening med omsorgsfull vård, passande födoämnen och tjenliga kläder, utgör de hufvudsakliga villkoren för dess helse. Fattigdomen, så vida den icke har stigit till någon hög grad, är i och för sig sjelf betraktad icke så stort hinder för beredande af dessa villkor för barnets trefnad, som man tror; ty renlighet kan likväl vidmakthållas, en förständig och god skötsel lemnas, och moderskärleken förstår ganska väl att genom omtänksamhet bereda föda och kläder, hvilka, fastän mycket litet kostsamma, dock kunna uppfylla sitt ändamål. Man ser derföre icke sällan också i de fattigas kojor friska barn. Men är modren oförständig, håglös, lefver sjelf oordentligt och sedeslöst, upp-tages hennes omtänka af annat än barnets väl och har kärleken för detta kallnat, eller under-

stödjes hon icke i sina bemödanden för barnet, hvilka för öfrigt taga i anspråk en stor del af hennes tid, genom fadren, utan denne använder sin arbetsförtjenst och sina penningetillgångar på egna så kallade nöjen, på ett supigt, sedeförderfvande lefnadssätt, eller, såsom i det ogifta tillståndet så ofta händer, nekas hon all hjälp af honom; då vanvårdas barnet och måste sakna sina nödvändigaste behof, hvaraf följden blir och nödvändigt måste blifva sjuklighet samt mycket ofta döden. I förening med en sedeslös och oordentlig lefnad utöfvar följaktligen fattigdomen ett så menligt inflytande med hänsyn till de späda barnens mortalitet.

Jag har redan anmärkt, hvilken högst förderflig inverkan de många årligen födda oäkta barnen i Stockholm hafva på dödligheten under den spädaste barndomen, äfvensom jag visat, att samma förhållande, fastän i mindre grad, äger rum när de öfriga städerna i allmänhet betraktas. Detta bekräftas också, då man särskildt granskar städernas mortalitetsprocent; ty i 67 provinsstäder har ett öfvervägande antal oäkta barn aflidit jemnförelsevis med de äkta. Skilnaden är dock olika på olika ställen, men blir på många ganska betydlig, så att t. ex. i Mariefred och Strömstad dubbelt flera oäkta dött och deröfver. Uti de återstående 19 städerna inträffar likväl motsatsen, att nemligen mortaliteten är mindre hos de oäkta. Sådant förtjenar mycken uppmärksamhet, men är svårt att tillräckligt förklara, om man icke fullkomligt känner invånarnes alla inre förhållanden i nämnda städer. Det betager dock ingalunda min förr yttrade åsigt dess allmänna giltighet. Inom 12 af dessa sist omnämnda städer är olikheten ringa och uppgår icke till fem

procent, men i 5 andra varierar den ifrån 9 till 13 pr., och i Skanör och Falsterbo har intet oäkta barn under alla femton åren aflidit. Uti dessa kan det bero på en tillfällighet, då antalet är mycket ringa, i Skanör under alla åren 6 och i Falsterbo endast 2. På samma sätt kunde möjligtvis förhålla sig i Öregrund och Kungsbacka, emedan i den förra på nämnda tid blifvit födda 6 och i den sednare 11 oäkta barn. Dessutom äro dessa fyra städer, jemte åtta andra, sjöstäder. Måhända kan man i denna omständighet finna någon förklaringsgrund. De öfriga sju ligga deremot iuti landet. Enligt min öfvertygelse talar icke de oäktas mindre mortalitet till fördel för tillståndet inom dem. Kunde den icke tjena till bevis, att mödrarne till sådana barn hafva mera utvägar att föda och vårda dem, äro i allmänhet i fördelaktigare ekonomisk ställning, än de gifta personerna?

Ett annat möjligt inkast bör jag besvara, innan jag slutar undersökningen öfver städerna i Sverige. Om det sedeslösa förhållandet emellan könen har så stort inflytande att öka dödligheten inom den spädaste barndomen, som jag antagit och tror mig hafva bevisat, så kunde man invända, att deraf äfven borde följa, att denna mortalitet borde vara störst der de flesta oäkta barn födas. Vi se dock af tabellen, att detta icke alltid inträffar. Götheborg har t. ex. 22,61 pr. oäkta barn och 27,38 pr. döda under tre års ålder, då Kungälf blott har 8,42 pr. af de förra och likväl 28,42 pr. döda. Sedeförderfvet är endast en ibland orsakerna, ehuru onekligen den vigtigaste. Flera andra finnas, hvilka jag också till största delen redan omnämnt, och dessa kunna vara förhanden i så betydlig grad, att de

ensamma äro tillräckliga att föranleda en stor dödsprocent. Derpå lemna Kungälf, jemnförd med Götheborg, oss ett exempel. Vill man se, huru högst menligt ett lastfullt, supigt och oordentligt lefnadssätt inflyter på barns dödlighet i deras tidigaste ålder, så låtom oss jemföra Waxholm med Skanör och Falsterbo. Den förstnämnda staden hade, såsom redan är nämnt, år 1845 en folkmängd af 958 personer. Enligt Justitiæ-Stats-Ministerns underdåniga Embetsberättelse blefvo år 1841 vid stadens Rådstufvurätt sakfälda för sabatsbrott 11, för dråp utan uppsåt att dräpa 1, slagsmål 18, pinande till bekännelse 1, snatteri 5, fylleri 14 och oloflig bränvinsförsäljning 3. Dess dödsprocent under fyllda tre år var 31,77, fastän de oäkta barnen icke utgjorde mera än 10,60 pr. af alla födda. Uti Skanör och Falsterbo deremot uppgick folkmängden tillsammansräknad nära till lika stort antal eller 925 personer. Dödsprocenten på späda barn var i den förra 12,85 och i den sednare 12,15, samt oäkta barnen i Falsterbo 1,42 och i Skanör 2,21 pr. af de årligen födda. Men båda städerna äro bekanta för den sedesamma och exemplariska lefnad, som invånarne föra. "Brott och våldsamhet förspörjes aldrig, och månadtligen anmäles, att ingen person finnes häktad. Någon tiggare eller lösdrivvare ifrån dem har ej i mannamiinne förekommit i Malmös Landskansli till behandling". (Konungens Befallningshafvandes Femårsberättelser åren 1838 med 1842, samt 1842 med 1847).

Betraktar man dödsprocenten i städerna utom Stockholm på *de äldre barnen emellan tre och femton år*, så befinnes den vara underkastad mindre förändringar än vid föregående ålder. Då skillnaden under tre års ålder emellan Hernösand

och Skanör var 21,65 procent, utgör den ifrån tre till femton år emellan Kungälf med 13,68 och Falsterbo med 1,43 pr. icke mera än 12,25 pr. Vi hafva också redan sett, att under denna ålder dödligheten i allmänhet är mindre än inom de tre första lefnadsåren.

Stadens latitudsgrad inverkar visserligen i allmänhet icke något hufvudsakligt på mortaliteten äfven hos äldre barn; ty Falsterbo har den minsta dödligheten, mindre än Luleå och ännu mindre än Skanör, som ligger i den förres granskap, Falkenberg nästan lika med Hernösand, Ystad med Norrtelje. Emellertid kan icke en märkbar verkan deraf nekas, då man ser att i ingen af de åtta städer, som äro belägna norr om Gefle, de döda äldre barnen uppgå till 7 procent. Dessa städers belägenhet vid hafvet kan icke gerna vara orsaken dertill; ty Östersund är inberäknad ibland dem, och dessutom är mortaliteten i städerna, som nedom Gefle ligga vid kusterna så väl af Östersjön, som Öresund och Kattegatt, ganska ombyllig. Man bör således häraf kunna sluta, att Sveriges nordligaste klimat icke är skadligt, utan tvertom välgörande för nämnda ålder.

Också visar sig i allmänhet ingen skillnad emellan städer, belägna vid större insjöar, och dem som hafva sitt läge inuti landet utan gemenskap med något större vattendrag, lika liten som emellan skogsbygdens och slättlandets; länsresidenserna hafva icke större procent döda, än länets öfriga städer; ty om sådant inträffar med några få, hafva andra åter mindre. Folkrikheten yttrar lika litet inflytande, emedan Gefle har nästan samma procent som Kungsbacka, Norrköping som Säther. Deremot tyckes också vid denna ålder granskapet med större och folkrikare städer

verka skadligt på de mindre, hvarpå vi hafva exempel i Södertelje och Kungelf. Emellan rikets olika landskaper, synes ingen tydlig skiljaktighet, om man undantager den redan anmärkta mindre mortaliteten i de norra provinsernas städer. Näringskällorna, utur hvilka invånarne hemta sitt förnämsta uppehälle, inverka äfven omärkligt på dödligheten hos äldre barn. Handelsstaden Malmö (9,27) har nästau lika procent med handverksstaden Engelholm (9,45) och den jordbrukande Falköping (9,21); manufakturstaden Norrköping (10,25) med bergsstäderna Falun (10,25) och Sala (10,11), samt med Cimbritshamn (10,88), som till en del idkar fiskeri; fiskarestaden Landskroua (8,24) med åkerbruksstaden Arboga (8,32) o. s. v. Man borde kunna förmoda, att i de städer, hvarest de späda barnens dödlighet är ovanligt stor, samma förhållande skulle sträcka sig till de äldre, så vida det berodde på samma orsaker. Detta inträffar visserligen i åtskilliga, t. ex. Södertelje, Waxholm, Mariefred, men icke i Strengnäs, Enköping, Sköfde. Tvärtom kunde man också tänka, att när många barn aflida i deras spädate ålder, döden då bortryckt de sjukligaste, samt att de öfverlevande borde äga tillräcklig styrka att emotsätta sjukdomsinflytelserna, som sedan kunna menligt inverka, följaktligen dödligheten hos dem skulle vara mindre. Detta motsäges likväl af de exempel, jag nyss anført. Det blir derföre mycket svårt att upptäcka någon gemensamt verkande orsak till den större eller mindre mortaliteten hos barn emellan tre och femton år. Den tyckes vara beroende på flera sammanstötande, men olika på särskildta ställen, på några hafva sin grund i klimatet, på andra i lefnadssättet, sysselsättnin-

gen, föräldrarnes ekonomiska ställning m. m. Mycket tyckes också bidra till större dödsprocent, att barnen tidigt tvingas till arbete, som öfverstiger deras krafter. Detta är sannolikt i Norrköping en orsak att så många äldre barn dö, emedan de för tidigt måste deltaga i fabriksarbetet. Kanske äfven att detsamma kan sägas om åtskilliga andra städer.

På den *egentliga landsbygden* föddes åren 1831 med 1845 i medeltal årligen 88,146,0 barn, nemligen åren 1831 med 1835 per medium 86,960,2, åren 1836 med 1840 i medeltal 85,790,2, samt åren 1841 med 1855 per medium 91,687,8. Ibland dem afledo i medeltal:

1831—1835	under 1 år	14,092	eller	16,20	proc.
1836—1840	»	13,683,8	»	15,95	»
1841—1845	»	13,503,0	»	14,72	»
1831—1845	»	<u>13,759,6</u>	»	<u>15,61</u>	»
1831—1835	emell. 1 o. 3 år	4,758	eller	5,47	proc.
1836—1840	»	4,964,6	»	5,78	»
1841—1845	»	4,339,0	»	4,73	»
1831—1845	»	<u>4,687,2</u>	»	<u>5,31</u>	»
1831—1835	S:a till 3 år	18,850	eller	21,67	proc.
1836—1840	»	18,648,4	»	21,73	»
1841—1845	»	17,842,0	»	19,45	»
1831—1845	»	<u>18,446,8</u>	»	<u>20,92</u>	»

Jemföres dödligheten till ett års ålder under de särskildta qvinqvennierna, så vinner man den glädjande upptäckten, att med hvart sådant femår mindre antal barn aflidit i förhållande

till de årligen födda. Denna minskning utgör tillsammans 1,48 pr. och är störst de sednaste fem åren. Under dessa år var likväl i allmänhet mortaliteten inom alla åldrar mindre än de föregående qvinqueennierna; och till någon del bör således dödsprocentens aftagande tillskrifvas denna omständighet. Men så förhöll det sig icke åren 1836 med 1840. Dock afledo då 0,25 procent mindre späda barn, fastän några ofruktbara år ökade allmogens svårighet att försörja sig och menligt inverkade på de föddas antal. Vågar man deraf sluta, att på landsbygden barnen under deras spädate ålder på den sednare tiden blifvit vårdade med mera förstånd och omtanka?

Förhållandet emellan landsbygden och Stockholm samt rikets öfriga städer i afse-
 ende på dödligheten hos barn under tre års ålder blir således i medeltal årligen:

Åren	Under 1 år.					Emellan 1 och 3 år.					Summa till 3 år.				
	på landet.	i Stockholm.	skillnad ifrån landet.	i rikets öfriga städer.	skillnad ifrån landet.	på landet.	i Stockholm.	skillnad ifrån landet.	i rikets öfriga städer.	skillnad ifrån landet.	på landet.	i Stockholm.	skillnad ifrån landet.	i rikets öfriga städer.	skillnad ifrån landet.
1831—1835 .	16,20	29,92	13,72	18,60	2,40	5,47	8,17	2,70	7,89	2,42	21,07	38,09	16,42	26,40	4,82
” 1836—1840 .	15,03	33,63	17,68	18,92	2,97	5,78	9,33	3,55	7,83	2,05	21,73	42,96	21,23	26,75	5,02
” 1841—1845 .	14,72	31,34	16,62	17,06	2,94	4,73	6,62	1,89	6,48	1,75	19,45	37,96	18,51	24,14	4,69
” 1831—1845 .	15,61	31,03	16,02	18,39	2,77	5,31	8,02	2,71	7,37	2,06	20,92	39,65	18,73	25,75	4,83

Till ett års ålder äro under alla tre qvingvennierna i medeltal årligen alltidna
 icke fullt hälften så många barn på landet som i Stockholm, men endast omkring
 en niondedel mindre än i provinstäderna; emellan ett och tre år är ungefärligen en
 ferdedel mindre än i den förra och två sjundedelar än i de sedwäre. Vid sistnämnda

lefnadsperiod har dödligheten på landet varit något större det andra än första och tredje femåret, hvilket synes lemna ett bevis, att en betryckt ekonomisk ställning mera verkar på barnen under denna än vid den spädate åldern.

Ibland de åren 1831 med 1835 födda 86,960,2 barnen voro 82,700,4 äkta samt 4,259,8 oäkta. Af dem afledo:

<i>Äkta</i>			
under 1 år . .	13,102	eller 15,84	pr. af födda äkta.
emellan 1 o. 3 år	4,550	» 5,50	»
S:ma till 3 år	<u>17,652</u>	» <u>21,34</u>	»

<i>Oäkta</i>			
under 1 år . .	990	eller 23,24	pr. af födda oäkta.
emellan 1 o. 3 år	208	» 4,88	»
S:ma till 3 år	<u>1,198</u>	» <u>28,12</u>	»

<i>Skillnad emellan döda äkta och oäkta barn</i>			
eller under 1 år	7,40	procent flera	oäkta.
» emellan 1 och 3 år	<u>0,62</u>	»	flera äkta.
» S:ma till 3 år	6,78	»	flera oäkta.

Åren 1836 med 1840

voro födda 85,790,2 barn, af hvilka 81,408,4 voro äkta och 4,381,8 oäkta. Ibland dem afledo:

<i>Äkta</i>			
under 1 år . .	12,663,6	eller 15,56	pr. af födda äkta.
emell. 1 o. 3 år	4,717,8	» 5,79	»
S:ma till 3 år	<u>17,381,4</u>	» <u>21,35</u>	»

<i>Oäkta</i>			
under 1 år . .	1,020,2	eller 23,28	pr. af födda oäkta.
emell. 1 o. 3 år	246,8	» 5,63	»
S:ma till 3 år	<u>1,267,0</u>	» <u>29,91</u>	»

Skillnad

Skillnad emellan döda äkta och oäkta barn

eller under 1 år	7,72	procent flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,16	» flera äkta.
» S:ma till 3 år	7,56	» flera oäkta.

Åren 1841 med 1845

voro ibland 91,687,8 barn 85,704,4 äkta och 5,983,4 oäkta. Döda voro:

Äkta

under 1 år	12,248,0	eller 14,29	pr. af födda äkta.
emell. 1 o. 3 år	4,092,8	» 4,77	»
S:ma till 3 år	16,340,8	» 19,06	»

Oäkta

under 1 år	1,255,0	eller 20,97	pr. af födda oäkta.
emell. 1 o. 3 år	246,2	» 4,11	»
S:ma till 3 år	1,501,2	» 25,08	»

Skillnad emellan döda äkta och oäkta barn

eller under 1 år	6,68	procent flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,66	» flera äkta.
» S:ma till 3 år	6,02	» flera oäkta.

Under alla femton åren 1831 med 1845 föddes följaktligen i medeltal årligen af 88,146,0 barn 83,271,0 äkta och 4,875,0 oäkta. Ibland dem afledo:

Äkta

under 1 år	12,674,2	eller 15,21	pr. af födda äkta.
emell. 1 o. 3 år	4,453,5	» 5,35	»
S:ma till 3 år	17,124,7	» 20,56	»

Oäkta

under 1 år	1,088,4	eller 22,32	pr. af födda oäkta.
emell. 1 o. 3 år	233,6	» 4,79	»
S:ma till 3 år	1,322,0	» 27,11	»

Skillnad emellan döda äkta och oäkta barn

eller under 1 år	7,11	procent flera oäkta.
» emellan 1 och 3 år	0,56	» flera äkta.
» S:ma till 3 år . . .	6,55	» flera oäkta.

Man hemtar deraf den sorgliga erfarenheten, att de oäkta barnen äfven på landsbygden med hvart femår tilltagit. De utgjorde under första femåren i medeltal årligen 4,89 procent af alla lefvande födda, under de andra 5,10 pr., samt de tredje 6,52 pr., således per medium under alla femton åren 5,53 pr. af alla de födda. Tillökningen, som emellan första och andra qvinqvenniet var endast 0,21, tilltog under det tredje ända till 1,42 pr. Emellertid är sedligheten på landet ännu mycket större än i Stockholm och rikets öfriga städer.

Då skillnaden emellan de äkta och oäkta barnens dödlighet utgjorde i Stockholm under första lefnadsåret 18,70 procent och i provinsstäderna 11,48 pr., uppgick den på landsbygden blott till 7,11 pr. årligen flera oäkta döda. Denna olikhet är visserligen ännu tillräcklig att visa sedeförderfvets skadliga verkan på barnens mortalitet, men torde tillika lemna ett bevis på antingen större kärlek hos modren för barnet och omtanka att väl vårda det, eller mera lätthet för henne att kunna försörja sig. Hennes behof äro också i allmänhet icke så stora. Anmärkas bör äfven, att under nämnda femton år dödligheten hos oäkta barn blifvit minskad med 2,27 procent, hvilket egentligen ägt rum under det sista qvinqvenniet. En minskning har också inträffat med de äkta barnen, men icke så stor. Beror detta på någon tillfällighet, eller är det djupare grundadt i en bättre och omsorgsfullare vård öfver barnen? Det blir

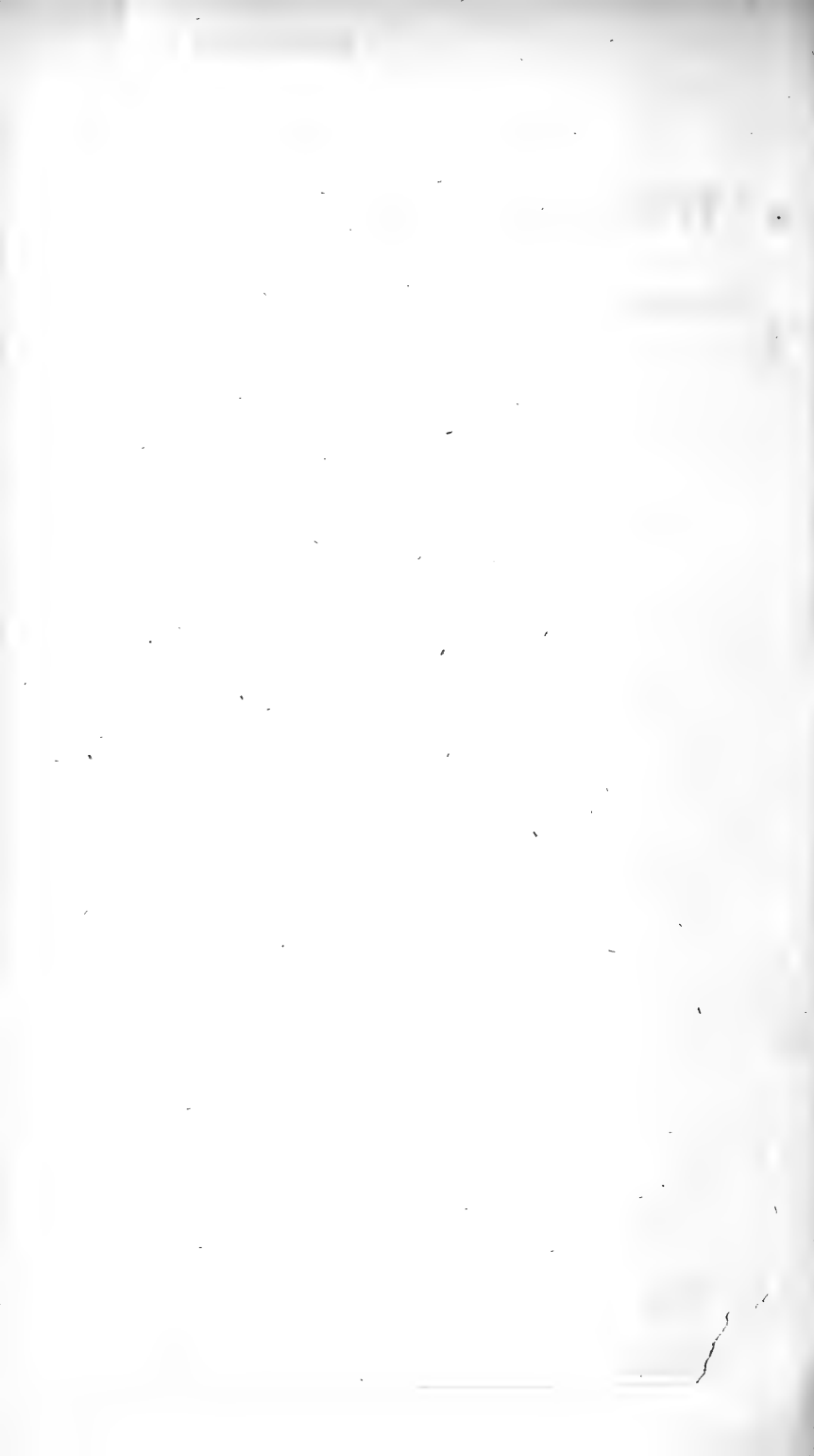
svårt, att vid en så liten tidrymd besvara dessa frågor.

Hvad beträffar åldern emellan ett och tre år, så har på landsbygden aflidit flera äkta barn än oäkta. Samma förhållande förekommer både i Stockholm och de öfriga städerna. Det måste således hafva någon allmän orsak; sannolikt den, som jag förut anført. Naturen jemnar på detta sätt till någon del mortaliteten emellan båda dessa klasser barn.

Tabellen II utvisar i rikets olika län dödsprocenten på landet, afskildt ifrån städerna. *Under tre års* ålder är denna procent icke blott, såsom redan blifvit anfördt, lägre än i städerna i allmänhet, utan olikheten emellan länen särskildt är äfven mycket obetydligare. Då nemligen denna olikhet i provinsstäderna utgjorde ända till 21,65 pr., uppgår den på landsbygden emellan Hallands län med 26,56 och Jemtlands med 12,39 endast till 14,17 procent. Detta tillkännagifver, att förhållandena äro mera likartade. Emellertid blir skillnaden ändock så stor, att öfver dubbelt flera späda barn aflidit i Halland än i Jemtland. Sådant beror också på landet icke af klimatet; ty Norrbottens län, hvarest ibland de norra provinserna mortaliteten inom denna ålder är störst, har den likväl lägre än Hallands, men betydligt högre än Malmöhus' och Christianstads o. s. v. Kustländerna Halland, Norrbotten, Blekinge och Vester-Norrland hafva hög procent, men i Vesterbotten är den något lägre, ännu obetydligare i Calmare och Malmöhus län, samt näst Jemtlands lägst i Gottlands och Gefleborgs. Den är nära lika i Vesterbotten och Dalarne. Anmärkas förtjenar likväl, att Upsala och Skaraborgs län, hvilka båda till större delen bestå af slättland,

hafva ganska ringa olikhet i dödsprocenten, hvar-
 emot Skånes skogstrakt Christianstads län och dess
 slättbygd Malmöhus äfvenledes äro i det närmaste
 lika. Följaktligen verkar också denna omständig-
 het icke något väsendtligt. Häraf bör man kunna
 sluta, att på landet, liksom i städerna, vid den
 spädaste åldern klimatet och öfriga yttre infly-
 telser mindre bidraga till dödlighetens förökande,
 än sådana inre förhållanden inom det enskildta
 lifvet, hvilka det ligger inom möjlighetens grän-
 sor att förbättra. Fattigdomen ensam blir likväl
 icke den förnämsta orsaken; ty Kronobergs län
 öfvergår högst obetydligt i dödsprocent det mera
 välmående Vestmanlands, och Kopparbergs har
 till och med något mindre döda än Vesterbot-
 tens. Vill man också på landet med exempel
 bestyrka sedeförderfvets och den lastbara, oor-
 dentliga lefnadens skadliga inverkan på mortali-
 teten inom de tre första lefnadsåren, så erbjuder
 sig nästan osökt en jemnförelse emellan Blekinge
 och Jemtlands län. Uti det förra föddes 8,73
 procent oäkta barn, i det sednare 4,75; vår brott-
 målshistoria och korrektions-inrättningarne be-
 vittna tillräckligt allmogens vilda och sedeslösa
 lefnad i Blekinge, då i Jemtland "bränvinets till-
 verkning och bruk är sparsamt, och folklynnet i
 allmänhet utmärkt af kärlek och vördnad för öf-
 verhet och lagar, jemte böjelse för ordning och
 skick". Också hafva i Blekinge under de spä-
 daste åren aflidit 24,07 barn, men i Jemtland
 icke mycket öfver hälften eller 12,39 pr.

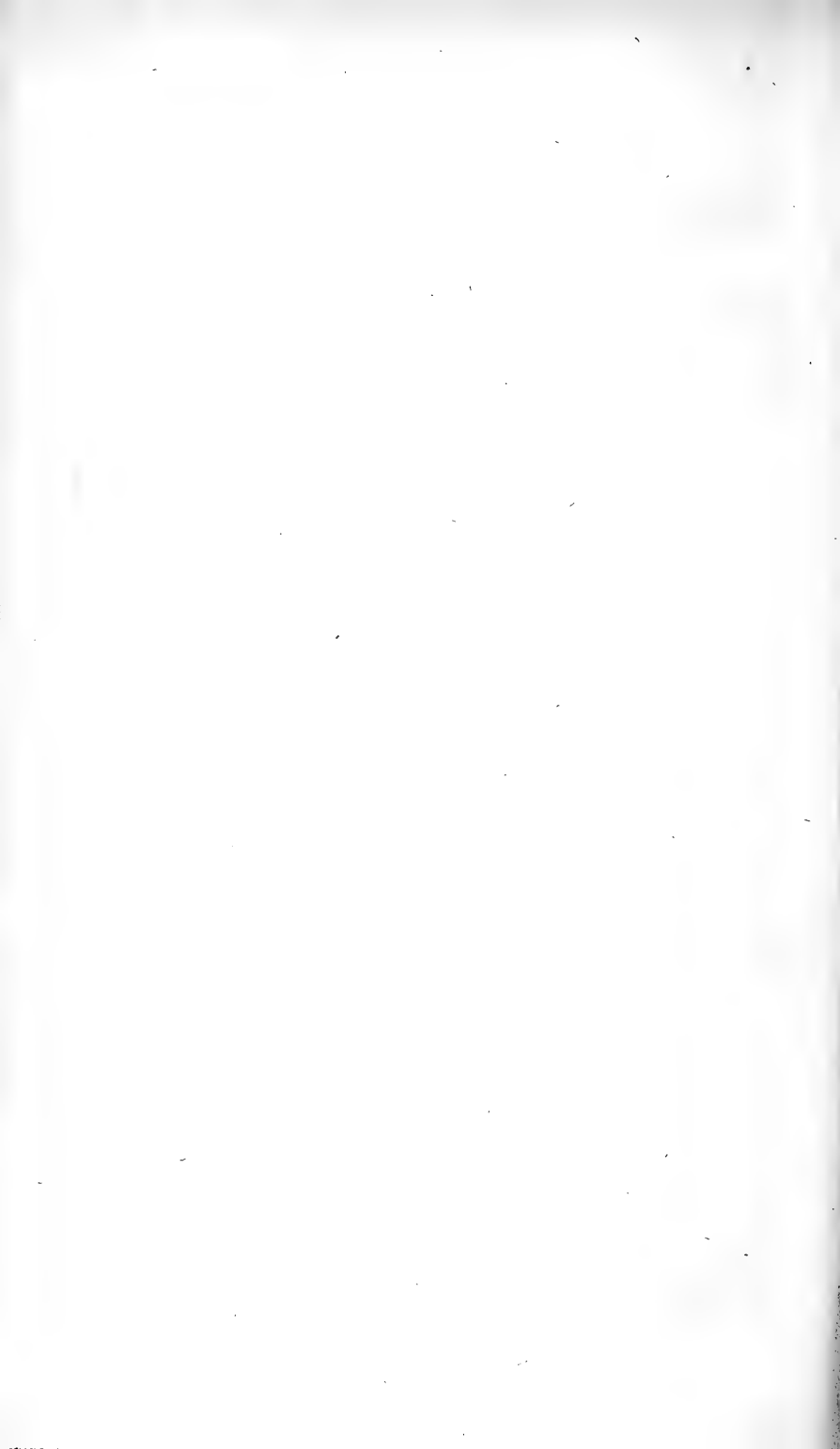

Tab. II.

Tabell, som i medeltal årligen utvisar dödligheten, beräknad i procent till de födda, på Landsbygden i Sverige åren 1831 till och med 1845.

	Födda.				Döda.															
	Åta.	Orka.	Summa.	Procent af de orka till alla födda.	Under 3 år.						Emellan 3 och 15 år.		Summa till 15 år.		Öfver 15 år.		Summa alla döda.			
					Äkte.		Oäkte.		Summa.		Äkte procent till födda äkta.	Oäkte procent till födda oäkta.	Annl.	Procent till alla födda.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.
					Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.										
					Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.	Annl.	Procent.
Stockholms Län	2950,0	224,8	3174,8	7,08	719,0	22,07	123,1	3,88	813,0	26,05	21,30	54,75	255,8	8,06	1098,8	34,01	1566,6	49,34	2665,4	83,05
Upsala	2141,1	155,3	2297,0	6,76	458,3	19,95	67,3	2,94	526,0	22,89	21,30	43,50	116,4	6,38	672,4	29,23	1106,0	48,19	1779,3	77,40
Södermanlands	2936,3	186,1	3122,4	5,98	539,9	17,20	48,4	1,65	588,3	18,88	18,38	26,08	335,3	7,53	823,0	26,31	1322,0	42,34	2145,3	68,71
Östergötlands	5289,3	327,1	5617,2	5,83	1035,3	18,43	80,7	1,43	1116,0	19,80	19,57	24,62	205,8	6,82	1199,0	26,88	2392,8	41,60	3891,8	67,08
Jönköpings	4194,3	134,1	4328,6	3,09	764,5	17,65	32,7	0,75	797,2	18,41	18,22	21,38	205,8	4,76	1093,0	23,11	1578,1	36,45	2581,1	59,02
Kronobergs	3779,1	174,6	3953,7	4,41	858,0	21,72	51,3	1,30	910,3	23,92	22,72	29,38	177,9	4,50	1088,1	27,52	1328,5	33,60	2416,0	61,12
Calmare	5391,1	263,5	5655,2	4,85	1051,4	18,59	71,0	1,24	1122,4	19,81	19,50	26,94	358,2	6,34	1180,6	26,11	2072,0	36,65	3553,8	62,83
Gottlands	937,3	57,0	994,3	5,73	161,4	16,23	13,0	1,01	171,4	17,33	17,22	28,80	44,1	4,50	219,1	22,05	564,8	46,78	683,9	68,18
Blekinge	2510,6	210,4	2721,0	8,13	587,2	21,34	75,0	2,17	662,2	24,07	23,38	31,10	154,1	5,00	816,3	29,63	854,0	31,07	1671,2	60,74
Christianstads	4763,4	378,5	5141,9	7,38	937,8	18,23	90,2	1,75	1027,7	19,98	19,68	23,83	331,4	6,45	1359,1	26,43	1918,4	37,31	3277,8	63,14
Malmöhus	6089,7	398,3	6488,0	6,13	1189,4	18,31	95,4	1,41	1285,2	19,80	19,52	21,05	493,0	7,00	1778,2	27,40	2151,5	37,10	4229,7	65,16
Hällands	2644,0	97,4	2742,0	3,55	698,8	23,18	29,6	1,08	728,4	26,30	26,12	30,38	149,1	5,40	878,1	32,02	1067,0	38,91	1945,1	70,93
Göteborgs	4251,6	192,4	4444,0	4,32	927,5	20,81	57,8	1,70	985,3	22,11	21,81	30,04	310,0	6,99	1296,2	29,16	1736,0	39,09	3033,1	68,25
Elfsborgs	6298,1	235,2	6533,3	3,60	1299,8	19,89	58,1	0,89	1357,0	20,38	20,04	24,70	415,9	6,37	1773,8	27,13	2452,0	37,51	4225,8	61,68
Skaraborgs	5206,0	215,3	5421,0	3,97	1173,0	21,88	57,0	1,05	1230,8	22,71	22,31	26,47	316,4	6,30	1579,0	29,12	2227,0	41,00	3806,0	70,20
Wernlandts	4810,1	418,0	5228,6	8,49	978,0	18,50	91,5	1,72	1070,4	20,23	20,22	20,40	356,7	6,75	1427,1	26,00	2009,3	37,99	3136,4	61,01
Neikes	3498,8	272,0	3770,8	7,21	639,1	16,81	68,2	1,81	707,3	18,35	18,20	25,07	211,7	6,41	949,0	25,10	1469,8	38,08	2448,8	64,14
Westmanlands	2216,0	190,2	2407,0	7,90	497,7	20,60	56,3	2,15	554,0	23,01	22,41	29,10	118,0	6,13	702,0	29,10	1119,1	47,16	1851,7	76,92
Kopparbergs	3376,2	188,2	3764,4	4,99	748,0	19,88	48,4	1,29	797,0	21,17	20,93	25,71	292,5	7,79	1090,5	28,95	1776,1	47,90	2867,2	76,10
Gelrebergs	2377,1	153,7	2531,1	6,07	396,1	15,81	31,0	1,15	437,0	16,90	16,65	22,12	122,1	4,82	552,1	21,81	1080,5	42,90	1632,8	61,30
Wester-Norrlands	2373,1	125,7	2498,8	5,03	361,5	22,41	33,1	1,32	394,0	23,70	23,65	26,13	95,0	3,80	689,0	27,59	896,2	35,87	1588,8	63,40
Jemtlands	1042,6	52,0	1094,6	4,75	127,2	11,02	8,3	0,71	135,7	12,35	12,20	16,34	36,5	3,39	172,2	15,72	438,4	40,05	616,0	55,71
Westerbottens	1879,4	78,1	1957,5	3,98	400,4	20,45	19,1	0,98	419,5	21,13	21,36	24,45	76,7	3,01	496,2	25,24	466,9	23,86	963,1	49,20
Norrbottnens	1453,5	88,9	1542,4	5,76	364,2	23,61	29,0	1,88	393,2	25,40	25,05	32,62	85,4	5,33	478,6	31,02	495,8	32,15	971,4	63,17

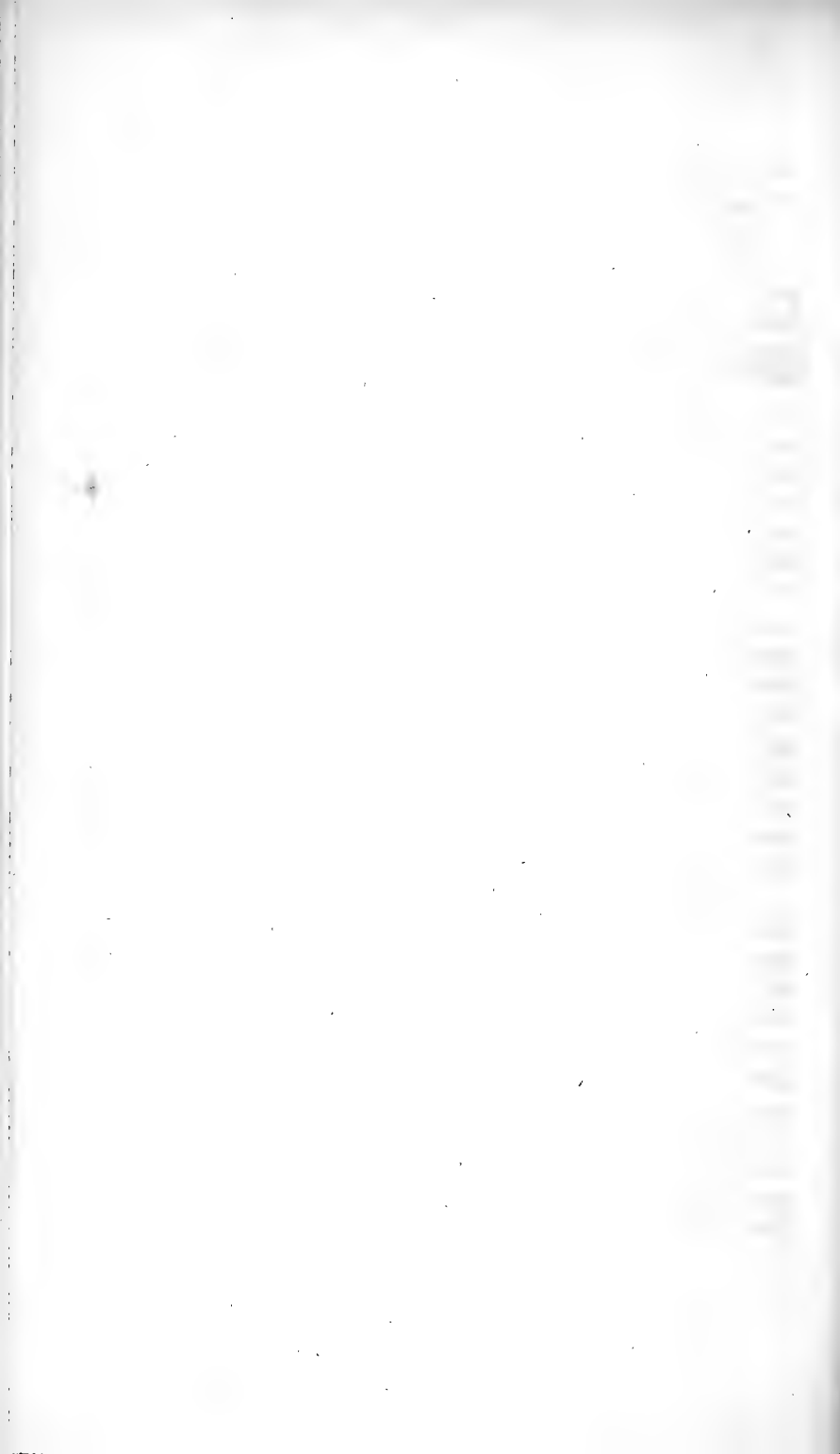

Entomologiska Anteckningar under en resa
i Södra Sverige 1851;

AF

CARL H. BOHEMAN.

Inlemnad den 6 Mars 1852.

Att Sverige, med dess stora utsträckning från norr till söder, och de deraf härflytande klimatiska och vegetativa olikheterna, oaktadt dess nordliga läge, eger en rikare insekt-fauna än man tillförene förmodat, hafva de senare decenniernas forskningar lagt i dagen. Ehuru vårt land, särdeles under innevarande århundrade, blifvit i entomologiskt hänseende i olika riktningar undersökt, visar sig dock ännu huru långt vi äro aflägsnade från den tidpunkt, då vi kunna säga, att inom denna del af Zoologien, inga vidare upptäckter af nya arter här kunna göras. Såsom i hög grad bidragande till detta förhållande, torde få antagas, icke allenast de inskränkta lokaler hvarpå en del arter förefinnas och deras merändels korta lifstid, utan äfven att få organiska varelsers framkomst på samma ställen och tider, är så beroende af kosmiska förhållanden, som insekternas.

Då jag flera gånger varit i tillfälle att besöka åtskilliga af Sveriges mellersta och nordliga, men alldrig dess sydliga provinser, anhöll jag 1851 om det res-anslag Akademien årligen utdelar till vetenskapliga forskningsansättande inom fäderneslandet och hoppades sålunda under en resa i Calmar-Län, Bleking och Skåne kunna rikta Riks-Musei samlingar med en del af deruti felande former, ej anande, att jag inom trakter, som utgjort föremål för flera af våra utmärktare forskares undersökningar och oaktadt det under sommaren för insekt-samling miss-

gynsamma, kalla, blåsiga och ofta regniga vädret, skulle lyckas upptäcka ett icke obetydligt antal för vår Fauna nya arter. Då det åligger mig att till Akademien aflemna redogörelse öfver mina iakttagelser, har jag ansett mig böra uppställa denna i en sådan form, att den, såsom utgörande ett bidrag till kannedomen om de djur, som lefva inom vårt land, kunde erhålla ett rum i Akademiens handlingar.

Innan jag öfvergår till den vetenskapliga redogörelsen, hvilken för en lättare öfversigt kommer att systematiskt uppställas, har jag trott det vara lämpligt, kortligen omnämna de trakter jag under sommaren besökt, samt ange den tid jag på hvarje ställe uppehållit mig. Afresan från Stockholm skedde d. 21 Maj och anlände jag till Calmar d. 22 om aftonen. Härifrån begaf jag mig påföljande dag till det 4 mil nordligt belägna Ålhem och vistades der i fyra dagar. Trakten, särdeles kring det närbelägna Strömsrum, är uppfylld af herrliga ekskogar och yppiga ängar, samt synes under en längre framskriden årstid, så väl som södra delen af Calmar Län i allmänhet, vara särdeles rik i entomologiskt hänseende. I Wasmolösa uppehöll jag mig endast en dag och ankom till Värnaby d. 28 i förenämnde månad. Här visade sig de första bokträden och omgifningarne, såsom egande en stor omvexling af förmåuliga lokaler, samt af barr- och löfskogar, äro enligt min erfarenhet väl förtjenta af vidare undersökningar. Efter fem dagars förlopp fortsattes färden till det på gränsen emellan Småland och Bleking belägna Bröms, hvarest äfven flera nya eller sällsyntare insektarter påträffades. Med undantag af den del af sistnämnde provins, som är belägen emellan

Bröms och Lyckeby, och hvilken, såsom dels beväxt med smärre löf- och barrskog, dels kal och af en mager beskaffenhet, framter det öfriga landet, särdeles de närmast hafskusten liggande trakterna, en leende och vacker tafla. Smärre höjder beväxta med ek- och bokskogar omväxla med bördiga och väl odlade dalar, hvarigenom det hela eger ett prydligt och städadt utseende. Det inre af landet, som gränsar till Småland, är mera vildt. Höjderna och bergen äro här betydligare och i stället för de inom de sydligare delarne rådande bok- och ekskogarne visa sig här mer björk- och barrträd. Inom Bleking uppehöll jag mig under hela Juni månad och besökte derunder följande ställen nemnligen: Lyckeby (d. 5—8, 16—23), Alnaryd (9—15), Ronneby (24—27), Asarum (28—30) och Norje (d. 1 Juli). Alla dessa lokaler kunna med skäl, så väl för deras naturskönhet, som rikedom på insekter, förordas hos alla dem, som framdeles i samma ändamål, som jag, besöka denna provins. Då jag d. 2 Juli vid Sölvitsborg passerade den höjd, som åtskiljer Bleking och Skåne, samt såg framför mig det stora sandiga slättlandet, hvarpå endast här och der några enstaka träd uppspira, intogs jag af en vemodig känsla och var nära att vända tillbaka till de mer leende nejder jag gick att lemna. Hvarje dag, som jag vistades inom Skåne, gaf mig likväl en hel annan tanka om rikedomen af dess Fauna, än den som först väcktes hos mig, och sedan jag besökt i entomologiskt hänseende så intressanta trakter som Ljungby med dess väl odlade omgifningar och den närbelägna Ifvö-Sjön (d. 2—6 Juli), Degeberga och Brösarp (7—12) med deras stora sandberg och vackra bok-dungar, Esperöd (13—24)

med dess herrliga, af många ädlare trädslag bestående lundar, Kåseberga och Sandhammar (25—27) med der befintlige små Sandöcknar, Sjöbo (28—31 Juli) med dess sandtrakter och närbelägna större bokskogar, Silfåkra (d. 1, 2 Augusti) omgifvet af flera sjöar, Käflinge med dess Furuplanteringar, Fågelsång med dess djupa dalsträckningar och de närbelägna Räftens skogsdungar, Lomma (12, 13) med torftig vegetation, men på insekter rika hafskuster, det i så många hänseenden märkvärdiga Kullaberg (15—20) och slutligen Hallandsås kring Margretetorp (21—22 Aug.), kan jag med full tillförlitlighet yttra, att jag aldrig förr återvänt med rikare samlingar från någon förut verkställd resa. Ehuru föga inbjudande de stora, med kort gräs och få blommor beväxta sandfälten vid första anblicken visa sig, hafva de dock att bjuda på ett ej obetydligt antal arter, som förgäfves eftersökas på andra lokaler, och den värme som frambringas, då solens strålar falla på den sterila och kala marken, torde äfven i sin mån bidraga att bereda en del af de insekter, hvilka träffas här, men hittills endast blifvit funna i sydligare länder, sådana förhållanden för deras lif, att de äfven kunna uppträda i vår nord.

Utom det betydligare antal sällsyntare, förut bekanta insekt-arter, som jag påträffat och för hvilka lokalerna komma att angifvas, upptagas i efterföljande förteckning 160 för vår Fauna nya arter, af hvilka 29 tillhöra Coleoptera, 17 Hemiptera, 81 Lepidoptera, 1 Neuroptera, 15 Hymenoptera och 17 Diptera. Då Musei Hymenopter-samling ännu ej är ordnad, har jag af denna klass endast upptagit de nya arter, som jag med lätthet kunnat finna vara obeskrifna. I

annat fall hade antalet blifvit större. Alla de för vår Fauna nya arterna äro framför namnet betecknade med en stjerna.

COLEOPTERA.

CICINDELA *hybrida*. Locis sabulosis mensibus Junii et Julii in Blekingia et Scania, passim.

NEBRIA *brevicollis*. Sub lapidibus et muscis locis humidis ad Esperöd d. 16—19 Julii, parce.

LEISTUS *spinilabris*. Sub lapidibus ad Wörnaby Smolandiae d. 3 Junii.

—— *rufescens*. Sub foliis deciduis locis humidis et umbrosis in monte Kullaberg d. 16—19 Aug., passim. Ad Wassmolösa Smolandiae d. 28 Maj et ad Esperöd d. 15 Julii individua nonnulla legi.

—— *rufo-marginatus*. Locis umbrosis sub foliis deciduis, praesertim ad radices arborum prope Esperöd d. 14—21 Julii frequenter legi.

CYCHRUS *elongatus*. Sub muscis ad Alnaryd specimen unicum d. 13 Junii inveni.

CARABUS *nemoralis*. Sub lapidibus in Scania passim occurrit, praesertim tempore vernali.

—— *hortensis*. Sub lapidibus in Blekingia mense Junio parce visus.

BADISTER *bipustulatus*. Sub lapidibus ad Esperöd d. 21 Julii.

MASOREUS *Wetterhalli*. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 8—11 Julii individua 5 inveni.

DROMIUS linearis. Sub lapidibus ad Degeberga specimen 3 d. 10 Julii et ad Kullen specimen unicum d. 17 Aug. legi.

— *quadrinotatus*. Sub foliis deciduis ad Kullen d. 19 Aug. individuum unicum inveni.

— *quadrinotatus*. Sub cortice Betulae putrido ad Bröms d. 4 Junii, rarius.

— *fasciatus*. Sub lapidibus ad Esperöd d. 20 Julii, ad Kullen d. 18 Aug.

LEBIA cyanocephala. In gramine ad Sjöbo d. 30 Julii parce.

CYMINDIS macularis. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 8—11 Julii sat frequenter lectus.

**DYSCHIRIUS politus*: elongatus, aeneus, nitidus; mandibulis, palpis, antennis pedibusque rufoferrugineis; prothorace sub-ovato, tenuiter longitudinaliter canaliculato; elytris oblongis, punctato-striatis, stria marginali antice ad humerum abbreviata; tibiis anticis extus obsolete denticulatis. Long 4, lat. 1 millim.

Clivina polita. DEJ. Spec. I. 422. 10. Iconogr. I. 220. 8. T. 20. f. 5. — AHRENS Thon Arch. II. 2. 59. 2.

— BOISD. et LACORD. Faun. Ent. Paris I. 162. 3.

Clivina elongata. AHRENS Thon Archiv. II. 2. 60. 8.

Clivina metallica. AHRENS Thon Archiv. II. 2. 59. 5.

Dyschirius politus. ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 38. 4.

Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 8—10 Julii rarius inveni. A Dom. THOMSON ad Londinum Gothorum etiam lectus.

Observ. *Dyschirio thoracico* longitudine aequalis, sed dimidio fere angustior.

ANISODACTYLUS binotatus. Sub lapidibus ad Wasmolösa d. 28 et ad Wörnaby d. 29—31 Maj passim.

HARPALUS discoideus. Sub lapidibus locis arenosis ad Älhem d. 23 Maj, Degeberga d. 7—11 Julii sat frequenter, ad Esperöd d. 16—20 Julii parce visus.

—— *luteicornis*. Sub foliis deciduis locis humidis ad Esperöd d. 16—19 Julii parce.

—— *serripes*. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 10 Julii, rarius.

—— *hirtipes*. Sub lapidibus locis arenosis parce, ex. gr. ad Degeberga d. 8—11 et ad Sjöbo d. 29 Julii.

**HARPALUS calceatus*: oblongus, niger; antennis, palpis, tibiis tarsisque ferrugineis; prothorace postice transversim impresso, confertissime punctulato, angulis posticis rectis; elytris profunde striatis, interstitiis modice convexis, laevibus. Long. 13—14, lat. 5—5½ millim.

Harpalus calceatus. STURM. Deutschl. Ins. IV. 23. 11. T. 81. a. A. — DEJ. Spec. IV. 320. 107. Iconogr. IV. 180. 72. T. 191. f. 3. — BOISD. et LACORD. Faun. Ent. Paris. I. 253. 17. — ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 52. 13.

Carabus calceatus. DUFTSCHM. Faun. Austr. II. 81. 87.

Habitat sub lapidibus locis aridis ad Degeberga d. 8—11 Julii rarius. Ad Lomma a Dom. THOMSON passim lectus. Ut Scaniae incola ante plures annos a Doin. Com. MANNERHEIM mihi benevole communicatus.

HARPALUS servus. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 7—11 Julii, parce.

—— *anxius*. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 7—11 Julii, frequens.

STENOLOPHUS dorsalis. Sub foliis deciduis locis humidis ad Wörnaby d. 29 Maj et ad Bröms d. 3, 4 Junii, passim.

PTEROSTICHUS punctulatus. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 9—11 Julii, rarius.

CEPHALOTES *vulgaris*. Sub lapidibus locis arenosis ad Degeberga d. 9—11 Julii, sat frequens.

*AMARA *convexiuscula*: oblonga, piceo-sub-aenea, antennis, palpis pedibusque rufis; prothorace antice posticeque parcius punctato, basi utrinque bistriato, striola interiore sub-obsoleta; elytris fere parallelis, punctato-striatis, interstitiis sub-convexis, laevibus. Long. 12—13, lat. 5 millim.

Amara convexiuscula. DEJ. Spec. Gen. III 517. 57. — SCHJÖDTE. Gen. et Spec. El. I. 168. 2.

Carabus convexiusculus. MARSH. Ent. Brit. I. 462. 82.

Sub lapidibus ad Lomma d. 13 Aug. individuum unicum legi. A Dom. THOMSON etiam ut Scaniae incola communicata.

AMARA *consularis*. Sub lapidibus ad Kåseberga d. 26 Julii specimina nonnulla inveni.

*AMARA *maritima*: ovata, rufo-picea, supra aeneo-micans; antennis, palpis pedibusque ferrugineis; prothorace elytris angustiore, basi utrinque parce punctato bifoveolatoque, angulis anticis acutis, posticis rectis; elytris subtiliter punctato-striatis. Long 7, lat. 3½ millim.

Amara maritima. SCHJÖDTE Gen. et Spec. El. I. 178. 13.

Sub fucis rejectis in litore maris ad Norje Blekingiae d. 1 Julii individua 2 legi.

AMARA *bifrons*. Sub lapidibus ad Esperöd d. 16 Julii.

ANCHOMENUS *angusticollis*. Sub lapidibus ad litora lacus Ifvö d. 3 Julii, parce.

—— *marginatus*. Sub fucis rejectis ad Norje d. 1 Julii, parce.

—— *oblongus*. Sub muscis et foliis deciduis ad radices arborum locis humidis ad Wassmolösa d. 15 Maj frequenter, ad Esperöd d. 15 Julii parcius lectus.

OLISTHOPUS *rotundatus*. Sub lapidibus locis aridis ad Esperöd d. 13—19 Julii.

PATROBUS *excavatus*. Sub lapidibus ad Esperöd d. 20 Julii et ad Lomma d. 13 Aug.

BEMBIDIUM *flavipes*. Locis humidis sub foliis deciduis ad Wassmolösa d. 29 Maj, parce.

—— *pallidipenne*. In litore arenoso lacus Ifvö Scaniae d. 6 Julii individua tria et ad Kivik in litore maris d. 17 Julii specimina nonnulla legi. In Oelandia etiam occurrit sec. DOM. FRIGELIUM.

—— *bipunctatum*. Locis humidis arenosis ad litora maris prope Esperöd d. 20 Julii et ad Lomma d. 13 Aug.

—— *rupestre*. In litore lacus Ifvö d. 17 Julii, parce.

—— *quadriguttatum*. In litore maris locis arenosis ad Lomma d. 12 Aug., parce.

—— *assimile*. Sub fucis rejectis in litore maris ad Lomma d. 13 Aug.

***BEMBIDIUM** *obtusum*: supra obscure viridi-aeneum; antennarum basi pedibusque rufis; prothorace transverso, basi utrinque impresso punctatoque, angulis obtusis; elytris dorso punctato-striatis. Long. $2\frac{3}{4}$, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

Bembidium obtusum. STURM. Deutschl. Faun. Ins. VI. 165. 38. T. CLXI f. c. C. — DEJ. Spec. V. 177. 123. — SCHJÖDTE Gen. et Spec. El. I. 331. 2.

Locis humidis in Smolandia ad Ålhem specimen unicum legi. Ut Scaniae incola a DOM. THOMSON etiam communicatus.

HYDROPORUS *hamulatus*. In confervis marinis ad Wärnanäs specimen unicum inveni.

—— *picipes*. In aquis stagnantibus ad Wärnaby d. 29 Maj, passim.

- ORECHTOCHILUS *villosus*. Ad litora lacus Ifvö in-
dividua nonnulla d. 5 Julii legi.
- HELOPHORUS *nubilus*. Sub lapidibus locis arenosis
ad Degeberga d. 8—11, Kåseberga d.
24—27 Julii et ad Lomma d. 12 Aug.
frequenter occurrit.
- HYDRAENA *riparia*. In aquis stagnantibus ad Al-
naryd d. 8—12 Junii, passim.
- HYDROBIUS *testaceus*. Ad litora maris prope Värna-
näs d. 29—31 Maj, ad Kullen d. 19
Aug. parce.
- CERCYON *litorale*. Sub fucis rejectis ad Kåseberga
d. 25—27 Julii.
- DERMESTES *affinis*. Specimen unicum ad Värnaby
d. 30 Maj captum.
- *tessellatus*. Sub foliis deciduis locis are-
nosis ad Esperöd d. 16—20 Julii et
sub fucis rejectis ad Norje d. 1 Julii
passim.
- MEGATOMA *undatum*. In gramine ad Värnaby d.
29 Maj.
- TERESIAS *Serra*. In foliis Quercus ad Esperöd d.
20 Julii.
- ASPIDIPHORUS *orbiculatus*. In gramine ad Lyckeby
d. 21 Junii, ad Esperöd d. 19 Julii.
- SIMPLOCARIA *semistriata*. Sub lapidibus ad Alna-
ryd d. 14 Junii, ad Degeberga d. 9—
11 Junii.
- BYRRHUS *murinus*. Sub lapidibus locis arenosis
ad Degeberga d. 8—11 Julii, passim.
- *aeneus*. Sub lapidibus locis arenosis ad
Norje d. 1, ad Degeberga d. 10 et ad
Brösarp d. 12 Julii.
- ANTHEROPHAGUS *nigricornis*. FABR. (*silaceus* GHL.)
In gramine ad Esperöd d. 21 Julii
specimen unicum.

**ANTHEROPHAGUS silaceus*: oblongus, rufo-testaceus, confertim punctulatus, antice dense cinereo-pubescentis; prothorace angulis posterioribus sub-rectis; tibiis anticis apice extus acuminatis. Long. 4—4½, lat. 2 millim.

ERICHs. Ins. Deutschl. III. 344. 2.

Ips silacea. HERBST Käf. IV. 169. 6. T. 42. f. 7.

In gramine non procul a litore maris ad Kåseberga d. 26 Julii individua 2 legi.

Observ. A praecedente, cui similis, facile distinguitur pubescentia longiore et densiore, capite prothoraceque evidentius punctatis et praecipue tibiis anticis apice extus acuminatis.

ANTHEROPHAGUS pallens. In gramine ad Asarum d. 30 Junii.

TELMATOPHILUS Caricis. In gramine locis uliginosis ad Ljungby d. 5 Julii.

EPISTEMUS globosus. In gramine ad Lyckeby d. 20 Junii specimen unicum.

SCAPHIDIUM quadrimaculatum. Sub cortice putrido Pini et Betulae ad Alnaryd d. 10—15 Julii. In copula captum.

**SCAPHISOMA limbatum*: ovatum, nigrum, nitidum; antennarum basi pedibusque testaceis, his articulo octavo proximis sub-aequali; prothorace punctulato; elytris confertim, fortius punctatis, apice testaceo-limbatis; abdomine apice ferrugineo. Long. 2—2½, lat. 1½ millim.

ERICHs. Deutschl. Ins. III. 11. 4.

Scaphidium limbatum. DAHL DEJ. Cat. ed. 3. p. 133.

Sub cortice putrido Betulae ad Alnaryd d. 12--14 Junii individua 2 legi.

Observ. *Scaphis. agaricino* certe affinis, dimidio tamen majus, antennarum structura, elytro-

rum punctura fortiore et ano ferrugineo, ab illo bene distinctum.

SCYDMAENUS *Hellwigii*. Sub cortice arborum emortuarum ad Värnaby d. 28 Maj, rarius.

— *collaris*. In gramine ad Värnaby d. 29—31 Maj, passim.

EUTHEIA *plicata*. In gramine ad Margretetorp d. 22 Aug. specimen unicum legi.

CATOPS *fumatus*. In gramine ad Värnaby d. 30 Maj, parce.

— *sericeus*. In gramine ad Värnaby d. 29—31 Maj, passim.

COLON *bidentatus*. In gramine ad Silfåkra d. 1, 2 Aug. individua 2 inveni.

SILPHA *sinuata*. Sub lapidibus ad Ronneby d. 25, 26 Junii, passim.

— *dispar*. Sub fucis rejectis in litore maris ad Norje d. 1 Julii, ad Lomma d. d. 13 et ad Kullen d. 19 Aug., passim.

— *quadripunctata*. In foliis Quercus passim; ex. gr. ad Ronneby d. 26, 27, Asarum d. 29, 30 Junii, ad Esperöd d. 18 Julii.

PELTIS *grossa*. Sub cortice putrido Betulae ad Alnaryd d. 13, 14 Junii individua nonnulla legi.

— *oblonga*. Sub cortice putrido Abietis ad Värnaby d. 30 Maj, ad Lyckeby d. 21 Junii.

THYMALUS *limbatus*. In truncis putridis Quercus et Pini ad Alnaryd d. 10—12, Lyckeby d. 19—22 Juni, pasim visus.

THALYCRA *sericea*. In gramine ad Esperöd d. 16—19 Julii individua 2 legi.

CRYPTARCHA *strigata*. In succo stillante Quercus ad Ronneby d. 27 et ad Asarum d. 29 Junii, frequenter visa.

CRYPTARCHA imperialis. In societate cum praecedente ad Lyckeby d. 20, ad Asarum d. 29, 30 Junii et ad Norje d. 1 Julii.

SORONIA punctatissima. In succo stillante Quercus ad Asarum d. 29, 30 Junii, passim.

— *varia*. In succo stillante Quercus ad Värnaby d. 29 Maj, ad Asarum d. 29—30 Junii.

EPUREA decemguttata. In succo stillante arborum ad Esperöd d. 18 Julii et ad Kullen d. 19 Aug.

BRACHYPTERUS gravidus. In gramine ad Esperöd d. 14—16 Julii, parce.

RHYZOPHAGUS dispar. Sub cortice Betulae ad Värnaby d. 1 Junii.

MICROPEPLUS porcatus. In gramine ad Alnaryd d. 8—12 Junii, rarius.

**MEGARTHUS denticollis*: parum convexus, nigropiceus, opacus; antennarum articulo primo pedibusque rufis; prothorace lateribus rufo-marginato, angulis posterioribus acute emarginatis, bi-denticulatis; elytris crebre, sat profunde punctatis. Long. $1\frac{3}{4}$, lat 1 millim.

Omalium denticolle. BECK Beitr. 26. 40. T. 7. f. 40.

Megarthus marginicollis. ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 644. 2.

Phloeobium marginicolle. BOISD. et LACORD. Faun. Ent. Paris I. 492. 1.

Silpha hemiptera var. a ILLIG. Käf. Preuss. 355. 1.

Megarthus denticollis. ERICHS. Gen. et Spec. Staphyl. 906. 3.

In stercore bovino ad Ljungby d. 3 Julii inveni. Prope Holmiam et in Lapponia Lulensi etiam legi.

PROTEINUS macropterus. In fungis ad Alnaryd d. 8 Julii.

- ANTHOBIUM *Sorbi*. In floribus Oxyacanthae et Sorbi Aucupariae ad Lyckeby et Ronneby mense Junio hinc inde frequentissimum.
- OMALIUM *rivulare*. In litore maris sub fucis rejectis, ad Lomma d. 12, 13 Aug., passim.
- *brunneum*. In floribus Oxyacanthae ad Lyckeby d. 21 Junii.
- *deplanatum*. Sub cortice Betulae ad Alnaryd d. 12 Junii.
- *planum*. Sub cortice Pini ad Värnaby d. 29 Maj.
- LATHRIMAEUM *atrocephalum*. Sub foliis deciduis locis humidis ad Alnaryd d. 10—15 Junii.
- LESTEA *bicolor*. Locis humidis sub foliis deciduis ad Värnaby d. 29 Maj, Bröms d. 3, Lyckeby d. 7 et ad Alnaryd d. 10—13 Junii, passim.
- ACROGNATHUS *mandibularis*. In gramine loco uliginoso ad Värnaby d. 31 Maj, individuum unicum legi.
- *palpalis*. In gramine locis paludosis ad Alnaryd d. 11 Junii sat copiose lectus. Vespere provenit.
- *OXYTELUS *insecatus*: niger, nitidus; elytris pedibusque rufis; fronte parcius antice subtilissime punctata. Long. 4, lat. 1 millim.
- GRAV. Mon. 189. 5. e. — ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 589. 2.
- Oxytelus insectatus*. ERICHS. Gen. et Spec. Staphyl. 187. 2.
- Oxytelus carinatus* var. b. GYLLENH. Ins. Suec. II. 453. 8.
- In gramine ad Margretetorp d. 21 Aug. inveni. Prope Holmiam etiam lectus et e Scania a Dom. THOMSON communicatus.

Abdominis segmentum sextum in mare tuberculo oblongo, minimo obsoletoque subtus medio instructum, septimum apice profunde bi-sinuatam, lobo intermedio lateralibus parum brevior, hoc in femina apice medio leviter, triangulariter productum.

OXYTELUS *sculpturatus*. In stercore bovino ad Kåseberga d. 26 Julii.

*STENUS *tempestivus*: apterus, niger, nitidus, subtilius, minus crebre punctatus, parce pubescens; palpis antennisque testaceis, his articulo primo nigro; prothorace dorso pone medium utrinque oblique impresso; abdomine marginato, parcius subtiliusque punctato; pedibus testaceis, geniculis nigris. Long. 4—4½, lat. ¾ millim.

ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 563. 40. Gen. et Spec. Staphyl. 724. 65.

Habitat in gramine locis humidis ad Esperöd d. 13—22 Julii sat frequens.

Mas abdominis segmento sexto subtus apice triangulariter exciso, femina eodem apice utrinque sub-sinuatam, medio triangulariter productam, acuminatam.

DIANOUS *caerulescens*. Ad ripas rivulorum prope Alnaryd d. 12 Junii specimen unicum inveni.

*SUNIUS *filiformis*: elongatus, linearis, niger, subopacus, parce pilosus; antennis pedibusque testaceis; capite prothorace latiore; prothorace basin versus angustato; elytris prothorace paullo longioribus, apice latius testaceis. Long. 4—4½, lat. ¾ millim.

ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 525. 3. Gen. et Spec. Staph. 638. 1.

Paederus filiformis. LATR. Gen. Crust. et Ins. I. 293. 4. — Oliv. Encycl. meth. VIII. 629. 10.

Paederus procerus. GRAV. Mon. p. 141.

Astenus procerus. BOISD. et LACORD. Faun. Ent. Paris I. 436. 1.

Paederus extensus. MANNERH. Brachel. 39. 6.

Paederus filum. WALTJ. Isis 1838. IV. 267. 1.

Sub lapide ad Degeberga d. 10 Julii specimen unicum legi. In Smolandia ad Anneberg tempore vernali sub lapidibus etiam inveni.

Mas abdominis segmento sexto subtus apice inciso.

SCOPAEUS *laevigatus*. In gramine locis humidis ad Wörnaby d. 30 Maj et ad Alnaryd d. 10 Junii, rarius.

LATHROBIUM *multipunctatum*. In gramine loco uliginoso ad Ljungby specimen unicum legi.
 — *quadratum*. Sub gramine locis humidis ad Alnaryd d. 12 Junii.

OXYPORUS *rufus*. In fungis putridis ad Kullen d. 17 Aug., parce.

QUEDIUS *xanthopus*. (*Staphyl. variabilis* var. c. GYLLENH.) Sub cortice arborum emortuarum ad Åhem d. 25 Maj, Lyckeby d. 7 Junii.

— *fulgidus*. (*Staphyl. variabilis* GYLLENH.) Sub cortice arborum emortuarum ad Alnaryd d. 10—14 Junii, passim.

— *impressum*. In stercore bovino ad Esperöd d. 20 Julii.

PHILONTHUS *decorus*. Sub foliis deciduis ad Åhem d. 24 Maj, ad Esperöd d. 14 Julii.

— *atratus*. In stercore bovino ad Esperöd d. 16 Julii.

OCYPUS *fuscatus*. Sub foliis deciduis ad Lyckeby d. 20 Junii.

— *cupreus*. Sub lapidibus ad Kullen d. 18 Aug.

STAPHYLINUS *hirtus*. In stercore bovino ad Wassmolösa d. 28 Maj, specimen unicum.

OTHUS *fulvipennis*. Sub foliis deciduis Fagi ad Lyckeby d. 6 Junii, rarius.

MYCETOPORUS *splendidus*. Sub lapidibus ad Värnaby d. 29 Maj.

*BOLITOBIVS *rufus*: rufo-testaceus, nitidus; capite prothoraceque nigris; abdominis segmentis anterioribus basi fusciscentibus; antennis fuscis, basi flavo-testaceis; elytris punctorum seriebus obsoletioribus, interstitiis subtiliter, sub-seriatim punctatis. Long. $4\frac{1}{2}$ —5, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

ERICHS. Käf. Mark.-Brand. I. 407. 5. Gen. et Spec. Staphyl. 273. 8. — REDTENB. Faun. Austr. p. 824.

In gramine ad Kullen d. 18 Aug. specimen unicum. In Smolandia, Dalecarlia et Lapponia Lulensi etiam a me lectus.

CONORUS *bipunctatus*. In truncis putridis ad Ålhem d. 25 Maj, specimina nonnulla inveni.

HYPOCYPTUS *laeviusculus*. (*Scaphidium longicorne* var. b. GYLLENH.) In gramine ad Lyckeby d. 18—20 Junii, parce.

LOMECHUSA *emarginata*. Sub lapide ad Kätflinge d. 5 Aug., specimen unicum legi.

HOMALOTA *cinnamomea*. Sub foliis deciduis ad Asarum d. 29, 30 Junii, passim.

AUTALIA *rivularis*. In stercore bovino ad Lyckeby d. 16—21 Junii, passim.

MYRMEDONIA *limbata*. Sub muscis ad Värnaby d. 1 Junii.

PLATYSOMA *depressum*. Sub cortice Fagi ad Lyckeby d. 20 Junii.

— *deplanatum*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 25 Maj.

- HISTER *stercorarius*. In stercore bovino ad Lyckeby d. 19 Junii.
- *carbonarius*. In stercore bovino ad Ålhem d. 23, ad Värnaby d. 30 Maj.
- SAPRINUS *rotundatus*. In fungis putridis ad Värnaby d. 1, ad Asarum d. 29 Junii.
- *quadristriatus*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 26 Junii, parce.
- COPRIS *lunaris*. Locis arenosis in stercore bovino ad Esperöd d. 16—20 Junii, minus frequens.
- ONTHOPHAGUS *Schreberi*. In stercore bovino locis arenosis ad Esperöd d. 16—20 Junii, passim.
- APHODIUS *scybalarius*. In stercore bovino ad Kåseberga d. 25—27 Julii, passim.
- *arenarius*. In stercore bovino ad Värnaby d. 1 et ad Alnaryd d. 14 Junii, rarius.
- *villosus*. In gramine ad Esperöd d. 16—19 Julii, parce. Nunquam in stercore a me lectus.
- *quadriguttatus*. In gramine ad Kåseberga individua 2 legi.
- *Scrophæ*. In gramine ad Degeberga d. 10 Julii, specimen unicum inveni.
- *porcatus*. Sub lapide ad Londinum Gothorum individuum unicum legi.
- *luridus*. In stercore bovino ad Ålhem d. 25, ad Värnaby d. 29 Maj, passim.
- ÆGIALIA *globosa*. In arena volatili prope Stenshufvud d. 16—17, ad Kåseberga d. 25 Julii, parce.
- PSAMMODIUS *sulcicollis*. In arena ad Degeberga d. 8—10 Julii, rarius.
- *vulneratus*. In societate cum præcedente parce.

- TROX** *sabulosus*. Locis arenosis ad Ålhem d. 26 Maj, parce.
- RHIZOTROGUS** *ochraceus*. In campis arenosis Scaniae; ex. gr. ad Ljungby d. 3—5, Degeberga d. 6—11; Esperöd d. 13—24 et ad Kåseberga d. 25—27 Julii. Mares tempore sereno frequenter circumvolant, feminae ad radices plantarum degunt.
- ANOMALA** *Frischii*. In campis arenosis Scaniae frequenter visa, ex. gr. ad Ljungby d. 3—5, Degeberga d. 6—11, Esperöd d. 13—24 et ad Kåseberga d. 25—27 Julii. Tempore sereno vivide circumvolat.
- HOPLIA** *farinosa*. In floribus Ulmariae individuum unicum ad Fågelsång d. 6 Aug. legi.
- LUCANUS** *Cervus*. In succo stillante Quercus passim, ex. gr. ad Lyckeby d. 20—22, ad Asarum d. 29, 30 Junii.
- DORCUS** *parallelipipedus*. In truncis putridis Fagi ad Lyckeby d. 4—20 Junii, sat frequenter lectus.
- AESALUS** *scarabaeoides*. In trunco putrido Quercus ad Strömsrum d. 24 Maj, 150 specimina inveni.
- SINODENDRON** *cylindricum* Sub cortice putrido Quercus et Betulae mense Junio in Blekingia, passim.
- APHANISTICUS** *pusillus*. In gramine ad Värnaby d. 30 Maj, individuum unicum legi.
- MELASIS** *elateroides*. In truncis emortuis Alni ad Ålhem d. 25 Maj, individua plura inveni.
- CAMPYLUS** *linearis*. Habitat in foliis fruticum praesertim Alni et Betulae passim; ex. gr. ad Alnaryd d. 13, Lyckeby d. 20, 21 Junii et ad Esperöd d. 13 Julii.

- LIMONIUS *nigripes*. In floribus Chaerophylli ad Värnaby d. 31 Maj.
- *bipustulatus*. In gramine ad Bröms d. 4, Lyckeby d. 20 Junii et ad Kullen d. 16 Aug., rarius.
- *minutus*. In gramine ad Ålhem d. 23 Maj et ad Esperöd d. 19 Junii.
- CARDIOPHORUS *ruficollis*. In foliis Betulae ad Lyckeby d. 22 Junii et ad Fågelsång d. 6 Aug.
- *Equiseti*. Sub lapide ad Degeberga d. 9 Julii, individuum unicum legi.
- AMPEDUS *Ephippium*. In foliis et sub cortice putrido Betulae passim, ex. gr. ad Värnaby d. 30 Maj, Bröms d. 3, 4 Junii, Ljungby d. 5 Julii.
- *elongatulus*. Sub cortice putrido Betulae ad Wassmolösa d. 28 Maj.
- *nigrinus*. In foliis et sub cortice putrido Betulae ad Värnaby d. 1, Lyckeby d. 6 et ad Alnaryd d. 12 Junii.
- CRYPTOHYPNUS *Agricola*. In gramine locis aridis, praesertim ad margines agrorum prope Degeberga d. 10 et ad Esperöd d. 16—20 Julii, parce.
- *CRYPTOHYPNUS *Sabulicola*: oblongus, convexus, niger, opacus, setulis brevissimis, depressis, albidis adpersus; pedibus flavo-testaceis; prothorace oblongo, confertim punctulato, medio carinato, angulis posticis retrorsum parum productis, sub-obtusis; elytris profunde, crebre punctato-striatis, lineola pone humerum maculaque parva rotunda infra medium, flavis. Long. $5\frac{1}{2}$ —6, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.
- Var. a. Praeter signaturas flavas ordinarias elytrorum, lineola tenui ejusdem coloris in

interstitio primo, a basi remota, ante medium desinente.

In arena volatili ad Kåseberga d. 26 Julii individuum unicum legi. Ut Scaniae incola a Dom. Prof. C. J. SUNDEVALL etiam communicatus.

Statura fere *C. pulchelli*, cui valde similis, individuuis ejus majoribus dimidio et ultra major, prothorace angulis posticis retrorsum parum productis, sub-obtusis ab illo certe distinctus. Caput porrectum, nigrum, opacum; fronte magna, fere plana, creberrime rugoso-punctata, antice rotundata, margine sub-reflexo. Antennae vix longitudine prothoracis, sub-tenues, subtiliter serratae, nigro-piceae, articulis tribus primis rufo-testaceis, primo interdum leviter infuscato. Prothorax niger, opacus, setulis brevibus, depressis albidis parce adpersus, latitudine vix dimidio longior, antice sub-emarginatus, anteriorius magis, postice minus angustatus, lateribus medio modice rotundatus, tenuiter marginatus, angulis posticis retrorsum parum productis, sub-obtusis, supra carinatis, carinula antrorsum ultra medium continuata; supra valde convexus, crebre, subtiliter rugoso-punctatus, carinula media longitudinali, modice elevata, glabra, usque ad apicem extensa. Scutellum ovatum, depressum, nigrum, opacum. Elytra prothorace parum latiora et illo fere duplo longiora, posterius attenuata, apice rotundata, supra convexa, profunde, crebre punctato-striata, interstitiis fere carinatis, subtiliter, confertim granulatis; nigra, opaca, setulis brevissimis, depressis, albidis parce adpersa, lineola pone humerum sat lata maculaque parva, rotunda, infra medium, flavo-testaceis. Corpus subtus nigrum, parum nitidum, crebre punctulatum, segmento ultimo abdominis anguste testaceo-

marginato. Pedes flavo-testacei; femoribus medio leviter infuscatis.

**CRYPTOHYPNUS Arenicola*: oblongus, convexus, niger, sub-opacus, setulis brevibus, depressis, albidis adpersus; pedibus flavo-testaceis; prothorace elongato, confertim punctulato, medio carinato, angulis posticis retrorsum productis, acuminatis; elytris profunde, crebre punctato-striatis, interstitiis convexis, subtiliter granulatis. Long. $3\frac{1}{2}$, lat. 1 millim.

Elater pulchellus. PAYK. Faun. Suec. III. 22. 25. not.
— GYLLENB. Ins. Suec. III. 423. 53. var e.

Var. a. Totus ferrugineus, immaculatus, forte nuper exclusus.

Habitat ad radices *Elymi arenarii* in litoribus marinis ad Kåseberga et Sandhammar d. 24—27 Julii, parce.

C. pulchello certe affinis et individuis minoribus ejus magnitudine aequalis, statura graciliore, prothorace angustiore, evidentius carinato, colore elytrorum ut et interstitiis convexioribus ab illo differre videtur. Caput porrectum, nigrum, opacum; fronte magna, fere plana, creberrime rugoso-punctata, antice rotundata, margine sub-reflexo. Antennae prothorace nonnihil breviores, tenues, sub-serratae, nigro-piceae, articulis tribus primis rufo-testaceis. Prothorax latitudine dimidio longior, niger, opacus, antice leviter emarginatus, lateribus modice rotundatis, tenue marginatis, angulis posticis retrorsum prominulis, acutis, carinatis, carinula antrorsum ultra medium producta; supra convexus, crebre, subtiliter punctulatus, setulis brevissimis, albidis parce, ante basin densius adpersus, carinula media longitudinali elevata, glabra, antice nonnihil abbreviata. Scutellum ovatum, depressum,

nigrum, opacum. Elytra prothorace parum latiora et fere duplo longiora, apicem versus attenuata, tota nigra, opaca, setulis brevissimis, albidis adspersa, supra convexa, profunde, crebre punctato-striata, interstitiis carinatis, subtiliter granulatis. Corpus subtus nigrum, opacum, punctulatum, segmento ultimo abdominis testaceo-marginato. Pedes flavo-testacei.

LUDIUS *assimilis*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Bröms d. 4 Junii.

—— *metallicus*. In fruticibus ad Värnaby d. 1 Junii, passim.

—— *cinctus*. In truncis emortuis Quercus ad Strömsrum d. 24 Maj, Bröms d. 4 Junii a filio meo E. H. G. BOHEMAN lectus; ad Lyckeby d. 19 Junii, ipse.

AGRIOTES *Sputator*. Sub lapidibus ad Ålhem d. 23 Maj, passim.

ADRASTUS *limbatus*. In gramine locis aridis ad Esperöd d. 13—22 Julii.

CYPHON *marginatus*. In foliis Alni glutinosae ad Esperöd d. 18 Julii, specimen unicum.

—— *serraticornis*. In gramine locis humidis ad Esperöd d. 16, ad Sjöbo d. 29 Julii, ipse; ad Kullen d. 16 Aug. E. H. G. BOHEMAN.

DYCTYOPTERUS *Aurora*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Värnaby d. 31 Maj.

LAMPYRIS *noctiluca*. In gramine ad Esperöd d. 14—22 Julii, passim.

GEOPYRIS *hemiptera*. In gramine ad Lyckeby d. 19, Asarum d. 29 Junii et ad Esperöd d. 13—20 Julii.

PODABRUS *alpinus*. In Coryletis ad Ronneby d. 25, ad Asarum d. 29 Julii.

CANTHARIS clypeata. In floribus Chaerophylli sylvestris et in Coryletis ad Alnaryd d. 10—15, Lyckeby d. 19—22, Ronneby d. 25—27, Asarum d. 30 Junii, nec non ad Esperöd d. 17 Julii, sat frequenter visa.

— *elongata.* In foliis Betulae locis paludosis ad Ljungby d. 5 Julii.

— *fuscicornis.* In Coryletis ad Alnaryd d. 10, Ronneby d. 26 Junii et ad Esperöd d. 18 Julii.

— *pellucida.* In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 12 Junii.

— *melanura.* In floribus Chaerophylli sylvestris ad Degeberga d. 7—11 Julii frequenter lecta.

— *thoracica.* Locis paludosis in Salicetis ad Esperöd d. 16—19 Julii, passim.

MALTHINUS fasciatus. In foliis Fagi ad Degeberga d. 8—11 Julii, frequenter lectus.

Observ. Individua in Scania capta dimidio majora quam specimina in Suecia media inventa et praeterea differunt elytris densius pubescentibus, dilutionibus, macula tantum basali communi oblongo-quadrata, fascia ante flavedinem apicalem antrorsum ad suturam latiore, acuminata, fuscis, pectore non infuscato, pedibus posticis totis flavis. Anne Species distincta?

MALACHIUS viridis. In gramine ad Kullen d. 15—20 Aug., passim.

— *pulicarius.* In plantis variis ad Sjöbo d. 30 Julii, ad Silfåkra d. 1 Aug. et ad Lomma d. 12 Aug.

— *rubricollis.* In gramine ad Kullen d. 17 Aug., individuum unicum legi.

CHAROPUS pallipes. In gramine ad Lyckeby d. 19—21 Junii, parce.

DASYTES caeruleus. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Wassmolösa d. 27, Wårnaby d. 29—31 Maj frequenter, ad Lyckeby d. 6 et ad Ronneby d. 26 Junii, parcius visus.

— *floralis*. In frondibus Abietis ad Bröms d. 3—5, Ronneby d. 27 et ad Fågelång d. 6 Aug., parce.

**DASYTES pallipes*: oblongus, modice convexus, obscure viridi-aeneus, confertim punctatus, pube brevi, depressa, cinerea dense obsitus; mandibulis, palpis, antennis pedibusque rufo-testaceis; fronte bi-impressa. Long. 4, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

Melyris pallipes. ILLIG. Mag. I. 83.

Lagria flavipes. PANZ. Faun. Ins. Germ. VI. 11.

Dasytes pallipes. REDTENB. Faun. Austr. p. 334. — SCHH. Syn. Ins. III. 13. 12.

In gramine montis Kullaberg a filio meo E. H. G. BOHEMAN d. 17 Aug. inventus.

TILLUS elongatus. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Ljungby d. 5, Degeberga d. 10 et ad Esperöd d. 16 Julii.

HYLECOETUS dermestoides. In fruticibus ad Bröms d. 3 Junii, specimen unicum inveni.

PTILINUS pectinicornis. In truncis putridis Fagi ad Sjöbo d. 30 Julii.

DORCATOMA Bovistae. Sub cortice putrido ad Alnaryd d. 10 Junii, specimen unicum inveni.

ANOBIUM castaneum. In gramine locis umbrosis ad Esperöd d. 13—20 Julii, rarius.

— *nitidum*. In Coryletis ad Kullen d. 15 Aug., parce.

- ANOBIUM** *tessellatum*. In truncis putridis Quercus ad Ålhem d. 24, ad Värnaby d. 29—31 Maj, passim.
- PTINUS** *imperialis*. In foliis Quercus et Fagi ad Wassmolösa d. 27 Maj, Lyckeby d. 6, 7, Alnaryd d. 8—12 Junii, Norje d. 1 et ad Esperöd d. 13—22 Julii, minus frequens.
- *rufipes*. In Quercu ad Esperöd d. 13—21 Julii, passim.
- *subpilosus*. In gramine ad Lyckeby d. 19—21 Junii, rarius.
- MICROZOUM** *tibiale*. Locis aridis sub lapidibus ad Degeberga d. 8—11, ad Esperöd d. 16 Julii, parce.
- LEIODES** *glabra*. Sub cortice putrido ad Wassmolösa d. 28, Värnaby d. 29—31 Maj.
- *humeralis*. In truncis putridis Betulae ad Ålhem d. 24 Maj.
- *axillaris*. Sub cortice putrido Betulae ad Värnaby d. 30 Maj.
- AGATHIDIUM** *orbiculatum*. In truncis putridis Betulae ad Alnaryd d. 11 Junii.
- PENTAPHYLLUS** *testaceus*. Sub cortice Fagi ad Sjöbo d. 30 Julii.
- ULOMA** *culinaria*. Sub cortice Pini et Betulae ad Alnaryd d. 10—16 Junii, passim.
- HYPOPHLOEUS** *castaneus*. Sub cortice putrido Fagi ad Alnaryd d. 14 Julii, parce.
- ORCHESIA** *micans*. In truncis putridis ad Esperöd d. 14—20 Julii, passim.
- HYPULUS** *bifasciatus*. In gramine locis umbrosis ad Lyckeby d. 22 Junii individua 3 et ad Esperöd d. 14 Julii, spec. unicum. Vespere provenit.

- HYPULUS** *quercinus*. In gramine ad Värnaby d. 30 Maj, semel inveni.
- CONOPALPUS** *flavicollis*. In gramine ad Esperöd d. 20 Julii, individuum unicum a Dom. F. ARESCHOUG lectum.
- UPIS** *ceramboides*. Sub cortice putrido Betulae ad Alnaryd d. 14 Junii, specimen unicum legi.
- CISTELA** *ceramboides*. In Coryletis ad Lyckeby d. 19—22 et ad Ronneby d. 26 Junii, parce.
- *fulvipes*. In Coryletis ad Lyckeby d. 20 Junii, ad Esperöd d. 19 Julii, rarius.
- PYRROCHROA** *coccinea*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Bröms d. 4, Alnaryd d. 12 Junii.
- ANTHICUS** *sellatus*. Ad litora lacus Ifvö in arena d. 4 Julii, individuum unicum legi.
- *antherinus*. Locis arenosis ad Kåseberga d. 26 Julii, ad Lomma d. 12 Aug.
- *ater*. Sub fucis rejectis ad litora maris locis arenosis ad Norje d. 1 Julii, ad Lomma d. 13 Aug., passim.
- XYLOPHILUS** *populneus*. In foliis Sorbi aucupariae ad Värnaby d. 29 Maj et ad Lyckeby d. 6—8 Junii.
- MORDELLA** *abdominalis*. In floribus Spiraeae Ulmariae ad Esperöd d. 17 Julii, individuum unicum inveni.
- *ventralis*. In floribus Umbellatarum ad Esperöd d. 18 Julii.
- *parvula*. In floribus ad Degeberga d. 8—11, ad Kåseberga d. 26—28 Julii, parce.
- LYTTA** *vesicatoria*. In foliis Fraxini ad Esperöd d. 19 Julii, specimen unicum.

- ASCLERA *caerulea*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Värnaby d. 28—31 Junii, Bröms d. 3—4, Lyckeby d. 20 et ad Ronneby d. 27 Junii, sat frequenter visa.
- OEDEMERA *flavescens*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Lyckeby d. 19—22 Junii, frequens.
- *clavipes*. In gramine ad Kullen d. 17 Aug., specimen unicum legi.
- SALPINGUS *denticollis*. In gramine ad Kullen d. 18 Aug., individuum unicum.
- *Cursor*. In gramine ad Käflinge d. 5 Aug., specimen unicum.
- RHINOSIMUS *ruficollis*. In gramine ad Värnaby d. 28—30 Maj, ad Esperöd d. 21 Julii, parce.
- *planirostris*. In gramine ad Esperöd d. 19—21 Julii, passim.
- TROPIDERES *niveirostris*. In foliis Coryli ad Lyckeby d. 20 Junii, individuum unicum.
- *Sepicola*. In foliis Coryli ad Värnaby d. 31 Maj 2, ad Lyckeby d. 21 Junii 1, ad Ronneby d. 26 Junii 1 et ad Esperöd d. 15—20 Julii 4 individua legi.
- PLATYRHINUS *latirostris*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 23—25 Maj, passim.
- ANTHRIBUS *albinus*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 23—25 Maj, passim.
- RHYNCHITES *aequatus*. In foliis Sorbi aucupariae ad Lyckeby d. 19—22 Junii, passim.
- *minutus*. In floribus Geranii ad Ronneby d. 27 Junii, rarius.
- APION *Pomonae*. In gramine locis umbrosis ad Bröms d. 2, Asarum d. 30 Junii, Norje d. 1, Degeberga d. 7—12, Esperöd d. 13—20 Julii, ad Kullen d. 16—19 et

ad Margretetorp d. 21 Aug., sat frequenter lectus.

- APION** *rufirostre*. In floribus Malvae ad Esperöd d. 14—20 Julii, parce.
- *varipes*. In Ononide ad Esperöd d. 13 Julii, passim.
- *nigritarse*. In gramine ad Kullen d. 20 Aug., specimen unicum inveni.
- *miniatum*. In plantis variis prope litora maris ad Lomma d. 12, 13 Aug., parce.
- *frumentarium*. In gramine ad Värnaby d. 29—31 Maj.
- *Gyllenhalii*. In Carduis ad Kåseberga d. 25—27 Julii.
- *sulcifrons*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 7—11, Esperöd d. 13—23 et ad Kåseberga d. 25—28 Julii.
- *Astragali*. In floribus Astragali glycyphylli ad Kullen d. 18—20 Aug., sat frequenter lectus.
- *vorax*. In gramine ad Lyckeby, Ronneby, Esperöd, Lomma et Kullen.
- *cyanipenne*. Locis arenosis ad radices plantarum prope Kåseberga d. 25—27 Julii, parce.
- *violaceum*. In gramine ad Lomma d. 12, 13, ad Kullen d. 16—19 Aug.
- *Sorbi*. In gramine ad Kullen d. 17—19, ad Margretetorp d. 21 Aug.
- CNEORHINUS** *geminatus*. Locis arenosis ad radices plantarum prope Norje d. 1 et ad Kåseberga d. 26—27 Julii.
- STROPHOSOMUS** *Faber*. Locis aridis et arenosis ad radices plantarum prope Esperöd d. 16—19 Julii.

- STROPHOSOMUS *limbatus*. In gramine ad Kullen d. 17 Aug., individuum unicum.
- LIOPHLOEUS *nubilus*. In gramine ad Esperöd d. 18 Julii.
- OTIORHYNCHUS *Nigrita*. Sub lapidibus locis arenosis ad Ljungby d. 4, Degeberga, d. 10 et ad Fågelsång d. 6 Aug.
- *atro-apterus*. Inter radices Elymi arenarii ad Sandhammar et Kåseberga d. 25—27 Julii, passim.
- *picipes*. In gramine locis umbrosis ad Värnaby, Lyckeby, Ronneby, Degeberga Esperöd, Kåseberga et Kullen frequenter visus.
- *hirticornis*. In gramine locis umbrosis ad Lyckeby d. 3, Alnaryd d. 10—15, Ronneby d. 27 Junii et ad Esperöd d. 19 Julii.
- *raucus*. In gramine ad Ålhem d. 24 Maj.
- LIXUS *turbatus*. In Chaerophyllo sylvestri ad Värnaby d. 30 Maj, individuum unicum.
- PHYTONOMUS *Arundinis*. In plantis locis paludosis ad Ljungby d. 4 Julii, specimen unicum.
- *variabilis*. In gramine ad Kåseberga d. 25—27, Sjöbo d. 30 Julii, ad Fågelsång d. 6 Aug.
- *murinus*. In gramine locis umbrosis ad Esperöd d. 16—20 Juli, parce.
- MAGDALINUS *Cerasi*. In foliis Oxyacanthae ad Lyckeby d. 6 Junii.
- ERIRHINUS *bimaculatus*. In gramine prope litora maris ad Lomma d. 12, 13 Aug.
- *ERIRHINUS *Scirpi*: oblongo-ovatus, nigro-piceus, opacus, squamis piliformibus pallidis adpersus; antennis pedibusque ferrugineis; rostro longo, arcuato, longitudinaliter striato; prothorace

confertim rugoso-punctato, utrinque modice rotundato, dorso carinato; elytris versus suturam profundius punctato-striatis, interstitiis convexis, crebre alutaceis, puncto disci pone medium e squamis albidis saepe decoratis. Long. (rostro exluso) 6, lat. $2\frac{3}{4}$ millim.

Rhynchaenus id. FABR. Syst. El. II. 466. 43. — OLIV. Ent. V. 83. p. 144. 103. T. 29. f. 427.

Curculio id. FABR. Ent. Syst. I. 2. 405. 49. — HERBST Col. VI. 444. 442. — ROSSI Faun. Etr. I. 118. 303. — Ed. HELLW. I. 126. 303 forte. — LATR. Hist. Nat. XI. 129. 12.

Curculio Rhamni. HERBST Col. VI. 280. 253. T. 81. f. 10. Archiv V. 78. 51. — LINN. Syst. Nat. GMEL. I. IV. 1761. 280.

Erirhinus Scirpi. SCHH. Gen. et Spec. Curc. III. 1. 284. 2. VII. 2. 163. 3.

Dorytomus Scirpi. REDTENB. Faun. Austr. p. 413.

In plantis marinis ad Lomma d. 13 Aug. individuum unicum legi.

Observ. *E. bimaculato* primo intuitu similis, plerumque tamen minor, praesertim brevior, rostro longiore, a basi ad antennarum insertionem evidentius striato, striis elytrorum interioribus profundioribus, interstitiis magis convexis.

ERIRHINUS Aethiops. In gramine locis humidis ad Brösarp d. 12 Julii.

— *affinis.* In foliis Populi tremulae ad Lyckeby d. 21 Junii, Sjöbo d. 29, 30 Julii et ad Silfåkra d. 1 Aug.

— *bituberculatus.* In foliis Populi tremulae ad Esperöd d. 13—21 Julii, parce.

— *taeniatus.* In foliis Populi tremulae ad Esperöd d. 13—21 Julii, rarius.

— *Tortrix.* In foliis Populi tremulae ad Ronneby d. 26 Junii et ad Esperöd den 18 Julii.

ERIRHINUS *pectoralis*. In foliis Populi tremulae ad Esperöd d. 13—21 Junii.

BRACHONYX *indigena*. In Pinetis ad Värnaby d. 30 Maj.

ANTHONOMUS *pedicularius*. In foliis Oxyacanthae ad Lyckeby d. 21 Junii, Esperöd d. 19 Julii et ad Fågelsång d. 6 Aug.

— *Ulmi*. In foliis Sorbi aucupariae ad Värnaby d. 31 Maj, Esperöd d. 16 Julii.

- *Oxyacanthae*. In floribus et foliis Oxyacanthae ad Värnaby d. 29—31 Maj, ad Lyckeby d. 19—22 Junii, parce.

— *melanocephalus*. In Pinetis ad Alnaryd d. 14 Junii.

*BALANINUS *venosus*: oblongo-ovatus, nigro-piceus, flavescenti-squamosus; rostro mediocri, rufo, basi crassiore, striato; apice modice arcuato; antennis ferrugineis, articulis funiculi obconicis; prothorace vittis tribus pallidioribus; elytris fusco-fasciatis, sutura postice cristata. Long. (rostro excepto) $5\frac{1}{2}$ —7, lat. 3 — $3\frac{1}{2}$ millim.

GERM. Mag. IV. 294. 2. — STURM. Ins. Cat. 1826. 99. —

SCHH. Gen. et Spec. Curc. III. 1. 381. 8. VII. 2. 279.

11. — REDTENB. Faun. Austr. p. 404.

Rhynchaenus venosus. GRAY. 204. 2859.

Balaninus ferrugineus. DEJ. Cat. ed. 3. p. 280.

Balaninus nubifer. Mus Mosqu. p. 98.

Balaninus glandium. STEPH. Brit. Ent. IV. 69. 2.

Curculio glandium. MARSH. Ent. Brit. 284. 137.

In foliis Coryli ad Strömsrum d. 25 Maj individuum unicum, ad Värnaby d. 29—31 Maj specimina 3 legi.

Observ. *Bal. Nucum* certe similis, statura tamen angustiore, convexiore, rostro brevior, apicem versus minus arcuato, prothoracè vittis tribus pallidis decorato, ut et colore indumenti magis flavescente, ab illo mox distinctus.

BALANINUS villosus. In foliis Quercus ad Lyckeby d. 7 Junii specimen unicum legi.

— *pyrrhocerus.* In Salicetis ad Värnaby d. 31 Maj.

AMALUS Scortillum. In gramine ad Alnaryd d. 8—12, ad Lyckeby d. 17—20 Junii.

***TYCHIUS polylineatus:** oblongus, niger, opacus, supra squamulis piliformibus metallico-nitidis tectus; prothoracis elytrorumque vitta media, horum interstitiis alternis corporeque subtus niveo-squamosis; rostri apice, antennis, tibiis tarsisque ferrugineis; femoribus subtus obsolete dentatis. Long. (rostro excepto) 3, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

Sibinia polylineata. GERM. Ins. Spec. I. 294. 433.

Sibinia lineolata. STURM. Ins. Cat. 1826. p. 195.

Tychius polylineatus SCHH. Gen. et Spec. Curc. III. 1. 403. 3. VII. 2. 299. 3. — REDTENB. Faun. Austr. p. 402.

In gramine ad Ronneby d. 28 Junii semel legi. Prope Holmiam ad Experimentalfältet etiam d. 16 Aug. inveni.

***SIBYNES Potentillae:** ovatus, convexus, niger, supra dilute brunneo-tomentosus, subtus cinereo-squamosus; prothorace brevior, latior, intra apicem profunde constricto, obsolete albo-trilineato; elytris tenuiter punctato-striatis, interstitiis planis. Long. (rostro excepto) $2\frac{3}{4}$, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

Sibinia Potentillae GERM. Ins. Spec. I. 292. 430. — DEJ. Cat. ed. 3. p. 305.

Curculio villosus MARSH. Ent. Brit. 260. 66.

Sibynes Potentillae SCHH. Gen. et Spec. Curc. III. 1. 438. 11. VII. 2. 321. 16.

In plantis, praesertim in Sinapi arvensi, ad Ljungby d. 4, 5 Junii, frequenter lectus, ad Bröms d. 3 Junii specimen unicum. In Oelandia ante plures annos individua nonnulla legi.

Observ. Individuis minoribus *Sibynis Viscariae* similis, sed adhuc minor, magis convexus, protho-

race breviori, latiori ut et colore indumenti, ab illo bene distinctus.

SIBYNES *primitus*. In gramine ad Lyckeby d. 19 Junii specimen unicum.

— *phaleratus*. In gramine ad Ålhem d. 23 Maj. individuum unicum.

PHYTOBIUS *quadrinodosus*. In gramine ad Ålhem d. 23—25 Maj., parce.

ORCHESTES *Quercus*. In foliis Quercus ad Ålhem d. 24, Värnaby d. 28—31 Maj., Lyckeby d. 16—22, Ronneby d. 27 Junii, Esperöd d. 14—20 Julii et ad Margretetorp d. 21 Aug., sat frequenter visus.

— *scutellaris*. In Alnetis ad Värnaby d. 1 Junii, passim.

*ORCHESTES *rufus*: oblongus, sub-convexus, rufo-testaceus, cinereo-pubescentis et pilosus; oculis, pectore abdomineque nigris, ano ferrugineo; prothorace convexo, punctulato, scutello concolore, sub-nudo; elytris distincte, sub-remote punctato-striatis; femoribus posticis valde incrassatis, subtus serratis. Long. (rostro excepto) $2\frac{3}{4}$, lat. $1\frac{3}{4}$ millim.

OLIV. Ent. V. 83. 101. 40. T. 32. f. 485. — DEJ. Cat. ed. 3. p. 283. — SCHH. Gen. et Spec. Curc. III. 1. 492. 5. VII. 2. 372. 5.

Salix haematicus GERM. Mag. IV. 329. 4.

Orchestes mollis STURM Ins. Cat. 1826. p. 180.

In foliis Coryli specimen unicum ad Kullen d. 18 Aug. inveni.

ORCHESTES *Fagi*. In foliis Fagi ad Lyckeby d. 6—20, ad Alnaryd d. 10—15 Junii.

— *Jota*. In Betula alba ad Lyckeby d. 20, ad Asarum d. 29 Junii.

— *Salicis*. In foliis Quercus ad Värnaby d. 29—31 Maj.

- CRYPTORHYNCHUS** *Lapathi*. In foliis Betulae ad Ronneby d. 26 Junii.
- COELIODES** *ruber*. In foliis Quercus ad Värnaby d. 29—31 Maj.
- ACALLES** *ptinoides*. In gramine locis umbrosis ad Esperöd d. 19 Julii individuum unicum.
- CEUTORHYNCHUS** *contractus*. In plantis variis ad Esperöd d. 15 Julii.
- *Querceti*. In gramine ad Ljungby d. 5 Julii, passim.
- *apicalis*. In gramine ad Degeberga d. 10 Julii individuum unicum.
- *Pumilio*. In gramine locis arenosis ad Degeberga d. 7—11 copiose, ad Esperöd d. 13—20 Julii, parce legi.
- *crucifer*. In Cynoglosso officinali ad Lyckeby d. 20, Alnaryd d. 10 Junii et ad Käseberga d. 25—27 Julii.
- *Litura*. In Carduis ad Fågelsång d. 6 Aug. passim.
- *figuratus*. In floribus Anthem. Cotulae ad Lomma d. 12, 13 Aug.
- *quadridens*. In plantis Cruciferis ad Bröms d. 3 Junii, ad Esperöd d. 17 Julii.
- *Quercicola*. In foliis Quercus ad Värnaby d. 30 Maj., Lyckeby d. 6 et ad Ronneby d. 26, 27 Junii.
- *pollinarius*. In plantis ad Lomma d. 13 Aug.
- RHINONCUS** *bruchoides*. In gramine locis humidis ad Lyckeby d. 19—21, ad Ronneby d. 26 Junii et ad Kullen d. 19 Aug. Tarde nec alte saltat.
- *subfasciatus*. In gramine locis humidis ad Esperöd d. 17 Julii.
- CIONUS** *hortulanus*. In Verbasco nigro ad Esperöd d. 13—20 Julii.

- CIONUS** *Fraxini*. In foliis Fraxini ad Esperöd d. 13—20 Julii, ad Kullen d. 16 Aug.
- *pulchellus*. In Scrophularia nodosa ad Värnaby d. 29—31 Maj. sat frequenter, ad Ålhem d. 24 Maj. et ad Ronneby d. 26 Junii, parce lectus.
- GYMNAETRON** *Pascuorum*. In gramine locis humidis ad Ålhem d. 24 Maj., ad Lyckeby d. 16—20 Junii.
- *Beccabungae*. In gramine ad Alnaryd d. 11 Junii, Ljungby d. 5 et ad Esperöd d. 13—20 Julii.
- *labilis*. In floribus Callunae ad Kullen d. 17—19 Aug. sat frequenter legi.
- *Noctis*. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 4, ad Kåseberga d. 25—27 Julii.
- *Graminis*. In gramine ad Alnaryd d. 13 Junii.
- NANOPHYES** *Globulus*. In gramine loco uliginoso ad Värnaby d. 31 Maj., individuum unicum legi.
- DRYOPHTHORUS** *Lymexylon*. Sub cortice putrido Quercus ad Ålhem d. 24 Maj.
- HYLESINUS** *crenatus*. Sub cortice Fagi ad Kullen d. 19 Aug. parce legi.
- CRYPHALUS** *Tiliae*. In gramine ad Ålhem d. 24, ad Värnaby d. 29 Maj.
- BOSTRICHUS** *dispar*. Sub cortice et in gramine ad Värnaby d. 30—31 Maj. et ad Lyckeby d. 20 Junii.
- *chalcographus*. Sub cortice Pini ad Värnaby d. 30 Maj.
- MYCETOPHAGUS** *4-maculatus*. Sub cortice putrido ad Ålhem d. 23 Maj.
- *atomarius*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 23—25 Maj.

- TRIPHYLLUS *punctatus*. In fungis ad Esperöd d. 16—20 Julii, parce.
- BIPHYLLUS *lunatus*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 23—25 Maj., parce.
- MONOTOMA *picipes*. In gramine ad Ålhem d. 25 Maj.
- LATHRIDIUS *rugicollis*. In gramine ad Alnaryd d. 12 Junii, rarius.
- BOTHRIDERES *contractus*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 24 Maj.
- LAEMOPHLOEUS *muticus*. Sub cortice Betulae ad Ålhem d. 25 Maj.
- HAMATICHERUS *Cerdo*. In truncis Fagi ad Stenshufvud d. 15—18 Junii, parce.
- ISARTHON *fuscum*. Sub cortice Pini ad Värnaby d. 29—31 Maj.
- LEIOPUS *fennicus*. In Quercu ad Esperöd d. 16 Junii individuum unicum.
- *nebulosus*. In Quercu ad Degeberga d. 10, Ronneby d. 26, 27 Junii, Esperöd d. 13—22 Julii et ad Kullen d. 18 Aug. parce.
- POGONOCHERUS *hispidus*. In Coryletis ad Margretetorp d. 21 Aug. semel legi.
- *pilosus*. In Quercu ad Lyckeby d. 23 Junii, ad Margretetorp d. 21 Aug.
- SAPERDA *Carcharias*. In Populo tremula ad Lyckeby d. 17—20 Junii.
- *populnea*. In Salicetis ad Ronneby d. 27 Junii passim.
- STENOSTOLA *nigripes*. In Betula alba ad Alnaryd d. 13 Junii semel.
- OBEREA *linearis*. In Coryletis ad Ronneby d. 27 Junii specimen unicum inveni.
- PHYTOECIA *cylindrica*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Värnaby d. 30 Maj.

- TOXOTUS** *meridianus*. In floribus Spiraeae Ulmariae ad Ronneby d. 25 et ad Esperöd d. 21, 22 Julii.
- PACHYTA** *interrogationis*. In floribus Geranii sylvestris ad Esperöd d. 17 Julii individuum unicum.
- *sexmaculata*. In floribus Umbellatarum ad Alnaryd d. 10—15 Junii, parce.
- STRANGALIA** *calcarata*. In floribus Spiraeae Ulmariae ad Esperöd d. 16—20 Julii passim.
- STENURA** *villica*. In Quercu ad Ljungby mense Junio a Dom. WALLENGREN specimen unicum lectum.
- *nigra*. In floribus Chaerophylli et Oxyacanthae ad Lyckeby d. 19—21 Junii, passim.
- GRAMMOPTERA** *praeusta*. In floribus Sorbi aucupariae ad Lyckeby d. 20—22, ad Ronneby d. 26 Junii parce.
- *ruficornis*. In floribus Spiraeae ad Esperöd d. 14—20 Julii, passim.
- DONACIA** *dentata*. In Arundinetis ad Käflinge d. 5 Aug.
- *Lemnae*. In plantis locis paludosis ad Degeberga d. 10 Julii.
- *affinis*. In plantis ad rivulos prope Ljungby d. 4 Julii.
- *tomentosa*. In Arundinetis ad Käflinge d. 5 Aug.
- ORSODACNA** *Cerasi*. In foliis Oxyacanthae ad Asarum d. 29, 30 Junii, parce.
- ***LEMA** *puncticollis*: modice elongata, parallela, saturate cyanea, nitida, glabra; antennis tarsisque nigris; prothorace crebre punctato-rugoso, pone medium profunde coarctato, dorso longitudinaliter bicanaliculato, medio leviter carinato; ely-

tris convexiusculis, basi nonnihil elevatis, medio-criter punctato-striatis, interstitiis apice sub-elevatis. Long. $4\frac{1}{2}$ —5, lat. 2 millim.

Crioceris puncticollis CURT. Brit. Ent. VII. 323. — STEPH. Man. Brit. Col. 284. 2225.

Lema rugicollis SUFFR. Stett. Ent. Zeit. 1841. p. 97. 9. — DEJ. Cat. ed. 3. p. 387. — LACORD. Phytoph. I. 362. 61.

Lema puncticollis. REDTENB. Faun. Austr. p. 517.

Lema cyanella. ♀ GYLLENH. Ins. Suec. III. p. 639. 6. — ZETT. Ins. Lapp. 215. 2. — SAHLB. Ins. II. 266.

Var. a. supra nigra, sub-opaca.

In gramine ad litora maris prope Lomma d. 12, 13 Aug. sat. frequenter lecta. In Smolandia, Ostrogothia et Kinnekulle etiam occurrit.

**LEMA Erichsoni*: elongatula, caerulea vel caeruleo-virescens; antennis tarsisque nigris; oculis sub-integris; prothorace latitudine antica haud longiore, subglobo, postice anguste constricto, dorso lateribusque anticis crebrius punctulatis; elytris convexiusculis, minus profunde punctato-striatis, interstitiis obsolete remoteque punctulatis, apice sub-elevatis. Long. $4\frac{1}{4}$, lat. $1\frac{3}{4}$ millim.

Lema Erichsoni SUFFR. Stett. Ent. Zeit. 1841. 104. 13. — LACORD. Phytoph. I. 366. 63.

Var. a. nigra, magis minusve opaca.

In gramine ad Esperöd d. 14—20 Julii parce. In Oelandia et prope Holmiam etiam inventa.

LEMA cyanella. In gramine ad Fågelsång d. 6 Aug.

**ADIMONIA fontinalis*: ovata, convexa, nigra, glabra; prothorace elytrisque sordide testaceis, illo brevi, profunde punctato, tri-impreso, antice leviter emarginato, postice truncato, lateribus sub-sinuato, his profunde, sat crebre punctatis, singulo elytro apice rotundato. Long. $6\frac{1}{2}$ —7, lat. $3\frac{1}{2}$ —4 millim.

Adimonia fontinalis Dom. LÜNEMANN in litteris.

Habitat in plantis locis humidis. In Scania ad Kullen specimen unicum d. 18 Aug. legi. In insula Wermdön ad Tollarö d. 4—7 Aug. 1850 individua plura inveni.

Individuis minoribus *A. Tanaceti* magnitudine aequalis, magis convexa, aliter colorata, capite prothoraceque minus profunde punctatis, hoc brevior, evidenter tri-impreso, elytris apice singulatim rotundatis. Caput rotundatum, nigrum, subnitidum, in vertice profundius, crebrius, in fronte parce, subtilius punctatum, hac sat profunde impressa, inter oculos transversim tenuiter canaliculata; oculis lateralibus, rotundatis, modice convexis, nigris. Antennae longitudine dimidii corporis, minus crassae, nigrae, parce pubescentes. Prothorax brevissimus, longitudine plus duplo latior, antice leviter emarginatus, angulis nonnihil prominulis, sub-acuminatis, lateribus parum ampliatis, pone medium leviter sinuatis, margine laterali elevato, antice praesertim reflexo; basi sub-truncatus, angulis obtusis; supra modice convexus, sordide testaceus, sub-nitidus, glaber, punctis sat magnis, saepe confluentibus, minus crebre obsitus, medio foveolis tribus, transversim locatis, media oblonga, lateralibus rotundis, saepe fundo leviter infuscatis, insculptus. Scutellum fusco-testaceum, sub-nitidum, subtilissime, crebre punctulatum, apice rotundatum. Elytra prothorace latiora et quadruplo longiora, a basi ultra medium sensim ampliata, dein citius rotundato-angustata, apice ipso singulatim rotundata; supra convexa, sordide testacea, sub-nitida, glabra, punctis majusculis, vagis, sat profundis, ad latera saepe confluentibus crebre adspersa; margine laterali angusto, antice praesertim deflexo, lineis elevatis vix conspicuis; humeris rotundatis, parum elevatis. Cor-

pus sublus nigrum, sub-nitidum, subtilius, parcius punctulatum, tenuiter albido-pubescent. Pedes longiusculi, validi, nigri, obsolete punctulati, parce pubescentes.

GALLERUCA *Viburni*. In foliis Viburni Opuli ad Kullen d. 15—19 Aug. passim.

PHYLLOBROTICA *quadrinaculata*. In plantis variis litoris marini ad Esperöd d. 14—16 Julii.

GRAPTODERA *Mercurialis*. In Mercurialide perenni ad Esperöd d. 14—23 Julii copiose lecta.

CREPIDODERA *rufipes*. In foliis Coryli ad Esperöd d. 16 Julii.

TEINODACTYLA *praticola*. In gramine ad Margreterorp d. 22 Aug.

— *tabida*. In gramine ad Degeberga d. 10, 11 Julii, ad Fågelsång d. 6 Aug.

PSYLLIODES *elongata*. In plantis prope litora maris ad Lomma d. 13 Aug.

*PSYLLIODES *marcida*: obovata, convexa, supra flavo-testacea, nitida, sublus ferruginea, aeneo-micans; capite prothoraceque saturatoribus, parum aeneo-micantibus, confertim vage punctulatis; elytris mediocriter punctato-striatis, interstitiis leviter convexis, subtilissime punctulatis; femoribus posticis crassis, apicem versus aeneo-micantibus. Long. $3\frac{1}{2}$, lat. 2 millim.

Haltica marcida. ILLIG. Mag. VI. 175. 159.

In Elymo arenario prope litora maris ad Kåseberga et Sandhammar d. 25—27 Julii, passim.

*PSYLLIODES *nigripes*: oblongo-ovata, convexa, viridicaerulea, nitida; antennarum articulis 2—4 testaceis; capite obsolete punctulato, fronte leviter foveolata; prothorace aeneo, sat profunde, minus crebre punctato; elytris minus regulariter punctato-striatis, interstitiis remote, vage punctu-

latis; tarsis nigro-piceis. Long. $2\frac{1}{4}$ — $2\frac{1}{2}$, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

In gramine ad ripas fluviorum prope Värnäs d. 29—31 Maj. sat copiose inveni.

Primo intuitu *Ps. cucullatae* ILLIG. (*Spergulae* GHL.) simillima, utrinque minus attenuata, antennarum articulo primo fere toto nigro, prothorace latiore, antice parum compresso, elytris minus profunde punctato-striatis et pedibus totis nigro-caerulescentibus ab illa facile distincta. Caput retractum, obtusum, viridi-aeneum, nitidum, subtiliter punctulatum, inter antennas foveola parva, obsoleta; ore palpisque nigro-piceis; oculis modice prominulis, nigris. Antennae vix longitudine dimidii corporis, minus tenues, nigrae, articulo primo apice, 2—4 totis flavo-testaceis. Prothorax brevis transversus, latitudine fere duplo brevior, antice sub-rotundatus, pone apicem basin versus sensim ampliatus, tenuiter marginatus, basi utrinque leviter sinuatus, supra valde convexus, viridi-aeneus, nitidus, sat profunde, minus crebre punctatus. Scutellum triangulare, viridi-coeruleum, laeve. Elytra prothoracis basi parum latiora et illo triplo longiora, pone basin nonnihil ampliata, apice conjunctim rotundata, supra convexa, viridi-caerulea, nitida, glabra, minus regulariter, parum profunde punctato-striata, interstitiis vage, remote punctulatis. Corpus subtus nigro-caerulescens, parum nitidum, subtiliter, crebre punctulatum. Pedes nigro-caerulei, nitidi, tibiis posticis apice dente tenui, arcuato armatis; tarsis nigro-piceis, subtus fulvo-spongiosis.

PLECTROSCELIS Sahlbergi. In gramine ad Lyckeby d. 6 Junii.

BALANOMORPHA semi-aenea. In gramine ad Kullen d. 17 Aug.

ARGOPUS *testaceus*. In Carduis ad Kullen d. 19 Aug.

*CASSIDA *denticollis*: ovata, convexa, supra viridis, subtus nigra; antennis, apice excepto, pedibusque flavo-testaceis; prothorace sub-remote punctulato, basi utrinque dente parvo instructo, angulis posticis obtuse rotundatis; elytris minus regulariter punctato-striatis, basi suturaque sanguineis. Long. 6, lat. 4 millim.

Cassida denticollis SUFFR. Stett. Ent. Zeit. 1844. 186. 11.

In plantis ad Sjöbo d. 29—31 Julii et ad Fågelsång d. 6 Aug., parce.

CHRYSOMEIA *sanguinolenta*. Sub lapidibus ad Kåseberga d. 27—29 Julii.

— *fucata*. In Hyperico locis aridis ad Degeberga d. 8—11 Julii frequenter, ad Esperöd d. 13—20 Julii, parce.

— *marginata*. Sub lapidibus ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim.

PLAGIODERA *Armoraciae*. In Salicetis ad Alnaryd d. 10—16 Junii, parce.

HELODES *violacea*. In Veronica Beccabunga ad Esperöd d. 16—20 Julii parce, ad Sandhammar d. 25—27 Julii sat copiose visa.

CRYPTOCEPHALUS *cordiger*. In Betuletis ad Alnaryd d. 12 Junii.

— *variegatus*. In foliis Coryli ad Alnaryd d. 13, Ronneby d. 26 Junii.

— *sexpunctatus*. In Betula alba ad Ronneby d. 26 Junii.

— *flavipes*. In gramine ad Alnaryd d. 13—15 Junii, ad Esperöd d. 20 Julii.

*CRYPTOCEPHALUS *verticalis*: niger, nitidus; antennis basi, capite, vertice nigro excepto, pedibusque flavo-testaceis, femoribus medio tibiisque posticis apice leviter infuscatis; prothorace flavo-testaceo, subtilissime punctulato, plaga magna

apicali margineque postico utrinque latius nigro-fuscis; elytris mediocriter punctato-striatis, punctis apicem versus subtilioribus, margine laterali ultra medium apiceque flavo-testaceis. Long. $2\frac{1}{2}$, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

In foliis Betulae albae ad Margreterorp d. 22 Aug. individuum unicum legi.

Parvus. *Crypt. minuto* magnitudine aequalis. Caput flavo-testaceum, nitidum, subtiliter punctulatum, supra antenas longitudinaliter, leviter canaliculatum; vertice transversim nigro-fusco, fuscetudine antice in medio nonnihil rotundato-ampliata; oculis oblongis, parum prominulis, brunneis, intus medio leviter emarginatis. Antennae corpore nonnihil breviores, sub tenues, nigro-fuscae, articulis tribus primis totis quartoque basi flavo-testaceis. Prothorax longitudine dimidio lator, antice sub-truncatus, angulis non prominulis, lateribus obliquis, tenuiter marginatis, basin versus sensim ampliatis; postice leviter bi-sinuatus, supra convexus, subtilissime punctulatus, flavo-testaceus, nitidus, glaber, apice plaga magna, intus rotundata, basi fascia transversa, utrinque nonnihil abbreviata, antrorsum angulatim dilatata, nigro-fuscis. Scutellum triangulare, nigrum, nitidum, laeve. Elytra oblongo-quadrata, quam lata dimidio fere longiora, humeris rotundatis, nonnihil elevatis; lateribus recta, supra convexa, nigra, nitida, glabra, regulariter, mediocriter punctato-striata, punctis apicem versus subtilioribus, margine laterali ad medium apiceque tenuiter flavo-testaceis, singulo apice leviter rotundato. Corpus subtus nigrum, subnitidum, subtiliter, confertim punctulatum. Pedes flavo-testacei, femoribus omnibus supra in medio, tibiisque posticis versus apicem leviter infuscatis; tarsis dilute fuscis.

TRIPLAX *russica*. In Boletis ad Ronneby d. 27 Junii
parce.

TRITOMA *bipustulata*. In Boletis quercinis ad Alnaryd
d. 10 et ad Lyckeby d. 20 Junii, passim.

*PHALACRUS *grossus*: breviter ovatus, convexus, ni-
ger, nitidissimus; antennarum clava elongata,
obtusa; elytris subtilissime punctato-substriatis,
interstitiis omnium subtilissime, sub-seriatim
punctulatis. Long. $2\frac{1}{4}$, lat. $2\frac{1}{4}$ millim.

Phalacrus grossus ERICHS. Deutschl. Ins. III. 111. 2. —
REDTENB. Faun. Austr. p. 160.

Locis arenosis inter Elymum ad Sandham-
mar d. 26, 27 Julii, passim.

Observ. *Phalacro corrusco* simillimus, dimidio
tamen major, clava antennarum elongata, apice
obtusa, ab illo mox distinctus.

OLIBRUS *geminus* (*testaceus* GHL.) In gramine ad
Värnaby d. 30 Maj. rarius.

— *pygmaeus*. In gramine locis aridis ad Ljung-
by d. 5, 6 et ad Degeberga d. 8—11
Julii, passim.

*GRYPHINUS *obscurus*, ovatus, parum convexus, nigro-
piceus, sub-nitidus, subtilissime punctulatus,
dense cinereo-pubescent; prothorace latitudine
dimidio brevior, antice latus lateribusque au-
gustius testaceo-marginato; elytris apice ferru-
gineis, singulo rotundato. Long. 1, lat. $\frac{3}{4}$ millim.
Cossyphus obscurus DEJ. Cat. ed. 3. p. 455. — SAHLB.
Ins. Fenn. I. 474. 2.

Cossyphus piceus COMOLLI di Coleopt. nov. p. 50. 107.

Gryphinus piceus REDTENB. Faun. Austr. p. 573.

Sub cortice Betulae ad Värnaby d. 30 Maj.
individuum unicum legi.

COCCINELLA *oblongo-guttata*. In Pino sylvestri ad
Wassmolösa d. 28 Maj.

— *11-punctata*. In gramine ad Esperöd d.
16 Julii.

- COCCINELLA** *variabilis*. In Quercu ad Värnaby d. 29—31 Maj., Bröms d. 3, Alnaryd d. 10—12, Lyckeby d. 19 Junii et ad Esperöd d. 17 Julii.
- *humeralis*. In Quercu ad Värnaby d. 29 Maj., Bröms d. 3, Alnaryd d. 11 Junii.
- CHILOCORUS** *bipustulatus*. In truncis Populi ad Alnaryd d. 15 Junii.
- CYNEGETIS** *impunctata*. In gramine ad Wassmolösa d. 23 Maj.
- *globosa*. In gramine ad Alnaryd d. 10 Junii, ad Esperöd d. 13—20 Julii, Lomma d. 12, 13 et ad Margretetorp d. 22 Aug.
- SCYMNUS** *frontalis*. In gramine ad Lyckeby d. 20 Junii.
- ENDOMYCHUS** *coccineus*. Sub cortice putrido Betulae et Fagi ad Ålhem d. 24 Maj., ad Alnaryd d. 14 Junii et ad Sjöbo d. 30 Julii.
- LYCOPERDINA** *cruciata*. Sub cortice putrido Betulae ad Ålhem d. 25 Maj., ad Alnaryd d. 13 Junii.
- *succincta*. In fungis et ligno putrescente ad Ljungby Dom. WALLENGREN.
- TYRUS** *mucronatus*. Sub cortice Pini ad Värnaby d. 29 Maj.
- BATRISUS** *venustus*. Sub cortice Quercus putrido ad Ålhem d. 25 Maj. et ad Lyckeby d. 19 Junii.
- TRICHONYX** *sulcicollis*. Sub cortice putrido ad Ålhem d. 24 Maj.
- BRYAXIS** *sanguinea*. In gramine locis humidis ad Värnaby d. 28—31 Maj.
- *fossulata*. In gramine locis humidis ad Värnaby d. 28—31 Maj.

- BRYAXIS** *Juncorum*. In gramine locis humidis ad Lyckeby d. 20 Junii.
- BYTHINUS** *bulbifer*. Sub muscis locis humidis ad Alnaryd d. 10—12, ad Lyckeby d. 21 Junii et ad Esperöd d. 14—20 Julii.
- TYCHUS** *niger*. In gramine locis humidis ad Värnaby d. 29—31 Maj., Alnaryd d. 10—14 Junii et ad Lyckeby d. 19 Junii.
- EUPLECTES** *signatus*. Sub cortice putrido ad Värnaby d. 29—31 Maj., parce.
- *bicolor*. Sub cortice putrido ad Värnaby d. 30 Maj., individuum unicum.

ORTHOPTERA.

- MECONEMA** *thalassina*. In Coryletis et Quercetis ad Esperöd d. 14—20 Julii, ad Kullen d. 16—20 Aug. larvae et pupae sat frequenter visae.
- XIPHIDIUM** *dorsale*. In Arundinetis litoris marini Sandhammaru d. 26 Julii et ad Lomma d. 12, 13 Aug. larvas et pupas rarius observavi. In Phragmite litoris marini ad Wittvik paroeciae Tryserum in provincia Calmariensi copiose occurrit sec. Doct. P. F. WAHLBERG.
- BARBITISTES** *glabricauda*. In arbusculis, praesertim Coryli et in campis Trifolio repletis ad Kullen d. 16—19 Aug. frequenter visa. Ad Margretetorp d. 21 Aug. parcius inveni.
- DECTICUS** *apterus*. In gramine ad Kullaberg d. 16—20 Aug. sat frequenter observavi.
- GOMPHOCERUS** *rufipes*. Locis elevatis, aridis ad Margretetorp d. 21, 22 Aug. passim.
- *elegans*. In plantis variis litoris marini ad Lomma d. 12, 13 Aug. frequenter lectus.

TETRIX *subulata*. varr. *pallescens*, *humeralis* et *marginata*: locis humidis ad Alnaryd d. 12—15, Lyckeby d. 16—21 Junii et ad Ljungby d. 4 Julii.

— *bipunctata*. Varr. *binotata*, *cristata* et *ephippium*: locis aridis ad Alnaryd d. 13—15, Lyckeby d. 16—21, Ronneby d. 27 Junii et ad Sjöbo d. 30 Julii.

HEMIPTERA.

TETYRA *maura*. In Salicetis locis humidis ad Esperöd d. 20 Junii.

TRIGONOSTOMA *nigro-lineata*. Ad Ålhem a Dom. FRIGELIO capta et mihi benevole communicata.

***PHIMODERA** *galgulina*: breviter ovata, modice convexa, cinerea, cinereo-sericea, supra parce fusco-variegata; capite magno, sub-quadrato, medio longitudinaliter elevato; antennis albido-annulatis; prothorace medio transversim profunde impresso, ante apicem bituberculato, angulis anticis rectis, posticis emarginatis, ante emarginaturam dentatis; abdomine margine utroque tuberculis parvis, serialibus, albidis; pedibus flavo-testaceis, femoribus crebre fusco-variegatis, tibiis basi apiceque fusco-annulatis. Long. $5\frac{1}{2}$, lat. $3\frac{3}{4}$ millim.

Podops galgulinus HAHN. Wanz. Ins. IV. 29. T. 11. f. 379.

Phimodera galgulina GERM. Zeitschr. für Ent. I. 1. p. 61. 1.

In gramine locis arenosis ad Sandhammar d. 27 Julii specimen unicum declaratum inveni. Larvas et pupas eodem loco sat frequenter vidi.

ODONTOSCELIS *fuliginosa*. In campis aridis prope Esperöd d. 21 Julii specimen unicum legi.

- ASOPUS caeruleus.** In Coryletis ad Lyckeby d. 20 Junii.
- *punctatus.* In Salicetis locis humidis ad Alnaryd d. 10—16 Junii et ad Kullen d. 18 Aug.
- *luridus.* In gramine ad Värnaby d. 31 Maj. individuum unicum.
- CYDNUS biguttatus.** In gramine ad Alnaryd d. 13 Junii.
- *tristis.* Sub lapidibus ad Bröms d. 3 Junii.
- *Nigrita.* In campis arenosis ad Esperöd d. 19 et ad Sjöbo d. 30 Julii.
- CIMEX rufipes.** In Quercetis ad Esperöd d. 14—23 Julii, passim.
- *nigricornis.* In gramine ad Värnaby d. 29 Maj.
- *vernalis.* In Epilobio angustifolio ad Kullen d. 19 Aug.
- ALYDUS calcaratus.** In gramine locis aridis ad Ljungby d. 5, 6 Julii.
- BERYTUS tipularius.** In gramine ad Värnaby d. 30 Maj.
- PSEUDOPHLOEUS nubilus.** In gramine ad Asarum d. 29 Junii individuum unicum.
- CORIZUS pratensis.** In gramine ad Kullen d. 16 Aug.
- ***RHOPALUS Schillingi:** valde elongatus, dilute flavo-testaceus, parum nitidus; antennarum articulo primo crassiore, prothorace nonnihil longiore; capite oblongo, antice bi-canaliculado, apice acuminato; prothorace confertim minus profunde punctato, medio longitudinaliter carinato; scutello oblongo-triangulari; hemelytris abdomine multo brevioribus, hoc supra utrinque linea fusca ultra medium extensa; tibiis posticis apice leviter infuscatis. Long. $11\frac{1}{2}$ —14, lat. $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ millim.

Rhopalus Schillingii SCHILL. Beitr. zur Ent. I. 55. 7. —

HERR. SCHÄFF. Nomencl. Ent. I. p. 75.

Myrmus Schillingii. BURM. Handb. der Entom. II. 1. 112. 2.

In gramine locis arenosis ad Degeberga d. 8—11 et ad Sandhammar d. 25—27 Julii larvas et pupas sat frequenter observavi. Ante plures annos in locis aridis Scaniae a. Dom. C. J. SUNDEVALL detectus.

PACHYMERUS *Lynceus*. Sub lapidibus et in gramine locis aridis ad Degeberga d. 8 et ad Esperöd d. 14 Julii.

— *nubilus*. In gramine locis aridis ad Esperöd d. 14—21 et ad Sjöbo d. 31 Julii, passim.

— *Chiragra*. Sub lapidibus et in gramine locis aridis ad Bröms d. 3 et ad Lyckeby d. 19 Junii.

***PACHYMERUS** *bisignatus*: oblongo-ovatus, supra planus, niger, parum nitidus; antennis medio pedibusque flavis; capite prothoraceque confertim punctatis, illo lato, hoc latitudine baseos brevior, lateribus obliquo; hemelytris flavo-testaceis, introrsum oblique punctato-striatis, singulo ante membranam non procul a sutura macula mediocri nigro-fusca, membrana albida. Long. $3\frac{1}{2}$ —4, lat. $1\frac{1}{2}$ —2 millim.

Mas: angustior, antennarum articulo primo basi tantum infuscato, pedibus totis flavis.

Femina: nonnihil major et latior, antennarum articulo primo, apice excepto, nigro, pedibus flavis, femoribus anticis a basi ultra medium piceis.

Var. a. membrana hemelytrorum deficiente.

In gramine loco paludoso ad Ljungby specimen unicum, in litore maris ad Esperöd individua 4 legi.

Pachym. agresti magnitudine aequalis. Caput latitudine brevius, subtriangulare, modice convexum, nigrum, parum nitidum, crebre punctatum, tenuiter et breviter cinereo-sericeum; oculis rotundatis, prominulis, nigris, nitidis. Antennae capite cum prothorace nonnihil longiores, sub-tenuis, articulo primo crassiore, sub-obconico, in mare basi tantum infuscato, in femina, apice excepto, nigro, secundo et tertio elongatis, flavo-testaceis, hoc antecedente nonnihil brevior, quarto fusiformi, nigro. Prothorax latitudine postica brevior, antice capite angustior, truncatus, angulis sub-rectis; lateribus obliquis, tenuiter marginatis, basin versus sensim ampliatis; postice leviter rotundato-emarginatus, angulis obtusis, nonnihil elevatis; supra modice convexus, niger, parum nitidus, confertim, mediocriter punctatus, tenuiter cinereo-sericeus. Scutellum sat magnum, triangulare, nigrum, parum nitidum, confertim punctulatum. Hemelytra flavo-testacea, parum nitida, introrsum oblique, evidenter punctato-striata, extrorsum subtilius, minus regulariter punctata, punctis infuscatis, singulo hemelytro ante membranam non procul a sutura macula medioeri, sub-triangulari, nigro-fusca. Corpus nigrum, opacum, subtilissime punctulatum, densius cinereo-sericeum. Pedes flavo-testacei, unguiculis fuscis; femoribus anticis in femina a basi ultra medium piceis.

**PLOCIMERUS brachypterus*: elongatus, niger, supra obscure aeneo-micans; capite oblongo, convexo, subtiliter punctulato, antice attenuato; prothorace oblongo-quadrato, ante basin transversim leviter impresso, evidentius punctulato; scutello magno, opaco, punctulato, medio leviter carinato; hemelytris abdomine dimidio brevioribus, dilute rufo-ferrugineis, membrana parva, albida;

femoribus anticis valde incrassatis, muticis, trochanteribus omnibus rufo-testaceis. ♀. Long. $5\frac{1}{2}$ lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

Sub muscis locis aridis ad Lyckeby d. 18 Junii specimen unicum legi. Prope Holmiam ante plures annos individua 2 inveni. Ad Gusum parroeciae Ringarum Ostrogothiae secundum Dom. P. F. WAHLBERG.

Species distinctissima. Reliquis hujus tribus angustior. Caput oblongum, convexum, sub-nitidum, subtiliter, crebre punctulatum, nigro-aeneum ante oculos triangulariter productum, sub-attenuatum, vertice sub-laevi; oculis rotundatis, convexis, nigris, nitidis. Antennae minus tenues, dimidio corpore longiores, nigrae, articulo primo brevi, sub-obconico, reliquis nonnihil crassiore, articulis tribus sequentibus elongatis, longitudine sub-aequalibus. Prothorax oblongo-quadratus, antice capite cum oculis vix angustior, truncatus, angulis rotundatis; lateribus rectis, tenuiter marginatis; postice late rotundato-emarginatus, angulis retrorsum nonnihil productis, sub-elevatis; supra paullo convexus, nigro-aeneus, sub-nitidus, subtiliter, sat crebre punctulatus, longe pone medium ante basin transversim, leviter impressus, ibique evidentius punctatus. Scutellum magnum, triangulare, nigrum, opacum, subtiliter, crebre punctulatum, medio linea tenui, longitudinali, vix elevata instructum. Hemelytra abdomine dimidio breviora, dilute rufo-ferruginea, opaca, introrsum oblique, regulariter, extrorsum minus regulariter punctato-striata, membrana brevissima, albida, obsolete nervosa. Corpus nigrum, sub-nitidum, parum aeneo-micans, subtilissime punctulatum, dense cinereo-sericeum; abdomine supra plano, glabro, segmentis basalibus apice rotundato-productis, margine valde

elevato. Pedes nigri, sub-nitidi, tenuiter pubescentes; femoribus anticis valde incrassatis, muticis; coxis apice trochanteribusque totis rufo-testaceis.

GEOCORIS *grylloides*. In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 30 Julii, ad Lackalänga d. 5 Aug.

PHYTCORIS *seladonicus*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 7—11, Brösarp d. 12 et ad Sjöbo d. 31 Julii.

—— *striatellus*. In foliis Quercus ad Ljungby d. 4 Julii.

—— *Dalmanni*. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 4 Julii, passim.

—— *lateralis*. In fruticibus ad Ljungby d. 4 Julii.

—— *Ulmi*. In Coryletis ad Sjöbo d. 29, 30 Julii, ad Kullen d. 15—19 Aug., passim.

***PHYTCORIS** *varipes*: oblongo-ovatus, modice convexus, dilute testaceus, dense cinereo-sericeus, antennis longis, tenuibus, articulo primo crassiore, prothorace nonnihil longiore; capite convexo, apice minus attenuato; hemelytris fusco-variegatis, ante membranam macula alba, dilute sanguineo-terminata; pedibus, praesertim femoribus posticis, fusco-variegatis, tibiis anticis distincte fusco-triannulatis. ♂♀. Long. 6—7, lat. 2½ millim.

In Calluna vulgari aliisque plantis locis aridis montis Kullaberg d. 15—19 Aug., sat frequenter legi. Tarde et parum alte saltat.

Phytoc. Ulmi statura simillimus, saepe nonnihil minor, colore dilutiore, pubescentia densiore, capite magis convexo, antrorsum minus attenuato, antennarum articulo primo nonnihil brevior et crassior ut et habitatione ab illo tamen bene distinctus. Caput mediocre, sub-triangulari, dilute testaceum, supra valde convexum, lineis tribus

longitudinalibus e pube albidiori ornatum; apice nonnihil deflexum, quam in *Phyt. Ulmi* minus attenuatum; oculis ovatis, convexis, nigris. Antennae corpore longiores, tenues, dilute testaceae, articulo primo prothorace nonnihil longiore, quam in *Phyt. Ulmi* crassiore, parce setuloso, crebre ferrugineo-variegato, 2:do et 3:tio longis, illo basi albido, hoc antecedente nonnihil longiore, 4:to adhuc graciliore, praecedente fere dimidio brevior. Prothorax latitudine postica brevior, antice capite cum oculis angustior, truncatus, intra apicem transversim leviter impressus, lateribus obliquis, basin versus ampliatis; postice sub-truncatus, supra convexus, dilute testaceus, dense fusco-pubescentibus, antice lineis tribus, brevibus margineque postico anguste, albido-pubescentibus. Scutellum sat magnum, triangulare, dilute testaceum, pubescens. Hemelytra dilute testacea, parce fusco-variegata, dense pubescentia, ante membranam macula ovata, albida, dilute sanguineo-terminata. Corpus subtus testaceum, fusco-variegatum. Pedes, praesertim postici, longi, parce pubescentes, dilute testacei; femoribus anterioribus parce, posticis crebre fusco-variegatis; tibiis anticis distincte fusco-triannulatis; unguiculis fuscis.

PHYTOCORIS punctulatus. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 4 et ad Sjöbo d. 29, 30 Julii.

— *Paykulli*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 7—11, ad Kåseberga d. 25—27 et ad Sjöbo d. 29, 30 Julii.

**PHYTOCORIS Spartii*: oblongo-ovatus (♂) vel ovatus (♀), niger, opacus, subtilissime, crebre punctulatus; squamis piliformibus cinereis dense adpersus; antennarum articulo tertio longissimo; prothorace latitudine brevior; membrana anthracina, parum hyalina; coxis apice trochan-

teribusque totis albidis. ♂♀. Long. 4—5, lat. 2½ millim.

In Spartio Scopario ad Ljungby d. 3—5 Julii sat frequenter legi.

Phyt. Nigritae ♂ nonnihil brevior et crassior. Caput sub-triangularē, supra nigrum, sub-opacum, subtilissime, crebre punctulatum, squamis piliformibus cinereis sat dense obsitum; oculis rotundatis, prominulis, nigris. Antennae dimidio corpore longiores, sub-tenuēs, articulo primo brevi, obconico, secundo antecedente triplo longiore, tertio tenui, primo nonnihil longiore, quarto antecedente dimidio fere breviorē. Prothorax latitudine postica dimidio brevior, antice truncatus, capite cum oculis angustior, angulis rotundatis; lateribus obliquis, basin versus sensim ampliatis; postice medio leviter rotundato-emarginatus, angulis obtusis; supra modice convexus, niger, sub-opacus, subtilissime, crebre punctulatus, squamis piliformibus cinereis dense adpersus, intra apicem tuberculis duobus parvis, approximatis, parum elevatis, interdum obsoletis, transversim positis. Scutellum sat magnum, triangulare, nigrum, sub-opacum, confertim punctulatum, squamulis piliformibus cinereis adpersum. Hemelytra parum convexa, nigra, opaca, subtilissime, crebre punctulata, squamis piliformibus cinereis, sat dense obsita, membrana anthracina, parum hyalina, certo situ cyaneo-micante. Corpus subtus nigrum, parum nitidum, subtiliter, crebre punctulatum, squamis piliformibus, cinereis dense adpersum. Pedes mediocres, nigri, coxis apice trochanteribusque totis albidis.

PHYTOCORIS thoracicus. In gramine locis umbrosis ad Lyckeby d. 17—22 et ad Ronneby d. 26 Junii.

PHYTOCORIS *luridus*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 7—11, Brösarp d. 12 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim.

— *saltitans*. Locis aridis ad radices plantarum prope Ljungby d. 4—5 Julii.

CAPSUS *albomarginatus*. In plantis variis ad Esperöd d. 14—20 Julii frequenter visus.

*CAPSUS *vittipennis*: oblongus, niger, laevis, nigropilosus, pube depressa cinerea dense adpersus; antennarum articulo primo pedibusque luteis, his nigro-punctatis, tarsis nigris; hemelytris cum membrana maris griseo-testaceis, clavo toto, corio extus, cuneo, nervis apiceque membranae nigro-fuscis; feminae non perfecte explicatis, linea juxta clavum basali griseo-testacea. Long. ♂ $6\frac{1}{2}$, lat. $2\frac{1}{2}$. Long. ♀. $5\frac{1}{2}$, lat. $2\frac{3}{4}$ millim.

Capsus vittipennis HAHN Nomencl. Ent. I. 52. 88. — Wanz. Ins. III. 83 f. 305. — MEYEN Rhynch. I. 56. 20. — SAHLB. Mon. Geocor. Fenn. p. 120. 66.

In gramine ad Degeberga d. 8 et ad Sjöbo d. 30 Julii, parce.

Observ. Statura et similitudo *C. mutabilis*, dimidio fere major, colore antennarum pedumque ab illo mox distinctus.

CAPSUS *flavolimbatus*. (*Cyllecoris vittatus* DAHLB. Act. Holm. 1850 p. 205.). In gramine ad Degeberga d. 10 et ad Sjöbo d. 30 Julii.

— *roseus*. In gramine locis arenosis ad Ljungby d. 3—5, ad Degeberga d. 7—11 Julii frequenter lectus.

— *Caricis*. In gramine locis humidis ad Esperöd d. 19 Julii.

NABIS *dorsatus*. In gramine locis umbrosis ad Sjöbo d. 30 Julii et ad Fågelsång d. 6 Aug. passim.

NABIS limbatus. In gramine locis humidis et umbrosis ad Räfteu d. 6 Aug. in copula legi; ad Kullen d. 15—19 Aug. frequenter observavi.

**NABIS lativentris*: oblongus, niger, opacus, breviter cinereo-pubescens; antennis tenuibus, dilute testaceis, articulo primo capite dimidio longiore, secundo ante apicem fusco-annulato; prothorace angusto, ferrugineo, biconstricto, postice ampliato; hemelytris capite cum prothorace parum longioribus, fusco-ferrugineis, membrana sordide albida, fusco-variegata; abdomine medio valde ampliato, lateribus alte elevato, testaceo-maculato; pedibus flavo-testaceis, fusco-variegatis. ♀. Long. $7\frac{1}{2}$ —8, lat. 3 millim.

In gramine ad Bröms d. 3 Junii individua 2 et ad Almaryd d. 12 Junii specimen unicum legi. In Ostrogothia ad Gusum Dom. P. F. WAHLBERG.

Colore obscuriore, antennarum articulo primo brevior et abdomine medio valde ampliato a conspeciebus facile distinctus. Caput oblongum, fusco-ferrugineum, opacum, pube densa, depressa, cinerea obsitum, antrorsum attenuatum, apice obtusum; vertice tuberculis duobus parvis, nitidis, transversim positus instructo; collo flavo-testaceo, nitido, glabro, postice nigro-marginato, nigredine medio antrorsum triangulariter dilatata; oculis rotundatis, prominulis, brunneis; rostro inflexo, testaceo, parce fusco-variegato. Antennae dimidio corpore nonnihil longiores, tenues, dilute testaceae, articulo primo capite dimidio longiore, extrorsum leviter infuscato, secundo antecedente duplo longiore, ante apicem fusco-annulato, tertio secundo nonnihil brevior, quartoque primo tenuiore, parum longiore. Prothorax latitudine postica longior, fusco-ferrugineus, opacus, cinereo-pubescens, antice capite nonnihil angustior, truncatus, lateribus ultra me-

dium sensim, dein citius oblique ampliatus, intra apicem et pone medium transversim leviter constrictus, ante basin magis elevatus, postice subtruncatus, angulis obtusis. Scutellum sat magnum, triangulare, nigrum, opacum, pubescens. Hemelytra longitudine capitis prothoracisque, dilute ferruginea, opaca, subtiliter punctulata, a medio abdomine angustiora, singulo apice rotundato; membrana mediocri, sordide albida, parce fusco-variegata. Abdomen nigrum, sub-opacum, subtilissime punctulatum, cinereo-sericeum, basi hemelytris nonnihil angustius, dein ultra medium valde rotundato-ampliatum, apice sub-acuminatum, supra planum, marginibus lateralibus elevatis, singulo serie e maculis parvis, sub-triangularibus, testaceis; subtus basi impressum, medio convexum; genitalibus fusco-testaceis. Pedes sat longi, sordide testacei, fusco-variegati; femoribus anticis reliquis nonnihil brevioribus, et crassioribus.

ARADUS *depressus*. Sub cortice Betulae ad Älhem d. 23 Maj. et ad Bröms d. 3 Junii.

*ZOSMENUS *quadratus*: ovatus, depressus, testaceus; prothorace quadrato, antice tri-carinato, ante medium transversim leviter impresso, lateribus explanato, angulis anticis late rotundatis; scutello nigro, apice albido; hemelytris maculis parvis sub-quadratis, fusco-brunneis, margine obscurioribus; membrana albida, nervis parum infuscatis; pectore macula nigra. ♂♀. Long. $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$, lat. $1\frac{1}{4}$ millim.

FIEBER Entom. Monogr. p. 31. 1. T. 2. f. 7. 9. 11.

In plantis variis ad litora maris prope Lomma d. 12, 13 Aug. sat frequenter legi. In Norvegia meridionali ante plures annos individua nonnulla etiam inveni.

Observ.

Observ. *Z. capitato* dimidio major, prothorace quadrato, antice tri-carinato ut et colore hemelytrorum ab illo mox distinctus. Nuper exclusus totus pallidus, immaculatus.

PIESMA laeta. In gramine locis aridis ad Värnaby d. 29—31 Maj., ad Alnaryd d. 9 et ad Lyckeby d. 18 Junii.

ORTHOSTEIRA cassidea. In gramine ad Lyckeby d. 6 Junii.

— *pusilla*. In gramine ad Alnaryd d. 11 Junii.

— *obscura*. Sub lapidibus ad Värnaby d. 30 Maj., ad Alnaryd d. 14 Junii.

MONANTHIA nigrina. In gramine ad Degeberga d. 29, 30 Junii.

— *Humuli*. In gramine ad Värnaby d. 1 Junii.

DEREPHYSA foliacea. In gramine ad Kullen d. 19 Aug.

SALDA flavipes. In litore lacus Ifvö d. 5 Julii, passim.

— *lateralis*. Sub fucis rejectis in litore maris ad Lomma d. 12, 13 Aug.

— *elegantula*. In gramine locis humidis ad Bröms d. 3 Junii.

HYDROMETRA lacustris. Supra aquas stagnantes prope Älhem d. 28 Maj., passim.

ISSUS coleoptratus. In gramine locis umbrosis ad Ronneby d. 26 Junii, Kullen d. 15—19 et ad Margretetorp d. 26 Aug.

CIXIUS nervosus. In foliis Betulae albae ad Ljungby d. 4, Esperöd d. 16 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii.

**DELPHAX fuscineris*: elongata, nigra, sub-nitida; vertice toto, prothorace scutelloque medio albis; hemelytris corpore dimidio longioribus, albidohyalinis, nervis fuscis, costali crassiore, obscuriore; abdomine segmentis basalibus supra flavo-

testaceo-marginatis; trochanteribus, geniculis omnibus metatarsisque posticis albidis. ♂♀. Long. 4, lat. 1 millim.

In gramine loco arido ad Alnaryd d. 10—16 Junii in societate cum *D. albosignata*, parce legi.

Colore corporis cum *D. albosignata* bene congruit, hemelytris tamen corpore dimidio longioribus, albo-hyalinis. Anne forma ejus rite explicata. Caput supra visum planum, albidum, antice modice productum; vertice postice foveolis duabus distinctis; fronte reclinato-declivi, nigro-fusca, alte tricarinata, carinis in verticem nonnihil continuatis; rostro inflexo, nigro; oculis sat magnis, reniformibus, convexis, in mortuis brunneis, antice infuscatis. Antennae nigrae, emarginaturis oculorum insertae, validae, sensim incrassatae, articulo ultimo supra tuberculis parvis verruciformibus obsito, apice truncato, seta tenui, capillari, antenna brevior. Prothorax brevissimus, niger, sub-nitidus, dorso plaga magna oblongo-quadrata, transversa, albida ornatus, antice inter oculos modice productus, angustatus, sub-truncatus, postice late rotundato-emarginatus, supra paullo convexus, tricarinatus, carina media recta, obsoleta, lateralibus obliquis, evidentioribus. Scutellum magnum, sub-triangularare, nigrum, sub-nitidum, supra parum convexus, medio longitudinaliter plus minusve late album, ad latera utrinque leviter rotundato-emarginatum, apice productum, acutum. Hemelytra corpore dimidio longiora, albida, sub-hyalina, nitida, nervis distinctis, fuscis, costali reliquis crassiore et obscuriore, singulo hemelytro apice rotundato. Alae hemelytris breviores, albo-hyalinae, nervis tenuioribus, fuscis. Corpus nigrum, sub-nitidum, segmentis abdominis duobus basalibus supra apice

flavo-testaceo-marginatis. Pedes nigri; trochanteribus, geniculis metatarsisque posticis albidis; tibiis posticis extus dentibus binis et calcare apicali longiore, intus appendice apicali magna, acuta, albida instructis.

DELPHAX *albosignata*. In gramine loco elevato, arido ad Alnaryd d. 10—16 Junii sat frequenter visa, ad Ljungby d. 3 Julii individuum unicum legi.

*DELPHAX *Pteridis*: breviuscula, nigra, nitida; capite, antennis, prothorace pedibusque, tarsis exceptis, flavis (♂), vel flava, hemelytris piceis; abdomine nigro-piceo, supra parum, subtus crebrius flavo-variegato (♀); tarsis apice nigro-fuscis. Long. ♂. 2, lat. $1\frac{1}{2}$, long. ♀ 3, lat. $1\frac{3}{4}$ millim.

In Pteride aquilina ad Bröms d. 3, 4, Lyckeby d. 19—21 Junii et ad Norje d. 1 Julii frequenter inveni. Individua 2 mascula a Dom. SCHIÖDTE ex Italia mihi benevole communicata.

Magnitudo et statura *D. lugubrinae*. Species pulcherrima et distinctissima. Caput flavum, subnitidum, postice latitudine prothoracis, supra visum breve, antice modice productum, obtusum; vertice foveolis duabus parvis, transversim positis impresso; fronte reclinato-declivi, longitudinaliter tri-sulcata; rostro inflexo, flavo, apice infuscato; oculis sat magnis, reniformibus, convexis, in mortuis dilute ferrugineis vel glaucis. Antennae emarginaturis oculorum insertae, validae, flavae, sensim incrassatae, articulo ultimo tuberculis parvis, verruciformibus, dilute fuscis obsito, apice truncato, seta tenui, capillari, dilute fusca, antenna parum longiore. Prothorax brevissimus, dorso foveolis duabus, parvis, transversim locatis impressus; in mare supra flavus, margine basali utrinque et sub-

tus niger; in femina flavus, margine basali utrinque ad latera saepe leviter infuscato. Scutellum magnum, sub-triangulari, nigrum (♂) vel flavum (♀), ad latera utrinque leviter rotundato-emarginatum, apice productum, acutum, supra modice convexum, non carinatum. Hemelytra abdomine dimidio breviora, obsolete, confertim punctulata, nigra, sub-nitida (♂) vel dilute picea, apicem versus saturatiora, apice truncata, angulis rotundatis, nervis tenuibus, modice elevatis. Alae incompletae, vix ullae. Corpus maris nigrum, sub-nitidum; genitalibus magnis, apice apertis, marginibus late rotundatis, superne lamellis duabus flavis, latere inferiore convergentibus instructis; feminae nigrum, addominis lateribus subtus segmento ultimo supra apice flavis; genitalibus magnis flavis, superne tubo cylindrico, stylo nigro instructo. Pedes flavi; tarsis articulo ultimo nigro vel nigro-fusco.

DELPHAX lugubrina. In gramine locis humidis ad Alnaryd d. 10—16, ad Asarum d. 29, 30 Junii, passim.

Femina mare dimidio major, tota pallide testacea, oculis unguiculisque solum nigris; abdomine subtus utrinque serie e punctis parvis fuscis, vagina lateribus apiceque infuscata.

**DELPHAX pullula* breviuscula, testacea, subtus nigro-varia; vertice obtuso; hemelytris abdomine multo brevioribus, nigro-fuscis, basi apiceque anguste testaceo-marginatis, apice late rotundatis, nervis granulatis; genitalibus magnis, oblongis, compressis, nigris, apertis. ♂. Long. $1\frac{1}{2}$, lat. $\frac{3}{4}$ millim.

In gramine locis paludosis ad Värnaby d. 29—31 Maj. individua 3 mascula legi.

E minoribus. Primo intuitu *D. lugubrinae* simillima, dimidio tamen minor, hemelytris tantum basi apiceque nec ad suturam flavo-testaceo-mar-

ginatis, ut et genitalibus oblongis, compressis, ab illa bene distincta. Caput breve, flavo-testaceum, ante oculos nonnihil productum, rotundatum; vertice supra paullo convexo, medio et basi utrinque foveolato, ad oculos anguste carinato; fronte reclinato-declivi, fere plana, tri-carinata; genis superne flavo-testaceis, inferne nigris; rostro flavo-testaceo, basi tri-carinato, apice fusco; oculis reniformibus, modice convexis, brunneis. Antennae emarginaturis oculorum insertae, validae, testaceae, sensim incrasatae, extrorsum supra tuberculis parvis obtusis, verruciformibus obsitae, articulo ultimo apice truncato, seta tenui, capillari, dilute fusca, antenna nonnihil longiore. Prothorax brevissimus, transversus, antice inter oculos productus, sub-truncatus, postice late, sat profunde rotundato-emarginatus, supra paullo convexus, flavo-testaceus, tri-carinatus, carina media recta, lateralibus obliquis. Scutellum magnum, sub-triangulare, flavo-testaceum, tri-carinatum. Hemelytra abdomine dimidio fere breviora, nigro-fusca, nitida, basi apiceque tenuiter flavo-testaceo marginata, apice late rotundata, nervis elevatis, obsolete granulatis. Alae incompletae, vix ullae. Corpus subtus nigrum, parce testaceo-variegatum, abdomine supra flavo-testaceo. Genitalia magna, oblonga, sub-compressa, nigra, tenuiter testaceo-marginata, apice aperta, supra et infra leviter emarginata, segmentis retractis composita, superne organo parvo, rotundato, testaceo. Pedes omnino ut in *D. lugubrina* formati, flavo-testacei, unguiculis nigro-fuscis.

DELPHAX *moesta*. In gramine locis umbrosis ad Bröms d. 4, Alnaryd d. 15 Junii, Degeberga d. 8 et ad Esperöd d. 17 Julii.

- DELPHAX *mutabilis*. In gramine locis umbrosis ad Lyckeby d. 22 Junii, Degeberga d. 11 Julii et ad Kullen d. 20 Aug.
- *truncatipennis*. In gramine locis humidis ad Käflinge d. 5 Aug.
- *mesomela*. In gramine locis humidis prope litora maris ad Lyckeby d. 16—21 Junii.
- *brevipennis*. In gramine locis humidis ad Alnaryd d. 10—15 Junii.
- *forcipata*. In gramine locis humidis et umbrosis ad Alnaryd d. 10—15 Junii.
- *hamata*. In gramine locis umbrosis ad Degeberga d. 8—10 Julii et ad Kullen d. 19 Aug.
- *palliata*. In gramine locis humidis ad Lomma d. 12, 13 Aug.
- *tristis*. In gramine locis humidis ad Fågelsång d. 6 Aug.
- *elegantula*. In gramine locis umbrosis ad Ålhem d. 24 Maj. et ad Alnaryd d. 10—15 Junii frequenter visa.

Femina mare nonnihil major, dilute fusca, carinis capitis prothoracisque, scutello et pedibus albidis.

- DELPHAX *exigua*. In gramine locis aridis ad Alnaryd d. 16 Junii et ad Degeberga d. 9 Julii.
- CENTROTUS *cornutus*. In fruticibus Betulae ad Ålhem d. 23—25 Maj. et ad Lyckeby d. 7 Junii.
- LEDRA *aurita*. In Coryletis ad Kullen d. 19 Aug. individuum unicum legi.
- APHROPHORA *spumaria*. In gramine ad Kullen d. 15—19 Aug. frequenter visa.
- *campestris*. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 3—5, Degeberga d. 7—11 et ad Kåseberga d. 25—27 Julii, passim.

- APHROPHORA exclamationis*. In gramine ad Lyckeby d. 16—20 Junii, parce.
- EUPELIX cuspidata*. In gramine pratorum ad Alnarvd d. 10—16 Junii; ad Ljungby d. 4, Esperöd d. 16 et ad Käflinge d. 5 Aug.
- ACUCEPHALUS rusticus*. In gramine ad Käflinge d. 5 Aug.
- *bifasciatus*. In gramine ad Esperöd d. 18 et ad Sjöbo d. 29 Julii.
- *dispar*. In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 30 Julii, ad Fågelsång d. 6 et ad Kullen d. 19 Aug.
- DELTOCEPHALUS ventralis*. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 2—5, Degeberga d. 7—11 et ad Esperöd d. 13—20 Julii, parce.
- *collinus*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 8—10 Julii et ad Lomma d. 18 Aug.

**DELTOCEPHALUS impictifrons*: oblongus, dilute flavo-virescens; capite lato, antice modice producto, rotundato; antennarum articulo primo ante apicem infuscato; fronte immaculata; hemelytris abdomine longioribus, apice rotundatis, leviter infuscatis; abdomine supra nigro, subtus flavo-testaceo, vitta media longitudinali, nigra; pedibus parce fusco-variegatis; tibiis posticis intus linea nigra ornatis. ♂. Long. $3\frac{3}{4}$ —4, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 29 Julii individua 2 legi.

D. pallenti proximus, capite latiore, vertice antice rotundato, fronte tota flava, immaculata, hemelytris apice leviter infuscatis ab illo bene distinctus. Caput dilute flavo-testaceum, supra visum latum, breve, planum, antice modice productum, rotundatum, postice late rotundato-emarginatum; fronte reclinato-declivi, dilute flavescente,

immaculata, linea tenuiter impressa, transversa, a rostro distincta; genis rostroque dilute flavescentibus, hoc brevi, apice leviter infuscato; oculis ovatis, modice prominulis, fuscis. Antennae capite cum prothorace nonnihil longiores, flavescentes, articulo primo ante apicem infuscato, seta tenui, dilute fusca. Prothorax latitudine multo brevior, antice rotundatus, postice leviter rotundato-emarginatus, angulis oblique truncatis; supra modice convexus, dilute flavo-virescens. Scutellum sat magnum, triangulare, flavo-virescens, apice acuminatum. Hemelytra abdomine fere dimidio longiora, flavo-virescentia, sub-hyalina, apice dilutiora, rotundata, fusco-marginata. Alae hemelytris breviores, albido-hyalinae, nervis fuscis. Corpus nigrum, pectore ventreque flavo-testaceis, hoc vitta media longitudinali, ante apicem desinente lineolaque tenui utrinque ante marginem, segmentorumque apicibus nigro-fuscis. Genitalia flava, margine pallido-pilosa. Pedes flavo-testacei; femoribus parce fusco-variegatis; tibiis nigro-punctatis, posticis intus linea tenui, nigro-fusca ornatis; tarsis fuscis, testaceo-annulatis.

ATHYSANUS plebejus. In gramine ad Lomma d. 12, 13 Aug., passim.

— *lineigerus*. In gramine locis aridis ad Esperöd d. 17, ad Sjöbo d. 29 Julii.

— *stylatus*. In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 29—31 Julii individua nonnulla hemelytris completis inveni. Variat interdum linea longitudinali, a vertice usque ad apicem scutelli continuata, fusca.

THAMNOTETTIX nervosa. In fruticibus Betulae et Coryli ad Kullen d. 16 Aug. parce.

— *7-notata*. In gramine locis umbrosis ad Kullen d. 15 Aug.

TYPHLOCYBA aurata. In *Urtica dioica* ad Degeberga d. 7—11, ad Esperöd d. 13—22 Julii frequenter, ad Silfåkra d. 1 et ad Margretetorp d. 21 Aug. parcius legi.

— *aureola*. In gramine ad Esperöd d. 20 Julii, rarius.

— *Rosae*. In gramine ad Lomma d. 12 Aug.

— *pulchella*. In *Quercetis* ad Kullen d. 16—19 Aug., passim.

**TYPHLOCYBA gratiosa*: angusta, dilute flavescens; vertice modice producto, rotundato; scutello plaga magna basali hemelytrisque vitta suturali ante medium fere abrupta, dilute fuscis, his pone medium dilute fuscis cum annulo communi albedo; femoribus posticis ante apicem infuscatis. ♂. Long. $3\frac{1}{2}$, lat. $\frac{3}{4}$ millim.

In arbusculis ad Kullen d. 16 Aug. individuum unicum legi.

Magnitudo et fere statura *T. Rosae*, signaturis scutelli hemelytrorumque a conspeciebus facile distincta. Caput breve, crassum, modice productum, antice late rotundatum, totum dilute flavescens, immaculatum; oculis lateralibus, sub-ovatis, glaucis. Antennae capite cum prothorace parum longiores, dilute flavae, seta longa, tenui, dilute fusciscente. Prothorax flavescens, latitudine dimidio brevior, antice rotundatus, postice late leviter rotundato-emarginatus, angulis oblique truncatis, supra paullo convexus, obsoletissime, crebre, transversim striolatus. Scutellum magnum, sub-triangulare, dilute flavescens, basi plaga magna, dilute fusca, apice emarginata. Hemelytra angusta, abdomine dimidio longiora, apicem versus angustata, apice rotundata, dilute flavescens, sub-nitida, vittis duabus suturalibus, communibus, sub-cuneatis, ramulo tenui connexis,

fuscis; pone medium leviter infuscata, in fuscedine annulo sat magno, communi, tenui, albido; areola hemelytrorum tertia sub-triangulari, apice acuminata, sat longe petiolata. Alae albido-hyalinae, nervis apicalibus tribus. Corpus totum dilute flavum, immaculatum. Pedes graciles, dilute flavi; femoribus posticis ante apicem infuscatis; unguiculis fusciscentibus.

**TYPHLOCYBA misella*: angusta, albida; capite modice producto, obtuso; hemelytris lineis duabus longitudinalibus, obliquis, flavis ornatis, apice fusco-variegatis et maculatis; abdomine supra prope basin fascia transversa nigra; unguiculis dilute fuscis. ♀. Long. 3, lat. $\frac{1}{2}$ millim.

In fruticibus ad Kullen d. 18 Aug. specimen unicum inveni.

Species pulchra et distincta, valde gracilis, tenera. Caput breve, crassum, antice triangulariter productum, apice obtusum, totum albidum, immaculatum; oculis lateralibus, sub-ovatis, modice convexis, glaucis. Antennae capite cum prothorace nonnihil longiores, albae, seta tenui pallida. Prothorax latitudine dimidio brevior, antice productus, rotundatus, postice sub-truncatus, angulis oblique truncatis; supra paullo convexus, albidus, sub-opacus. Scutellum magnum, triangulare, albidum. Hemelytra angusta, corpore dimidio longiora, albido-hyalina, apice dilute fusco-variegata et maculata; singulo lineis duabus longitudinalibus, obliquis, flavis, una basi orta, prope suturam desinente, altera in medio longe ante apicem in suturam excurrente. Alae albae, hyalinae, nervis concoloribus, apicalibus tribus rectis. Corpus albido-flavescentis, abdomine supra non procul a basi, fascia transversa, nigra. Pedes graciles, albidi; unguiculis leviter infuscatis.

IASSUS Lanio. In Quercu ad Räfteu d. 6 Aug. frequenter visus.

— *Rubi*. In Rubo idaco ad Kullen d. 16—20 Aug., parce.

— *Fruticola*. In foliis Carpini et Betulae ad Lyckeby d. 16—20 Junii, ad Ljungby d. 5—6 Julii frequenter visus.

**IASSUS prasinus*: brevior, crassus, dilute virescens; capite triangulariter, obtuse producto; fronte superne tenuiter carinata; prothorace antice valde producto, medio tenuiter, longitudinaliter carinato, postice late emarginato; hemelytris apicem versus dilutioribus, nervis tenuioribus; abdomine supra fusco-variegato; tibiis posticis prope basin macula parva, nigra. ♂♀. Long. $3\frac{1}{2}$, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

Mas: minor, abdomine supra undique fusco-variegato.

Femina: major, abdomine supra dorso tantum fusco-variegato.

In Salicetis ad Fågelsång d. 6 Aug. individua nonnulla legi. In Westrogothia et Bahusia etiam inveni.

Statura et affinitas *I. Fruticolae*, colore, capite antice triangulariter magis producto, prothorace antice magis angulato, postice latius, evidentius emarginato, hemelytrorum nervis tenuioribus, ab illo certe distinctus. Caput breve, crassum, dilute virescens, immaculatum, subtiliter, crebre punctulatum, supra visum triangulariter productum, obtusum, margine basali undique sat elevatum; fronte reclinato-declivi, superne longitudinaliter, tenuiter carinata, ante rostrum saepe luteo-bimaculata; oculis sub-trigonis, convexis, brunneis; rostro testaceo, apice fusco. Antennae infra oculos foveolis sat profundis insertae, breviusculae,

dilute virescentes, seta fucescente. Prothorax latitudine plus duplo brevior, antice obtuse triangulariter productus, postice quam in *I. Fruticola* latius, profundius emarginatus, angulis oblique truncatis; supra modice convexus, subtiliter, crebre punctulatus, dilute virescens, subopacus, medio longitudinaliter, obsolete carinatus. Scutellum sat magnum, triangulare, dilute flavo-virescens, a basi ultra medium interdum lineis duabus approximatis saturatius viridibus, apice acutiusculum, saepe flavescens. Hemelytra abdomine nonnihil longiora, dilute virescentia, sub-nitida, obsolete punctulata, apicem versus dilutiora, nervis tenuibus, saturatius virescentibus, apice ipso late rotundata. Alae albidohyalinae, nervis dilute fuscis. Corpus dilute flavo-virescens; abdomine supra in mare crebrius, in femina tantum dorso fusco-variegato. Genitalia dilute virescentia, vagina feminae testacea. Pedes dilute virescentes; tibiis posticis extus ad basin macula parva, rotunda, nigra, interdum deficiente, tarsis apice dilute fuscis.

**CHERMES* (*PSYLLA*) *annulicornis*: lutea, opaca, testaceo-variegata; antennis extrorsum nigro-annulatis; oculis, abdomineque supra macula apicali, obscure brunneis; hemelytris sat magnis, obtusis, albo-hyalinis, margine interiore serie e maculis nigro-fuscis, ornato; nervis dilute testaceis, duobus interioribus apice furcatis, petiolo communi nervo auxiliari adfixis; costa duplicata. ♂. Long. $3\frac{1}{4}$, lat. $1\frac{1}{2}$ millim.

In fruticibus ad Kullen d. 18 et ad Margretorp d. 21 Aug. individua nonnulla inveni.

Species pulchra et distinctissima. Caput sat latum, supra fere planum, luteum, crebre testaceo-variegatum, postice utrinque foveola mediocri in-

sculptum, medio longitudinaliter canaliculatum, marginibus canaliculae dilute flavescens, in ipsa basi ad oculos, tuberculo parvo, rotundato, certo situ pulchre roseo-micante; ante oculos depressum, dilute flavescens, in processus duos porrectos, conicos, productum; oculis rotundatis, convexis, obscure brunneis. Antennae corpore nonnihil breviores, tenues, dilute flavescens, articulis 3—7 apice annulo fusco cinctis, ultimo toto fusco. Prothorax supra convexus, luteus, antice lineis tribus, media recta, lateralibus obliquis et ante basin hemelytrorum tuberculo parvo, rotundo, dilute flavescens. Hemelytra sat magna, corpore dimidio longiora, albo-hyalina, singulo apice rotundato, in margine interiore a medio usque ad apicem serie e maculis sex parvis, triangularibus, nigro-fuscis, anterioribus nonnihil majoribus; nervis dilute flavo-testaceis, duobus interioribus apicem versus furcatis, petiolo communi nervo auxiliari adfixis, ramulo furcae interiore antico flavedine cincto; costa duplicata. Alae albo-hyalinae, nitentes, nervis tenuibus, concoloribus. Corpus flavo-testaceum, albido-sericeum; abdomine supra luteo, ante apicem macula oblonga, brunnea notato. Pedes dilute flavo-testacei; tibiis apice tarsisque dilute fusco-annulatis.

LEPIDOPTERA.

- MELITAEA *Parthenie*. Locis paludosis ad Ljungby d. 5, 6 Julii, parce.
- ARGYNNIS *Paphia*. In floribus Centaureae Scabiosae ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim.
- VANESSA *Cardui*. In locis aridis ad Ljungby d. 5, 6 Julii, rarius.
- PARARGA *Megaera*. In pratis d. 5, 6 Julii, passim.

LYCAENA *Alsus*. In locis aridis ad Bröms d. 4 Junii.
THECLA *Quercus*. In Quercu Blekingiae et Scaniae
d. 15 Julii—19 Aug. passim, ad Kullen
frequentius visa.

DORITIS *Mnemosyne*. Locis elevatis in pratis Ble-
kingiae passim ex. gr. ad Lyckeby d.
12—22 et ad Asarum d. 29—30 Junii.

ANTHOCARIS *Daphidice*. In campis aridis et arenosis
ad Sjöbo d. 29—30 Julii, parce.

HESPERIA *Linea*. In floribus Scabiosae arvensis ad
Kåseberga d. 25—27 Julii parce et ad
Sjöbo d. 29—31 Julii frequentius visa.

MACROGLOSSA *fusiformis*. In floribus Lychnidis vi-
scariae ad Lyckeby d. 16—18 Junii,
rarius.

SEZIA *culiciformis*. In Betuletis ad Wernanäs d. 29
Maj., ad Alnaryd d. 13 Junii.

*ZYGAENA *Minos*: atra, antennis distincte clavatis;
alis anticis cyaneis aut virescentibus, maculis tri-
bus elongatis, dilatatis, sanguineis, posteriore secu-
riforme; alis posticis rubris, margine tenuissime
nigrescente, fimbriis flavis; pedibus subtus flave-
scentibus. ♂♀. Long. al. exp. 30—34 millim.

Sphinx Minos Wien Verz. p. 45.

Zygaena Minos OCHS. Schm. II. 22. 2. — DUPONCH. Lep.
Suppl. II. p. 40. T. 4. f. 4. — FREYER Neuere Beiträ-
ge I. XV. p. 156. T. 86. f. 1.

Var. *a*. maculis sanguineis confluentibus.

Sphinx Polygalae ESPER Schm. T. 34. c. IX. f. 3. p. 222.

Zygaena Erythrus BOISD. Monogr. d. Zygén. p. 28. et
add. p. 1. pl. 1. f. 6.

In floribus Jasionidis montanae et Scabiosae ar-
vensis ad Degeberga d. 8—11, ad Esperöd d. 13—
19 Julii sat frequenter lecta. In Norrlandsängen
prope Westervik Smolandiae a Dom. P. F. WAHL-
BERG ante plures annos detecta.

- LITHOSIA** *Quadra*. In Fagetis ad Esperöd d. 22 et ad Sjöbo d. 31 Julii, rarius.
- *complana*. In fruticibus Coryli et Betulae d. 15 Julii—16 Aug. passim frequens, ex gr. ad Esperöd, Sjöbo et Kullen.
- *helveola*. In foliis Fagi ad Sjöbo d. 29—31 Julii, rarius.
- *lutarella*. In gramine pratorum ad Sjöbo d. 30 Julii individuum unicum.
- *rubricollis*. In Fagetis ad Norje d. 1, ad Esperöd d. 14—22 et ad Sjöbo d. 28—31 Julii sat frequenter visa.
- *mesomella*. In gramine et fruticibus passim, ex gr. ad Esperöd d. 20 et ad Degeberga d. 7—11 Julii.
- SETINA** *rosea*. In Coryletis ad Räften d. 6, ad Margretetorp d. 21, 22 Aug. rarius inventa.
- NUDARIA** *mundana*. In fruticibus ad Esperöd d. 13 Julii specimen unicum.
- PSYCHE** *graminella*. In Betuletis ad Wassmolösa d. 3 Junii individuum unicum legi.
- ORGYIA** *pudibunda*. Ad Asarum d. 29 Junii specimen unicum femineum legi.
- PYGAERA** *bucephala*. In Betuletis Blekingiae mense Junii, passim visa.
- GASTROPACHA** *castrensis*. In foliis et floribus variis Blekingiae et Scaniae d. 12 Julii—14 Aug., passim.
- *neustria*. In fruticibus variis Blekingiae et Scaniae d. 14 Julii—12 Aug. passim.
- HARPYIA** *vinula*. In copula ad Sandhammar d. 26 Julii semel legi.
- NOTODONTA** *camelina*. In Fagetis ad Norje d. 1 et ad Sjöbo d. 8 Julii, parce visa.

- HEPIALUS** *hectus*. In pratis Scaniae mense Julio vespere circumvolat.
- CHELONIA** *Plantaginis*. In pratis ad Alnaryd d. 13 Junii.
- *russula*. In pratis Scaniae mense Julio, passim.
- EMYDIA** *grammica*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—10, ad Esperöd d. 13—20 Julii, passim.
- PLATYPTERYX** *falcula*. In Betuletis ad Wassmolösa d. 28 Maj.
- *curvatula*. In fruticibus ad Ljungby d. 4, ad Esperöd d. 13 Julii et ad Silfåkra d. 1 Aug., rarius.
- *unguicula*. In Fagetis ad Sjöbo initio mensis Aug. a Dom. P. F. WAHLBERG saepe frequenter visa. Captu difficilis. Larva in foliis Fagi ad Sjöbo d. 26 Julii a me lecta d. 13 Aug. exclusa.
- HETEROGENEA** *Asellus*. In foliis Fagi ad Degeberga d. 10 Junii rarius, ad Sjöbo d. 29—31 Julii passim legi. In copula capta.
- CYMATOPHORA** *bipuncta*. In lucis et pratis ad Ljungby d. 7 et ad Kåseberga d. 29 Julii.
- DEMAS** *Coryli*. In Coryletis ad Esperöd d. 16 Julii.
- AGROTIS** *valligera*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii individua nonnulla legi. Die quoque circumvolat.
- NOCTUA** *ravida*. In truncis Fagi ad Degeberga d. 11 et ad Sjöbo d. 29 Julii.
- *brunnea*. Loco umbroso ad Esperöd d. 21 Julii specimen unicum.
- CHERSOTIS** *pecta*. In fruticibus ad Esperöd d. 17 Julii.
- TRIPHAENA** *subsequa*. In campis arenosis ad Degeberga d. 8 Julii individuum unicum legi.

TRIPHAENA *pronuba*. Ad Ljungby d. 5, 6 Julii sat frequenter visa.

— *Fimbria*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 26 Julii specimen unicum inveni.

*HADENA *perplexa*: alis anterioribus fusco-griseis, linea angulata ad marginem posticum flavescente, adjacentibus maculis tribus sagittatis, nigris; alis posterioribus fufescentibus, intus dilutioribus. Long. al. exp. 30 millim.

Noctua perplexa HÜBN. Noct. T. 19. f. 89. Text. p. 173. 4.

Noctua carpophaga BORKH. Eur. Schm. IV. 422. 169. — SCRIBA Beitr. III. T. 13. 169.

Noctua lepida ESPER IV. T. 152. Noct. 73. f. 2.

Hadena perplexa TREITSCH. Schm. V. 1. 306. 2.

Hadena carpophaga DUP. Lep. VI. p. 305. T. 92. f. 1.

In floribus Scaniae ad Degeberga d. 8 Julii specimen unicum legi. Ad Ljungby a Dom. H. D. J. WALLENGREN passim capta.

MISELIA *culta*. Ad Margretetorp d. 21 Aug. individuum unicum nuper exclusum inveni.

APLECTA *occulta*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 25 Julii specimen unicum legi.

TRACHEA *porphyrea*. In floribus Jasionidis montanae ad Kåseberga d. 26, 27 Julii observavi.

APAMEA *didyma*. Ad Esperöd d. 20 Julii, parce.

— *furuncula*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii, vespere circumvolans a me capta.

— *strigilis*. In arbusculis ad Ronneby d. 26 Julii.

*MAMESTRA *Ypsilon*: alis anterioribus supra cinereo-fuscis vel dilute ferrugineis, strigis, maculis lineolaque baseos nigris, stigmatibus albidis;

alis posterioribus fusco-griseis; extrorsum obscurioribus. Long. ab. exp. 36 millim.

Noctua Ypsilon HÜHN. Noct. T. 29. f. 136. — WIEN. VERZ. p. 78. n. 13. — BORKH. Eur. Schm. IV. 503. 200. — GÖTZE Ent. Beitr. III. 3. 214. 130. — DUP. Lep. VI. p. 135. T. 81. f. 5.

Noctua corticea ESPER Schm. IV. T. 145. Noct. 66. f. 2. 3.

Orthosia Ypsilon TREITSCH. Schm. V. 2. 216. 4.

Ad Sjöbo d. 29 Julii individuum unicum legi.

PLASTENIS subtusa. In fruticibus ad Kullen d. 18 Aug.

COSMIA trapezina. In Quercetis ad Kullen d. 16—18 Aug., passim.

NONAGRIA despecta. In Scania ad Ljungby a Dom. WALLENGREN detecta et mihi benevole comunicata.

XYLOPHASIA rurea. Ad Asarum d. 27 Junii et ad Ljungby d. 4 Julii, passim.

CUCULLIA Artemisiae. In campis arenosis Scaniae *Anchusa officinali* insidens ad Esperöd d. 15; 16, ad Kåseberga d. 26 27 Junii parce, ad Sjöbo d. 29, 30 Julii frequenter lecta.

ABROSTOLA triplasia. In floribus hortorum vespere proveniens ad Ljungby d. 3—5 Julii, frequenter visa.

PLUSIA Jota. Ad Esperöd d. 14 Julii.

HELIOTHIS dipsacea. Ad Ljungby a Dom. WALLENGREN lecta et mihi benevole donata.

AGROPHILA sulphurea. In campis arenosis ad Degeberga d. 7, 8 Julii, passim. Tempore sereno circumvolat.

HYDRELIA uncanana. In pratis humidis ad Ljungby d. 3—5 Julii, passim.

- OPHIUSA lusoria.** In paludē ad Sandhammar d. 27 Julii individua 2 legi.
- ENNOMOS alternaria.** In fruticibus ad Alnaryd d. 15 Junii.
- *parallellaria.* In Fagetis ad Sjöbo d. 25 Julii, rarior.
- ***ENNOMOS advenaria:** alis sub-repandis, sinuatis, pallide flavescentibus, atomis fuscis adpersis strigisque duabus concoloribus ornatis, limbo albidis; posterioribus medio macula parva fusca. Long. al. exp. 26—30 millim.
- Geometra advenaria* HÜBN. Geom. T. 9. f. 45. — Beitr. II. 3. T. 3. f. 9. p. 70. — ESPER Schm. V. T. 16. f. 1—3. p. 86. — BORKH. Eur. Schm. V. 137. 56.
- EPIONE advenaria** DUP. Lep. VII. 2. p. 219. T. 150. f. 5. ♀.
- In Pinetis ad Alnaryd d. 12—14 Junii passim lecta.
- ENNOMOS prunaria.** In Quercetis ad Ljungby d. 3—5 Julii, passim.
- *lunaria.* In Quercu ad Ljungby d. 5 Julii individuum unicum legi.
- *angularia.* In Fagetis Scaniae mense Aug. passim. Larvas ad Sjöbo in Fago frequenter vidi.
- *erosaria.* In fruticibus Scaniae mense Aug. parce lecta.
- ELLOPIA margaritaria.** In Fagetis ad Ljungby d. 4 Julii specimen unicum legi; ad Degeberga d. 8—10 et ad Sjöbo d. 30 Julii frequenter visa.
- *fasciaria.* In Quercu ad Degeberga d. 7 Julii.
- RUMIA crataegaria.** In fruticibus Sorbi mense Junio in Blekingia parce lecta.
- GEOMETRA papilionaria.** In Fagetis ad Sjöbo d. 27 Julii.

GEOMETRA *aeruginaria*. In Quercetis ad Aluaryd d. 15 Junii et ad Ljungby d. 5 Julii, parce.

ASPILATES *purpuraria*. In campis arenosis ad Brösarp d. 12, Esperöd d. 19—23, Käseberga d. 25—27 et ad Sjöbo d. 29—30 Julii.

***ASPILATES** *strigillaria*: alis albidis, atomis crebris, fuscis undique adpersis, anterioribus lineis quatuor obliquis, posterioribus strigis tribus fere transversis, dilute fuscis. Long. al. exp. 34—36 millim.

Geometra strigillaria HÜBN. Beitr. I. 2. T. 2. f. 1. — ESPER Schm. V. T. 32, f. 7. 8. p. 184. — BORKH. Eur. Schm. V. p. 223. 97. — BRAHM Ins. Cal. II. 1. 254. 148. — ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849 p. 209. 56.

Geometra respersaria HÜBN. Geom. T. 23. f. 125 ♀ T. 104. f. 540, 541. ♀.

Cabera strigillaria TREITSCH. Schm. VI. 1. 348. 3. — DUP. Lep. VIII. 1. p. 8. T. 171. f. 1.

In Fagetis ad Asarum d. 29, 30 Junii individua plura mascula legi.

ASPILATES *petraria*. In Pteride aquilina ad Bröms d. 5 Junii, sat frequenter visa.

—— *lineolaria*. Locis elevatis arenosis ad Käseberga d. 25—27 Julii, passim.

BOARMIA *lichenaria*. In Quercu ad Ljungby d. 5, Esperöd d. 24 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii passim.

—— *viduaria*. (*angularia* THBG). In Fagetis ad Lyckeby d. 10, ad Asarum d. 28, 29 Junii passim, minus frequens.

—— *carbonaria*. Ad Degeberga d. 10 Julii individuum unicum detritum legi.

CROCALLIS *elinguaria*. In Quercu ad Fågelsång d. 6 Aug. individua nonnulla inveni.

FIDONIA *piniaria*. In Pinetis Blekingiae mense Junio sat frequenter visa.

CABERA exanthemaria. In Alnetis ad Ljungby d. 3 Julii.

— *punctaria*. In Quercetis ad Värnaby d. 31 Maj., ad Lyckeby d. 6 et ad Alnaryd d. 12 Junii.

**CABERA trilinearia*: alis omnibus dilute ochraceis, lineis tribus fuscis, media latiore, reliquis tenuioribus quasi e punctis parvis formatis, maculaque parva obsoleta ante medium albida, extus anguste abrupte nigro-marginatis. Long. al. exp. 29—31 millim.

Geometra trilinearia. BORKH. Schm. V. 502. 253.

Geometra linearia HÜBN. Geom. T. 13. f. 68. ♀.

Cabera trilinearia TREITSCH. Schm. VI. 1. 367. 13.

Ephyra trilinearia DUP. Lep. VIII. 1. p. 23. T. 171. f. 6. ♂ f. 7. ♀.

In Fagetis ad Alnaryd d. 10 Junii, ad Norje d. 1 et ad Sjöbo d. 29, 30 Julii, parce.

ACIDALIA rubricaria. In campis aridis et arenosis ad Brösarp d. 12 et ad Esperöd d. 14—20 Julii, passim.

— *candidaria*. In pratis umbrosis ad Alnaryd d. 13 et ad Lyckeby d. 19—20 Junii.

— *lutearia*. In pratis Blekingiae mense Junio passim; ex. gr. ad Lyckeby d. 10 et ad Ronneby d. 26 Junii.

— *albularia*. In pratis Blekingiae mense Junio frequenter visa.

**ACIDALIA subfasciaria*: capillis prothoraceque griseis; alis anterioribus dilute murinis, fascia media lata, obsoleta, obscuriore, dentata lineaque tenui ante apicem, undulata, albida, fimbriis dilute fuscis; alis posterioribus cinereis, atomis albidis adpersis, fimbriis dilutioribus. Long. al. exp. 21—22 millim.

In gramine pratorum ad Ålhem d. 24 Maj. et ad Bröms d. 5 Junii individua 2 legi.

Magnitudo et statura *Acidaliae albulariae*, aliter colorata, alis anterioribus obscurioribus, dilute murinis, fascia tantum media lata paullo obscuriore, posterioribus totis cinereis ab illa facile distincta. Caput squamis densis griseis tectum; oculis rotundatis, modice convexis, nigro-brunneis. Antennae tenues, filiformes, nigro-fuscae, cinereo-nitentes. Prothorax griseo-squamosus. Alae anteriores dilute murinae, fascia lata, media, transversa, obsoleta, nonnihil obscuriore, margine exteriori late sub-triangulariter bi-emarginata, ante apicem lineis tenuibus undulatis, albidis et ante fimbrias lineola tenui nigro-fusca; subtus murinae, immacolatae; fimbriis dilute fuscis. Alae posteriores cinerae, atomis crebris albidis dense adpersae, fimbriis concoloribus. Corpus squamis griseo-nitentibus tectum. Pedes nigro-fusci, squamis griseo-nitentibus vestiti.

YPSIPETES *elutaria*. In Coryletis ad Esperöd d. 16—23 Julii frequenter visa.

— *impluviaria*. In Alnetis locis paludosis ad Värnaby d. 29—31 Maj.

LOBOPHORA *hexapteraria*. In pratis ad Alhem d. 26 Maj. individuum unicum legi.

LAARENTIA *vetularia*. In Coryletis ad Esperöd d. 16 Julii.

— *undularia*. In pratis ad Ronneby d. 29 Julii.

— *bilinearis*. In pratis Blekingiae mense Junio frequenter visa.

CIDARIA *fulvaria*. In Coryletis ad Esperöd d. 21 et ad Sjöbo d. 29, 30 Julii, parce.

— *pyraliaria*. In Fagetis ad Sjöbo d. 28, 29 Julii, ad Silfåkra d. 1 Aug., passim.

*CIDARIA *picaria*: alis anterioribus nigro-fuscis, fasciis duabus albidis, undulatis, una ante basin

obsoleta, altera ante apicem lata ornatis, fimbriis nigro-maculatis; alis posterioribus atomis fuscis adpersis, longe ante marginem fascia angusta, obsoleta, undulata, dilutiore. Long. al. exp. 33 millim.

Geometra picata HÜBN. Geom. T. 84. f. 435.

Cidaria picata TREITSCH. Schm. VI. 2. 193. 29. — DUP.

Lep. VIII. 1. 329. T. 191. f. 4.

In Coryletis ad Esperöd d. 21 Julii specimen unicum a E. H. G. BOHEMAN lectum.

CIDARIA ferrugaria. In campis aridis ad Ljungby d. 3 et ad Degeberga d. 7 Julii.

— *ocellaria*. In Fagetis ad Sjöbo d. 28 Julii, parce.

— *miaria*. In Quercu ad Esperöd d. 17 Julii.

— *molluginaria*. In pratis ad Alnaryd d. 14 Junii.

— *alchemillaria*. In pratis ad Degeberga d. 11 et ad Sjöbo d. 31 Julii.

**CIDARIA flexuosaria*: capillis prothoraceque cinereis; alis anterioribus fusco-griseis, fasciis duabus sat latis, dentatis, una ante medium obsoleta, altera pone medium evidentiore lineaque tenui undulata ante apicem, albidis, fimbriis griseis; alis posterioribus cinereis, fasciis duabus, transversis, tenuibus, dilute griseis. Long. al. exp. 21 millim.

In Coryletis ad Ronneby d. 26 Junii individuum unicum legi.

Acid. albularia parum minor, alis angustioribus. Caput squamis densis, cinereis tectum; oculis rotundatis, modice convexis, brunneis. Antennae tenues, filiformes, nigro-fuscae, cinereo-micantes. Prothorax cinereo-squamosus. Alae anteriores minus latae, fusco-griseae, fasciis duabus sat latis, transversis, dentatis, una ante medium, obsoleta,

altera pone medium, evidentiore lineaque tenui ante apicem, undulata, albidis; apice maculis parvis fuscis, elongatis notatae; fimbriis griseis; alae posteriores dilute cinereae, fasciis duabus undulatis, tenuibus, griseis ornatae, margine fuscomaculatae; fimbriis cinereis. Corpus supra squamis cinereo-, subtus albedo-nitentibus vestitum. Pedes sub-argenteo-squamulosi; tarsi fusco-annulatis.

ZERENE *adustaria*. In Quercetis ad Ljungby d. 5 Julii.

—— *albicillaria*. In pratis ad Ronneby d. 27 Junii individua 2 legi.

—— *rubiginaria*. In pratis ad Käflinge d. 5 Aug.

—— *grossulariaria*. In fruticibus ad Esperöd d. 14—20 Julii, passim.

MINOA *nivearia*. In campis Trifolio repletis ad Ljungby d. 4, 5 Julii, passim.

IDAEA *amataria*. In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 29—31 Julii, parce.

—— *remutaria*. In pratis ad Esperöd d. 14 Julii.

—— *incanaria*. Ad Sjöbo d. 30, 31 Julii vespere circumvolans, sat frequenter visa.

—— *ornataria*. In Coryletis ad Alnaryd d. 12—15 Junii, passim.

—— *moniliaria*. In pratis ad Kullen d. 15—19 Aug., parce.

HERMINIA *tarsiplumalis*. In horto ad Ljungby d. 4 Julii specimen unicum legi.

—— *barbalis*. In pratis umbrosis ad Lyckeby d. 16—23 et ad Ronneby d. 26 Junii.

HYPENA *crassalis*. In pratis ad Alnaryd d. 13 et ad Ronneby d. 27 Junii, rarior.

*SCOPULA *dentalis*: alis anterioribus fusco-olivaceis, lineolis albis radiantibus ornatis; fimbriis longis, albis, fusco-notatis; alis posterioribus al-

bidis, extrorsum fusco-variegatis, limbriis albis, immaculatis. Long. al. exp. 28—30 millim.

Pyralis dentalis HÜBN. Pyral. T. 4. f. 25. ♂. Text. p. 9. — Wien. Verz. p. 120.

Noctua fulminans FABR. Ent. Syst. III. 2. 104. 311.

Phalaena ramalis FABR. Ent. Syst. III. 2. 230. 378.

Crambus ramalis FABR. Suppl. 469. 28.

Noctua radiata ESPER Schm. IV. p. 374. T. 126. f. 2, 3.

Scopula dentalis TREITSCH. Schm. VII. 54. 1. — ZELL.

Isis 1847. 566. 208. — Stett. Ent. Zeit. 1849. 221. 14.

Odontia dentalis DUP. Lep. VIII. 2. p. 85. T. 215. f. 1.

Locis aridis ad litora maris prope Kåseberga d. 26, 27 Julii individua nonnulla legi. In Gottlandia ad Hoburgen d. 24 Julii in Echio vulgari sat frequenter visa.

Observ. Variat interdum alis posterioribus, limbriis exceptis albidis, totis nigro-fuscis.

SCOPULA prunalis. In pratis ad Esperöd d. 21 et ad Sjöbo d. 30 Julii, passim.

— *frumentalis.* In campis Trifolio repletis ad Ljungby d. 4 Julii individuum unicum nuper exclusum et ad Kåseberga d. 27 Julii specimen detritum inveni.

— *umbralis* HÜBN (*olivalis* FR.) In pratis umbrosis ad Degeberga d. 9 Julii, rarior.

**SCOPULA aerealis:* alis anterioribus murinis, ante apicem fascia flexuosa, dilutiore plus minusve distincta; posterioribus fuscis, immaculatis vel fascia media pallida decoratis. Long. al. exp. ♂ 24, ♀ 19 millim.

Pyralis aerealis HÜBN. Pyral. T. 7. f. 44.

Scopula suffumalis TREITSCH. Schm. VII. 68. 12.

Scopula opacalis TREITSCH. Schm. VII. 68. 11. — DUP. Lep. VIII. 2. 98. T. 215. f. 6. ♂, 7 ♀.

Pyralis opacalis HÜBN. Pyral. T. 26. f. 169. ♂, 170. ♀.

In campis arenosis Scaniae sat frequenter visa; ex. gr. ad Brösarp d. 12, Esperöd d. 16—20, Kåseberga et Sandhammar d. 26—29 Julii,

SCOPULA margaritalis. In campis Trifolio repletis ad Ljungby d. 3—5 Julii, passim.

BOTYS fuscalis. In pratis umbrosis ad Aluaryd d. 16 Junii, parce.

**BOTYS pascualis*: alis anterioribus supra exalbidis, costâ ante apicem punctis nigricantibus, annulo, macula reniformi majusculis strigaeque dentata lutescentibus, subtus nigricanti-pulvereis, obscurius venosis signatisque. Long. al. exp. 22—24 millim.

Pyralis lutealis? HÜBN. Pyral. T. 22. f. 145.

Botys pascualis LIENIG ZELL. Isis 1846. 206. 2. — HERR. SCHÄFF. Pyral. p. 41.

In Rosis ad Esperöd d. 20, ad Kåseberga d. 28 Julii rarius, ad Fågelsång d. 6 Aug. frequenter lectus.

BOTYS verticalis. In pratis ad Kullaberg d. 15—19 Aug., parce.

— *hyalinalis*. In Fagetis ad Degeberga d. 7, 8 Julii, passim.

— *urticalis*. In Urtica dioica ad Ljungby d. 3—5 Julii, frequens.

PYRAUSTA purpuralis. Locis aridis in gramine ad Kåseberga d. 24—26 Julii, passim.

— *caespitalis*. In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 25—27 Julii, parce.

HERCYNIA strigulalis. In Coryletis ad Värnaby d. 29 Maj., ad Kåseberga d. 25 Julii.

— *palliolalis*. In Blekingia parce. Larvae ad Lyckeby in Oxyacantha lectae ad Esperöd d. 16—20 Julii exclusae.

CHOREUTIS alternalis. In Urtica dioica ad Esperöd d. 16—20 Julii sat frequenter legi.

CRAMBUS hortuellus. In campis graminosis ad Degeberga d. 8—10 et ad Esperöd d. 18 Julii.

CRAMBUS pascuellus. In locis paludosis ad Brösarp d. 12 Julii.

—— *inquinatellus*. Var. obscura in gramine locis aridis ad Käflinge d. 5 Aug. frequenter visa.

—— *chrysonuchellus*. In campis graminosis, aridis ad Lyckeby d. 6 Junii.

**CRAMBUS geniculeus*: alis anterioribus acutis, pallide cinereis griseisve, dorso late schistaceis, strigis duabus fuscis, priore ad venam medianam fusco-maculata, posteriore distinctiore, valde angulata; fimbriis orichalceis; Long. al. exp. 22 millim.

Crambus geniculeus HAWORTH.

Crambus angulatellus DUP. Lep. X. p. 118. T. 273. f. 1. — ZELL. Isis 1847. 28. 148; 755. 320.

Crambus suspectellus ZELL. Isis 1839. p. 174. 45.

In gramine pratorum ad Kullaberg d. 19 Aug. individuum unicum legi.

Observ. *C. inquinatello* minor, alis anterioribus brevioribus, dorso schistaceis, fimbriis orichalceis a conspeciebus facile distinctus.

**CRAMBUS fascelinellus*: palpis, capite prothoraceque supra canis; alis anterioribus obtusis, griseo-fuscoque-variis, lineis longitudinalibus albis, strigis duabus transversis, repandis, fuscis; fimbriis albo-fuscoque alternantibus; alis posterioribus cinereo-pallidis. Long. al. exp. 26 millim.

Tinea fascelinella HÜBN. Tin. T. 54. f. 368 (268).

Chilo fascelinellus ZINCK. Germ. Mag. II. 102. 41. — TREITSCH. Schm. IX. 1. 111. 29.

Crambus fascelinellus. CURTIS G. 990. p. 178. — STEPH. G. 328. p. 220. — DUP. Lep. X. p. 122. T. 273. f. 3.

Tinea Treitschkeella BULL. de Mosc. 1830. II. 76. T. 1. f. 9.

In campis arenosis Scaniae rarius. Ad Ljungby d. 3—5 et ad Käseberga d. 25—27 Julii in-

dividua nonnulla legi. In Gottlandia ad Wamb-
lingbo mense Julio etiam captus.

EUDOREA mercurella. In campis aridis ad Alnaryd
d. 13 et ad Degeberga d. 7—10 Julii,
passim.

**EUDOREA ambigualis*: alis anterioribus latiusculis,
cinereis, fusco-pulvereis, annulo lineolaque ni-
gris, post medium ante maculam luteam signo
× nigro, striga posteriore in medio arcuata. Long.
al. exp. 20 millim.

Hercyna ambigualis TREITSCH. Schm. VII. 184. 6.

Chilo ambiguellus TREITSCH. Schm. IX. 1. 138. 44. X.
3. p. 372.

Eudorea ambigualis DUP. Lep. VIII. 2. p. 288. T. 229.
f. 5. a. c. — ZELL. Isis 1839. p. 175. — Lina. Ent.
I. 289. 8. — Isis 1846. 266. 2. — ZELL. Stett. Ent.
Zeit. 1849. 315. 22.

In pratis ad Esperöd d. 15 Julii rarior.

**ANERASTIA lotella*: alis anterioribus pulverulentis,
rufescenti-canis, vitta costali dilutiore, striola
media obscuriore; posterioribus griseis; palpis
horizontalibus, porrectis. Long. al. exp. 18—22
millim.

Tinea lotella HÜBN. Tin. T. 48. f. 334. (mala).

Phycis lotella TREITSCH. Schm. X. 3. p. 171 et 274. —
DUP. Lep. X. p. 277. T. 283. f. 6. a. b.

Phycis miniosella ZINCK. Germ. Mag. III. 126. 6. —
TREITSCH. Schm. IX. 1. 155. 13.

Oncocera miniosella STEPH. Cat. 7456.

Araxes miniosella STEPH. Illustr. IV. p. 315. 1.

Anerastia lotella ZELL. Isis 1839. 177. 1. — Isis 1846.
p. 266. 1. — Isis 1848. p. 586. 1. — Stett. Ent.
Zeit. 1849, 315. 3.

Var. a. vitta costali alarum anter. obsoleta.

Phycis lotella TREITSCH. Schm. IX. 1. 156. 14. — ZINCK.
Germ. Mag. III. 126. 7.

Tinea pulverella HÜBN. Tin. T. 68. f. 454.

Oncocera lotella STEPH. Cat. 7457.

Araxes lotella STEPH. Illustr. IV. 315. 2.

In campis arenosis ad Degeberga d. 8—10 Junii passim. In Gottlandia ad Ahlskog sat frequenter legi.

**HOMOEOSOMA nebulella*: alis anterioribus angustatis, dilute gilvescenti-griseis, costa late cana, postice, fusco-squamata, punctis duobus ante, duobus post medium fuscis; alis posterioribus canis, sub-pellucidis. Long. al. exp. 15—16 millim.

Tinea nebulella HÜBN. Tin. T. 23. f. 157. p. 33. — Wien. Verz. p. 140. 52.

Phycis nebulella ZINCK. Germ. Mag. III. p. 173. 41. — TREITSCH. Schm. IX. 1. 169. 23. X. 3. p. 174. — DUP. Lep. X. 197. T. 279. f. 5.

Phycita nebulella STEPH. Cat. 7428. Illust. IV. p. 303.

Phycidea nebulella ZELL. Isis 1839. p. 177. 1. Isis 1846. 266. 1.

Episcchnia muscurdalis HÜBN. Cat. 371. 3561.

Homoeosoma nebulella ZELL. Isis 1848. p. 599. 1. — Stett. Ent. Zeit. 1849. 315. 7.

In campis aridis ad Degeberga d. 10 et ad Esperöd d. 15—20 Julii, rarior

**ACROBASIS tumidella*: alis anterioribus purpureo-cinereis, basi late rufo-ferrugineis, striga ante medium albida, nigro-marginata, plaga rufescente, punctis disci duobus nigris, striga postica cinerascente; capillis maris exalbidis. Long. al. exp. 20 millim.

Phycis tumidella ZINCK. Germ. Mag. III. 136. 15. — TREITSCH. Schm. IX. 1. 179. 29. — DUP. Lep. X. 215. T. 280. f. 3.

Phycita tumidella CURTIS 993. p. 179. — STEPH. Cat. 7436.

Myelois tumidella ZELL. Isis 1839. 177. 15.

Phycis verruca HAWORTH Lepid.

Phycita tumidana STEPH. Illust. IV. 305. 9.

Tinea verrucella HÜBN. T. 11. f. 73. p. 35. 13.

Lophodia tumidalis HÜBN. Cat. p. 370. 3557.

Acrobasis tumidella ZELL. Isis 1848. 615. 9.

In Quercetis Scaniae. Ad Esperöd d. 16 Julii individuum unicum legi. In Oelandia, Kinnekulle et prope Holmiam etiam a me capta.

**CRYPTOBLABES bistriga*: alis anterioribus angustis, fusco-rufescentibus, strigis duabus canis, utrinque obscure marginatis, posteriore tenuiore, serrata, punctisque duobus strigulave venae transversis, fuscis; posterioribus fusco-griseis. Long. al. exp. 16 millim.

Phycita bistriga HAWORTH Steph. Illustr. IV. 305. 8.
Epischnia rutilella ZELL. Isis 1839. 78. 1. — 1845. 1. 35.
Cryptoblabes rutilella ZELL. Isis 1848. 645. 1.

In pratis umbrosis ad Ljungby d. 3—5 et ad Esperöd d. 21 Julii, rarior.

**MYELOIS rosella*: capillis vitellinis; alis anterioribus roseis, basi dorsoque late albidis, fimbriis fuscis; alis posterioribus dilute fusco-griseis, margine obscuriore. Long. al. exp. 14—16 millim.

Phal. rosella. SCOP. Faun. Carniol. 245. 624.
Phal. pudoralis Wien. Verz. p. 124. 40. — FABR. Ent. Syst. III. 2. 233. 292.
Tinea pudorella HÜBN. Tin. T. 9. f. 63. T. 46. f. 318.
Eurhodope pudorella HÜBN. Cat. p. 371. 3566.
Phycis pudorella ZINCK. Germ. Mag. III. 134. 13. — TREITSCH. Schm. IX. 1. 149. 9.
Ilythea pudorella DUP. Lep. X. p. 152. T. 276. f. 4. a. b.
Myelois rosella ZELL. Isis 1839. p. 176. 1. — 1847. p. 761. 330. — Stett. Ent. Zeit. 1849. p. 316. 15.

In floribus Scabiosae arvensis in campis arenosis ad Sjöbo d. 28 Julii a filio meo E. H. G. BOHEMAN detecta. Deinde eodem loco individua nonnulla legi.

**MYELOIS advenella*: capite palpisque rufescentibus; alis anterioribus purpureo-cinereis, strigis duabus badio-marginatis, punctis duobus interjectis distantibus fuscis, sub-obsolete; alis posterioribus

antennis fusco-griseis, fimbriis parum dilutioribus.
Long. al. exp. 20 millim.

Phycis advenella ZINCK. Germ. Mag. III. 141. 18. —
GERM. Faun. IX. f. 21. (nala.) — TREITSCH. Schm.
IX. 1. 184. 32.

Myelois advenella ZELL. Isis 1839. p. 177. 11. LIENIG.
Isis 1846. 266. 5. — ZELL. Isis 1848. 669. 12.

In Quercetis ad Kullen d. 18 Aug. parce
legi. In Smolandia ad Anneberg ante plures annos
individua pauca inveni.

**MYELOIS epelydella*: capite rufescente; palpis fu-
cescentibus; alis anterioribus fusco-caesiis, strig-
is duabus cinereis, anteriore prope dorsum albo-
ampliata, interne, posteriore externe sanguineo-
marginatis, punctis duobus interjectis, grossis,
coalescentibus, fuscis. Long. al. exp. 16 millim.

Myelois epelydella ZELL. Isis 1839. p. 177. sub. no. 12. —
Isis 1848. 671. 13. — Stett. Ent. Zeit. 1849. 316. 19.

In fruticibus ad Kullen d. 17 Aug. indivi-
dium unicum legi.

NEPHOPTERYX roborella. In campis aridis af Käflinge
individua 2 inveni.

**NEPHOPTERYX janthinella*: palpis porrectis; alis an-
terioribus rubiginosis, cinereo-pulvereis, strigis
duabus serratis, canescentibus, puncto gemino
vel simplici nigro interjecto; posterioribus
fuscis, fimbriis cinereis. Long. al. exp. 24—26
millim.

Tinea janthinella HÜBN. Tin. T. 55. (274, 275) 374,
375. — FREYER Stett. Ent. Zeit. 1847. p. 22.

Phycis janthinella ZINCK. Germ. Mag. III. 146. 22. —
FISCH. RÖSL. Microl. I. p. 48. T. 28. f. 1. a—e. —
TREITSCH. Schm. IX. 1. 188. 35. — DUP. Lep. X.
351. f. 8.

Nephoptyx janthinella ZELL. Isis 1839. p. 179. 5. —
1846. p. 752. — 1848. p. 882. 12. — Isis 1848.
752. 12.

In plantatione Pini ad Källinge prope Londinum Gothorum d. 5 Aug., sat frequenter capta. *PEMPELIA carnella*. In campis arenosis Scaniae passim; ex. gr. ad Brösarp d. 12, ad Esperöd d. 16 Julii rarius, prope Kåseberga in collis arenosis d. 25—27 Julii frequentius legi.

**PEMPELIA subornatella*: alis anterioribus dilute brunneis, costa, fascia prope basin strigisque duabus albidis, anteriore angulata, posteriore subarcuata, puncto gemino, nigro, albido-cincto, serie punctorum nigrorum marginali. Long. al. exp. 18—20 millim.

Phycis subornatella DUP. Lep. X. p. 287. T. 283. f. 5.

Pempelia serpylletorum ZELL. Isis 1839. p. 179. 7.

Pempelia subornatella ZELL. Isis 1846. p. 768. 9. —
Stett. Ent. Zeit. 1849. 317. 32.

In campis aridis ad Degeberga d. 7—11, Brösarp d. 12 et ad Kåseberga d. 25—27 Junii, passim. In Gottlandia sat frequenter visa.

PENTHINA salicana. In Coryletis ad Degeberga d. 7 Julii.

— *variegana*. In Coryletis ad Esperöd d. 17 Julii.

— *roborana*. In foliis Crataegi Oxyacanthae ad Sjöbo d. 31 Julii et ad Kullen d. 15 Aug., passim.

**PENTHINA suffusana*: alis anterioribus albis, basi abrupte fuscis, apice ferrugineo-fucescentibus, macula anali, triangulari, nigro-ferruginea, lituris plumbeis circumdata. Long. al. exp. 14 millim.

Penthina suffusana KÜHLW. ZELL. Isis 1846. 211. 11. —
Ent. Zeit. 1849. 239. 19.

In Coryletis ad Esperöd d. 15 Julii, parce. In Gottlandia et Kinnekulle etiam legi.

PENTHINA

PENTHINA ocellana. In Fagetis ad Sjöbo d. 29—31
Julii frequenter visa.

**PENTHINA dealbana*: alis anterioribus nigro-fuscis, fasciis duabus albis, postice confluentibus, externa caerulescenti-nebulosa, apice punctisque costalibus fusco-ferrugineis; palpis albis. Long. al. exp. 13 millim.

Tortrix dealbana PRITTW. Stett. Ent. Zeit. 1845. p. 246.

Penthina minorana TREITSCH. Schm. VIII. 43. 12. —

DUP. Lep. IX. p. 573. T. 265. f. 7. — ZELL. Isis 1846. 215. 16.

Penthina dealbana FRÖL. Enum. Tortr. p. 51. 107. —

FISCH. RÖSL. Microl. I. p. 37. T. 22. f. 1. a—c. —

ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849. 239. 21.

In Betuletis et Coryletis ad Esperöd d. 15—19 Julii. In Smolandia, Bahusia, Gottlandia et Westrogothia sat frequenter lecta.

PENTHINA pruniana. In foliis Oxyacanthae ad Norje d. 1 Julii, passim.

**PENTHINA ulmana*: alis anterioribus fuscis, nigro-marmoratis, fascia media lata, postice unidentata punctoque costae ante apicem, albis; alis posterioribus nigro-fuscis, margine antico ultra medium tenuiter albo. Long. al. exp. 18—19 millim.

Tortrix fasciana LINN. Faun. Succ. ed. II. p. 342. 1304. forte.

Tortrix ulmana HÜBN. Tortr. T. 44. f. 278.

Penthina ulmana DUP. Lep. IX. p. 539. T. 252. f. 3. — ZELL. Isis 1846. 215. 17. ♂.

In foliis Oxyacanthae ad Degeberga d. 10 Julii parce et ad Esperöd d. 17—20 Julii frequenter lecta.

**PENTHINA areolana*: alis anterioribus fuscis, nigro-marmoratis, singulo medio maculis duabus sub-oppositis, exteriori marginali, sub-triangulari, interiore ovata punctoque costali ante

K. V. Akad. Handl. 1851.

apicem, albis, alis posterioribus nigro-fuscis, margine antico ultra medium albo. Long. al. exp. 15 millim.

Var. a. maculis alarum anticarum confluentibus, fasciam angustam, albam formantibus.

Tortrix areolana HÜBN. Tortr. T. 44 f. 279.

Euteria areolana HÜBN. Cat. p. 382. 3687.

Ephippiphora ulmana DUP. Lep. IX. 324. 541. T. 264. f. 6.

Penthina ulmana ZELL. Isis 1846. p. 217. not.

In foliis *Oxyacanthae* ad Esperöd d. 17—20 Julii, sat frequens.

Observ. Praecedenti certe affinis, sed semper minor et ut mihi videtur distincta, alis anticis saepe in medio maculis duabus sub-oppositis, albis ornatis, raro ramulo tenui connexis et tunc fasciam valde angustam formantibus. Fascia alarum in *P. ulmana* semper lata, nunquam interrupta.

TORTRIX *ameriana*. In Coryletis ad Esperöd d. 14—20, ad Sjöbo d. 29—31, ad Fågel-sång d. 6 et ad Kullen d. 17—20 Aug., passim.

— *xylostearia*. In Coryletis et Quercetis ad Räfteu d. 6 et ad Kullen d. 17 Aug.

— *adjunctana*. In Coryletis ad Esperöd d. 17—19 Julii, parce.

— *cinnamomeana*. In Quercu et Fago ad Sjöbo d. 29—31 Julii.

— *corylana*. In Quercu ad Kullen d. 15—20 Aug., passim.

— *ribeana*. In fruticibus Quercus et Fagi ad Esperöd d. 14—21, ad Sjöbo d. 29 Julii.

— *viburnana*. In Fagetis ad Sjöbo d. 29—31 Julii.

— *cinctana*. In gramine locis aridis ad Ljungby d. 2—5, ad Degeberga d. 8—11 Julii, passim.

**Tortrix strigana*: alis anterioribus supra flavescenti-aureolis, nitidis, fasciis duabus obliquis, undulatis maculaque postica magna laterali, cinnamomeis, subtus fusco-marmoratis; alis posterioribus dilute cinerascensibus, fimbriis albidis. Long. al. exp. 18 millim.

Tortrix strigana HÜBN. Tortr. T. 22. f. 141. ♀. — TREITSCH. Schm. VIII. 80. 23. — DUP. Lep. IX. p. 480. T. 261. f. 4. — ZELL. Isis 1846. 220. 16. — Stett. Ent. Zeit. 1849. 241. 37.

Tortrix gnomana Wien. Verz. p. 127.

In gramine locis aridis ad Brösarp d. 12, ad Esperöd d. 16—18 et ad Käseberga d. 25—27 Julii passim. In Gottlandia ad Wamblingbo etiam legi.

TORTRIX *Lecheana*. In Quercetis ad Ljungby d. 2—5 Julii frequenter visa.

— *Baumanniana*. In gramine locis paludosis ad Ljungby d. 2—5, ad Esperöd d. 16 Julii, parce.

— *Hoffmanseggana*. In Coryletis ad Esperöd d. 14—20 Julii.

— *Holmiana*. In Quercetis ad Kullen d. 17 Aug.

ARGYROPTERA *pratana*. In gramine locis umbrosis d. 29—31 Julii ad Sjöbo frequentissime visa.

**Coccyx Bouliana*: alis anterioribus aurantiacofulvis, strigis variis anastomosantibus argenteis, fimbriis unicoloribus albidis; alis posterioribus fusco-griseis, fimbriis dilutioribus. Long. al. exp.

Tortrix Xylosteana HÜBN. Tortr. T. 24. f. 154?

Tortrix Bouliana Wien. Verz. p. 128. 16. — FABR. Ent. Syst. III. 2. 260. 75. — NÖRDL. Stett. Ent. Zeit. 1848. p. 267.

Coccyx Bouliana TREITSCH. Schm. VIII. 140. 10. — ZELL. Isis 1846. 225. 5. — RATZEB. Forst. Ins II. 202. I. T. 14. f. 4.

In Pinetis ad Sjöbo d. 29 Julii specimen unicum legi.

Coccyx strobilana. In Pinetis ad Värnaby d. 29 Maj.

SERICORIS urticana. In gramine loco uliginoso, umbroso, ad Ljungby. d. 4 Julii frequenter visa.

**SERICORIS Dormoyana*: fronte palpisque silaceis; alis anterioribus fuscis, luteo-marmoratis, ante medium fascia lata, transversa, sordide flavescente, lineis transversis, dilute brunneis variegata; alis posterioribus fusco-griseis. Long. al. exp. 12.

Grapholita Dormoyana DUP. Lep. IX. p. 297. T. 250. t. 10.

Sericoris Dormoyana ZELL. Isis 1846. p. 231. sub. no 13.

In Quercu ad Råften d. 6 Aug. parce. In Hallandiae insula Särö ante plures annos individuum unicum legi.

**SERICORIS artemisiana*: alis anterioribus albidis, basi abrupte fuscis, fascia postica fusca punctum albidum continente, interne lutescenti-marginata, litura ante marginem fusca; palpis intus et subtus albidis. Long. al. exp. 13 millim.

Sericoris artemisiana ZELL. Isis 1847. 27. 140. — Stett. Ent. Zeit. 1847. p. 282. — 1849. 246. 75.

In gramine ad Degeberga d. 8 Julii, varior. In Gottlandia etiam legi.

ASPIS Solandriana. In Coryletis ad Kullen d. 17—19 Aug. parce.

**CARPOCAPSA splendana*: alis anterioribus cinereis, griseo-nebulosis, postice fuscis, fascia postica obliqua; albida, speculo aureo-nigro striato; alis posterioribus fusco-griseis, fimbriis dilutioribus. Long. al. exp. 15 millim.

Tortrix splendana HÜBN. Tortr. T. 6. f. 31. — ZELL.
Stett. Ent. Zeit. 1849. 246. 79.

Carpocapsa splendana TREITSCH. Schm. VIII. 163. 2.
DUP. Lep. IX. p. 252. T. 248. f. 4. — ZELL. Isis
1846. p. 235. 3.

In gramine loco arido ad Kåseberga d. 26
Julii individuum unicum inveni.

**CARPOCAPSA sagiglandana*: capite fumoso; alis an-
terioribus fusco-cinereis, spatio basali angulato,
nigricante, speculo obsoleto, apice anguloque
interno fuscis; alis posterioribus fumosis, mar-
gis margine interno albido fimbriisque anguli
analis nigricantibus. Long. al. exp. 17—19
millim.

Carpocapsa sagiglandana ZELL. Isis 1847. 668. 277.

In Fagetis ad Degeberga d. 7—11 et ad Sjöbo
d. 29—31 Julii, passim.

SCIAPHILA musculana. In fruticibus ad Värnaby d.
30 Maj.

**SCIAPHILA segetana*: capite prothoraceque ochra-
ceis; alis anterioribus pallide ochraceis, fascia
sub-basali angusta, fracta, fascia postica an-
tice late furcata strigaeque marginis postice, ob-
scure ochraceis; alis posterioribus griseis, basi
dilutioribus. Long. al. exp. 16—17 millim.

Var. a. fascia anteriore medio rupta.

Sciaphila segetana ZELL. Isis 1847. p. 670. 280.

In gramine campis arenosis ad Sjöbo indi-
vidua 2 inveni. Secundum Dom. ZELLER in Sici-
lia lecta.

**PAEDISCA grandaevana*: magna; alis anterioribus
fulvescenti-griseis, crebre albido-fuscisque mar-
moris; posterioribus fusco-griseis, fimbriis
albidis. Long. al. exp. 22—28 millim.

Paedisca grandaevana LIENIG ZELL. Isis 1846. 238. 12.

Paedisca Tussilaginata. HERR. SCHAFF. 240?

In litore maris arenoso prope Käseberga foliis Tussilaginis spuriae insidentem d. 25—27 Julii sat frequenter legi.

PAEDISCA *dissimilana*. In Coryletis ad Alnaryd d. 12—14 Junii, parce.

*PAEDISCA *graphana*: alis anterioribus fusco-griseis, macula ad marginem internum lunulisque costalibus albis, ocello apicis dilutiore, nigropunctato; alis posterioribus cinereis. Long. al. exp. 11 millim.

Paedisca graphana TREITSCH. X. 3. 96: — ZELL. Isis 1846. 237. 4.

Grapholitha pinetana DUP. Lep. IX. p. 566. T. 266. f. 3.

In gramine campis aridis ad Käseberga d. 27 Julii.

PAEDISCA *corticana*. In truncis Populi ad Räfteu d. 6 Aug.

PAEDISCA *frutetana*. In Betuletis ad Ålhem d. 23—25 Maj.

GRAPHOLITHA *siliceana*. In truncis Fagi ad Sjöbo d. 29 Julii, parce.

— *campoliliana*. In fruticibus ad Alnaryd d. 13 Junii.

— *Penkleriana*. In fruticibus ad Alnaryd d. 17 Junii.

*GRAPHOLITHA *lithoxylana*: palpis compresso-dilatatis, flavidis, apice cinereis; tibiis quatuor anterioribus fusco-maculatis; alis anterioribus cinnamomeis, fascia ante medium angulata, albida, speculo obsoleto; posterioribus griseis. Long. al. exp. 14 millim.

Grapholitha lithoxylana DUP. Lep. IX. p. 291. T. 250. f. 7. — ZELL. Isis 1846. 241. 10.

Tortrix lithoxylana ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849. 250. 109.

In Quercu ad Esperöd d. 18—20 Julii, passim. In Gottlandia ad Gothem frequenter legi.

Grapholitha Mitterbacheriana. In Coryletis ad Espe-
röd d. 18—20 Julii.

**Grapholitha Gimmerthaliana*: alis anterioribus
griseis, area basali postice angulata fasciaque
badiis argenteo-marginatis, apice badiis; alis
posterioribus fusco-griseis, extrorsum obscureo-
ribus. Long. al. exp. 10—11 millim.

Grapholitha Gimmerthaliana LIENIG ZELL. Isis 1846.
16. 20247. 17.

Locis humidis in Vaccinio uliginoso ad Ron-
neby d. 26, 27 Junii, parce. In Smolandia ad
Anneberg ante plures annos legi.

**Grapholitha vacciniana*: alis anterioribus arcu
basali postice obtusangulo, fascia post medium
apiceque brunneo-fuscis, ceterum argenteo-cinereis,
costa albida, fusco-strigulata; alis poste-
rioribus fusco-griseis, fimbriis dilutioribus. Long.
al. exp. 10 millim.

Grapholitha vacciniana TISCHER ZELL. Isis 1846. 248. 18.

Locis paludosis ad Ronneby d. 27 Junii,
parce.

**Grapholitha cuphana*: alis anterioribus angustu-
lis, acuminatis, subfalcatis, fucescenti-cinereis,
basi fasciaque angusta, postice in medio angulata,
brunneo-fuscis; alis posterioribus griseis, fim-
briis dilutioribus; coxis sericeo-cinereis. Long.
al. exp. 10—11 millim.

Grapholitha cuphana DUP. Lep. Suppl. IV. p. 150. T.

63. f. 1. a. b. — TISCHER in litt. ZELL. Isis 1846.
245. 15.

Tortrix cuphana ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849. 246. 82.

In campis elevatis arenosis ad Kåseberga d.
26, 27 Julii, parce.

Femina minor ac distinctius picta.

**Grapholitha flexana*: minuta, epistomate palpis-
que albidis; alis anterioribus obtusis, fuscis,

strigulis costae ante apicem quatuor minutis, albidis, fascia gemina media-curva, plumbea. Long. al. exp. 8—9 millim.

Grapholitha flexana ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849: 281. 132.

In Fagetis ad Lyckeby d. 20 Junii parce, ad Degeberga d. 7—11 et ad Sjöbo d. 29, 30 Julii frequentius legi.

**EPHIPPIPHORA argyrana*: alis anterioribus fuscis, sub-rivulosis; postice argenteo-strigosis, fascia media abbreviata, bipartita, albida, costa argenteo-strigulata; alis posterioribus nigro-fuscis. Long. al. exp. 12 millim.

Tortrix argyrana HÜBN. Tortr. T. 8. f. 46.

Grapholitha argyrana TREITSCH. Schm. VIII. 225. 16.

Ephippiphora argyrana DUP. Lep. IX. p. 520. T. 263. f. 6.

Pseudotomia strobilana STEPH. p. 175.

Zirophora strobilella. CURTIS p. 168.

In fruticibus ad Värnaby d. 2 Junii individuum unicum legi. Prope Holmiam et in Bahusia etiam a me inventa.

EPHIPPIPHORA Jungiana. In locis aridis ad Ålbem d. 23—25 Maj., passim.

PHOXOPTERIS ramana. In Betuletis ad Wassmolösa d. 28 Maj. et ad Lyckeby d. 6 Junii.

TERAS effractana. Ad Kullen d. 18 Aug. specimen unicum legi.

**COCHYLIS citrana*: alis anterioribus glaucescenti-ochroleucis, litaris maculisque variis flavicantibus, speculo argenteo nigro-striato; alis posterioribus fusco-griseis, fimbriis albidis; capite palpisque albis. Long. al. exp. 16 millim.

Tortrix citrana HÜBN. Tortr. T. 29. f. 185.

Cochylis citrana TREITSCH. Schm. VIII. p. 273. f. —

DUP. Lep. IX. p. 491. T. 257. f. 5.

In gramine locis aridis ad Esperöd d. 14 Junii et ad Kärlinge d. 5 Aug.

**COCHYLIS angustana*: alis anterioribus dilute ochraceis, argenteo-variegatis, fascia obliqua media apiceque castaneis, argenteo-maculatis, fimbriis fasciis; alis posterioribus cinereis, extrorsum obscurioribus. Long. al. exp. 14 millim.

Tortrix angustana HÜBN. Tortr. T. 12. f. 74. — ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849. 285. 169.

Cochylis angustana TREITSCH. Schm. VIII. 284. 11. —

CURTIS p. 172. 20. — DUP. Lep. IX. p. 421. T. 257. f. 7. — ZELL. Isis 1846. 265. 7.

In gramine locis aridis ad Käflinge d. 5 Ang. In Smolandia et Westrogothia etiã legi.

**COCHYLIS dubitana*: alis anterioribus albidis, subargenteo-micantibus, basi apiceque macula sat magna dorsali aliaque minore laterali nigro-caeruleo-rulescentibus; alis posterioribus griseis, fimbriis cinereis. Long. al. exp. 14 millim.

Tortrix dubitana HÜBN. Tortr. T. 12. f. 71.

Cochylis dubitana TREITSCH. Schm. VIII. 283. 10. —

CURTIS 172. 17. — DUP. Lep. IX. p. 420. T. 257. f. 1. — ZELL. Isis 1846. 265. 9.

Eupoecilia dubitana STEPH. p. 191.

In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 25 Julii.

**COCHYLIS furcana*: capillis palpisque dilute ochraceis; alis anterioribus ochraceis, strigis albidonitentibus variegatis, medio fascia retrorsum obliqua, utrinque abbreviata, macula parva anguli analis lineolaque tenui postica brunneis, fimbriis albis; alis posterioribus cinereis, fimbriis albidis. Long. al. exp. 12—13 millim.

In campis aridis ad Degeberga d. 7, ad Esperöd d. 14—18 Julii, parce. In Gotlandia d. 18—23 Julii frequenter legi.

Statura et similitudo *C. Smeathmannianae*, ab illa colore magis ochraceo, fascia alarum brunnea, latiore, extrorsum abbreviata bene distincta. Caput

dilute ochraceum, interdum albidum-squamosum; palpis subtus dilute fuscis, supra ochraceis; oculis parvis, rotundatis, modice convexis, nigris. Antennae corpore fere dimidio breviores, tenues nigro-fuscae, basi nonnihil crassiores, subtus dense, breviter ciliatae. Prothorax dense ochraceo-squamulosus. Alae anteriores versus apicem nonnihil latiores, squamis densis ochraceis tectae, strigis argenteis variegatae, prima ante medium transversa, retrorsum nonnihil flexa, secunda pone medium sat lata, inaequali, itidem transversa, tertia ante apicem obliqua ad marginem anteriorem breviter furcata, praeterea fascia fere in medio sat lata communi, retrorsum obliqua, ad medium alae continuata, macula parva, triangulari, in angulo anali lineolaque tenui, longitudinali, postica, brunneis, maculis tribus oblongis, costalibus, prima prope basin, secunda in medio et tertia ante apicem, dilutius brunneis, interdum obsoletis; fimbriis crassis, basi dilute ochraceis, extrorsum albidis. Alae posteriores cinereae, fimbriis albidis. Corpus nigro-fuscum, cinereo-squamosum. Pedes argenteomicantes; tarsis obsolete fusco-annulatis.

**Cochylis rubellana*: alis anterioribus carneis, intus dilutioribus, fascia media obliqua, lineari, brunnea; posterioribus fuscis; capite alido. Long. al. exp. 11—13 millim.

Tortrix rubellana HÜBN. Tortr. T. 36. f. 285. ♂. f. 287.

♀. — ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1849. 285. 169.

Tinea ciliella HÜBN. Tin. T. 26. f. 180. Text. p. 63. 28.

Cochylis rufociliana CURTIS p. 172. 13.

Cochylis rubellana TREITSCH. Schm. VIII. 279. 7. — DUP. IX. p. 416. T. 258. f. 2. — ZELL. Isis 1846. 264. 3.

In gramine locis aridis ad Alhem d. 23—25 Maj. In Smolandia, Gottlandia et Bahusia tempore vernali sat frequenter visa.

**TALAEPORIA pseudobombycella*: capillis dilute ochraceis; alis anterioribus oblongis, nitidulis, lividis, dilute fusco-tessellatis, fimbriis griseis; alis posterioribus cinereis. Long. al. exp. 16 millim.

Tinea pseudobombycella HÜBN. Tin. T. 31. f. 212. ♂.
T. 56. f. 382. ♀. Text. p. 179. — ZINCK. Germ. Mag. I. p. 36.

Psyche glabrella OCHS. Schm. IV. p. 199. 8.

Psyche pseudobombycella TREITSCH. Schm. X. 1. p. 169. — FISCH. RÖSL. Microl. p. 80. T. 37. f. a.—p.

Talaeporia pseudobombycella ZELL. Stett. Ent. Zeit. 1850. 59. 3.

In fruticibus ad Ljungby d. 4 Julii. Prope Holmiam mense Junio parce visa.

INCURVARIA *masculella*. In fruticibus ad Lyckeby d. 6 Junii.

*INCURVARIA *Zinckenii*: antennis ♂ pectinatis; capillis luteis, alis anterioribus virescenti-fuscis, costa concolore, maculis duabus dorsi exalbidis. Long. al. exp. 12 millim.

Tinea Zinckenii ZELL. Isis 1839. 183. 7. — Isis 1846. 272. 7. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 60. 7.

Tinea masculella Wien. Verz. 143. 28.

Incurvaria Zinckenii DUP. Cat. 355.

Incurvaria Zinckenii ZELL. Linn. Ent. V. 305. 2.

In fruticibus ad Alhem d. 24 Maj. In Bothnia orientali etiam a me lecta.

INCURVARIA *Oehlmanniella*. In Betuletis ad Ljungby d. 2 et ad Esperöd d. 17 Julii.

—— *praelatella*. In Fagetis ad Degeberga d. 9 et ad Esperöd d. 16 Julii.

TINEA *fulvimetrella*. In Fagetis ad Lyckeby d. 20 Junii: individuum unicum.

—— *pellionella*. In domibus ad Ljungby d. 2—5 Julii frequenter visa.

—— *crataegella*. In foliis Oxyacanthae ad Esperöd d. 16—22 Julii frequenter visa. In Omberg Ostrogothiae etiam copiose legi.

**OCHSENHEIMERIA vacuella*: capillis longis, cinereis; antennis basi crassis, extorsum tenuioribus; alis anterioribus angustulis, nigro-fuscis, squamis magnis, oblongis, sordide ochraceis, adpersis, apice obtusis, fimbriis brevibus, crassis, nigro-fuscis; tarsis albedo-annulatis. Long. al. exp. 12 millim.

Ochsenheimeria vacuella FISCH. RÖSL. Stett. Ent. Zeit. 1842. p. 213.

In gramine ad Kullen d. 15 Aug. Prope Holmiam etiam parce legi.

**NEMOPHORA metaxella*: epistomio albedo, antennis albis; alis anterioribus brevibus, nitidis, dilute ochraceis, obsolete, obscurius marmoratis, strigula disci obsoleta, fusca; posterioribus dilutioribus, basi cinereo-adpersis. Long. al. exp. 16—17 millim.

Tinea metaxella HÜBN. Tin. T. 61. f. 413. — Cat. 417. 4046.

Adela metaxella TREITSCH. Schm. IX. 2. 152. 35. — DUP. Lep. XI. p. 395. T. 301. f. 12.

Nematopogon metaxellus ZELL. Isis 1839. 186. 5. — Isis 1846. 276. 3. — TENGST. Finl. Fjärl. 116. 4.

Nemophora metaxella ZELL. Linn. Ent. V. 357. 8.

In fruticibus ad Ålhem d. 25 Maj.

ADELA Sulzeriella. In Betuletis ad Lyckeby d. 11 Junii et ad Ljungby d. 2—5 Julii, passim.

— *De Geerella*. In Coryletis ad Esperöd d. 15—17 Julii.

— *viridella*. In fruticibus ad Lyckeby d. 7 Junii et ad Ålnaryd d. 11 Julii.

NEMOTOIS scabiosellus. In floribus Scabiosae ad Sjöbo d. 29—31 Julii sat frequenter legi.

PLUTELLA Cruciferarum. In plantis ad Wassmolösa d. 28 Maj.

— *porrectella*. In Hesperide matronali ad Esperöd d. 14 Julii.

PHYTELLA harpella Hüb. Coryletis ad Sjöbo d. 29—
31 Julii.

**YPSOLOPHUS sicariellus* ZELL. alis anterioribus dilute
brunneis, apice sub-acuminatis, singulo linea la-
terali a basi ultra medium continuata, ibique
introssum gnominibus ducta et pone medium li-
nea transversa retrorsum angulatim flexa; albis,
puncto apicali atro; capite palisque argenteo-
micantibus. Long. al. exp. 10—12 millim.

Ypsolophus sicariellus ZELL. Isis 1839. 189. 2.

In gramine locis aridis ad Degeberga d. 11
et ad Käseberga d. 26—30 Julii.

HARPELLA bracteella. In Betuletis ad Alnaryd d.
11 Junii.

**OECOPHORA maurella*: alis anterioribus nigro-fuscis.
nitidulis, atomis crebris dilutionibus adspersis.
Long. al. exp. 14 millim.

Tinea maurella HübN. Tin. T. 18. f. 122. Text. 50. n.
4. — Wien. Verz. p. 142. — FABR. Ent. Syst. III.
2. 298. 50.

Adela maurella TREITSCH. Schm. IX. 2. p. 113. 1.

Oecophora maurella ZELL. Isis 1839. 192. 2. — Isis
1846. 278. 1. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 145. 79.

In fruticibus ad Lyckeby d. 22 Junii. In
Ostrogothia, Babusia et Dalecarlia etiam lecta.

**OECOPHORA tripuncta*: alis anterioribus fusco-pur-
pureis, maculis duabus in margine anteriore
aequalibus, sub-triangularibus maculaque rotunda
in medio prope angulum interiorem albidis; ca-
pite palisque flavescentibus; antennis apice albis.
Long. al. exp. 12 millim.

Recurvaria tripuncta HAWORTH. Lep. IV. 557. 46.

Incurvaria trimaculella DUP. Lep. XI. p. 424. T. 303. f. 8.

Oecophora trisignella ZELL. Isis 1839. 192. 4. — Stett.
Ent. Zeit. 1850. 146. 81.

In Fagetis ad Lyckeby d. 20 et ad Ronneby
d. 26 Junii, rarior.

**OECOPHORA angustella*: alis anterioribus fuscopurpureis, fasciis duabus latis, una ante medium altera in medio, intus connexis, maculaque sat magna costali intra medium et apicem, dilute flavescens; fronte albido-squamosa. Long. al. exp. 12 millim.

Tinea angustella HÜBN. Tin. T. 26. f. 177.

Tinea moestella HÜBN. Tin. T. 69. f. 465.

Oecophora angustella ZELL. Isis 1839. 193. 8.

In Fagetis ad Norje d. 1 Julii individuum unicum legi.

**OECOPHORA flavifrontella*: alis anterioribus cinereis, maculis tribus obscurioribus, parvis, una ante medium saepe obsoleta, binisque pone medium, transversim positis, interdum confluentibus; capite dilute ochraceo. Long. al. exp. 18—20 millim.

HÜBN. Tin. T. 18. f. 126. Text. p. 50. n:o 2. — Wien. Verz. p. 143. 22. — FABR. Ent. Syst. III. 2. p. 305. 78. — TREITSCH. Schm. IX. 2. 262. 6.

Oecophora flavifrontella ZELL. Isis 1839. 192. 18. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 148. 88.

In Fagetis ad Sjöbo d. 30 Junii semel legi. In Gottlandia etiam capta.

**OECOPHORA tinctella*: alis anterioribus nitidis, ochraceis, immaculatis; posterioribus cinereo-fuscis. Long. al. exp. 15—16 millim.

Tinea tinctella HÜBN. Tin. T. 31. f. 214. Text. p. 50. n:o 5.

Rhinosia tinctella TREITSCH. Schm. IX. 2. 21. 11.

Butalis tinctella DUP. Lep. XI. p. 346. T. 299. f. 7.

Oecophora tinctella ZELL. Isis 1839. 192. 16. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 147. 87.

In Quercetis ad Ronneby d. 27 Junii parce. In Gottlandia frequentius lecta.

**OECOPHORA Curtisella*: capillis niveis; alis anterioribus albis, atomis nigris parce adspersis, ma-

cula magna oblongo-triangulari in medio apice-
que nigris, fimbriis nigro-fuscis; alis posterioribus
nigro-fuscis. Long. al. exp. 16 millim.

Yponomeuta Curtisella CURTIS p. 186. 1028. — STEPH.
G. 306. p. 203.

Tinea coenobitella HÜBN. Tin. T. 45. f. 309.

Aedia coenobitella DUP. LEP. X. p. 315. T. 285. f. 6.

Oecophora Curtisella ZELL. Isis 1839. 192. 39 — Isis
1846. 279. 16.

In Coryletis ad Esperöd d. 14—17 Julii pas-
sim. In Smolandia, Gottlandia et Oelandia etiam legi.

HYPONOMEUTA evonymella L. (*Padi* Z.) In fruticibus
ad Silfåkra d. 1 Aug. sat frequenter visa.

— *cognatella* TR. (*Evonymi* Z.) In fruticibus
ad Kullen d. 15—19 Aug.

— *plumbella*. In Coryletis ad Kullen d. 15—
19 Aug. passim.

CARCINA faganella. In Quercetis et Fagetis montis
Kullaberg d. 15—20 Aug. sat frequens.

GELECHIA populella. In truncis Populi tremulae
ad Sjöbo d. 31 Julii et ad Margretetorp
d. 21 Aug., passim.

**GELECHIA temerella*: alis anterioribus angustulis,
fumatis, sericeis, striga postica obsoleta, dilu-
tiore, acute fracta, interne late fusco-marginata.
Long. al. exp. 10 millim.

Gelechia temerella LIENIG ZELL. Isis 1846. 284. 2.

In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 25—
27 Julii frequenter, ad Fågelsång d. 6 Aug., par-
ce lecta.

**GELECHIA peliella*: alis anterioribus nigro-fuscis,
atomis cinereis adpersis, maculis duabus oppo-
sitis versus apicem albis maculisque binis ante
medium, obscurioribus, postice albo-marginatis;
alis posterioribus cinereis. Long. al. exp. 14
millim.

Lita peliella TREITSCH. Schm. X. 3. p. 198. — DUP. Lep. XI. p. 294. T. 297. f. 11.

Gelechia peliella ZELL. Isis 1839. 199. 28. — DOUGLAS Trans. Ent. Soc. V. 200. 37.

In gramine locis aridis ad Esperöd d. 16—19 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim. In Gottlandia etiam inveni.

**GELECHIA alacella*: alis anterioribus nigro-caerulescentibus, ante medium punctis quatuor atris, in margine antico longe pone medium macula parva punctisque apicalibus dilute flavescentibus; capite cinereo; tarsis argenteo-micantibus, fusco-annulatis. Long. al. exp. 12 millim.

Lita alacella DUP. Lep. XI. p. 296. T. 297. f. 12.

Gelechia alacella ZELL. Isis 1839. 199. 29. — 1846. 286. 14. — DOUGL. Trans. Ent. V. 200. 36. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 154. 131.

In gramine locis aridis ad Sjöbo d. 30 Julii individuum unicum legi. In Gottlandia etiam inventa.

GELECHIA terrella. In gramine et sub lapidibus locis aridis ad Degeberga d. 8—11 Julii.

**GELECHIA diffinis*: alis anterioribus brunneo-purpureis, maculis elevatis atris variegatis, linea postica angulata, albida, margine posteriore albido-variegato; alis posterioribus cinereo-argenteis, fimbriis griseis; abdomine apice testaceo; tibiis tarsisque albo-annulatis. Long. al. exp. 16—18 millim.

Re. diffinis HAW.

Re. nebulea HAW.

An Listerella WOOD. 1190.

Lita dissimilella DUP. Lep. XI. p. 289. T. 297. f. 4. — TREITSCH. Schm. IX. 2 p. 80. 4.

Gelechia scabidella ZELL. Isis 1839. 177. 32. — Isis 1846. 286. 19.

In gramine locis aridis ad Ljungby d. 4 Julii. In Westrogothia et ad Holmiam etiam lecta.

**GELECHIA fugacella*: alis anterioribus albidis, atomis crebris fuscis adpersis, fascia obsoleta ante, macula marginali pone medium, nigris, fimbriis albidis, apice infuscatis; alis posterioribus cinereis. Long. al. exp. 13—14 millim.

Gelechia fugacella ZELL. Isis 1839. 200. 44.

In Betuletis ad Ljungby d. 3—5 Julii. In Smolandia et Bahusia etiam legi.

**GELECHIA proximella*: alis anterioribus albo-cinerascentibus, singulo punctis vel strigis septem, binis prope basin, tribus in medio binisque pone medium, nigris, fimbriis griseis; alis posterioribus griseis, nitidulis. Long. al. exp. 15—16 millim.

Tinea proximella HÜBN. Tin. T. 33. f. 228.

Lita proximella TREITSCH. IX. 2 p. 90. 12. — DUP. Lep. XI. p. 301. T. 297. f. 10.

Re. punctifera HAW.

An. rhombella ST. WOOD. 1194.

Gelechia proximella ZELL. Isis 1839. 200. 45. — Isis 1846. 287. 24. — DOUGL. Trans. Ent. Soc. V. 197. 29.

In Betuletis ad Wassmolösa d. 28, Wörnaby d. 29, 30 Maj. In Bahusia et Bothnia orientali etiam legi.

**GELECHIA aleella*: alis anterioribus niveis, fascia pone basin muculisque quatuor nigris, fimbriis cinereis. Long. al. exp. 12 millim.

Tinea aleella FABR. Ent. Syst. III. 2. p. 317. 136.

Tinea alternella HÜBN. Tin. T. 22. f. 151.

Yponomeuta bicolorella TREITSCH. Schm. IX. 1. 233. 18.

Anacamptis alternella CURT. p. 182. — STEPH. p. 197. WOOD. 1229.

K. V. Akad. Handl. 1851.

Re. alterna HAW.

Lita bicolorella DUP. Lep. XI. p. 313. T. 298. f. 4.

Gelechia aleella ZELL. Isis 1839. 200. 51. — DOUGL. Trans. Ent. Soc. V. 177. 11. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 155. 143

In *Coryletis* ad Lyckeby d. 19, 20 Junii, parce.

**GELECHIA umbrosella*: alis anterioribus fusco-brunneis, maculis duabus parvis longe pone medium, transversim positis, albis; alis posterioribus fusco-griseis; palporum articulo ultimo antecedente brevior; tibiis posticis albo-bimaculatis. Long. al. exp. 10 millim.

Gelechia umbrosellâ ZELL. Isis 1839. 201. 58. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 155. 147.

Sub fucis rejectis ad Norje d. 1 Julii, passim. Sub lapidibus locis aridis ad Degeberga d. 7—11 Julii. Celerrime currit, captu difficilis.

**GELECHIA artemisiella*: alis anterioribus dilute brunneis, atomis griseis adpersis, maculis duabus parvis ante binisque pone medium, nigris; alis posterioribus fuscis. Long. al. exp. 9 millim.

Lita artemisiella TREITSCH. Schm. IX. 2. 97. 18. — FISCHER RÖSL. Microl. I. 53. T. 30. f. 2. a. b. — DUP. Lep. XI. p. 320. T. 298. f. 8.

Gelechia artemisiella ZELL. Isis 1839. 201. 70. — Stett. Ent. Zeit. 1850. 156. 159. DOUGL. Trans. Ent. Soc. V. 201. 39.

Locis aridis et arenosis ad radices plantarum, prope Degeberga d. 7—11 Julii, passim. In *Gottlandia* frequenter legi.

**GELECHIA luculella*: alis anterioribus nigris, atomis cinereis parce adpersis, macula ante medium, magna, costali, semilunata, alba, intus lutea, maculaque costali ante apicem, parva,

albida; fimbriis nigro-fuscis, cinereo-variegatis; alis posterioribus nigris; tarsis albo-annulatis. Long. al. exp. 11—12 millim.

Tinea luculella HÜBN. Tin. T. 59. f. 397.

Anacampsis luculella DUP. Lep. XI. p. 626. T. 312. f. 13.

Anacampsis subrosea CURTIS p. 182.

Re. subrosea HAW.

Anacampsis luctuella ST. WOOD 1206.

Anacampsis marmorea WOOD 1218.

Gelechia luculella ZELL. Isis 1839. 202. 74. — Isis 1846. 291. 42. — DOUGL. Trans. Ent. Soc. V. 177. 13.

In truncis Quercus ad Lyckeby d. 22, Ronneby d. 26 et ad Asarum d. 29 Junii, parce. In Westrogothia et Bahusia etiam legi.

**GELECHIA lepidella*: alis anterioribus angustulis, albis, atomis fuscis adspersis, macula humerali et altera in margine antico, fasciaque pone medium communi, utrinque retrorsum obliqua, nigro-fuscis. Long. al. exp. 8—9 millim.

Gelechia lepidella ZELL. Isis 1839. 202. 73. — Isis 1846. 291. 41.

In Quercu ad Margretetorp d. 21 Aug., parce.

**GELECHIA ericinella*: alis anterioribus angustulis, fusco-brunneoque variegatis, fasciis quatuor, duabus anterioribus obliquis, posterioribus transversis punctoque apicali albis; fimbriis fusco-griseis; tibiis tarsisque albo-annulatis. Long. al. exp. 12 millim.

Tinea micella HÜBN. Tin. T. 31. f. 210.

Oecophora micella TREITSCH. Schm. IX. 2. p. 171. 13.

Oecophora ericinella DUP. Lep. XI. p. 497. T. 306 f. 12.

Panc. Merianella ST., WOOD., 1385.

Gelechia ericinella ZELL. Isis 1839. 202. 78. — Isis 1846. 291. 45. — DOUGL. Trans. Ent. Soc. V. 178. 17.

In *Calluna* vulgari locis aridis ad Kärlinge d. 5 Aug. sat frequenter visa. In Westrogothia etiam a me lecta.

**GELECHIA superbella*: alis anterioribus nigris, aureo-micantibus, lineis tribus transversis punctisque apicalibus argenteis; capite palpisque albis; antennis fusco-alboque-annulatis. Long. al. exp. 6—7 millim.

Gelechia superbella FISCHER ZELL. *Isis* 1839. 202. 79. — 1846. 291. 46.

In gramine ad Esperöd d. 15 Julii individuum unicum legi.

**GELECHIA micella*: angustula; alis anterioribus olivaceis, nitentibus, maculis punctisque argenteis adpersis; posterioribus brunnescentibus. Long. al. exp. 14 millim.

Oecophora micella DUP. *Lep.* XI. p. 452. T. 304. f. 9.
Oecophora asterella TREITSCH. *Schm.* IX. 2. p. 172. 14.
Gelechia micella ZELL. *Isis* 1839. 202. 80. — *Isis* 1846. 291. 48.

In gramine locis aridis ad Degeberga d. 11 Julii, rarior. In Bahusia et in Smolandia etiam legi.

ARGYRESTHIA tetrapodella. In fruticibus locis paludosis ad Ålbem d. 23 Maj., ad Alnaryd d. 12—15 Junii.

**ARGYRESTHIA cornella*: capillis, prothorace alisque anterioribus niveis, nitidulis, his parce brunneo transverse striolatis, fascia, macula dorsi pone medium obliqua, apiceque brunneis; antennis albis, fusco-annulatis. Long. al. exp. 11 millim.

Tinea cornella FABR. *Ent. Syst.* III. 2. 291. 17. — *Suppl.* 488. 41.

Oecophora cornella TREITSCH. *Schm.* IX. 2. 162. 5. X. 3. 210. 294. — DUP. *Lep.* XI. 459. T. 305. f. 3. — FISCH. RÖSL. *Microsc.* I. 23. T. 15. f. 3. a. b. c.

Argyresthia sparsella ZELL. Isis 1839. p. 205.

Yponomeuta curvella STEPH. Cat. 7292.

Ismene curvella STEPH. Illustr. IV. 250. 8.

Yponomeuta curva HAW. Brit. Lep.

Argyresthia cornella ZELL. Linn. Ent. II. 273. 11.

In foliis Sorbi aucupariae ad Esperöd d. 18 Julii.

**ARGYRESTHIA farinatella*: capillis prothoraceque griseis; alis anterioribus subopacis, griseis, fascia ante, nube lata post medium apiceque fuscis; tarsis fusco-annulatis. Long. al. exp. 10 millim.

Argyresthia farinatella ZELL. Isis 1839. 206. 20. — LIENIG Isis 1846. 294. 11.

Oecophora farinatella FISCH. RÖSL. Microl. I. p. 211. T. 74. f. 4.

In fruticibus locis humidis ad Ljungby d. 3 Julii.

**COLEOPHORA deauratella*: antennis nigris, apice albo, articulo basali supra squamis breviter incrassato; alis anterioribus orichalceis, nitidis, apice cupreis. Long. al. exp. 13—14 millim.

Coleophora deauratella LIENIG Isis 1846. 295. 2. — TENGST. Finl. Fjäril. p. 139. — ZELL. Linn. Ent. IV. 204. 4.

In gramine ad Wörnaby d. 30 Maj. et ad Lyckeby d. 6 Junii, parce.

**COLEOPHORA currucipennella*: antennis albis, fusco-annulatis, flagelli basi alba, penicillo longiore, griseo; alis anterioribus albis, venis late luteis, apicem versus obscurioribus, dilatatis, subconfluentibus. Long. al. exp. 12.

REAUMUR Mem. III. 1. p. 277 et 280. T. 16. f. 13—16.

Ornix spec. ZELL. Isis 1838. 720. 189.

Coleophora currucipennella (F. R.) ZELL. Isis 1839. 207. 13. — DUP. Cat. p. 370. — ZELL. Linn. Ent. IV. 286. 48.

In fruticibus ad Sjöbo d. 30 Julii.

**COLEOPHORA muripennella*: parva; antennis albis, fusco-annulatis, ♀ apice albido, articulo basali albido, sine penicillo; palporum fasciculo dimidium articulum terminalem breviusculum paullo excedente; alis anterioribus angustulis, sordide albis, impunctatis, venis dilatatis, dilute fuculentibus, costa anguste albida. Long. al. exp. 44 millim.

Coleophora muripennella (F. R.) DUP. Cat. p. 371.

Ornix muripennella DUP. Suppl. IV. p. 484. T. 87. f. 6.

Coleophora otidipennella ZELL. Isis 1839. 207. 18.

Coleophora muripennella ZELL. Linn. Ent. IV. 334. 72.
— Stett. Ent. Zeit. 1850. 159. 182.

In fruticibus ad Ålhem d. 24 Maj.

**GRACILLARIA Thunbergella*: alis anterioribus rufis, violaceo-micantibus, triangulo costali maximo ad costam producto dorsoque ad basin, flavis. Long. al. exp. 42 millim.

Tinea Thunbergella FABR. Ent. Syst. III. 2. 326. 170.

— Suppl. p. 493. 71.

Gracillaria Thunbergella STEPH. Cat. 7596. 12. — Illustr. IV. 366. 12.

Gracillaria Thunbergii HAW. Lep. 529.

Tinea Franckella HÜBN. Tin. f. 379.

Gracillaria Franckella ZELL. Isis 1839. 209. 1. — LEI-

NIG Isis 1846. 297. 1. — ZELL. Linn. Ent. II. 314.

1. — STANTON Trans Ent. Soc. N. S. I. 118. 1. —

Stett. Ent. Zeit. 1850. 160. 195.

Ornix hilaripennella TREITSCH. Schm. IX. 2. p. 196. 2.

Gracillaria hilaripennella DUP. Lep. XI. p. 583. T. 311. f. 1.

Tinea Swederella THUNB. Mus. Acad. Upsal. VI. p. 80. f. 1. 2.

In Coryletis ad Wårnaby d. 30 Maj., ad Alnaryd d. 12, ad Ronneby d. 26 Junii et ad Esperöd d. 28 Julii, parce.

COSMOPTERYX pedella. In fruticibus ad Ljungby d. 2 Julii.

ELACHISTA *cygnipennella*. In Pinetis ad Alnaryd
d. 15 Junii.

*NEPTICULA *quadrinaculella*: capillis lutescentibus; antennis nigro-fuscis, apice argenteis; alis anterioribus cupreo-purpurascensibus, singula pone medium maculis duabus, sat magnis, oppositis, una in margine exteriori, altera in margine interiori, dilute flavescensibus, aureo-micantibus, fimbriis longis fuscis; alis posterioribus nigro-fuscis. Long. al. exp. 5—7 millim.

In Coryletis ad Kullen d. 15—19 Aug. individua nonnulla legi.

Species pulcherrima et distinctissima. Parva. Caput squamis erectis, crassis, longis lutescentibus obsitum; oculis parvis, rotundatis, parum convexis, nigris. Antennae dimidio corpore nonnihil longiores, tenues, filiformes, nigro-fuscae, apice ad quartam partem argenteo-micantes. Prothorax squamis crassis cupreo-micantibus dense vestitus. Alae anteriores versus apicem nonnihil latiores, squamis crassis, densis, cupreo-micantibus, pone medium magis purpurascensibus, dense tectae, singula pone medium maculis duabus sat magnis oppositis velut fasciam transversam simul formantibus, una in margine exteriori subtriangulari, altera in margine interiori rotunda, dilute flavescensibus, aureo-micantibus; fimbriis longis nigro-fuscis. Alae posteriores nigro-fuscae, immacolatae, fimbriis concoloribus. Corpus nigro-fuscum. Pedes nigro-fusci, argenteo-micantes; tarsis spinisque dilute testaceis.

NEPTICULA *strigulella*. THUNB. (*argentipedella* ZELL.)

In Betuletis ad Wörnaby d. 1 Junii.

*OPOSTEGA *reliquella*: alis anterioribus niveis, striga apicis obsoleta pallida; posterioribus exalbidis. Long. al. exp. 9—10 millim.

Opostega reliquella ZELL. Linn. Ent. III. 282. 2.

In fruticibus ad Ljungby d. 5 Julii specimen unicum inventum.

**ALUCITA polydactyla*: palporum articulo ultimo adscendenti, penultimum longitudine aequante; alis lutescenti-griseis, anterioribus fasciis duabus obscure cinereis, obsoletius albido-marginatis, in posteriores non continuatis, exteriori in costa maculam formante. Long. al. exp. 15 millim.

HÜBN. Aluc. T. 6. f. 23.

Orneodes polydactylus TREITSCH. Schm. IX. 2. 257. 2.

Alucita polydactyla ZELL. Isis 1841. 870. 3.

In foliis Lonicerae ad Ljungby d. 3—5 Julii parce visa.

NEUROPTERA.

LIBELLULA quadrimaculata. Locis humidis in Blekingia mense Junio, passim.

— *cancellata*. Locis paludosis in Scania passim, ex. gr. ad Ljungby d. 3—5 et ad Esperöd d. 13—20 Julii.

— *pectoralis*. Locis humidis Scaniae mense Julio, parce.

GOMPHUS unguiculatus. In locis elevatis, aridis ad Asarum d. 29, 30 Julii, sat frequenter legi.

— *forcipatus*. In Betuletis ad Wörnaby d. 29—31 Maj., parce.

CORDULEGASTER lunulatus. Locis elevatis, aridis ad Ronneby d. 26 et ad Asarum d. 29, 30 Junii frequenter visus. Velocissime volat, captu difficilis.

AESCHNA vernalis. In Betuletis locis humidis ad Ljungby d. 3—5 Julii rarior.

AGRION *Platypoda*. Ad fluvios prope Ronneby d. 26, 27 Junii, sat frequenter visum.

— *sanguineum*. Ad fluvium prope Bröms d. 2, 3 Junii, frequens.

— *elegans*. Locis paludosis ad Sandhammar d. 26—27 Julii, passim.

EPHEMERA *diptera*. In fruticibus ad Kullen d. 15 19 Aug., parce.

RHAPHIDIA *notata*. In fruticibus ad Lyckeby d. 6 Junii.

OSMYLUS *maculatus*. In fruticibus ad Esperöd d. 20 Julii, individuum unicum inveni.

*CHRYSOPE *abbreviata*: dilute prasina; palpis fuliginosis, articulo tertio et quarto pallide-annulatis; antennis articulo primo incrassato, puncto nigro notato, secundo brunneo-annulato; capite puncto inter antennis, alio utrinque in genis, in occipite et in clypei lateribus, binisque in vertice nigris; alis brevibus, latis, apice rotundatis, fimbriis longis nigris; unguiculis simplicibus. Long. al. exp. 18—22 millim.

Chrysopa abbreviata CURT. Brit. Ent. XI. 520. 3. T. 520. — STEPH. Illustr. VI. 103. 5. — WESM. Bull. de Brux. VIII. 1. p. 209. 3. — EVANS Trans. Ent. Soc. V. 78. T. 9. f. 7. — SCHNEID. Symb. Mon. Chrys. 119. 35.

Chrysopa immaculata STEPH. Illustr. VI. 103. 6. — EVANS Trans. Ent. Soc. V. 78. T. 10. f. 5.

Hemerobius chtorophanus RATZEB. Forst. Ins. III. 248.

In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii, passim. In Gottlandia et Smolandia etiam a me lecta.

Psocus *vittatus*. In Fagetis ad Sjöbo d. 29 Julii, passim.

HYMENOPTERA.

CIMBEX *Lucorum*. In Betuletis ad Esperöd d. 14--20 Julii, parce.

— *fasciata*. In fruticibus ad Esperöd individuum unicum legi.

— *obscura*. In floribus Geranii sylvestris ad Alnaryd d. 14 Junii.

*HYLOTOMA *marginata*: nigro-caerulescens, sub-nitida, cinereo-sericea; palpis, geniculis, tibiis tarsisque flavo-testaceis, his extrorsum leviter infuscatis; alis dilute fumatis, costa ante apicem infuscata. Long. 9—10 millim. al. exp. 20--22 millim.

Mas: gracilior, antennis longis, filiformibus, subtus dense pubescentibus, alarum anteriorum costa nubecula stigmaticali et subapicali obsolete, fuscis; genitalibus apertis, lamellis duabus parvis, flavescentibus instructis.

Femina: crassior, antennis brevioribus, extrorsum incrassatis, clavatis, nudis; alarum anteriorum costa pone medium ad apicem late infuscata, fuscedine antice in medio maculam parvam dilutiorem includente; segmentis abdominis 2—5 supra medio ad apicem tenuiter testaceo-marginatis.

In floribus Chaerophylli sylvestris et Sorbi aucupariae ad Lyckeby d. 19—21 Junii, parce, ad Ronneby d. 26, 27 et ad Asarum d. 29, 30 Junii, rarius inveni. A Dom. RIDDERBJELKE individuum unicum femineum, 1850 ad Lyckeby lectum.

Hyl. ustulata magnitudine aequalis. Caput rotundatum, nigro-caeruleum, nitidum, subtilissime, crebre punctulatum, pube brevi, densa

grisea tectum, medio longitudinaliter elevatum et in elevatione sulcatum; ocellis fusco-testaceis; palpis flavo-testaceis; oculis ovatis, modice convexis, brunneis. Antennae nigrae. Prothorax nigro-caerulescens, subtiliter, confertim punctulatus, pube brevi, densa, cinerea obsitus. Scutellum sub-triangulare, parum convexum, nigro-caeruleum, punctulatum, parce pubescens. Abdomen maris gracilius, totum nigro-caerulescens, nitidum, parce pubescens, feminae similiter coloratum, segmentis 3, 4, 5, 6 supra apice dilute flavescenti-marginatis. Pedes dilute flavo-testacei, coxis et trochanteribus totis, femoribus a basi fere ad apicem nigro-caerulescentibus; tarsis extorsum leviter infuscatis, obsolete fusco-annulatis. Alae dilute fumatae, nervis obscurioribus, anteriores in mare ad stigma et ante apicem leviter infuscatae, in femina ad costam a stigmate usque ad apicem late infuscatae, fuscetudine medio in margine antico maculam parvam, oblongam, dilutiorem includente.

HYLOTOMA enodis In floribus Umbellatarum ad Ronneby d. 26, 27 Junii, passim.

—— *ustulata*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Bröms d. 3 Junii in copula capta.

—— *pagana*. In floribus Spiraeae Ulmariae ad Esperöd d. 19 Julii specimen unicum legi.

MONOCTENUS Juniperi. In Junipero communi ad Wörnaby d. 29 Maj. et ad Bröms d. 3 Junii, parce.

NEMATUS crassus. In Betuletis ad Alnaryd d. 10—15 Junii, ad Ljungby d. 3—5 Julii, rarior.

**NEMATUS albilabris*: nigro-fuscus, nitidus, griseo-sericeus; antennis corpore dimidio longioribus; clypeo albido; palpis pedibusque dilute flavescentibus, coxis basi, femoribusque subtus linea tenui, nigris; prothorace utrinque macula antealari, antice medio lineis duabus brevibus, scutello macula parva media apiceque testaceis ♀. Long. 7, al. exp. 16 millim.

Nematus albilabris DAHLB. Consp. Tenth. p. 7. 48.

In Smolandia ad Wärsby d. 29 Maj. semel legi. Ad Anneberg ante plures annos etiam inventus.

Statura crassa, antennis brevibus. Caput rotundatum, nigrum, sub-nitidum, subtiliter, crebre punctulatum, griseo-sericeum; clypeo triangulari, albido; mandibulis brunneis; palpis dilute flavescentibus; oculis ovatis, modice convexis, nigris. Antennae corpore dimidio nonnihil longiores, minus tenues, nigrae, opacae. Prothorax nigro-fuscus, sub-nitidus, crebre punctulatus, cinereo-sericeus, antice medio lineolis duabus brevibus, sub-obliquis, obsolete, maculaque utrinque antealari, testaceis. Scutellum subtriangulare, convexum, nigro-fuscum, sub-nitidum, punctulatum, medio macula parva, rotunda margineque apicali, testaceis. Abdomen nigro-fuscum, nitidum, parum pubescens, ventre interdum plus minusve testaceo-variegato. Pedes dilute flavescentes, coxis basi, femoribusque subtus linea tenui nigris, hac in anterioribus ante apicem, in posticis basi apiceque abbreviata; tarsi dilute fusco-annulatis. Alae albido-hyalinae, nervis stigmatum fuscis.

NEMATUS Myosotidis. In fruticibus ad Rönneby d. 26, 27 Junii.

NEMATUS *xanthopterus* DAHLB. (*Rumicis* FALL.) In Rumice ad Alnaryd d. 10—15 Junii sat frequenter legi.

— *abdominalis*. In Betuletis ad Ljungby d. 3—5 Julii.

— *Alni*. In Alnetis ad Lyckeby d. 19—21 Junii, ad Ljungby d. 3—5 et ad Sjöbo d. 29 Julii, passim.

*NEMATUS *fulvus*: luteus, antennis supra, macula parva verticali, lineolis tribus prothoracis, margine postico scutelli lineaque dorsali abdominis e maculis, apicem versus magnitudine decrescentibus, nigris; tibiis apice tarsisque dilute ferrugineis. ♀ Long. 9, al. exp. 17 millim.

Nematus fulvus HARTIG Aderfl. Deutschl. 1. 194. 19.

In fruticibus ad Degeberga d. 7—10 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii, parce.

NEMATUS *luteus*. In Betuletis ad Esperöd d. 13—21 Julii.

*NEMATUS *Westermanni*: niger, antennis subtus, macula utrinque verticali, clypeo, macula parva frontali inter antennis, macula prothoracis utrinque anteari, pedibus totis ventreque luteis; tarsis obsolete fusco-annulatis. Long. 5½, al. exp. 10 millim.

Nematus Westermanni DAHLB. Consp. Tenth. p. 8. 60.

In Salicetis ad Fågelsång d. 6 Aug., sat frequenter legi.

N. xanthoptero magnitudine aequalis. Caput rotundatum, modice convexum, nigrum, subnitidum, subtiliter, crebre punctulatum, cinereo-sericeum, macula utrinque verticali, postice ad oculos continuata, testacea, macula parva inter antennis, clypeo mandibulisque dilute flavescens, his apice brunneis; palpis flavo-testaceis;

oculis avatis, convexis, nigris. Antennae nigro-fuscae, articulis 3—9 subtus testaceis. Prothorax niger, sub-nitidus, subtiliter, crebre punctulatus, parce cinereo-sericeus, utrinque macula sat magna, sub-triangulari, antealari, albida vel dilute flavescens. Scutellum convexum, nigrum, punctulatum. Abdomen supra nigro-fuscum, nitidum, vix pubescens, subtus luteum. Pedes toti lutei; tarsi obsolete fusco-annulatis. Alae albo-hyalinae, nervis fuscis, costali et stigmate dilutioribus.

NEMATUS *varus*. In fruticibus ad Ljungby d. 4 et ad Esperöd d. 15—20 Julii.

SELANDRIA *serva*. In floribus Umbellatarum ad Lyckeby d. 19 Junii.

—— *cinxia*. In fruticibus ad Ljungby d. 5, ad Esperöd d. 18 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug., passim.

—— *stramineipes*. In Pteride ad Wörnaby d. 29—31 Maj.

—— *Cerasi*. In fruticibus Rosae ad Ålhem d. 23—25, ad Wörnaby d. 29 Maj., passim.

—— *Morio*. In fruticibus ad Kullen d. 15—20 Aug.

—— *pygmaea*. In Betuletis ad Wörnaby d. 29 Maj., ad Bröms d. 4 Junii.

MACROPHYA *Rapae*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Wörnaby d. 29—31 Maj.

—— *blanda*. In fruticibus ad Lyckeby d. 19—22 Junii, passim.

—— *4-maculata*. In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 10—15, ad Ronneby d. 26 Junii et ad Esperöd d. 13—20 Julii.

—— *rustica*. In floribus Chaerophylli ad Lyckeby d. 6, 7 Junii.

- MACROPHYA** *12-punctata*. In floribus Chaerophylli ad Bröms d. 3, 4 et ad Alnaryd d. 12 Junii.
- *albicincta*. In floribus Umbellatarum ad Wörnaby d. 29—31 Maj. et ad Lyckeby d. 19 Junii.
- *albipuncta*. In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 13, 14 Junii.
- ALLANTUS** *Scrophulariae*. In Scrophularia nodosa ad Degeberga d. 8—10 Junii, passim.
- *Zonula*. In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 11—14 Junii, frequenter visus.
- TENTHREDO** *conspicua*. In fruticibus ad Ljungby d. 3—5 Julii.
- *livida*. In Coryletis ad Lyckeby d. 18—20 Junii.
- *flavicornis*. In floribus Chaerophylli ad Esperöd d. 13—20 Julii.
- *delicatula*. In Pteride locis umbrosis ad Ronneby d. 26, ad Esperöd d. 20 Julii et ad Kullen d. 19 Aug., parce.
- *instabilis*. In floribus Umbellatarum ad Alnaryd d. 12—14 Junii, passim.
- *bicincta*. In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 11 et ad Lyckeby d. 19 Junii.
- *Agrorum*. In floribus Umbellatarum ad Bröms d. 3 Junii.
- *lateralis*. In floribus Chaerophylli ad Wassmolösa d. 28 et ad Wörnaby d. 29—31 Maj.
- *solitaria*. In floribus Geranii ad Ålhem d. 23—25 Maj., ad Lyckeby d. 6 Junii.
- DINEURA** *De Geeri*. In Betuletis ad Bröms d. 3, 4 Junii.

- POECILOSTOMA *glabrata*. In fruticibus ad Kullen d. 18—20 Aug, passim.
- EMPHYTUS *rufo-cinctus*. In Betuletis ad Ronneby d. 26, 27 Junii, ad Esperöd d. 13—20 Julii.
- *cinctus*. In floribus Chaerophylli sylvestris ad Alnaryd d. 14—16 Junii.
- *succinctus*. In Coryletis ad Lyckeby d. 19—21 Junii et ad Ljungby d. 3—5 Julii.
- *tenera*. In fruticibus ad Kullen d. 18—20 Aug.
- *Grossulariae*. In Betuletis ad Wörnaby d. 29—31 Maj.
- DOLERUS *palustris*. In gramine locis humidis ad Kåseberga d. 27 Julii.
- *Gonagra*. In floribus Chaerophylli ad Wörnaby d. 29—31 Maj.
- PHYLLOTOMA *vagans*. In Alnetis ad Bröms d. 4 Junii et ad Kullen d. 17 Aug, parce.
- LYDA *punctata*. In fruticibus ad Wassmolösa d. 28 Maj.
- *sylvatica*. In Betuletis ad Lyckeby d. 20 Junii.
- XYELA *pusilla*. In Pinetis ad Wassmolösa d. 28 Maj, passim.
- XIPHYDRIA *Dromedarius*. In fruticibus ad Silfåkra d. 1 Aug. individuum unicum legi.
- CEPHUS *pallipes*. In floribus Umbellatarum ad Lyckeby d. 6 Junii.
- ONYCHIA *ediogaster*. In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 27 et ad Sjöbo d. 29 Julii.
- *aculeata*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 8—11 Julii, rarior.
- CALLASPIDIA *Westwoodii*. In gramine ad Fågelsång d. 6 Aug.

EVANIA *minuta*. In fruticibus ad Esperöd d. 20
Julii et ad Kullen d. 19 Aug.

FOENUS *Assectator*. In fruticibus ad Fågelsång d.
6 Aug.

*HELLWIGIA *elegans*: antennis fulvis (♂) vel rufis
(♀), extrorsum dilatatis, clavatis, basi plus mi-
nusve nigris; prothorace nigro, antice maculis
duabus uncinatis, lineola subalari, linea per-
pendiculari aut puncto utrinque in latere pro-
thoracis, scutello, puncto infrascutellari, meta-
thoracis macula magna, semilunari alteraque
utrinque laterali, flavis; abdomine basi nigro,
medio flavo rufoque vario; pedibus flavis. Long.
12, al. exp. 16 millim.

Hellwigia elegans GRAW. Nov. Act. Acad. Caes. Leop. XI.
p. 318. T. 43. — Ichneum. Europ. III. 798. 1.

In plantis ad litora maris prope Lomma d.
13 Aug. individuum masculum legi. Ad Ljung-
by a Dom. WALLENGREN etiam lecta et mihi be-
nevole donata.

*LISSONOTA *maculatoria*: nigra, nitida; capite, pro-
thorace metathoraceque flavo-maculatis, scutello
abdominisque segmentis apice flavis; pedibus
rufo-testaceis, coxis et trochantelibus nigro-
maculatis; alis apice infuscatis; terebra femi-
nae longitudine abdominis. ♂♀. Long. 8—10,
al. exp. 12—14 millim.

Ichneumon maculatorius FABR. Mant. Ins. p. 261. 25.
— THUNB. Ichneum. 549. — GRAW. Addit. n° 6.

Bassus maculatorius FABR. Syst. Piez. p. 96. 9.

Lissonota maculatoria GRAW. Ichneum. Europ. III. 60. 33.

Var. *a*. femoribus posticis ultra medium nigris.

In gramine campis arenosis ad Kåseberga d.
27, ad Sjöbo d. 29 Julii et ad Lomma d. 12
Aug., rarior.

K. V. Akad. Handl. 1851.

**AGATHIS longicauda*: rufo-testacea, sub-nitida; antennis, oculis, ocellis, maculis tribus prothoracis, plaga pectorali, tarsis tibiisque posticis nigris, his basi rufo-testaceo-annulatis; alis nigro-fuscis, anterioribus fascia media lineolaque tenui, transversa intra medium et apicem, albidis; terebra abdomine fere duplo longiore. ♀. Long. $7\frac{1}{2}$ —10, al. exp. 13—16 millim.

In floribus Umbellatarum campis arenosis ad Kåseberga d. 25—27 et ad Sjöbo d. 30 Julii, parce.

Species pulchra et distinctissima. Caput subtriangulare, rufo-testaceum, sub-nitidum, obsolete punctulatum, tenuiter griseo-pubescentem, infra antennas pilis duobus, longis, fuscis; vertice macula parva, rotundata, nigra, ocellos cingente; mandibulis apice fusco-brunneis; palpis rufo-testaceis; oculis sub-ovatis, convexis, nigris. Antennae capite cum prothorace fere duplo longiores, tenues, nigrae, opacae, articulo primo nitido. Prothorax rufo-testaceus, nitidus, vix punctatus, tenuiter griseo-pubescentem, supra maculis tribus sat magnis, una antice in medio, oblongo-triangulari, binis ante alas, oblongis plagaque magna pectorali, nigris. Scutellum triangulare, modice convexum, rufo-testaceum sub-nitidum. Metathorax medio linea nigro-fusca. Abdomen elongatum, supra modice convexum, rufo-testaceum, segmentis basalibus antice longitudinaliter striolatis; terebra abdomine fere duplo longiore, tenui, nigra. Pedes rufo-testacei; postici tibiis, basi excepto, tarsisque nigris. Alae nigro-fuscae, anteriores medio disci fascia transversa utrinque abbreviata, lineaque tenui intra medium et apicem, nervum transversum cingente, albidis, ner-

vis stigmatumque obscurioribus, hoc intus ad tertiam partem testaceo.

**AGATHIS variegata*: rufo-testacea, sub-nitida, albedo-pubescentis; antennis, oculis, plaga magna verticali, linea frontali, prothoracis maculis, scutello, abdominisque maculis utrinque quatuor parvis, nigris; pedibus rufo-testaceis, coxis basi, femoribus intermediis subtus linea utrinque abbreviata, posticis, basi apiceque exceptis, tibiis ejusdem paris apice tarsisque, nigro-fuscis; terebra abdomine duplo longiore; alis fumatis, apice dilatioribus. Long. $6\frac{1}{2}$, al. exp. 10 millim.

In floribus Umbellatarum ad Kåseberga d. 27 Julii individuum unicum legi.

Statura omnino praecedentis, sed minor, gracilior, plaga magna verticali, scutello, femoribusque posticis fere totis nigris, abdomine utrinque nigro-maculato, alis fumatis, non fasciatis, ab illa bene distincta. Caput rufo-testaceum, nitidum, subtilissime punctulatum, sat dense albedo-pubescentis, postice plaga magna verticali, subtriangulari, lineolam longitudinalem inter antennis in frontem emittente, nigris; mandibulis palpisque rufo-testaceis, illis apice infuscatis; oculis sub-ovatis, modice convexis, nigris. Antennae capite cum prothorace dimidio longiores, tenues, filiformes, nigrae, opacae. Prothorax niger, nitidus, griseo-pubescentis, supra macula oblongo-quadrata, antice utrinque ramulum tenuem emittente lateribusque vitta lata, rufo-testaceis, hac medio parte nigro-variegata. Scutellum triangulare, modice convexum, nigrum, sub-nitidum. Metathorax niger, utrinque linea laterali rufo-testacea. Abdomen elongatum, rufo-testaceum, supra modice convexum, nitidum, parum pube-

scens, segmento primo medio macula sat magna, reliquis utrinque maculis quatuor parvis, nigris; terebra abdomine duplo longiore, tenui, nigro-fusca. Pedes rufo-testacei, antici coxis basi trochanteribusque supra linea tenui, nigro-fuscis, intermediis coxis basi femoribusque subtus linea utrinque abbreviata, nigro-fuscis, postici nigri, coxis apice, trochanteribus, basi excepto, geniculis tibiisque ad $\frac{2}{3}$ rufo-testaceis, tarsis obscurioribus. Alae fumatae, apicem versus dilutiores, nervis stigmatumque nigro-fuscis.

**ROGAS bicoloratus*: luteo-testaceus, sub-nitidus, cinereo-pubescentis; antennis, macula parva verticali, oculis, prothorace antice subtus, postice sub alis, metathorace, segmento primo abdominis basi, femoribus et tibiis apice tarsisque nigris; alis sub-hyalinis, nervis stigmatumque fuscis. Long. $8\frac{1}{2}$, al. exp. 14 millim.

Var. a. prothorace supra antice fascia transversa, lineisque duabus dorsalibus, longitudinalibus, approximatis, dilute fuscis.

Var. b. segmentis abdominis primo toto nigro, 5—7 fuscis.

In plantis variis litoris marini ad Kåseberga d. 26—28 Julii individua 10 legi.

Caput sub-triangulare, modice convexum, luteo-testaceum, parum nitidum, subtiliter, crebre punctulatum, breviter cinereo-pubescentis; vertice macula parva, triangulari, nigra, ocellos includente; mandibulis apice infuscatis; palpis rufo-testaceis; oculis parvis, sub-ovatis, convexis, nigris. Antennae corpore longiores, tenues, sub-filiformes, nigrae, opacae. Prothorax luteo-testaceus, sub-nitidus, confertim punctulatus, cinereo-sericeus, subtus ad insertionem pedum anticorum macula media et interdum utrinque puncto ut

et postice infra alas, niger. Scutellum sub-triangulare, modice convexum, punctulatum, luteo-testaceum, apice rotundatum. Metathorax convexus, niger, parum nitidus, confertim, evidentius rugoso-punctatus, tenuiter cinereo-pubescent, antice leviter carinatus. Abdomen capite cum prothorace parum longius, a basi ultra medium sensim perparum ampliatum, supra modice convexum, confertim, evidentius rugoso-punctatum, luteo-testaceum, sub-nitidum, parce cinereo-pubescent, segmento primo longitudinaliter, tenuiter carinato, a basi ad medium nigro, nigredine postice bi-sinuata, vel toto nigro, segmentis 4—7 brevibus, latitudine decrescentibus, interdum fuscis. Pedes luteo-testacei, femoribus tibiisque apice tarsisque nigro-fuscis. Alae sub-hyalinae, nervis stigmatique fuscis.

CHELONUS *Oculator*. In fruticibus ad Kullen d. 15—19 Aug., passim.

— *fasciatus*. In fruticibus ad Esperöd d. 13—20 Aug., parce.

**DRYINUS dorsalis*: niger; antennarum basi, prothorace antice pedibusque rufis; stigmatibus fuscis. Long. $3\frac{1}{2}$, al. exp. 6 millim.

Dryinus collaris var β *major*. DALM. Anal. Ent. p. 9.

Bethylus dorsalis FABR. Syst. Piez. p. 238. n° 8.

Dryinus dorsalis NEES AB ESENB. Hymenopt. Monogr. II. 372. 2.

In gramine locis aridis ad Degeberga d. 10 Julii specimen unicum inveni.

**GONATOPUS lunatus*: niger nitidus; prothorace trinodi; fronte, vertice, antennis basi, prothoracis dorso, abdominis fascia ad basin pedibusque rufis, femoribus basi infuscatis. ♀ Long. 3 millim.

Gonatopus lunatus KLUG in Weber et Mohr Beitr. II. 164. — LATR. Gen. Crust. et Ins. IV. p. 40 nota. NEES AB ESENB. Mon. Ichneumon. II. p. 383. 2.

In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 26 Julii individuum unicum legi.

CHALCIS *femorata*. In gramine campis arenosis ad Degeberga d. 8—11, Brösarp d. 12, Esperöd d. 14—21 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim.

PERILAMPUS *laevifrons*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 8—11, ad Esperöd d. 13 20 et ad Kåseberga d. 29—31 Julii, sat frequenter visus.

EUELMUS *atropurpureus*. In gramine ad Kåseberga d. 27 Julii individuum unicum legi,

ECTROMA (EUELMUS DALM.) *rufescens*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 8—11, ad Esperöd d. 13—21 et ad Kåseberga d. 26—28 Julii, rarius occurrit.

ENCYRTUS *sylvius*. In Betuletis ad Wårnaby d. 29 Maj.

— *cynocephalus*. In Coryletis ad Lyckeby d. 6 Junii.

*ENCYRTUS *melanopterus*: niger, subaeneo-violaceus; antennarum articulis duobus sub-apicalibus albis, scapo tarsisque testaceis, capite magno prothorace latiore, crebre profunde punctato, punctis magis nitidis; alis nigrofuscis, fascia terminali, angusta, albida ♀. Long. $1\frac{1}{2}$ —2 millim.

Encyrtus melanopterus NEES AB ESENB. Hymen. Mon. II. 218. 18.

In gramine locis aridis ad Lyckeby d. 19 Junii, ad Degeberga d. 10, ad Esperöd d. 15—17 et ad Kåseberga d. 27 Julii, rarior.

**ENCYRTUS formosus*; viridi-caerulescens; antennis nigris, medio annulo albo; scapo, fronte prothoraceque antice testaceis; scutello magno, aurantiaco, apice dente acuto, nigro armato; pedibus dilute flavescentibus; alis anterioribus a medio ad apicem infuscatis. ♀. Long. 2½ millim.

In gramine locis arenosis ad Ronneby d. 26 Junii et ad Degeberga d. 10 Julii. In Bahusia ante plures annos etiam legi.

Statura fere *Enc. longicornis*. Caput mediocre, antice visum sub-orbiculare, testaceum, laeve, certo situ, praesertim in vertice, cyaneo-micans; genis viridi-nitentibus; oculis magnis, ovatis, parum convexis, nigris. Antennae sub oculis versus os insertae; scapo vertice humiliore, testaceo, medio nonnihil incrassato; flagello scapo duplo longiore, nigro, basi tenui, extrorsum sensim incrassato, apice oblique truncato, medio albo-annulato. Prothorax brevis, viridi-caerulescens, sub-nitidus, antice tenuiter flavo-testaceo-marginatus. Scutellum magnum, sub-triangulare, aurantiacum, apice in dentem acutum, elevatum, nigrum continuatum. Abdomen angustum, viridi-aeneum, nitidum, apicem versus attenuatum. Pedes dilute flavescentes, femoribus posterioribus interdum extrorsum leviter infuscatis; tarsis apice fucescentibus. Alae albido-hyalinae, anteriores fere a medio ad apicem infuscatae, fuscedine in medio latere utroque dilutiore; ramulo obliquo, perbrevis, truncato.

ENCYRTUS cyaneus. In fruticibus ad Bröms d. 3 et ad Ronneby d. 27 Junii, rarior.

— *Morio*. In Quercetis ad Ronneby d. 25 Junii.

**ENCYRTUS intermedius*: laevis, niger; vertice angusto, flagello clavato, truncato; capite, antennis basi, prothorace antice linea transversa, medio maculisque duabus flavis; pedibus piceis; femoribus anterioribus flavis; alis sub stigmate fusco-obumbratis. Long. $1\frac{1}{2}$ millim.

In gramine loco arido ad Kåseberga d. 26 Julii individuum unicum legi.

Colore *Enc. flavicipiti* sed pictura alarum *Enc. vinulo* proximus. Caput sat magnum, crassum, convexum, rotundatum, paullo longius quam latum, dilute flavum, impunctatum, glabrum, haud nitens; vertice medio leviter infuscato; mandibulis apice infuscatis; oculis medio-cubis, obliquis, ovatis, capite plus quam dimidio brevioribus, post mortem brunneis. Antennae scapo verticem vix superante, gracili, sub-lineari, flavo; flagello capite nonnihil longiore, tereti, clavato, fusco-testaceo, nudo, articulis valde contiguis, apicali oblique, evidenter truncato, ipso disco apicali sub-impresso. Prothorax supra niger, laevis, nitidus, antice linea transversa, macula utrinque obliqua, antealari, flavis; alarum tegulis albidis. Scutellum sub-cordatum, convexum, laeve, glabrum, nigrum. Metathorax latus, niger, nitidus, lateribus albo-sericeus. Pectus antice flavum, laminis vero pleuralibus nigris, politis. Abdomen parvum, nigrum, prothorace multo brevius. Pedes picei, coxis femoribusque anterioribus dilute flavis. Alae hyalinae, in medio sub stigmate, fere ad marginem posticum dilute fusco-obumbratae, nervis fuscis, ramulo stigmaticali in medium alae oblique descendente, sat longo, simplici.

- ENCYRTUS** *vinulus*. In gramine campis arenosis ad Degeberga d. 10, Kåseberga d. 25—27 et ad Sjöbo d. 29—31 Julii, parce.
- *hemipterus*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 8—10 et ad Brösarp d. 12 Julii.
- CLEPTES** *nitidula*. In gramine ad Kåseberga d. 27 et ad Sjöbo d. 29 Julii, rarior.
- *semiaurata*. In fruticibus ad Esperöd d. 19, ad Sjöbo d. 28 Julii et ad Lund d. 4 Aug., parce.
- CHRYSIS** *Rosae*. In campis arenosis ad Sjöbo d. 29—31 Julii, passim.
- *succincta*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—10 Julii.
- ELAMPUS** *Panzeri*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—10 Julii.
- MIMESA** *lutaria*. In floribus ad Käflinge d. 5 et ad Fågelsång d. 6 Aug.
- CEROPALES** *variegata*. In floribus Umbellatarum ad Käflinge d. 5 Aug.
- *maculata*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 7—12, Kåseberga d. 25—27 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug., passim.
- POMPILUS** *rufipes*. Locis arenosis ad Kåseberga d. 27 Julii.
- AGENIA** *hircana*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 8—11 Julii et ad Kullen d. 15—20 Aug., passim.
- PRIOCNEMIS** *fasciatellus*. Locis arenosis ad Degeberga d. 8—11 Julii, rarior.
- *femoralis*. In fruticibus ad Kullen d. 17 Aug.
- *exaltatus*. Locis aridis ad Sjöbo d. 29 Julii.

- PRIOCNEMIS *obtusiventris*. In floribus Umbellatarum ad Kullen d. 20 Aug.
- *nudipes*. Locis aridis ad Alnaryd d. 14 Junii, Käflinge d. 5 et ad Kullen d. 18 Aug.
- TACHYTES *pectinipes*. In campis aridis ad Degeberga d. 8—11 et ad Brösarp d. 12 Julii.
- *unicolor*. In campis arenosis ad Esperöd d. 16 Julii.
- HARPACTUS *lunatus*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—12, Esperöd d. 16, Kåseberga d. 25—27, Sjöbo d. 29—31 Julii et ad Silfåkra d. 1 Aug.
- *tumidus*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—11, Esperöd d. 14—20, Sjöbo d. 29—31 Julii et ad Kullen d. 17 Aug.
- NYSSON *spinus*. In floribus Umbellatarum ad Lyckeby d. 7, 8 Junii.
- *trimaculatus*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 8—11 Julii.
- *interruptus*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 10 Julii.
- *dimidiatus*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—11, Esperöd d. 14—20, Kåseberga d. 25—27, Sjöbo d. 29—31 et ad Silfåkra d. 1 Aug., sat frequenter visus.
- BEMBEX *rostrata*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 25—27 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug.
- CERCERIS *labiata*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 8—11 et ad Kåseberga d. 25—27 Julii.
- MELIPLUS *sabulosus*. In campis aridis ad Käflinge d. 5 Aug.

- ENTOMOGNATHUS** *brevis*. In campis arenosis ad Sjöbo d. 25—27 Julii, parce.
- CRABRO** *patellatus*. In floribus Umbellatarum ad Ljungby d. 3—5 Julii.
- SAPYGA** *Prisma*. In floribus Umbellatarum ad Alnaryd d. 13 Junii.
- TIPHIA** *femorata*. In campis arenosis ad Degeberga d. 8—11, Esperöd d. 14—22, Kåseberga d. 25—27, Sjöbo d. 29—31 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug., frequenter visa.
- *minuta*. In floribus Umbellatarum ad Degeberga d. 7—12 Julii.
- TENGYRA** *Sanvitali*. In gramine campis arenosis ad Esperöd d. 17 et ad Sjöbo d. 29 Julii, rarior.
- MYRMOSA** *melanocephala*. Locis aridis ad Degeberga d. 10, Sjöbo d. 31 Julii et ad Kullen d. 19 Aug. In copula capta.
- MUTILLA** *europaea*. Ad Lomma d. 12 Aug. individuum unicum legi.
- *nigrita*. In campis arenosis ad Degeberga d. 10, Brösarp d. 12 et ad Esperöd d. 16 Julii, rarior.
- EPEOLUS** *variegatus*. In floribus Umbellatarum ad Kåseberga d. 24—27 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug.
- NOMADA** *Jacobaeae*. In floribus campis arenosis ad Esperöd d. 14—20 et ad Kåseberga d. 24—27 Julii.
- *Solidaginis*. In floribus campis arenosis ad Kåseberga d. 25—27 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug.
- ***RHOPHITES** *halictulus* (NYLANDER): niger, sub-nitidus, subtiliter, crebre punctulatus, albido-pubescentis; mandibulis tarsisque rufo-piceis; abdomine segmentis basi transversim impressis, pallidis,

laevibus; pedibus, praesertim tibiis metatarsisque dense albido-pilosulis. Long. $4\frac{3}{4}$ al. exp. 7 millim.

Mas: gracilior; antennis totis nigris, longitudine dimidii corporis, extrorsum sensim incrassatis.

Femina: magis robusta; antennis vix longitudine prothoracis, extrorsum citius incrassatis, subtus fusco-testaceis.

In floribus Solidaginis ad Degeberga d. 6—11 Julii, parce legi.

Observ. A DOM. W. NYLANDER in Acta Societ. Fenn. 1851 descriptus.

HALICTUS Morio. In floribus ad Kullen d. 16—19 Aug., rarior.

ANDRENA marginata. In floribus ad Lackalänga d. 5 Aug., individua nonnulla inveni.

—— *albicans*. In floribus Salicis ad Alnaryd d. 10 Julii, passim.

PANURGUS lobatus. In floribus Solidaginis ad Sjöbo d. 29—31 Julii, ad Silfåkra d. 2 et ad Lackalänga d. 5 Aug.

DASYPODA hirtipes. In floribus ad Lackalänga d. 5 Aug.

—— *plumipes*. In campis arenosis ad Kåseberga specimen unicum d. 26 Julii legi.

MACROPIS labiata. In floribus Scabiosae ad Kullen d. 18 Aug.

DIPTERA.

SICUS ferrugineus. In foliis Coryli ad Lyckeby d. 19—22 frequenter, ad Ronneby d. 26, 27 et ad Asarum d. 29, 30 Junii, parce visus.

BERIS vallata. Locis humidis in foliis Alni ad Esperöd d. 14—18 Julii, passim.

- STRATIOMYS ornata*. In floribus Chaerophylli ad Lyckeby d. 20 Junii individua duo inveni.
- OXYCERA trilineata*. In Coryletis ad Kullen d. 17—19 Aug., passim.
- SARGUS flavipes*. In Coryletis ad Kullen d. 16—19 Aug., parce.
- LAPHRIA Ehippium*. In truncis Fagi ad Lyckeby d. 19—22 Junii individua duo legi.
- ASILUS melampodius*. In campis arenosis ad Degeberga d. 8—10 et ad Kåseberga d. 26 Julii, parce.
- **ASILUS varipes*: obscure cinereus; prothorace vitis quatuor, abdomineque, nigris, hoc basi densius cinereo-tomentoso; barba epistomatis supra nigra, infra mentique alba; pedibus nigris, tibiis fere ad apicem, metatarsis fere totis articulisque 2 et 3 tarsorum testaceis; alis apicem versus dilute cinerascentibus. ♂. Long. 20, al. exp. 30 millim.
- Mas*: abdomine apice clavato, forcipe anali brevi, intus leviter excisa, apice incurva, subtus dense luteo-pilosa; femoribus anticis absque setis.
- Asilus varipes* MEIG. Syst. Besch. II. 328. 33. ♂. — ZELL. Ent. Zeit. VIII. 280. 1. — LOEW. Linn. Ent. IV. 136. 70.
- Asilus macrurus* RUTHE Isis 1831. 1221. ♂. — LOEW. Ent. Zeit. VIII. 49.
- Asilus xanthopygus* RUTHE Isis 1831. 1220 ♀.
- Asilus tenax* ZELL. Isis 1840. 52. 5. ♂.
- Asilus aurifluus* ZELL. Isis 1840. 51. 4. ♀.
- In campis arenosis ad Degeberga d. 10 Julii individuum masculinum inveni.
- ASILUS cingulatus*. Locis aridis ad Esperöd d. 20 Julii et ad Lackalänga d. 5 Aug., parce.
- DASYPOGON brevirostris*. In floribus Chaerophylli ad Alnaryd d. 10—15, ad Lyckeby d. 19

- 21 Junii et ad Ljungby d. 5 Julii, passim.
- BOMBYLIUS *medius*. In floribus *Lychnidis viscaria* ad Lyckeby d. 6, 7 Junii, parce.
- *pumilus*. In floribus *Lavandulae* et *Hysopi* ad Londinum Gothorum d. 3, 4 Aug., minus frequens.
- *aurulentus*. In campis arenosis ad Kåseberga d. 27 Julii individuum unicum legi.
- PSILOCEPHALA *imberbis*. In fruticibus ad Alnaryd d. 13 Junii specimen unicum inveni.
- LEPTIS *annulata*. In fruticibus ad Lyckeby d. 19—21 Junii, passim.
- PTIOLINA *obscura*. In foliis fruticum ad Ronneby d. 27 Junii, rarior.
- SPHAEROGASTER *arcticus*. In gramine ad Alnaryd d. 13 Junii individuum unicum legi.
- LEPTOPEZA *flavipes*. In foliis fruticum ad Lyckeby d. 22 Junii.
- OEDALEA *hybotina*. In foliis fruticum ad Lyckeby d. 21 Junii.
- *stigmatica*. In fruticibus ad Lyckeby d. 19 Junii.
- ANTHALIA *Gyllenhalii*. In Fagetis ad Norje d. 1 Julii individua quinque inveni.
- TACHYDROMIA *femoralis*. In gramine ad litora maris prope Esperöd d. 14—16 Julii specimina nonnulla legi.
- *TACHYPEZA *atriceps*: dilute flavescens, sub-opaca, breviter pilosula; capite nigro; antennis palpisque albis; abdomine supra basi medio leviter infusato; alis hyalinis, nervis longitudinalibus 3 et 4 parallelis; femoribus anterioribus modice incrassatis; tarsis posticis apice nonnihil dilatatis, nigris. ♀. Long. 2, al. exp. 3 millim.

In gramine loco arido ad Degeberga d. 10 Julii individuum unicum inveni.

Magnitudo et statura fere *T. terricolae*, colore a conspiciendis mox distincta. Caput globosum, nigrum, parum nitidum, cinereo-sericeum; palpis albidis; haustello brevi, dilute flavescente. Antennae parvae, albae, apice obtusae, seta tenni, albidia. Prothorax dilute flavescens, parce, breviter pilosus, immaculatus. Abdomen dilute flavescens, parum nitidum, parce pilosulum, apicem versus attenuatum, segmentis duobus basalibus supra in medio longitudinaliter, anguste infuscatis. Halteres dilute flavescens. Pedes dilute flavescens; femoribus anterioribus modice incrassatis; tarsis posticis longis, articulo ultimo extrorsum nonnihil dilatato, apice nigro. Alae sub-hyalinae, nervis tenuibus, 3 et 4 parallelis, praeterea ut in *T. terricola* directi.

ARDOPTERA *irrorata*. In gramine loco paludoso ad Lyckeby d. 7 Junii, ad Margretetorp d. 21 Aug.

HILARA *niveipennis*. In foliis fruticum ad Alnaryd d. 15 Junii individua nonnulla legi.

— *tenella*. Locis umbrosis in foliis Coryli ad Esperöd d. 16—21 Julii, sat frequenter visa.

*HILARA *gracilipes*: pubescens, opaca; pedibus dilute flavescens, sat longe pilosis, tarsis nigro-fuscis; alis plus minusve fumatis, stigmatibus fuscis, area discoidali ovata, sub-triangulari; metatarsis anticis in utroque sexu simplicibus. ♂♀. Long. 3—3½, al. exp. 5½ millim.

Mas: gracilior, niger; oculis in fronte cohaerentibus; pleuris cinereis; halteribus nigro-fuscis, basi flavis; abdomine subtus pallido, ano reflexo; alis leviter fuscis.

Femina: robustior, nigro-fusca; oculis distantibus; pleuris testaceis; halteribus metatarsisque pallidis; abdomine subtus basi testaceo, ano acuminato; alis haud infuscatis.

In fruticibus ad Margretetorp d. 21, 22 Aug. sat frequenter visa. Femina ad Gusum Ostrogothia lecta, a Dom. P. F. WAHLBERG ad conferendum communicata.

Magnitudo *H. tenellae*. Caput semiglobosum, nigrum, opacum; haustello brevi, crasso, concolore basi sordide testaceo; oculis rotundatis, modice convexis, nigro-brunneis. Antennae breves, nigrae, articulo ultimo ovato-conico, stylo apicali brevi. Prothorax parce setulosus, in mare niger, subopacus, pleuris cinereis, in femina nigro-fuscus, pleuris testaceis. Halteres vel nigro-fusci, basi pallidi (♂) vel toti pallidi (♀). Abdomen aut nigrum, opacum, subtus pallidum, ano reflexo (♂) aut fusco-testaceum, subtus basi dilutius, ano acuminato (♀). Pedes elongati, graciles, dilute flavescens, sat longe, rigide pilosi; tarsis nigro-fuscis, metatarsis, praesertim in femina, dilutioribus. Alae vel leviter fuscae (♂) vel sub-hyalinae (♀); stigmatate longitudinaliter nigro-fusco; nervi furcati ramo superiore basi modice curvato.

HILARA *minuta*. In fruticibus ad Alnaryd d. 14 Junii individuum unicum legi.

EMPIS *volucris*. In foliis fruticum ad Kullen d. 18 Aug. specimina duo inveni.

RHAMPHOMYZA *rufipes*. Ad Lyckeby d. 6 Junii individuum unicum legi.

—— *laevipes*. In fruticibus ad Ålhem d. 26 Maj.

—— *costata*. In fruticibus ad Värnaby d. 29 Maj. specimen unicum femineum inveni.

HYDROPHORUS *notatus*. In gramine locis humidis ad Fågelsång d. 6 Aug. individua duo legi.

ORTHOBATES pallipes. In gramine locis arenosis ad Ljungby d. 3 et ad Degeberga d. 8—11 Julii, sat frequens.

—— *minutus*. In gramine locis aridis ad Degeberga d. 7—11 et ad Kåseberga d. 26, 27 Julii, parce.

**MEDETERUS armatus*. In gramine ad litora maris prope Lomma d. 12 et ad Kullen d. 16—19 Aug. sat frequens. A Dom. ZETTERSTEDT tantum ut Daniae incola indicatus.

**MEDETERUS pictipennis*: obscure olivaceus; fronte concolore; epistomate argenteo; antennis brevissimis, nigris; abdomine conico; pedibus lutescentibus, coxis anticis concoloribus, posterioribus cinereis; geniculis tarsisque apice dilute fuscis; tibiis parce spinulosis; alis fuscis, nervis distinctis, pone transversum macula subquadrata, albido-hyalina. ♀. Long. $1\frac{1}{2}$, al. exp. 4 millim.

In gramine loco humido ad Kullen d. 19 Aug. specimen unicum legi.

Species colore et signaturis alarum bene distincta. Caput antice visum sub-triangulare; fronte obscure olivacea, sub-opaca, parce nigro-setosa; epistomate modice angusto, argenteo; ore parum exserto. Antennae parvae, capite transverso fere duplo breviores, nigrae, apice breviter acutae, seta dorsali, elongata, nuda, nigra. Prothorax supra obscure olivaceus, sub-nitidus, parce nigro-setulosus, pectore schistaceo. Halteres flavi. Abdomen obscure olivaceum, parum nitidum, parce breviter pubescens. Pedes tenues, sordide lutescentes, coxis anticis concoloribus, posterioribus cum trochantaribus cinerascens; geniculis parum infuscatis;

tibiis posterioribus parce nigro-spinosis; tarsis omnibus extrorsum leviter infuscatis. Alae fuscanae, nervis distinctis, obscurioribus, transverso ordinario sub-infuscato, pone illum macula sat magna, sub-quadrata, albido-hyalina; tertio et quarto longitudinalibus apicem versus nonnihil divergentibus, in quarto pone transversum punctum rotundum, obsoletum, fuscum.

PORPHYROPS argentatus. In foliis fruticum ad Esperöd d. 14—16 Julii, parce.

— *vestitus*. In foliis fruticum et in gramine locis humidis ad Ljungby d. 4, 5 et ad Esperöd d. 13 20 Julii, passim.

— *bicolorellus*. In gramine locis umbrosis, humidis prope Kullen d. 17—20 Aug., sat frequens.

RHAPHIUM fascipes. In gramine locis humidis ad Kullen d. 17—20 Aug. parce.

THINOPHILUS maculicornis. In gramine ad litora maris prope Kullen d. 17—20 Aug. sat frequenter visus.

**THINOPHILUS versutus*: supra griseo-, subtus glaucescenti-aenescens, sub-opacus, fronte concolore; antennis nigris, subtus fulvis; alis cinereis; nervis: transverso leviter infuscato, quarto longitudinali recto, puncto obsoleto fusco notato; pedibus in utroque sexu simplicibus, nigricantibus, trochanteribus, femoribus apice, tibiis metatarsisque sordide flavidis.

Thinophilus versutus WALKER Ins. Britt. Dipt. I. 192. 3?
Mas: minor, epistomate modice lato; abdomine angustato, sub-cylindrico; ano rotundato, cauda minuta, inflexa, filis tenuibus appendiculata.
 Long. 2, al. exp. 4 millim.

Femina: robustior, epistomate latiore; abdomine apice parum angustato, sub-depresso, segmento

ultimo obtuso vel sub-truncato; ano simplici, Long. $2\frac{1}{2}$, al. exp. 5 millim.

In gramine locis humidis ad Ljungby d. 3, 4 Julii, parce, in litore maris ad Lomma d. 12, 13 et ad Kullen d. 16—19 Aug. frequentius legi.

Statura *Th. maculicorni* multo minor, pedibus obscurioribus, alis aliter signatis, segmento costae secundo primo vix dimidio longiore, nec multo longiore, nervis tertio et quarto parallelis, hoc omnino recto, non flexo a conspiciendis bene distinctus. Caput antice visum sub-triangulari, fronte griseo-aenescente, cinereo-sericea, parce nigro-setosa; epistomate glaucescente; palpis squamaeformibus proboscidem nigram ex maxima parte tegentibus; barba menti albida; oculis magnis, sub-ovatis, modice convexis, nigris. Antennae nigricantes, subtus plus minusve late testaceae, seta mox ante apicem inserta, tenui, nigro-fusca. Prothorax supra griseo-olivaceus, opacus, parce setulosus, lineolis duabus, tenuibus, approximatis, obscurioribus insignitus; pectore glauco. Scutellum griseo-olivaceum, opacum. Abdomen obscure aenescens, parce breviter setulosum. Pedes mediocres, in utroque sexu simplices, nigricantes, trochantaribus, femoribus apice, tibiis metatarsisque sordide flavidis; tibiis anticis parcius, posterioribus crebrius nigro-spinulosis. Halteres albi. Alae sordide-hyalinae, nervis obscuris, transverso ordinario a margine distante, leviter infuscato, quarto longitudinali pone transversum recto, ante medium puncto parvo, obsoleto, fusco notato, cum tertio paralleliter ducto; segmento costae secundo primo vix dimidio longiore. Squamae parvae, pallidae.

CHRYSOTUS molliculus. In foliis Coryli ad Esperöd d. 14—18 Julii parce.

- PSILOPUS contristans*. In fruticibus ad Ljungby d. 3, 4 Julii, parce.
- SYBISTROMA patellata*. In foliis Alni ad Esperöd d. 18 Julii specimen unicum legi.
- AMMOBATES notatus*. In gramine ad litora maris prope Bröms d. 1 Junii, parce.
- DOLICHOPUS notatus*. In gramine ad litora maris prope Kullen d. 17—19 Aug. parce.
- *cinctus*. In gramine locis humidis ad Ljungby d. 3, 4 Julii, passim.
- *migrans*. In fruticibus ad Degeberga d. 6—10 et ad Kåseberga d. 26—28 Julii, rarior.
- *claviger*. In fruticibus ad Degeberga d. 8—10 et ad Esperöd d. 16 Julii individua nonnulla legi.
- *pictus*. In gramine ad litora maris prope Esperöd d. 17 Julii specimen unicum inveni.
- *litorellus*. In gramine locis humidis non procul a litora maris ad Lomma d. 12, 13 Aug., sat frequens.
- *Wahlbergi*. In fruticibus locis umbrosis ad Kullen d. 17—20 Aug., rarior.
- **DOLICHOPUS Bohemani*. WAHLB. Vet. Akad. Öfvers. 1851, p. 302. 68—69. In fruticibus Pini ad Degeberga d. 7—11 Julii, parce legi.
- *nigripennis*. In fruticibus locis umbrosis ad Lyckeby d. 19—21, ad Ronneby d. 25, 26 Junii parce, ad Degeberga, Esperöd, Kåseberga, Sjöbo mense Julio et ad Kullen d. 17—20 Aug. frequenter visus.
- *Chaerophylli*. In floribus Pimpinellae Saxifragae ad Lackalänga d. 5 Aug., sat frequens.

DOLICHOPUS cupreus. In fruticibus ad Värnaby d. 29 Maj. individuum unicum inveni.

**DOLICHOPUS misellus*: obscure aeneus, sub-nitidus; fronte chalybea; epistomate sub-argenteo, infra antenas leviter impresso; antennis parvis, nigris, seta elongata; ventre pallido; palpis, halteribus pedibusque flavis, coxis posterioribus cinereis, tarsis apicem versus dilute fuscis; alis cinereis, nervis: longitudinalibus quarto in summo apice excurrente tertioque rectis, parallelis, transverso recto, fere in medio alae sito. ♀. Long. $1\frac{1}{2}$, al. exp. 3 millim.

ZETT: Dipt. Scandin. II. p. 587. sub *D. gratioso* in Observ. forte memoratus.

In foliis Coryli ad Fågelsång d. 7 Aug. individuum unicum feminineum legi.

Parvus. *Dolich. gratioso* proximus, minor, coxis posterioribus cinereis ab illo mox distinctus. Caput antice visum sub-triangulare; fronte chalybea, nitida, setis raris, longis, nigris obsita; epistomate lato, albo, infra antenas leviter impresso; palpis parvis, squamaeformibus, flavescentibus, proboscidem nigram ad partem tegentibus; oculis ovatis, modice convexis, nigro-brunneis, ciliis posterioribus brevibus, albidis. Antennae parvae, nigrae, seta capite transverso dimidio longiore, tenui, subtilissime pubescente. Prothorax supra obscure aeneus, sub-nitidus, parce, longe nigro-setulosus, subtus cinereus. Halteres dilute flavi. Abdomen obscure aeneo-cupreum, sub-nitidum, breviter nigro-pilosulum; ventre pallido, apice obtuso. Pedes dilute flavescentes, vix pubescentes, coxis posterioribus cinereis; tibiis extus setulis nonnullis brevibus fuscis obsitis; tarsis pallidis, apicem versus leviter infuscatis. Alae cinerae, nervo transverso recto, fere in medio sito, nervis longitudinalibus quarto

in summo apice excurrente tertioque rectis, parallelis.

DOLICHOPUS quadri-fasciatus. In fruticibus ad Lyckeby d. 19 – 22 et ad Ronneby d. 25, 26 Junii; parce.

CHRYSOTOXUM intermedium. In floribus Umbellatarum ad Alnaryd d. 14 Junii, rarior.

SERICOMYIA bombiformis. In floribus Scabiosae ad Sjöbo d. 29, 30 Julii, rarior.

——— *mussitans*. In floribus ad Kullen d. 19 Aug. specimen unicum legi.

SYRPHUS cimbiciformis. In floribus Dauci ad Silfåkra d. 2 Aug. individuum masculinum inveni.

**SCAeva curvipes*: prothorace obscure aeneo, nitido; scutello aenescenti-ferrugineo: abdomine atro, fasciis quatuor flavis, tribus anticis inaeque interruptis; fronte epistomateque aeneis, hoc tuberculo parum elevato, ferrugineo; antennis pedibusque flavis; coxis femoribusque basi in ♂ nigris; tibiis posticis apicem versus inflexis, pone medium fusco-annulatis; alis cinereis. ♂. Long. 7½, al. exp. 14 millim.

In floribus Salicis ad Värnaby d. 29 Maj. specimen unicum inveni.

Primo intuitu *S. decorae* simillima, nonnihil minor, epistomate scutelloque obscurioribus, alis leviter infuscatibus, tibiis posticis apicem versus inflexis, ante apicem fusco-annulatis, ab illa distincta. Caput rotundatum, antice convexum; fronte aenea, sub-nitida, dense fusco-pilosa; epistomate aeneo, breviter pubescente, infra antennas sordide testaceo, tuberculo medio quam in *S. decora* minus elevato, ferrugineo; oculis magnis, ovatis, obscure brunneis, in fronte arcte cohaerentibus. Antennae sordide flavescentes, seta brevi, fusca. Prothorax

obscure aeneus, nitidus, dense cinereo-pilosus. Scutellum aeneum, nitidum, apice aenescenti-ferrugineum. Halteres sordide flavescentes. Abdomen nigrum, sub-opacum, parcius, breviter pilosum, maculis primi paris sub-trigonis, late distantibus, secundi et tertii paris transversis, latiusculis, sub-quadratis, anguste remotis, fascia quarta angusta, integra, obsoleta, flavidis; ano nigro. Pedes cum trochanteribus flavi; femoribus dense pilosis, anterioribus basi anguste, posticis fere ad medium coxisque omnibus nigris; tibiis posticis apicem versus inflexis, pone medium fusco-annulatis, metatarsis posticis incrassatis. Alae cinereae, stigmate fusco, nervis ut in *S. decora*.

SCAEVA *Rosarum*. In graminosis locis humidis ad Bröms d. 1 Junii et ad Esperöd d. 16—19 Julii, parce.

PLEA *annulata*. In floribus ad Wörnaby d. 28 Maj, parce.

MILESIA *fallax*. In floribus Padi ad Alnaryd d. 12—15 Junii, passim.

EUMERUS *Sabulonum*. In floribus campis arenosis ad Ljungby d. 3—5, Degeberga d. 7—11, Esperöd d. 15—22, Kåseberga d. 24—27, Sjöbo d. 30, 31 Julii et ad Käflinge d. 5 Aug., frequenter visus.

TROPIDIA *milesiformis*. In floribus Dauci ad Silfåkra d. 2 Aug. specimen unicum inveni.

SPHEGINA *clunipes*. In lucis, ad Esperöd d. 16—18 Julii individua nonnulla legi.

PLATYPEZA *vittata*. In Fagetis ad Sjöbo d. 29 Julii.

CALLOMYZA *speciosa*. In fruticibus locis umbrosis ad Alnaryd d. 14 Junii.

CONOPS *rufipes*. In floribus Achilleae Millefolii ad Lackalånga d. 5 Aug. individuum unicum inveni.

MYOPA variegata. In campis arenosis ad Esperöd d. 15—20 et ad Kåseberga d. 26—28 Julii, rarior.

PIPUNCULUS auctus. In foliis fruticum ad Esperöd d. 17 Julii, rarior.

— *ater*. In Fagetis ad Degeberga d. 9 Julii specimen unicum legi.

**TACHINA frontata*: (24—25) oblonga, grisea; capite argenteo; fronte sub-prominula, cinerea, vitta sat lata nigra; abdomine griseo, segmentis apice nigris, lateribus ad basin ferrugineis; alis basi flavidis, nervis: auxiliari et longitudinalibus 3 et 4 setulosis; antennis parum elongatis, nigris, extrorsum haud latioribus, seta ad medium modice incrassata; vibrissis nullis; pedibus nigris. ♀. Long. 8, al. exp. 12 millim.

In fruticibus ad Kullaberg d. 16 Aug. i di-
viduum unicum legi.

T. plebeja magnitudine aequalis, aliter colorata, abdomine magis ovato, non cylindrico. Frons sub-prominens, lata, cinerea, vitta media nigra, serie setarum utrinque duplici, per setas tres infra antennis simpliciter descendente. Epistoma argenteum, inferne vibrissis 2 vel 3. Palpi fusco-testacei. Oculi ovati, parum convexi, nigro-brunnei, nudi. Antennae epistomate nonnihil breviores, nigrae, articulo primo brevissimo, secundo duplo longiore, tertio antecedente fere triplo longiore, apicem versus haud dilatato, apice late rotundato; seta sat valida, vix ad medium modice incrassata. Prothorax griseus, longe, parce nigro-setosus, lineolis quatuor tenuibus, obsoletis, nigro-fuscis, exterioribus medio interruptis. Abdomen griseum, segmento primo brevi, inermi, immaculato, reliquis apice obsolete nigro-marginatis, parce, longe setosis, tribus primis lateribus sat late sed obsolete rufo-

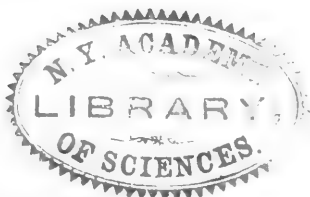
testaceis Squamae albissimae. Pedes nigri, parce inaequaliter setosi. Alae hyalinae, basi pallidae, nervis ut in *T. plebeja* directis, sed angulo nervi quarti magis obtuse arcuato; auxiliario et longitudinali quarto basi parce tertioque fere ad medium setulosis; costa ultra medium setosa, spinula distincta.

TACHINA *sordid squama*. In fruticibus ad Ronneby d. 26 Junii marem et feminam inveni.

*TACHINA *maculiventris*: (36—37.) ovata, nigra; capite cinereo; fronte non prominente, grisea, vitta lata, fusco-ferruginea; antennis longitudine epistomatis, latissimis, basi rufo-testaceis, seta tri-articulata, apice acuminata; prothorace cano, obsolete nigro-quadrivittato; abdomine subtus toto, supra maculis utrinque binis, femoribus basi tibiisque rufo-testaceis; alis hyalinis, nervo tertio longitudinali basi parce setuloso; vibrissis nullis. ♀. Long. $4\frac{1}{2}$, al. exp. 7 millim.

In foliis Fagi loco umbroso ad Degeberga d. 10 Julii individuum unicum legi.

T. pilipenni vix major. Caput cinereum; fronte haud prominula, lata, medio vitta lata fusco-ferruginea, serie setarum tenuium utrinque duplici; vertice setis duabus longis instructo; epistomate cinereo; vibrissis nullis; palpis fusco-testaceis; oculis ovatis, parum convexis, nigro-brunneis. Antennae longitudine fere epistomatis, latissimae, rufo-testaceae; articulo ultimo secundo fere triplo longiore, illo extrorsum nigro, nonnihil ampliato, apice truncato, intus leviter rotundato, seta mediocri, tri-articulata, articulo primo brevi, ultimo acuminato. Prothorax cinereus, vittis quatuor angustis, nigris notatus. Scutellum cinereum, apice summo rufescente. Squamae sordide albae. Abdomen ovatum, nigrum, nitidum, parce cinereo-

variegatum, parce nigro-setosum, segmento primo tamen inermi, secundo utrinque macula laterali, mediocri, sub-triangulari, tertio macula itidem laterali parva ventreque toto rufo-testaceis. Pedes nigri, setulosi; femoribus basi tibiisque totis rufo-testaceis. Alae latiusculae, albido-hyalinae, nervo longitudinali tertio basi parce setuloso, transverso ordinario recto, medio areae inserto, longitudinali quarto angulato, ad costam curvato; area ultima occlusa; spinula costae minuta.

**TACHINA goniaeformis*: (43—44) oblonga, cinerea; antennis longissimis, linearibus, seta tri-articulata, fere ad apicem incrassata; prothoracis vittis quatuor, abdominis fasciis totidem pedibusque nigris; capite buccato, argenteo; fronte latissima, vitta lata nigricante; palpis flavis; scutelli apice rufo; alis inermibus, basi sub-albidis, nervis transversis: ordinario inflexo, apicali sub-recto, ante apicem alae excurrente; area occlusa, breviter petiolata; vibrissis sub-continuis Long. 10, al. exp. 18 millim.

Tachina goniaeformis MEIG. Zweifl. Ins. IV. 416. 307. — Zett. Dipt. Scandin. III. 1051. observ.

Baumhaueria goniaeformis MEIG. Zweifl. Ins. VII. p. 251. 1.

Specimen unicum pupa Scanensi exclusum.

TACHINA incana. In fruticibus ad Degeberga d. 6—11 Julii individua duo legi.

— *incurva*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—9 Julii specimina nonnulla inveni.

— *nigrina*. In foliis fruticum ad Kullen d. 17 Aug. individuum unicum legi.

— *pectinata*. In campis arenosis ad Degeberga d. 10 Julii, rarissime.

— *lucida*. In fruticibus ad Degeberga d. 9 Julii specimen unicum inveni.

- MILTOGRAMMA** *griseola*. In campis arenosis ad Degeberga d. 7—11 Julii individua duo legi.
- WAHLBERGIA** *melanura*. In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii specimina duo inveni.
- CINOCHIRA** *atra*. In gramine locis humidis ad Lyckeby d. 7 Junii, ravior.
- DEXIA** *melanoptera*. In fruticibus locis umbrosis ad Alnaryd d. 11 Junii, parce.
- *minima*. In gramine locis umbrosis ad Lyckeby d. 6 Junii, parce.
- DIALYTA** *erinacea*. In gramine locis humidis, umbrosis ad Ljungby d. 4, 5 Julii, passim.
- ARICIA** *globuliventris*: In fruticibus ad Kullen d. 18 Aug. individuum unicum legi.
- ANTHOMYZA** *signata*. In fruticibus et floribus Umbellatarum ad Kullen d. 16—20 Aug. parce.
- *laeta*. In succo stillante arborum et in truncis ad Ronneby d. 25, 26 Junii, passim.
- *nigricolor*. In fruticibus ad Lyckeby d. 19 Junii et ad Degeberga d. 9 Julii.
- *nigrimana*. In floribus Umbellatarum ad Lyckeby d. 19—21 Junii, parce.
- *magnicornis*. In foliis Coryli ad Lyckeby d. 18—20 Junii individua nonnulla legi.
- *viduata*. *Mas*: oblongus; capite argenteo; oculis sub-cohaerentibus; pedibus anticis totis tarsisque omnibus nigris; femoribus intermediis subtus extrorsum dense, rigide nigro-setosis; abdomine oblongo-triangulari, depresso, longius nigro-setoso, ano apice leviter emarginato.
- Locis umbrosis ad Esperöd d. 14—17 individua quinque inveni. *Mares* in ar-

borum umbra choreas ducunt, capti
difficiles.

ANTHOMYZA *dealbata*. In arena volatili ad Kåseberga
d. 26—28 Julii sat frequenter visa.

—— *litoralis*. In gramine locis aridis ad Kåse-
berga d. 25—27 Julii, parce.

LEPTOPA *filiformis*. In fruticibus loco paludoso et
umbroso ad Ålhem d. 24 Maj. et ad Espe-
röd d. 19 Julii.

*EPHYDRA *planiceps*. griseo-flavicans, opaca; abdo-
mine ovato, fusco-brunneo, nitidiusculo, margi-
nibus segmentorum apiceque albidis; epistomate
grisescente, depresso-planiusculo, declivi, foveo-
lato-impreso, apice sub-porrecto, setuloso; an-
tennis nigris, seta nudiuscula; alis basi albido-
hyalinis, sub-fuscanis, disco et margine interiore
albo-guttatis, guttis ad costam altera quadrata
et pone transversum ordinarium altera majori-
bus; segmento costae secundo quadruplam tertii
longitudinem sub-aequante. ♂♀. Long. al. $1\frac{1}{2}$ al.
exp. 3 millim. (STENH.)

In fossis pro asservatione Solani tuberosi ad
Sjöbo d. 28, 29 Julii individua plura legi.

EPHYDRA *contaminata*. In gramine locis humidis
ad Sjöbo d. 28 Julii et ad Silfåkra d. 2
Aug., parce.

NOTIPHILA *femorata*. In gramine locis umbrosis ad
Degeberga d. 8—10 Julii, parce.

*PSILOPA (CLASIOPA) *globifera*: glauca; vertice dor-
soque prothoracis et scutelli flavescenti-griseis;
epistomate dupla antennarum longitudine, infer-
ne parum dilatato, albicante, superne tenuiter,
acute carinato, infra medium uni-tuberculato,
tuberculo nigro, nitido, infra tuberculum abbre-
viato, vibrissis tribus; antennis, tibiis tarsisque
flavo-testaceis; alis obtusis, albidis, nervo quarto

(pone transversum) versus apicem ad tertium approximato, segmento costae secundo duplam fere tertii longitudinem aequante. ♂♀. Long. 2—2½, al. exp. 4—5 millim. (STENH.)

Ad litora maris in arena, prope Mölle non procul a Kullaberg, d. 17—20 Aug. a filio meo E. H. G. BOHEMAN detecta.

DISCOMYZA *incurva*. In foliis fruticum ad Alnaryd d. 13 Junii individuum unicum legi.

CORDYLURA *ustulata*. In foliis Betulae albae ad Ålhem d. 26 Maj. specimen unicum inveni.

— *planiceps*. In gramine loco paludoso ad Ålhem d. 27 Maj. feminam legi.

— *pilosa*. In gramine locis humidis ad Espe-röd d. 16 Julii individuum unicum legi.

*SCIOMYZA *brevipennis*: atra, nitida, capite concolore; antennis, pleuris pedibusque flavis; femoribus posticis apice, pedibusque anticis atris, femorum basi flava, tarsorumque articulo penultimo fusciscentis et ultimo albo; halteribus nigris; alis brevibus, angustis, valde infuscatis. ♂♀. Long. 4, al. exp. 5½ millim.

Sciomyza brevipennis ZETT. Dipt. Scand. V. 2102. 13. VIII. 3338. 13. — Loew. Stett. Ent. Zeit. 1850. 339. 3.

In gramine locis humidis ad Lyckeby d. 19 et ad Ronneby d. 26 Junii individua 3 legi. Bre-viter nec alte saltat. In Ostrogothia prope Wad-stena a Dom. HOLMGREN etiam lecta mihi bene-vole communicata. A Dom. ZETTERSTEDT in Dipt. Scand. ut Daniae incola tantum allata.

SCIOMYZA *fumipennis*. In gramine locis umbrosis ad Ronneby d. 25—27 Junii, passim,

TETANOCERA *marginata*. In gramine locis humidis ad Kullen d. 16—20 Aug. passim.

TETANOPS *myopina*. In campis arenosis et in litore marino ad Norje d. 1, Ljungby d. 3—5

- et ad Kåseberga d. 25—27 Julii frequenter visa.
- TEPHRITIS** *lucida*. In foliis fruticum ad Lyckeby d. 6, 7 Junii, passim.
- *marginata*. In gramine ad Kullen d. 16—18 Aug. individua nonnulla legi.
- *rotundiventris*. In gramine ad Esperöd d. 20 Julii specimen unicum inveni.
- *corniculata*. In foliis fruticum ad Fågelång d. 6, ad Kullen d. 15—18 et ad Margretetorp d. 21 Aug., passim.
- *irrorata*. In gramine locis arenosis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii, rarior.
- SEPSIS** *lucida*. Ad Lomma in gramine d. 12, 13 Aug. specimina nonnulla legi.
- LISSA** *loxocerina*. In foliis fruticum ad Esperöd d. 16—20 Julii, parce.
- SAPROMYZA** *tibialis*. In foliis fruticum ad Ljungby d. 4, 5 et ad Degeberga d. 7—10 Julii, parce.
- *plumicornis*. In gramine locis aridis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii, rarior.
- *rivosa*. In foliis fruticum ad Degeberga d. 8—10, ad Esperöd d. 13—21, ad Kåseberga d. 27 Julii et ad Kullen d. 16—20 Aug., passim.
- *interstincta*. In foliis Fagi ad Alnaryd d. 15—18, ad Ronneby d. 26 Junii et ad Ljungby d. 4 Julii, passim visa.
- *basalis*. In fruticibus ad Degeberga d. 10 Julii individuum unicum legi.
- LOXOCERA** *sylvatica*. In gramine loco paludoso ad Ronneby d. 26 Julii semel legi.
- CHYLIZA** *annulipes*. In foliis fruticum ad Alnaryd d. 14 Junii specimen unicum inveni.

- CALOBAEA bifasciella*. In gramine loco humido ad Esperöd individuum unicum legi.
- HELOMYZA fuscinervis*. In Scania ad Degeberga d. 27 Julii semel a me capta.
- PIOPHIA scutellaris*. In gramine ad Kåseberga individua duo inveni.
- DROSOPHILA variegata*. In succo stillante arborum ad Asarum d. 29, 30 Julii, parce.
- *annulata*. In succo stillante Quercus ad Asarum d. 29, 30 Junii, ad Esperöd d. 13—21 Julii, passim
- *albo-guttata*. In succo stillante Quercus et Ulmi ad Esperöd d. 13—21 Julii specimina nonnulla legi.
- **ASTEIA concinna*. In gramine locis arenosis ad Kåseberga d. 26, 27 Julii individua quatuor inveni. A Dom. ZETTERSTEDT ut Daniae incola allata.
- OSCINIS longicornis*. Locis arenosis in gramine ad Kåseberga d. 26, 27 Julii sat frequenter visa.
- MADIZA laevigata*. In gramine ad Aluaryd d. 14 Junii semel a me capta.
- MACROCHIRA flava*. In gramine loco umbroso ad Lyckeby d. 18 Junii individuum unicum legi.
- AULACIGASTER rufitarsis*. In succo stillante Quercus ad Esperöd d. 14—20 Julii, parce.
- LONCHOPTERA palustris*. In gramine locis humidis umbrosis ad Sjöbo d. 29 Julii, rarior.
- **LONCHOPTERA fuscipennis*: fronte prothoraceque fuscocinerascentibus; epistomate, pleuris scutelloque brunnescenti-cinereis; halteribus pedibusque sordide flavescens; abdomine obscuro, segmentis apice anguste et ano pallidis; alis fuscis. ♂. Long. 3½, al. exp. 6 millim.

In gramine loco umbroso humido ad Margretetorp d. 22 Aug. individuum unicum legi.

A reliquis hujus generis capite obscuro et alis fuscis mox distincta. Caput rotundatum, modice convexum, sub-opacum; fronte fusco-cinerea, parce, longe setosa; epistomate brunnescenti-cinereo, setis mystacinis et oris nigris, barba vero mentis et occipitis tenui pallida; proboscide modice exserto, nigro; oculis rotundatis, convexis, brunneis. Antennae parvae, apice obtusae cum seta nigrae. Prothorax fusco-cinereus, sub-opacus, setis ordinariis nigris; pleuris brunnescenti-cinereis. Scutellum fusco-testaceum, medio leviter infuscatum. Metathorax fusco-cinereus. Halteres sordide flavescentes. Abdomen fuscum, sub-opacum, parce, breviter nigro-setulosum, segmentis apice tenuiter anoque, pallide testaceis. Pedes cum coxis sordide flavi; femoribus tibiisque parcissime nigro-spinosis; tibiis posticis apicem versus leviter incrassatis. Alae fuscae, costa basi breviter setulosa, spinula nulla.

PHYTOMYZA abdominalis. In gramine locis umbrosis ad Ronneby d. 25, 26 Junii individua nonnulla inveni.

— *elegans*. In gramine locis umbrosis ad Esperöd d. 13—20 Julii, rarior.

TRINEURA dimidiata. In fruticibus ad Wörnaby d. 28 Maj. specimen unicum legi.

— *humeralis*. In foliis fruticum ad Lyckeby d. 18 Junii semel inveni.

**TRINEURA fulviventris*: nigra, sub-nitida; antennis subtus, palpis abdomineque fulvis, hoc basi maculaque parva rotunda segmenti secundi, nigris; pedibus anticis fusco-testaceis, posterioribus fuscis, femoribus basi apiceque dilutioribus; halteribus testaceis

testaceis, clava nigro-fusca; alis cinereo-hyalinis, nervo auxiliari ad medium costae extenso, costa dense mediocriter ciliata. ♀. Long. $4\frac{3}{4}$, al. exp. 8 millim.

In foliis Coryli locis umbrosis ad Ronneby d. 26 Junii individuum unicum legi. Ad Gusum Ostrogothiae Dom. P. F. WAHLBERG.

E majoribus. *T. abdominali* proxima, aliter colorata. Caput nigrum, sub-nitidum; fronte fortiter setosa; palpis magnis, latis, fulvis, subtus parce nigro-setosis; proboscide fusco-testacea; oculis sat magnis, modice convexis, nigro-brunneis. Antennae breves, nigro-fuscae, subtus sordide fulvae. Prothorax niger, parum nitidus, ad latera parce setulosus. Abdomen ovatum, nudum, fulvum, segmento primo nigricante, secundo medio macula mediocri, rotunda, nigro-fusca; apice acuto, pubescente. Halteres obscure fusci, basi flavo-testacei. Pedes antici toti fusco-testacei, femoribus basi supra leviter infuscatis, tibiis infra basin uni-spinosis, apice calcaratis, intermedii ad basin bi-spinosi, apice calcare unico instructi, postici extus bi-spinulosi, apice tri-calcarati; femoribus posticis sat late compressis, subtus breviter setulosis. Alae cinereo-hyalinae. Nervi: costalis ad medium costae productus, sat dense mediocriter ciliatus, auxiliaris apice furcatus, secundarius ab auxiliari aperte remotus et longe ultra ejus medium extensus, hi omnes crassiusculi, brunnei; primus longitudinalis leviter arcuatus, nonnihil ante apicem alae in costa excurrentis.

TRINEURA *flavicoxa*. In fruticibus ad Esperöd d. 20 Julii semel a me lecta.

TRINEURA *interrupta*. In graminosis umbrosis humidis ad Esperöd d. 14—20 Julii, parce.

— *fasciata*. In foliis fruticum ad Sjöbo d. 28 Julii, rarior.

CTENOPHORA *ruficornis*. Locis umbrosis ad Ronneby d. 26 Junii, rarior.

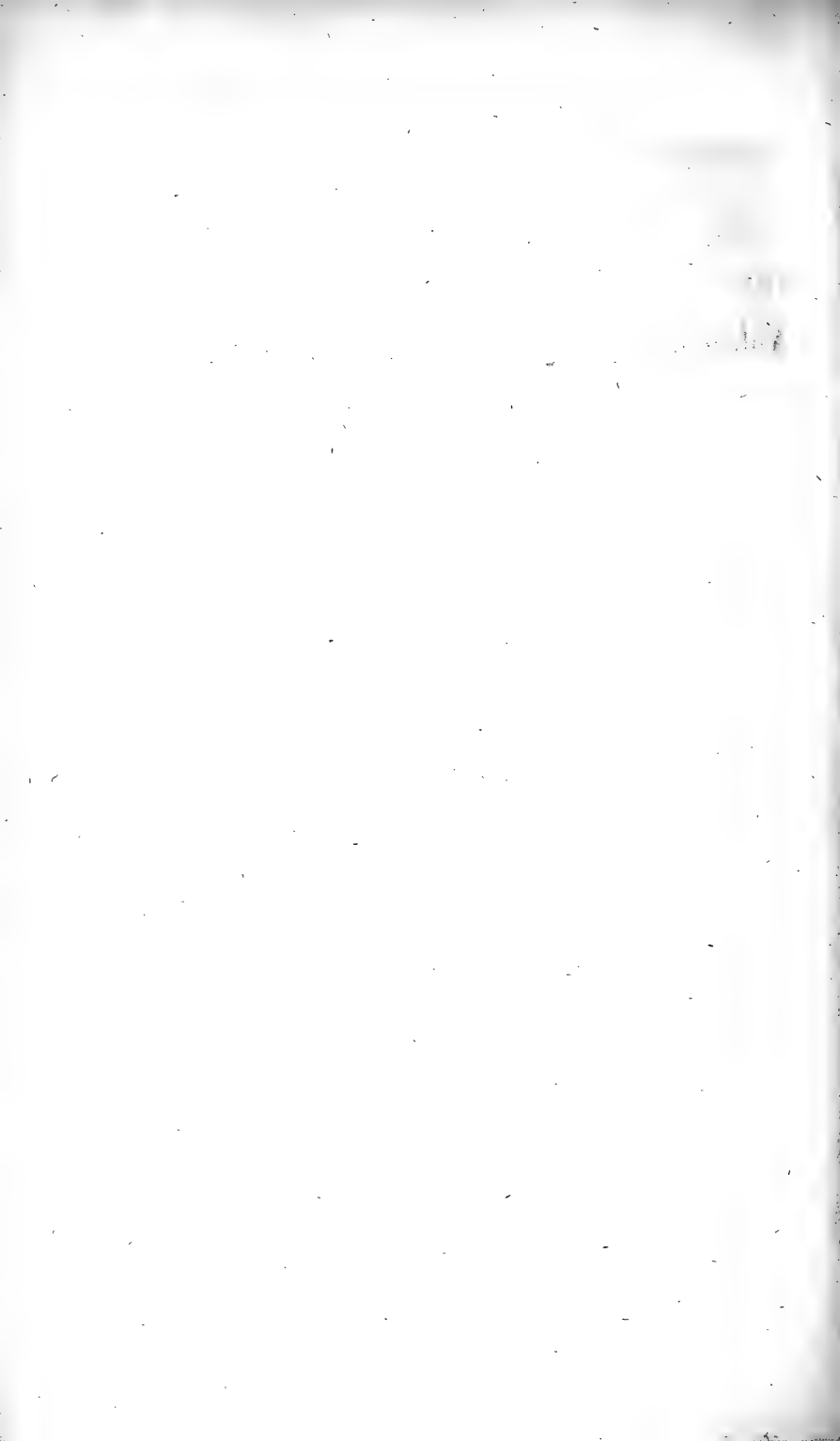
Anteckningar vid de Skandinaviska Växterna
i LINNÉS Herbarium

AF

C. HARTMAN.

(Fortsättn. fr. K. V. A. Handl. 1849).

Inlemnad den 9 Mars 1852.

PENTANDRIA.

180. MYOSOTIS.

- (1) *scorpioides* 1 (manu propria; atque in pagina plagulæ postica:) *Hispania* 141 *Loefl.*

Facies hujus speciminis atque characteres, in primis calyx apertus uncinato-pilosus pedicellos arcuate patentes æquans, cum *M. hispida* *Schlecht.* optime congruunt.

- (2) (Sine nomine; manu Linnæi tantum:) *K*, 1 (quæ, hac plagula præcedenti etiam affixa, idem valent ac si verbosius scripsisset Linnæus nomen *scorpioides* atque locum Americæ, ubi plantam collegerit *Kalmius*).

Ceteris characteribus ad *M. arvensem* *Auctt. Recent.* proxime accedens, præsens tamen specimen ab illa differt calyce permagno (duas fere lin. longo), cauleque robusto ramosissimo, neque minus a speciebus omnibus Scandinavicis calyce setis hamosis albidis densissime vestito.

- (3) *Myosotis folior. apicibus callosis* *Gmelin* (manu propr., sed in pagina postica synonymi loco adscriptum; in antica tantum numerus:) 1 (qui, simul cum synonymo citato atque plagula præcedentibus affixa, probat, hæc etiam specimina sensu Linnæi ad *M. scorpioidem* ejus pertinuisse).

Specimina quattuor heic asservata, quod ad faciem notasque attinet, omnia sunt ejusdem speciei, *M. palustris* *Recentior*, cujus formam principalem calyce cauleque adpresse

pilosiusculis duo specimina, primum et quartum, sistunt; dum specimina duo, in medio posita, calyce cauleque patenter ramis vero adpresse pilosis ad formam, quæ *M. palustris* α *scorpioides* Hartm. *Fl. Scand.*, pertinere videntur.

(4) (Sine nomine; manu propr. tantum:) 1, β.

Hæc forma corollis solito majoribus, calycibus adpresse sparseque pilosis pedunculis duplo brevioribus, foliis glabriusculis, ramis caule patentius pilosis, omnino eadem est ac *M. pal.* var. *laxiflora* Hartm. l. c.

182. ANCHUSA.

(1) *officinalis* (manu propr. æque ac locus:) *Algir.*

Nomen citatum a Smithio in *angustifoliam* est commutatum, idque merito, quum specimen cum *Anchusa officinali*, qualis in scriptis Linnæanis traditur, minime conveniat, sed potius ad *angustifoliam* pertineat, quod simul cum loco peregrino, atque specimine plagulæ sequentis, aperte indicat, specimina hoc loco casu quodam esse permutata.

(2) *angustifolia* 2 (manu propr.; postea a Smithio additum:) *Sp. Pl. ed. 2?* — *A. officinalis* *Lehm. Asp. V. 1. 246* (alioque loco:) *vera officinalis* *Sp. Pl. ed. 1.*

Ut in plagula priore pro *officinali angustifoliam*, sic heic pro *angustifolia officinalem* veram, quod ad faciem totam omnesque notas attinet, invenimus.

185. SYMPHYTUM.

(1) *officinale* 1 (manu propr.)

Etsi loco careat hoc specimen verisimile est prope Upsaliam lectum, ubi, ut constat,

S. orientale vulgatiore est species, ad quam hoc etiam specimen clare pertinet, quum folia sint omnia ovato-lanceolata, acuminata, superiora semidecurrentia, inferiora sessilia haud decurrentia (infima vero petiolata desunt), et nervi foliorum cum caule quam in *officinali* multo hirsutiores. Præterea laciniae calycis lanceolatae sunt tubo corollae violaceae breviores, stylus corollam excedens.

198. PRIMULA.

- (1) *veris* 1 (manu propr.)

Hæc magnitudine quidem *P. elatioris*, ex characteribus tamen est *P. veris* Auctt., quantum in specimine haud bene conservato videri potest, cujus corollae sunt totae contortae ita ut forma magnitudove earum non possit discerni.

- (2) (Sine nomine, sed antecedenti affixa plagula; manu propr. tantum:) 1.

Optima *P. veris* Lin. et Auctt. Recent. est.

- (5) *Primula* (manu propr., sine nomine specif.; in pagina autem plagulae altera:) *Primula veris pallidi flore elatior* T: — *Primula veris major* Dod. — *Verbasculum pratense vel sylvaticum inodorum* CB.

Specimen quidem valde maucum est, caule foliisque carens, flores autem omnino sunt *P. elatioris* Auctt., quam etiam synonyma citata, a Linnæo ipso addita, respiciunt.

- (6) *Primula vulgaris* (a manu aliena in suo chartae segmento; nihil est a Linnæo adscriptum).

Eadem est species ac prior.

221. CAMPANULA.

- (4) (Absque nomine; manu propr. tantum:) 3 γ (quod ad *rotundifol.* var. γ Spec. Plant. certissime delegat; supra vero a manu aliena additum:) 2 β (verisimile opus aliquod aliud Botanicum spectat, quum plagula sit præcedenti, ubi *C. rotundifolia* asservatur, affixa, nec fieri possit, quin specimina præsentia ad *pullam*, quæ sub num. 2 in Sp. Pl. recipitur, pertineant, a qua quam maxime differunt.)

Specimina tria juniora, nondum florescentia, humilia sunt, vix 5-uncialia; folia radicalia cordato-reniformia, folia caul. pauca infima sublauceolato-lineararia, cetera densissime coarctata, angustissime lineararia (vix lineam dimid. lata), sesquiuncialia; gemmæ floriferæ complures. Quæ pleraque cum descriptionibus in Fl. Suec. et Fl. Lapp. 84 datis optime conveniunt, ex quo, autographo supra relato addito, nullum est dubium, quin hæc sit ea *C. rotundifoliæ* forma, quam e Gotlandia et Alpibus Lapponicis retulit Linnæus, eademque, quam sub nomine β *linifol.* recipit Wahlenb. in Fl. Suec. Ex supra dictis patet, præsentem nihilo, nisi foliis caulinis solito magis angustis et coarctatis, a forma vulgatissima differre, etiamsi facies ipsa diversa atque in speciminibus, primum inventis, absentia foliorum radicalium, forsitan quoque auctoritas Bauhini, Linnæum facile primo induxerint, ut dubitaret, utrum distincta esset species, an varietas.

- (7) *Rapunculus* 5 (manu propr. æque ac locus sub uno specim.:) *Algér.*

Specimina omnia vix dubie externa atque a *Camp. Rapunculo*, etsi ad faciem haud dis-

similia sint, plane diversa; priora duo caule foliisque ubique hirsutis, calyce glanduloso-piloso, posteriora duo calyce verrucoso. Quæ probare videntur, hæc specimina ob faciem fere solam primo intuitu esse pro vera *C. Rapunculo* habita, quæ tunc temporis nondum erat in Suecia reperta. Omnibus pars caulis inferior atque radix desunt.

- (10) *rapunculoides* 14 (manu propr.; atque in pagina plagulæ altera:) *Locus Nericia, parœcia Hidinge.* (Smithius prope specimen addidit:) *pubescentia caulis foliorum reflexa — grows at Blair in Scotland — Mr Fenso. Skrimshire.*

Omnino est *C. rapunculoides* vera et Auctt. Rec.; hoc loco mentio ejus facta est, quia in Linnæi Flora Suec. non recepta est. In Appendice vero hujus libri, sua manu scripta, Linnæus ipse adnotavit:) *Campanula rapunculoides — Nericia, Hallandia, Uplandia — Filius.*

- (11) *Campanula rapunculoides* (manu propr., quod tamen nomen a Smithio est deletum, qui pro eo scripsit:) *Bononiensis? Mr Davall — C. nova species Pallas, H. B. (i. e. Herbarium Banksii).*

A priore ideoque etiam a vera *C. rapunculoide* plane diversa non modo ob flores minutos, folia sessilia cordato-ovata, subtus villosa aliasque notas sed ob totam etiam faciem, quibus omnibus ad *C. bononiensem* re vera propius accedit.

- (12) *rapunculoides* (m. propr.; postea a Sm. additum:) ? (atque manu demum aliena:) *species nova? radix repens D. G.*

Neque hæc est ad *C. rapunculoidem* referenda, cujus quidem faciem habet ex parte

superiore et quod ad flores attinet, sed foliis differt omnibus petiolatis, ovato-lanceolatis, nullis cordatis.

242. VERBASCUM.

- (1) *Thapsus 1* (manu propr., atque sub uno specim.:) *Monsp.*

Specimina, etsi non sint in Scandinavia lecta, omnino sunt eadem, et ad faciem et ad characteres, ac planta apud nos frequenter obvia, quam hoc nomine intellectam semper voluerunt -Auctores Suecici post Linnæum.

- (2) *lychnitis 2* (manu propr.)

De hoc, cui tamen locus deest, omnia eadem valent, quæ de priore sunt dicta.

313. CHENOPODIUM.

- (5) *album 5* (manu propr.)

Hoc, de quo nullum potest esse dubium, quin forma sit ipsa nomine Linnæano intelligenda, cum *Ch. albo*, quale in operibus Auctorum Rec. Suec. novissimis traditur, optime etiam convenit, et quod ad caulem erectum, simpliciolem et firmiorem, ramos paniculæ confertos, erectos, et ad ceteras notas attinet, exceptis tantum in eo foliis, quod parum farinosa sint.

- (6) *viride 6* (manu propr.)

Est ex omnibus partibus *Ch. viride* seu *album var. viride Auctt. recent.*

321. ULMUS.

- (2) *campestris 1* (m. propr.)

Specimina herbarii, cum quibus specimina *Ulmī campestris Hartm. Fl. Scand. seu U. mon-*

tanae Fr., in insulis Roslagiæ nec non in Helsingia spontanea lecta comparavi, cum his omnino congruunt non minus quod ad formam, serraturam atque scabritiem foliorum pertinet, quam ad formam fructuum; flores desunt.

328. GENTIANA.

- (1) *lutea* (manu propr. pro nomine primum scripto, deinde vero deleto:) *punctata* $\bar{3}$. (Præterea Smithius addidit:) *G. algida* Pallas. Ross. t. 95 (atque:) Gmel. Sib. v. 4. 106. — non *lutea* Sp. Pl.

Ut jam dicta citata Smithii docent, hæc nullomodo cum *G. lutea* Sp. Pl. convenit; nec facile *G. purpurea* est, quamobrem, quum etiam nullus locus est appositus, specimen Norvegicum indicans, hoc loco herbarium Linnæi minime est aptum ad componendam litem, quam generaverunt scripta ipsius hac de specie, utrum *lutea* vera, ut docent Spec. Pl. et Flora Suecica, sit unquam intra limites Scandinaviæ reperta, an planta indigena, cui locis citatis id nomen imponitur, sit *purpurea* primum non bene agnita.

Quod dubium, nisi chirographa, quæ dicunt, Linnæi in herbario, ea certo, quæ in libris ejus adsunt, tollere possunt. In pagina enim ultima sui exemplaris Floræ Suecicæ edit. 2 hæc sua manu adnotavit: »n. 227 *Gentiana lutea est Gentiana purpurea*»; atque idem in suo exemplari Spec. Plant. ed. 2 ipse e locis ad Gent. luteam receptis vocabulum *Norvegicis* (sc. alpiibus) delevit, locum vero eundem, sub *G. purpurea* indicatum,

retinuit. Ex quo constat, Linnæum ipsum posteriore tempore, quasi veram *purpuream* agnovisse *Gentianam* in Norvegia lectam, quam prius sub nomine *luteæ* meminerat.

- (5) *Centaurium 14* (manu propr., atque sub uno speciminum:) *Algir.*

Hæc etsi specimina non sunt Scandinavica, formæ tamen nostrati, sub nomine *Erythrææ Centaurii* apud omnes Auctores Scandin. recentiores commemoratæ, simillima atque cum ea plane eadem sunt.

- (6) (Sine nomine, sed plagulæ priori affixa; manu Linnæi tantum prope specim.:) *A. 241* (quod, quæ spectet, nobis non patet).

Omnino eadem est ac præcedens, seu *Erythræa Centaurium Auctt.*

- (7) (Sine nomine; sed prioribus affixa, atque nominis loco a manu Linnæi instructa numero:) *14* (quæ eadem valent, ac si nomen *Centaurium* esset appositum).

Optima est *Erythræa linariifolia Auctt.*; id quod pro certo affirmat, ut jamdudum e scriptis Linnæi concludi licuit, species duas Recentiorum, *linariifoliam* et *Centaurium*, a Linnæo non habitas esse distinctas, sed unâ sumtas apud eum constituisse formam principalem, quam sub lit. *α* recepit, unius speciei, *Gent. Centaurii*.

- (8) (Sine nomine, prioribus affixa; — manu Linnæi tantum:) *L. 213 c.* (infraque Sm. addidit:) ??

Ad magnitudinem totius herbæ et ad calycem *Erythrææ linariifoliæ* haud dissimilis; ab hac vero petalis angustioribus, acutioribus, foliis caulinis elongatis angusto-lineari-

bus, radicalibus angusto-lingulatis, cauleque toto firmo, a basi usque ramoso, pubescente, valde distincta, nec ad ullam speciem Scandinavicam aliam referenda, planta mihi ignota est, hoc loco verisimile comparandi causa asservata.

- (9) (Sine nom.; Smithius tantum inscripsit:) β ? — (Est quoque prioribus affixa).

Etsi Linnæus ipse nomen nullum heic adnotaverit, concludi tamen, ipsum hanc potius pro *Gent. Centaurio*— α habuisse, ex eo potest primum, quod planta hic asservata nulla sit alia ac forma minor *Erythrææ linariifoliæ* *Auctt. recent.*, quam cur a *Gent. Centaurio*— α discerneret, Linnæo vix ulla potuit esse causa, quum, ut jam constat, formam *Erythr. linariifoliæ* principalem majorem non discerneret; deinde vero ex eo, quod præsens sit forma a sequente omnino diversa, hæc autem sine dubio ipsa sit planta, quam in *Fl. Suec. et Spec. Plant.* Linnæus nomine *Gent. Centaur.*— β intellectam voluit. Nomen igitur a Smithio, ut præsentis specimini tribueretur, propositum, potius videtur cum nomine, prioribus dato, seu *G. Centaurio*— α , permutandum esse.

- (10) *Centaurium minus ramosissimum Vaillantii* (a manu aliena, quæ tamen quin fuerit Eberh. Rosenii, vix dubitari potest, quum his proximum Linnæus ipse apposuit nomen auctoris:) *Rosen* (præter quod a manu ejus est pro nomine plantæ scriptum:) β . — (Smithius vero diversis locis adnotavit:) β *Sp. Pl. et Flo. Suec. ed. 2, nec. ed. 1.* — *Diversa a G. Centaurio.* — *G. pulchella Swartz* — ea-

dem species. *D. Afzelius*. — *diff. specifica corrigenda*.

Ut dicta supra citata Linnæi non minus valent, ac si ipse nomen plene adscripsisset, atque aperte docent, ipsum specimina pro vera *G. Centaur.* β habuisse, sic dicta etiam Smithii non minus priora omnia firmant, quam probant, eum quoque plantam agnovisse et pro vera Linnæi *Gent. Centaur.* β , et pro eadem ac *pulchella Recentiorum*. Atque profecto, si faciem notasque plantæ respexeris, quæ usque a radice dichotoma est, foliis ovatis, calyce brevioris ceterisque notis insignis, minime dubitari potest, quin hæc optima sit *Erythraea pulchella var. ramosa Auctt.*

- (11) *Gentiana pulchella* (nomen manu mihi ignota, perspicue tempore, quam pleræque herbarii inscriptiones, posteriore simul cum his scriptum:) *Corolla 5-fida infundibuliformi, tubo elongato, stylo simplici, caule simplicissimo. Synonyma desunt. Habitat in Alandia, ex parocia Finström, lecta 1782 ab O. Swartz.*

Specimina omnino sunt *Erythr. pulchellæ* variet. *simplicis Auctt. recent.*

- (14) *Amarella 17* (manu propr.)

Ex omnibus partibus eadem est ac *Gent. Amarella*, qualis hæc apud Auctores Scand. recentiores describitur.

- (15) *Amarella* (manu propr., sine numero; — Smithius observavit:) *non Amarella.*

Quod ad faciem omnesque characteres manifeste est *Gent. germanica*; specimina vero vix Scandinavica, id quod, præter locum adscriptum deficientem, magnitudo florum, cum

speciminibus Austriacis optime conveniens, docet.

342. *BUNIUM.*

- (1) *Bulbocastanum* 1 (manu propr.; atque a Smithio:) not an original spec:n of *Sp. Pl.*, but is right.

Locus deest, ita ut heic de *B. Bulbocastano* eo, quod in Novitiis Floræ Suevicæ, Faunæ Suevicæ insertis, Linnæus dicit esse in montibus arenosis prope Bergen Norvegiæ a Martino inventum, nihil discere liceat, utrum verum fuerit *B. Bulbocastanum* Linnæi, an, id quod potius putares, primo cum *Chærophyll. bulboso* permutatum, quod, ut constat, nonnullis in locis secundum oram Norvegiæ occidentalem olim legebatur; quam tamen opinionem [seu *B. Bulbocast. l. c.* nihil aliud fuisse ac *Chærophyll. bulbosum*] id confirmare videtur, quod in suo Floræ Suevicæ exemplari Linnæus sua manu adnotavit: »*Chærophyll. bulbos.* — *Norvegia, Bergen. Martin*», quæ, quod ad locum atque nomen inventoris, omnino eadem sunt, quæ loco supra citato [Fauna Suec.] de *Bunio Bulbocast.* dixit.

Specimen autem in herbario, quod inscribitur *Bunium Bulbocast.*, ubicumque est lectum, omnibus ex partibus verum est *B. Bulbocast. Lin. et Sm Fl. Brit.*, seu *Carum Bulbocast. Koch et Auctt. recent.*, caule toto glaberrimo, involucri foliolis 6—8, stylis deflexis et ceteris, quum a *Chæroph. bulboso*, tum a *Bunio flexuoso* omnino diversum. Folia non adsunt.

344. *SELINUM.*

- (1) *sylvestre* 1 (manu propr., æque ac locus:) *H. V.*

Specimina petalis obovatis obtusis, pericarpis fere obverse triangularibus, obsolete, ut videtur, costatis, stylis pericarpia dimidia longitudine superantibus, involucre et involucellis polyphyllis, foliolis illius lanceolatis, horum linearibus, foliis quadripinnatis, laciniis pinnularum linearibus mucronatis, caule anguloso insignia neque ad *Peucedanum palustre*, neque ad ullam aliam speciem intra Scandinaviam obviam referri possunt.

- (2) No 42 *Selinum sylvestre* (manu aliena, forsitan Jacquini, quum Smithius addiderit:) Jacq. (Præterea idem [Sm.] adscripsit:) est *palustre* Linn., ut bene monuit Stokes in *Bot. An.* 281. (Manu Linnæi heic nihil adnotatum est).

Hoc cum Suecico *Peucedano palustri* Auctt. optime congruit.

- (3) *Selin. sylvestre* (manu Linnæi filii; atque a Sm. :) est *palustre* JES.

Ceteris ex partibus cum *Peuced. palustri* Auctt. bene convenit, pericarpia vero majora sunt.

Inter formas hujus Generis omnes in herbario nulla est, cui Linnæus ipse inscripsit nomen *palustre*, etsi in suo exemplari libri *Spec. Plant.* hanc speciem nota solita designavit, quasi in herbario asservaretur, ex quo concludi licet, eum etiam ipsum unam alteramve formarum heic enumeratarum pro *palustri* habuisse, etiamsi nomen *sylvestre* ab aliis inscriptum mutare omiserit.

352. HERACLEUM.

- (1) *Sphondylium* (manu propr. emendatum pro nomine primum scripto:) *vulgare*.

Si formam petalorum respicias, quæ, ut monet Cel. Friesius, optimum forte characterem præbet in speciebus huc pertinentibus distinguendis, in hoc specimine petala sunt ovato-lanceolata ita incurvata, ut neque profunde obcordata, sed parum modo emarginata videantur, neque apex, si planus esset, diceretur lobus intermedius breviorque, sed a petalo ex medio attenuato constitueretur. Quæ, quum flores etiam minuti sint vix duas lineas lati, omnesque æquales, atque folia permagna lobis latis ovatis, laciniatis et serratis, clare probant hoc specimen esse formam latifoliam *Heraclei sibirici* Fr. S. Veg. Scand. et Hartm. Fl. Scand. ed. 5, etsi color petalorum ob vetustatem discerni nequeat. Quum vero iidem characteres omnino cum iis convenient, quos dedit Linnæus ipse in Spec. Plant., atque figura Gmelini in Fl. Sibir. ibi citata optime cum specimine herbarii congruat, non potest fieri, quin hoc pro vero *H. sibirico* Sp. Pl. habeatur; etiamsi nihil in ejus characteribus sit, quod descriptioni *H. Sphondylii* in Sp. Pl. et Fl. Suec. datæ repugnat; ex quo concludi licet *H. sibiricum* Recent. esse non modo *H. sibiric.* Linn., sed etiam pro parte *H. Sphondylium* Linn. — Hoc posterius de cetero eadem videtur esse forma *H. Sphondylii* Fr. seu *australis* Hartm. elegantior floribus umbellæ radiantibus quatuor lineas latis et ultra, albis, quam vulga-

tissimam legimus in Anglia meridionali, cujusque figuram vide in Engl. Bot. 939.

(2) *angustifolium* (manu propr.)

Quod ad folia attinet, quorum lobi spithamei, angustissimi, lineares sunt, hoc sine dubio, id quod nomen ipsum adscriptum indicat, est varietas β *H. Sphondylii* Sp. Pl. et Fl. Suec. Idem etiam non solum ob folia, sed ob flores quoque, qui omnino sunt iidem ac in præcedente, est *H. sibiricum* var. *angustifolium* Fr. et Hartm., cujus cum forma apud nos vulgatissima totam faciem omnesque notas habet communes.

(3) *Heracle. angustifolium* (vix manu Linnæi; — postea a Smithio additum:)?

Hoc specimen, quod ad formam foliorum, inter priora duo quasi intermedium est, lobis foliorum angustis, ut in num. 2, brevibus vero etiam, ut in num. 1. Utrum autem ad *H. sibiric.*, an *H. Sphondyl.* referendum sit, difficile est dictu, quum flores omnino desint. Fructus, qui adest maturus, omnes habet notas *Heraclei*, quale hoc genus terminant Recentiores.

(4) *sibiricum* 2 (manu propr.)

Hoc omnibus ex partibus, quum foliorum tum florum, idem est ac num. 1, seu *H. sibiricum* Linn. et Auctt. Suec. Recent.

(5) *Sibiricum* 2 (manu propr., æque ac locus:)
H. V.

Hæc forma ob folia ad præcedentem se habet eodem fere modo, ac num. 2 ad num. 1, nisi quod lobi foliorum serrati sint in hac, quum integerrimi sint in num. 2, a quo de cetero in nihilo differre videtur.

Itaque, specimina herbarii omnia ad hanc tribum generis *Heraclei* pertinentia, duas tantum formas constituunt, *Heraclei sibiricum latifolium et angustifolium*, quæ ambo, ut e locis in Fl. Suec. allatis, judicemus, hoc in opere pro parte certe in nomine *H. Sphondylii* *ibid.* continentur. Forma nulla in herbario adest, quæ ad *H. Sphondylium* *Fr.* seu *australe Hartm.* referatur.

354. ANGELICA.

(1) *Archangelica* 1 (manu propr.)

Omnino est *Angel. litoralis* *Fr. et Auctt. recent.*; id quod cum opinione Botanicorum recentiorum quadrat, qui jam plerique agnoscunt *Angel. Archangelicam* a *Lin.* esse *Ang. litoralem*, *Angel.* vero *Archangelicam* β *Lin.* esse *Ang. Archangelic. Recent.*

355. SIUM.

(4) *nodiflorum* (manu propr.)

Dubitationem, quæ de hoc nomine, in Fl. Suecica Linnæi recepto, exstitit, utrum *nodiflorum* *Recent.*, speciem numquam postea in Suecia repertam, significaret, an eam speciem, cui Linnæus ipse deinceps dedit nomen *angustifol.*, et quæ hodie etiam in loco, in Fl. Suec. citato, legitur, non tollunt specimina herbarii heic asservata. Sunt enim quidem et ad faciem et notas, c. v. umbellulas subsessiles (pedunculis non ultra duas lineas longis), involucrium deficiens, foliola involucrii minuta integerrima, foliola caulina æqualiter obtuse serrata, omnino *Sium* (*Helosciadium*) *nodiflorum* *Recent.*, cujus specimina Germanica, Helvetica atque Anglica cum speci-

minibus Linnæanis comparavimus, nullam differentiam inventientes. In herbario autem locus omnis deest, ita ut nullomodo scire possimus, utrum hæc specimina revera intra Sueciam lecta, an externa sint. Hoc tamen posterius potius est putandum quum ex eo, quod Linnæus sæpius pro speciminibus Scandinavicis plantarum, nunc vulgarium, nunc rarissimarum, externa ad se missa in herbario suo conservavit, tum ex eo, quod hæc species numquam est revisa in loco Roseniano prope Christianstadiam. Quamobrem opinio, quam jam veterem habent Botanici nostri, plantam Rosèni, a Linnæo propositam, fuisse *Sium angustifol.*, ob faciem primo adspectu parum abhorrentem, certa videtur. Quod ut confirmet, accedunt dicta Rosèni ipsius in *Observ. Botan.*, ubi involucrum in sua planta 7—8-phyllum observasse se dicit, quod non modo faciem redderet *Sio angustifolio* similiorem necesse fuit, sed clare etiam probat, specimina herbarii Linnæani numquam esse a Rosènio visa.

359. OENANTHE.

Inter formas hujus generis neque ulla est, quæ inscripta sit *crocata*, neque ulla, quæ ad illam speciem pertineat; neque demum unquam talis forma videtur in herbario adfuisse, quum neque Linnæus in suo exemplari libri *Spec. Plant.*, neque Smithius in *Syst. Veg.* ed. 14, eam solita designaverit nota, qua ubique usi sunt, ut in libris illis notarent species, quas continuit herbarium Linnæi. *Oenanthe crocata Fl. Suecic.* igitur, utrum revera indigena fuerit, an non, ex herbario ejus non potest illustrari.

382. STAPHYLEA *pinnata* (manu propr.)

Hanc, certe numquam Floræ nostræ incolam, heic recipimus, quia Linnæus ipse in Appendice manuscripta sui exemplaris Floræ Suevicæ inter alias enumerat: »*Staphylea pinnata Bahusia semel in sylvis*». Specimen vero herbarii, etsi vera est *S. pinnata*, omni loco caret ideoque nullam vim habet ad dictum citatum corroborandum, quod vix dubie ex aliquo errore ortum est.

395. STATICE.

(2) *Limonium* 2 (manu propr.)

Ad faciem omnesque characteres est *St. rariflora* Drej. et Hartm. *Fl. Scand. ed. 5 forma major*, seu *St. bahusiensis* Fr. — var. *borealis*. Quod quidem parvi videatur esse momenti commemorare, quum jam inter Botanicos nostros conveniat, ut nomen Linnæan. *Limonium* sit collectivum, et omnes nostrorum litorum formas complectatur, eoque de una tantum earum non bene sit adhibendum; sed hoc loco mentio ejus facta est, ut pateret, quæ forma — si hac in re herbario ejus jus decidendi concedatur — ex eo videatur Linnæi fuisse primaria.

 HEXANDRIA.

419. ALLIUM.

(2) *arenarium* 12 (manu propr.; atque in chartæ parte diversa, quæ cum specimine missa videtur, a manu aliena:) *Allium montanum bicornè latifolium, flore dilute purpurascente* Bauh.

pin. 74. Si rectè et non antea recensita, addo capiti 1:mo inter *Pastinacam sylvestr.* et *Tulipam*.

Etsi Botanici Sueci ex locis atque operibus Linnæanis merito videntur synonymon hujus speciei alio modo fixisse, quam exteri, qui, duce Smithio, nostrum *All. arenarium* vocant *A. vineale*, id quod ex aliis Linnæi operibus quoque fieri potuit, pro vero autem *A. arenario* habent formam minorem *Allii Scorodoprasi*, specimina tamen herbarii Linnæani hac in re horum potissimum opinionem confirmare videntur, quasi forsitan etiam ea ipsa Smithium in hanc opinionem primo adduxerunt. Folia enim plana, lata (3—4 lin.), vaginæ subteretes atque filamenta staminum corolla numquam longiora, sæpe breviora, descriptioni *All. arenarii Suecor. Recent.* repugnant, sed optime ad *A. Scorodopr.* — *var. minorem Suec.* pertinent. Verum quidem est, hæc specimina non certe esse Scania, sed, ut indicant dicta supra citata collectoris, quisquis fuerit, solo verisimile nata externo, quamobrem parum afferrent momenti ad opinionem Exterorum confirmandam, nisi eadem æque bene ac illa, quæ Suecis *A. arenarium*, in descriptionem Linnæi quadrarent, atque insuper et solum arenosum et locus (Falstria), quæ Linnæus in *Fl. Suec.* affert, merito etiam de *A. Scorodopr. minore Suecor.* afferri possent.

- (4) *angulosum* 22 (manu propr., atque prope specimen:) *jenæ.* (In pagina plagulæ altera etiam m. pr.): *Allium mont. fol. narcissi* (vocabulum ultimum lectu difficile, sed neque *majus*, neque *minus* est).

Omnibus ex partibus est *All. fallax* Schult. et Auctt. Suec., cujus cum speciminibus formæ serotinæ Schleich. Fr. Mant. alt. Ahusiensibus comparantes specimina herbarii Linnæani, ne minimam quidem differentiam invenimus; quare non dubitaremus, secundum complures Botanicos externos, *All. angulosum* Linn. et *All. serotinum* absolute synonyma habere, quum etiam ceteri speciminum characteres descriptioni *Allii angulosi* in Spec. Plant. respondeant, nisi synonymon et icon Gmelini in Fl. Sibirica ibi citata differentiam essentialem in staminibus corollam non superantibus exhiberent, quod probare videtur, specimina herbarii non ad verum pertinere *All. angulosum* Linn., igiturque, quum ad nullam aliam speciem Linnæanam referri possint, hoc collectivum habendum esse nomen, et formam utramque *fallacis* amplectens et *angulosum* sensu strictiori; quod posterius — si modo illud nomen pro una specie sit retinendum — characteribus, a Cel. Friesio l. c. jam propositis, satis differre videtur, ut species diversa habeatur.

- (5) *Allium angulosum* (manu propr.; plagulæ priori affix.).

Hoc omnia supra dicta confirmat; habet enim de cetero characteres omnes cum priore communes, sed differt caule fere bipedali, et staminibus corolla brevioribus, quamobrem minime dubitandum est, quin hoc optimum et verum sit *angulosum* Linnæi.

Quum igitur, ut in priore ostendimus, ex herbario appareat, id quod antea jam ab aliis fuit ex parte observatum, plures formas, v. c. *Allii fallacis* duas formas, monta-

num et *serotinum*, nec minus *acutangulum* Koch et *angulosum* demum sensu strictiori, inter se diversas, pariter et eodem jure fuisse nomine Linnæano *anguloso* intellectas, a re et consuetudine, qua utuntur plerique in nominibus ejusmodi, haud alienum putamus, hoc nomen pro tota serie, quam contiguam, ut Cel. Fr. observat, illæ quattuor species sistant, adhiberi, *anguloso* autem sensu strictiori nomen quoddam novum, ex gr. *Gmelini*, imponi.

(6) *angulosum* (manu propr.).

Hoc a prioribus, ideoque ab omni *A. anguloso* vero differt caule tereti, floribus duplo vel triplo majoribus etc.; quare ex errore aliquo heic insertum videtur.

(7) *angulosum* (manu propr., quasi responsi loco post hæc a manu alienâ, in diversa chartæ parte, scripta:) *N:o Allium 2 Fl. Carn. Segueris tertium in Supplem.* (quod verisimile scripsit Scopoli, quippe etiam Linnæus ipse prope specimen collectorem adscripsit:) *Scop.*

Hoc etiam est *A. fallax serotinum*, nibilo a nostris speciminibus numerove (4), supra alato, differens, quare omnia de illo dicta de hoc quoque valent.

(9) *Schaenoprasum 25* (et) *28* (manu propr.).

Est *A. Schaenoprasum*, quale apud Hartm. in *Fl. Scand.* ed. 5.

(10) *sibiricum* *H. B.* (i. e. *Herbar. Banksii*: manu *Smithii*; Linnæi manu nomen nullum aliud, ac:) *25 β* (qui numerus forsitan lapsu quodam calami pro 35, numero hujus speciei in *Spec. Plant.*, scriptus est; in pagina autem plagulæ postica hæc quoque sunt manu propria scripta:) *Cepa palustris altissima Buxb. Cent. 4, p.*

27, t. 45, varietas forte vulgaris. — Gmelin sibir. 1 p. 59, n. 21, t. 15, f. 4.

Hæc plagula priori affixa atque inscriptiones omnes Linnæi citatæ, quæ synonyma absolute eadem ac Sp. Pl. continent, aperte indicant, hæc specimina a Linnæo ipso pro *A. Schænoprasso* β . Sp. Pl. habita esse; neque, quantum in exsiccatis videri licet, in illis quidquam est, cur aliorum potius referrentur. Ex quo, nec non e nomine, quod Smithius, auctoritate Herbarii Banksii, addidit, in eam facile opinionem adduci possumus, *A. Schænoprasum* β Sp. Pl. atque *A. sibiricum* esse synonyma, id quod descriptio utriusque in Spec. Plant. et Mant. neque tollit. Unum tamen dubium restat, quod *All.*, quod multi auctores recentiores dicunt *sibiricum*, in itinere Linnæi Oelandico pag. 54 eodem synonymo est propositum ac forma principalis *A. Schænoprasi* in Spec. Pl. et Fl. Suec., quare etiam nunc incertum videtur, utrum *All. sibiricum* *Rec.* ad hoc, an ad β *Spec. Plant.* seu *sibiricum* *L.* sit referendum, i. e. utrum sit *All. Schænopr.* au *sibiric. Linn.* Specimina herbarii huic rei vix auxilio sunt, quum in iis, ut siccatis, nullus alius character bene possit perspicui, quam quod *A. Schænoprasso* præcedente multo majora sint, specimina nostra maxima Gotlandica magnitudine æquantia.

428. ORNITHOGALUM.

- (2) (Absque nomine manu propr. scripto; numerus tantum:) 1 (correctionis loco pro numero 2 primitus scripto; Smithius autem addidit:) an *luteum*? *JES. vide Fl. Suec.* — vix (et deinde:) *spathaceum Willd.*? —

Est *Gagea spathacea* Auctt., quæ igitur forma videtur primum cum *minima*, postea vero cum *lutea* a Linnæo fuisse comparata, vel etiam conjuncta.

432. ANTHERICUM.

- (5) (Absque nomine manu propr. adscripto; a Linn. tantum:) *K* (i. e. *Kalm*; atque a Sm. :) *Tofieldia stenopetala*.

Specimina hæc Americana potius ac ulla alia herbarii ad *Tof. calyculatam* Wg. accedere videntur.

- (6) *calyculatum* 9 (manu propr.; hic numerus edit. primam Spec. Pl. spectat; in diversa chartæ parte a manu aliena, forte inventoris:) *N. 12.* — *Anthericum filamentis lævibus, perianthio integerrimo* (atque demum a Sm. :) *T. cernua*.

Floribus longius (2 lin.) pedunculatis, nutantibus vel sæpe deflexis et ceteris a *Tofieldia calyculata* valde diversa specimina sunt, et potius, ut voluit Sm., ad *cernuam* referenda. Quod ad synonymon supra citatum attinet, ubi »*perianthium integerrimum*» dicitur, id descriptioni in Spec. Plant. datæ omnino repugnat, sed in speciminibus hisce siccatis non videri potest, utrum verum sit illud dictum et cum speciminibus congruens, an ex errore quodam scriptum.

- (7) (Nomen nullum a Linnæo adscriptum; a Smithio tantum:) *Tofieldia pusilla* Pursh? — *Nartheicum pusillum* Michaux?

Est *Tofieldia borealis* Wg. et ceter. Auctt. Suecorum.

449. JUNCUS.

- (5) (Sine nomine manu Linnæi adscripto; manu ejus tantum numerus:) 2 (qui *conglomeratum*

Sp. Pl. spectat; deinde manu Smithii:) *Fl. Lapp. n. 116.* — *J. Jacquini* — *vix. est J. arcticus.*

Omnino est *J. arcticus* Auctt. Scand.; neminus descriptioni in l. c. atque synonymis *J. effusi* a *Spec. Pl. et β Fl. Suec.* respondet, adeo ut pro certo habere possimus, id quod jamdiu inter Botanicos convenit plerosque, *J. arcticum* esse *J. effusum* β *Fl. Suec.*, ideoque numerum supra citatum a Linnæo specimini adscriptum ad aliam sequendam opinionem parum vel nihilum valere, sed potius ex errore pro num. 3 esse scriptum.

- (9) (Etiam sine nomine est; manu propr. tantum numerus:) 8 (i. e. *articulatus* *Sp. Pl.*; atque manu vix Linnæi:) *Juncus fol. articulosis* — *Porto.* (A Smithio demum:) *lamprocarpus.*

Est, etiamsi specimen non Scandinavicum, *J. lamprocarpus* Ehrh. seu *J. articulatus* Lin., qualem secundum opera Linnæi hunc proponunt Auctores nostri recentiores; et, ut indicat numerus a Linnæo adscriptus, ab ipso etiam pro hac specie habitus est, quamquam nomen non additum.

Dolendum est, quod neque hujus neque cujusquam alius speciei, ex gr. *effusi*, *filiformis*, *bufonii* forma Linnæana β in herbario asservetur, ex qua synonyma harum incerta illustrari possent.

- (11) *Junc. biglumis?* (manu propr., infraque:) *quadri-* — *Jacquini* (atque prope specimen locus:) *Alp. Austriae.*

Caule ad medium folioso, capitulis binis breviter pedunculatis, capsulis elongatis acutis etc. hic minime est *J. biglumis*, potius autem pro forma *J. castanei* habendus.

- (16) (Sine nomine apposito; sed plagula est præcedenti, quæ *Junc. pilosum* continet, affixa).

Omnino est *Luzula spadicea* Auctt. Suecor., cujus cum speciminibus ad unguem congruunt specimina herbarii, quæ eadem non minus descriptioni *J. pilosi* β *Fl. Suec.* respondent. Et eo minus dubitandum est, quin ad hanc formam Linnæus ipse ea relata voluerit, quod plagulæ, *Junc. pilosum* continenti, hanc plagulam affixerit, nomen nullum adscribens.

- (17) *Juncus hirsutus* (vix manu Linnæi, quasi responsi vel affirmationis loco, sub his a manu ignota in diversa chartæ parte scriptis:) *Cyperella nemorensis capitulis in singulis petiolis singulis latifolia* Rupp. *Jen. 44, p. 446* — in sylvis circa Erlangen abunde.

Est *Luzula pilosa* Auctt. in fructu; id quod cum synonymo citato bene convenit, quod sub hac specie in *Fl. Suec. edit. 1:ma* invenimus, etsi in alt. ed. omissum sit; præterea præsens plagula est prioribus duabus affixa.

- (18) *campestris 44* (manu propr.; numerus heic ad edit. primam *Spec. Plant. delegat.*).

Est omni ex parte *Luzula campestris* Auctt.

- (19) (Absque nomine, sed præcedenti affixa).

Etiam hic est *Luz. campestr.* Auctt. cum fructu.

- (20) (Absque nomine a Linnæo scripto, sed plagula prioribus affixa; a Smithio:) *Fl. Lapp. t. 10, f. 2, original specimen. J. pallescens* Wahl. *Lapp. 87.*

Optima est *Luzula campestris var. pallescens* Auctt. Suecor., figuræ a Sm. citatæ ad unguem respondens.

(21) *glomeratus* 15 (manu propr.; numerus igitur ad *Junc. spicatum* ed:is 1:mæ *Spec. Plant.* delegans; etsi, unde nomen *glomeratus* sumtum sit, non patet; Sm. adscripsit:) *spicatus* JES.

Est *Luzula spicata* cum fructu.

464. RUMEX.

(2) *sanguineus* 2 (manu propr. æque ac in pagina altera:) [†]*Lapathum sanguineum*.

Fructu caret, sed omnes habet ceteros characteres *Rumicis nemorosi* Schrad. seu *Nemolapathi* Wg., cujus cum speciminibus allatis specimina herbarii comparata pæne omnia habent communia, v. c. longitudinem rachidis et ramorum, racemos remotos deflexos paucifloros subaphyllos, folia superiora ovato-lanceolata, inferiora cordato-oblonga, nervationem foliorum et cetera, atque nihilo ab iis differunt, nisi nervis foliorum latioribus magisque rubentibus; formam igitur illius sistentia, olim majoris habitam momenti, quam vero Botanici recentiores, imprimis Britannici usque a Smithio ad Babingt., vix dubie auctoritatem herb. Linnæani sequentes, non quasi speciem a *R. nemoroso* distinctam proposuerunt.

(6) *acutus* 10 (manu propr.)

Specimen valde mancum est, superiorem tantum plantæ partem, nulla autem folia exhibens. Quod tamen superest, non potest non ad *R. conglomeratum* Auctt. *Suecic. recent.* referri, cum quo communia habet hæc: ramos fructiferos elongatos, racemos glomeratos, inferiores foliolo ($\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ unciali) lanceolato subcrispato fulcratos, lacinias perigonii fructiferi interiores omnes graniferas, integerrimas, ob-

longas, obtusas basi ovata. Qua igitur caussa hoc specimen ad *R. obtusifolium* referat Kunth, ut indicat cel. Friesius in Bot. Not. 1841, nobis non patet; etiamsi hoc minoris habendum est momenti, quum ex eo nullum dubium fiat, quin opinio Friesii l. c. et in Nov. Fl. Suec. proposita de *R. acuto* Linnæano verissima sit, addito tantum ad *R. cristatum* et *obtusifolium*, qui *acutum* Linn. primum constituerunt, etiam *conglomerato*, quem propter similitudinem cum *obtusifolio* Linnæus verisimile conjunxit. Præterea modo observandum est, Smithium in Floræ Brit. videri ex auctoritate speciminis hujusce in herbario asservati *conglomeratum* sub nomine *acuto* proposuisse, sed diagnosin ad opera Linnæi nec ad specimen accommodasse.

- (7) *obtusifolius* M (manu propr., æque ac prope specimen:) H. U.

Racemi remoti, inferiores foliati, folia caulina late ovata vel subovalia apice rotundato-obtuso, perbene quidem *R. obtusifolio* Auctt. respondent, cujus faciem etiam externam hoc specimen habet; fructus vero atque folia radicalia desunt, adeo ut dubium restet, utrum hoc ad *obtusifol.*, an ad *divaricat.* Fr. potissimum sit ducendum.

- (8) *obtusifolius* (manu propr., atque:) H. U.

Hoc specimen fructum gerit, atque, ut locus adscriptus indicare videtur, idem verisimile est ac prius, cujus notas enumeratas habet omnes, ad quas nunc quoque magis essentielles e fructu sumtæ accedunt; lacinie enim perigonii (fructiferi) interiores duplo, quam in *R. obtusifolio* Auctt., majores sunt, la-

tissimæ, triangulares, reticulatæ, dentibus marginalibus elongatis, subulatis. Folium etiam unum heic adest radicale — etsi separatum est — cujus apex rotundato-obtusus est atque basis cordata. Quibus ex omnibus apparet, hoc specimen certissime esse *R. divaricatum* Fr.; id quod verisimile reddit, præcedens etiam ad hanc speciem pertinere.

(9) *aquaticus* Fl. suec., 14 (manu propr.; postea-que a Smithio:) *prope Bungay? Mr W— confer.*

Folia radicalia quidem desunt, sed lacinie perigonii fructiferi interiores tam maturæ sunt, ut ratio et forma earum distinctissime videri possint. Sunt enim subnudæ, ovato-oblongæ, pro longitudine angustæ, basi in aliis ovata, in aliis truncata, numquam vero cordata, quamobrem et ob ceteras notas minime dubitamus dicere, specimen heic asservatum omnino eandem esse formam ac *R. Hippolapathum* Fr., qualem hunc proponit cel. Friesius in Mant. sua 3:ta et Hartm. in Flora sua Scand. ed. 4:ta et 5:ta, nec cum ulla *R. domestici* forma permutandum conjungendumve.

473. ALISMA.

(2) *natans* 5 (manu propr.)

Specimina et flores et fructum gerentia adsunt. Est quidem verum *A. natans* Auctt., cujus speciminibus exteris atque characteribus ad unguem respondet, nihil vero adscripti hoc loco invenimus, ex quo confirmari posset locus hujus Suecicus, a Linnæo primo in Fl. Suec. commemoratus, qui Botanicis nostris jamdiu valde dubius visus est.

OCTANDRIA.

486. EPILOBIUM.

(7) *alpinum* 7 (manu propr.)

Nihilo, nisi floribus tribus [pro »duobus«], foliis subdenticulatis [pro »integerrimis«], atque caule paullum altiore, a descriptione Linnæana numeri 150 Fl. Lapp. differens, hoc specimen optimum est *E. alpinum* Suecor. recent., v. c. *Fr. in Mant. alt. et Bot. Not. 1844, Anderss. et Lindblom eodem loco, Hartm. Fl. Scand. ed. 5, seu E. alpin. — ♀ nutans Hartm. ib. ed. 4.*

(8) *alpinum* 7 (manu propr. æque ac loci:) *Laponia* H. U.

Hæc est forma pumila biuncialis, etiam melius ac præcedens Floræ Lapp. l. c. respondens, quum, priori de cetero simillima, capsulam habeat unicam, folia integerrima, caulemque »vix dimidii digiti longitudine«; omnino est forma *E. alpini* Suecor. recent., quæ var. minor *Fr. Mant. alt., et a Linnæan. Hartm. Fl. Scand. ed. 4.*

Nullæ aliæ hujus tribus, nec numeris 147. et 149 Fl. Lapp. respondententes, formæ in herbario Linnæi adsunt.

510. POLYGONUM.

(3) *Polygonum lapathifolium* (manu propr.; post quod Smithius addidit:) ?

Descriptioni in Spec. Plant. datæ non quidem repugnat, quamvis numerus staminum discerni nequit in specimine maxima ex parte fructifero, nobis tamen prorsus ignota est forma,

forma, quæ minime ad *lapathifolium* sensu Recentiorum referri potest, atque vix unquam intra limites Scandinaviæ nata est. Quæ faciem ejus faciunt insignem sunt folia ovalia maxima (usque ad 6 unc. longa, 3—4 unc. lata), hirta, ochreæ permagnæ pilis longis densis lanuginosis ubique tectæ, spicæ fructiferæ tenues longissimæ (spithameæ), pedunculi florum circumdati ochreis, foliorum fere æqualibus, usque vero ad apicem spicæ magnitudine et pilositate decrescentibus, ita ut in summis apex modo truncatus sit fimbriatus. Semina complanata fere lenticularia sunt, atque styli ad basin fissi, lineam longi. Forma, quæ *P. nodosum* var. *speciosissimum* Fr. Mant. alt. p. 25—26, seu *Persicaria major*, *Lapathi foliis*, *calyce purp.* Tourn., et cujus descriptionem a Bobartio in Raji Syn. datam allegat cel. Friesius l. c., huic quidem, quod ad magnitudinem et folia, respondere videtur, sed spicis, quæ »*nodosi* crassiores ponderosæ dependentes» dicuntur, valde differt.

Descriptionem Linnæanam in Spec. Plant. ex hoc saltem specimine non esse factam ex eo patet, quod Linnæus in suo exemplari ejus libri hanc speciem nota solita non designaverit, qua semper plantas in herbario, quum is liber ederetur, asservatas; quare hocce specimen post editam Spec. Plant. editionem secund. demum in herbar. insertum fuisse judicamus. Smithius ex sua consuetudine speciem in ed. XIV Syst. Veget. notavit, signum vero, ut in herbario, interrogationis addidit.

- (5) *Hydropiper* 10 (manu propr.; æque ac in pagina altera:) *Persicaria angustifolia* Mill. — (Smithius post nomen prius scripsit:) minus?

Synonymon supra citatum a Linnæo ipso additum, seu *Persic. angustif. Mill.*, cum *Polyg. Persicaria β Spec. Plant. ed. 2* conveniens, probare videtur, ipsum postea ut *Polyg. Persic. β* agnovisse hoc specimen, primitus cum *P. Hydropipere* permutatum, eoque tantum nonnullius est momenti ad formam istam Linnæanam illustrandam. Spicis enim tenuioribus, laxis, perianthio eglanduloso ceterisque a *P. Hydropipere* Lin. et Recent. differens, faciem habet et characteres *Polygoni mitis — longifolii* Fr. Mant. alt., seu *mitis Hartm. Fl. ed. 5*.

- (6) *Hydropiper* (manu propr.; at a manu aliena, seu ejus, qui specimina collegit et misit, in diversa parte chartæ:) 51 *Persicaria pusilla repens. Ri Syn. 145, 2* (quod synonymon ad *P. mite* Recent. pertinet).

Perianthio glanduloso ceterisque notis, exceptis minoribus floribus, est *Polyg. Hydropiper* Recent. Auctt.

- (7) *Persicaria* (manu propr.; atque a manu eadem ac in priore:) 52 *Persicaria* Syn. 145. 3.

Descriptioni *Polygoni Persicariæ* in Spec. Pl. de cetero respondens, flores vero non »digyni», sed »semi-di-trigyni» potius dicendi, i. e. stylis nunc duobus, nunc tribus, semper ad medium connatis. Et quod ad faciem externam attinet, et quod ad characteres, c. v. spicas fructiferas fere ovato-oblongas, perianthium cum pedunculis eglandulosum glabrum, ochreas ciliatas, stigmata duo vel tria, atque semina ideo alia lentiformia, alia trigona, est *P. Persicaria* Auctt. Scand. recent.

- (8) (Sine nomine manu Linnæi scripto; a manu sola collectoris, quisquis fuit:) *Persicaria maculosa procumbens foliis subtus incanis* (quod synonymon est editionis Dillenianæ *Raji Synops.* p. 146, seu *Polygon. Persic.* — var. δ Sm. *Fl. Brit.*)

Est *Polygon. incanum* Schmidt et Hartm. *Fl. ed. 5*, seu *P. lapathif. laxi b minoris* Fr. *Mant. II*, 26 forma incana, characteribus inter *lapathifol.* et *Persicariam* Auctt. quasi intermedia.

DECANDRIA.

575. SAXIFRAGA.

- (11) *aizoides* (manu propr.)

Omnino est *S. aizoides* Auctor. *Scand. Recent.*, etsi hæc ipsa specimina, ut sæpe alia, a descriptione Linnæana nonnihil in eo recedunt, quod folia sint raro ciliata, nec »nuda inermia», itaque ad descriptionem *S. autumnalis* accedentia; cujus speciei Linnæanæ dubiæ nullum de cetero est in herbario vestigium, et quæ, vix dubie, forma tantum fuit *S. aizoidis* foliis solito magis ciliatis, ut quum in scandinavicis sunt, tum sæpius in speciminibus ex alpibus Europæ meridionalis.

- (16) *hypnoides* (manu propr.; sed hoc nomen deletum a Sm., qui scripsit:) *pedatifida* β Don 72, sed differt calyce — *ladanifera* Picot. t. 42.

Nibilo a *hypnoidi* Sp. *Pl.* diversa, hæc sine dubio una quidem est formarum, quas eo nomine colectivo Linnæus subjunxit, sed nulli apud nos visæ formæ congruit.

- (17) *tridactylites* 25 (manu propr., æque ac signum:) €.

Formæ primariæ *Saxifr. tridactyl. Fl. Suec.* optime respondet, atque eadem optima est *S. tridactyl. Auctt. recent. Scand.* forma ramosior, tota viscosa, foliis cuneatis, superioribus subsimplicibus, inferioribus ad medium 3- vel 5-fidis, pedunculis capsulis multo longioribus, etceteris, nostris speciminibus ad unguem congruens.

Numerus nomini appositus (25) hoc loco, quasi in omnibus hujus generis formis, ad edit. I *Spec. Plant.* delegat.

- (18) (Sine nomine alio, sed manu propr. :) 25, β (atque locus:) *Lapp.* (a Smithio additum:) *The Lappland plant erroneously taken for Pona's t. 183 in Flo: Suec.*

Hæc omnibus, quæ in *Spec. Plant. ed. I* et in *Fl. Suec.* de *S. tridactyl.* β dicuntur, bene quidem respondet, nullo vero modo *S. petrææ Sp. Pl. ed. 2* congruit, quæ synonymis iisdem, diagnosi autem et descriptione aliena proponitur. Potius cum *S. adscendente huj. edit.* convenit; atque omnino est *S. adscendens L.* sensu Kochii et Friesii, qualem hujus in *Mant. III* propositam invenimus.

Caussæ igitur, cur hæ species in aliis Linnæi operum editionibus aliter proponantur, demumque etiam confusæ sint, in eo primum quærendæ sunt, quod, ut observat Smithius, jam in *Spec. Plant. ed. 1* et *Fl. Suec. ed. 1* et *2* figura Ponæ perperam sit ad formam *S. tridactyl.* alpinam delegata, ex quo errato pendent conatus posteriores in *ed. 2 Spec. Plant.* ad hanc formam cum formis

externis, specie diversis, sed figuræ citatæ melius respondentibus, sub nomine *S. petrææ* conjungendam, dum pro aliis retinebantur nomen atque diagnosis *S. adscendentis*, jam in *Sp. Pl. ed. 1* adhibita pro forma, a *tridactyl. β* vix distincta, nec, ut potius expectares, cum *petrææ* mutabantur, ita ut ad illam (*adscendentem*), quasi eandem ac *S. tridactyl. β Fl. Suec.*, planta lapponica referretur, ad hanc (*petræam*) vero, quasi speciem diversam, formæ tantum istæ externæ referrentur.

- (19) *tridactylites* (manu propr. æque ac prope specimen:) *capill.* (cujus verbi significationem nescimus; et in pagina altera:) *in rupibus apenninis.*

A *S. tridactyl. L. et Recent.* nihilo, nisi foliis majoribus totaque planta minus viscida, differt.

- (20) *petræa* (manu propr.)

Hæc descriptioni *S. petrææ Sp. Plant. ed. 2* optime quadrat, et quod ad folia habitumque totum et ad flores, qui magnitudine florum *S. cernuæ* sunt; atque una eademque est species, quam hodie etiam sub nomine *petrææ* sæpe ex carniolicis et aliis Europæ australis alpibus accipimus, quæ vero nunquam intra Scandinaviam est lecta. Confirmat igitur omnia, quæ supra (sub num. 18) sunt dicta.

- (21) *adscendens* (manu propr., atque prope specimen:) *Scop.* (post nomen *Sm.* addidit:) *non Sp. Pl. ed. 1.*

Hæc foliis 3—5partitis, lobis grosse dentatis vel etiam multifidis, nec, ut in *Sp. Pl.*, foliis »apice dentatis», neque est *adscendens Sp. Pl.* neque *Recent.*, nam a planta scandi-

navica, præter folia, differt caule multo firmiore et altiore hirsuto; a priori s. *petræa* etiam diversa videtur forma foliorum, sed in herbario Smithii forma tamen simillima sub hoc nomine (*petræa*) asservatur.

- (22) *adscendens* (manu propr.; a Smithio:) *petræa* Gouani t. 18. f. 3 nec Linn. neque Ponæ. — *aquatica* Picot t. 28 Don. 101 β.

Neque hæc scandinavica est planta; præcedenti affinis, sed foliis etiam magis fissis, fere pinnatifidis insignis, *adscendenti* Sp. Pl. parum congruit, et potissimum ad *adscendent*. Vahl seu *aquaticam* Europæ australis pertinere videtur.

- (23) *cæspitosa* 27 (manu propr.; a Sm. :) Don. 88 (atque deinde locus quidam britannicus specimenum ad Soc. Linn. Londinens. datorum, etc.)

Plurima adsunt specimina, quæ omnia cum forma in alpebus nostris vulgari *S. cæspitosæ* Auct. Suec. optime conveniunt.

- (24) *hypnoides* 30 (manu propr.; atque a Sm. :) Picot. t. 32.

Melius quam prior *S. hypn.* (num. 16), quod ad habitum saltim, formæ isti scandinavicæ congruens, quæ jamdiu apud Botánicos nostros sub hoc nomine est proposita, quæ autem nunc plerisque valde dubia vel a *cæspitosa* vix distincta videtur; specimina tamen præsentia ab hac etiam differunt foliis stolonum simplicibus, linearibus.

584. STELLARIA.

- (6) (Nominis caret a Linnæo adscripto; a manu vero ejus numerus:) 6 (post quem Sm. addi-

dit:) *cerastoides* (ad quam speciem numerus quoque a Linnæo datus delegat).

Omnino est *Cerastium trigynum* Auct. Recent.

- (7) *cerastoides* 6 (manu propr.; numerum vero Linnæus ipse postea deleuit, pro eo inscribens:) 7; (id quod indicare videtur, ipsum hæc specimina ad *bifloram* Sp. Pl. relata voluisse, eoque numerum correxisse, etsi nomen omiserit; quare hæc propria et optima *Stell. biflora* Linn. Herb. merito habenda; Smithius denique addidit:) *Syn. Seguieri dubium* JES. — *biflora* JES.

Est *Alsine biflora* Wahlenb. et Auct. Recent.

- (8) (Sine nomine, sed priori affixa est plagula, atque manu Linnæi numerus:) 6 (quem Sm. mutavit in:) 7.

Eadem est ac prior.

- (9) *biflora* (manu propr. pro nomine primum scripto, dein vero deleto:) *Arenaria striata* 12. (Sm. post nomen addidit:) ? (atque:) *petala integra*. — *S. bifloræ* Jacq. *similis, at non eadem*.

Differt non modo ab *Alsine biflora* Auct. Suec., sed etiam ab omnibus nostris *Alsinis* speciebus, foliis inferioribus linearibus, superioribus ovato-lanceolatis, omnibus mucronatis, petalis fere duplo, capsula vero parum brevioribus. Valvulæ capsulæ immaturæ 6 esse videntur. Quod ad habitum, potius *Arenariæ* est, ad nullam vero speciem scandinavicam pertinet.

Stellaria graminea γ Fl. Suec. ed. 2 in herbario haud asservatur, nec ibi usquam hoc nomen invenies.

585. ARENARIA.

- (7) *rubra* 6 (manu propr.; a Sm. :) *semina non marginata.*

Quod ad folia fere filiformia, mucronata, internodiis caulis breviora, sepala capsulam æquantia, semina omnia exalata, ceterosque characteres omnes, omnino est forma principalis *Spergular.* seu *Lepigoni rubri* Auct. Recent.

- (8) (Sine nomine; manu vero Linnæi numerus:) 6 (scil. editionis 1:mæ Spec. Pl., atque signum:) Ø. (Præterea plagulæ priori est affixa, quod, quum etiam descriptioni l. c. varietatis β bene quadrat, indicare videtur, hanc Linnæi mente fuisse *rubr. β Sp. Pl. et Fl. Suec.*)

Foliis internodia caulis æquantibus vel longioribus, carnosis, muticis, sepalis capsula brevioribus, capsula longitudine pedunculi, seminibus aliis modo marginatis, aliis alatis hæc est *Lepigonum salinum* Fries. Mant. III seu *Spergularia media β salina* Hartm. Fl. Scand. ed. 5.

- (9) *Arenaria rubra* (manu propr., atque prope unum specim. :) *Mutis* (? , difficillimum lectu; et :) *America.*

Omni ex parte est *Lepigon. medium* Fr. l. c. seu *Spergularia rubra β pinguis* Hartm. l. c.

- (10) *media* (m. propr.; a Sm. :) *semina marginata.*

Descriptioni *Aren. mediæ* in *Sp. Pl. ed. 2* de cetero respondet, calyx vero solus »pubescenti-viscosus» dici potest, »tota» enim cetera planta subglaberrima est; color petalorum nunc discerni nequit. Foliis longis, carnosis, acutiusculis, sed muticis, pedunculis fructiferis elongatis, sepalis capsula breviori-

bus, seminibus omnibus alatis etc. non potest, quin *Lepigonum marinum* Fr. l. c. seu *Spergularia media* Pers. — *a* Hartm. l. c. sit.

- (11) (Sine nomine; manu propr. tantum:) *C. B. S.* (Cap. Bonæ Sp.) *fl. albo* — Sp. 206.

Hæc quidem »tota pubescenti-viscosa» est, sed ideo quoque, atque ob folia mucronata et sepala capsulam æquantia, a priore diversa, cujus de cetero habet faciem externam. Semina desunt; quamobrem vix determinari potest; a formis tamen nostris omnibus diversa est.

595. SEDUM.

- (1) *rupestre* 9 (manu propr., æque ac in pagina altera:) *Hispania* 557 a *Loefl.* (post nomen a *Sm.:*) *non est* (atque:) *Sempervivum tenuifolium* *Prod. Fl. Græc. n. 1132.*

Primo quidem obtutu *Sedo rupestri*, quod ad habitum, haud dissimile; est vero omnino diversum, et ea videtur esse planta, quam voluit *Smithius*, certe casu aliquo huc allegata; quod eo magis est dolendum, quod nulli alii specimini hoc nomen *Linnaeus* inscripsit, nullumque igitur lumen huic speciei dubiæ herbarium dare potest.

- (2) *reflexum* (manu propr.)

Ad *S. rupestre* *Auct. Recent. Suec.* pertinet, magnitudine tantum a forma apud nos vulgari differens. Pars enim caulis inferior cum stolonibus deest, quare nihil certi ex hoc specimine judicare licet.

603. CERASTIUM.

- (1) *vulgatum* 4 (manu propr. æque ac locus:) *Algir* (Qua caussa numerus 4 heic appositus sit, nescio).

Caule hirsuto, foliis ovalibus, capsulis curvatis, calyce duplo longioribus, seminibus prope marginem modo tuberculatis, de cetero sublævibus, totoque denique habitu est *C. vulgatum sensu Smithiano*, nec *Curt. Lond. Auctorumve recent*, quorum est *viscosum* seu *glomeratum Thuill.* Hoc igitur specimen est, quod in *Fl. Brit.* sub *C. vulgato* Smithius citavit; sequens enim ejusdem nominis specimen (num. 2) non eandem ad formam pertinet.

- (2) *vulgatum* (m. propr. respondendi seu corrigendi loco sub his a manu aliena, verisimile collectoris, in alia chartæ parte prius scriptis:) *Myosotis hirsuta altera viscosa S. R. H. 245.*

Hoc seminibus ubique tuberculatis, foliis elongatis, pilis caulibus adpressis et ceteris, potius ad *C. vulgatum Recent.* seu *vulgare Hartm. Fl. Scand. ed. 4* accedit, sed neque hujus formæ vulgari ad habitum bene congruit, caulibus ramosissimis pedunculisque tenuissimis insigne.

- (3) *viscosum 2* (manu propr.).

Specimina tria adsunt, omnia ad *C. viscosum L. sensu Smithii* seu *vulgatum Curt. Recentiorumque*, i. e. *vulgare Hartm.* pertinentia, unum tamen solum, in medio affixum, hujus speciei formam sistens principalem, cetera ambo formæ β *anomalæ Hartm. Fl. ed. 5* foliis angustioribus hirsutissimis congruentia.

Horum ac numeri 1 specimenum auctoritate, a figuris Vaillantii, quas Linnæus citavit, confirmata, Smithius verisimile ducebatur in suam de his speciebus Linnæanis opinionem, ceterorum auctorum opinioni tam contrariam.

604. SPERGULA.

- (2) *pentandra* 2 (manu propr., æque ac in pagina altera:) *Habitat Madritii in collibus vulgaris.*

S. pentandræ Auct. haud dissimilis, forma autem est pumila, vix biuncialis, seminibus carens, quare certa vix habenda est.

- (3) (Sine nomine, sed priori affixa; manu Linn. tantum:) *L.* 528.

Est forma vulgaris *S. pentandræ* Auct. *Suec.*

- (5) *saginoides* 5 (manu propr., ac in pagina altera:) *Spergula foliis linearibus lævibus, caule ramoso repente, pedunculis longissimis. — Alsine foliis gramineis sæpe fasciculatis, pedunculis longis nudis unifloris. Gmel.*

Et quod ad habitum, et ad omnes characteres attinet, omnino est *Sagina subulata* Auct. *Suec. recent.*, in quam etiam non minus ac in *Sperg. saginoidem* seu *Sag. saxatilem* descriptio in *Spec. Plant.* data et nomen Gmelinianum, supra citatum, quadrant.

 DODECANDRIA.

626. LYTHRUM.

- (2) (Sine nomine, sed præcedentem *Salicariam* proxime sequens, atque manu Linn. locus adscriptus est:) *Kemi* (post quod Sm.): *in Finlandia vide Fl. Lapp.*

Duo heic asservantur specimina, quorum alterum, cui locus appositus est, certissime ipsum est specimen, ejus in *Fl. Lapp.* sub 197 β Linnaeus mentionem facit, quamque in

Fl. Suec. ed. 2 quasi *Lythr. Salicar.*- γ proponit. Præter enim locum additum hæc indicant characteres speciminis omnes, qui omnino sunt iidem ac in *Fl. Lapp.*, c. v. folia alterna, floresque in alis solitarii; est tamen, ut suadet Linnæus, non a *Salicaria* distinguendum, in formam cujus normalem transitus manifestus sistitur ab altero in hac plagula affixo specimine, quod foliis quidem gaudet alternis, flores vero habet in alis verticillatos.

ICOSANDRIA.

643. CRATÆGUS.

- (1) *Aria 1* (manu propr.; atque postea, verisimile a Sm. additum:) β (quod vix dubie ad *Spec. Plant.* delegat, quum ubique hunc librum, nec usquam *Fl. Suec.*, Smithius in *Herb.* citat; Sm. denique adscripsit:) *Pyrus intermedia Ehrh.*!

Si hæc, id quod Smithius certe voluit, vera fuerit *Crat. Aria β Spec. Plant.* seu *Cr. Aria α Fl. Suec.*, quæ nomina, ut monet Linn. in *Fl. Lapp.* 199, sunt synonyma, necesse quoque sequitur, *Sorbum scandicam Fr. et Recent.* esse *Crat. Ariam- α Fl. Suec.*; specimen enim præsens omnino est *Sorb. scandica Fr.*

- (2) *Cratægus fol. subrotundo serrato subtus incano 1* (manu pr., sed in pagina plagulæ postica; prope specimen nullum adest nomen).

Sub nomine citato, heic adhibito, Tournefortius in *Institut. Bot.* eadem enumerat synonyma, ac Linnæus ipse sub *Crat. Aria α*

in *Spec. Plant.*, et sub *Cr. Aria* β in *Fl. Suec.*, ex quo judicare licet, Linnæum quoque hæc duo habuisse synonyma, specimenque igitur hujus plagulæ esse *Crat. Ariam* β *Fl. Suec.*; idem autem quoque est *Sorbus Aria* *Auct. Recent.*

Ex his itaque clare confirmatur, *Sorbum scandicam* *Recent.* esse *Crat. Ariam* — α *Lin. Fl. Suec. s. β Sp. Pl.*, *Sorbum* vero *Ariam* *Recent.* esse *Crat. Ariam* — β *Lin. Fl. Suec. s. α Sp. Pl.*, id quod jamdudum inter scriptores omnes recentiores Florarum Suecicarum convenit.

- (3) (Sine nomine; sed priori affixa; manu Linnæi tantum in pagina postica:) e *Gotlandia* — *Falk* —

Eadem est ac prior, seu *Sorbus Aria* *Auct.*

- (4) *Oxyacantha* 8 (manu propr.)

Omnes habet characteres *Cr. monogynæ* *Jacq.* seu *cyrtostylæ* *Fingerh.*, qualis in *Hartm. Fl. Scand. ed. 5* proponitur; quo tamen dictum minime volumus, hanc solam fuisse Linnæi *Crat. Oxyacantham*, præcipue quum in Suecia altera forma, *monogyna* *Fingerh.* seu *Oxyacantha* *Auct. Suec.* non rarior sit.

- (5) *Oxyacantha* (manu propr. æque ac locus:) *Algir.*

Affixa priori, cum qua de cetero convenit, lobi autem foliorum obtusi sunt, floresque majores; quare forsitan a speciebus nostris diversa.

Nullum est in hoc genere vestigium *Cratægi Ariæ* — γ *fennicæ* *Lin.*

644. SORBUS.

- (2) *ambigua* (manu propr., æque ac hæc:) *Gotland. Falk.* (Smithius addidit:) *hybrida* *J.E.S.*

Est *S. hybrida* Lin. et Auct. recent., cuius synonymon Linnæus ipse in Spec. Pl. ed. 2 p. 684, et in Append., Faunæ Suec. inserta, p. 557, indicat *Cratæg. fennicam* Fl. Suec. n. 433 ♀; quamvis nōn patet, cur in herbario usus sit nomine *ambiguæ*, nisi temporale modo habendum sit.

- (3) *ambigua* (manu propr., quasi correctionis loco pro nomine primum scripto:) *sorbus hybrida*. (Prope specimen etiam adjunxit locum:) *Gotl.*

Priori affixa, eademque est.

652. ROSA.

- (1) *eglanteria* 2 (manu propr.)

Excepto colore florum, qui nunc discerni nequit, hæc omnibus respondet, quæ de *R. Eglant.* in Spec. Pl. et Fl. Suec. ed. 2, nec non in Mant. p. 399 et 564, Linnæus attulit, nec ulli specierum Scandinav. indigenarum bene congruit, etiam a *R. rubiginosa*, ad quam paullo magis accedere videtur, et cum qua a Linnæo commutatam Botanici eam putarunt, ipsis iis notis diversa, quarum mentionem Linnæus facit in Mant. l. c. Ceterum, ut ex dictis Linnæi compluribus jamdiu innotuit, est *R. lutea* Auct. Recent.

- (2) *eglanteria* (manu propr., æque ac prope specimen:) *lutea*.

Ramulus cum foliis tantum adest, palam vero ejusdem speciei, ne dicam, fruticis, ac prior.

In suo exemplari libri Spec. Plant. ed. 1 Linnæus hanc speciem nota solita designavit, qua plantas in herbario, quum illud opus

ederetur, asservatas. Specimina igitur præsentia cum nomine in herbario adfuerunt jam prius, quam Spec. Pl. edebantur, quod illorum Botanicorum opinioni repugnat, qui controversiam de hac specie eo tollere conati sunt, quod affirmaverint, Linnæum initio (seu in Spec. Pl. ed. 1 et in Fl. Suec. ed. 2) *R. rubiginosam*, vel formam ejus aliquam, serius vero demum *R. luteam* sua *R. Eglanteria* intellexisse.

- (3) *rubiginosa* (manu propr., pariter ac in pagina altera:) *Rosa eglanteria authorum, non Linnæi. Mygind. 8. — Differt a R. lutea foliis rugosis et subtus rubiginoso-glandulosis, quæ in lutea sunt glaberrima glauca — nec a Kramero, Jacquinio, Crantzero observata Mygind. — Rosa bicolor Jacq. forte R. luteæ est varietas.*

Quum descriptioni Linnæanæ in Mant. p. 564, tum *Rosæ rubiginosæ Auct. Recent.* optime respondet; et a speciminibus duobus præcedentibus differt characteribus, quos Linn. locis cit. præbuit, adeo ut hoc loco herbarium ejus videatur, id quod rarius est, specimina continere ipsa, ex quibus descriptiones sunt sumtæ.

- (6) *pimpinellifolia* (manu propr., atque ante nomen littera:) *A* (cujus significationem nescimus).

Omnino est *R. pimpinellifolia Spec. Pl. ed. 2*, nec minus *pimpinellifolia Auct. Suecor. Recent.* seu *spinosissima Sm.*, cui etiam *R. spinosissimam Sp. Pl.* (nec *Fl. Suec. ed 2*, quæ haud dubie est *cinnamomea*) iidem merito subjunxerunt, vel potius eandem esse probarunt. Nec usquam in herbario invenies nomen

Rosæ spinosiss., quod quidem confirmare videtur, Linnæum ipsum has, primum diversas habitas formas, deinde conjunxisse, ut ipse, jam Hallerum fecisse, indicat (v. Mant. p. 399).

- (7) *pimpinellifolia* (m. propr.; a Smithio autem mutatum est in:) *spinosissima* JES.

Ex omnibus partibus eadem est ac præcedens.

- (8) *villosa* 3 (manu propr.; post quod nomen Sm. addidit:) *Fl. Suec. ed. 2 p. 463*. (In pagina altera est manu Linnæi locus:) *Ackerö Sudermannicæ. Osbeck*.

Et quod ad habitum et ad characteres est *R. tomentosa* *Auct. complur.*, ex gr. *Hartm. Fl. Scand. ed. 3 et 4*, seu *mollissima* *Fries*, et *Hartm. ed. 5*, licet cum descriptione Linn. in *Fl. Suec. ed. 2* et *Mant. p. 399* hoc specimen quoque optime conveniat, ideoque haud dubie vera fuerit ejus *R. villosa*.

653. RUBUS.

- (2) *fruticosus* (manu propr., æque ac locus:) *madera*.

Descriptioni in *Fl. Suec. ed. 2* de cetero quidem respondet, foliola vero sunt omnia petiolata et subtus incana, atque intermedium sub-obovatum (nec «cordatum»); quæ tamen nullum dubium movere possunt, quin hæc quoque forma, quasi permultæ aliæ, cum *fruticoso* fuerit a Linnæo conjuncta. Si autem, ad quam specierum nostri temporis numerosarum hoc specimen pertineat, judicare conemur, id ex scandinavicis ad *R. discolorum*

discolorem potissimum videtur accedere his characteribus: caule (parte paniculae proxima, cetera enim deest) striato, densissime pubescente, pilis glandulosis setisque omnibus carente, aculeato; foliis quinatis ternatisque, foliolis petiolatis, ovato-ellipticis, subtus incano-pubescentibus, petiolulis aculeis nunc alternis, nunc binis armatis, rachide et ramis paniculae aculeatis; petalis late obovatis. Habitu tamen atque panicula subsimplici etiam ab illo (*R. discolori*) differt, et forsitan sit species aliqua Insulae Maderae vel Europae australi propria, nobis ignota.

- (3) (Sine nomine; manu Linnæi tantum numerus:) 5 (ad fruticosum in Sp. Pl. ed. 2 delegans).

Hic *fruticoso* quum *Fl. Suec. ed. 2*, tum *Auct. Suec. Recent.* (c. v. *Arrhen. Monogr. Ruborum*) bene congruit.

655. POTENTILLA.

- (6) *intermedia* (manu propr., æque ac prope unum specimin.:) *H. U.*

Ut nomen locusque adscripta probant, hæc procul dubio ipsa est planta, quam in *Mant.* 1 p. 76 Linnæus descripsit; nec characteres ejus ceteri descriptioni illi repugnant, sed facies vix dici potest esse *P. norvegicæ*, quod in se habet hoc dictum Linnæanum: »esset *P. norveg.*, si non radix esset perennis, et folia subradicalia quinata». Etiam ab *intermedia* *Lin. sensu Friesii, sec. Mant. et S. Veg. Scand.*, qualis in *Herb. Normali* distributa est, habitu differt atque magnitudine, licet nullas invenire potuerim

notas essentielles eam distinguentes. Formæ vero *intermediæ* *EjUSD. minori* ex Oelandia et Scania, quam in S. Veg. Scand. p. 170 ipse eandem dicit esse ac *collinam* *Lehm.*, optime respondet, specimina enim præsentia herb. Linn., cum speciebus recentioris temporis comparata, primo ipso obtutu esse *collinæ* *Lehm.* invenimus, id quod specimina nostra collata mox certissime probaverunt. Hæc vero est descriptio, de speciminibus in herb. Linn. asservatis sumta: Folia omnia pilosella subtus quoque viridia, radicalia quinata petiolata foliolis late cuneatis obovatisve, supra medium profunde serratis, serraturis latis obtusis, caulina subsessilia, sæpius ternata, raro quinata, foliolis elongato-cuneatis, serraturis angustioribus acutiusculis; panicula subdecomposita, pedunculis erectis strictis.

A *P. Güntheri*, qualis in *Lehm. Monogr.* depingitur, specimina herbarii hæcce differunt foliis caulinis subsessilibus, plerisque ternatis, foliolis latioribus, serraturis minus profundis et minus acutis, stipulis brevioribus latis, panicula magis composita.

(8) *verna* 14 (manu propr.)

De cetero cum *P. verna* sensu *Recent.* convenit, pars vero caulis infima minus et patenter pilosa est, quasi in *P. maculata*.

(9) (Sine nomine; sed manu propr. idem ac in priore numerus:) 14.

Hæc, et ad habitum et ad characteres, est *P. maculata* *Pourr.*

(15) *subacaulis* 22 (m. propr.; manu alia, forsitan inventoris:) *R.* 97.

Numerus (22) ad *acaulem* *Spec. Pl. ed. 1* allegat, qua cum specie specimina etiam

herbarii conveniunt, nisi quod caulis »foliis petiolisve brevior» minime possit dici; melius autem, vel ita bene cum *subacauli* Sp. Pl. ed. 2, cujus descriptio ex magna quidem parte eadem est ac in edit. 1, manifesto tamen emendata, conveniunt, ut facile crederes, hæc ipsa specimina ibi esse descripta. Nec talis opinio ex eo tollitur, quod numerus ad Sp. Pl. ed. 1, nomen autem ad edit. 2 pertineat, sed potius confirmatur; ut enim ex colore pigmenti, quod dicunt, atque ex stilo ipso, paullo diverso, apparet, numerus fuit primum adscriptus, *acaulem* edit. 1 spectans, nomen vero *subacaulis* serius, verisimile quum edenda esset edit. 2, vel etiam post eam editam, additum.

A figura apud Gmel. Sib. III 36 b, quam in Mant. p. 400, cujusque nomen in Sp. Pl. ed. 1, Linnæus huc refert, planta in herb. asservata, ad formam foliorum et serraturam, omnino differt.

Cum speciebus recentiore tempore determinatis formam hanc Linnæanam comparanti mox patet, eam a formis omnibus Scandinavicis valde differre, nec inter illas minus a *P. cinerea* Vill. seu *incana*, ad quam complures *subacaulis* Linn retulerunt. Ab illa enim dignoscitur scapis uni- vel bifloris, floribus multo majoribus, calyce dense incano-stellato, foliis omnibus ternatis, cum petiolis densissime stellato-tomentosis, foliolis coriaceis cuneatis, de cetero integerrimis, apice vero obtuso truncatove 3- 6-dentato. Quorum fere nihil in speciminibus vidimus scandinavicis; in germanicis autem, nomine *cinereæ* acceptis, forma saltim fo-

liolorum ad hanc accedit, licet cetera sint diversa.

Suadet igitur herbarium Linn., ut potius ad eorum opinionem discedamus, qui *subacaulem* Linn. (nec dubium est quidem minimum, quin huc planta herbarii pertineat) dicunt esse *velutinam* Lehm., id quod, nisi fallit memoria, Ill. Lehmannius ipse in literis nos edocuit.

POLYANDRIA.

689. CISTUS.

Inter hujus generis formas, complures (num. 2—6) in herbario adsunt, quibus inscriptum est nomen nunc *cani*, nunc *cani* β ; ea vero specimina sunt omnia externa, plura etiam incerta videntur; alia tamen descriptioni respondentia, ad *Helianthem. oelandic. var. canescens* Auct. Suecor. recent. pertinent, ad quod reliqua quoque plus minusve accedunt.

695. ACONITUM.

(2) *Napellus* 3 (manu propr.; a Sm. vero:) *Neubergense* DeCand. 45. — *neomontanum* Willd.? *Clus. v. 2. 96. f. 1.?* —

Ex nomine numeroque citatis autographis, ad Sp. Pl. edit. 1 delegantibus, patet, hoc specimen herbario esse insertum priusquam Linn. in Sp. Pl. edit. 2 *Ac. Cammarum* a *Napello* distinxerit, nomenque deinde omissum, ut ad novam hanc determinationem accommodaretur. Specimen enim præsens est *A. Cammari* L., nec *Napelli*, quales certe hæ species

apud Fr. in Nov. Fl. Suec. ed. 2. p. 170—2, atque post apud Bot. Suecos ceteros, proponuntur.

713. THALICTRUM.

(2) *minus 6* (manu propr. æque ac locus:) *Gott.*

Numerus (6) ad edit. 2 Spec. Pl. allegat; ex quo nec non ex notis et synonymis ibi datis concludere licet, nomen esse specimini huic tum inscriptum, quum species Linnæana et *minus sensu Auct. Suec. recent. et Kochii Fr.* complecteretur; seu hanc eandem esse formam, cujus mentio fit in Itin. Gotland. p. 180, et quam, etsi Linnæus in Fl. Suec. ed. 2 eam a *minore* ceterarum Sueciæ provinciarum australium non distinxit, Auctores Recent., v. c. Koch sub nomine *collini*, Fries nomine *Kochii*, diversam speciem receperunt, posteaque plerique Botanici agnoverunt.

Quantum in specimine siccato, carpellis carente maturis, videri licet, hoc est *Th. Kochii Fr. Mant. III p. 46.*

(3) (Sine nomine; sed priori affixa plagula, atque manu Linnæi numeri:) 6 (et) 7 (cujus posterioris significatio latet; etiam huic additus est locus:) *Gott.*

Specimen valde mancum, partem tantummodo paniculæ floriferæ unumque folium exhibens, quare vix potest pro certo dici, ad quam ex *minore Linnæano* factam speciem pertineat. Forma tamen foliolorum eadem est ac in priore, i. e. subrotunda, lobis 3—5 minutis, obtusiusculis.

(4) *minus 8* (manu propr.; quo numerus hicce spectet, haud video; locus omnis deest).

Huic quoque fructus maturus deest, nec omnia bene in siccato videri possunt; sed caule striato magnitudineque eximia videtur ad *Th. flexuosum* Auctor. *Recent.* potissimum accedere; utrum tamen re vera hæc sit species, an *minus* verum, in medio relinquimus. Nullum adest in herbario specimen, cui locus adscriptus est quisquam scanicus bahu-siensisve, nec Kinnekulle. Inter vero specimina, quæ *Th. simplex* inscribuntur, et quæ omnia cum *simplici* *Recent.* omnino conveniunt, uni adscripsit Linnæus locum *Wexio-nia*; et hoc forsitan igitur est formæ illius, quam primum in Fl. Suec. ed. 1 sub n. 454 retulit, et cujus in it. Gotl. p. 180 quoque mentionem facit, licet in herb. eam non prius inseruerit, quam *simplicem* jam pro specie diversa agnovisset. (Ceterum de specimini-bus herbarii *Th. simpl.* nominatis vide par-tem hujus enumerationis alteram.).

DIDYNAMIA.

721. AJUGA.

(2) *Ajuga alpina* (manu propr.)

Descriptioni in Mant. 1 p. 80 non quidem repugnat, non autem est *A. alpina* Fr. *S. Veg. Scand.*, sed *A. alpina* — *α elatior* Fr. *Nov.* seu *genevensis* Auct. ceter. Suecor. *recent.*, forma tantum villosa, qualis hæc in Scania legitur.

(3) *genevensis* (manu propr., æque ac signum hocce:) 3.

Cum *genevensi* *Spec. Plant. edit. 2, et Syst. Veget.* bene convenit; eadem vero quoque est *A. alpina* β *arida* *Fr. Nov. ed. 2*, seu formā caule calyceque lanato *Ajugæ genevensis* *Auct. Suecor.*, quæ etiam in Scania legitur; a priore de cetero nihilo differt.

- (4) (Sine nomine; sed præcedenti affixa; manu Linnæi modo numerus:) 3.

Etiam hæc est *Ajugæ genevensis* *Auct. Suecor.* forma ob hirsutiem quasi inter priores duas intermedia. Specimina singulis his formis ad unguem respondentia, inter se vero minime distinguenda, ipsi priore anno prope Rhenura pluribus locis Germaniæ legimus.

730. MENTHA.

- (1) *sylvestris* — α 2 (manu propr.; numerus tamen prius scriptus, et ad edit. I *Spec. Pl. allegans*; — locus etiam additus est:) *H. U.* (Smithius adscripsit:) *conf. Hall 226 & 227* — *spicata* β *Sp. Pl. 1.*

Omnino *spicatae* β *longifol.* *Spec. Pl. ed. 1*, i. e. *sylvestri* *Spec. Pl. ed. 2*, quod nomen inscriptum est, respondet; at vero eadem non minus est optima *M. sylvestris* *Auct. Suecor. plerorumque*, v. c. *Hartm. Fl. Scand. edd. 4 et 5*, seu *M. sylvestris vulgaris* *Fr. S. Veg. Scand.*, cujus specimina distributa sunt in *Herb. Norm. f. IX n. 11*, a *M. sylvestri* *Friesii* sensu *vera* *Herb. Norm. f. I. n. 18, Mant. 5 et S. Veg. Scand.* longe recedens.

- (3) *hirsuta* (manu propr., æque ac:) *Halland. Osbeck.*

Nullum dubium esse potest, quin hæc ipsa sit planta, cujus in *Mant. 1 p. 81* sub no-

mine *M. hirsutæ* fit mentio, quum illi optime respondeat, et insuper nomen locusque, a Linnæo adscripta, omnino sunt eadem ac l. c. Ex præsentē autem specimine patet, Linnæum, quum nomen *hirsutæ* in Mant. proponeret, vix in mente habuisse formas, quas antea sub *aquaticæ* nomine aliis locis descripsisset, sed nomine hoc recentiore novam potius speciem et distinctam datam voluisse. Ad *aquaticam* quidem magis, quam ad ceteras species primo determinatas, accedit floribus capitatis, dentibus calycis subulatis, formaque foliorum, differt vero ab hac etiam foliis summis subsessilibus, inferioribus breviter (vix 3 lin.) petiolatis, totaque planta hirsutissima. E formis apud Auct. Recent. commemoratis, nulla est, cui hæc *M. hirsuta* Linn. melius congruat, quam *M. aquat.* * *villosa* Hartm. *Fl. Scand. ed. 5*, a cujus specimenibus scanicis, quibus cum permultis comparata est, nihilo differt, nisi quod in his verticilli, qui conferti sunt, distincti tamen videantur, in illa autem verticillus modo unus adsit, foliis summis fulcratus, ceterique flores capitulum sistant terminalem. *M. nepetoides* Lej., qualem e Germania certe missam vidimus, ab *hirsuta* Herb. Linn. differt toto habitu, pubescentia diversa, capitulis spicatis, foliis longe petiolatis et ceteris. An *M. nepetoidi* sensu Suecor., quæ *hirsuta* L. sec. Fr. S. Veg. Scand., melius congruat, nobis haud licuit certiores fieri.

- (4) *aquatica* ♂ (manu propr.; a Smithio:) *no peppermint flavour.* — *M. aquat.* Scop. Carn.

Omnino est forma *verticillata* *Menthæ aquaticæ* Auct. Suec. Recent.

- (5) *sativa* (manu propria, quasi emendatio pro nomine primum a Linnæo scripto posteaque deleta:) *verticillata*. (Smithius adscripsit:) *corollæ tubus intus pilosus*. — *verticillata* *Syst. Nat. ed. 10, 1099*.

Neutri nominum citatorum specimen repugnat, nec *sativæ* *Spec. Pl. ed. 2*, nec *verticillatæ* *Syst. Nat. X*; quæ tamen, utrum inter se diversæ fuerint formæ, an eadem planta alio tempore alio nomine proposita, ex eo non patet. Est vero planta hoc loco asserta nihil nisi *M. aquaticæ* — *var. verticillatæ* *Auct.* forma ad *M. Agardhianam* *Fr.* habitu cetero accedens, sed floribus terminalibus diversa. Utrum casu aliquo hæc forma adsit, id quod in *Nov. ed. 2 p. 186 Ill.* Friesius suadet, an re vera Linnæi fuerit ipsa *sativa*, nihil in herbario aliud est, quod dijudicet, nisi quod opinioni posteriori vix bene congruat, eandem plantam, ut in priore ostendimus, mox antea sub nomine *aquaticæ* asservari; differunt enim hæc duo *M. aquat. verticillatæ* specimina inter se eo tantum, quod in num. 4 pedunculi modo calycesque pilosi sint, cetera tota planta subglabra, in præsentem autem caulibus quoque hirsutus et folia subvillosa sint.

- (6) *gentilis* 5 (manu propr.).

Optime cum *M. gentili* *Spec. Pl. ed. 1* convenit; nec minus cum *M. gentili* *Fr., et Hartm. Fl. Scand. ed. 4*, seu *sativa* β *parviflora* *Hartm. ed. 5*.

- (7) (Sine nomine; manu propr. tantum:) 5, ϵ . (a Smithio:) *arvensis?* (Est priori allixa).

Cum *M. gentili* *Spec. Pl. ed. 1*, ad quam haud dubie allegatam hanc Linnæus voluit,

de cetero convenit, stamina autem sunt corolla longiora, id quod etsi hodie parvi habeatur momenti, apud Linnæum tamen alias tantum valuisse videtur, ut huc vix specimen hocce retulisset, si accuratius id perscrutatus esset. Vel concludendumne est ex hoc, Linnæum, quum in herbario hoc specimen insereret, notam illam haud constantem agnoscere? — Quale tamen cunque hoc est, omnia ejus dicta cetera in Sp. Pl. de *M. gentili*, cum *arvensi* comparata, de hoc quoque specimine valent. Ex vero determinationibus recentioribus hoc idem specimen manifeste ad *Menthæ arvensis* formam pertinet, quæ *riparia* Fr., seu *glabrata* Hartm., id quod opinionem illorum auctorum nonnihil adjuvare videtur, qui *gentilem* Linn. ab *arvensi* non diversam habuerunt. In sententiam tamen talem quo minus discedamus, præter alia impedimento est specimen præcedens, quod, quantum ex adscriptis atque notis ipsis ejusdem, cum descriptione comparatis, concludi licet, eodem certe jure, vel etiam majore, pro vera *gentili* Linn. habendum est.

736. STACHYS.

(3) *alpina* ♂ (manu propr.).

Quod ad faciem externam attinet, non minus quam ad characteres omnes, est vera *S. alpina*, qualem ex Europa media et australi missam habemus, nullis cum formis *sylvaticæ* luxuriantibus confundenda; locus vero nullus adscriptus est, quare in medio relinquendum, utrum hoc specimen forsitan sit suecicum, an, id quod potius crederes, externum.

737. BALLOTA.

- (1) *Ballota nigra* (manu propr.; post quod Sm. addidit:) *B. vulgaris* Link.

Ex omnibus partibus est *B. ruderalis* Sw. et Auct. Scand. omnium.

- (2) *B. alba* 1 (manu propr., atque in pagina plagulæ altera:) *H. Ups.* 162, 2. (Smithius addidit:) *rarissima* — *hodie deperita*, *D.* (Dominus?) *Afzelius*.

Numerus *B. nigram* *Spec. Pl.* spectat, ex quo concludi potest, Linnæum primitus hoc specimen ad *nigram* *Spec. Pl. ed. 1* retulisse, et tunc numerum solum adscripsisse, deinde vero idem pro *alba* *Spec. Pl. ed. 2* agnovisse, et tunc demum nomen addidisse, numero, ut mutaretur, neglecto, atque igitur has duas species diversarum editionum, nullam si habeamus rationem Floræ Suec., vix fuisse diversas, id quod jam Ill. Friesius in Nov. ed. 2. p. 195 docuit, qui *B. nigram* *Sp. Pl. ed. 1* formam esse opacam, *albam* autem *Sp. Pl. ed. 2* formam pallidiorem unius speciei, seu *B. fætidae* *Recent.* dicit, eodem modo ac *B. nigram* et *albam* *Fl. Suec.*, ejusdem vero editionis, formas habet unius speciei, s. *ruderalis* *Rec.*; an vero hæc opinio, si non locum solum in *Fl. Suec.* sub *B. alba* datum respiciamus, optima sit et rectissima nos non possumus dijudicare, præsertim quum videri nequeat, utrum de *Spec. Pl.*, ut solet, an de *Fl. Suec.* nomen speciminis præcedentis (num. 1) sit sumtum.

Specimen hujus loci omnino est *B. fætida* *Recent.*, qualis, cum saburra navali introducta, hodie etiam prope portus aliquot suecicos legitur.

744. THYMUS.

- (1) *Serpyllum* (manu propr., æque ac locus:)
Gottl.

Omnino est *Th. Serpyllum* sensu *Auct. omnium Scandin.*, nec exterorum, apud nos hujus generis forma vulgatissima.

- (2) (Sine nomine; manu autem propr. numerus:) 1 € (atque plagula priori affixa).

Ad *Th. Serpylli* *Auct. Scand.* formam angustifoliam de cetero quidem accedit, caule vero differt erecto et facie, licet in specimine siccato discernere vix possimus, quo potius sit referendum. Neque hæc est *Th. Serpyll.* *Auct. exteror.*, quæ *Th. Chamædryd Fr. et ceter. Auct. Scand.*, neque aliud in herbario adest specimen, quod ad eam pertineat speciem. Quare ex herbario quoque Linnæano confirmatur, quod jamdiu monuerunt Botanici nostri, *Th. Serpyllum* *Linn.* speciem tantum fuisse illam, quæ in Suecia vulgatissima, nec illam, quæ, apud exteros vulgaris, apud nos intra limites modo angustissimos obviam venit, Linnæo vix unquam visa.

798. OROBANCHE.

- (1) *major* 2 (manu propr., æque ac in pagina altera:) *Hispania 463* *Loefling.* (Smithius post nomen specif. addidit:) *Loefling* (atque:) *minor* *Mr Sutton.*

Descriptioni quidem *O. majoris* in *Spec. Pl.* respondet, quod tamen nomen habendum est collectivum, plurimas complectens species recentiore tempore distinctas, quare vix quæri potest, quænam fuerit Linnæi forma primaria, ad quam non minus *minor* *Recent.*,

quam *elatior* *Rec.* procul dubio pertinuit. Quod enim ad specimina præsentia attinet, hæc, ut jam observavit Smithius, *O. minoris Sutt. et Auct.* sunt, ne minimo quidem a speciminibus diversa, quæ plurima haud procul a Londinis legere mihi licuit, et viva cum herbario Linnæano comparare.

TETRADYNAMIA.

823. DRABA.

- (6) *hirta* (manu propr., æque ac locus:) *Lapp.* (atque in pagina plagulæ postica hoc synonymon:) *Cardamine foliis obtusis sessilibus ad radicem in rosulam dispositis, siliquis brevibus Gmel.* (post quod Smithius addidit:) *vix.*

Omnino est *D. hirta* *Auct. Recent.*, qualis forma hujus primaria v. c. in *Hartm. Fl. Scand. ed. 5* proponitur.

835. CARDAMINE.

- (1) *bellidifolia* 1 (m. propr. æque ac in pag. altera:) *Cardamine* (et locus:) *Lapponia.*

Omnibus ex characteribus et habitu est *C. bellidifolia* *Auct. Suec.*, quod atque locus nomenque a Linnæo adscripta, novo sunt argumento, sub hoc nomine plantam solam scandinavicam merito intelligendam esse, nec *alpinam* *Willd.*, alpium Europæ australis incolam, quæ *bellidifolia* sensu *Auct. German. plurim.*; etiamsi descriptio primitus a Linnæo data hanc etiam complecti videtur.

- (3) *trifoliata* 5 (manu propr.).

Descriptioni in *Spec. Plant. et Fl. Suec.*, nec minus descriptioni apud Recentiores, c.

v. Decand. Prodr., atque speciminiibus omnibus *C. trifoliæ* Auct. ex Eur. austr., quæ quum in herbario Smithiano vidi et comparavi, tum a Botaniceis compluribus missa possideo, optime præsens respondet, ita ut nullum restet dubium, si quando fuerit, quin planta Linnæana omnino eadem habenda sit ac Recentiorum. Quod autem dubium, nobis majoris momenti, ex indicio in scriptis Linnæi citatis atque Fl. Lapp., de loco hujus speciei in Scandinavia, ortum est, utrum revera sit unquam apud nos nata, an forma aliqua alius speciei per errorem pro ea habita, ex herbario tolli non potest, quum locus nullus ibi adscriptus sit, qui indicaret, an specimen hocce scandinavicum sit, externumne; quod posterius, tali forma nulla post Linnæum apud nos inventa, potissimum censeas necesse est.

836. SISYMBRIUM.

- (2) *sylvestre* (m. propr.; atque a Smithio:) *pyrenaicum* JES. — *Allioni's plant.* (In separata denique chartæ parte, plagulæ affixa, manu, nisi, sec. dictum præcedens Smithianum, Allionii habeatur, mihi ignota:) *Nondum descripta videtur planta — inveni 1753 in descensu ex Furca monte in confinia Gotthardi Helvetiæ.*

Hujus, licet specimen non scandinavicum sit, hoc loco mentio fit, non quasi dubium de *S. sylvestri* Linn. quidquam esset, sed modo ut indicetur, huic soli specimini in herb. nomen *sylvestr.* inscriptum esse, nullumque igitur verum *S. sylv.* ibi adesse. Præsens enim specimen neque ad *sylvestr.* neque ad

ullam aliam nostrarum specierum pertinet, sed notis omnibus potissimum, ut monet Smithius, est *S. pyrenaic.* Linn., quod *Nasturt. pyrenaic. Br. et Auct.*, cujus specimen hocce, Linnæo, jam longe priusquam hanc speciem distingueret, missum, ille facile primo obtutu pro suo *sylvestri* habuit, ideoque sub hoc nomine in herb. inseruit.

- (6) *arenosum* 8 (m. propr.; a Sm. :) *Loes. Pruss. t. 13* (atque in alia chartæ parte, manu verisimile ejus, qui invenit, hoc nomen Bauhinianum :) *Eruca cærulea in arenosis proveniens.*

Descriptioni Linnæanæ optime respondens, vix dubie verum est *Sisymb. arenosum Spec. Pl.* Cum speciminibus *Arab. suecicæ Fr. Veg. Sc.* seu *Ar. arenosæ var. macilentæ Hartm. ed. 5*, quæ, ex Suecia media, comparandi caussa attuli, de cetero convenit, differt vero foliis radicalibus magis conspicue lyrato-runcinatis, rigidioribus magisque stellato-hirsutis, caulinis quoque rigidioribus densiusque pilosis, frequentius dentatis, pedunculis plerumque brevioribus, petalis rubentibus, siliquis longioribus (biuncialibus). Ob quæ, etsi semina non licuit examinare, *Arab. arenosæ Scop. et Recent.* forma videtur esse primaria, Europæ mediæ, nec Scandinaviæ, incola. Neque hoc specimen in Scandin. lectum esse potest, quum nomen adsit istud Bauhin., in diversa charta manu aliena scriptum, id quod apud eas tantum herb. Linnæani plantas invenire soles, quas Botanici externi miserunt.

- (7) (Sine nomine manu Linnæi adscripto; sed numerus tamen :) 8 (atque in pagina postica :) *Cardamine? in Esbo parocciæ Nylandiæ* (qui

locus Finlandicus idem est ac in Fl. Suec. ed. 2, ideoque certo Smithium induxit ad hoc postea scribendum:) *ex hoc specimine descr. in Flo. Suec. Sisymb. arenosi.* (præter quod Sm. etiam addidit nomen:) *Arabis hispida.*

A priore nihilo diversum, nisi foliis radicalibus triplo minoribus, ideoque descriptioni in Fl. Suec. etiam magis respondentibus, pedunculis omnibus flores æquantibus, atque petalis, ut videtur, albis; quare forsitan hoc potius ad *A. arenosæ Scop. varietatem β borealem Fr. S. V. Sc. et Hartm. Fl. ed. 5* referendum est, quam ad formam primariam.

Ne hoc specimen, ut nomen a Smithio inscriptum indicat, *Ar. hispida* sit, igiturque *petrææ* magis, quam *arenosæ*, affine, hæ notæ, præter omnes cum specim. priore communes, prohibent: pili foliorum radicalium omnes stellati, caulini inferiores simplices, folia caulina, summis paucis exceptis, sublobata, pedunculi flores æquantés superantesve, quibus differt a *petræa*, qualem Auctores certe Scand. hanc habent.

- (9) *Irio 14* (m. propr. æque ac in pagina altera:) *Fl. suec. 556. — Hispania 496 Loeffl.*

Hoc specimen, quamvis externum sit, nostris tamen suecicis et descriptioni *Sis. Iriosis* apud Auct. Scand. recent. optime respondet.

- (10) (Sine nomine; sed numerus adest manu Linnæi adscriptus:) *14* (et plagula est priori affixa).

Omnino eadem est planta ac antecedens. Præter hæc, duo specimina alia in plagulis sequentibus asservantur; eandem ad speciem mani-

manifesto pertinentia, quibus idem etiam nomen Linnæus adscripsit; hæc vero quoque sunt externa, quum uni locum *Hisp.*, alteri nomen *Jacquini* (qui misit) adscripserit. Specimen itaque nullum certo scandinavicum hujus plantæ in herbario adest.

837. ERYSIMUM.

(2) *Barbarea* 2 (m. propr.).

Omnibus notis cum *E. Barbarea* — α Linn. *Fl. Suec.* optime convenit, nec minus ob flores permagnos, pedunculos patentes, lobum terminalem foliorum imorum cordato-rotundum, formamque foliorum ceterorum atque totum habitum *Barbareæ vulgari* Auct. *Scand. recent.*, quæ β *Wahlenb. Fl. Suec. et Fr. Nov. ed. 2*, respondet.

Nulla alia forma huc pertinens, nec ulla, quæ β inscripta sit, in herbario asservatur.

(5) *hieracifolium* (m. propr.).

Omnino est *E. hieracifolium* Auct. *Scand. recent.*, forma vulgaris, robusta, densifolia, quæ *Erys. strictum* Koch. *Syn. ed. 2*, et cujus specimen Cel. Friesius in *Herb. Norm. VIII n. 20* exhibuit.

(6) *Sisymb. hieracifolium* (m. propr. simul cum signo:) € (Plagula est priori affixa).

Hoc, quoad flores, folia, magnitudinem et habitum optime cum *Erys. hieracifol.* Auct. *Scand. rec.* forma graciliore, simplici convenit, quæ *Cheiranthus alpinus* Sm. et *Wahlenb. Fl. Lapp.*

839. CHEIRANTHUS.

(1) *Erysimoides* 1 (m. propr.).

Descriptioni in *Fl. Suec. ed. 2* ad unguem respondet, ita ut specimen esse ipsum pu-

tares, ibi descriptum. Forma etiam videtur esse *Erysimi grandiflora*, quæ in It. vestrog. p. 160 prope arcem bahusiensem lecta dicitur. Ab *Erys. hieracifolio* Auct. Scand. rec., quale quidem et *hieracifol.* Linn. sensu strictiore et *Cheiranthum alpin.* Sm. et Wahlenb. complectitur, differt floribus permagnis atque stigmatibus bilobo siliqua triplo latiore, licet ceteris ex partibus cum hoc haud male conveniat. Est vero ex speciebus recentius stabilitis omnino *Erys. odoratum* Ehrh., quale apud Koch in Syn. ed. 2 proponitur atque apud Reich. n. 4393 b depingitur; hi enim sunt characteres specimenis præsentis: caulis angulosus sparse adpresseque pubescens, folia lanceolata remote dentata, pilis stellatis scabriuscula, flores pedunculis duplo longiores, calyce clauso glaberrimo, unguibus petalorum elongatis sublinearibus, laminis rotundatis; siliquæ (quæ tantum immaturæ adsunt) pedunculis multoties longiores, adpressæ, lineares, raro adpresseque pilosæ, stigmatibus sessili, lato, bilobo, pubescente.

Hoc igitur specimen opinionem Botanicorum communem confirmat; sequentia autem dubia nova movent, quum ex iis alia, eodem nomine inscripta, ad diversas pertineant formas, alia autem, quæ ejusdem sunt formæ, diverso nomine inscribantur. Præter quod in plerisque nomina, a Linnæo atque a Smithio adscripta, inter se opposita sunt. Quæ quum ita sint, nec mea experientia ad hæc omnia extricanda vel singula quidem specimina certo determinanda sufficiat, utile duxi, ne rem facerem deteriolem, hoc loco specimina hujus tribus sequentia, cum dif-

ferentiis eorum inter se præcipuis, tantum enumerare.

- (2) *Cheiranthus erysimoides* 1 (m. propr.; atque a manu aliena, in diversa chartæ parte:) *B.* 74 (id quod, licet quo spectet nescio, hoc tamen specimen esse ab extera terra ad Linnæum missum probat; Smithius denique addidit:) *alpinus* certe.

Quoad flores et siliquas præcedenti similimum; differt autem stigmatibus minore, foliis sublinearibus, dentatis, radicalibus longe petiolatis, anguste lanceolatis.

- (3) (Manu propr. nomen nullum; numerus tantum:) 1 (atque signum:) Θ . (Smithius vero scripsit:) *alpinus*.

- Omnino eadem est planta ac antecedens.

- (4) *alpinus* (m. propr. æque ac locus:) *Lappo*. (Sm. adscripsit:) *erysimoides* *Fl. Lapp. 2:d J.E.S.*

Ob nomen atque locum manu Linnæi hæc adscripta, præsens specimen summo inter hæc omnia jure pro vero *Cheirantho alpino* Linnæi, habendum videtur, præcipue quum idem etiam sit *Erysimi hieracifolii* *Wahlenb. Fl. Suec. ed. 2 et Auct. Scand. complur.* forma, quæ *Cheiranthus alpinus* *Wahlenb. Fl. Lapp.* et post eum *DeCand. Syst. et Prodr.* — Locus tamen hæc appositus, qui apud *Wahlenb.* et *DeCand.* quoque sub *Cheir. alpino* relatus est, nusquam alibi a Linnæo sub hoc nomine commemoratur.

- (5) *Cheiranthus alpinus* (m. propr.; postea autem manu etiam propria:) *Hieracifol.* (quasi responsi loco adscriptum sub his, manu ignota ejus verisimile qui specimen collegit misitque scriptis:) 61 *Folia perpetuo scabra et levis-*

sime denticulata. an hoc apud te Erysimum cheiranthoides? — (Smithius denique prope prima duo specimina scripsit:) alpinus (prope tertium vero:) erysimoides?

Heic igitur in una plagula tria asservantur specimina, quæ, licet omnia Linnæus eodem complectitur nomine, *alpino* s. *hieracifolio* (quæ nomina hoc loco synonymice ab illo adhibita videntur), inter se, ut nomina indicant jam a Smithio adscripta, dissimilia sunt. Mihi autem aliter, ac Smithio, qui ambo prima conjunxit tertiumque separavit, inter se differre videntur. Secundum enim et tertium nihilo alio inter se diversa sunt, quam foliis, quæ in illo sublinearia integerrima, in hoc lanceolata, denticulata, dum ambo communes habent siliquas tetragonas, pedunculis multoties longiores, atque flores parvos (magnitudine florum *hieracifolii*) quibus ipsis a primo specimine differunt, quod floribus gaudet permagnis ejusdem magnitudinis ac in num. (1) hujus Generis, licet ob folia magis ad secundum, quam ad tertium hujus plagulæ specimen accedat. Specimen igitur hocce (primum) eadem est forma, ac ea quæ in num. (2) hujus Generis sub nomine *erysimoid. Lin.* et *alpin. Sm.* asservatur; specimina autem duo reliqua, etsi quoad folia inter se diversa sunt, ad *Erysim. hieracifol. Auct. Scand.* clare pertinent.

- (6) *Cheir. erysimoides* (m. propr., atque prope specimen nomen:) *Allion.* (Sm. post nomen specific. addidit:) *Jacq. vix Linn.* — *alpinus Linn.*

Humile est specimen et grandiflorum, eandem ad formam pertinens, ad quam speci-

men plagulæ antecedentis (num. 5) primum, atque specimina in num. (2) supra memorata pertinent.

Præter specimina jam enumerata, nonnulla etiam alia in plagulis quattuor sequentibus asservantur; quæ tamen, nunc ad hanc, nunc ad illam formam pertinentia, quum nomen in iis nullum adsit Linnæi manu adscriptum, vix digna sunt, quæ commemorentur.

842. ARABIS.

(4) *lyrata* 3 (m. propr. æque ac littera:) *K* (quæ ubique in herbario *Kalmium* significat).

Nomen appositum atque littera indicare quidem videntur, hoc specimen esse a *Kalmio* datum ex Canada, eoque Floræ nostræ peregrinum; neque autem Linnæus in suo exempl. libri *Spec. Pl. ed. 1* hanc speciem nota solita, qua alias omnes species in herb. asservatas, designavit, neque præsens ipsum specimen ad speciem, quæ inscribitur, pertinet, quum folia, nec minus radicalia, sint stellato-pilosa, minime »*glabra*», omnisque habitus potissimum sit *Sisymbrii arenosi*, quale supra commemoratur. Est quoque *Arabis arenosa* β *borealis* *Auct. Scand. recent.*

(5) *Arabis hispida* (m. propr., atque prope specimen:) *Jacq.* (Smith. observavit:) *est Sisymb. arenosum Fl. Suec. nec Sp. Pl. — Scop. t. 40? —*

Hoc etiam specimen casu aliquo pro vero huc insertum videtur, quum, ut jam Smithius edocuit, ad *Sis. arenosum*, quasi antecedens, pertineat, seu *Arabis arenosa* β *borealis* *Auct. Scand. sit.*

MONADELPHIA.

858. GERANIUM.

- (11) *molle* 35 (manu propr.; Smithius autem adscripsit:) *pyrenaicum* J.E.S.

Minime cum *G. molli* L. *Fl. Suec. et Sp. Pl.* congruit, optime autem cum *pyrenaico* Mant. I; idemque optimum est *G. pyrenaicum*, quale quidem Auctores Scand. habent, a speciminibus quum suecicis, tum anglicis, comparandi causa allatis, ne minimo quidem differens.

- (12) *G. molle* (m. propr., sed in pagina plagulæ postica; loco autem solito infra specimen numerus modo:) 35 (Smithius etiam hæc addidit:) *capsularum carina subdentata vel utrinque corrugata*. — *pyrenaicum*.

Ut antecedens, omnino est *G. pyrenaicum*.

- (13) *columbinum* 35 (m. propr.).

Ex speciminibus tribus heic asservatis, unum tantum caule depresso pubescente, pedunculis longis, arillis glaberrimis, omnique habitu est verum *G. columbinum* L. et Auct.; altera autem duo, quæ casu aliquo videntur huc rejecta, ob caulem depresso hirsutum, pedunculos breves, arillos glanduloso-pilosos et ceteras notas ad *G. dissectum* L. *Fl. Suec. et Auct.* clare pertinent.

- (14) *pyrenaicum* (manu Smithii; omni nomine a Linnæo adscripto caret, sed plagula est priori affixa).

Et ad notas omnes et ad faciem est *G. pyrenaicum*.

- (16) *rotundifolium* 36 (m. propr. æque ac prope specim. :) *Fl. Suec.*

Specimen hocce, admodum singulare, indicare videtur, *G. rotundifolium* Linnæanum primitivum, quod aliis in operibus aliisque temporibus Linnæus aliter descripsit, non duas tantum illas formas, quas postea ipse et denique Botanici fere omnes distinxerint, complexum esse, sed tres potius; quarum præsens eodem modo, ac descriptio Linnæana *G. rotundifolii* prima in Fl. Suec. et Spec. Pl. ed. 1, in se habet conjunctas complures notas utriusque speciei, postea in Spec. Pl. 2 et Mant. distinctæ, nempe *G. rotundifolii sensu strictiore*, ut ita dicam, atque *G. pusilli*, et tamen ab utraque per se est diversa. Nomen enim et numerus, præsentis specimini manu Linnæi adscripta, nullum relinquunt dubium, quin hoc Linnæus ad *rotundif. Sp. Pl. ed. 1* relatum voluerit, quod idem est ac *rotundif. Fl. Suec. ed. 2* (quem libr. ipse quoque huc citavit), nec unquam specimen melius cum descriptione convenit, quam præsens cum descr. loc. cit. Idem autem neque est *rotundif. Sp. Pl. ed. 2 et Mant. (rotundif. sensu strict.)*, neque *pusillum Sp. Pl. 2 et Mant.*, differt enim v. c. ab illo calyce mutico, ab hoc petalis integris. Neque melius ad ullam specierum respondentium Auctor. recent. pertinet; a *rotundifolio* enim, quale Koch in Syn. ed. 2 et Hartm. in Fl. Scand. 5 id habent, seu *viscidulo Fr.*, differt calyce mutico, petala æquante, formaque foliorum (quæ ad *pusillum* accedit), a *pusillo* autem *Auct. cit.*, seu *rotundif. Fr.*, caule piloso, petalis integris, arillis (non adpresse) pilosis, seminibusque reticulatis. Quæ quum ita sint, atque jam inter Botanicos conveniat, Linnæi *G. rotundif. Mant.*

esse *G. rotundif. Recent. s. viscidulum*, et *pusillum* l. c. esse *pusillum Recent.*, præsens specimen dubium videtur novum movere, utrum primum Linnæi *rotundif.* (Sp. 1, Fl. Suec. etc.) forma sit inter recentiores has duas intermedia, per quam una in alteram transit, illæque ideo non bene distinctæ habeantur, an sit ab utraque sufficienter diversa, atque tres itaque species sub duobus illis nominibus sint intelligendæ.

Num specimen hocce unicum est, quod unquam repertum, hujus formæ?

- (17) *rotundifolium* (m. propr. in plagula priori affixa; Sm. adscripsit:) *pusillum*.

Numerus hoc loco omissus nomen Linnæo ipsi haud certum visum esse indicat; est vero neque *rotundif. Fl. Suec.* neque *Mant.*, ab illo differens petalis emarginalis, ab hoc insuper calyce mutico; sed omnibus notis, c. v. forma foliorum, caule pubescente, calyce mutico petala emarginata æquante, arillis adpresse pilosis, seminibus oblongis lævibus et ceteris, ad *pusillum* L. *Sp. Pl. 2 et Mant.*, atque *Auct. recent.* pertinet, cujus forma est solito paullo major et erectior.

- (18) *pusillum* (m. propr.; in diversa chartæ parte manu aliena, verisimile ejus, qui plantam misit:) *Geranium columbinum humile flore cæruleo minimo Ger. Raji Syn.* (sub quod Linnæus, quasi affirmandi causa, iterum addidit:) *Geran. pusill.* (Smithius denique hæc adscripsit:) *est tab. 46 f. 2 R. Syn. ex auctorita. Herb. Sher.*

Hoc omnibus notis iisdem ac præcedens est *pusillum* L. et *Auct.*, sed forma minor, prostrata, apud nos vulgatissima.

- (19) *pusillum* (m. propr.; Sm. autem observavit):
molle JES.

Nomen autographum lapsu calami, quem dicunt, heic adscriptum videtur; specimen enim, ut suasit Smithius, toto habitu atque caule villosa, petalis calyce duplo longioribus, arillisque rugosis glabris, omnino est *G. molle* L. et Auct.

Nullum in herbario asservatur specimen, ad *G. viscidulum* Fr. seu *rotundifolium* L. Sp. Pl. 2 et Mant. atque Auct., plurim. referendum.

870. MALVA.

- (1) *parviflora* (m. propr. æque ac locus:) H. U.
(Smithius post nomen addidit:) [*Huds.* JES.]
— *rotundifolia*? JES.

Quod ad folia et calycem saltem attinet, specimini in hoc Genere proxime antecedenti, externo, quod vera videtur esse *parviflora* Linn., dissimillimum specimen præsens habitu atque floribus parvis, arillis 10, rariusve 11, rugosis, marginatis, potissimum est *M. borealis* Wallm. et Auct. Scand. Quæ igitur species, ob hoc specimen atque ratione habita eorum, quæ Smithius adscripsit, pro synonymo *M. parvifloræ* Huds. habenda est.

- (2) *rotundifolia* (m. propr.).

Omnibus characteribus atque toto habitu eadem est ac prior, seu *M. borealis* Wallm.

- (3) *Malva rotundifolia* (manu, ut videtur, Linnæi, sed in pagina plagulæ postica).

Specimen fructu caret; ad vero flores ceteraque omnino est *M. rotundifolia* Reent. plurim., quæ vulgaris Fr.

Itaque, ut in operibus, sic in herbario Linnaeus has duas formas eodem sub nomine sine discrimine intellectas voluit; quamobrem ut jam antiquitus Botanici perspexerunt, nomen *M. rotundif.* collectivum tantum habendum est.

DIADELPHIA.

881. FUMARIA.

(2) *bulbosa* (m. propr. æque ac:) 3 *a*.

Specimen modo mancum hoc loco adest, radice totaque parte caulis inferiore destitutum; quod vero ad characteres ex parte superiore racemoque sumendos attinet, c. v. bracteas elongatas integras, flores permagnos calcare curvato, racemum elongatum, formam et magnitudinem foliorum etc., specimen hocce potius ad *F. bulbosam* γ *Fl. Suec. et Sp. Pl.* pertinet, nec ad *a*, quæ littera heic per errorem videtur addita. Idem, quantum in statu præsentis videri licet, et quales hujus Generis species Botanici recentioris ævi determinarunt, est *Coryd. cava*.

(3) (Sine nomine; priori affixa).

Huic sane jure meliorem nomen inscriberes *bulb. a*, præcedenti datum, quum omnes habeat notas sub illo nomine in *Fl. Suec.* commemoratas. Inter species Recentiorum cum nulla melius congruit, quam cum *Coryd. laxa* *Fr.*

882. POLYGALA.

(1) *amara* (m. propr.).

A *P. uliginosa* *Reich. et Auct.* foliis quidem nonnihil recedit, caulinis oblongo-cuneatis, ra-

dicalibus obovatis apiculatis; fructus autem maturi desunt, quare in medio relinquam necesse est, an vera *P. amara* sit, cujus specimenibus germanicis, quod ad habitum, simillima est. Specimen, quum locus omnis desit, potius externum, quam scandinavicum habendum.

- (2) *vulgaris* 2 (m. propr.; nulla autem adscripta est littera græca, quæ indicaret, quænam ex varietatibus in Fl. Suec. receptis hæc sensu Linnæi fuerit).

Ornino est *P. comosa* Auct.

Nulla alia, sub hoc nomine, specimina nec formæ in herb. asservantur.

896. ONONIS.

- (1) *antiquor.* (manu propr.).

Cum descriptione in Sp. Pl. ed. 2 et Syst. Veg. ed. 14 perbene convenit; eadem vero, cum speciebus recentiore ævo determinatis comparata, potissimum est *O. spinosa* Koch. *Syn. seu campestris* Koch. et Ziz., cujus cum specimine allato omnia fere habet communia, c. v. ramos unifariam villosos, spinosos, spinas geminas (quarum altera sæpe increscens ramum efficit), foliola oblonga, minima, sparse glandulosa, subglabra, flores solitarios. Quum semina videre haud licuerit, discerni nequit, utrum illis saltem, ut Cel. Kochius in Syn. ed. 2 monet, a *campestri* differat, an non.

- (2) *spinosa* (m. propr. atque locus:) *H. U.* (quæ omnia prope specimen manifeste sunt posterius addita, quam hoc nomen, loco solito primum inscriptum:) *1 arvensis* (quod Smithius quoque correctum videtur voluisse, pro eo scribendo:) *spinosa*.

Priori valde similis, immo ut ad habitum vix distingui possit. Characteribus etiam plurimis, jam enumeratis, gaudet, differens tantum foliis calyceque densius glandulosis, lobisque calycis brevioribus, latioribus. Vix igitur dubito, hanc formam ejusdem speciei s. *campestris* habere, a priore parum diversam. Cum *O. repente* L. et *Recent.*, quæ *arvensis* v. c. *Hartm. Fl. Scand. ed. 5*, minime convenit.

(3) *arvensis* 1 (m. propr. atque:) *H. U.* (Smithius addidit:) *hircina*.

Antecedenti quidem affixa plagula; nihil autem habet cum illa commune. Est enim ob caulem ramosque undique villosos, inerme, foliola magna ovato-oblonga, pilosa, flores geminos totumque habitum optima *O. hircina* *Auct. recent.*

(4) *repens* (m. propr. æque ac:) *A. 116 c.* (quod citatum, quo referat, nescio; Smithius post nomen addidit:) ? (atque:) *non O. repens Anglica, forte species nova.*

A descriptione in *Syst. Veg.* haud quidem differt, nec quoad habitum specimini *O. repentis* *Auct.* parvo valde dissimilis est, sed tamen foliolis minimis obovatis vel rotundatis, apice retusis omnino diversa atque externa est forma, quæ, obiter verisimile inspecta, ob habitum huc rejecta est.

905. LATHYRUS.

(4) *latifolius* 18 (m. propr.).

Cum descriptione *L. latifolii* tam in *Fl. Suec.*, quam in *Spec. Pl.* bene convenit, sed, quum locus desit atque numerus adscriptus ad *Sp. Pl. ed. 1* tantum deleget, hoc specimen po-

tius externum, quàm Suecicum habendum est. Idem etiam e speciebus, apud auctores recentiores receptis, potissimum ad *L. latifolium* Europæ meridionalis pertinet, qualem hunc apud Kochium invenimus. Differens enim calyce, cujus dentes duo superiores ceteris multo latiores et breviores sunt, a *L. silvestri*, folia habet unijuga, foliola ovali-lanceolata, brevia (vix triuncialia), stipulas latissimas, caulem petiolosque late alatos. Semina nulla adsunt; cetera autem, nec minus habitus, speciminibus meis ex Europa meridion. simillima sunt.

- (5) *latifolius* (m. propr. factum emendatum pro his manu, ut videtur, aliena primum scriptis:) *an varietas Lathyri latifolii?* Sw. *fol. ovata nec lanceolata.*

Priori de cetero simillimum specimen, foliola autem etiam breviora, ovalia sunt; quare ejusdem speciei certo habendum est.

- (6) *heterophyllus 19* (m. propr.).

Quod ad dentes calycinos attinet, prioribus similis, foliis autem et stipulis multo angustioribus, his caule vix latioribus, diversa videtur forma. Insuper hoc loco semina adsunt matura, quæ dimidia hilum cingit, ita ut præsens specimen non possit non ad *L. silvestrem* referri.

926. ASTRAGALUS.

- (7) *walensis 27* (m. propr. æque ac signum:) € (quod, ni fallor, indicat, specimen esse sibiricum; idem enim signum plerasque in herbario plantas sequitur, quibus locus aliquis sibiricus inscriptus; in pagina altera, manu

quoque Linnæi additum est:) *Astragalus caule nudo, fl. purpureis.*

Cum descr. in Sp. Pl. ed. 2 convenit, atque teste Smithio in Engl. Bot. n. 466, verus videtur esse *A. wralensis*, cum speciminibus europæis *Oxytr. Halleri*, quod ad characteres attinet magis essentielles, congruens, quamvis forma sit maxime luxurians, omni ex parte major et robustior.

- (8) *wralensis* J.E.S. (manu Smithii; m. Linnæi signum modo:) Θ (quod alium locum, nescio tamen quem, verisimile significat).

Antecedenti de cetero simillima eademque videtur forma, sed spica densior, foliola minora magisque glabra.

- (9) *wralensis* (m. propr. æque ac prope unum specimen:) *Gouan* (et prope alterum:) *Hope*.

Nomina duo adscripta Botanicorum, qui specimina miserunt, hæc esse europæa testantur, alterum etiam scoticum, id quod dicta Smithii in Engl. B. l. c. affirmant. Ambo vero minus, quam figura plantæ scoticæ in E. B., cum scandinavica planta congruunt, quæ *Oxytr. campestris* var. *sordida* Auct. Suec.; quamobrem, quum legumina examinare haud licuerit, decidere haud audeo, utrum ad *Oxytr. Halleri*, an ad *camp. sordidam* pertineant, quam ad formam utramque figura l. c. ab aliis auctoribus aliter citata est.

930. TRIFOLIUM.

- (1) *officinale* 4 (m. propr., atque:) V (forte variet. significans).

Cum *Trif. (M.) officinali* β Sp. Pl. omnino convenit, nec minus optima est *Melilotus alba* Auct. recent.

(12) *agrarium* 36 (m. propr. pro nomine primum scripto, deinde deleto:) *lupulinum* (atque prope specimen:) *Suec.* (Sm. addidit:) *in Anglia non invenitur.*

Omnino ex parte est *T. agrarium*, quale hoc omnes Auctores Scand. recent. habent. Specimen etiam, ut locus indicat supra citatus, est suecicum.

(13) *agrarium Fl. Ang.* — *procumbens* L. (manu Smithii; Linnæus ipse hoc loco nihil adscripsit, nisi:) L. 572 (quod, quæ spectet, nescio).

Characteribus omnibus et toto habitu est *T. procumbentis* L. et Auct. Scand. recent. forma erecta.

(14) (Sine nomine; sed in plagula priori affixa).

Omnino est *T. procumb.* Auct. Scand. forma caule procumbente, apud nos vulgatiore.

(16) *procumbens* 38 (m. propr.; Sm. dein observavit:) *conf. agrarium J.E.S.* — *est agrarium Fl. Angl.*

Permagnus est specimen ejusdem speciei (sensu Recent.) ac num. (13) et (14).

(17) *procumbens* (manu Smithii; m. Linnæi tantum numerus:) 38 (et locus:) *Gotl.*

Omnino eadem species est ac antecedens.

(18) (Sine nomine; sed duobus proxime prioribus affixa est plagula; manu Linnæi modo numerus:) 39 (et locus:) *Gotl.*

Etiamsi numerus *T. filiforme* Sp. Pl. spectat, et specimen valde incompletum est, non potest non, ob capitula densa multiflora, vexillum sulcatum ceterasque notas ad *T. procumbens* Auct. Scand. pertinere.

(19) *filiforme* 39 (m. propr.).

Est forma gracillima, pauciflora *Trifolii filiformis* Auct. recent.

POLYADELPHIA.

943. HYPERICUM.

- (1) (Sine nomine autographo; manu Linnæi numerus tantum:) 13 (qui *quadrangulum* Sp. Pl. ed. 1 spectat; atque prope specimen littera:) n (Smithius addidit:) *quadrangulum. original sp:n.*

Hoc caule quadrangulo-alato, foliis ovalibus, sepalis lanceolatis acuminatis totoque habitu est *H. tetrapterum* Fr. et Auct. Scand. recent. Quare, ut ait Smithius, hoc præcipue specimen esset originale, non video; quod hoc loco asservetur, indicare id tantum videtur, hanc quoque formam fuisse a Linnæo visam atque, differentia inter ambo vix ulla ab eo observata, cum *quadrangulo* proprie dicto in nomine *quadranguli* inclusam.

- (2) *quadrangulum* 13 (m. propr., atque plagula priori affixa; Sm. adscripsit:) *dubium?*

Omnino est forma simplex pauciflora *H. quadranguli* Auct. Scand.; quæ apud nos vulgatissima est hujus Generis species, et procul dubio a Linnæo præ ceteris in mente habita, quum primo suum *quadrangulum* describeret.

SYNGENESIA.

949. SONCHUS.

- (1) *maritimus* (m. propr. atque prope specimen, ut videtur:) *K:h.*

Caule simplici, monocephalo, involucreo pedunculoque glaberrimo, foliis lanceolatis integris,

gris, »amplexicaulibus, retrorsum argute dentatis» (qualia in Spec. Pl. descripta), hic omnino est verus *S. maritimus* Europæ australis *Lin. et Auct. recent.*; a forma *Sonchi arvensis* litorali, apud nos obvia, omnino diversus.

(2) (Sine nomine; sed plagula est priori affixa).
Eadem est planta ac antecedens.

(7) *alpinus* 6 (manu propr.).

Ut jam antiquitus ex opere illo Smithiano, quod *Plantar. Icones* hact. ineditar. inscribitur, et quod deinde in libro periodico, quem dicunt, Roemeri et Usterii *Botanisch. Magaz. IX. Stück* cum figura Smithiana l. c. *Sonchi alpini herb. Linn.* recusum est, omnes Botanici cognitum habent, hoc loco in herb. Linnæano non verus asservatur *S. alpinus*, qualem in mente Linnæum semper, quum hoc uteretur nomine, habuisse, opera ipsius ea, quæ hac in re maximi habenda sunt momenti, c. v. *Fl. Lapp. ed. 1 n. 290, Laches. Lapp. p. 77—79* et locus habitationis in *Fl. Suec.*, certissime indicant, atque Auctores omnes scandinavici semper persuasi fuerunt; sed forma est ista, opere citato Smithiano celebrata, numquam intra limites Scandinaviæ, nec etiam Europæ, crescens, atque, teste Smithio, ejus tempore tantum in herb. Linnæano et Lecheano asservata, quæ manifesto fere sola illum, herbario nimium, dictis autem Linnæi in scriptis citatis parum nisum, in opinionem illam falsam adduxit, qua hanc (præsentem formam) pro vero habuit *S. alpino*, et nomen novum *cærulei* formæ europææ, in alpibus scandinavicis vulgatissimæ, imposuit;

dum, vestigia ejus maxima ex parte premens, Froelichius (in *Ust. Annal. der Botan*) eidem formæ exoticæ nomen adtribuit illud maxime improprium *lapponici*.

E scriptis tamen quoque Linnæi nonnullis, v. c. *Spec. Pl.* et definitione in *Fl. Suec.*, opinio Smithiana eo videtur, nonnihil confirmari, quod, quum ceteræ notæ plurimæ tam vagæ sint, ut eodem fere jure et in *alpinum* verum et in formam præsentem quadrant, character ille »pedunculorum» in *S. alpino* »squamosorum» revera præsentis sit proprius, differentiam præbens optimam a vero *S. alpino Auct.*, cujus, ut constat, pedunculi sunt hispidi, nec squamosi. Specimen præsens, quod apud Smithium tanta auctoritate valuit, ad speciem pertinet mihi prius ignotam, quam tamen, quum ob characteres, tum auctoritate Steudeli ductus, vix dubito *S. (Mulged.) floridanum* putare, Americæ septentrionalis incolam. Idem esse casu aliquo, quum in herb. ambo insererentur, cum sequente specimine permutatum, persuasissimum mihi habeo; omnia enim, quæ in sequente sunt a Linnæo adscripta, optime in præsens quadrant, et contra, quæ in præsentis specim. sunt adscripta, in sequens quadrant. Quæ in *Spec. Pl.* in his describendis plantis sunt errata, nempe *S. alpino* pedunculos squamosos, *canadensi* autem hispidos adtribui, ex his ipsis speciminibus in herbario permutatis verisimile pendent, quæ jam ante librum illum editum in herbario adfuisse videntur.

- (8) *canadensis* 1 (manu propr., atque prope specimen:) *K* (*Kalm.*, cujus plantæ fere omnes, in herb. asservatæ, in Canada sunt collectæ;

Smithius etiam adscripsit:) non Grononii. Est *S. alpinus* HB (Herb. Banksii) et omnium auctorum præter Lin. et Leche H (Herb.). JES.

Hoc specimen, ut jam supra indicavi, descriptioni in Spec. Pl. et Fl. Suec. quidem non repugnat, sed tamen omnino est *S. alpinus verus* L. Fl. Lapp. et Laches. Lapp., qui *Mulged. alp. omn. Auct. recent.*, Alpes scandinaviæ ceteræque Europæ frequenter inhabitans, cui Smithius, ob hanc ipsam causam nomen *canadens.* (ex permutatione huic datum) improprium putans, novum illud nomen *cærulei* postea dedit, cujusque specimina sub eodem nomine (*cærul.*) in herb. ipsius quoque asservantur. Cum præsentem de cetero omnia confer, quæ de priore dixi.

950. LACTUCA.

- (1) *quercifolia* 1 (m. propr.; Smithius hæc addidit:) Syn. *Raji dubium.* Hillii icon falsa — planta rarissima cujus vix aliud exstat exemplar in Herbariis. D. Afzelius.

Etsi nomen heic alio modo ac solito sit scriptum, nullum est dubium, quin hac planta Linnæus *quercinum* Fl. Suec. intellexerit, cum qua optime convenit. Eadem etiam, id quod jamdiu Cel. Willdenowius et Kochius monuerunt, in *L. strictam* Kit. omnino quadrat. Nullo autem loco natali adscripto, non licet videri, utrum hoc specimen in insula maris Baltici, a Linnæo indicata, ubi deinde frustra semper quæsitæ est planta, natum, an externum sit.

953. LEONTODON.

- (3) *hastile* (m. propr. pro nomine primum scripto, postque deleto:) *tuberosum* (æque ac lo-

cus:) *H. U.* (Smithius addidit:) *specimina Jacq. figuram ejus non referunt.* — *hastile Herb. Jacq. JES.*

Omnino est *Leont. hast. var. glabrat.* *Auct. recent.*, id quod cum opinione Botanicorum fere omnium congruit, qui jam e scriptis Linnaei solis dudum perspexerunt, *L. hastile Sp. Pl. etc.* esse formam glabratam, *L. hispidum l. c.* autem formam hirtam unius speciei, cui Recentiores quoque nomen *hast.* retinuerunt.

- (5) *hispidum 6* (m. propr. pro primo nomine, ab ipso deleto:) *hirtum*; (atque, ut videtur, a Smithio:) *hirtum D. Afz.*

Pilis foliorum »furcatis» ceterisque notis in *L. hispidum Sp. Pl.* melius, quam in *L. hirtum l. c.* quadrat specimen, quod idem etiam omnino est *L. hastile α vulg. Koch. et Auct. recent.*

954. HIERACIUM.

- (1) *alpinum 3* (m. propr.).

Omnino est *H. alpin. Auct. scand.*, forma pumila, simplex, monocephala, caule subnudo, hirsuto et stellato-piloso, involucre villosa, nigro.

- (2) *Taraxaci* (m. propr. æque ac in pagina altera:) *alp. Pit.* (atque hoc ex litteris forte Solandri citatum:) *Planta hybrida ex Leontodonte Taraxaci et Hieracio alpino, quam legi in alpebus Lapponice Pitoensibus 1753, unico tantum in loco, et unico hoc specimine. D. C. Solander.*

Forma foliorum, pedunculo unico incrassato, squamoso cum involucre fusco-piloso ceterisque notis omnibus est *Leontod. autumn. β*

Taraxaci Hartm. Fl. Scand., seu Oporina pratensis Less.

- (4) *dubium?* 6 (m. propr.; post quod Smithius addidit:) *may be right.*

Quod verum fuerit Linnæi *H. dubium* ex hoc specimine eo minus concludi licet, quod ipsi incertum fuisse videatur, atque etiam hæc species in exempl. Linnæi libri Spec. Pl. ed. 1 nota careat solita, qua, ut plantas in herb. asservatas designaret, usus est. Neque hoc est *H. dubium* Lin., quod optimis ductus rationibus cel. Friesius esse *H. suecicum* jam edocuit, sed forma est vulgata *H. Auriculæ* L. et Auct. recent., c. v. *Fr. Symb. ad Hist. Hierac.*, cujus unum tantum specimen aliud (v. num. 6) in herbario adest.

- (5) *Auricula* 7 (m. propr.; numerus vero deinde deletus hoc quoque specimen reddit incertum.)

Per errorem aliquem specimen hoc loco adest, quod minime ad *H. Auriculam*, nec quidem ad Stirpem *H. Auriculæ*, sed manifesto ad Stirp. *H. præalti* pertinet, qualem in *Symb. ad Hist. Hier.* Cel. Friesius distributionem hujus Generis specierum in greges comparavit. Difficillimum autem, mihi quidem, est, ex specimine hocce sicco pro certo discernere, ad quam hujus Stirpis speciem pertineat; quantum tamen videre licuit, potissimum est *H. fallax* seu *collinum* Fr. l. c.

- (6) *cymosum* J.E.S. (manu Smithii; m. Linnæi numerus:) 7 (atque in pagina postica:) *Pilosella minor, folio angustiore minus piloso repens. J. B. 2 p. 1040, Gmelin — Habitat in Rossia et Suecia. (Plagula est priori affixa).*

Numerus igitur citatus, qui *H. Auric.* Sp. Pl. ed. 1 spectat, atque synonymon Bauhini, ambo a Linnæo adscripta, indicant, eum ipsum hoc loco *H. Auriculam* asservari putasse, atque merito etiam de altero speciminum valent, quod rhizomate stolonifero, foliis lingulatis, obtusis, glaucis, de cetero glaberrimis, sed ciliatis, scapo subnudo capitulis paucis (6), totaque facie, clare est *H. Auricula* L. et *Auct. scand. omn.* — Specimen autem alterum, quod procul dubio Smithius nomine a se adscripto intellexit, omnino diversum est atque, quod ad faciem certe attinet (notas enim involucri haud bene observare licuit), ad Stirpem *H. præalti* pertinere videtur, specimini plagulæ prioris, num. (5), de cetero simillimum, sed foliis differens latioribus infimaque caulis parte densius pilosa. Utrum vero eadem, an alia sit species, equidem, characteribus multis essentialibus in specimine exsiccato ita oblitteratis, ut oculo magis in hoc Genere exercitato vix perspicui forsitan essent, haud audeo dijudicare.

(7) (Sine nomine manu Linnæi adscripto; manu autem inventoris, quisquis fuit, hæc invenimus:) *N:o 40. Hieracium angustifolium glabrum seu Pilosella major glabra. Mor. H. R. Bles.*

Ad Stirpem *H. præalti* pertinere videtur, atque, caule glabrato insigne, forte *H. præaltum* est, quale apud Cel. Friesium l. s. c. proponitur. Tam synonymon citatum Morisonii, quam plantam ipsam præsentem me haud bene nosse aperte confiteor.

(8) *præmorsum* 8 (m. propr.).

Omnino est *Intybus præmorsus* Fr., s. *Crepis præmorsa* Auct.

- (10) *murorum* 15 (m. propr.; post quod Smithius addidit:) β *Fl. Suec. ed. 2* (quod hoc loco summo jure appositum videtur, specimine cum *mur. β l. c. et Sp. Pl. 2* optime conveniente).

Omnibus ex partibus totaque facie est *H. murorum var. sylvaticum Auct. scand. recent., c. v. Fr. Nov. ed. 2. p. 257 et Symb. ad Hist. Hier. p. 109, atque Hartm. Fl. Scand. ed. 5.*

- (11) *Hieracium muror. folio pilosissimo. CB. Gmelin.* (manu Linnæi, sed in pagina plagulæ postica; quamobrem, nomine nullo infra specimen adscripto, admodum incertum est, an hoc specimen pro *Hieracii muror.* forma Linnæus habuerit; plagula est, forte comparandi tantum gratia, priori affixa).

Parvi, quum specimen incertum sit, momenti est afferre, ad quam specierum pertineat recentiorum; sufficiat itaque dicere, idem minime cum forma *H. muror.*, quæ *H. mur. pilosissimum*, convenire, ad quam Cel. Fr. in Symbolis synonymon Bauhini, supra citatum, retulit; sed evidenter esse cum formis *H. vulgati Fr. l. c. latifoliis* comparandum, et quidem maxime ad varietatem *nemorosum* accedere.

- (13) *paludosum* (m. propr.; Sm. adscripsit:) *lampsanoides Gouan. Illustr.*

Tam caule foliisque pubescenti-villosis, quam ceteris notis a *H. paludoso Sp. Pl. et Auct. recent.* differt, cujus in plagula proxime priore (num. 12; v. huj. Enum. part. II) specimen asservitur verum et optimum. Præsens autem, quantum equidem video, potissimum est species, supra citata, ad quam re-

latum jam Smithius voluit, cujusque habet notas essentielles. Ob formam foliorum, primo obtutu *H. paludosi* haud dissimilem, hoc loco insertum videtur.

- (14) *sabaudum* 25 (m. propr.; post quod Sm. addidit:) *prenanthoidi* affine.

Locus omnis deest, itaque nulla causa est, cur hoc specimen pro planta *Lecheana* haberemus, cujus in Fl. Suec. mentio facta est, et quæ, loco ibi memorato nunc etiam temporis crescens, merito ad *boreale Fr.* relata est; sed pro planta, a tempore usque Linnæi in H. Bot. Ups. culta et in regione vicina hodie efferata, quam duce Ill. Friesio jam plerique Botanici verum agnoverunt esse *H. sabaudum* L. *Sp. Pl.*, eo meliore jure habeo, quod cum descriptione tam Linnæana, quam Friesiana in *Symb. Hierac.*, optime conveniat, atque specimini Upsaliensi, nunc temporis lecto et comparandi causa allato, simillimum sit. *A. boreali Fr. et sec. eum Auct. scand. recent.*, cum quo a Smithio aliisque Botanicis externis compluribus confusum fuit, iisdem fere omnibus differt notis, quas in Symbolis dedit Cel. Friesius, c. v. foliis caulinis omnibus amplexicaulibus cordato-ovatis hirsutis, pube involucri et pedunculorum glandulosa, et ceteris.

Quod ad observationem Smithii citatam attinet, post nomen hujus speciminis in herb. additam, difficile est dijudicatu, an vera sit, quum haud bene constet, quam speciem Smithius sub nomine *prenanthoid.* in mente haberet.

(15) *umbellatum* 26 (m. propr.).

Duo heic asservantur specimina, quorum alterum modo, nondum florens, *H. umbellatum* est; alterum vero tam incompletum est, ut vix determinari possit, nisi quod minime sit *umbellatum*, a quo squamis involucri pilosis, omnibus adpressis et foliis, quantum ex iis judicari potest, diversum est.

De *H. cymoso* Linnæi herbarium nihil illustrat, ubi ne nomen quidem hocce occurrit.

975. BIDENS.

Inter hujus Generis species in herbario *B. minima* non adest, quæ in Sp. Pl. ed. 2 p. 1165, quasi Europæ septentrionali indigena, memoratur, nec unquam specimen ejus ullum in herb. adfuit, testante exemplari quondam Smithii proprio libri Syst. Veg. ed. 14, ubi Sm. species omnes in herb. Linn. asservatas nota certa designare solebat, qua vero hæc species caret.

989. GNAPHALIUM.

(10) *procumbens* (m. propr., æque ac hæc:) *varietas an præcedentis* (post quod Smithius:) *i. e. sylvatici* (atque alio loco:) *supinum* JES.

Exacte est *Gn. supinum* tam Lin. Syst. Nat. III, p. 234, quam *Auct. recent.*; nomine *procumbentis*, priusquam planta describebatur, quasi temporali adhibito.

(11) *Gnaph. procumbens* (m. propr., atque prope specim.?) *Scop.*

Eadem species est ac antecedens.

996. SENECIO.

(3) *erucifolius* 15 (m. propr. æque ac locus:) *Scania.* (Smithius adscripsit:) *lividus?*

Nomen et locus indicare videntur, hoc ipsum specimen inter ea fuisse, quæ in It. Scan. Linnæus memorat prope Scanoram lecta, et ad quæ verisimile definitionem in Fl. Suec. et Spec. Plant. deinde confecit. Quamvis autem post id tempus species illa Linnæana ita emendata et fixa est, ut hodie apud omnes fere Auctores nomen ejus de planta eadem adhibeatur, quæ *S. tenuifol. Jacq. Austr. 278*, cujusque mentionem revera primam, quasi in Scania repertæ, fecit Rosenius in Obs. Bot. Scan. p. 46, species Linnæi originalis, cujus hoc est specimen, non fuit verus *S. erucifolius sensu Recent.* Specimen enim præsens, ut jam Smithius et observatione, supra citata, in herb. adscripta, et in Eugl. Bot. sub 574 et 2515 monuit, potius est *S. sylvatici* forma, et illa quidem, quæ *Sen. lividus Nolt. et Sm. (nec Linn.)*. Differt enim a vero *erucifolio* ligulis minimis revolutis nullisve, foliis pinnatifidis nec partitis, pinnis inæqualiter deutatis, versus apicem folii majoribus, aliisque notis; quamobrem haud dubito in hoc specimine determinando sententiam Smithii sequi, quam experientia quoque recentior de locis *S. erucifolii* et *sylvatici* in Scania corroborat. In aggeribus enim Scanoræ, ubi Linnæus (l. supra c.) sua legit specimina, post id tempus frustra semper quæsitus est *S. erucifolius Auct. recent.*, dum contra hic ipse locus specialis inter ea enumeratur (v. Lilja Fl. Scan. p. 375), quibus hodie copiosius nascitur *S. sylvaticus!*

Descriptionem autem plantæ Rosenii l. c., per se Linnæana clariorem et haud dubiam, optime confirmat locus specialis, ab eo re-

latus, ubi nunc etiam temporis viget verus *S. erucifolius* Auct.

Linnæum tamen posterius verum etiam *erucifolium* vidisse atque nomini et definitioni vagæ primariæ subjunxisse, ex speciminibus, omnibus sibiricis vel rossicis, quæ in plagulis duabus post præsentem proxime sequentibus asservantur, posteriora testantur, quæ omnino ad *erucifol.* Auct. pertinent, quibusque Linnæus non id quidem nomen, sed synonymon hocce et locum adscripsit: *Jacobæa major foliis viridibus majoribus rigidis laciniatis* Gerb. *tanaens.* 183. — *Habitat in desertis Tawrow, Belagrod Ukrania.*

999. INULA.

(3) *britannica* 4 (m. propr. æque ac locus:) *Scania.*

Vix dubium, quum locus suecicus, id quod in herb. rarius fit, heic adsit, quin specimen hocce sit loco ipso (Gunnarstorp) Scaniae lectum, quo solo Linnæus in Fl. Suec. ed. 2 se ipsum *In. britannicam* vidisse indicat. Idem vero omni ex parte manifestò est *In. britannica* Auct. *recent.*, cujus in specimen, prope Nosaby, Scaniae quoque, lectum et comparandi causa allatum, ad unguem quadrat.

Qua re igitur dubia hac de planta, quorum fons fuit Fl. Suec., ex parte tolluntur; primum nempe illorum, qui, hac specie ibi postea non reperta, locum et indicium fere ipsum Linnæanum suspicati sunt, tum etiam eorum, qui speciem *Inulæ* ex loco in Fl. Suec. memorato fuisse *dysentericam* putarunt, quæ antiquitus in parte Scaniae occidentali lecta traditur.

Specimina duo sequentia, non nominata, sed in plagulis huic affixis asservata, omnino ejusdem sunt speciei ac præsens.

- (4) *britannica* (m. propr. æque ac, in pagina altera, hæc:) *Inula britannica* foliis lanceolatis subhirsutis subintegerrimis, inferioribus in petiolum longe decurrentibus, petiolo item basi dilatato caulemque amplexicauli, superioribus vero amplexicaulibus. Calycibus foliolis setaceis, semiflosculis 3-dentatis. — Mygind. 4. — Ab *Inula Oculo Christi* calycis structura præcipue differt. *Tabern. hist.* 2, p. 51. Aster flore luteo?

Hoc specimen forte non suecicum; sed omnino eadem est planta ac præcedentia.

- (5) *dysenterica* 5 (m. propr.).

Pappo duplici, exteriori setuloso-lacinulato, foliis latis, oblongis basi sagittato-cordata, amplexicaulibus, radio elongato, ceterisque notis omnibus optima est *Pulicaria dysenterica* Auct. Dubium tamen, loco nullo adscripto, restat, an unquam apud nos inventa sit.

1000. CINERARIA.

- (1) *Cineraria alpina* (m. propr., atque prope specimen nomen inventoris:) *Osbeck*.

Cum forma primaria *C. alpina* Sp. Pl. ed. 2. omnino convenit, nec a forma solita scanica *C. campestris* Retz., nisi petiolo foliorum radicalium angustiore, caulinis oblongis latioribus, infimo in petiolum contracto differt, quæ tamen in specie hac polymorpha tam parvi habeo momenti, ut hoc etiam specimen in Scania lectum esse facile putem; id quod cum nomine apposito inventoris bene congruit, qui, quantum equidem scio, hanc

plantam nullibi, nisi loco Scanïæ unico collegit et memoriæ tradidit. Quam formæ huc pertinentes, alia in aliam, transeant, exemplo est hoc specimen, quod, infimo tantum illo folio caulino petiolato excepto, prorsus nihilo a specimine, cum illo comparato, rossico *C. aurantiacæ* Hoppe differt.

- (2) *C. alpina* γ J.E.S. (manu Smithii; m. Linnæi hoc loco nomen modo inventoris:) *Jacquin*.

Hæc, quæ judice Smithio *var. γ C. alpina* habenda est, a priore differt foliis caulinis minoribus, infimo subovato subsessili, ideoque cum forma nostra vulgata *C. campestris* Retz. omnino convenit, nec non cum figura in Engl. Bot. n. 152. *C. integrifoliæ* Sm. *Fl. Brit.* Verisimile, ut a Jacquinio missum, ejus est *integrif. β pratensis*.

- (3) *Cineraria alpina* (m. propr. æque ac prope specim.:) *H. U.*

Ejusdem certo speciei est, ac priores, sed folia caulina etiam, ac in num. (1), majora, late lanceolata, crenulata, infimum spathulatum, radicalia petiolo latiore, faciem reddunt paullo alienam.

- (4) *alpina* (manu Linn. filii; atque, in diversa chartæ parte, manu verisimile Jacquinii, qui specimen misisse videtur:) *N:o 165. Cineraria integrifolia pratensis*. (Manu Linnæi ipsius sub his tantum invenimus nomen:) *Jacquin*.

Exacte eadem est forma ac proxime antecedens, sed majore etiam jure, quam num. (2), pro specimine authentico Jacquiniano habenda.

- (5) *alpina* (m. Linn. filii, æque ac nomen collectoris:) *Jacquin*. (atque hujus denique manu,

in parte chartæ, cum specimine missa:) No 164. *Cineraria integrifolia alpina, culta in horto.*

Specimen fere bipedale est; omni ex parte prioribus majus, sed formam retinens omnino eandem cujusque partis singulæ, ut forma tantum cultura luxurians habeatur.

Duæ etiam plagulæ sequentes specimina continent, huic simillima, et nomen idem, manu Linnæi filii adscriptum.

1012. CHRYSANTHEMUM.

- (2) *Chrysanth. inodorum* (m. propr. æque ac prope specimen iterum:) *inodora.*

Tota facie atque notis omnibus, quæ in specimine exsiccato eodemque florifero discerni possunt, c. v. lobis foliorum filiformibus tenuibus, receptaculo convexo, et cet. omnino est *Matricaria (Tripleurosp.) inodora* Auct. recent.

Varietatis β Sp. Pl., quæ in It. vestrog. p. 148 describitur, neque nomen neque specimen in herbario adest.

1013. MATRICARIA.

- (2) *maritima* 2 (m. propr. æque ac prope specimen:) *marit.*

Definitioni in Spec. Pl. quidem respondet, atque de cetero figuræ quoque apud Rajum, huc citatæ, qualis in It. vestrog. memoratur, sed ab hac ligulis recedit subtridentatis, quibus rursus ceterisque notis omnibus potissimum cum *Pyrethro marit. Sm. Engl. Bot. 979 et Babingt. Man. seu Tripleurosp. marit. Hartm. Fl. Scand. ed. 5, convenit. A Matric. maritima Fr. Mant. II, p. 115 et Herb. Norm. VII, n. 1* differt lobis foliorum divergentibus

brevissimis, latis, obtusis, ligulisque omnibus distincte dentatis, plerisque tridentatis, præcipue verò facie, ob herbam pluries humilio-rem et partes omnes firmiores aliena.

(3) *Chamomilla* 3 (m. propr.).

Omnino est forma, apud nos vulgatissima, *M. Chamomillæ* Auctt.

(4) *suaveolens* 5 (in. propr., atque in pagina plagulæ altera, manu, ut videtur, aliena:) *Chamæmelum inodorum annuum*.

A priore atque ab omni igitur *M. Chamomilla* nota differt sola, quæ in Fl. Suec. affer- tur, nempe ligulis deflexis, quæ etiam solito minores et rariores sunt. Ceteris autem omni- bus atque tota facie priori simillima est, ita ut summo jure illi videantur egisse, qui *M. suaveolentem* Fl. Suec. minime specie, vix quasi varietatem, a *M. Chamomilla* diversam habu- erint. Formam exacte eandem ipse prope Gevaliam legi. Dictum Smithii in Fl. Brit. p. 903, *suaveolentem* a *Chamomilla* distinctam esse speciem, tali tantum modo explicari po- test, ut ille, ratione vix habita speciminis vel formæ præsentis, in mente habuerit plan- tam omnino aliam, qualis mentionem fecit Kochius in Syn. ed. 2, p. 416.

1017. ACHILLEA.

Sub nomine *A. nobilis* duo heic asservantur specimina, ambo verò, ut ex adscriptis patet, in Horto Ups. culta, quare nihil illa as- ferunt ad locum hujus plantæ scanicum, a Rosenio indicatum, illustrandum confirman- dumve. (Ceterum de iis vide partem huj. Enumer. alteram).

1035. CALENDULA.

Specimina tam *C. arvensis*, quam *officinalis* adsunt (vide part. Enum. alteram); neutri autem locus adscriptus est, qui indicium in Fl. Suec. de *C. officinali* corroborare posset.

1041. FILAGO.

(1) *pygmæa* (m. propr., sed hoc nomen, lapsu calami procul dubio datum, postea est a Smithio deletum, qui ejus loco adscripsit:) *germanica* J.E.S.

Et habitu et notis omnibus est *F. germanica* tam *Sp. Pl.*, quam *Auct. recent.*, forma nempe humilis, ramosa, decumbens, qualem sæpissime speciminibus elatioribus erectis eodem loco intermixtam invenimus.

(2) *germanica* 1 (m. propr. æque ac prope specimen litteræ, ut videtur:) *K:h.*

Omnino est forma solita simplicior, erecta, speciei ejusdem ac antecedens.

(3) (Sine nomine; sed numerus appositus est:) 1.
Forma est eadem ac prior.

(4) *arvensis* (m. propr.).

In descriptionem *Filaginis arvensis* *Fl. Suec. et Sp. Pl.* optime quadrat, neque minus eadem est *F. montanæ* *Auct. scand. omn.* forma, quæ *F. mont. b. Fr. Nov. ed. 2, p. 267 et mont. β arvens. Hartm. Fl. Scand. ed. 4 & 5.* A *F. arvensi* *Wg.* quæ *F. minima* *Fr.*, quam optime distincta est.

(5) *montana* 53 (m. propr.; numerus hoc loco aliorum ac solito spectat; Smithius observavit:) *via anglica.*

Omnino

Omnino est forma in Scandinavia vulgarissima *F. montanæ* Auct. omn. scand., a priore minime specie distinguenda.

Filaginis pyramidatæ Spec. Pl. neque nomen, neque specimen, usquam in herb. adest; nec, id quod jam antiquitus cognitum est, forma ulla ibi asservatur, ad *F. minimam* Fr. referenda, quæ Linnæo plane ignota certo fuit.

1052. VIOLA.

- (1) *hirta* 6 (m. propr.; postea autem manu aliena, forsitan Solandri, adscriptum est:) *sagittata* Sol:r. (In parte chartæ diversa alius, verisimile inventor, scripsit:) *Viola foliis maximis hirsutis, ad basin nonnihil auriculatis, e radice pedunculos emittens.*

Quod ad indumentum attinet, *V. hirtæ* quidem haud dissimilis est, sed foliis elongatis basi subsagittata, sepalis acutissimis valde ab ea differt, atque ob has notas ceterasque potissimum, ut jam Solander perspexit, *V. sagittata* Aiton videtur esse, cujus cum descriptione in Hort. Kew. III, p. 287 bene convenit, excepta tantum pilositate omnium fere partium densiore et magis conspicua.

- (2) *palustris* 7 (manu propr.).

Hæc foliis longioribus ovato-cordatis, acutiusculis, bractea pedunculi flori approximata, et ceteris omnino est *V. epipsila* Ledeb. qualis in *Hartm. Fl. Scand. ed. 5*, seu *V. suecica* Fr. in *Bot. Not. 1849, p. 60*; quæ, etsi ævo Linnæano prætervisa nec a *palustri* distincta, in compluribus Sueciæ provinciis tam vulgaris est, ut minime sit mirandum, eam forte sæpius fuisse inter specimina veræ *palustris* collectam.

- (4) *odorata* 8 (m. propr., atque in diversa chartæ parte, manu aliena hoc *Violæ mirabilis* synonymon:) *Viola floribus radicalibus abortientibus, caulinis apetalis, semniiferis* Linn. h. Cliff. 427. Roy. pr. 451.

Rhizomate crasso, stolouibus nullis, foliis petiolisque hirtis a *V. odorata* recedit; utrum vero potius *V. hirta*, an *collina* sit, in specimine hocce exsiccato discernere nequeo.

- (5) *canina* 9 (m. propr. æque ac in pagina altera:) *Viola caulibus floriferis adscendentibus, foliis cordatis*. HC (Hort. Cliff.) Gmel.

Duas continet series speciminum, inter se distinctas; omnia prioris optimam sistunt *V. caninam tam Linn., quam Auct. recent.* Cetera autem specimina, infra hæc affixa, sunt minima (vix biuncialia), cæspitosa, pubescentia, foliis crassiusculis, glaucescentibus, rotundato-cordatis, floribusque minutis, ob quæ *V. arenariæ* Auct. formam sistere fere typicam, qualem v. c. circa Upsaliam sæpe legerim, cujusque cum speciminibus suecicis allatis optime conveniant, mihi quidem videntur. Cel. autem Watsonio, qui hæc specimina eodem tempore inspexit, eadem potius videntur esse forma macra, solo aprico nata, *V. sylvaticæ* Fr. — Equidem tamen inter innumera hujus speciei individua talem numquam vidi formam.

- (6) *montana* 10 (manu propr.).

Quamvis loco, in Fl. Suec. indicato, repugnat, atque auctoritatem Botanicor. recent. equidem non possum non sequi, qui *V. montanam* Linn. inter formas *V. caninæ* quærendam esse edocuerunt, præsens tamen planta nullomodo ad *V. caninæ* formam, quæ vulgo

V. montana habetur, referenda est, sed omnino est *V. stagnina* Kit. Est enim fere pedalis, tota glabra, foliis elongatis (biuncialibus, vix semiunciam latis), basi in aliis truncata, in aliis in petiolum semidecurrente, stipulis lanceolatis, inferioribus petiolo brevioribus, argute dentatis, superioribus petiolo longioribus, subintegerrimis; calcare appendicem calycin. superante. Itaque, si hoc loco auctoritas ulla sit herbario tribuenda, id cum opinione Auctorum, scriptis Linnæi nisa, eo modo potissimum conciliatur, ut *V. montana* Linnæana formam utramque, et illam, quæ *montana sensu Recent.*, et illam, quæ *stagnina Kit.*, specie nondum distinctas, amplexa esse habeatur.

GYNANDRIA.

1054. ORCHIS.

(12) *latifolia* M (manu propr.).

Quantum in specimine sicco videre licet, hæc quidem certo inter formas est, quas varias amplexa est *O. latifolia* Lin., non vero illa est forma, quæ jam apud Auctores plurimos (v. c. Friesium in Mant. III, Kœchium in Synops. aliosque) pro vera et primaria *latifolia* est stabilita, et quæ *O. majalis* Reich. Præsens enim »foliis a basi dilatata attenuatis, spica condensata» (Fr. Mant. III, p. 130; color florum non discerni potest), atque characteribus ceteris omnibus totoque habitu *O. angustifoliae* Wimm., est forma hujus major foliisque latioribus, quæ *O. incarnata a latifolia* Fr. l. c., a specimine, in Herb. Norm.

VII, n. 66 distributo, caule tantum altiore, robustiore, diversa.

Ceterum, quum constet, tam multas formas, nunc temporis distinctas habitas, fuisse *O. latifoliae* Linnæanæ subjunctas, vel etiam sub illo nomine confusas, parvi habendum est momenti, quænam ex illis formis hoc loco asservetur, atque parum sane vis est iidem tribuendum ad opinionem de *O. latifolia*, præ ceteris sic nominanda, confirmandam evellendamve.

- (13) *incarnata* (m. propr.; quod nomen iterum est prope specimen quoque scriptum).

Hæc definitioni et descriptioni in Fl. Suec. ed. 2 optime respondet; eadem etiam opinionem Ill. Friesii de vera *incarnata* L., in Mant. III datam, confirmare videtur. Ex enim formis et speciebus, l. c. enumeratis, quæ *O. latifoliae* fuerunt subsumptæ, hæc notis essentialibus fere iisdem ac antecedens, clare est *O. incarnata b angustifolia*, quæ *O. angustif. Wimm. et Auct.*, cujusque specimina, præsentis simillima, in Herb. Norm. VII, n. 65 sunt distributa. Tam a *sambucina*, quam a *Traunsteineri Saut.* (quæ *angustif. Reich.*), foliis differt basin versus dilatatis, ab illa insuper foliis summis spicæ approximatis, acutis, calcare vix dimidium ovarium æquante, ab hac autem spica condensata, floribus minutis.

- (14) *sambucina* (m. propr.; postque manu Smithii:) Sw. 47.

Omnino est *O. sambucina* sensu Recentiorum omn., floribus rubris.

- (15) (Sine nomine; sed plagula est priori affixa; quare nomen ibi adscriptum de hac etiam valet).

Eadem est ac antecedens, floribus autem flavis.

Ex his igitur patet, Linnæum, quum tempore posteriore hanc speciem a *latifolia* distingueret, utramque tamen ejus formam ad eandem pertinere speciem agnovisse.

1056. OPHRYS.

- (8) *lilifolia* 7 (m. propr. æque ac prope specimen:) *K* (Kalm.; Smithius addidit:) *Malaxis Sw.* 6.

Procul dubio nomen huic a Linn. adscriptum, Spec. Pl. ed. 1 spectans, atque in Sp. Pl. ed. 2 quoque adhibitum, idem habendum est ac nomen *latifolia Fl. Suec.*, quod per errorem ortum est. Nec magis dubitandum, quin planta suecica fuerit a canadensi diversa, quum loco ipso, in Fl. Suec. indicato, nunc etiam temporis *Malaxis monophyllos* sola vigeat, cujus specimen diphyllum, Linnæo »ante viginti annos ostensum», fons certo fuit errati, ex quo speciem illam Americæ propriam inter suecicas plantas receperit. Præsens vero specimen, quod, teste nomine adscripto Kalmii, in Canada est lectum, ad veram *Lipar liliifoliam* pertinere videtur, qualem ex Virginia eam possideo, floribus præcipueque labello, omnium nostrarum Malaxidearum multo majoribus, ita ut ab omnibus speciebus scandinavicis longe distet.

- (9) *Loeselii* 8 (m. propr. æque ac in pagina altera:) *Scapus superne 3-quet, sæpius 3-florus, non ultra octiflorus. Bractea ovata. Nectarii labium magnum planum subreflexum integrum. Habitat ad Norvudsjön prope Templum Björck-*

linge Uplandiæ. ad margines turforum in paludibus. (Sm. denique adscripsit:) *Malaxis Sw. 7.*

Hæc omnino est *Sturmia Loeselii Auct. recent.*, non quidem, testante loco, supra citato, adscripto, ad Hillebola, qui solus locus in Fl. Suec. indicatur, lecta, sed alio Uplandiæ etiam loco, qui eo majoris videtur esse momenti et eo dignior, ut eum perscrutentur Botanici, quod ex priore loco post Linnæum nemo viderit *Sturmiam*, complures vero *Malax. paludosam* reportaverint, dum ex loco hocce heic asservetur ipsa *St. Loeselii* optima; cujus igitur novum locum, certissimum ut spero, in Suecia media primum, in lucem vocare atque Botanicis nostri ævi Upsaliensibus, ut confirment, commendare gaudeo.

- (10) *O. Loeselii* (m. propr. æque ac prope specimen:) *Hall. all.* (vocab. sequens legere haud potui) *Schreb.*

Eadem est ac antecedens.

- (11) *paludosa 9* (m. propr.; Sm. addidit:) *Malaxis Sw. 5.*

Ex omni parte est *Mal. paludosa Sw. et Auct.*; quamobrem, atque quum *Ophr. Loeselii* quoque cum scriptis Linnæi et opinione Recentiorum omnino congruat, maxime videtur mirum, *M. paludosam* ex Hillebola Uplandiæ, ut tamen putandum est, fuisse in Fl. Suec. ed. 2 cum *Loeselii* commutatam, et vix alio modo explicari hoc potest, nisi ita, ut specimen ex loco illo numquam fuerint a Linnæo visa, sed a Loefflingio solo, qui locum indicaverit, atque hic igitur erroris, si quis, auctor fuerit.

1057. SERAPIAS.

- (1) *Helleborine latifolia* 1 (m. propr.; Smithius adscripsit:) *palustris* J.E.S. — *Epipactis* Sw. 2.

Omnino est *Epipactis palustris* Auct., nec, id quod ex synonymis et nomine crederes, *E. latifolia*, quam primitus forsan ab hac Linnæus non distinxit.

- (2) *Helleborine* (m. propr., æque ac prope specimen:) *alba*. (Plagula est priori affixa).

Antecedente quidem atque forma ideo *E. palustris* vulgari major, sed labello rotundato obtuso lacinias perigonii æquante, ovario pubescente, foliis ovato-lanceolatis, ex speciebus omnibus ad *palustrem* hæc quoque potissimum pertinet. Utramque (hanc et priorem) vix dubie Linnæus sub sua *S. Helleborine* a *Fl. Suec. ed. 2* intellexit.

- (3) *rubra* 1 { *longifolia* (m. propr.; sed nomen *rubra* est a Smithio deletum, qui adscripsit:) *Xiphophyllum* Suppl. — *ensifolia* — *Epipactis* Sw. 5.

Omnino est *Cephalanthera ensifolia* Auctt.; bracteis ovario glabro multo brevioribus, labello brevi, obtuso, et ceteris a sequente diversa.

- (4) *rubra longifolia* (m. propr., æque ac prope specimen nomen loci:) *jenæ*. (Smithius addidit:) *rubra*. — *Epipactis* Sw. 6.

Ut Smithius observavit, vera est *Cephalanthera rubra* Auctt.; specimen vero, indicante loco adjecto, non scandinavicum est.

MONOECIA

1095. SPARGANIUM.

- (1) *erectum* (m. propr.; atque in diversa chartæ parte, manu aliena, forte inventoris:) *Sparganium foliis assurgentibus triangularibus*. *Flor. Lap.* 545. N:o 30.

Hoc omnibus characteribus atque toto habitu est *Sparg. simplex* *Huds. et Auct.*, cujus a speciminibus suecicis allatis prorsus nihilo differt, nisi caule foliisque nonnihil angustioribus. Nihil vero adscriptum est, quod significet, utrum pro α , an β Fl. Suec. et Sp. Pl. Linnæus id habuerit.

- (2) *natans* 2 (m. propr., post quod Smithius addidit:) *verum*. (Præterea manu eadem ac in priore adscriptum est:) *Sparganium foliis complanatis, natantibus, spicis paucissimis*. *Hall. Stirp. Helv* 260. N:o 34.

Est forma vulgaris *pumila* (4-uncialis) *Sp. minimi Bauh. et Fr. Bot. Not.* 1849, quod, ut edocuit Cel. Friesius l. c., ab auctoribus botanicis Europæ mediæ et australis semper pro vero *Sp. natante* perperam habitum est; atque, jam ævo Linnæano a multis confusum, Linnæum demum ipsum induxit, ut a sententia sua prima (in Fl. Lapp.) discederet et hanc formam (v. c. in Fl. Suec. ed. 2) *natanti* subjungeret. Ex hoc tantum explicari videtur, Linnæum huic specimini ipsum adscripsisse nomen *natans*, quamvis a *natante* *Fl. Lapp.*, primo et vero, quale in Scandinavia fere sola totius Europæ obvium est, valde differat. Ex his etiam patet, specimen hocce tempore demum posteriore fuisse in herb. insertum.

- (3) 345* (m. propr., pro nomine, adscriptum, evidenter *Sp. natans Fl. Lapp.* respicit; in pagina autem altera Linnæus etiam ipse hoc addidit synonymon *Sp. nat. β seu minimi Fl. Suec. ed. 2.:*) *Sparg. non ramosum minus Dill. giss. 150, app. 58,* (post quod Smithius addidit:) ? (qui quoque infra specimen adnotavit:) *simplex, vix natans — specimen described in Flo. Lapp.*

Ut Smithius observavit, hoc sane videtur sub *natante Flo. Lapp.* descriptum, cum quo optime congruit; atque præterea omnino est forma illa scandinavica, Smithio Botanicisque ejus temporis exteris vix cognita, vel certe pro vero *natante* non agnita, quam Cel. Fr. I. supra c. solam esse ad *Sp. natans Linn.* referendam monuit, cujusque formam contractiorem e Vogesis sub nomine *affine* quasi novam speciem Germani recentius descripserunt.

Quod Smithius hoc potius *simplex*, quam *natans* esse voluit, opinioni ejus præsumptæ de *Sp. natante* adscribendum est, quod in forma antecedente quæsivit. Quod autem Linnæus synonymon Dillenianum huc citavit, aliter me non posse explicare fateor, nisi ita, ut tempore posteriore, quum notio ejus his de formis vagari coepisset, esse factum habendum sit.

1100. CAREX.

- (2) *capitata* (m. propr. æque ac prope specimen locus:) *Lappo.*

Hæc, quæ post demum editam *Fl. Suec. ed. 2* detecta et in *Sp. Pl. ed. 2* descripta est, unde Smithius eam in *Fl. Lapp. ed. 2*

sub n. 339* inseruit, exacte eadem est ac
C. capitata Auct. recent.

- (3) *pulicaris* 2 (m. propr. æque ac infra numerus:) 143 (qui, quo spectet, nescio).

Fructibus remotis reflexis, brevibus, late lanceolatis, enerviis, stigmatibus duobus atque tota facie est *C. pulicaris* Auct. recent., a sequente longe diversa.

- (4) *pulicaris* 2 (m. propr.; atque a Smithio:) *pauciflora* Lightf. *Leucoglochin* Supp.

Omnino est, ut monuit Smithius, *C. pauciflora* Lightf. et Auct.; quod quum priori etiam sit affixa eodemque nomine a Linnæo adscripto prædita, clare indicat, id quod jamdiu inter Botánicos convenit, has duas species fuisse apud Linnæum pro una habitas, et nomen neutri soli tributum.

- (7) (Sine nomine manu Linnæi adscripto, sed hæc modo in pagina postica:) *spica compressa disticha in paludibus sueciæ*. (Smithius prope specimen scripsit:) *seems Schoenus compressus & Carex uliginosa Fl. Suec.* — *ex descriptione in Flo. Suec. videtur vera C. uliginosa. est etiam Schoenus compressus. D. Afzelius. — disticha? Huds. no! —*

Ut jam Smithius dictis supra citatis observavit, hæc merito habenda est tam *Schoenus compressus* Spec. Pl. quam *Carex uliginosa* l. c. et *Fl. Suec.*, quum descriptioni utriusque respondeat, atque verba, quæ pauca adscripsit Linnæus, ex synonymo illius in Spec. Pl. sint sumta, addito loco hujus, in eod. op. indicato; quæ tamen, nomine nullo expressis verbis adscripto, per se non satis haberent vis ad opinionem confirmandam Halleri, a

Linnæo ipso in Mant. II p. 321 memoratam, aliorumque fere omnium his de plantis habendis synonymis, nisi accederet, quod in plagula num. (9), cui sequentium soli Linnæus ipse nomen *uliginosæ* inscripsit, *C. chordorhiza* asservetur, quæ cum descriptione in Fl. Suec. minime convenit, eoque per errorem sub hoc nomine inserta atque nullius momenti ad veram *uliginosam* investigandam habenda est. Potissimum igitur auctoritatem Smithii et Afzelii sequens, quorum uterque in planta præsentem *Schoenum compressum Linnæanum*, ille vero etiam *Car. uliginosam* agnovit, id quod insuper indicant Fl. Lapp. ed. Smithiana n. 323 et Engl. Bot. n. 791, hoc loco facile credo permutationem speciminum uominisve factam esse, ita ut nomen *uliginosa* plantæ præsentis proprie esset inscribendum, quæ sola (juxta specimen plagulæ proxime sequentis) totius herbarii in descriptionem quadret, specimen autem *C. chordorhizæ* (in plagula nona), Linnæi tempore, ut videtur, nondum distinctæ atque a descriptione abhorrentis, quasi comparationis tantum causa affixum haberetur *).

(8) *Caricis* (manu, nescio an Linnæi; anteaque a Smithio:) *Scirpus*.

Quomodo nomen citatum hoc loco adhiberi potuerit, quum, quantum equidem scio,

*) Hanc amplecti liceat occasionem errati corrigendi, quod sub num. 68 s. Genere *Schoeno* commisi, dicendo »nulla specimina *Schoeni compressi Linnæani* usquam in herb. asservari», quod inde ortum est, ut præsentium speciminum, nomine autographo destitutorum, vix habita ratione, nulla hujus speciei sub *C. uliginosa*, ubi quæsivi, invenirem.

Retzius eo primus usus sit, explicare haud possum, nisi manu aliena, Linnæi simillima, scriptum habeatur. Planta et hujus plagulæ et duarum aliarum affixarum, quibus Linnæus nihil inscripsit, exacte eadem est ac antecedens.

- (9) *uliginosa* 5 (m. propr.; Smithius vero adscripsit:) *chordorhiza* Suppl. — *Sp. Pl.?* sed non *Fl. Suec.*

Hæc, ut jam supra indicavi, descriptioni *C. uliginosæ* repugnat; eadem optima est *C. chordorhiza* Auct. (Ceterum vide num. 7).

- (10) (Sine nomine specifico; manu Linnæi tantum numerus:) 5 (atque nomen suecicum:) *Blåstarren* (quod tamen in *Fl. Suec.* minime huc pertinet, sed ad *C. acutam*; plagula est priori affixa).

Tam a descriptione *uliginosæ* (ubi numerus spectat), quam a priore valde differt; atque ob spicam oblongam, spiculas superne masculas, fructus squarrosos, ovatos, planoconvexos, enervios, rostrum serrulatum aliasque omnes notas est *C. muricata*, a specimine meo hujus speciei allato, nisi culmo humiliori foliisque brevioribus, vix discernenda.

- (11) *leporina* 6 (m. propr., æque ac supra numerus:) 322 (cui Smithius apposuit:) *Fl. Lapp.* (ubi evidenter spectat; idem quoque post nomen addidit:) *vera* (atque alio loco:) *vera leporina* (synonymon denique etiam afferens:) *C. lagopina* Wahlenb. 229.

Specimen hocce eo magis, quod Linnæus id ipse ad *leporinam* *Fl. Lapp.* retulerit, opinionem potius Kochii (in *Syn.* p. 869), quam Wahlenbergii de hac specie confirmat; spi-

culis enim tribus, late ovalibus, confertis, summa modo inferne mascula, ceteris totis feminis, fructibus lævibus, exalatis, in rostrum integrum acuminatis, gluma obtusa longioribus, totoque habitu est *C. lagopina* Wahlenb., cum diagnosi in Fl. Lapp. multo melius, quam in Fl. Suec. conveniens. Verum quidem est, hanc una cum sequente sub *lepor.* Fl. Suec. intelligi posse, sola autem est, quæ in *lepor.* Fl. Lapp. quadrat.

- (12) *Leporina* (m. propr., postque a Smithio:) Fl. An. non Lin. (Inventor etiam, quisquis fuit, in diversa chartæ parte adnotavit:) 39 Gr. *Cyperoides.* H. 2. R. Syn. 422. — 2.

Est *C. leporina* Auct., a priore longe diversa, et verisimile forma ea, quam sub *leporina* in Fl. Suec. potissimum intellectam Linnæus voluit.

- (13) *vulpina* 7 (m. propr.).

Specimen quidem junius est, sed ex forma et structura spicæ, culmo elongato, ex majore parte nudo, acutissimo, nullum relinquitur dubium, quin vera sit *C. vulpina* Auct.

- (14) *Carex spicis teretibus, acutis, alternis, se contingentibus.* Hall. Stirp. Helv. p. 244. (manu mihi ignota, verisimile ejus, qui collegit; Smithius nomen adscripsit:) *disticha* Huds. (atque locum quendam britannicum, ubi eadem, ut videtur, species inventa est; Linnæus ipse nihil inscripsit, sed plagulam priori affixit).

E speciminibus hujus plagulæ unum certe, et maximum quidem, ad *C. disticham* pertinet; cetera autem, minora et immatura, paullo diversa videntur, quare in medio relinquam

necesse est, utrum ad eandem speciem, an ad aliam referenda sint.

- (15) *muricata* 8 (m. propr.; Smithius addidit:) *spicata* Huds. *M. P. & DG.*

Omnino est *C. muricata* Auct., a specimine, sub num. (10) asservato, nihilo diversa, nisi spicula infima a proxima paullo remotiore.

- (16) (Sine nomine manu Linnæi adscripto; Smithii vero:) *muricata* Huds. (quod tamen nomen rursus deletum est).

Est *C. stellulata* Auct., a Linnæo, ut videtur, cum antecedente comparata, quæ quidem ejus sensu ambas has formas complexa esse videtur.

- (17) *loliacea* 9 (m. propr.).

Hæc vera est *C. loliaea* Auct.

- (18) (Sine nomine adscripto; sed plagula est priori affixa; manu Linnæi adscriptus est locus tantum:) *Lapp.* (atque nomen collectoris:) *Sol(ander).*

Una atque eadem est ac antecedens, cujus de cetero nullum specimen sub alio nomine in herbario asservatur.

- (19) (Manu Linnæi nomen nullum est adscriptum, sed numerus modo *loliaceæ*;) 9. (Smithius autem apposuit:) *canescens* Norfolk. *divulsa* Gooden. & *Fl. Brit.*

Omnino est *C. divulsæ* Good. et Auct. recent. forma spiculis omnibus conformibus, sessilibus, simplicibus, figuræ primariæ n. 570 apud Reich. simillima.

- (20) *canescens* 11 (m. propr.; Smithius post nomen addidit:) ? (atque:) non *H(erb.) Leche* nec *HB* (Herb. Banksii; manu denique ejus qui

misit:) *Carex spiculis subrotundis in summo culmo se contingentibus, brevissime pediculatis.* — N:o 6.

Tam ob totum habitum, quam ob notas fere omnes, v. c. spicam terminalem basi masculam, laterales duas totas femineas, infimam breviter pedunculatam, stigmata tria, glumas cuspidatas, fructus nervosos, dense punctatos, brevissime rostratos, hanc ad *Caricem Buxbaumii* Wahlenb. et Auct. recent. potissimum referendam puto; quamvis per negligentiam in specimine præparando spica summa lateralis sit parti terminalis inferiori masculæ adpressa, ita ut fere unam videantur constituere, atque flores masculi ratioque spicarum, nisi caveas, oculum facile fugiant, id quod Smithio aliisque accidisse videtur, qui præsens specimen dubium, sequens autem certissimum habuerunt, licet nihilo sane inter se differant. Dubium igitur Wahlenbergii in Fl. Lapp. p. 233 aliorumque, aune hoc loco *C. Gebhardi* pro vera *canescente* asservetur, omnino tollitur. Difficilius autem, præcipue quum dissertationem ejus hac de re videre mihi non licuerit, est adjudicatu, an Cel. Dr Boott ad veritatem propius accesserit, qui, ut indicat Babington (in Man. of Brit. Bot. ed. 2, p. 360), ex auctoritate hujus speciminis monuit, *C. Buxbaumii* Auct. pro vera Linnæana *canescente* esse habendam. Tali tamen sententiæ opera Linnæi omnia repugnant, quibus, quum hac de specie minime dubia sint, major certo auctoritas tribuenda est, quam soli herbario, ante quod cognitum nemini unquam in mentem venit, *Caricem Buxbaumii* præ aliis posse sub *canescente* Lin. intelligi.

- (21) (Manū Linnæi nomen nullum adscriptum est, sed locus tantum:) *Lapp.* (atque:) *S* (Solander; Smithius hoc loco addidit:) *canescens vera J.E.S.*

Omnino est *C. Buxbaumii*; sed, quum nomine careat autographo, etiam minoris ac antecedens videtur momenti esse ad opinionem, a plerisque jam conceptam, de vera *C. canesc.* mutandam.

- (22) *brizoides* (m. propr. pro nomine primum adscripto, deinde deleto:) *loliacea*—10. (Prope specimen etiam locus idem additus est ac in priorē:) *Lapp. S.* (Smithius adscripsit:) *canescens Herb. Leche J.E.S & Herb. Lightf: Dr. G.* — *brizoides Fl. An: J.E.S.* — *curta Good.*

Hæc sola totius herbarii est vera et optima *C. canescens Auct. scand.*

- (24) *brizoides* 10 (m. propr.; posteaque a Smithio:) *vera? J.E.S.* — *elongata J.E.S.* — *cum planta Scheuchzeri convenit. Dr Siler.*

Hæc contra, quam verisimile propter numerum additum Smithius potius pro vera habuit, notis omnibus et habitu est *C. elongata Auct. scand.*

- (25) *paniculata* (m. propr.).

Omnino est *C. panicul. Auct. recent.;* nunc temporis in Suecia quoque pluribus locis detecta, etsi Linnæano ævo in australiori tantum Europa lecta, unde, loco nullo adscripto, hoc etiam specimen certissime missum est.

- (26 et 27) (Sine nomine).

Ambæ hæ plagulæ, priori affixæ, exacte eandem continent speciem.

(30) *montana* 15 (m. propr.).

Nisi notissimum haberem atque mihi persuasissimum, herbarium Linnæi tam tempore Smithii, quam postea semper summa fuisse religione conservatum, facile sane hoc loco crederem, eos (Smith. et Gooden.), qui specimen hujus nominis, in herb. ad *piluliferam*, nec ad *montanam* veram pertinere docuerint, vix præsens specimen ante oculos vel in mente habuisse, sed aliud potius, nunc temporis deficiens. Ex hac enim planta ne minima quidem causa afferri potest, cur a forma *C. montanæ* solita distinguatur aliorsumve referatur. Eadem enim quum ob notas ceteras omnes, tum ob eas ipsas, quæ optimam a *C. pilulifera* præbent differentiam, c. v. spiculas femineas subduas, bracteas basi dilatata amplexicaules, membranaceas vel apice tantum foliaceas, fructus oblongo-obovatos, subhirtos, glumas nunc obtusas erosas, nunc mucronatas, superantes, optima est *C. montana* Auct. recent., specimini allato, in nemoribus prope Upsaliam lecto, simillima.

(31) *globulifera* 16 (m. propr.; post quod Smithius, quasi corrigendi causa:) *globularis* J.E.S. (manu denique ignota in alia chartæ parte adnotata sunt:) N:o 52. *Cyperoides spicis seminalibus sessilibus, distantibus subrotundis, summa marem contingente. Cyperoides montanum humile angustifolium, culmo veluti folioso, spicis obsesso.* Scheuchz. Agr. 407, t. X, f. 1.

Omnino est *C. globularis* Auct. scand. omn.

(32) (Manu Linnæi nomen nullum adscriptum est; infra autem numerus:) 160 (supraque:)

336 (qui ad Fl. Lapp. delegat, ubi sub eodem numero memoratur species, in ceteris Linnæi scriptis *globularis* dicta; Smithius etiam prope hunc numerum addidit:) *Flora Lapp.* (alioque loco:) *globularis vera J.E.S.*

Eadem videtur esse ac antecedens, junius vero est specimen.

- (23) *filiformis* (m. propr. facta emendatio pro primum adscriptis:) *angustifolia* (et) *elongata*. (Smithius adnotavit:) *rara*. — *angustifolia conf. Faun. Suec. 558 Mss.* — *Lasiocarpus* of Ehrhart. *tomentosa Lightf. herb.*

Cum *C. filiformi* Auct. ceteris omnibus bene convenit, sed una modo spica mascula huic adest. Dictum Smithii in Fl. Lapp. ed. 2, p. 267 sub num. 336*, (quam speciem huc refert), *Solandrum*, testante herb. Linn., *C. filiformem* in Lapponia legisse, ex præsentate specimine nullo modo confirmatur, cui nullus appositus est locus.

- (34) *distans* (m. propr.; post quod manu Sm.): *H. Jacq. J.E.S.* (In diversa chartæ parte, manu ejus qui collegit:) *Cyperoides vol. 3 pag. 77 n:o 5* (infraque manu Linnæi iterum:) *C. distans* (atque Smithii:) *Seguier.*

Duo specimina omnino sunt *C. distans* Auct.; tertium autem longe ab hac differt, neque cum ulla specie scandinavica bene convenit.

- (35) *pilulifera* (m. propr. æque ac prope specimen:) *Lapp. S.* (Smithius prope nomen adnotavit:) *non est.*

Hæc manifeste est casu aliquo, vel comparisonis modo caussa, sub nomine citato recepta, utpote quæ ab omni *pilulifera*, non minus *Spec. Pl.* quam *Auct. recent.*, spica termi-

nali androgyna, basi tantum mascula, differt, et ab hac (*pilulif. Recent.*) insuper fructibus glabris. Ceterum ob spicas tres congestas, sessiles, rotundatas, terminalem androgynam basi masculam, laterales femineas, fructus ovales rostratos, punctatos, margine scabros, glumas atratas, acutas, ad *C. Vahlîi Auct.* maxime accedit, vel etiam, licet habitus sit paullo diversus, pertinet.

- (36) (Sine nomine; manu Linnæi numerus tantum:) 30 (qui quo spectet, non patet; atque in pagina postica:) *Osbeck e Wgothia.*

Est *C. filiformis Auct.*, cujus post hoc specimen nullum aliud in herb. asservatur.

- (37) *atrata* 20 (m. propr. æque ac locus:) *Lapp.* (Smithius post nomen adnotavit:) *non vera.* (atque nomen:) *ustulata.*

Præclare est *C. ustulata Wahlenb.*

- (38) (Nomen nullum manu Linnæi adscriptum est, sed locus modo:) *Lapp. S.* (posteaque manu aliena:) *non atrata* (Smithius denique observavit:) *potius pulla.*

Et habitu et notis omnibus est *C. saxatilis L. et Auct. scand. recent*, quæ *C. pulla Good.*

- (39) (Sine nomine et inscriptis omnibus).

Una atque eadem est ac antecedens.

His exceptis nullum in herbario invenies vestigium *C. atratae*, cujus igitur nullum verum adest specimen; quamobrem, et his jam allatis insuper in descriptionem ejusdem minime quadrantibus, potissimum videtur putandum esse, memoriam faciei hujus speciei Linnæum, quum specimina ex Lapponia reportata in herbario esset inserturus vel nomi-

naturus, defecisse, indeque hanc confusionem ortam esse.

- (40) *saxatilis* 19 (m. propr.; atque a Sm.) sic videtur.

Hæc quoque vera est *C. saxatilis* sensu Auct. *scandin.* (excl. Wahlenb.), qui primi hanc speciem Linnæanam in *C. pulla* Good. agnoverunt.

- (41) (Sine nomine; sed plagula est priori affixa; manu Linnæi locus tantum additus est:) *Lapp. S.*

Notis omnibus, c. v. spica terminali oblonga mascula, femineis sessilibus, erectis, cylindricis, bracteis foliaceis, evaginatis, fructibus inflatis breviter rostratis, gluma obtusa longioribus, stigmatibus tribus, foliis convolutis, optima est *C. rotundata* Wahlenb., quæ igitur Linnæo haud ignota videtur fuisse, sed ob characteres, plerosque cum descriptione Linnæana convenientes, habitumque fere similem, a *saxatili* distincta non habita.

- (43) *capillaris* 22 (m. propr. æque ac prope specimen:) 57.

Omnino est *C. capillaris* sensu Recentiorum.

- (44) (Sine nomine specif.; sed plagula est priori affixa, supraque instructa numero:) 326 (*capill.* in *Fl. Lapp.* spectante, cujus quoque synonymon cum aliis est in pagina postica manu Linnæi adscriptum, nempe:) *Cyperoides parvum*, *spicis pendulis*. *Fl. Upl.* — *Gramen cyperoides polystachyon flavicans*, *spicis brevibus prope summitatem caulis* Raj. *His. Pluk. Part. 1, t. XXXIV fig. 5 etc.*

Planta non tantum in hac plagula, sed in alia etiam huic adnexa nomineque omni

carente, eadem *C. capill.* est ac antecedens (num. 43).

(49) *cæspitosa* 27 (m. propr.).

Specimina heic asservata admodum sunt manca, foliis parteque omni inferiori destituta; quantum ex spicis tamen videri licet, potius ad *C. vulgarem Fr.* pertinent, a qua veram *cæspitosam Linn.*, a plerisque cum illa diu confusam, valde differre Cel. Friesius in Mant. III tam præclare edocuit. Putandum igitur hoc loco, quum nihil sane ad argumenta hujus refellenda afferri possit, specimina hæc parvi esse momenti, utpote quæ minime fuerunt ea, ex quibus descriptio *C. cæspitosæ* sit sumpta, sed longe demum post editam primam Floram Suec. sunt in herb. inserta, postquam jam editio prima libri *Spec. Pl.* apparuit, ad quam numerus nomini adscriptus delegat. Tanto igitur temporis spatio præterlapso ab hac specie primum descripta, haud mirum fuit, si Linnæus ipse specimina, obiter inspecta haud dissimilia, huc retulerit.

(50) (Sine nomine autographo; m. Linnæi numerus tantum adest:) 28 (*C. acutam Spec. Pl. ed. 1* spectans; Smithius prope alia speciminum adscripsit:) *cæspitosa certe. D. Afzelius*, (prope aliud:) *canescens G.* (et prope unum denique:) *recurva G.*

Sex specimina adsunt, nec omnia ejusdem sunt speciei, sed casu forsau commixta; quatuor enim prima modo inter se similia sunt, eaque omnino ad *C. vulgarem Fr.* pertinent, quam etiam Cel. Friesius l. supra c. bene monuit solam esse intelligendam sub *C. acuta a nigra Sp. Pl.*, quo numerus manu Linnæi

hec adscriptus hæc specimina delegat; hisce Smitibus, auctoritatem Afzelii sequens, inscripsit nomen *cæspitosa*. Ex reliquis speciminibus alterum, cui Sm. inscripsit *canescens*, forma videtur pumila *Caricis Buxbaumii*, alterum autem, cui nomen *recurvæ* idem tribuit, summam modo culmi partem constituit, ex qua, quantum videri licet, ad *C. glaucam* Auct. pertinere potissimum credo.

(51) *acuta* 28 (m. propr.).

Quamvis littera β huic non adscripta, vix dubitandum est, quin sub his ipsis speciminibus Linnæus *C. acutam* β *ruffam* Sp. Pl. revera intellexerit, quum et a priore omnino differant, quæ potissimum *acuta* α l. c. est, et ipsa in descriptionem *acutæ* β optime quadrent. Omnia enim spicis terminalibus masculis compluribus, lateralibus femineis, quarum summa apice mascula, gaudent; quibus quoque omnibus, atque bracteis foliaceis culmum superantibus, stigmatibus duobus, glumis lanceolatis acutis fructu longioribus, fructibus nervosis (tam immaturi sunt, ut de forma haud bene judicari possit), magnitudine habituque totius plantæ, eadem optimam constituunt *C. prolixam* Fr., cujus specimina, comparationis causa allata, hisce ad unguem respondent, et in qua specie sæpius quoque invenis summam spicam femineam, ut in præsentem, androgynam variantem.

His igitur etiam sententia Ill. Friesii in Mant. III proposita omnino confirmatur, *C. acutam* β *ruffam* Sp. Pl. (quæ α Fl. Suec.) esse in *acuta* Auct. recent. quærendam, etiamsi species huic maxime affines nobiter inspectæ, pro hac prætervideri» facile potuerint. Inter vero

tales vix quidem ulla *acutæ* Auct. affiniore est, quam *prolixa*, quare ne minime quidem mirandum est, Linnæum pro forma vulgatiore hanc ad suam β *ruffam* retulisse, a qua ille eam certo non distincturus fuisset.

Huic plagulæ alia affixa est, specimen continens, haud nominatum, ex Oriente reportatum, quod Smithio »nondum descripta species» visum est, neque ad ullam, quantum scio, scandinavicam speciem referendum; quare, ut hoc loco ultra memoretur, haud opus est.

(52) *vesicaria* 29 (m. propr.).

Omnino est *C. vesicaria* Auct.; nihil autem est, quod indicet, utrum pro *vesic. α* , an β *Sp. Pl.* Linnæus hanc ipse habuerit.

(53) (Sine nomine manu Linnæi, sed numeri:) 7 (et) 86 (qui operum Ejus nullum spectare videntur; plagula est priori affixa; Smithius adscripsit:) *inflata* Huds. *M. Wood—d.*

Nihilo a priore differt, nisi quod maturius sit specimen.

In sequente plagula specimen asservatur *C. incurvæ* Lightf. (quod nomen Smithius quoque adscripsit), quam igitur speciem Linnæus vidit, licet non denominavit; locum tamen ipse adscripsit: Island.

Ex speciebus Linnæanis hujus Generis dubiis *C. pedata*, ut jam in sua editione Floræ Lapp. Smithius observavit, in herbario prorsus deest.

1107. LITORELLA.

(1) *Litorella*. Berg. (m. propr.; sine nom. spec.).

Omnino est *Lit. lacustris* Auct.

(2) *uniflora* 14 (m. propr.).

Eadem est ac prior. Ut nomen et numerus indicant, olim inter *Plantagines* in herb.

locum tenuit; unde, identitate cum *Litorella* postea perspecta, huc remota est.

Hisce igitur ultra confirmantur ea, quæ tam ex descriptione et synonymis *Pl. unifloræ*, quam ex verbis Linnæi ipsius expressis in *Mant.* altera, inter Botanicos omnes hac de planta jamdudum convenerunt.

1109. BETULA.

- (1) *alba* J.E.S. (m. Smithii; Linnæi tantum numerus:) 1.

Folia in hac plagula asservantur, quæ, cum speciebus recentius determinatis comparata, *B. glutinosæ* Wallr. et Fr., nec *B. verrucosæ*, quæ *B. alba* vulgo, sunt; id quod cum opinione Cel. Friesii, pluribus jam locis enuntiata, congruit, *B. glutinosam* fuisse arborem, ad quam Linnæus descriptionem suæ *B. albæ* confecerit.

- (2) (Sine nomine; priori affixa; m. propr. littera tantum:) *B.*

Amenta tantum florentia adsunt ejusdem, ut videtur, speciei.

DIOECIA.

1158. SALIX.

- (1) *hermaphrodita* 1 (manu propr. æque ac in pagina altera:) *hermaphrodita et pentandra är ett* (quorum verba duo ultima suecica Smithius his verbis latine reddidit:) *eadem est.*

Observationem Linnæi citatam, hoc tantum loco, quantum equidem scio, ab ipso litteris commissam, specimina et præsentis plagulæ

et duarum proxime sequentium quam optime confirmant; excepta enim ratione tantum sexuum, ceteris prorsus omnibus inter se tam similia sunt, ut nemo fere dubitaret, quin ex eadem arbore lecta sint. Insuper præsentis plagulæ specimen, quod, quantum ex adnotationibus quidem citatis concludendum, eodem jure ac sequens pro vera *hermaphrod.* haberi potest, amenta floresque tota feminea tantum exhibet, ideoque ne caractere quidem, in oper. Linn. fere solo essentiali habito, a forma *S. pentandræ* vulgatissima differt.

- (2) *hermaphroditica* 1 (m. propr. atque iterum in pagina altera:) *Salix hermaphrodita.*

Amenta quidem omnia et tota in hoc specim. androgyna sunt, ternis staminum in pistilla mutatis, binis modo formam suam retinentibus, sed quod ad cetera omnia, ut jam indicavi, et antecedenti et sequenti simillimum est. Quamobrem, idque eo magis quod auctor speciei ipse eam malam agnoverit, optima et sola quidem recta habenda est opinio Wahlenbergii, in quam jam plerique Auctores discesserunt, nempe *S. hermaphroditicam* formam tantum monstrosam *S. pentandræ* esse.

- (3) *pentandra* 3 (m. propr.; atque manu collectoris, in diversa chartæ parte:) *Salix pentandra* Flor. Lap. 370. Mas et femina. — Gmel. n. 7 (infra quod manu Linnæi repetitum est:) *Pentandra.*

Hoc solum inter specimina, quæ sub hoc nomine in herb. asservantur, ad formam *S. pentandræ* Auct. communem pertinet; eademque præ ceteris a Linnæo pro vera agnita videtur.

- (4) *Salix pentandra* (m. propr., Smithii autem additum est:) ? (In alia denique chartæ parte, manu eadem ac apud priorem invenimus:) *Salix pentandra* Flor. Lap. 370. Foliis subtus cinereis.

Planta tantum feminea adest, quæ notis omnibus a prioribus diversa atque certissime *S. amygdalina* L. et Auct. recent. est.

- (5) *pentandra* (m. Linnæi fil.; posteaque a Smithio additum:) β (atque alio loco:) *species nova, tinctoria.* — *Meyeriana Willd.:w Prof. Mertens.*

Vix a *pentandra vera* specie distincta, sed tamen capsulis pedicellatis, foliis nitidis, rigidioribus paullo diversa videtur, et quidem cum *pent.* tetrandra* Fr. Mant. I, p. 41, quæ ex synonymis *Meyeriana Willd.*, potissimum convenit, etsi, femina modo in herb. asservata, de numero staminum nihil judicari potest. An eadem ad *pentandram* β *Fl. Suec.* merito referatur, nescio; præsens certe, quam Smithius eo retulit, foliis tam longe, quam in communi *pentandra* petiolatis, nonnihil recedit.

- (6) *pentandra* γ (m. Linn. fil.; atque Smithii:) β .

Femina etiam est formæ exacte ejusdem ac prior; quæ igitur omnia de ea dicta sunt, de hac quoque valent.

- (7) *phylicifolia* (m. propr.).

Hoc specimen procul dubio Smithius in mente habuit, quum primus *S. phylicifoliam* et *nigricantem* distinguens, illam ex herbario Linn. doceret veram esse *phylicifol. a Linn. Fl. Suec. 2*, quæ *Fl. Lapp. n. 351*, hanc autem *phylicif. β Fl. Suec.*, quæ *Fl. Lapp. n. 350*. Nullum enim aliud specimen in herbario adest, quod tanto jure ac præsens ad

phylicifoliam L., qualem a Smithio stabilitam, et jam ab Auct. scandin. (excluso Wahlenb.) omnibus, nec non a Kochio in Syn. ed. 2 agnitam, referri potest, etiamsi non in statu optimo appareat, sola folia offerens. Hæc autem cum *phylicifolia* nostrate optime conveniunt.

- (8) *phylicifolia* β (manu Smithii; Linnæus numerum modo inscripsit:) 4.

Hæc etiam folia tantum asservantur; quæ vero magna, oblongo-ovata in descriptionem sub n. 350 Fl. Lapp. optime quadrant, summoque jure a Smithio ad *phylicif. β* Linn. relata videntur. Eadem etiam omnino ad *S. nigricantem* Auct. scand. recent. v. c. Læst., Hartm. Fries. pertinent.

- (9 et 10) In plagulis hisce, quarum uni nullum nomen, alteri nomen »*phylicifolia* 4» manu Linn. fil. adscriptum, specimina asservantur feminea, quæ ob folia stipulasque prorsus eadem sunt ac antecedens (num. 8), atque etiam capsulis longe pedicellatis, villosis ad formam *S. nigricantis* pertinent, quæ *S. nigricans* Sm. primaria sec. Friesium in Mant. 1, p. 23 et 52.

- (11) *vitellina* 5 (m. propr.; post quod Smithius addidit:) ? (atque prope specimen femin.:) *alba*?

Et mas et femina adsunt, ambo præclare ejusdem speciei; ob autem folia angusta, lanceolata, sericea, aut specimina hæcce (id quod ex definitione Linnæana rectissimum videtur) a vera *S. vitellina* Spec. Pl. diversissima habenda sunt, aut hæc ipsa (ut monuerunt Kochius in Syn. ed. 2, p. 741 ceterique Auctores germanici) ad *S. albam* referenda est, nec ad *S. fragilem*. Ramulos enim hoc loco asser-

vatos ne colore quidem possum a *S. alba* communi discernere.

- (12) *Salix hastata* 7 (m. propr. æque ac locus:)
H. U.

Ramulus tantum sterilis heic asservatur; qui tamen ob folia tenuia, ovalia, subrotundata, serrulata, glabra, venosa, subtus pallida, stipulas permagnas semicordatas, serratas potissimum est *S. hastata* L. et Auct., forma nempe ad eam, quæ est *subreticulata* Hartm. *Scand. Fl. ed. 5*, maxime accedens.

- (13) (Sine nomine).

Heic amenta quoque feminea adsunt, quæ cum *S. hastata* Auct. omnino conveniunt; folia autem, ac in priore, paullo minora et rigidiora, ceterum simillima sunt.

- (14) *hastata* (m. propr. æque ac prope ramulum sterilem nomen, ut videtur:) *aurita* (?).

Ab antecedente nihilo, nisi ramulis pubescentibus, discrepans, hæc quoque ad *S. hastatam* merito refertur.

Mirum sane est, quod nulli horum specimenum Smithius nomen, quod formæ ejusdem speciei ipse imposuit, *malifoliae* adscripsit, nec affinitatem quidem indicaverit.

- (15) *hastata* 7 (m. propr.; Smithius autem adscripsit:) *triandra*?

Hæc foliis angustissimis, lineari-lanceolatis, acutis, dense et argute, sed inæqualiter serratis, glabris, subtus glaucis, stipulis parvis, semicordatis, a prioribus longe diversa, et, quantum ex sterili judicari potest, forma est *Salicis amygdalinæ* Auct. *angustifolia*.

- (16) (Sine nomine; sed, ut apud plantas lapponicas, aliorum quidem Generum rarius,

præsentis autem sæpius, Linnæus prope marginem plagulæ superiorem, numerum, quem in Fl. Lapp. habent, adnotare soluit*), sic hoc etiam loco numerum Floram Lapon. spectantem adnotavit:) 349 (atque prope specimen:) 18 (qui, quo spectet, haud patet).

Ex specimine hocce iudicium Ill. Friesii in Mant. 1, p. 23 optime confirmatur, *Salicem Fl. Lapp. n. 349 esse cuspidatam, nec fragilem*, ad quam, contra et iconem et descriptionem et locum, synonymon illius numeri fuerit relatum. Heic enim asservatur ramulus sterilis, qui ad *S. fragilem* minime, ad *pentandram* autem maxime accedit, quæ (*pent.*), ut constat, *cuspidatæ* tam affinis est, ut facile condonari sperem, in statu ejus præsentem manco me non posse certo dijudicare, utrum ad *pentandram*, an ad *cuspidatam* potius pertineat.

(17) *fragilis* (m. propr.; postque a Smithio:) ? (atque:) *alba*?

Ramulus adest amenta gerens mascula, qui foliis lanceolatis, subtus sericeis ad *S. albam* potius pertinet; formam tamen neque hujus constituit typicam, sed varietatem foliis subglabris et subintegerrimis.

(20) *Salix rosmarinifolia* 25 (m. propr. æque ac in pagina altera:) *Salix foliis oppositis it. scan.* — *Hispania* 687. (Smithius autem post nomen primum addidit:) ? (atque:) *fissa Hoffm. Prof. Mertens.*

*) Specimina hoc modo designata maximi momenti et auctoritatis habenda sunt, utpote quæ semper videntur ectypa esse ipsa, ad quæ descriptiones specierum Laponic. confectæ sunt; id quod ex similitudine cum figuris in Fl. Lapp. probatur, quæ sæpe ex his pictæ videntur.

Ceterum quidem in descriptionem *rosmarinifoliae* Fl. Suec. et Sp. Pl. haud male quadrat, sed a *rosmarinif. Recent.*, quam solam sub illa intelligi constat, longe diversa, atque potissimum forma angustifolia est *S. purpurea*. Pro hac (*purp.*) Linnæus quoque ipse alio tempore eam habuisse videtur, ut ex adscriptis ipsius supra citatis patet, quorum unum procul dubio Salicem in It. Scan. p. 252 memoratam spectat, cujus »differentiam ab aliis Salicibus principalem folia plurima, præcipue inferiora, opposita constituere» l. c. dicit, cujusque synonymon l. c. in Fl. Suec. ed. 2 sub *purpurea* deinde receptum est; alterum autem certissime ad Loefflingii It. hispan. referendum est, ubi tantum in pag. 294 *Salix* quædam enumeratur, eaque etiam *purpurea* dicitur.

- (21) (Manu Linn. nomen nullum adpositum est, sed numerus:) 25 (atque prope specimen, ut indicet locum:) *aboensis*. (Smithius adnotavit:) *angustifolia* Wulfen. Mertens. — attamen omnino diversa JES.

Hæc, loco ipso lecta, qui in Fl. Suec. ed. 2 (Aboæ) memoratur, meliore jure quam prior, quæ verisimile ex Hispania est missa, pro vera Linnæana *rosmarinifolia* habenda est; eadem quoque, quantum ex foliis solis videri licet, vera est *S. rosmarinif. Recent.*

- (22) *triandra* 2 (m. propr.; Smithius observavit:) Flores certè *triandri* JESmith. (In diversa chartæ parte manu ejus, qui specimen collegit, invenimus adnotata:) *Salix foliis elliptico-lanceolatis, utrinque glabris, serratis, appendiculatis*. Hall. Stirp. Helv. 152. Mas et femina.

— No 9. *Gmel. Sib. 1, 155* (post quæ Linnæus iterum apposuit:) *Triandra*.

Et mas et femina adsunt, quæ atque folia a descriptione *S. triandræ Sp. Pl.* nihilo quidem differunt; omnes autem notæ etiam in formam *S. amygdalinæ L. et Recent.* angustifoliam optime quadrant, quamobrem nullum restat dubium, quin hæ species inter se identicæ sint, id quod jam plerique Botanici sibi habent persuasum; quamvis Smithius in *Fl. Brit.*, ubi præsens specimen ipsum ad *triandram* merito vocat, magis quam ullus Auctor alius eas diversas habeat.

- (23) (Nomen nullum Linnæus ipse apposuit, sed numerum *Fl. Lapp.*.) 352 (post quem Smithius, ut videtur, addidit:) ? (infraque:) *S. tenuifolia Fl. Lapp. ed. 2, p. 292.*

Ramulus tantum parvus sterilis adest, cujus folium maximum id ipsum videtur esse, quod in *Fl. Lapp. t. VIII fig. e.* depictum est. Ex speciebus recentiore ævo certo stabilitis ad *S. phyllicifoliam* maxime sane accedit, etsi foliis nigricantibus *S. nigricantem* etiam referat. Idem simul cum *Fl. Lapp.* sine dubio fons est *S. tenuifoliæ Sm. Fl. Brit. et Fr. Nov. Mant. I, p. 51*, quæ *S. majalis Wahlenb. Fl. Lapp.*; citatum vero *Herb. Linn.*, quod Smithius in *Fl. Brit. p. 1052* attulit, sic videtur esse corrigendum, ut ille ipse, nec Linnæus, hujus nominis in herb. auctor indicetur; Linnæus enim neque hoc, neque ullo alio loco in herb. id adhibuit.

- (24) (Sine nomine; manu tantum Smithii:) 352 *Fl. Lapp.?*

Hoc quoque sterile est specimen, priori haud dissimile, sed formæ *S. phyllicifoliæ ty-*

picæ etiam propius accedens, vel ab hac haud distinguenda.

- (25) (Nomen nullum prope specimen adscriptum est; sed manu Linnæi numeri:) 24 (et) 353 (post quem Smithius observavit:) non est, sed potius 352. (In pagina postica hæc synonyma sunt manu Linnæi adnotata:) *Salix pumila folio utrinque glabro J. B.* — *Salix pusilla Camerar. epit.* — *Salix humilis repens Lobel.* (atque prope hæc duo synonyma ultima:) conferat(ur).

Ob formam foliorum cum descript. in Fl. Lapp. n. 352 magis, ut monuit etiam Smithius, quam cum n. 353 congruit, sed tamen a speciminibus illius proxime antecedentibus diversa videtur. Etiam minus ad *S. fuscam Spec. Pl. 4* referri potest, ad quam alter numerus adscriptus, 24, et synonymon primum delegant. Quæ quum ita sint, difficillimum est pro certo dijudicatu, ad quam specierum suarum Linnæus ipse hanc relatam voluerit. Nec multo facilius certo dictu, quænam sit e speciebus recentius determinatis. Primo enim in præsentem *S. ovatam Ser.*, quæ *S. arbusc. a Waldsteiniana Koch.*, me agnovisse credidi, cujus cum specimine meo allato communia habet: capsulas sessiles, conicas, albo-villosas, stylum elongatum, folia tenuia, ovato-elliptica, raro subcrenulata, pilis prope venas sericea, et ciliata, fruticulum humillimum, ceteraque omnia, exceptis modo venis foliorum, quæ minus distincte sunt anastomosantes. Deinde autem amic. Andersson eam quoque conspiciens, »formam certissime esse *S. phlycifolia* in summis alpiibus Scandinaviæ obviam, foliis angustis

angustis ad *S. arbusculam* accedentem» declaravit. Neque hæc sententia tantum, quantum putares, a mea diversa est, sed ambæ quodam modo conciliari possunt. Asservantur enim in herb. Patris mei specimina plurima, ex locis Lapponiæ permultis a Cel. Læstadio sub nomine *arbusculæ* missa, quæ per seriem formarum intermediarum contiguam ita in *S. phyllicifoliam* veram sensim transeunt, ut minime sane mirer, ad hanc in herb. cit. esse relata, dum tamen eorundem ipsorum nonnulla *S. ovatæ* Ser. tam similia sunt, ut dubitari re vera possit, an hæc sit a formis illius maxime alpius satis distincta. Ejusmodi forma præsens etiam esse videtur.

- (26) 353 (m. propr., æque ac in pagina altera:) *Salix alpina foliis angustioribus splendentibus serratis* Scheuch. alp. 4, p. 340. — *Salix pumila alpina myrsinites* Pont. comp. (Smithius in pagina priore post numerum, qui ad Fl. Lapp. spectat, adnotavit:) vera — *myrsinites*.

Hanc veram esse et optimam in herb. *S. myrsinitem* Linnæanam, tam synonyma adscripta, quæ eadem sunt ac in Fl. Lapp. et Suec., numerusque probant, quam folia, quæ in descriptionem hujus in Fl. Lapp. ad unguem quadrant. Eadem etiam atque amenta, quæ et mascula et feminea adsunt, cum *S. myrsinite* Auct. recent. optime conveniunt.

- (27) *myrsinites* 12 (m. propr.).

Hoc loco mas tantum et folia adsunt; quæ tamen a priore ita recedunt, ut ad *S. hastata* formam alpestram potius referenda putem.

- (28) *Salix alpina pumila myrsinites*. Pont. comp. 149 (m. propr., sed in pagina plagulæ postica;

prope specimen nullum adest nomen, nisi manu Smithii:) *Fl. Lapp. 353, myrsinites.*

Femina heic asservatur, quæ omnino est *S. myrsinites L. et Auct.*

- (29) (Sine nomine manu Linnæi inscripto; sed priori affixa est, et Smithius huic eadem ac illi inscripsit:) *Fl. Lapp. 353, myrsinites.*

Eadem est ac antecedens.

- (30) *Salix myrsinites* (m. propr. æque ac locus:) *Lapp.* (Smithius post nomen addidit:) ?

Foliis integerrimis, glaberrimis, capsulis longe pedicellatis, glaberrimis, stylo brevi, et aliis notis a *S. myrsinite* longe recedit, atque potissimum eadem videtur esse forma ac illa, cujus supra sub num. (27) mentio fit. Folia tamen integerrima neque cum illa bene congruunt.

- (31) 360 (m. propr., æque ac prope specimen:) 46 (Smithius adnotavit:) *arbuscula, certe.*

Ex adscriptis his enumeratis numerus 16 (ad *myrtilloidem Sp. Pl. 1*, ut videtur, spectans) posterius certo et per errorem, vel forsitan in futuram comparisonem additus est, et nulla igitur ei vis inest ad hoc specimen aliorum, ac monet numerus 360, referendum. Præclare enim ipsa est forma, cujus folium in *Fl. Lapp. t. VIII, fig. m.* depictum est, cum descriptione etiam sub respondente num. 360 optime congruens, quæ *S. arbuscula Fl. Lapp. ed. 2, arbusc. β Fl. Suec. ed. 2.* Eadem autem notis omnibus, ex foliis quidem (quæ sola adsunt) sumendis, forma est angustifolia *S. arbusculæ Auct. scand. recent. v. c. Læst, Fries. et Hartm., nec non Kochii in Syn. ed. 2.*

Quum hoc solum in herb. sit specimen, cui numerum citatum Linnæus, nomenque *arbusc.* Smithius inscripserit, idem etiam procul dubio est, ad quod Hic suam etiam *arbusculam* primum descripsit, de qua conf. Fr. Nov. Mant. I. p. 22 et 25, atque Bot. Not. 1840.

(32) *Salix arbusculiformis* 13 (m. propr.).

Hujus etiam folia sola adsunt, quæ a prioris ramuli nihilo differunt, nisi pagina inferiore paullo magis glaucescente; meritoque igitur ad eandem speciem pertinent. Ut ex numero nomineque (quod nescio, utrum ex industria, an casu hoc modo sit scriptum) apparet, Linnæus hoc specimen ad Spec. Pl. (ed. 1) retulit, nec ad Fl. Lapp., ex quo concludi licet, hoc et antecedens fuisse temporibus longe diversis determinata et, vix inter se comparata, in herb. inserta; unde forte dissimilitudo nominum orta est.

(33) *arbusculiformis* (m. propr.; postque a Smithio:) *nequaquam* — *capsulæ rugosæ*.

A priori longe diversa est, neque cum ulla specie scandinavica bene convenit. *Ovata* Ser. tamen propius, quam aliis, de cetero videtur accedere, sed foliis acutioribus, apice obliqua instructis, capsulisque hand breviter pedicellatis, ab hac quoque differt. Anne *S. pyrenaica* Gouan. primaria est?

(39) 357 (m. propr. atque prope specimen:) 2 (manu Smithii:) *myrtilloides* —

Femina adest, quæ toto habitu omnibusque notis est optima *S. myrtilloides* Auct. omn. scand. nec non Kochii. Quum hæc, testante numero 357 citato, prototypum sistat *S. myr-*

tilloidis Fl. Lapp., nullum dubium restat, quin illi auctores rectissime fecerint, iidemque fere soli, qui, nulla habita ratione habitationis sub *S. myrtill.* in Fl. Suec. indicatæ (ex qua hanc *Salicem* incolam esse totius Sueciæ facile crederes), veram et primariam myrtill. in *S. n. 357 myrtill. Fl. Lapp.* agnoverunt, nec, ut alii, in formis *S. repentis* quæsiverunt.

- (40) *myrtilloides* 16 (m. propr., æque ac idem nomen, quasi confirmandi causa, iterum repetitum sub his, in diversa chartæ parte, manu collectoris scriptis:) *Salix foliis integris glabris, ovatis, alternis. Flor. Lapp. 357. Mas. Femina. N:o 16.*

Omnino eadem est ac antecedens; quo identitas, quam dicunt, *S. myrtilloidis* Sp. Pl. cum *S. n. 357 Fl. Lapp.* probatur.

- (41) 356 (m. propr. atque prope specimen:) 21 (qui hoc loco non Spec. Pl. spectare videtur; Smithius adscripsit:) *foliolosa* Fl. Lapp. Mss.

Opinionem jam apud auctores fere omnes stabilitam, de *S. livida* α Wahlenb., quæ *depressa* var. *livida* Fr. Hartm. Koch aliorumque, in *S. n. 356 L. Fl. Lapp.* seu *S. arbusc. γ Fl. Suec. ed. 2* quærenda, præsens specimen optime confirmat, quod characteribus omnibus est *S. depressa* var. *livida* Auct. cit., a forma vulgatissima nihilo, nisi foliis et amentis femineis solito minoribus, diversum.

- (42) *glauca* 17 (m. propr. æque ac locus:) *monsp.* (In Pyrenæis igitur verisimile lectum; manu ejus, qui misit, adscriptum est nomen:) *Salix alpina pyrenaica* Hall. fig. — C. B. (Smithius denique adnotavit:) *Lapponum.*

Hoc specimen primum inspicienti, mihi quidem nomen, a Smithio adpositum, ob for-

mam et marginem revolutum foliorum rectius visum est (si modo idem ac *limosa* *Wahlenb.* significet), dubio tantum ob indumentum foliorum relicto; quum autem deinde amic. Andersson idem inspiceret atque ob venas foliorum anastomosantes ad *glauca* *Auct.* pertinere moneret, facile in hujus sententiam trausii.

Ceterum hoc specimen solum est, cui, a Linnæo *glauca* inscripto, Smithius nomen *Lapponum* adscripsit; et quod igitur fons est solus illius affirmandi in *Engl. Fl.* 4. p. 202, *S. glaucam* *Herb. Linn.* ad *S. limosam* *Wahlenb.* pertinere.

In diversa chartæ parte, huic plagulæ affixa, ramulus quoque alius asservatur, cui Linnæus inscripsit numerum 45, et Smithius nomen: *glauca vera?* — Hic a priore foliis tantum brevibus, obtusiusculis, diversus, omnino est *S. glauca* *Auct. scand.*

(43) *Lapponum* 20 (m. propr. æque ac prope marginem plagulæ superiorem numerus *Fl. Lapp.*) 366. (Prope specimen etiam inferius littera:) *F* (atque in pagina altera:) *Salix lusitanica, salviæ foliis auritis. Tournef.* (Smithius ramulo superiori adscripsit:) *lapponum omnino* (et inferiori:) *arenaria?* —

Ramuli duo inter se dissimillimi heic asservantur, quorum neuter ad *S. Lapponum* *Auct. recent. scand. v. c. Hartm. et Fr.*, seu *limosam* *Wahlenb.* pertinet. Alter enim, vel superior, ob amenta longe pedunculata, pedunculos foliatos, capsulas sessiles, tomentosas stylo nullo distincto, folia lanceolata, obtusiuscula, integerrima, sericea, aliasque notas omnes certissime est *S. glauca* *Auct. scand.*

omn. foliis solito paullo angustioribus. Ex hoc igitur specimine dictum Smithii in Engl. Fl. 4. p. 202, *S. Lapponum* Herb. Linn. eandem esse ac *S. sericeam* Vill. (*glauca* Auct. scand.), confirmatur, quamvis ex nomine, ab ipso huic inscripto, appareat, illum aut hoc specimen tunc non in mente habuisse, aut tempore alio opinionem aliam de eodem concepisse.

Alter autem ramulus, cui Smithius inscripsit *arenariæ?*, sterilis est et ad speciem mihi prorsus ignotam, minime scandinavicam, immo vix europæam, pertinere videtur. Hoc loco, verisimile comparandi causa, asservatur. (44) *Lapponum* 20 (m. propr.; Smithius prope specimina duo priora, quæ linea a ceteris separavit, adscripsit:) *S. Stuartiana* Engl. B. t. 2586 (atque prope posteriora duo:) *lapponum*.

Ex speciminibus hisce quattuor, priora duo ob amenta sessilia, capsulas subsessiles, tomentosas stylo elongato, folia lanceolata, acuminata, integerrima, incano-tomentosa, margine revoluta, etc. optimam sistunt *S. limosam* Wahlenb. s. *Lapponum* Auct. scand. alior.; opinionem igitur illorum confirmantia, qui hanc Linnæo minime ignotam, sed veram *S. Lapponum* ejus, licet alio tempore forsitan confusam, fuisse suadent; eadem quoque identitatem hujus cum *S. Stuartiana* Sm. præclare probant.

Posteriora autem specimina, ambo a prioribus diversa, inter se quoque differunt. Unum enim, quod sterile est, ad *S. repentem* var. *arenariam*, iudice amic. Andersson, pertinet; alterum, quod ad amenta, capsulas et folia attinet, omnino est *S. glauca* Auct. scand.

(45) (Manu Linnæi nomen nullum adscriptum est, sed Smithii:) *Lapponum* JES. (Plagula est priori affixa).

Omnino est *S. glauca* Auct. scand., capsulis solito majoribus, stylisque paullo longioribus.

(46) 362 (m. propr. æque ac prope specimen:) 43 (Nomen manu tantum Smithii adscriptum est:) *arenaria*.

In descriptionem *S. n. 362* Fl. Lapp. optime quadrat, atque forma foliorum cum fig. o. tab. VIII bene convenit. Utrum autem sola habenda sit vera *S. arenaria* Linn., id quod Smithius voluisse videtur, an forma in scriptis Linnæi ceteris, præter Floram Lapp., cum formis *S. repentis* confusa, et simul cum his *S. arenariam* constituens, dijudicare minime audeo. Ceterum, quantum ex foliis, quæ sola adsunt, videri licet, ad *S. Lapponum* Auct. scand. recent. maxime accedit, vel potius hujus constituit formam foliis breviter petiolatis, ovato-lanceolatis, integerrimis vel obsolete undulato-crenulatis, supra subglabris, subtus dense argenteo-tomentosis, venis indistincte anastomosantibus, stipulis nullis, quibus omnibus ceterisque cum *S. Lapp. var. elliptica* s. *leucophylla* Fr. optime convenit. Opinione itaque Cel. Friesii omnino confirmat, hanc proprie formam satis notabilem, nec, ut Wahlenb. monuit, *S. Lapponum* typicam, sub uum. 362 Fl. Lapp. esse intelligendam.

(47) *arenaria 21* (m. propr.; atque in diversa chartæ parte manu alia:) *Salix pumila* foliis utrinque candicantibus et lanuginosis Raj. Syn. III. 447. Tab. XIX fig. 3. — N:o 15 (post quod Smithius:) non est (infraque:) *S. Stu-*

artiana Engl. Bot. 2586. (Plagula est priori affixa).

Sterilis tantum ramulus adest, cum forma *S. Lapponum* Auct. scand. primaria potissimum conveniens, folia vero subtus sunt solito densius tomentosa. Quamvis in Fl. Suec. ed. 2 et Spec. Pl. Linnæus antecedentem seu *S. n.* 362 Fl. Lapp. ad *arenariam* citet, hoc loco neque in priore neque in præsentem utrumque nomen apposuit, sed illam ad Fl. Lapp. tantum, hanc ad Spec. Pl. ed. 1 tantum retulit, ex quibus concludere forsitan licet, ipsum non semper has species pro una habuisse.

- (48) (Sine nomine; manu tamen Linnæi numerus *arenariæ* in Sp. Pl. ed. 1:) 21 (atque locus:) *Scania*. (Smithius addidit:) *see acuminata*.

Folia tantum adsunt, quæ autem a priore diversissima. Sunt enim permagna late vel ovato-lanceolata, acuta, undulato-crenulata, supra glabriuscula, subtus incano-tomentosa, venis elevatis, stipulis semireniformibus, ramulo ipso subtomentoso, ob quæ omnia totamque faciem hæc omnino est forma culta *S. lanceolatæ* Fr. Quamvis ex loco adscripto patet, hoc specimen in Scania esse lectum, sub nulla tamen formarum, quæ in It. Scan. memorantur, hæc species intelligi potest.

- (49) *glauca* 17 (m., ut videtur, propr. atque alio loco:) *Salix glauca* (post quod Smithius:) *non est*.

Et ob folia et ob amenta capsulasque eadem *S. glaucæ* Auct. scand. forma est ac illa, quæ sub num. (45) asservatur, et cui Smithius ibi nomen *Lapponum* inscripsit.

- (50) (Nullum nomen manu Linnæi adscriptum est, manu autem Smithii:) *an sphacelata Fl. Brit.?* — videtur *Fl. Lapp. 361* — *depressa Fl. Suec.*

Folia tantum adsunt, quæ descriptioni *S. depressæ Fl. Suec. s. S. n. 361 Fl. Lapp.* non quidem repugnant, sed figuræ in *Fl. Lapp.* minus respondent, nec ullum adest signum, manu Linnæi adscriptum, ob quod illum ipsum ea ad *Fl. Lapp. 361* potissimum retulisse crederes. Vix igitur ullius momenti ad veram *S. depressam Linn.* aliamve Ejus speciem dubiam illustrandam hoc specimen est, quod de cetero foliis permagnis (*depressæ Auct. recent.* multoties majoribus), obovato-ovalibus, aliis acutis, aliis obtusiusculis, utrinque glabriusculis, subiutegerrimis et ceteris omnino est *S. capræ Auct.* forma, ad *grandifoliam Ser.* accedens, minimeque ad *S. depressam Auct.* referenda.

- (51) *lapponum* (m. propr.).

Folia tantum; sed hæc ex omni parte cum *S. Lapponum Auct. scand. rec.* conveniunt.

- (52) *Salix lapponum 20* (m. propr., idemque nomen manu, ut videtur, Linnæi fil. etiam scriptum).

Hæc autem, cujus amenta feminea adsunt, omnino est *S. glauca Auct. scand.*, speciminibus sub num. (45) et (49) enumeratis simillima.

- (53) *arenaria* (m. propr. prope unum speciminum, æque ac prope alterum:) *lapponum.*

Specimen sterile, quod inscriptum est *arenaria*, in descriptionem *S. n. 362 Fl. Lapp.* quidem quadrat, nec, quod ad formam fo-

liorum et »appendiculas duas ad basin petioli» attinet, Tab. VIII fig. q dissimile est, etsi folia duplo, et ultra, majora sunt quam in fig. cit. Idem autem etiam simillimum est specimini supra sub num. (46) memorato, atque, cum speciebus nunc temporis stabilitis comparatum, potissimum est *Salicis Lapp. Auct. scand. recent.* forma foliis subtus solito magis tomentosis. Alterum specimen, *Lapponum* inscriptum, est forma ejusdem speciei primaria.

(54) (Sine nomine manu Linnæi inscripto; Smithius vero adposuit:) *arenaria?* *Flo. Lapp. 362?*

Alterum specimen, quod fructiferum, certissime est *S. Lapponum Auct. scand. recent.*; et huc quoque alterum, quod sterile, pertinere videtur, licet forma foliorum paullo diversa est.

(58) 364 (m. propr., atque manu Smithii:) *fusca ex auctoritate Flo. Lapp.* (Manu etiam Linnæi in pag. altera addita sunt hæc:) *Salix humilis alpina folio myrti tarentini subtus incano. OR.* — *Salix alp. pumila rotundifolia repens, inferne subcinerea.*

Hanc pro »archetypo illo originali, in *Fl. Lapp. descripto*, habendam esse, cum quo specimina anglica in *Fl. Brit. p. 1060 et 61* descripta prorsus convenire Smithius docet, et in quo, secund. ejus descriptionem, alii *S. versifoliam Wg.* agnoverunt, hæc probant: numerus manu Linnæi adscriptus, *Fl. Lapp. spectans*, synonymon Rudbeckii citatum, specimen ipsum, cum descriptione in *Fl. Lapp. et Suec.* bene congruens, atque absentia denique in herb. aliorum speciminum, eodem modo designatorum.

Ex præsentem autem minime confirmatur opinio eorum, qui *S. fuscam* Linn. esse *versifoliam* Wahlenb. suadent, sed eorum potius, qui in formis *S. repentis* eam quæsiverunt. Præsentem enim ramulus, quantum ex foliis et amentis masculis, quæ sola adsunt, judicare licet, nullo modo ad aliam speciem referri potest, quam ad *S. repentem* Auct., cujus forma est foliis (semiuncialibus) solito latioribus, magis obtusis, subtusque densius sericeis, qualem huic simillimam ex pluribus Sueciæ mediæ locis possideo. Unum quoque synonymorum heic adscriptorum, Dillenii dico, a Smithio in Fl. Brit. p. 1062 ad varietatem *S. repentis* refertur.

- (59) *Salix* (m. propr., sed sine nomine; Smithius tantum observavit:) *non fusca* (atque in alia paginæ parte:) *arenaria* Lightf. — *varietas S. fuscae* Lin. D. Viborg. (quæ tamen postea, an ab ipso nescio, extrita sunt.)

Hæc, licet non signa eadem antiquitatis, ac in priore, sunt adposita, exacte tamen eadem est forma, sed amentis femineis instructa, quæ quoque omnino sunt *S. repentis*; quare ex hac etiam magis probantur, quæ sub priore dixi, hæc specimina minime illorum opinioni esse subsidio, qui *S. fuscam* in *versifolia* quæsiverint. Verum quidem est, Smithiam præsentem »non fuscam» esse declarasse, sed causam, cur sic fecerit, videre non possum; neque Eum semper de hoc specimine eandem vel solam hanc habuisse sententiam, adscripta ejus cetera, jam relata, probant.

Insuper folia quum hujus, tum prioris, atque ramulus ipse uterque cum fig. Rud-

beckii citata optime conveniunt, quam ad *S. repentem* pertinere jam aliis locis (Hartm. in Bot. Not. 1841. p. 68, Anderss. Sal. Lapp. p. 66) ostensum est.

- (60) *Salix fusca* (m. propr., sed in pagina plagulæ postica prope marginem inferiorem, ubi alias præcipue synonyma tantum Linnæus addere solebat).

Folia modo adsunt, prioribus valde dissimilia, neque cum descriptione, neque cum fig. in Fl. Lapp. congruentia. Sunt enim prioribus triplo longiora, lanceolata, acuta, subtus densius sericea. Amic. Andersson de hoc specimine dixit: »Folia *S. Smithianæ* simillima. Minime ad *repentem*, neque ad *versifoliam* pertinent». Equidem, quo pertineat, haud dijudicare audeo.

- (61) *repens* 23 (manu propr.).

Omnino est forma vulgaris *S. repentis* Auct.; in uno ramulorum folia exacte eandem habent formam, ac in num. (58), supra relato, sed subtus glabriuscula sunt.

- (62) *Salix repens* (m. propr. pro nomine primum inscripto, dein autem deleto:) *fusca* (ad quod numerus quoque:) 24 (haud deletus, pertinet).

Ex omni parte est *S. repentis* Auct. forma eadem ac ramulus, qui sub priore singulatim memoratur, foliis latis, obtusiusculis, subtus glabriusculis, glaucescentibus.

- (63) *incubacea* 22 (m. propr., atque prope specimen manu, ut videtur, aliena:) *Salix latifolia minor* C. B. 474.

Hæc sine dubio est, quam Smithius in Engl. Fl. 4. 212 & 213 (sec. Koch in Syn.

ed. 2) *S. angustifoliam* Wulf. seu *incubaceam* Willd. et Auct. german. esse monuit. Excepta enim sequente, quæ paucas sane notas offert, nulla alia sub hoc nomine in herb. Linn. asservatur, Cum descr. in Spec. Pl., quo numerus adscriptus spectat, bene convenit; quamobrem, atque quum contra iudicium Smithii hoc loco nihil afferri possit, rectissimum videtur ex hoc specimine concludere, *S. incubaceam* Linn. Sp. Pl. omnino esse *angustifoliam* Wulf. et Auct. Insuper tam a *S. repente* et *rosmarinifolia*, quam a *plicata* Fr., ad quam *S. incubaceam* Fl Suec. referendam Cel. Friesius edocuit, omnino differt.

(64) *Salix incubacea* (m propr. in pagina postica).

Ramulus cum amentis tantum masculis, junioribus, foliis nullis heic asservatur; quare determinari vix potest. Magnitudo tamen atque habitus *S. repentis* conveniunt.

(65) *rosmarinifolia* 25 (m. propr. æque ac signum:) D (Smithius post nomen addidit:) nequaquam JES. (supraque:) *angustifolia* Wulfen. Prof. Mertens.

Mirum est, Smithium nomen *angustifol.* non *incubaceæ herb.* (numero 63), sed huic inscripsisse, quum tamen illam, nec hanc, esse *angustifol.* l. supra cit. indicaverit. Num ex eo concludendum est, illum has ambas pro eadem habuisse, vel erratum quoddam commisisse? Nimis tamen inter se diversæ videntur, ut pro eadem habeantur; præsens enim, cujus quoque folia sola adsunt, omnino est *S. rosmarinifolia* tam Linn., quam Auct. recent.

(66) (Absque nomine; sed plagula est priori affixa; mauu Linnæi prope unum speciminum locus tantum additus est:) *Arena Scania*.

In altero specimine, quod fructiferum est, forma quidem foliorum antecedentis similima est, sed folia subtus sunt glabriuscula, atque capsulæ pedicellatæ stylo nullo distincto instructæ; quamobrem potius ad *S. repentem* pertinet. Alterum autem specimen, quod sterile, forma est *S. repentis arenariæ* foliis parvis, dense sericeis nitidis, obovatis, truncatis retusisve. Hoc est, cui locus adscriptus est.

(67) *Salix rosmarinifolia* ex horto (m. propr. atque:) *H. U.*

Folia heic asservantur, quæ ad formam *S. rosmarinifoliæ* *Auct.* cultura, ut videtur, luxuriantem pertinent.

(68) 369 (m. propr.; prope specimen:) 8 (atque in pag. altera:) *Salix folio rotundo minore R. 17.* Smithius adscripsit:) *aurita*. (Num. citatus vix dubie per errorem pro 18 [v. *Sp. Pl.* ed. 1] scriptus est).

Omnino est *S. aurita Auct.*

(69) 358 (m. propr. æque ac in pagina postica:) *Salix caprea retuso folio, non auriculata. Dill. phytopin. Shera* (rd; Smithius post numerum *Fl. Lapp.* addidit:) *cinerea Flo. Suec.*

Quamvis hanc Linnæus ipse ad *S. n. 358 Fl. Lapp.* retulit, ob folia crenata, hirta, vix eo pertinet; ob eadem neque cum *S. silesiaca (laurina Fr. S. V. Sc.)* bene convenit, quam *S. n. 358 Fl. Lapp.* potissimum spectare *Cel. Friesius* in *Nov. I*, p. 25 & 53 monuit; sed his ipsis notis cum *S. cinerea Fl. Suec.* potius

convenit, quam cum illa haud esse eandem Cel. Friesius, contra synonymon Fl. Lapp. per errorem huc relatam atque Smithii eoniam opinionem, jamdiu præclare edocuit. An autem ad *cineream Recent.* quoque merito referenda sit, difficile est dictum, quum folia tantum adsint, quæ oblonga, supra medium paullo latiora, subacuminata, a forma, in *S. cinerea* solita, haud quidem differunt, solito autem multo minora (uncialia fere) sunt et rigidiora, quare, atque ob ramulos, ut videtur, magis compositos, ad *auritam* quodammodo accedit.

- (70) *Salix foliis obscure crenatis, utrinque villosis, ovato oblongis. Fl. Lapp. 291* (m. propr.; numerus hoc loco paginam in Fl. Lapp. ed. 1 spectat; postea manu quoque Linnæi:) *Salix latifolia, rotunda. C. B. p. 474. R. S. 449.* (Smithius post primum nomen adscripsit:) *vix* (alioque loco:) *ulmifolia Vill.* — *an varietas S. auritæ?*

Nomen a Linnæo adscriptum utrumque ad *S. n. 365 Fl. Lapp.*, quæ *S. caprea Sp. Pl. et Auct.* quidem spectat; specimen autem, licet sterile est, ob folia parva (maxima sesquuncialia), obovato-elliptica, obtusa apiculatave, crenulato-dentata, rigida, supra glabriuscula obscure viridia, subtus incano-hirta, stipulasque magnas reniformes, potissimum est *S. aurita L. et Auct.*

- (71) *caprea 26* (m. propr. æque ac hoc:) *videtur differre planta ex arboris semine in horto meo. arbor an eadem.* (atque prope specimen:) *Salix foliis obscure crenatis, utrinque villosis, ovato oblongis. Fl. Lapp. 291.* — *Salix latif.*

rotund. C. B. Pin. 474. — *Salix latif. inferne hirsuta*. R. Hist. 1422.

Hujus quoque folia sola adsunt, quæ tamen evidenter ad *S. capream* L. & Auct. pertinent, etsi solito majora sunt, quod tamen ex cultura sine dubio pendet.

(72) 361 (m. propr. æque ac prope specimen:) 47 (qui numerus *S. glaucam* Sp. Pl. ed. 1 respicit; Smithius post primum numerum addidit:) potius 367 (atque:) *capræa* β Sp. Pl. sed nova species est (alioque, ut videtur, tempore:) *obtusifolia* Willd. Sp. Pl. n. 106.

Ne ad *S. n. 361* Fl. Lapp., qui numerus per errorem certissime hoc loco adjectus est, sed, ut Smithius voluit, ad n. 367 hæc pertineat, notæ profecto omnes indicant, quæ in descriptionem sub n. 367 Fl. Lapp datam atque, excepto modo margine folii, in fig. U tab. VIII ibidem melius, quam de ullo in herb. specimine alio fit, immo tam bene quadrant, ut ne minimum quidem dubium sit relictum, quin hic ipse ramulus sit ibi descriptus. Quæ cum ita sint, hoc loco eo magis est dolendum, folia tantum, id quod jam e dictis Smithii in Fl. Lapp. ed. 2 patet, in herbario asservari; nam ex his solis, qualia heic adsunt, opinio illa sagacissima, ex descriptione et figura Linnæana ab Ill. Friesio primo (in Mant. I. p. 28) elocuta, deinceps ex figura Rudbeckii a Patre meo (in Bot. Not. 1841. p. 65) confirmata, *S. n. 367* Fl. Lapp. eandem esse ac *S. canescentem* Fr. seu *Læstadianam* Hartm., ultra confirmari haud potest. Folia enim ipsa non tam bene, quam descriptio et figura, ex iis sumtæ, cum *S. canescente*

nescente conveniunt; id quod facile ex eo intelligitur, quod a Linnæo descripta et depicta sicut ante *S. canescentem* distinctam, idque tempore tali, quo hoc fere numquam tam plene fieret ac nunc temporis, quamobrem facillime fieri potuit, et hoc loco re vera factum est, ut notas nonnullas Linnæus omiserit vel minus respexerit, quæ nostro tempore et post *S. canescentem* cognitam minime sunt negligendæ. Inter has enumerare liceat, folia inferiora omnia serraturis, remotis quidem, sed veris et distinctis esse notata, id quod Linnæus etiam in descriptione indicat, ea »levissime serrata» dicens, licet in diagnosi ipse, atque inde Cel. Friesius (in Mant. I, p. 59) et Andersson (in Sal. Lapp. p. 28) eadem crenata dicunt, atque in fig. Fl. Lapp. integerrima depinguntur. Tum folia hæcce supra et subtus æqualiter, exceptis venis, sunt hirta, sed tamen subtus pallidiora; et exsiccatione denique sunt nigrescentia. Ob hæc igitur præsens specimen a *S. canescente* recedit, cuius folia, testantibus descriptionibus apud Auct. scand. et copia speciminum maxima, sunt crenulata, nunc utrinque, nunc subtus certe tomentosa, rarissime, quantum equidem vidi, nigrescentia.

Ad quam autem specierum nunc temporis distinctarum, hoc specimen potius referatur, pro certo dijudicare haud possum, nisi ad formam illam, inter *S. glaucam* et *nigricantem* intermediam, forsau hybridam, quæ *S. glauca* *pullata Fr. in Bot. Not. 1840, p. 204, et *S. V. Sc.* p. 57 seu *S. nigricanti-glauca* An-

derss. *Sal. Lapp.* p. 75; a qua nihilo, nisi serraturis remotioribus, differt.

Observandum etiam est, Linnæum ipsum prope specimen adscripsisse numerum 17, qui *S. glaucam* Sp. Pl. ed. 4 spectat; ex quo concludi licet, Eum aliquando quoque ipsum ad hanc relatum specimen voluisse.

- (73) 365 (m. propr. æque ac prope specimen numerus:) 6 (qui quo spectet, haud patet; atque in pagina altera:) *Salix latifolia rotunda* C. B. (Smithius adscripsit:) *acuminata* Hoffm. Afzel.?? (quæ tamen postea deleta, et hæc eorum loco addita:) *caprea* α?

Hæc cum *S. caprea* α *Fl. Suec.*, Sp. Pl. et *Fl. Lapp.*, quo numerus et synonymon additum quoque spectant, quoad folia omnino convenit; nec minus eadem est *S. caprea* *Auct. recent.* forma foliis obovato-oblongis, basi angustatis, ad *S. grandifoliam* Ser. non-nihil accedens.

- (74) *Salix* fol. obscure crenatis, utrinque villosis, ovato-oblongis. *Fl. Lapp.* 291 (m. propr. infra specimen, æque ac synonymon:) *Salix latifolia rotunda* C. B. P. 474. R. S. 449.

Hujus etiam folia tantum adsunt, quæ ad *S. capream* tam *Lin. l. c.* quam *Auct. recent.* pertinent; sed hæc forma est, *S. grandifoliæ* Ser. ita similis, ut vix, nisi foliis rigidis, ab hac differat, quæ ob tenuitatem foliorum notabilis est.

- (75) *caprea* (m. propr.; atque a Smithio:) *spha-celata* *Fl. Brit.* — *this I think is Lightf:s lanata.*

Tam amenta feminea, quæ heic demum adsunt, quam folia omnino ad *S. capream* L. et *Auct.* pertinent.

POLYGAMIA.

1221. ATRIPLEX.

- (1) *laciniata* 5 (m. propr. æque ac prope specimen:) *Kl* (quo verisimile locus vel collector, quisquis fuit, respicitur).

Caule, ut videtur, diffuso, ramoso, foliis parvis, carnosis, lepidoto-incanis, ovatis, grosse obtuse dentatis, calycibus femineis magnis, aliis (in eod. specim.) obverse triangularibus, apice truncatis denticulatis, dorso albotuberculatis, nervosis, prope marginem tenuibus, reticulato-venosis, aliis subtrilobis, aliisque denique rhombeis, subintegerrimis, dorso trinerviis, hæc ab omnibus speciebus scandinavicis recedit. An autem eadem vera sit *A. laciniata*, apud exteros nascens, pro certo effari haud audeo, quam hujus specimina fructu maturo videre mihi non licuerit; cum *A. rosea* *Auct.* certe haud bene convenit.

- (2) *hastata* 6 (m. propr.).

Ut ex scriptis Smithii patet, heic asseratur *Atriplex*, in quam solam descriptio Linnæana, sub *A. laciniata* *Fl. Suec.* 2, n. 920 data, omnino quadrat, et quæ est *A. hastata* *Sm.* (ex auctoritate hujus specim.) seu *A. calotheca* — *macrotheca* *Fr. Mant.* III. p. 164 & 165. Hanc, contra verba descriptionis citatæ clarissima, hoc loco sub nomine *hastata* asservari, certissime nullo modo melius et veritati convenientius explicari potest, quam verbis Ill. Friesii l. c. p. 163, quæ heic repetere liceat: »*Atr. hastata* Smithii Linnæo est alia definita planta, nempe *A. laciniata* *L. Fl.*

Suec. (vera *A. laciniata* in Suecia non nascitur), ut e locis specialissimis et descriptione loco citato data, clara characteristicam, extra omnis disputationis aleam ponitur. Postquam Linnæus vero veram recognovit *A. laciniatam*, hanc ad *A. hastatæ* viciniam in herbario rejecit; estque tam affinis ut Linnæano sensu varietas dicenda».

- (3) (Sine nomine; sed plagula est priori affixa; atque manu Linnæi adscripti sunt numerus idem:) 6 (et locus?) *Gotl.*

Hæc evidenter est forma diffusa *A. latifoliæ* *Wahlenb.* seu *patulæ* *Sm.*, quam speciem Ill. Friesius l. c. p. 162 omnino esse veram *A. hastatam* *Linn.* probavit; quæ Auctoris hujus determinatio a præsentem etiam specimine confirmatur, cujus quidem Smithius nullam fecit mentionem, sed cui auctoritas, profecto haud minor, ac priori, sed potius major videtur esse tribuenda, utpote quod non modo ob numerum adscriptum (ad *Sp. Pl.* ed. 1 spectantem) prorsus eodem jure pro *hastata* *L.* habeatur, sed etiam ob signum *Gotl.*, quo non minus Iter *Gotland.*, quam *Gotlandia*, ut locus, respici potest.

- (4) *patula* 6 (m. propr.).

Est forma vulgaris erecta *A. latifoliæ* *Wahlenb.*; quæ, ex auctoritate hujus solius speciminis et nominis adscripti, contra dicta Linnæi aliis locis fere omnia, a Smithio pro vera *patula* *Linn.* promulgata est. Nomen autem ipsum, a Linnæo hoc loco adscriptum, haud certissimum esse, neque itaque Smithium idonea ratione ductum talis determinationis fuisse auctorem, res levis in hac

ipsa plagula indicat, cujus nullam rationem habuisse videtur, numerus nempe 6, supra relatus. Hic enim, vix eodem tempore ac nomen a Linnæo adscriptus, idem est ac in plagulis duabus antecedentibus, et eandem speciem respicit seu *A. hastatam* (*Sp. Pl. ed. 1*). Aliquando certe igitur Linnæus præsens quoque specimen ad *hastatam* retulit, id quod haud minoris est momenti ad idem determinandum, quam quod alio tempore — utrum priore, an posteriore discernere nequeo — id *patulam* vocaverit.

Nullum in herb. specimen asservatur, quod *rosea*, nec ullum, quod *marina* inscribitur; neque *A. patula* vera, quæ *angustifolia* Sm., usquam adest.

CRYPTOGAMIA.

1241. EQUISETUM.

(5) *fluviatile* 4 (m. propr.; postque a Smithio:) *limosum?* — *certe*.

Perspicere nequeo causam, cur nomen, primum huic inscriptum, Smithio displicuerit, prorsus enim nihilo a *fluviatili Fl. Suec. et Sp. Pl.*, sed quidem notis l. c. datis a *limoso*, differt. Idem etiam specimen cum *E. fluviatili Auct. scand.* omnino convenit, atque simillimum est figuræ 929 in *Engl. Bot.*, quæ tamen *E. limosum* a Sm. inscribitur, etsi ipsa est forma, quæ *E. fluviat. Auct. scand.* Contra, *E. fluviat.*, sensu *Smithii*, ut ex dictis ejus in *Engl. Bot.* l. c. judicemus, potius *E. Telmateja Auct.* videtur esse.

1244. OSMUNDA.

- (1)
- Osmunda Lunaria*
- β
- (m. propr.).

Est *Botrychium rutaceum* Sw., quod *B. matricarioides* Willd.; utrum autem Linnæus sub hoc specimine β *Fl. Suec.*, an β *Sp. Pl.* intellexerit, nihil est, quod indicet.

- (2) (Sine nomine; sed plagula est priori affixa).
-
- Exacte eadem est species ac antecedens.

Ne præter modum hæc enumeratio producatur, in aliud tempus observationes de ceteris familiis cryptogamicis differo; hoc tamen loco memorare liceat, Muscos ex illis solos esse, quos determinaverim, et solos quidem, quibus auctoritas ulla sit tribuenda, apud ceteras enim, c. v. genera *Lichenem*, *Fucum*, *Ulvam*, *Conservam*, *Byssum*, atque *Fungos*, specimina rarissime modo nominibus gaudent.

II. *Plantæ Scandinavicæ Herbarii Linnæani non dubiæ habitæ, vel cum determinationibus Recentiorum congruentes.*

Obs. Numeri eodem modo adhibiti sunt, ac in priore hujus enumerationis parte; quamobrem omnes ante nomina specifica positi, qui in illa desiderantur, tamquam species ipsæ et specimina, hoc loco, et soli quidem, adsunt. Sub speciebus, quibus nunc etiam temporis eadem nomina, ac in herb. Linn. adhibita, ab Auctoribus vulgo imponuntur, hæc tantum cum adscriptis ceteris Linnæanis attuli; hoc modo identitatem earum cum speciebus ejusdem nominis apud Recentiores, nulla ejus separatim facta mentione, indicari satis habens.

MONANDRIA.

14. BLITUM.

- (1) *capitatum* 1 (m. propr.).
 (2) *virgatum* 2 (m. propr. æque ac signum:) €.
-

DIANDRIA.

18. LIGUSTRUM *vulgare* 1 (m. propr.).

25. CIRCÆA.

- (1) *Lutetiana* 1 (m. propr.).
 (2) *alpina* (m. propr.).

26. VERONICA.

- (1) *maritima* 5 (m. pr.).
 (2) *maritima hybrida*, H. U. (m. propr., posteaque a Smithio additum:) *Am. Acad. V. 5, 55, t. 2.*

Foliis irregulariter duplicato-serratis et laciniatis, *Verbenæ officin.* simillimis, cum figura a Smithio citata omnino convenit, at-

que planta procul dubio est ipsa, l. c. descripta. Forma *V. maritimæ* monstrosa habenda est.

(4) *longifolia* 4 (m. pr.).

Cum descriptione in Fl. Suec. congruit et ad *V. longifoliam* Auct. quidem pertinet, sed foliis latissimis, oppositis (nec ternis) a forma hujus vulgari diversa est.

(5) *spicata* 6 (m. pr.).

(6) *V. spicata suecica ex loco culto* (m. ut videtur propr. in pagina plagulæ postica; atque prope specimen:) *H. U.*

Planta robusta, spica terminali ramosa, vix ad *V. spic.* Auct. pertinet.

(8) *officinalis* 8 (m. propr.).

(11) *alpina* 12 (m. pr.).

(12) *serpyllifolia* 13 (m. pr.).

(13) *Veronica Beccabunga* (m. pr.).

(14) *Veronica Anagallis* (m. pr.).

(15) *V. Anagallis* (m. *Smithii*).

(16) *V. scutellata* 16 (m. propr.).

Alterum specimen ad *V. scutellatæ* Auct. formam glabram, alterum ad formam *villosam* pertinet.

(17) *montana* (m. pr. æque ac nomen auctoris, qui verisimile misit:) *Schreber.* (quare specimen externum est, licet cum suecica planta omnino congruit).

(18) *chamædrys* 18 (m. pr.).

(20) *arvensis* 20 (m. pr. pro nomine primum scripto, dein autem deleto:) *agrestis* (quod numerus respicit, etsi non cum nomine ipso sit mutatus).

(23) *triphyllos* (m. pr.).

(24) *verna* 24 (m. pr.).

(25) *verna* (m. pr.; inventor, quisquis fuit, quæstiones addidit, utrum specimina ad *V. arvensem* β *vernæ*ve pertineant, an novam forsitan speciem constituent etc.).

Est *V. vernæ* forma minima, simplex, foliis subintegris lanceolatis.

33. PINGUICULA.

(1) *vulgaris* 2 (m. pr.).

(2) *Pinguicula alpina* 3 (m. pr.).

(3) *villosa* 4 (m. pr.).

34. UTRICULARIA.

(1) *vulgaris* 1 (m. pr.).

(2) *minor* 2 (m. pr.).

35. *VERBENA officinalis* (m. pr. pro nomine primum scripto:) *spuria*.

36. *LYCOPUS europæus* 1 (m. pr.).

Specimina quidem foliis, in uno serratis, in altero pinnatifidis, inter se paullo dissimilia sunt; ambo vero manifeste ad *L. europæum* Auct. pertinent.

42. *SALVIA pratensis* (m. pr. æque ac:) *Fl. suec.*

46. ANTHOXANTHUM.

(1) *odoratum* (m. propr.).

TRIANDRIA.

48. VALERIANA.

(1) *dioica* 4 (m. propr. æque ac prope singula specimina:) *Mas* (et) *femina*. (Smithius adscripsit:) *Folia male integerrima dicuntur in diff. specif.*

(2) *officinalis* 5 (m. propr.).

(3) *Locusta* 14 α *olitoria* (m. propr.; atque:) *H. U.*

61. IRIS.

- (1)
- Pseud-Acorus*
- 7 (m. propr.).

Specimen ipsum floriferum omnino est planta, quæ inscribitur; folium autem, quod comparationis forsàn causa additum est, minime huc pertinet, utpote quod longum, angustissime (vix semiunc.) lineare est.

- (2)
- sibirica*
- 9 (m. nescio an propr. atque:)
- Iris foliis linearibus, corollis imberbibus, fructu trigono, caule tereti.*
- Linn. h. Cliff. —
- Iris pratensis angustifolia non foetida altior.*
- C. B. P. 32. — N:o 4.

Specimen scandinavicum esse, nihil indicat.

- (3)
- sibirica*
- 9 (m. pr. atque:)
- H. U.*

68. SCHOENUS.

- (1)
- Mariscus*
- 4 (m. pr. et prope marginem plagæ:) 152.

- (2)
- Schoenus Mariscus*
- (m. pr. æque ac prope specimen nomen inventoris:)
- Br.*
- (id quod specimen esse americanum indicat, et ab auctore ipso nominis
- Cludii*
- , P. Browne, datum; Smithius adscripsit:)
- Schoenus Cladium Banks Mss.*

Panicula tantum, multoties majore, a specimen. gottlandicis differre videtur.

- (3)
- nigricans*
- 4 (m. pr. et prope marg. plag. :) 154 (æque ac in pag. altera:)
- jul.*
- 4.

- (4) (Sine nomine; sed m. propr. numerus:) 4 (et locus:)
- Gotland.*

Hæc duo specimina ex iis sunt, quorum fit mentio in *It. Gotl.* p. 234.

- (5)
- ferrugineus*
- 5 (m. pr. æque ac locus:)
- Gotl.*

- (6)
- fuscus*
- (m. pr.).

- (7)
- albus*
- 9 (m. pr.).

- (8)
- albus*
- (m. nescio an propria; planta vero eadem).

71. SCIRPUS.

- (3) *cæspitosus* (m. pr.).
 Specimen in medio positum est *Carex pauciflora* Lightf.; cetera duo *Sc. cæspitos.* Auct.
 (4) *pauciflorus* Lightf. *M. W—d.* (manu, ut videtur, Smithii).
 (5) *acicularis* 6 (m. propr.).
 (6) *fluitans* J.E.S. (m. tantum Smithii).
 (7) *lacustris* 8 (m. pr.).
 (11) *maritimus* 20 (m. propr. atque in pagina altera:) 576 *Pl. 2.* *Scirpus foliosus capitulis oblongis glomeratis.*
 (12) *sylvaticus* 22 (m. pr.).

72. ERIOPHORUM.

- (1) *vaginatum* (m. pr.).
 (3) *alpinum* 4 (m. pr.).

73. NARDUS.

- (1) *stricta* 1 (m. pr.).

78. PHALARIS.

- (1) *phleoides* 2 (m. pr.; Smithius observavit:)
hab. in Cambridge shire Lyons, HB.
 Omnino est *Phleum Boehmeri* Auct. recent.
 (2) *arundinacea* 3 (m. pr.).
 (3) *Phalaris* (m. pr., sine nomine specif.; plagula est priori affixa).
 Est forma antecedentis, quæ *colorata* dicitur.

80. PANICUM.

- (5) *Crus galli* 5 (m. pr.).

81. PHLEUM.

- (1) *pratense* 1 (m. pr.).
 (2) *alpinum* 2 (m. pr. æque ac locus:) *Lappo.*
 (3) *Gramen typhoides alpinum spica delic. graciliore et villosa.* Scheuchz. (manu mihi ignota,

verisimile collectoris; Linnæus ipse nihil adscripsit).

Eadem species est ac antecedens.

- (6) *arenarium* 3 (m. pr. æque ac prope specimen:) *scanense*.

82. ALOPECURUS.

- (1) *pratensis* 1 (m. pr.).
 (2) *agrestis* (m. pr.; atque in diversa chartæ parte manu aliena:) *Alopecurus spica cylindrica longissima glabra, culmo erecto Flor. Angl. Mss. Gramen myosuroides majus. R. Syn. 257. 1.*
 (3) *geniculatus* (m. pr. atque prope specimen:) 74.

83. MILIUM *effusum* 1 (m. pr.).

84. AGROSTIS.

- (1) *spica venti* (m. propr.).
 (3) *Arundo Calamagrostis* (m. pr., atque manu aliena:) *Gramen arundinaceum. Vol. 3. pag. 163. N:o 8. (Alio loco m. Linn. numerus:) 5.*

Ad nullam speciem scandinavicam pertinet.

- (4) *arundinacea* 3 (m. pr.; atque manu aliena:) *Arundo foliis planis, spiculis confertis aristatis.*
 (5) *Agrostis arundinacea* 3 (m. pr.; manu aliena etiam:) *Gramen avenaceum. Vol. 3 pag. 163. N:o 27 (plagula est priori affixa).*

Tria specimina adsunt, inter se diversa; quorum autem nullum est *Calamagr. arundin. Auct.*

- (8) *Agr. vulgaris Fl. Brit. (m. Smithii, æque ac hæc:) capillaris Huds. nec Linn., tenuis Sibth. (Manu collectoris, quisquis fuit, hæc adsunt:) N:o 2. — Agrostis — Gramen miliaceum folio angustissimo. P, Conc: Ri Syn. 404, N:o 9.*

Omnino est *Agr. vulgaris Auct.*

- (15) *vulgaris?* (m. Smithii; et m. aliena:) *N:o 5. Agrostis.*

Minime est *Agr. vulgaris Auct.*

- (16) *alba* (m. Smithii; atque m. aliena:) N:o 3.
Agrostis — *Gramen miliaceum majus, panicula*
spadicea. Pet. Con. R. Syn. 404 N:o 11.

Est *Agr. stolonifera* Auct. recent.

- (17) *Agr.?* *capillaris* (m. forsitan collectoris; post
quod Smithius addidit:) *Huds. nec Linn.* — *e*
solo fertiliore (atque alio loco:) *Gr. paniculatum*
alpinum minus panicula sparsa et locustis parvis
flavescentibus. Ponted. Comp. 11. — Dill. Mss
in Herb. Sherard.

Eadem videtur ac num. (8).

- (18) *A. sylvatica* *Huds. J.E.S.* (m. Smithii; et
manu aliena:) N:o 9. — *Gr. miliaceum sylvestre*
glumis oblongis. P. R. Syn. 404, 13.

85. AIRA.

- (1) *aquatica* 6 (m. propr. atque prope specim.:)
66 (Smithius adscripsit:) *var.^m sic dictam vide*
apud Poam.

Omnino est *Glyceria aquatica* Auct.

- (2) *subspicata* 7 (m. pr.).

Est *Trisetum subspic.* Recentior.

- (4) *cæspitosa* 8 (m. pr.).

- (6) *flexuosa* 9 (m. pr.).

- (7) *canescens* 12 (m. pr.).

Est *Corynephorus canescens* Recent.

- (8) *Aira cristata* *J.E.S.* (m. Smithii; Linnæi tan-
tum locus:) *Scania.*

Ob glumas coroll. obtusiusculas, folia sca-
briuscula, nec pilosa etc. est *Koeleria glauca*
Auct., nec *cristata.*

- (9) *Aira cristata* *J.E.S.* (m. Smithii; atque manu
aliena diagnosis eadem, quæ in *Sp. Pl.*).

Hæc omnino est *Koeleria cristata.*

- (10) *canescens* (m. pr. æque ac prope specim.:)
Dick. (et in pagina altera:) *Aira valesiana* *Hall.*
hist. 1445. (Smithius addidit:) *cristata*.
 Est *Koeleria glauca*.
- (11) *Aira præcox* (m. pr.).
- (12) (Sine nom.; sed m. propr. numerus:) 13
 (et locus:) *Scania*.
 Et hæc et antecedens ad *Airopsin præc. Auct.*
recent. pertinent.
- (13) *caryophyllea* 14 (m. pr.).
 Est *Airopsis caryophyll.* *Recent.*

86. MELICA.

- (1) *ciliata* 1 (m. propr.).
- (2) *nutans* 2 (m. pr.).
- (3) *cærulea* 3 (m. pr.).
 Est *Molinia cærulea* *Auctt.*
- (4) *Aira cærulea* (m. pr.; et m., ut videtur,
 aliena:) *Poa spiculis subulatis, panicula rara*
contracta. Flor. Lap. 54. *Una cum varietate*
panicula viridi. N:o 12.
 Specimen majus omnino est *Mol. cærulea*;
 alterum autem, minus, vix eadem species est.

87. POA.

- (1) *aquatica* 1 (m. pr.).
 Est *Glyceria maxima s. spectabilis* *Recent.*
- (12) *Poa annua* 6 (m. propr., æque ac in pag.
 postica:) *Hispania* 61. *Loefl.*
- (13) *Poa annua* (m. pr., atque signum:) Θ .
- (14) *annua* 6 (m. pr.).
- (15) *annua* 6 (m. pr.).
- (16) *compressa* 15 (m. pr. æque ac:) *canad. ex*
H. U. (atque in pag. postica:) *caule compresso*.
- (17) *compressa* (m. pr.).
- (18) *compressa* (m. pr.).
- (19) *compressa* (m. pr.).

(20) *nemoralis* (m. pr. æque ac locus:) *Gottl.* (Sm. addidit:) *vera ut videtur.*

(21) ? *Poa nemoralis* (vix m. propr. æque ac num.): 25.

Est *P. nemor.* β *major Hartm. Fl. Scand. ed. 4.*

(22) ? *Poa angustifolia* 22 (m. eadem ac in priore; Sm. addidit:) *glumæ liberæ — non P. angustif. Linn. — P. nemoralis β Fl. Brit. — trivialis Leers?*

Specimina incompleta ad *P. nemoral.* *Auct.* pertinent.

(23) *Poa nemoralis* 16 (m. pr.; Smithius adscripsit:) *exactly Withering's P. pratensis var. 2, by a spec:n named by himself, shewn me by Mr Woodward. — glumæ pilis ad basin, sed vix connexæ. — angustifolia Huds.?*

Potissimum est *P. serotina Auct.*

(24) *nemoralis* 16 (m. pr.; Sm. addidit:) *glumæ pilis ad basin, sed vix connexæ. — Withg:s pratensis Var. 2.*

Exacte eadem est ac antecedens.

(25) *nemoralis* (m. pr. quasi responsi loco sub his manu aliena primum scriptis:) *No 17. Poa? nemoralis — vel angustifolia spiculis sub-bifloris.*

Est *P. nemoralis var. micrantha Hartm. Fl. ed. 4 et 5.*

(29) *Poa* (m. pr., atque, ut videtur, aliena:) 14. *Aira cristata.*

Est *Koeleria cristata Auctt.*

88. *BRIZA media* 2 (m. pr.).

90. *DACTYLIS glomerata* 2 (m. pr.).

91. *CYNOSURUS.*

(1) *cristatus* (m. pr.).

(2) (Sine nom.; sed m. pr. numerus:) 5 (qui *cæruleum Sp Pl. respicit.*)

Est *Sesleria cærulea Auct.*

92. FESTUCA.

- (9) *decumbens* 8 (m. pr. æque ac alio loco numerus:) 125 (Smithius adscripsit:) an *Bromus*?
Mihi plane ignotum est gramen, ad *Triodiam* minime referendum.
- (10) *Gramen avenaceum parvum procumbens*. *R. Syn.* 408 (m. pr. æque ac numerus:) 8 (Smithius addidit:) *F. decumbens vera*. — *gluma intra marginem pilosa*.
Omnino est *Triodia decumbens* Auctt.
- (11) *fluitans* 10 (m. pr.).
Est *Glyceria fluitans* Auctt.

93. BROMUS.

- (1) *secalinus* 1 (m. pr.).
- (5) *secalinus* (m. pr. post hæc manu aliena prius scripta:) *N:o 11. Bromus nanus*. — *Obs. p. 8 an varietas mollis?*
Est *B. mollis* Auctt. forma pumila.
- (6) *inermis ex descr.* (m. Smithii; m. propr. tantum:) *H. U.*
- (7) (Sine nomine).
Et hæc et prior ad *Schedonorum inermem Recent.* pertinent.
- (8) *asper* — certainly *R. Syn.* 413, 10 (m. Smithii; Linnæi tantum:) *island 22*.
Est *Schedon. asper* Auctt. recent.
- (9) *sterilis* 5 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Hisp. 82 Loeßl.*
- (10) (Sine nom.; sed plagula priori affixa; m. pr. tantum:) Θ .
- (12) *tectorum* 7 (m. pr.).
- (13) *tectorum* (m. Smithii, atque:) *Athen Dr Sibth.* (m. Linnæi tantum:) Θ .

(16) *pinnatus* 10 (m. pr. æque ac alio loco:) 140
(Smithius addidit:) *valv. int. ciliata*.

Est *Brachypodium pinnatum* Auctt.

(17) N:o 15. *Bromus gracilis* (m. ignota; post
quod Smithius adscripsit:) *Weigel* (alio loco
manu prima etiam:) *obs. p. 15. Junior, qua-*
lem ibi descripsi — *In Pomerania lectus*.

Est *Brachypodium gracile* Auctt.

94. STIPA *pinnata* (m. pr. æque ac littera:) L.

95. AVENA.

(1) *elatior* 2 (m. pr., atque:) *H. U.*

(2) *sativa* 5 (m. pr.).

(4) *flavescens* 7 (m. pr.).

(5) (Sine nomine; sed priori affixa; m. propr.
in pag. postica:) *Gotlandia. Bergius*.

Est *Avena pubescens* L. et Auctt.

(6) *pratensis* (m. pr.).

Huic, quæ vera est, alia quoque plagula
affixa est, quæ *A. pubescentem*, licet non no-
minatam, continet.

97. ARUNDO.

(1) *phragmites* 3 (m. pr.).

(7) *arenaria* 6 (m. pr. æque ac locus:) *Scania*.

Est *Psamma arenaria* Auctt.

(8) *Arundo* — NB N:o 6, *an Sand-rör Fl. Succ.*
Panicula et planta tantum tenerior (m. nescio
an propr. atque prope specimen numerus:) 6.

Eadem est ac antecedens.

99. LOLIUM.

(1) *perenne* 2 (m. pr.).

(2) *Lol. perenne* (m. vix pr.).

(3) *temulentum* 2 (m. pr. æque ac in pag. po-
stica:) *Lolium fatuans* (Smithius adscripsit:)
arvense Mss.

Est *L. arvense* Schrad. seu *Linicola* Auctt. rec.

- (4) (Sine nomine, sed plagula est priori affixa; m. pr. tantum num.:) 4 (et locus:) *Gotl.*

Est *L. temulentum* *Auct.*

- (5) *Lolium temulentum* (m. pr.).

Est *L. arvense* *Schrad.*

100. ELYMUS.

- (1) *arenarius* 4 (m. pr.).

- (4) *Elymus europæus* (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Gramen mont., spica strigiosiore brevius aristata* *Hall.*

101. ROTTBÖLLIA.

- (1) *incurvata* 4 (m. pr. æque ac:) *H. U.*

103. HORDEUM.

- (1) *murinum* (m. pr.).

- (2) *nodosum* (m. pr. æque ac:) *H. U.* (*Smithius* addidit:) *pratense* *Huds.*

Quod ad faciem attinet, a priore paullo quidem recedit, sed ob characteres omnes eadem est species.

- (3) *pratense* (m. *Smithii*).

- (4) *pratense* (m. *Smithii*).

104. TRITICUM.

- (1) *junceum* (m. pr. æque ac littera:) A (et signum:) Θ.

- (2) *junceum* (m. vix propr.).

Ab antecedente omnino differt, et vix ad ullam speciem scandin. pertinet.

- (3) *repens* 6 (m. pr.).

106. MONTIA.

- (1) *fontana* 4 (m. pr.).

- (2) (Sine nom., priori affixa; m. pr. numerus:) 4.
Eadem est ac prior.

109. HOLOSTEUM *umbellatum* (m. pr.).

110. KOENIGIA *islandica* (m. pr.).

TETRANDRIA.

117. *GLOBULARIA vulgaris* 3 (m. pr.).

119. *DIPSACUS pilosus* 3 (m. pr.).

120. *SCABIOSA*.

(1) *Succisa* 4 (m. pr.).

Est *Succisa pratensis* Auct.

(2) *arvensis* 7 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Scabiosa officin.

(3) *columbaria* 10 (m. pr. æque ac locus:) *Gotl.*

126. *SHERARDIA*.

(1) *arvensis* (m. pr., et locus:) *Algir.*

(2) *muralis* 2 (m. pr. æque ac:) *H. U.*

Nihil adscriptum est, quod locum hujus
Gotlandicum confirmaret illustraretve.

127. *ASPERULA*.

(1) *odorata* 1 (m. pr.).

(2) *tinctoria* (m. pr.).

129. *GALIUM*.

(1) *palustre* 2 (m. pr.).

(3) *uliginosum* 6 (m. pr. æque ac in pag. po-
stica:) *Aparine paris.*

(7) *verum* 11 (m. pr.).

(8) *Mollugo* 12 (m. pr.).

(9) *boreale* 16 (m. pr.).

(10) *Aparine* 19 (m. pr.).

Est *G. Aparine* var. *infestum* Auctt.

144. *PLANTAGO*.

(1) *major* 1 (m. pr.).

(2) *media* 3 (m. pr. atque prope primum spe-
cim.) 2.

Primum specimen est vera *P. media*, alte-
rum autem longe diversa planta, comparatio-
nis forsitan caussa hoc loco inserta.

(6) *maritima* 10 (m. pr.).

(7) *Coronopus* (m. pr.).

147. *CENTUNCULUS minimus* 1 (m. pr.).

148. *SANGUISORBA officinalis* 4 (m. pr.).

151. *CORNUS*.

(1) *sanguinea* (m. pr. æque ac:) *H. U. e. sem. virginæ* (Smithius addidit:) *C. venusta* HB, distincta a *sanguinea europæa*.

Minime est *C. sanguinea*, sed species potius, quam Smithius monuit.

(2) *suecica* 4 (m. pr.).

157. *ISNARDIA palustris* (m. pr. æque ac:) *Br* (et:) *Oldenlandia* 2.

Vera est; specimen vero americanum, nec usquam locus ullus suecicus indicatur.

158. *TRAPA*.

Duo specimina adsunt *T. natantis*; neque vero nomen specif. neque locus iis adscriptus est.

166. *ALCHEMILLA*.

(1) *vulgaris* 4 (m. pr.).

(2) *alpina* 2 (m. pr.).

(3) *Alchem. aphanoides* (m. pr.).

Vix aliud est quam *A. Aphanes*.

167. *APHANES*.

(1) *arvensis* 4 (m. pr.).

Eadem est ac antecedens.

(2) *Aphanes* (m. pr. æque ac locus:) *Wgothia*. Specimen est majus ejusdem plantæ.

173. *ILEX Aquifolium* 4 (m. pr.).

175. *POTAMOGETON*.

(1) *natans* 4 (m. pr. æque ac in pag. altera:) *Potamog. foliis oblongo-ovalibus petiolatis*. Gmel.

(2) *P. foliis lanceolato-oblongis*: 664. Gronov. (m. pr. in pag. postica; prope specimen numerus modo:) 1 (post quem Smithius addidit:) nec *Fl. Br.* — *P. fluitans Germanorum M. Dumortier.*

Determinatio Smithiana recta videtur.

(3) *perfoliatum* 2 (m. pr.).

(4) *lucens* 4 (m. pr.).

(5) *crispum* 5 (m. pr.).

(13) *pusillum* 12 (m. pr.).

177. SAGINA.

(1) *procumbens* 1 (m. pr. post quod Sm. addidit:) β (atque alio loco:) *Spergula subulata* est. Omnino est *S. subulata* Auctt.

(2) 59. *Sagina apetala*. Arduin. *Spec. 2. tab. 5.* (m. verisimile Arduinii; Linnæus enim prope specimen adscripsit:) *Ard.*

Hæc est *S. procumbens* Auctt.

178. *TILLEA aquatica* 1 (m. pr. atque:) *Fl. suec.*

PENTANDRIA.

180. MYOSOTIS.

(5) *Lappula* 3 (m. pr.).

Est *Echinosp. Lappula*.

181. LITHOSPERMUM.

(1) *officinale* 1 (m. pr., et:) *H. U.*

Huic affixæ sunt plagulæ duæ, quarum tamen specimina, ut etiam Smithius observavit, huc non pertinent.

(2) *arvense* 2 (m. pr.).

183. CYNOGLOSSUM.

(1) *vulgare* (m. pr. atque:) *H. U. e. virginia.*

Est *C. officinale*.

184. PULMONARIA.

(1) *angustifolia* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Habitat Scara Wgothiæ.*

(2) *officinalis* 2 (m. pr. æque ac prope specimen:) *Ups.*

(3) *maritima* (m. pr., atque m., ut videtur, aliena:) *Cerithe foliis ovatis petiolatis. Linn. h. Cliff. 48. Ray. P. 408.*

Est Stenhammaria maritima Auct. recent.

189. ASPERUGO *procumbens* (m. pr.).

190. LYCOPSIS.

(1) *arvensis* (m. pr., atque:) *H. U.*

(2) *arvensis* β (m. pr., atque:) *H. U.* (et alio loco:) *variet. recta.*

Specimen majus et ramosius est ejusdem speciei ac prior.

191. ECHIUM *vulgare* 3 (m. pr.).195. DIAPENSIA *lapponica* 1 (m. pr.).197. ANDROSACE *septentrionalis* 2 (m. pr.).

198. PRIMULA.

(3 et 4) (Sine nomine; numerus tantum adscriptus est:) 1 (atque ambæ plagulæ præcedentibus (1 et 2) affixæ).

In utraque specimina, culturâ moustrosa, *P. veris* *Auctt.* asservantur.

(7) *farinosa* 2 (m. pr.).

203. MENYANTHES *trifoliata* 1 (m. pr.).

204. HOTTONIA (m. pr., sine nom. specif.)

Est H. palustris Auctt.

207. LYSIMACHIA.

(1) *vulgaris* 1 (m. pr.).

(2) *thyrsiflora* 4 (m. pr.).

(3) *nemorum* 9 (m. pr.).

(4) *Nummularia* 10 (m. pr.).

208. *ANAGALLIS arvensis* 1 (m. pr.).
215. *AZALEA*.
 (1) *lapponica* 5 (m. pr.).
 Est *Rhododendr. lappon. Auctt.*
 (2) *procumbens* 6 (m. pr.).
218. *CONVOLVULUS*.
 (1) *arvensis* 1 (m. pr. atque:) *Fl. suec.*
 (2) *sepium* 2 (m. pr. atque locus:) *Algir.*
220. *POLEMONIUM cæruleum* 1 (m. pr. atque in pag. postica:) e *Sibiria*.
221. *CAMPANULA*.
 (1) *uniflora* 1 (m. pr.).
 (2) (Sine nomine; sed eandem speciem plagula continet).
 (3) *rotundifolia* 5 (m. pr.).
 (5) (Sine nomine).
 Forma est *C. rotundifoliae*.
 (6) *patula* 6 (m. pr. atque:) *H. U.*
 (8) *persicifolia* 7 (m. pr.).
 (9) *latifolia* 13 (m. pr.).
 (13) *Trachelium* 18 (m. pr.).
 (14) (Sine nomine; sed plagula priori affixa; atque hæc m. Linnæi adscripta:) *pleno flore.*
 — *H. U.* — *corolla duplici parvo flore* —
 Eadem est ac antecedens.
 (15) *Trachelium* 18 (m. pr.).
 (16) *glomerata* 19 (m. pr.).
 (17) *Cervicaria* 20 (m. pr.).
 (18) *barbata* (m. pr. æque ac nomen collectoris:) *Allion.*
223. *PHYTEUMA spicata* (m. pr.).
225. *SAMOLUS Valerandi* (m. pr.).
235. *LONICERA*.
 (1) *Periclymenum* 5 (m. pr. æque ac in pag. altera:) *Caprifolium germanicum.*

- (2) *Xylosteum* 6 (m. pr.).
 (3) *cærulea* (m. pr. atque:) *H. U.*

242. VERBASCUM.

- (3) *nigrum* (m. pr. atque idem nomen in pag. postica denuo scriptum).

243. DATURA *Stramonium* (m. pr.).244. HYOSCYAMUS *niger* 1 (m. pr. atque:) *H. U.*

248. SOLANUM.

- (1) *Dulcamara* 5 (m. pr.).
 (2) *nigrum* 12 (m. pr.).

262. RHAMNUS.

- (1) *catharticus* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Rhamnus catharticus minor CB a Millen*
 — *Frutex humilis folio minore acuminato Mill.*
 (2) *Frangula* 3 (m. pr.; atque manu aliena:)
Frangula Dod. Pent. 784. Alnus nigra baccifera
C.B. Pin. 428.

269. EUONYMUS *europæus* 1 a (m. pr.).

278. RIBES.

- (1) *rubrum* 1 (m. pr.).
 (2) *alpinum* 2 (m. pr.).
 (3) *nigrum* 3 (m. pr.).
 (4) *Grossularia* 5 (m. pr.).
 (5) *reclinatum* 4 (m. pr.).
 A priore vix distinguendum.

280. HEDERA.

- (1) *Helix* 1 (m. pr. æque ac:) *Kh.*
 Floriferum est specimen, foliis subintegris.
 (2) (Sine nom., sed priori affixa et numero instructa:) 1.
 Specimen ejusdem est sterile, foliis lobatis.

291. GLAUX *maritima* 1 (m. pr.).292. THESIUM *alpinum* (m. pr.).

310. ASCLEPIAS.

- (1) *vincetoxicum* 12 (m. pr.).
 - (2) *Asclepias Vincetoxicum* (m. pr.).
 - (3) *vincetoxicum* 12 (m. pr.).
- Omnia hæc tria sunt *Cynanch. Vincetox. Auctt.*

312. HERNIARIA *glabra* 1 (m. pr.).

313. CHENOPODIUM.

- (1) *B. hinricus* 1 (m. pr.).
- (2) *urbicum* 2 (m. pr.).
- (3) *rubrum* 3 (m. pr.).
- (4) *murale* 4 (m. pr.).
- (7) *hybridum* 7 (m. pr.).
- (8) *glaucum* 12 (m. pr.).
- (9) *Vulvaria* 13 (m. pr.).
- (10) *polyspermum* 14 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Chenop. Blitum polyspermum.*
Est forma obtusifolia.
- (11) *maritimum* 16 (m. pr.).
- (12) *Chenopod. maritimum* (m. pr. atque:) ☉.
A priore diversissima est planta, mihi ignota.

315. SALSOLA.

- (1) *Kali* (m. pr.).
- (2) *Salsola Kali* (m. pr. atque signum:) ☉.
Hæc foliis densissime imbricatis, ovato-lanceolatis, et ceteris a priore longe recedit, et minime planta scandinavica est.
- (3) *hirsuta* 20 (m. pr. atque:) *H. U.*
Est *Kochia hirsuta Auctt.*

321. ULMUS.

- (1) *Ulmus altitudinis et cons. . . minoris, foliis latioribus rugosis Clayt.* (m. pr. in pag. postica).
U. effusa Auctt. videtur esse.

328. GENTIANA.

- (2) *Pneumonanthe* 5 (m. pr. atque signum:) €.

(3) *aurea* (m. pr., post quod Smithius addidit):
Flo. Dan. t. 344.

Est *G. involucrata* Auctt.

(4) *nivalis* (m. pr.).

(12) *campestris* 18 (m. pr.).

(13) (Sine nom., sed priori affixa; m. Linnæi locus:) *islandia*.

Est *G. campestris* floribus albis.

(16) *Gentiana* (m. pr. sine nom. specif. atque prope unum speciminum:) *island* (prope aliud:) *König.* (Smithius prope hæc duo adscripsit:) *aurea* *Lin.* — *involucrata* *Rottb. Act. Hafn. V. X. p. 434. t. 1. f. 2.* — *quinesfolia* *Flo. Dan. 344.* (et prope cetera duo:) *flo. Dan. 348.* — *tenella* *Rottb. Act. Hafn. V. X. p. 436, t. 2. f. b.*

Duo specimina ad *G. involucr.* Auctt., duo ad *G. tenellam* Auctt. pertinent.

Sequens plagula et specimina et adscripta Linnæana et Smithiana ejusmodi continet.

331. ERYNGIUM *maritimum* 5 (m. pr.).

332. HYDROCOTYLE *vulgaris* 1 (m. pr.).

333. SANICULA *europæa* 1 (m. pr. atque locus:) *Gotl.*

335. BUPLEURUM.

(1) *tenuissimum* (m. pr. atque nomen ejus, qui misit:) *Ard.*

(2) (Sine nom., sed plagula priori est affixa; m. pr. :) *oelandia* *Wahlbom.*

Eadem species est ac prior.

337. TORDYLIUM *Anthriscus* (m. pr.).

Est *Torilis Anthriscus* Auctt.

340. DAUCUS *Carota* 1 (m. pr.).

343. CONIUM *maculatum* 1 (m. pr. atque:) *Fl. Suec.*

344. SELINUM.

(4) *Sel. Carvifolia* (m. pr. æque ac:) *H. U.*

345. ATHAMANTA.

(1) *Libanotis* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Athamanta suecica.

(2) *Oreoselinum* 5 (m. pr. æque ac locus:) *Scania*.
Est *Peuced. Oreosel. Auctt.*

346. PEUCEDANUM *Silaus* (m. pr. atque:) *H. U.*
Est *Silaus pratensis Auctt.*

351. LASERPITIUM *latifolium* (m. pr., et postea:) *Fl. Su. 247.*

353. LIGUSTICUM *scoticum* (m. pr. atque:) *H. U.*
Est *Haloscias scotica, Fr.*

354. ANGELICA.

(2) *sylvestris* 2 (m. pr. atque prope specimen:) 51.

355. SIUM.

(1) *latifolium* 1 (m. pr.).

(2) *Sium latifolium* 3 (m. pr. æque ac in pagina postica:) 30. *Sium foliis pinnatis, pinnis lanceolatis rarius (?) serratis Gmel.*

(3) *angustifolium* (m. pr.).

(5) *Falcaria* 6 (m. pr.).
Est *Falcaria Rivini Auctt.*

356. SISON *inundatum* 5 (m. pr. æque ac locus:) *Scania*.

Est *Helosciadium inundat. Auctt.*

359. OENANTHE.

(1) *fistulosa* (m. pr.).

360. PHELLANDRIUM *aquaticum* (m. pr.).

Est *Oenanthe Phellandr. Auctt.*

361. CICUTA *virosa* 1 (m. pr., atque m. aliena:)
Cicuta Hort. Cliff. 100 N:o 31.

362. AETHUSA *Cynapium* (m. pr.).

364. SCANDIX.

- (1) *odorata* 1 (m. pr.).
Est *Myrrhis odorata* Auctt.
(2) *Pecten* 2 (m. pr.).
(3) *Cerefolium* 3 (m. pr.).
Est *Cerefol. sativum* Auctt.
(4) *Anthriscus* 4 (m. pr.).
Est *Anthriscus vulg.* Auctt.

365. CHÆROPHYLLUM.

- (1) *sylvestre* 1 (m. pr.).
Est *Cerefol. sylvestre* Auctt.
(2) *bulbosum* 2 (m. pr.).
(3) *temulentum* 3 (m. pr.).
(4) *Chærophyll. temulum* (m. pr.).

366. IMPERATORIA *Ostruthium* (m. pr.).372. CARUM *Carvi* (m. pr.).

373. PIMPINELLA.

- (1) *Saxifraga* 1 (m. pr.).
(2) *major* (m. pr., atque:) *H. U.*
Est *P. magna* *L. et* Auctt.

374. APIUM *graveolens* 2 (m. pr.).375. AEGOPODIUM *Podagraria* 1 (m. pr. et signum:)
€ (atque in pag. postica:) *Myrrhis latifolia.*
*Riv. pent.*379. VIBURNUM *Opulus* 7 (m. pr.).

381. SAMBUCUS.

- (1) *Ebulus* 1 (m. pr.).
(2) *nigra* 3 (m. pr.).

384. TAMARIX *germanica* 2 (m. pr.).388. ALSINE *media* 1 (m. pr.).

Est *Stellaria media* Auctt.

392. PARNASSIA *palustris* (m. pr. æque ac signum:) €.

395. STATICE.

- (1) *Armeria* 1 (m. pr. atque prope specim. :) 150.
Est *Armeria elongata* Koch.

396. LINUM.

- (1) *usitatissimum* (m. pr. et locus:) *Algir.*
(2) *catharticum* 17 (m. pr.).

398. DROSERA.

- (1) *rotundifolia* 1 (m. pr.).
(2) *longifolia* 2 (m. pr.).

401. SIBBALDIA *procumbens* 1 (m. pr.; atque m. aliena:) *Sibaldia foliolis tridentatis* Lin. flor. 111.

402. MYOSURUS *minimus* 1 (m. pr.).

HEXANDRIA.

409. GALANTHUS *nivalis* 1 (m. pr., atque m., ut videtur, aliena:) 3. *Narcisso-Leucojum vulgare*. T. 387.

410. LEUCOJUM *vernum* 1 (m. pr.).

412. NARCISSUS.

- (1) *poeticus* 1 (m. pr.).
(2) *Pseudo Narcissus* (m. pr. atque prope specimen:) K.

419. ALLIUM.

- (1) *Scorodoprasum* 11 (m. pr.).
(3) *oleraceum* 19 (m. pr.).
(8) *ursinum* 23 (m. pr.).

420. LILIUM *bulbiferum* 2 (m. pr.).

421. FRITILLARIA *Meleagris* 5 (m. pr.).

425. TULIPA *sylvestris* 1 (m. pr.).

428. ORNITHOGALUM.

- (1) *minimum* 2 (m. pr.).
 Est *Gagea minima* Auctt.
 (3) *umbellatum* 9 (m. pr. atque signum:) ♀.
 (4) *nutans* 10 (m. pr.).

432. ANTHERICUM.

- (1) *ramosum* 2 (m. pr.)
 (2) *Liliago* 3 (m. pr. atque:) *H. U.*
 (3) (Sine nom.; sed plagula est priori affixa;
 m. pr. adsunt num.) 3 (et locus:) *Scania.*
 Eadem species est ac prior.
 (4) *ossifragum* 8 (m. pr.).
 Est *Nartheccium ossifr.* Auctt.

434. ASPARAGUS *officinalis* 1 (m. pr.).

436. CONVALLARIA.

- (1) *majalis* 1 (m. pr.).
 (2) *Polygonatum* 3 (m. pr.).
 (3) *multiflora* 4 (m. pr.).
 (4) *verticillata* 2 (m. pr.).
 (5) *bifolia* 8 (m. pr.).
 Est *Majanthemum bifol.* Auctt.

438. HYACINTHUS *botryoides* 9 (m. pr.).447. ACORUS *Calamus* 1 (m. pr.).

449. JUNCUS.

- (1) *conglomeratus* 2 (m. pr. æque ac:) *Fl. suec.*
 (2) *effusus* *Huds: Mr W.* (m. *Smithii*; m. *Lin-*
næi numerus:) 3.
 Est *J. effusus* Auctt.
 (3) *filiformis* 5 (m. pr.).
 (4) *bulbosus* 9 (m. pr.).
 (6) *trifidus* 6 (m. pr.).
 (7) *trifidus jacq* (m. pr.; m. aliena etiam:) 20.
Juncus monanthos.
 (8) *squarrosus* 7 (m. pr.).

- (10) *bufonius* 10 (m. pr.)
 (12) *biglumis* 11 (m. pr.)
 (13) (Sine nom., sed plagula priori affixa est, et m. Linn. numerus adscriptus:) 11.
 Est *J. biglumis* cum fructu.
 (14) *triglumis* 12 (m. pr.)
 (15) *pilosus* 15 (m. pr.)
 Est *Luzula pilosa* Auctt.
 (22) *Juncus stygius* (m. pr.)
 (23) *stygius* 9 (m. pr.)
453. BERBERIS *vulgaris* 1 (m. pr.).
458. PEPLIS *Portula* (m. pr. æque ac in pag. publica locus:) *Finlandia*.
464. RUMEX.
- (1) *patientia* (m. pr.)
 (3) *crispus* 9 (m. pr. æque ac:) *Fl. Suec.*
 (4) *maritimus* 8 (m. pr.; atque manu aliena:) 72. *Lapathum. Ri Syn. 142. 9.* (post quod Linnæus prius nomen denuo adscripsit).
 (5) *palustris* *Fl. Brit. 394* (m. Smithii; atque manu eadem ac in priore:) 73. *Lapathum Ri Syn. 142. 16.*
 Est *R. palustris* Auctt.
 (10) *scutatus* 18 a (m. pr.)
 (11) *digynus* 19 (m. pr.)
 Est *Oxyria digyna* Auctt.
 (12) *Acetosella* 22 (m. pr.)
465. SCHEUCHZERIA *palustris* 1 (m. pr.).
466. TRIGLOCHIN.
- (1) (Sine nom.; m. pr. tantum:) 1 (atque:) €. Est *T. palustre* Auctt.
 (2) *maritimum* 2 (m. pr.)
470. COLCHICUM *autumnale* 1 (m. pr. atque:) *H. U.*

473. ALISMA.

- (1) *Plantago* 1 (m. pr.).
 - (3) *Ranunculoides* 6 (m. pr. atque in pag. postica:) *Gotlandia*. *Bergius*.
 - (4) (Sine nom.; m. pr. locus tantum:) *Gotl.*
Eadem est ac antecedens.
-

HEPTANDRIA.

474. TRIENTALIS *europæa* 1 (m. pr.).

OCTANDRIA.

484. OENOTHERA *biennis* 1 (m. pr.).

486. EPILOBIUM.

- (1) *angustifolium* 1 (m. pr.).
- (2) *hirsutum* 3 (m. pr.).
- (3) *E. hirsutum* β (m. pr. æque ac:) *H. U.* (atque in pag. altera:) *Sem. orientale Forskåhl.*
(*Smithius* adscripsit:) *pubescens Willdenow.*
Est *E. parviflorum* *Auctt.*
- (4) *montanum* 4 (m. pr.).
- (5) *tetragonum* 5 (m. pr.).
- (6) *palustre* 6 (m. pr.).

497. VACCINIUM.

- (1) *Myrtillus* 1 (m. pr.).
- (2) *uliginosum* 3 (m. pr.).
- (3) *Vitis idæa* 10 (m. pr.).
- (4) *Oxycoccus* 14 (m. pr.).

498. ERICA.

- (1) *cinerea* (m. pr.).
- (2) *vulgaris* 1 (m. pr. atque signum:) ϵ .
- (3) *Tetralix* 8 (m. pr.).

500. DAPHNE *Mezereum* 1 (m. pr.).

510. POLYGONUM.

(1) *Bistorta* 2 (m. pr.).

(2) *viviparum* 3 (m. pr.).

(4) *amphibium* 7 (m. pr. æque ac in pag. altera:)

Persicaria 1 *Royeni* Gmel.

(9) *aviculare* 15 (m. pr.).

(10) *Fagopyrum* 23 (m. pr.).

(11) *dumetorum* (m. pr.).

(12) *Convolvulus* (m. pr.).

(13) *Convolvulus* 24 (m. pr.).

515. PARIS *quadrifolia* 1 (m. pr.).

516. ADOXA *Moschatellina* 1 (m. pr.).

517. ERYTHINE.

(1) *tripetala*? (m. Smithii æque ac:) *Folia scabra*.

(Manu Linn. numerus:) 4.

Est *E. Hydropiper* Auctt.

(2) *E. Hydropiper*. Vaill. f. 2.? (m. Smithii, atque:) *Folia glabra*. (m. Linnæi:) 4.

Forma videtur ejusdem, loco sicco nata.

ENNEANDRIA.

521. BUTOMUS.

(1) (Sine nomine specifico).

Est *B. umbellatus*.

DECANDRIA.

551. MONOTROPA *Hypopithys* (m. pr.).

561. LEDUM *palustre* (m. pr.).

K. V. Akad. Handl. 1851.

563. ANDROMEDA.

(1) *tetragona* 1 (m. pr.).(2) *hypnoides* (m. pr.).(3) *cærulea* 3 (m. pr.).Est *Menziesia cærulea* Auctt.(4) *polifolia* 3 (m. pr.).(5) *calycina* 9 (m. pr.).Est *Menz. calyculata* Auctt.

566. ARBUTUS.

(1) *alpina* (m. pr.).(2) *Uva ursi* 4 (m. pr.).

568. PYROLA.

(1) *rotundifolia* 1 (m. pr. atque in pag. postica:) *Pyrola staminibus adscendentibus, pistillis declinatis. Fl. Suec. Gmel.*(2) *minor* 2 (m. pr. atque, ut prior, citat. *Fl. Suec. et Gmel.*).(3) *secunda* 3 (m. pr.; cetera tamquam in prioribus).(4) *umbellata* 4 (m. pr.).

574. CHRYSOSPLENIUM.

(1) *alternifolium* (m. pr.).(2) *oppositifolium* 2 (m. pr. atque:) *K.*

675. SAXIFRAGA.

(1) *Cotyledon* 1 (m. pr.).(2) *stellaris* 8 (m. pr. atque prope specimen:) 61.

(3) (Sine nomine; sed priori affixa).

Duo specimina sunt *S. stell. var. comosæ*, cetera formæ *primariæ*.(4) *Saxifr. stellaris* (m. pr.).(5) *nivalis* (m. pr.).

(6) (Sine nom., priori affixa; m. Linn. numerus modo:) 6.

Est *S. nivalis*.

- (7) *nivalis* (m. propr. æque ac:) *carpatiis Jac.*
(Smithius adscripsit:) *hieracifolia* — *Don. n. 40.*
Est *S. hieracifolia Auctt.*
- (8) *oppositifolia* 14 (m. pr.; atque prope unum
specim.): 179 (prope alterum:) 9F.
- (9) *Hirculus* 17 (m. pr., atque:) *Lapponia tornen-*
sis. Adlerhem.
- (10) (Sine nom., priori affixa).
Eadem est ac prior.
- (12) *granulata* 20 (m. pr.).
- (13) *cernua* 22 (m. pr.; Smithius addidit:) ? *Fl.*
Dan. t. 22.
- (14) (Sine nom., priori affixa; atque eadem est).
- (15) *rivularis* (m. pr.).

578. SCLERANTHUS.

- (1) *annuus* 1 (m. pr.).
- (2) *perennis* 2 (m. pr. atque locus:) *Scania.*

579. GYPSOPHILA.

- (1) *fastigiata* 5 (m. pr. atque in pag. postica):
Polygonum majus erectum angustifolium, floribus
candidis. Menz. pug. t. 2. f. 2.
- (2) *muralis* 8 (m. pr., atque in pag. postica):
Lychnis minimus, foliis lanceolatis, fl. albo. Ha-
bitat circa Tawrow in desertis sabulosis sale ful-
gente suavissimo odore melleo aërem replet.
- (3) *muralis* (m. pr.).
- (4) *muralis* (m. pr. atque prope specim.): *copell. (?)*.

580. SAPONARIA *officinalis* 1 (m. pr.).

581. DIANTHUS.

- (1) *Armeria* 3 (m. pr.).
- (2) *prolifer* (m. pr.).
- (3) *deltoides* 6 (m. pr., atque in pag. postica):
Habitat vulgatissimus per Sueciam.
- (4) *glaucus* 7 (m. pr.).
Est *D. deltoides var. glaucus Auctt.*

- (5) *superbus* (m. pr. et antea:) *B.*
 (6) (Sine nom., priori affixa, et m. pr. numerus:) 16 (et locus:) *Scania.*
 Eadem species est ac prior.
 (7) *arenarius* 10 (m. pr.).

582. CUCUBALUS.

- (1) *Behen* 2 — *Hermaphr.* (m. pr.).
 Est *Silene inflata* Auctt.
 (2) 2 *femina* (m. pr.; plagula est priori affixa).
 Eadem species est ac prior.
 (3) *maritimus* (m. pr. prope specimen, atque numerus:) 2.
 Est forma prioris erecta, grandiflora, foliis carnosis, vix ad *Sil. marit. Recent.* referenda.
 (4) *viscosus* 4 (m. pr. atque locus:) *Finland.*
 (Smithius addidit:) *Syn. Tournef. falsum.*
 Est *Silene viscosa* Auctt.

583. SILENE.

- (1) *anglica* 1 (m. pr.).
 A scandinavica planta certe differt.
 (2) *gallica* (m. pr.).
 Est *S. gallica*, qualis in *Scania* quoque nascitur.
 (3) *nutans* 7 (m. pr.).
 (4) *noctiflora* (m. pr.).
 (5) *Armeria* 24 (m. pr.).
 (6) *rupestris* 25 (m. pr. æque ac in pag. altera:)
Alsine alpina glabra CB.
 (7) *acaulis* 11 (m. pr. atque supra specimina:) 184.

584. STELLARIA.

- (1) *nemorum* 1 (m. pr., atque prope unum specimen:) *Scania.*
 (2) *holostea* 4 (m. pr.).

- (3) *graminea* (m. Smithii; m. Linn. numerus modo:) 5.
 (4) *graminea* (m. pr.; Smithius adscripsit:) *glauca*.
 Est *S. palustris* Retz. s. *glauca* With.
 (5) *S. uliginosa* Fl. Brit. (m. Smithii et alio loco:)
Sp. nova? (Linnæus ipse locum modo adscripsit:) *Lappo*.
 Videtur *S. uliginosa* Auctt.

585. ARENARIA.

- (1) *peploides* 1 (m. pr.).
 Est *Halianthus peploides* Auctt.
 (2) *lateriflora* 3 (m. pr. æque ac in pag. postica):
Alsine foliis ovatis obtusis, petalis integris. Gmel.
 (3) *trinervia* 4 (m. pr.).
 (4) *ciliata* (m. pr.).
 (5) *Arenaria ciliata* (m. pr.).
 (6) *serpyllifolia* 5 (m. pr.).

595. SEDUM.

- (3) *album* 10 (m. pr. atque prope specimen):
A. 94.
 (4) *sexangulare* 15 (m. pr. atque locus:) *Monsp.*
 (Smithius addidit:) *S. acre omnino*.
 Est *S. acre* Auctt.
 (5) *annuum* 14 (m. pr. atque prope specimen:) 72.

600. OXALIS.

- (1) *Acetosella* 1 (m. pr.).
 (2) *stricta* 11 (m. pr. atque:) €.

601. AGROSTEMMA *Githago* 1 (m. pr.).

602. LYCHNIS.

- (1) *Viscaria* 3 (m. pr.).
 (2) *alpina* 4 (m. pr.).
 (3) *dioica* 6 (m. pr.).
 Est *Melandrium sylvestre* Recent.

- (4) *Hermaphrod. dioica* 6 β (m. pr.).
Est *Mel. pratense* *Recent.*
- (5) *Lychnis apetala* (m. pr.).
603. CERASTIUM.
- (4) *semidecandrum* 3 (m. pr.).
- (5) *arvense* 5 (m. pr. atque:) *Scania.* (Smithius addidit:) *leaves pubescent.*
- (6) *alpinum* 7 (m. pr.).
Est *C. alpini* var. *glabrata.*
- (7) *an Stellaria cerastoides?* (m. Smithii; m. Linnæi tantum:) *L. 69.*
Est *Cerastium trigynum* *Auctt.*
- (8) *Stellaria cerastoides* (m. Smithii atque:) *styli* 3.
Eadem est species ac prior.
- (9) (Sine nom.; m. pr. tantum numerus:) 6 (et locus:) *Lappon.*
Est *C. alpinum* *Auctt.*
- (10) *aquaticum* (m. pr.).
Est *Malachium aquat.* *Recent.*
- (11) *latifolium* 13 (m. pr., atque m. aliena:) *Myosotis* *Vol. 3. pag. 183. N:o 1.* (post quod *Sm.* addidit:) *Seguier Veron.* (atque *Linnæus* nomen primum denuo scripsit).
- (12) *Cerastium latifolium* (m. pr.).
604. SPERGULA.
- (1) *arvensis* 1 (m. pr.).
- (4) *nodosa* 3 (m. pr.).
Est *Sagina nodosa* *Recent.*

DODECANDRIA.

608. ASARUM *europæum* 1 (m. pr.).
626. LYTHRUM.
- (1) *Salicaria* 1 (m. pr.).

628. AGRIMONIA *Eupatoria* 1 (m. pr.).

629. RESEDA.

(1) *Luteola* 1 (m. pr.).

(2) *lutea* 7 (m. pr. atque signum:) €.

630. EUPHORBIA.

(1) *Peplus* 27 (m. pr.).

(2) *exigua* 29 (m. pr.).

(3) (Sine nom.; m. pr. tantum:) *Lundini* (et:) *Palm.*

Eadem est ac prior.

(4) *helioscopia* 40 (m. pr.).

(5) *Esula* 48 (m. pr.).

(6) *Cyparissias* 49 (m. pr.).

(7) *palustris* 51 (m. pr.).

ICOSANDRIA.

640. PRUNUS.

(1) *Padus* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Padus foliis ovalibus ex Istria Miller.* (Smithius adscripsit:) *Padus rubra Mill. Dict. ic. 196. f. 2. Hab. in Armenia, Mill.* (et postea m. aliena:) *minime.*

(2) *Avium* (m. pr., et ante:) A.

(3) *insititia* (m. pr.).

644. SORBUS.

(1) *Aucuparia* 1 (m. pr.).

646. MESPILUS.

(1) *Cotoneaster* 6 (m. pr.).

(2) *Cotoneaster* 6 (m. pr.).

Aambo sunt *Cotoneast. vulg. Auctt.*

647. PYRUS.

(1) *communis* 1 (m. pr.).

(2) *Malus* 2 (m. pr.).

651. SPIRÆA.

- (1) *Filipendula* 9 (m. pr.).
 (2) *Ulmaria* 10 (m. pr.).

652. ROSA.

- (4) *cinnamomea* 1 (m. pr. atque:) *H. U.*
 (5) *cinnamomea* (m. pr.).
 (9) *Rosa alpina* (m. pr.).
 (10) *canina* 4 (m. pr.).

Potissimum est variet. *opaca* Auctt.

- (11) *dumetorum* *E. Bot. t. 2574?* (m. Smithii;
 atque postea manu, ut videtur, aliena:) *rubiginosa* *Lindl.*

Omnino est *R. rubiginosa* Auctt.

653. RUBUS.

- (1) *idæus* 1 (m. pr.).
 (4) *cæsius* 4 (m. pr. æque ac locus:) *Sibiria.* (Manu
 aliena, vel inventoris, adscriptum est:) *Rubus*
caule aculeato, foliis ternatis *Linn. h. Cliff. 492.*
Roy. pr. 273.
 (5) *saxatilis* 8 (m. pr.).
 (6) *arcticus* 9 (m. pr.).
 (7) *chamæmorus* 10 (m. pr.).

654. FRAGARIA.

- (1) *vesca* 1 (m. pr.; Smithius adscripsit:) *praten-*
tensis?

Vix vera est.

- (2) (Sine nom.; m. pr. numerus:) 1.
 (3) (Sine nom.; m. pr. locus modo:) *Lundini Scan.*
 Est *F. elatior* Auctt.

655. POTENTILLA.

- (1) *fruticosa* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Pentaphylloides fruticosa elatior minus hirsuta.
Amm. rhut. 88. t. 17. Sibiria.
 (2) *Anserina* 2 (m. pr. atque signum:) €.

- (3) *rupestris* 6 (m. pr. atque in pag. postica:)
Pentaphylloid. erectum J. B.
- (4) (Sine nom.; priori affixa; atque eadem est).
- (5) *argentea* 11 (m. pr.).
- (7) *opaca* (m. pr. et ante:) A. (atque prope specim.:) *heptaphyll.* (Smithius addidit:) *vera, Am. Ac. 4. 274.*
- (10) *reptans* 17 (m. pr.).
- (11) *norvegica* 19 (m. pr.).
- (12) (Sine nom., priori affixa; m. pr. tantum:) €. Eadem est ac antecedens.
- (13) *nivea* 20 (m. pr., atque signum:) Θ.
- (14) (Sine nom. priori affixa; m. pr. numeri:) 20 (et:) 58.
 Est specimen sterile ejusdem speciei.

656. TORMENTILLA.

- (1) *erecta* 1 (m. pr.).
 Est *Potent. Torment. Auctt.*
- (2) *Torment. reptans* (m. pr.).
 Est *P. procumbens Auctt.*

657. GEUM.

- (1) *urbanum* 2 (m. pr. atque:) *Fl. suec.*
- (2) *rivale* 3 (m. pr.).

658. DRYAS *octopetala* (m. pr.).659. COMARUM *palustre* 1 (m. pr.).

 POLYANDRIA.
665. ACTÆA *spicata* 1 (m. pr.).

668. CHELIDONIUM.

- (1) *majus* 1 (m. pr.).
- (2) *Glaucium* 2 (m. pr.).
 Est *Glaucium luteum Recent.*

669. PAPAVER.

- (1) *Argemone* 2 (m. pr.).
- (2) *nudicaule* 4 (m. pr., atque:) €.
- (3) *Rhoeas* 5 (m. pr.).
- (4) *dubium* 9 (m. pr.).

673. NYMPHÆA.

- (1) *lutea* 1 (m. pr.).
- (2) *alba* 2 (m. pr.).

679. TILIA *europæa* 1 (m. pr.).

Est *T. parvifolia* Auctt.

689. CISTUS.

- (1) *Fumana* 11 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Hispania*. 387. *Loefl.*
Est *Helianthem. Fumana* Auctt.
- (2—6) (Vide hujus enumerat. partem priorem).
- (7) *oelandicus* 14 (m. pr. æque ac locus:) *Oeland.*
Est *H. oelandic.* Auctt.
- (8) *C. Helianthemum* 26 (m. pr.).
Est *Hel. vulgare* Auctt.
- (9) 26, *varietas* (m. pr.).
Potissimum est prioris *varietas petræa* Auct. scand.

694. DELPHINIUM *Consolida* 1 (m. pr.).

695. ACONITUM.

- (1) *lycoctonum* 1 (m. pr.; Smithius adscripsit:) *septentrionale* DeCand.

Determinatio Smithiana omnino recta est.

699. AQUILEGIA *vulgaris* 1 (m. pr.).703. STRATIOTES *Aloides* 1 (m. pr.).

710. ANEMONE.

- (1) *Hepatica* 1 (m. pr.).
- (2) *vernalis* 4 (m. pr.). Est *Pulsatilla vern.* Recent.
- (3) *Pulsatilla* 5 (m. pr.). Est *P. vulgaris* Rec.

- (4) *pratensis* 6 (m. pr.). Est *P. pratensis* *Rec.*
- (5) *sylvestris* 10 (m. pr. atque:) €.
- (6) *nemorosa* 15 (m. pr.).
- (7) *ranunculoides* 17 (m. pr.).

713. THALICTRUM.

- (1) *alpinum* 1 (m. pr.).
- (5) *flavum* 10 (m. pr.; Smithius adscripsit:) *nigricans* *Jacq.*
- (6) *simplex* (m. pr.).
- (7) *simplex* (m. pr. æque ac prope unum specimen:) *Wexionia* (et prope aliud:) *Hammarby.*
- (8) *aquilegifolium* 12 (m. pr.).
- (9) (Sine nom., priori affixa plagula; m. pr. numerus:) 12.

Eadem species est ac prior.

714. ADONIS *vernalis* 2 (m. pr., atque:) *H.U.*

715. RANUNCULUS.

- (1) *Flammula* 1 (m. pr.).
- (2) *reptans* (m. pr.). Est *R. Flammula* var. *reptans* *Recent.*
- (3) *Lingua* 3 (m. pr.).
- (4) *Ficaria* 9 (m. pr.).
- (5) *cassubicus* 10 (m. pr. atque signum:) €.
- (6) *auricomus* 13 (m. pr.).
- (7) *sceleratus* 15 (m. pr. atque:) Θ.
- (8) *aconitifolius* 16 (m. pr.).

Cultum videtur specimen.

- (9) *illyricus* 17 (m. pr.).
- (10) *illyricus* (m. pr. atque prope specimen:) *filius.*
- (11) *glacialis* 20 (m. pr.).
- (12) *nivalis* 21 (m. pr.).
- (13) (Sine nom.; plagula priori affixa; m. pr.): 21 (atque:) *figura addatur.* Est *R. nivalis.*
- (14) *lapponicus* 23 (m. pr.).

- (15) *hederaceus* (m. pr. atque locus:) *islandia*.
(Smithius adscripsit:) *hyperboreus Retzii*. D.
Afzelius.

Omnino est *R. hyperboreus Auctt.*

- (16) *bulbosus* 25 (m. pr.).
Minime est *R. bulbosus*, sed forma potius
R. acris minor, uniflora.
- (17) *Ranunculus pratensis vernus vulgaris*, flore
flavo, radice tuberosa acris. H.C. 17. Clayt. 739.
(m. pr. in pag. postica).
Est verus *R. bulbosus L. et Auctt.*
- (18) *repens* 26 (m. pr.).
- (19) *polyanthemus* 27 (m. pr.).
- (20) *acris* 28 (m. pr.).
- (21) *lanuginosus* (m. pr. atque:) H.U.
- (22) *arvensis* 31 (m. pr.).
- (23) *hederaceus* 36 (m. pr. et prope specimen:)
L. 443. 7.
- (24) *aquatilis* 37 (m. pr.).
Est *Batrachium heterophyllum Auctt. recent.*
- (25) (Sine nom.; m. pr. numerus modo:) 37.
Est *Batr. circinatum Recent.*

716. TROLLIUS *europæus* 1 (m. pr.).

719. CALTHA *palustris* 1 (m. pr. atque signum:) €.

DIDYNAMIA.

721. AJUGA.

- (1) *pyramidalis* 2 (m. pr.).
(5) *reptans* 4 (m. pr. atque:) €.

722. TEUCRIUM.

- (1) *Scorodonia* 17 (m. pr.).
(2) *Scordium* 18 (m. pr.).

726. *NEPETA Cataria* 1 (m. pr.).

730. *MENTHA*.

(2) *viridis* (m. pr. atque:) *H.U.*

(8) *Mentha arvensis* (m. pr.).

732. *GLECHOMA hederacea* 1 (m. pr.).

733. *LAMIUM*.

(1) *maculatum* (m. pr. atque:) *H.U.*

Flores desunt; cetera *L. maculato* *Auctt.* dissimillima sunt.

(2) *Lam. album* 1 (m. pr.; atque m. aliena:)

Lanium alba linea notatum. CB. Pin. 251. — Linea alba folia per medium ab una parte dividit, minus conspicua cum planta crevit. Aliud exemplar non habebam, quia plantæ omnes sero jam defloruerant.

(3) *Lam. maculatum* (m. pr.).

A primo diversum, verum videtur.

(4) *album* 1 (m. pr.).

(5) *purpureum* 2 (m. pr.).

(6) *amplexicaule* 3 (m. pr.).

734. *GALEOPSIS*.

(1) *Ladanum* 2 (m. pr.; *Smithius* addidit:) *G. intermedia* *Villars?*

(2) *Tetrahit* 1 (m. pr.).

(3) *Galeobdolon* 4 (m. pr. atque: *€.*

Est *Galeobdol. luteum* *Auctt.*

735. *BETONICA officinalis* 1 (m. pr.).

736. *STACHYS*.

(1) *sylvatica* 1 (m. pr.).

(2) *palustris* 2 (m. pr.).

(4) *arvensis* (m. pr.).

738. *MARRUBIUM vulgare* (m. pr.).

739. *LEONURUS Cardiaca* 1 (m. pr.).

742. CLINOPODIUM.

- (1) *vulgare* 1 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
e *seminibus canadæ. nostrale idem, sed corolla*
minore.

Cum scandinavica planta hujus nominis
de cetero quidem convenit, sed herba tota
rigidiore et ramosiore huic dissimile est.

- (2) (Sine nom.; priori affixa plagula; m. pr.
numerus idem:) 1 (et locus:) *Amer.*

Nihilo a *Cl. vulgari scandin.* differre videtur.

743. ORIGANUM *vulgare* 7 (m. pr. atque:) *K.*

Ob caulem suffruticosum et folia minora
ab *O. vulg. scandinavico* diversum videtur.

744. THYMUS.

- (3) *Acinos* 4 (m. pr.).

746. DRACOCEPHALUM.

- (1) *Ruyschiana* 5 (m. pr. æque ac in pag. al-
tera:) *Ruyschiana glabra foliis integris. Amm.*
rhut. 50.

- (2) *thymiflorum* 11 (m. pr. atque signum:) € (in
pag. postica:) *Moldavica fl. minimis Amm.*

751. SCUTELLARIA.

- (1) *galericulata* 4 (m. pr.).

- (2) *hastata* 6 (m. pr.).

752. PRUNELLA.

- (1) *Prunella vulgaris* (m. pr. atque prope speci-
men:) e n (?). *Granada Mutis.*

A vera *vulgari* diversa videtur.

- (2) *vulgaris* 1 β (m. pr.).

Est *P. grandiflora Auctt.*

756. BARTSIA *alpina* (m. pr.).758. RHINANTHUS *Crista galli* 3 (m. pr.).

759. EUPHRASIA.

- (1) *officinalis* 1 (m. pr. atque:) €.
 - (2) *odontites* 4 (m. pr.).
- Est *Odontites rubra* *Recent.*

760. MELAMPYRUM.

- (1) *cristatum* 1 (m. pr.).
- (2) *arvense* 2 (m. pr.).
- (3) *nemorosum* 3 (m. pr.).
- (4) *pratense* 4 (m. pr.).
- (5) *sylvaticum* 5 (m. pr.).

761. LATHRÆA *Squamaria* 4 (m. pr.).

763. PEDICULARIS.

- (1) *palustris* 1 (m. pr.).
- (2) *sylvatica* 2 (m. pr.).
- (3) *Sceptrum* 4 (m. pr.).
- (4) *lapponica* 12 (m. pr.).
- (5) *flammea* 9 (m. pr.).
- (6) *hirsuta* 10 (m. pr.).

767. ANTIRRHINUM.

- (1) *Elatine* 3 (m. pr.). Est *Linaria Elatine* *Rec.*
- (2) *minus* 24 (m. pr.). Est *L. minor* *Rec.*
- (3) *Linaria* 21 (m. pr.). Est *L. vulgaris* *Rec.*
- (4) *Peloria* (m. pr.). Est *L. vulg. var. Peloria* *Rec.*
- (5) *Orontium* 26 (m. pr.).

773. SCROPHULARIA.

- (1) *nodosa* (m. pr.).
- (2) *vernalis* 7 (m. pr.).

775. DIGITALIS *purpurea* 1 (m. pr.).792. LINNÆA *borealis* (m. pr.).794. LIMOSELLA *aquatica* 1 (m. pr.)

TETRADYNAMIA.

819. MYAGRUM.

- (1) *sativum* 6 (m. pr.).
Est *Camelina sativa* var. *microcarpa* *Recent.*
- (2) *paniculatum* 7 (m. pr.).
Est *Neslia panicul.* *Recent.*

822. SUBULARIA.

- (1) *aquatica* (m. pr.).
- (2) *Subularia* (m. pr. sine nom. specif.; eadem est ac prior).

823. DRABA.

- (1) *alpina* 4 (m. pr.).
- (2) (Sine nom., priori affixa; m. pr. locus:) *Lapp.*
Unum specimen est *D. alpina*, alterum autem *D. Wahlenbergii* *Hartm.*
- (3) *verna* 2 (m. pr.).
- (4) *nemorosa* } 4 (m. pr. æque ac:) *Upsaliæ* sponte.
muralis }
- Est *D. muralis.*
- (5) *nemorosa* (m. *Smithii*; m. pr. tantum:) 5
(et:) *Fl. suec.*
Est *D. nemorosa.*
- (7) *incana* 6 (m. pr.).

824. LEPIDIUM.

- (1) *petræum* 5 (m. pr.).
Est *Hutchinsia petræa* *Br.*
- (2) *latifolium* 8 (m. pr.).
- (3) *Lepid. didymum* (m. pr.).
Est *Senebiera didyma* *Recent.*
- (4) *runderale* 10 (m. pr.).

825. THLASPI.

- (1) *arvense* 2 (m. pr.).
- (2) *campestre* 7 (m. pr.).
Est *Lepidium camp.* *Recent.*

- (3) *perfoliatum* 5 (m. pr.).
 (4) *alpestre* 5 (m. pr. atque:) *H.U.* (Smithius addidit:) *semina utrinque plura-inveni 3 vel 4 — videtur montanum Huds.*
 (5) *Bursa pastoris* 9 (m. pr.).

826. COCHLEARIA.

- (1) *officinalis* 1 (m. pr.).
 (2) *danica* 2 (m. pr. atque locus:) *Scania.*
 (3) *anglica* 3 (m. pr.; quod vero Smithius delevit, hæc ejus loco adscribens:) *Groenlandica — original spec.ⁿ.*

Smithiana determinatio rectissima videtur.

- (4) *Coronopus* 5 (m. pr.).
 Est *Senebiera Coronop. Recent.*
 (5) *Armoracia* 6 (m. pr.).

827. *IBERIS nudicaulis* 9 (m. pr.).

Est *Teesdalia nudicaulis Br.*

828. ALYSSUM.

- (1) *incanum* 5 (m. pr.). Est *Farsetia inc. Auctt.*
 (2) *alyssoides-calycinum* (m. pr.).

832. *LUNARIA rediviva* 1 (m. pr. atque:) €..834. *DENTARIA bulbifera* 2 (m. pr.).

835. CARDAMINE.

- (2) *petræa* 4 (m. pr. atque locus:) *Hernosand.*
 (In pag. postica m. pr. :) *Nasturtium petræum.*
 Est *Arabis petræa Auctt.*

- (4) *impatiens* 8 (m. pr.).
 (5) *parviflora* (m. pr.).
 (6) *hirsuta* 10 (m. pr.).
 (7) (Sine nom.; m. pr. vero numerus:) 10 (et prope specimen:) *L. 487. a.*

Eadem est ac prior.

- (8) *pratensis* 11 (m. pr.).
 (9) *amara* 12 (m. pr.).

836. SISYMBRIUM.

- (1) *Nasturtium* 1 (m. pr. atque locus:) Scania.
Est *Nasturt. officinale* Auctt.
- (3) *amphibium* 3 (m. pr. atque in pag. postica:)
Sisymbrium siliquis globosis. Gmel.
- (4) *supinum* 4 (m. pr.).
- (5) *murale* 7 (m. pr.).
Est *Diploxaxis muralis* Auctt.
- (8) *Sophia* 11 (m. pr.).
- (11) *catholicum* (m. pr. æque ac locus, bis ad-
ditus:) *Stockholmia*. (Smithius post nomen ad-
scripsit:) *nequaquam*.
Omnino est *Diploxaxis tenuifolia* Auctt., per
errorem huc relata.

837. ERYSIMUM.

- (1) *officinale* 1 (m. pr.).
Est *Sisymb. officin.* Auctt.
- (3) *Alliaria* 3 (m. pr.).
Est *Alliaria officin. Recent.*
- (4) *cheiranthoides* 4 (m. pr.).

842. ARABIS.

- (1) *alpina* (m. pr.).
- (2) (Sine nom., priori affixa; m. pr. tantum:) 1.
Eadem est ac prior.
- (3) *thaliana* (m. pr.).

843. TURRITIS.

- (1) *glabra* 1 (m. pr.).
- (2) *hirsuta* 2 (m. pr.).
Est *Arabis hirs.* Auctt.
- (3) *alpina* 2 (m. pr.; Smithius prope primum
specimen adscripsit:) *Mr Davall's hirsuta J.E.S.*
(et prope alterum:) *original N:o of hirsuta.*
Specimen prius est *Arabis hirsuta typica*,
posterius autem *varietas* ejusdem speciei *glab-*
rata.

- (4) *alpina* (m. Smithii; m. pr. numerus modo:)
 2 (atque locus:) *Gotl.*
 Est *Arab. hirsuta var. glabrata.*

844. BRASSICA.

- (1) *campestris* 2 (m. pr. æque ac locus:) *Lappon.*
 (2) *campestris* (m. pr.).
 (3) *Br. Napus* 3 (m. pr. atque:) *H.U.*

845. SINAPIS.

- (1) *arvensis* (m. pr.).
 (2) *arvensis* 4 (m. pr.).
 Est *S. arv. β ambigua Hartm. Fl. scand.*
 (3) *alba* 2 (m. pr.).

846. RAPHANUS *Raphanistrum* 2 (m. pr. atque:) *Algir.*

847. BUNIAS.

- (1) *orientalis* 3 (m. pr.; Smithius addidit:) *non*
Tournefortii — see my *Crambe flava descr. from*
Herb. Tourn.

Vix nostra species est.

- (2) *Turritis vulgaris ramosa. T. 224* (m. pr. in
 pag. postica; Sm. prope specimen adscripsit:)
Bunias orientalis ex syn. Tourn. — B.
 Eadem est ac *B. orient. scandinavica.*

- (3) *Kakile* 4 (m. pr.).
 Est *Cakile marit. Auctt.*

848. ISATIS *tinctoria* 4 (m. pr.).849. CRAMBE *maritima* 4 (m. pr.).

 MONADELPHIA.

858. GERANIUM.

- (1) *cicutarium* 21 (m. pr.).
 Est *Erodium cicut. Auctt.*
 (2) *macrorhizum* (m. Liun. fil., atque:) *H.U. 77.*

- (3) *phæum* 26 (m. pr.).
- (4) *sylvaticum* 28 (m. pr.).
- (5) *palustre* (m. pr. atque:) *H.U.*
- (6) *pratense* 29 (m. pr.).
- (7) *bohemicum* (m. pr.).
- (8) *robertianum* 31 (m. pr.).
- (9) *Geran. robertianum* (m. pr. atque postea additum:) 31 β.

In specimine exsiccato certe nulla apparet differentia a priore.

- (10) *lucidum* 32 (m. pr.).
 - (15) *dissectum* 35, 36 (m. pr. atque:) *H.U.*
 - (20) *sanguineum* (m. pr.).
868. *ALTHEA officinalis* 1 (m. pr. atque:) *H.U.*
870. *MALVA.*
- (4) *sylvestris* 9 (m. pr.).
 - (5) *Alcea* 13 (m. pr.).
 - (6) *moschata* (m. Linn. fil., atque:) *H.U.*
871. *LAVATERA thuringiaca* 6 (m. pr. atque signum:) €.

DIADELPHIA.

881. *FUMARIA.*

- (1) *nobilis* (m. pr.).
- (4) *officinalis* 7 (m. pr.).

891. *SPARTIUM.*

- (1) *scoparium* 7 (m. pr.).
- (2) *scoparium* (m. pr.).

Utrumque specimen est *Sarothamn. scop.*
Recent.

892. *GENISTA.*

- (1) *tinctoria* (m. pr.).

(2) *pilosa* 5 (m. pr.).

(3) *germanica* 4 (m. pr.).

897 *ANTHYLLIS vulneraria* 2 (m. pr.).

903. *PISUM maritimum* 3 (m. pr.).

Est *Lathyrus marit.* Recent.

904. *OROBUS*.

(1) *vernus* (m. pr.).

(2) *tuberosus* 5 (m. pr.).

(3) *niger* 7 (m. pr.).

905. *LATHYRUS*.

(1) *tuberosus* 15 (m. pr.).

(2) *pratensis* 16 (m. pr.).

(3) *sylvestris* 17 (m. pr.).

(7) *palustris* (m. pr.).

(8) *palustris* 2 (m. pr. atque:) *H.U.*

A priore diversissima planta, ad *Viciam cassubic.* potissimum pertinens.

906. *VICIA*.

(1) *pisiformis* 1 (m. pr.).

(2) *dumetorum* 2 (m. pr.; atque iu diversa chartæ parte manu aliena:) *Vicia montana maxima fl. pulchro e rubro et albo variegato; foliorum pinnis magnis.*

(3) *sylvatica* 3 (m. pr.).

(4) *cassubica* (m. pr.; postque m. Smithii:) *diff. specif. male.*

(5) *cracca* 5 (m. pr.).

(6) *sativa* 10 (m. pr.).

(7) (Sine nom., priori affixa; m. pr. numerus:) 11 (et:) *H.U.*

Est *V. angustifolia* *Auctt.*

(8) *lathyroides* 11 (m. pr.; Sm. addidit:) *var. γ Huds.*

(9) *sepium* 15 (m. pr.).

- (10) (Sine nom. m. pr. adscripto, sed numerus:)
 15. (Manu aliena hæc adscripta sunt:) *Vicia*
siliquis erectis, foliis ex ovatis obtuse decrescen-
tibus Hall. Helv. 599.

Exacte eadem est ac antecedens.

907. ERVUM.

- (1) *tetraspermum* 2 (m. pr.).
 (2) *hirsutum* 3 (m. pr.).

915. ULEX *europæus* 4 (m. pr.).

917. CORONILLA *Emerus* 4 (m. pr.).

918. ORNITHOPUS *perpusillus* 4 (m. pr.).

921. HEDYSARUM *Onobrychis* 32 (m. pr.).

925. PHACA.

- (1) *alpina* (m. pr.; postque a Sm.) *Sp Pl. ed.*
 2. — *frigida Sys. Nat. X.*
 Est *Ph frigida Auctt.*
 (2) (Sine nomine; m. pr. modo locus:) *Lappl.*
 Eadem est ac prior.

926. ASTRAGALUS.

- (1) *pilosus* 4 (m. pr.).
 (2) (Sine nom.; m. pr. signum modo:) ∅.
 Et hæc et prior sunt *Oxytropis pilosa Auctt.*
 (3) *glycyphyllus* 13 (m. pr.).
 (4) *arenarius* 20 (m. pr. atque locus:) *Scania.*
 (5) *alpinus* 23 (m. pr. atque locus:) *Lapp.*
 (6) (Sine nomine; eadem est species, sed, te-
 stante loco, ex Sibiria).
 (10) *campestris* 30 (m. pr. atque locus:) *Oelandia.*
 Est *Oxytropis camp. Auctt.*

930. TRIFOLIUM.

- (2) *hybridum* 11 (m. pr.).
 (3) *repens* 10 (m. pr. atque:) *virgin.*

- (4) *pratense* 18 (m. pr.).
 (5) *medium* (m. pr.; Smithius adscripsit:) *flexuosum* Jacq.
 (6) *alpestre* (m. pr.).
 (7) *arvense* 23 (m. pr., atque in pag. altera:) *e seminibus virginicis Kalmii*.
 (8) *striatum* 28 (m. pr. æque ac:) *Hispania 565*.
 Minime verum est, et ad nullam scandin. speciem pertinet.
 (9) (Sine nom.; m. pr. vero numerus:) 28.
 Est *T. striatum* L. et Auctt.
 (10) *fragiferum* 35 (m. pr.).
 (11) *montanum* 29 (m. pr.).
 (15) *spadiceum* 37 (m. pr. æque ac:) *Suec.*

931. LOTUS.

- (1) *maritimus* 4 (m. pr.).
 Est *Tetragonolobus siliqu. var. marit. Recent.*
 (2) *tetragonolobus* (m. pr. pro nomine primum scripto:) *siliquosus*.
 Est *T. siliqu.* forma primaria.
 (3) *corniculatus* 13 (m. pr.).
 (4) *Lotus major* (m. aliena; post quod m. Linn.:)
Rosen. Lund.
 Est *L. uliginosus Recent.*

933. MEDICAGO.

- (1) *sativa* 5 (m. pr.).
 (2) *falcata* 6 (m. pr.).
 (3) (Sine nom., priori affixa; m. pr. numerus:) 6.
 Eadem est ac prior.
 (4) *lupulina* 7 (m. pr.).
-

POLYADELPHIA.

943. HYPERICUM.

- (3) *perforatum* 14 (m. pr.).
 - (4) *humifusum* 15 (m. pr.).
 - (5) *montanum* (m. pr.).
 - (6) *hirsutum* 16 (m. pr.).
-

SYNGENESIA.

946. TRAGOPOGON.

- (1) *pratense* 1 (m. pr.).
- (2) *porrifolius* 3 (m. pr.).

947. SCORZONERA.

- (1) *humilis* 1 (m. pr. atque signum:) ¶.

948. PICRIS.

- (1) *hieracioides* (m. pr. atque:) HU.
- (2) *Picris hieracioides* (m. pr. atque:) HU.

949. SONCHUS.

- (3) *palustris* 2 (m. pr.).
- (4) *arvensis* 3 (m. pr.).
- (5) *oleraceus* 4 (m. pr.).
- (6) (Sine nom., priori affixa plagula; m. pr. :)
4 (atque in pag. postica:) *Hispania* 598.

Quoad formam foliorum, a priore diversus videtur.

- (9) *sibiricus* 8 (m. pr. atque signum:) €..
- (10) *Sonch. sibiricus* (m. Linn. fil. atque:) HU.
1778.

950. LACTUCA.

- (2) *Scariola* 3 (m. pr.).

952. PRENANTHES *muralis* 4 (m. pr.).

953. LEONTODON.

- (1) *Taraxacum* 1 (m. pr.).
Est *Tarax. offic. Auctt.*

(2) (Sine nom.; m. pr. numerus:) 1 (atque locus:) *Gotl.*

Est *Leontod. autumnalis L. et Auctt.*

(4) *autumnale* 4 (m. pr.).

954. **HIERACIUM.**

(3) *pilosella* 5 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Hieracium foliis ovalibus, caule repente, scapo sæpe nudo paucifloro interdum unifloro. Gmelin. est Pilosella vulgaris.

(9) *aurantiacum* 9 (m. pr.).

(12) *paludosum* 16 (m. pr. atque:) €.

955. **CREPIS.**

(1) *tectorum* 10 (m. pr.).

(2) (Sine nom., priori affixa; m. pr. :) 10.

Est forma pumila antecedentis speciei.

(3) *biennis* 11 (m. pr. atque locus:) *Scania.*

957. **HYOSERIS minima** 5 (m. pr.).

Est *Arnoseric pusilla Auctt.*

959. **HYPOCHÆRIS.**

(1) *maculata* 4 (m. pr.).

(2) *glabra* 5 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Hieracium minus dentis leonis folio oblongo glabro. CB. secund. Burserum, sed vix est.

(3) *radicata* 6 (m. pr. atque locus:) *Scania.*

960. **LAPSANA communis** 1 (m. pr. atque in pag. altera:) *L. crispa.*

962. **CICORIUM Intybus** (m. pr. atque:) *Fl. suec.*

964. **ARCTIUM Lappa** 1 (m. pr.).

Est *Lappa minor Recent.*

965. **SERRATULA.**

(1) *tinctoria ex Herb. Leche. B* (m. Smithii; prope marginem plagulae superiorem manu aliena, verisimile *Lechei*;) *Serratula Linn. gen. 761.*

tinctoria Fl. Suec. 2. 713. Spec. pl. p. 816. XIX. Syngenesia. 1. Polygam. æqual. b) coroll. tubi-petal. (atque denique in pag. postica manu Linnæi definitio et synonyma fere eadem ac in Fl. Suec.).

(2) *tinctoria* 1 (m. pr.; atque loca nonnulla sibirica).

(3) *alpina* ex H. Leche. B. (m. Smithii; supraque manu eadem ac in num. 1:) *Serratula* Lin. gen. 761. Fl. Su. 661. *alpina* Fl. Su. 2. 714. Sp. pl. 816. (Manu Linn., in pag. postica, synonyma atque hæc:) *Ex alpihus laponic. attulit Montinus.*

Est *Saussurea alp.* Auctt.

(4) *alpina* 2 (m. pr.).

Eadem est ac prior.

(5) *arvensis* 14 (m. pr.).

Est *Cirsium arvense* Auctt.

966. CARDUUS.

(1) *lanceolatus* 3 (m. pr.). Est *Cirs. lanceol.* Auctt.

(2) *nutans* 4 (m. pr.).

(3) *acanthoides* 5 (m. pr. atque locus:) *Scania.*

(4) *crispus* 6 (m. pr.; Smithius observavit:) in *Britannia non invenitur.*

(5) *palustris* 7 (m. pr.; atque m. inventoris:) *Cirs. foliis pinnatifidis, laciniis linearibus, caule crispo, capitulis mitibus, in vertice congestis.*

Est *Cirs. palustre* Auctt.

(6) *canus* (m. pr.; m. Sm.): *Cnicus* (atque m. inventoris:) an *Carduus tuberosus?* *Folia sunt semidecurrentia, præsertim inferiora.*

(7) *Carduus* Linn. gen. 763. *heterophyllus* Fl. Su. 2. 721. (m. verisimile Lechei prope marginem plagulæ superiorem; Smithius addidit:) *Herb. Leche. B. J.E.S.*

Est *Cirs. heterophyll.* Auctt.

(8) *heterophyllus* 19 (m. pr. æque ac locus:) *fr.*(ån)
Caitome elfstränder.

Eadem species est ac antecedens.

(9) *acaulis* (m. pr.).

Est *Cirs. acaule* Auctt.

967. *CNICUS oleraceus* 2 (m. pr.).

Est *Cirs. olerac.* Auctt.

968. *ONOPORDON Acanthium* (m. pr.).

970. *CARLINA vulgaris* 3 (m. pr., atque:) *Fl. suec.*

975. *BIDENS.*

(1) *tripartita* 1 (m. pr.).

(2) *cernua* 2 (m. pr. æque ac in pag. postica:)
Bidens foliis longe ellipticis serratis indivisis. Hall.
 710. *Gmel.*

978. *EUPATORIUM.*

(1) *trifoliatum* (m. pr.; Smithius vero addidit:)
cannabinum nec trifoliatum J.E.S.

Est *E. cannabin.* Auctt.

(2) *cannabinum* 10 (m. pr. atque:) *H.U.*

982. *CHRYSOCOMA Linosyris* 4 (m. pr.).

987. *TANACETUM vulgare* 7 (m. pr.).

988. *ARTEMISIA.*

(1) *campestris* 4 (m. pr.).

(2) *Artem. Abrotanum campestre Gmel.* (m. pr. in
 pag. postica, atque prope specimen:) 4.

Eadem est ac prior.

(3) *maritima* 7 (m. pr.).

(4) *Artem. anglica maritima* (m., nescio an pr.
 in pag. postica).

Est *A. maritima.*

(5) *rupestris* 8 (m. pr.).

- (6) (Sine nom.; priori affixa; m. pr. locus:) *oeland.* (Smithius adscripsit:) *forte vera A. rupestris J.E.S.*

Est *A. rupestris* optima.

- (7) *Absinthium* (m. pr. atque in pag. postica:) *Absinthium Matricariæ folio, odore inter Absinthium et Matricariam suavi.* (Sm. post nomen addidit.) ?

Cum *A. Absinthio* de cetero omnino congruit, folia vero sunt subglabra.

- (8) *vulgaris* 13 (m. pr.).

989. GNAPHALIUM.

- (1) *arenarium* 19 (m. pr.).
 (2) *luteo-album* (m. pr. atque:) *H.U.*
 (3) *Gn. luteo-album ex H.B. J.E.S.* (m. Smithii).
 (4) *dioicum* 1 (m. pr.).
 (5) *alpinum* (m. pr.).
 (6) *alpinum* 29 (m. pr., atque prope unum specim.) *H.U.* (prope aliud:) *Lapp.*
 (7) *sylvaticum* 31 (m. pr.).
 (8) *N:o 28. Gnaphal. sylvaticum Linn.* (m. ignota).
 Potius est *Gn. norvegicum Auctt.*
 (9) *uliginosum* 30 (m. pr.).

994. ERIGERON.

- (1) *acre* 6 (m. pr.).
 (2) *alpinum* 7 (m. pr., atque manu aliena:) *caulis ut plurimum simplex, hic vero ramosus juxta Razi descript.* (post quod m. pr.) *Asden vol. 2. pag. 209. N:o 4.*
 (3) (Sine nom.; m. pr. tantum:) 8 (atque:) *Lapp. 7.*

Est *E. uniflorus Auctt.*

- (4) *uniflorum* 8 (m. pr. atque locus:) *Lapp.*

995. TUSSILAGO.

- (1) *Farfara* 3 (m. pr.).

(2) *Tussilago Farfara* 4 (m. aliena in pag. postica, postque m. alia ignota:) *Dahl scripsit.*

(3) *frigida* 4 (m. pr.).

Tres plagulæ sequentes eandem speciem sub eodem nomine continent.

(4) *alba* 5 (m. pr. atque:) €.

Specimen medium est *Petasites alba* Auctt., cetera duo ad *P. spuriam* pertinent.

(5) *alba* 5 (m. pr. atque in pag. postica:) *Tussilago scapo imbricato, fl. spicatis radiatis, fol. utrinque glaberrimis. Gmel. (Sm. post nomen addidit:) Gmel. n. 126. lævigata Willd. n. 16.*

Specimen tam incompletum est, ut vix determinari possit; *alba* tamen non videtur esse.

(6) *alba* 5 (m. pr. atque in pag. postica:) *Smo-landia. Hager.*

(7) *alba* (m. pr.).

(8) *Petasites* 7 (m. pr.).

(9) *hybrida* 6 (m. Linn. fil.; Sm. adscripsit:) *Petasites J.E.S.*

Est *Pet. officinalis* *Recent.* Hanc plagulæ duæ aliæ sequuntur, speciem et adscripta eadem continent.

(10) *spuria* (m. Smithii; m. pr. numerus modo:) 6. Folium est veræ *Petas. spuria* Auctt.

(11) *Petasites* 7 (m. pr. atque:) *HU.*

(12) *spuria* *Retz. Obs. fasc. 1. 29. t. 2.* (m. Sm.; m. pr. modo:) ∅.

Omnino est *P. spuria* Auctt. Sequentes plagulæ duæ eandem quoque cum nomine eodem, a Sm. adscripto, continent.

996. SENECIO.

(1) *vulgaris* (m. pr.).

(2) *viscosus* 9 (m. pr.).

(4) *sylvaticus* 10 (m. pr.).

(5) *Jacobæa* 19 (m. pr. atque:) *Fl. suec.*

(6) *Jacobæa* (m. pr. in pag. postica, atque:) *Habitat in Scania. (Prope specimen numerus:) 19.*

Potissimum est *S. aquaticus* *Auctt.*

(7) *paludosus* 21 (m. pr. æque ac locus:) *Scania.*

(8) *sarracenicus* 23 (m. pr.).

997. ASTER.

(1) *Tripolium* 4 (m. pr. æque ac in pag. postica:) *Tripolium marit.*

(2) *Tripolium* (m. pr.).

998. SOLIDAGO.

(1) *Solid. virgaurea* 9 (m. pr. atque in pag. postica:) *Solidago caule erecto, racemis alternis erectis. HC. Gmel.*

(2) *virgaurea* 9 (m. pr.).

999. INULA.

(1) *Helenium* 1 (m. pr. atque:) € .

(2) *Inula* *Lin. it. W.goth. p. . . helenium Spec. Pl. p. 881. n. 4.* (m. Lechei prope marginem plag. superiorem; Smithius addidit:) *ex Herb. Leche. J.E.S.*

Eadem est species ac prior.

(6) *pulicaria* 6 (m. pr.; Sm. addidit:) *omnino.*

(7) *salicina* 7 (m. pr.).

(8) *ensifolia* (m. pr.).

1000. CINERARIA.

(6) *palustris* 5 (m. pr. atque in pag. postica:) *Senecio foliis caulinis multis sinuato-dentatis amplexicaulibus, floribus umbellatis. Gmelin. Solidago Amm. descr. 219.*

(7) (Sine nomine; eadem est ac prior).

1001. ARNICA.

(1) *montana* *H.B.* (m. Smithii).

1006. *BELLIS hortensis* 4 (m. pr.; Sm. adscripsit:)
perennis J.E.S.

Est *B. perennis*.

1012. *CHRYSANTHEMUM*.

(1) *Leucanthemum* 3 (m. pr.).

(3) *Chrysanth.* Linn. gen. 788. *segetum Fl. Su. 2.*
762. *Sp. Pl. p. 889* (m. Lechei prope margi-
nem plagulae superiorem; Sm. addidit:) *ex*
Herb. Leche. B. JES.

1013. *MATRICARIA*.

(1) *Parthenium* 4 (m. pr.).

1016. *ANTHEMIS*.

(1) *arvensis* 8 (m. pr.).

(2) *Anth. cotula* 9 (m. pr., atque:) € (et in pag.
postica:) *Chamomilla* 9 *Cotula foetida.* *Gerb. Ta-*
naens. 98. — *Habitat circa Graiworon ab urbe*
Bulgrad usque in Ukrainam, ubique in incultis.
Obs. Ubi haec planta crescit, Bufones terrestres
ingenti copia habitant, et incolarum molesti hospites.

(3) *tinctoria* 16 (m. pr.).

1017. *ACHILLEA*.

(1) *Ptarmica* 10 (m. pr.).

(2) *Millefolium* 14 (m. pr.).

(3) 14. *purpureo fl.* (m. pr. atque:) *H.U.*

Eadem est species ac prior.

(4) *nobilis* (m. pr. atque:) *H.U.*

(5) *nobilis* *Jacq. & HB. JES.* (m. Sm.; m. pr.
tantum:) *H.U.*

1026. *COREOPSIS* *Bidens* 7 (m. pr., atque:) €.

Est *Bid. cernua radiata*.

1030. *CENTAUREA*.

(1) *phrygia* 7 (m. pr. atque:) *H.U.*

(2) *Cyanus* 12 (m. pr.).

(3) *Scabiosa* 21 (m. pr.).

- (4) *nigra* 9 (m. pr. atque:) *HU.*
 (5) *Jacea* 26 (m. pr. atque:) *Fl. suec.*
1035. CALENDULA.
 (1) *arvensis* (m. pr., atque prope specimen:) *L.*
 (2) *officinalis* 4 (m. pr.).
 Locus neutri adscriptus est.
1045. ECHINOPS *sphaerocephalus* 4 (m. pr.).
1050. JASIONE *montana* (m. pr.).
1051. LOBELIA *Dortmanna* 3 (m. pr.).
1052. VIOLA.
 (3) *Viola palustris* (m. pr., atque:) *K.*
 (7) *mirabilis* 45 (m. pr., atque in pag. postica:)
Viola floribus radicalibus abortientibus, caulinis
apetalis fructiferis. HC. Gmel.
 (8) *biflora* 46 (m. pr. atque locus:) *Lappo.*
 (9) *tricolor* 43 (m. pr.).
1053. IMPATIENS *noli tangere* 7 (m. pr. atque:) *K.*

GYNANDRIA.

1054. ORCHIS.
 (1) *bifolia* 3 (m. pr.; Sm. addidit:) *Sw. 9.*
Est Platanthera bifolia Recent.
 (2) *pyramidalis* 5 (m. pr.; Sm.) *Sw. 24.*
 (3) *Morio* (m. pr.; Sm.) *Sw. 24.*
 (4) *mascula* (m. pr., atque prope specim.) *A.*
214. (m. Sm.) Sw. 27.
 (5) *ustulata* 9 (m. pr.; Sm.) *Sw. 29.*
 (6) *militaris* (m. pr.; Sm.) *Sw. 30.*
 (7) (Sine nom., priori affixa; m. pr.) 40. (m.
Sm.) Sw. 30.
 Etiam est *O. militaris.*

- (8) *mascula* 8 (m. pr. æque ac locus:) *Gotl.* (Sm addidit:) *fusca* Sw. 51.

Est specimen permagnum, luxurians *Orchidis militaris* L. & Auctt.

- (9) *Orchis* Linn. gen. 823. *militaris* Fl. Su. 725. Sp. Pl. 941. (m. Lechei in summa plagulæ parte; Sm. adscripsit:) ex *Herb. Leche.*

Est *O. militaris.*

- (10) *O. militaris* α Linn. & Scop. Fl. Carn. n. 1277. tab. 31. *Hall. hist.* (m. ignota in diversa charta, atque locus:) *sylva brunsvicensis* (et cetera.).

Eadem est ac prior.

- (11) Sw. 28. — *palustris* Jacq. ic. rar. (m. Sm.; manu inventoris hæc modo:) N:o 181. *Orchis* — *qualis? an nova?*

Est *O. palustris* Auctt.

- (16) *maculata* 12 (m. pr.; m. Sm.) Sw. 48.

- (17) *odoratissima* (m. pr.; m. Sm.) Sw. 51.

Est *Gymnadenia odoratiss.* Auctt.

- (18) *Orchis* Lin. gen. 823. *Conopsea* Fl. Su. 727. ed. 2. 799 (m. Lechei; Sm. addidit:) ex *Herb. Leche.* (atque:) Sw. 49.

Est *Gymnad. conopsea* Auctt.

- (19) *O. Conopsea* Fl. Su. 2. 799. (m. Lechei; Sm. eadem adscripsit ac in priore).

Eadem est ac prior.

- (20) *abortiva* 17 (m. pr., atque prope specimen:) *m* (forsitan *monspeli*)

Est *Centrosis abortiva* Auctt.; primo specimine minore excepto, quod species *Orobanchis* est.

1055. SATYRIUM.

- (1) *viride* 2 (m. pr.; m. Sm.) *Orchis* Sw. 53.

Est *Coeloglossum viride* Hartm.

- (2) *nigrum* 3 (m. pr. atque locus:) *Jentia* (Sm. addidit:) *Orchis Sw.* 43.
Est *Nigritella angustif.* Auctt.
- (3) *albidum* 4 (m. pr.; m. Sm. :) *Orchis Sw.* 59.
Est *Gymnad. albida* Recent.
- (4) *repens* (m. pr., atque prope unum speciminum locus:) *jena.* (Sm. adscripsit:) *Neottia repens Sw.* 8.
Est *Goodyera repens* Recent.

1056. OPHRYS.

- (1) *Nidus* (m. pr., et m. aliena:) *Nidus avis s. Orchis nudans.* (Sm. adscripsit:) *Epipactis Sw.* 9.
- (2) (Sine nomine; m. Sm. :) *Sw.* 9.
- (3) (Etiam sine nom.; Sm. eadem addidit).
Omnia tria ad *Neott. Nid. avis* Auctt. pertinent.
- (4) *corallorhiza* 2 (m. pr.; Sm. addidit:) *Cymbidium Sw.* 40.
Est *Corallorhiza innata* Auctt.
- (5) (Sine nom., priori affixa; m. pr. hæc synonyma in pag. plagulæ postica:) *Dentaria coralloide radice Clus. pan. 450. fig.* — *Orobanche radice coralloide minore alba. Moris. III. p. 504. s. 12. t. 16. f. 21.* — *Dentaria aphyllis minor. Tabernæmontani. JB. 2. 783.*
Eadem est ac prior.
- (6) *ovata* 5 (m. pr.; m. Sm. :) *Epipactis Sw.* 10.
- (7) *cordata* 6 (m. pr.; m. Sm. :) *Epipactis Sw.* 11.
Sunt *Listera ovata* et *L. cordata* Auctt.
- (12) *Monophylos* 10 (m. pr., atque:) *Bergius.* (Sm. addidit:) *Malaxis Sw.* 3.
Est *Malaxis monophyll.* Auctt.
- (13) *insectifera myodes* 15 a (m. pr.; m. Sm. :) *O. muscifera.*

(14) *monorchis* 11 (m. pr. atque in pag. postica:)
Fl. suec. 740.

Est *Herminium Monorchis* Auctt.

(15) *alpina* 12 (m. pr.).

Est *Chamæorchis alp.* Auctt.

1061. CYPRIPIEDIUM.

(1) *Calceolus* 1 (m. pr. atque:) €. (Sm. addidit:) *Sw.* 4.

(2) *bulbosum* 2 (m. pr.; m. aliena:) *Cypriped. Linnæi Fl. Lapp. fr. tab. XII.* (Sm. denique adscripsit:) *Limodorum boreale Sw.* 45.

Est *Calypso borealis* Auctt.

1070. *ARISTOLOCHIA clematidis* 13 (m. pr.).

1079. *ARUM maculatum* 12 (m. pr.).

1081. *CALLA palustris* (m. pr.).

Folium seorsum adfixum vix huc pertinet.

1083. *ZOSTERA marina* 1 (m. pr.).

Potissimum est *Z. angustifolia* *Recent.*

MONOECIA.

1085. *ZANNICHELLIA palustris* 1 (m. pr.).

Specimina duo prima ad *Z. polycarpam* *Recent.* pertinent, tertium vero ad *Z. pedicellatam* *Fr.*

1088. *CHARA.*

(1) *tomentosa* 1 (m. pr. atque prope specimen:)

Hartman (Sm. addidit:) *Vaill. Act. t. 5. f. 8?*

— original spec:n.

(2) *vulgaris* (m. pr.).

(3) *vulgaris* 2 (m. pr.).

(4) *hispida* 3 (m. pr.).

(5) *flexilis* (m. pr.).

Minime est *Ch. flexilis*, potius *vulgaris*.

1093. LEMNA.

- (1) *trisulca* 1 (m. pr.).
 (2) *minor* 2 (m. pr.).

1094. TYPHA *angustifolia* (m. pr.).

Spicæ nimis tenues sunt, ut hæc ad *T. angustif.* pertineat. Folia desiderantur.

1100. CAREX.

- (1) *dioica* (m. pr.).
 (5) *arenaria* 4 (m. pr. atque locus:) Scan. (Sm. addidit:) *ex hoc specimine descr. in Flo. Suec. JES.*
 (6) *C. arenaria* 4 (m. pr. atque in pag. postica:) *Hispania* 662. c. *Loefl.* (Sm. addidit:) *divisa?* *MW. hab. prope Blakeny.*

Eadem videtur ac prior, licet junior est.

- (23) *remota* (m. pr.; m. aliena:) *Carex. Vol. 1. pag. 124. No 3.* (postque nomen:) *Seguier.*
 (28) *flava* 12 (m. pr.).
 (29) *digitata* 14 (m. pr.).
 (42) *limosa* 21 (m. pr.; Sm. prope primum specimen scripsit:) *var. paniculata.*

Cetera duo specim. omnino ad veram *limosam* pertinent, primum vero ad *paniculatam*.

- (45) *pallescens* 23 (m. pr.).
 (46) (Sine nom.; m. pr. numeri modo:) 327 (et:) 168.

Eadem est ac prior.

- (47) (Etiam sine nom.; m. pr. tantum:) 195. (m. Sm. :) *diversa sp.*

Specimen est junius *C. Oederi.*

- (48) *panicea* 29 (m. pr.).

1109. BETULA.

- (3) *dalecarlica* *J.E.S.* (m. *Smithii*; m. pr. locus modo:) *Fahlunæ.*

Est *B. alba var. laciniata Auctt.*

(4) (Sine nom.; sed m. pr. numeri:) 4 (et:) 342.
Est *B. nana* Auctt.

(5) *nana* JES (m. Sm.; m. pr. numerus:) 4.

(6) *Alnus* (m. pr., atque in pag. postica:) *Alnus folio incano*. F. CB. (Sm. adscripsit:) *incana* JES.
Est *Alnus incana* Auctt.

1111. URTICA.

(1) *urens* (m. pr.).

(2) *dioica* 4 (m. pr.; Sm. addidit:) ? — β membranacea.

Determinatio Smithiana rectissima videtur.

(3) *dioica* JES (m. Sm.; m. pr. :) 4. Fl. Suec.

(4) *U. dioica* Fl. Su. 2. 863. (m. Lechei).

1113. XANTHIUM *strumarium* 4 (m. pr.).

1117. AMARANTHUS *Blitum* 6 (m. pr.).

1122. CERATOPHYLLUM.

(1) *C. demersum* (m. pr.).

(2) *submersum* (m. pr. atque signum:) €..

1123. MYRIOPHYLLUM.

(1) *spicatum* 4 (m. pr.).

(2) *verticillatum* 2 (m. pr.).

(3) *Myriophyll.* φ *pennatum minus* Moris. (m. pr. in pag. postica; prope specimen numerus:) 2.
Eadem est species ac antecedens.

1124. SAGITTARIA *sagittifolia* 4 (m. pr.).

1127. POTERIUM *Sanguisorba* 4 (m. pr., atque in pag. postica:) *Hisp.* 673. *Loefl.*

1128. QUERCUS *Robur* 12 (m. pr. atque:) *K.* (Sm. addidit:) *sessiliflora* Sm.

Est *Qu. sessiliflora* Auctt.

1130. FAGUS.

Nullum specimen scandinavicum inter hujus Generis formas adest.

1131. CARPINUS.

- (1) (Sine nom.; m. pr. tantum numerus:) 4 (atque locus:) *Smoland.*

Est *C. Betulus* Auctt.

1132. CORYLUS.

- (1) *Avellana* J.E.S. (m. Smithii).

- (2) *Avellana* 4 (m. pr. atque:) *K.* (Smithius addidit:) *C. rostrata* Mss *B. C. rostrata* Soland. in *Ait. H. Kew. v. 3. 364.*

Minime est *C. Avellana*, qualis nunc temporis determinatur.

1135. PINUS.

- (1) *Pinus* Linn. gen. 879. *sylvestris* Fl. Su. 2. 874 (m. Lechei).

- (2) (Sine nomine; m. pr. numerus:) 10.

Videtur forma monstrosa *Abietis excelsæ* Auctt.

1153. BRYONIA *alba* 4 (m. pr.).

DIOECIA.

1156. NAJAS *marina* 4 (m. pr., æque ac locus:) *Aland.*

1158. SALIX.

- (18) *purpurea* (m. pr. atque in pag. postica:) *Salix Monandra* — *May. Wilke.*

- (19) (Sine nomine; est prioris femina).

- (34) *herbacea* 14 (m. pr.).

- (35) 355 (num. Fl. Lapp. m. pr. atque prope specimen:) 9.

Eadem est ac prior.

- (36) *Salix herbacea* (m. pr.).

- (37) 359 (m. pr. atque prope specim. :) 10 (et in pag. postica:) *Salix pumila folio rotundo. J.B. et T.*

Est *S. reticulata* Auctt.

(38) *reticulata* 15 (m. pr.).

Plagulæ duæ sequentes eandem quoque continent.

(55) *Salix lanata* (m. pr.).

(56) *lanata* (m. Smithii).

(57) *lanata* 19 (m. pr., æque ac:) *HU.*

(76) *Salix viminalis* (m. pr.).

(77) *alba* (m. pr.).

1160. *EMPETRUM nigrum* 2 (m. pr.).

1166. *VISCUM album* 1 (m. pr.).

1168. *HIPPOPHAË Rhamnoides* 1 (m. pr.).

1169. *MYRICA Gale* (m. pr.).

1178. *HUMULUS Lupulus* (m. pr.).

1185. *POPULUS.*

(1) *alba* 1 (m. pr. atque:) *Æ.* (et in pag. postica locus quidam rossicus).

(2) *P. tremula* (m. pr.).

(3) *P. tremula* (m. pr.).

Hæc plagula flores, antecedens vero folia ejusdem speciei continet.

(4) *nigra* 3 (m. pr.; Smithius adscripsit:) *dilatata omnino* (quæ determinatio rectior est).

1186. *RHODIOLA rosea* 1 (m. pr.).

1188. *MERCURIALIS perennis* 1 (m. pr.).

1189. *HYDROCHARIS.*

(1) *Morsus* 1 (m. pr.).

(2) *H. Morsus Rancæ Fl. Su. 2. 914. Sp. Pl. p. 1656* (m. Lechei; Sm. addidit:) *ex Herb. Leche.*

1198. *JUNIPERUS communis* (m. pr. atque:) *HU.*

1199. *TAXUS baccata* 1 (m. pr.).

POLYGAMIA.

1212. *HOLCUS.*

- (1) *lanatus* 4 (m. pr.).
 (2) *Holcus mollis* (m. pr.).
 (3) *odoratus* 5 (m. pr.; Sm. prope prima tria specimina:) *borealis* Schrad. (prope quartum vero adscripsit:) *australis* Schrad.

Tria speciminum sunt *Hierochloa borealis* Auctt., unum *H. australis*.

1220. *PARIETARIA officinalis* 1 (m. pr.).1221. *ATRIPLEX.*

- (5) *littoralis* 8 (m. pr.).
 (6) *pedunculata* (m. pr. atque in pag. postica:) *Hafniæ* Tych. Holm.

Est *Halimus peduncul.* Auctt.

1225. *ACER.*

- (1) *platanoides* 5 (m. pr.).
 (2) *campestre* 7 (m. pr.).

CRYPTOGAMIA.

1241. *EQUISETUM.*

- (1) *sylvaticum* 1 (m. pr.).
 (2) (Sine nomine; idem est ac prius).
 (3) *arvense* 2 (m. pr.; Smithius addidit:) ? (In diversa chartæ parte manu aliena:) *Equisetum verticillis ad folia numerosis.* Hall. Stirp. Helv. 144. *Equisetum setis ramosis.* *Equisetum sylvaticum* Tab. p. 253.

Potissimum est *E. sylvaticum* Auctt.

- (4) *palustre* 3 (m. pr.; m. Sm.?) (et m. aliena:) N:o 60. *Equisetum setis simplicibus.* *Equisetum minus terrestre.* J.B. III. p. 730.

Est *E. pratense* Recent.

- (6) *hyemale* (m. pr., atque prope specimen:) *artific.* (?).
- (7) (Sine nom.; m. pr. tantum:) 6 (et:) *Suec.*
Est *E. scirpoides* Auctt.
1243. *OPHIOGLOSSUM vulgatum* 1 (m. pr.).
1244. *OSMUNDA*.
- (3) *virginiana* 3 (m. pr. atque:) *K.*
Est *Botrych. virginicum* Auctt.; sed, testante
nom. *Kalmii*, specimen americanum.
- (4) *regalis* (m. pr. æque ac in pag. postica:) e
Smolandia Rolander.
- (5) *Struthiopteris* (m. pr. atque:) *Ard.*
Est *Str. germanica* Auctt.
- (6) *Spicant* 16 (m. pr. atque locus:) *Scania.*
Est *Blechnum Spicant* Auctt.
- (7) *fliculifolia* 11 (m. pr.; pro quo nom. *Smithius*
adscriptus:) *O. crispa* *J.E.S.*
Est *Allosorus crispus* Auctt.
- (8) (Sine nom.; m. pr. tantum:) *Norvegia Vahl.*
Eadem est species ac prior.
1245. *ACROSTICHUM ilvense* 19 (m. pr.; m. aliena:)
N:o 51. Pteris frondibus duplicato-pinnatis, caule
hirsuto et lacinoso. (Smithius addidit:) Hist.
Lugd. 1221. f. 3.
Est *Woodsia ilvensis* Auctt.
1246. *PTERIS aquilina* (m. pr.).
1250. *ASPLENIUM*.
- (1) *Scolopendria* 3 (m. pr.; atque m. aliena idem
nomen et locus quidam externus).
Est *Scolopendrium Phyllitis* Auctt.
- (2) *Trichomanes* 10 (m. pr.).
- (3) *Ruta muraria* 15 (m. pr.).
- (4) *Adiant. nigrum* 16 (m. pr.; et m. aliena lo-
cus:) *Porto, S. Ybes.*

1251. POLYPODIUM.

- (1) *Lonchitis* (m. pr.).
Est *Aspidium Lonchitis* Auctt.
- (2) *Phegopteris* 30 (m. pr.).
- (3) *cristatum* 36 (m. pr. atque in pag. postica:)
Polyp. fronde duplicato-pinnato, foliolis obtusis crenulatis, petiolo strigoso. Hort. Cliff. ? Gmel.
Est *Aspid. cristatum* Auctt.
- (4) *F. mas* 37, 38 (m. pr.).
Est *Aspid. Filix mas* Auctt.
- (5) *F. femina* (m. pr., atque:) *H.U.*
Est *Aspid. Filix fem.* Auctt.
- (6) *Thelypteris* 7 (m. pr.; est specim. germanic., testante loco adscripto).
- (7) *fragile* 44 (m. pr.). Est *Cystopteris fragilis* Auctt.

1253. TRICHOMANES.

- (1) 6. *T. tunbridgensis?* (m. pr.; Sm. prope unum specim. adscripsit:) *pyxidiferum* *HB?* —
Videtur *Hymenophyll. tunbridg.*, eo tantum specim. excepto, cui Sm. aliud inscripsit nomen.
- (2) *T. tunbridgense* (m. pr.; Sm. addidit:) *HB*
ex Anglia.
Est *Hymenophyll. tunbridgense* Auctt.

1255. PILULARIA *globulifera* 4 (m. pr.).1256. ISOËTES *lacustris* 4 (m. pr.).

1257. LYCOPODIUM.

- (1) *clavatum* (m. pr.; Sm. addidit:) *Dill. H.*
- (2) *Selaginoides* 6 (m. pr.; m. Sm.:) *Dill. Herb.*
Est *Selaginella spinulosa* Auctt.
- (3) *inundatum* 8 (m. pr. æque ac locus:) *Stenbrohult.*
- (4) *Selago* 9 (m. pr.).
- (5) *alpinum* 15 (m. pr. æque ac locus:) *Lappo.*
- (6) *complanatum* 16 (m. pr. atque in pag. altera:)
e Germania Munchhaus.

Biografi

ÖFVER

JOHAN FREDRIK SACKLÉN,

MEDICINAL-RÅD, RIDDARE AF KONGL. NORDSTJERNE- OCH
WASA-ORDEN.

JOHAN FREDRIK SACKLÉN föddes den 19 Sept. 1763 i Björneborgs stad, der fadren var Borgmästare. Efter undervisning i föräldrahuset och i Björneborgs skola, inskrefs han redan vid 15 års ålder vid Åbo Universitet, disputerade *pro exercitio* år 1782 och begaf sig samma år till Upsala för att begagna Professorerne ACRELS, SIDRÉNS och MURRAYS undervisning i den vetenskap, för hvilken han redan från barndomen yttrat en afgjord håg: nemligen Läkarekonsten. — Medico-filosofiska examen absolverades 1783, Medicinæ-Kandidat-examen 1785, Licentiat-examen 1786 och Gradual-disputationen: (*De usu inustionum vario et præcipue in gangræna metastatica*) under Professor MURRAYS præsidium år 1787; hvarefter SACKLÉN utsågs till primus vid Medicinæ-Doktors-promotionen 1788, men genom erhållen befordran till Regements-läkare vid Kongl. Södermanlands Regemente, som blifvit beordradt att afgå till Finland, hindrades han vid promotionen vara närvarande. Han bevistade nu hela finska kriget, och hade speciellt tillfälle att ådagalägga sitt tjenste-nit och sin skicklighet under affären vid Fredrikshamn den 4 Augusti 1788 och den vid Keltis baracker i April 1790. — Efter krigets slut återkommen till sin station, Nyköping, befrämjade han der nitfullt koppypningen,

och införde sedermera i början af år 1802 vaccinati-
onen derstädes. År 1805 åtföljde han en del af
Regementet till Pommern; men erhöi följande året till-
stånd att återvända till Sverige; inrättade och före-
stod år 1809 ett större fältsjukhus i Nyköping, samt
begärde och erhöi samma år nådigt afsked från Rege-
ments-läkare-tjensten, hvarefter han egnade sig åt en-
skild praktik och vetenskaplig forskning, förvärfvande, ge-
nom den förra, förtroende såsom skicklig och nitfull lä-
kare; — genom den sednare, anseende såsom flitig och
upplyst vetenskapsman.

SACKLÉNS förtjenster ådrogo sig uppmärksamhet och
föranledde belöningar. År 1793 erhöi han Assessors
n. h. o. v.; 1817 Kongl. Wasa-Orden; 1833 Medicinal-
Råds n. h. o. v., och 1850 utnämndes han till Rid-
dare af Kongl. Nordstjerne-Orden. Valdes år 1849
till Ledamot af denna Akademi.

Redan 1789 ingick han äktenskap med MARIA
ELISABETH IHLSTRÖM, dotter af prosten C. IHLSTRÖM, och
hade den sällsynta lyckan, icke allenast att med den
älskade maken få fira sitt guldröllop, utan ock att i
nära 42 år derefter åtnjuta hennes sällskap, och att
ännu vid sin dödsbädd se henne, lika huld och mild,
som rask och oförtruten, egna honom den ömmaste om-
vårdnad. — Af de i detta äktenskap födda barnen, öf-
verlefde honom endast tvenne döttrar.

Medicinal-Rådet SACKLÉN hade en stark kropps-
byggnad och bibehöll, intill sin död oförminskad själs-
verksamhet, jemte en aldrig svalnad håg för vetenskap-
lig sysselsättning. Efter sin promotions- och jubel-
promotions-kamrat CARLANDERS död, var han svenska
Läkare-corpsens senior. Han afled i Nyköping den
42 Mars 1851, 87½ år gammal.

Medicinal-Rådet SACKLÉNS utgifna skrifter äro:

Sveriges Läkare-Historia ifrån GUSTAF I:s till närvarande tid.
3:ne delar. Nyköping 1822—24.

Sveriges Apothekare-Historia. 1 Band. Nyköping 1833.

Supplement till Sv. Läk. Historia. Nyköping 1835.

hvarjemte han i manuscript efterlemnad:

Förteckning på Skrifter i Medicin, Natural-Historia, Kemi och Naturkunnighet; samt med dessa vetenskaper gemenskap hafvande mekaniska konsterne, som här i Sverige eller af Svenska författare utrikes, från trycket äro utgifne till år 1830 och af Finska författare till 1809. (Skänkt till Sv. Läk.-Sällsk.)

Nytt Supplement till Sveriges Läkare-Historia t. o. m. 1849.

Sina Natur-historiska Samlingar skänkte Medicinal-Rådet SACKLÉN till det vid Strengnäs Gymnasium grundade museum.

Biografi

ÖFVER

GEORG WAHLENBERG,

MEDICINÆ OCH BOTANICES PROFESSOR VID KONGL. UNIVERSITETET
I UPSALA, RIDDARE AF KONGL. NORDSTJERNE-ORDEN.

En Vetenskaps-Idkares lefnad framställer sällan någon mångfald i personliga förhållanden, eller någon större omväxling af lefnads-händelser. Man måste därför vid skildringen af hans lefnad vanligen gifva en öfversigt af hans verksamhet såsom Författare, af hans arbetens syften samt af deras vetenskapliga och praktiska värde, och då WAHLENBERG egentligast verkat såsom Författare, och i sanning såsom en af Samtidens mest storartade Författare, så synes det tjenligast att i hans biografi meddela en öfversigt af hans vetenskapliga resor och af hans lärda arbeten, till hvilket framställnings-sätt man ock föränledes deraf, att han sjelf i efterlemnade anteckningar om sin lefnad yttrat en sådan åsigt.

GEORG WAHLENBERG föddes på egendomen Skarphyttan i Wermland den 4 October år 1780.

Hans Föräldrar voro Bergs-Bruks-Idkaren GEORG ALEXANDERSSON WAHLENBERG och dess första Hustru CATHARINA CARLSDOTTER, med hvilken denne ingick äktenskap år 1776. Hon var då Enka efter Bruks-Patronen NILS HAGBERG på Skarphyttan och Dotter till Bergsmannen CARL LARSSON vid Trösvattnet i Carlsskoga Bergs-lag. Sedan hon år 1787 aflidit, ingick WAHLENBERG ett nytt äktenskap med MARIA KJELLIN *),

*) Hon var syster till de allmänt högaktade Prostarne GUSTAF KJELLIN i Glanshammar och NILS KJELLIN i Carlsskoga, samt uppnådde den höga åldern af 88 år.

hvilken med stor omsorg vårdade de trenne Sönerna ifrån Mannens första ägtenskap: GUSTAF, GEORG och CARL *).

Fadren, GEORG ALEXANDERSSON WAHLENBERG, var född i Askersund, och hade såsom Bruks-Bokhållare flyttat till Wermland, hvarest han sedermera anställdes såsom Bruks-Inspektor vid Bergs-Rådet GEYERSTAM'S Bruks-Egendomar under Alquittern. Genom sitt giftermål med Enkan efter Bruks-Patron NILS HAGBERG blef han Disponent af Skarphyttan, hvarest han bosatte sig och qvarblef, tills dess styf-sonen OLOF HAGBERG vid myndiga år sjelf tillträdde egendomen.

Denne WAHLENBERG ansågs allmänt vara en högst verksam och driftig man, och hade dels genom egen omtanka och arbetsamhet, dels genom ett förmöget giftermål förvärfvat sig flera bergsmans-hemman samt flyttade år 1787 till Gammal-Kroppa, beläget vid sjön Yngen, och af hvilken egendom han innehade nära hälften. Här företog han större odlingar, anlade nya vägar och uppförde talrika byggnader på de ställen, hvilka han inköpt. Han var dessutom en man af flerfaldig bildning, och särdeles musikalisk. Han fann sitt högsta nöje uti att på sitt klavér spela BELLMAN'S sånger, och att dervid låta sina trenne Söner sjunga dem. GEORG, den medlersta af dessa Gossar, fattade dervid ett så stort behag för desamma, att han under hela sina lefnad, till och med under sina sista lefnads-år, tillbragte mången enslig aftonstund med att för sig sjelf sjunga dem; ja, man hörde honom äfven stundom för de personer, såväl Landsmän som Utländ-

*) De flesta Ledamöter af WAHLENBERG'SKA släkten hafva varit Borgare i småstäder, och vanligen befunnit sig uti lyckligare ekonomiska förhållanden. — Dop-namnet GEORG har städse varit ett favorit-namn inom Släkten. — Prof. WAHLENBERG benämnde sig vanligen GÖRAN i sina svenska skrifter.

Utländningar, för hvilka han hyste förtroende och välvilja, ljudeligen uppstämma dessa af honom så högt värderade sånger *).

GEORG WAHLENBERG var, såsom man säger, sina Föräldrars käraste barn. Mycket öfverlemnad åt sig sjelf uppväxte han i stor frihet, sjelfrådighet och sjelfbildning. Då någon stundom klagade öfver hans sjelfsvåld, svarade Fadren vanligen endast skämtande, »att »GÖRAN läste sina bords-böner såsom en Prost, och »Prostar får man ej aga». Fadren tillät honom att obehindrad ströfva omkring i aflägsnare ängar och skogar i de ödsliga nejderna af Skarphyttan, hvars närmaste omgifningar bestå af skarpa klippor och stenar. — Gossen visade redan vid denna tid en stor håg för naturens betraktande i allmänhet samt för natur-alstrens närmare beskådning.

Sedan Fadren med sin Familj flyttat till egendomen Gammal-Kroppa, så fägnade sig GEORG här af en vackrare nejd, omväxlande med skogar af *Björk* och *Tall*, höjder, dälder och växtrika ängar. Sönerna erhöello nu i hemmet enskild undervisning genom informatorer, ibland hvilka den siste, sedermera Provincial-Medicus i Örebro Län Dr JOH. HEDENSTRÖM, sjelf Natur-forskare, genom en lärorik undervisning ingaf GEORG en ännu större håg för Natural-Historien och särdeles för Växt-Kännenheten; då GEORG nu derjemte dagligen såg de talrika Land-Kartor, hvilka Fadren upphängt på skol-kammarens väggar, så fattade han redan vid denna tid en särdeles stor håg för Geografien, en Vetenskap, hvilken, näst efter Natural-Histo-

*) Efter Prof. WAHLENBERG's död fann man uti hans innersta rum i en bords-låda förvaradt ett exemplar af BELLMAN's arbete: FREDMAN's Epistlar, i bräddarna af WAHLENBERG fullskrifvet med förslager till nya läs-arter och med åtskilliga andra dithörande anteckningar.

rien, under hela lefnaden lifligt interresserade WAHLENBERG, och i hvilken han egde vidt-omfattande kunskaper, samt vid äldre år ofta rådfrågades af sjelfva denna Vetenskaps berömdaste Idkare.

Fadren lät sedan GEORG under tvenne terminer bevista Carlstads Trivial-Skola, men då han ansåg, att GEORG under denna tid ej vunnit någon särdeles litterär förkofran, så tog han honom åter hem, och lät honom fortsätta studierna under enskild undervisning.

I October år 1792 afskickades GEORG vid tolf års ålder med sin yngste Broder CARL till Upsala, under ledning af deras Informator HEDENSTRÖM. GEORG blef d. 31 October år 1792 i Upsala inskrifven till Student i Wermlands Nation, hvarefter han tillbragte läs-terminerna i Upsala och mellan-terminerna i sin hembygd. Vid Upsala såg han först en mera mångformig Vegetation, än den i Wermlands bergs-trakter, och han begynnade nu att vetenskapligen studera Växterna, i början under ledning af Prof. LILJEBLAD och med biträde af hans då nyligen utgifna första upplaga af Svenska Floran, ett arbete, hvilket egde förtjensten att inom Sverige återväcka och lifva en allmännare håg för Växt-Kännedomen, åt hvilken GEORG beslöt att egna sin lefnad och sina studier.

För att uppnå detta mål ansåg han nödigt att, enligt då varande åsigter och bruk, taga den medicinska graden, och han studerade derföre först med alfvar till den förberedande filosofiska examen, hvilken måste föregå inträdet till de medicinska studierna. Isynnerhet interresserade han sig härvid för Fysik och Kemi, i hvilka Vetenskaper han redan nu förvärfvade sig vidsträckta kunskaper.

Enligt Fadrens önskan tog GEORG under denna tidpunkt äfven undervisning i Rit-Konsten, hvilken kunskap sedan blef honom till mycket gagn för hans

botaniska arbeten, i hvilka han ock afritat ganska många nya eller mindre kända växter.

Ynglingens mera ensamma eller ensliga lefnad, hans likgiltighet för sällskaps-lefnadens förströelser, hans korta och stundom tvära svar på gjorda frågor orsakade, att Informatorns kamrater ofta yttrade till denne: »Du får sannolikt aldrig någon hugnad af dina litterära omsorger för GÖRAN, men HEDENSTRÖM svarade dem städse med mycken ifver: »J bedragen eder högeligen i edert omdöme härom; GÖRAN blifver säkerligen i framtiden såsom Vetenskaps-Idkare en ganska utmärkt man, hvars namn och förtjenster Natur-Vetenskaperna skola föra vidt omkring».

Genom Fadrens vid 45 års ålder inträffade död var GEORG blifven egare af någon förmögenhet, hvars årliga ränta genom ynglingens ordentliga lefnads-sätt blef icke blott tillräcklig för hans få personliga behof, men ock derjemte till böckers inköp samt till omkostnader för talrika botaniska resor inom Fäderneslandet, och sannolikt torde WAHLENBERG ibland svenska Naturforskare ännu kunna anses såsom den, hvilken anställt de vidsträcktaste och talrikaste resor i nästan de flesta trakter af Sverige.

År 1796 företog han, i sällskap med sin Informator, dåvarande Magister HEDENSTRÖM, sin första större botaniska resa till Pommern. Här studerade han Östersjöns sydliga salt-marsch-bildningar, hafs-stränder och vidsträckta torf-mossar samt den Vegetation, hvilken bekläder dessa nejder.

Derefter anställde WAHLENBERG under sommaren år 1797 en resa genom Wermlands Elfdal öfver Tolfmils-Skogen till Transtrands-Fjellen i Dalarna. Under denna resa granskade han isynnerhet den märkvärdiga *Moss-Vegetationen* vid Klar-elfvens branta stränder, äfvensom den vid sandstens-branterna invid Hälle-källe-Grafven på Transtrands-Fjellen. Här upptäckte

han det sedermera af SWARTZ först beskrifna *Bryum elongatum*. WAHLENBERG anmärkte i en sednare tid, att han aldrig på något annat Fjellberg återfunnit en så jemn platå-lik Sandstens-Lagerbildning, som här, och han antager, att denna är orsaken till detta Fjells synbara brist på Fjell-Växter, i det han här endast såg *Arctostaphylos alpina* ibland *Ljungen*.

Under sina många vandringar i Uppland upptäckte han öck vid denna tidpunkt sin *Carex Buxbaumii* och *Cinclidium stygium*, hvilken sistnämnde Växt äfven blef af SWARTZ först beskrifven.

År 1798 tog WAHLENBERG sin filosofiska examen för de medicinska studierna, hvilka han derefter begynnade. Särdeles mycket interresserade honom Anatomien, för hvars särskilda delar han vid repetitioner ofta redogjorde för Prof. MURRAY, till dennes stora belåtenhet. Vid Myologiens studium hade han till kamrat JACOB BERZELIUS.

Redan vid denna tidpunkt var WAHLENBERG en ibland Fäderneslandets mera kända Vetenskaps-Idkare, och han kunde med fördel för sin egen utbildning och för flera Natur-Vetenskapers befrämjande företaga vidsträcktare resor.

Han anställde ock år 1799 en större och för Natur-Vetenskaperna ganska fruktbärande resa till Gottland, en ö, så utmärkt för sin mera syd-europeiska Vegetation än något annat svenskt landskap, då Öland undantages. Han såg här den lysande *Orchid*-Vegetationen, mest synbar uti Landets nordligaste och sydligaste trakter, och han upptäckte nu många för Norden nya och märkvärdiga Växter, nemligen: *Orchis laxiflora*, *Gymnadenia conopsea* β . *densiflora*, *Carex tomentosa*, hvilken gaf gräsvalLEN ett blågrönt utseende, *C. fulva*, *speirostachya*, *extensa*, *paludosa*, *ornithopoda*, *Blysmus rufus*, *Schedonorus asper*, *Tofjeldia*

calyculata, *Viola pratensis* samt flera *Moss-Arter* och *Lafvar*.

WAHLENBERG fann i allmänhet Gottlands Växt-Fysiognomi mager, och de talrika *Agh-Myror*na (kärren af *Cladium Mariscus*) syntes gifva landet ett ödligt, brunaktigt och fult utseende, vittnande om vinterns svårare framfart. Han tillkännagaf äfven i en senare tid, att han fruktade, att dessa *Agh-Kärr*'s odling ej torde medföra någon varaktig förbättring af desamma till följe af jord-grundens natur-beskaffenhet, en åsigt, hvilken man stundom ånyo hör uttalas af de naturforskare, hvilka sednast undersökt denna ö.

Sedan WAHLENBERG granskat jord-grunden och Vegetationen i flera af Sveriges medlersta och sydliga Landskap, beslöt han att för samma ändamål besöka Rikets nordligaste trakter: Lappmarkerna, och att smånigom bearbeta en ny *Flora lapponica*.

Han begaf sig alltså år 1800, i sällskap med dåvarande Studeranden, sedermera Prosten Magr FORSTRÖM, hvilken egentligen sysselsatte sig med Insekt-Kännedomen, på sin första Lappska Resa genom Westerbotten till Torneå-Lappmark på båt uppför Torneå- och Muonio-Elfvar, hvilkas strand-kanters Vegetation undersöktes. Nu upptäckte han den nya Moss-Arten *Polytrichum lævigatum*. I Enontekis Prestgård stannade han en längre tid för att undersöka de i kärr-markerna så talrika arter af *Carex* (*Starr*). Här anmärkte han de nya arterna *C. microglochin*, *tenuiflora*, *luxa*, *rotundata*, *vaginata*, *aquatilis*, *livida*, *rariflora*, hvilka han sedermera först beskref. På Fjellen fann han äfven den nya *C. lagopina*. — Ifrån Enontekis medföljde Pastor GRAPE, såsom Entomolog, under det öfriga af resan. — På de subalpinska trakternas sand-fläckar såg WAHLENBERG först *Hierochloa alpina*, hvars välukt han fann öfverträffa den hos alla andra

svenska gräs. I dessa nejder egde han nu tillfälle att beundra det höga Nordens ljusa sommar-nätter, då solen under flera veckor dygnen om visar sig öfver horisonten. — Fjellryggen, hvilken han här öfversteg, befinns vara flack och utan snö-fläckar under sommaren. — I Norrige besökte han trakterna omkring Lyngenfjord och Nordhafvets kuster, härvarande stora öfver snögränsen belägna Fjell, hvilka egde en rik alp-vegetation; särdeles var detta förhållandet med Lyngentind, på hvilket Fjell han upptäckte den nya af honom benämnda *Alsine rubella*. Han undersökte sedan den växtrika Tromsö-trakten, fann vid Nästa det nya *Echinosperrum deflexum*, och såg här först den af SWARTZ sedermera beskrifna *Moss-Arten Conostomum boreale*. På klipporna vid Nordhafvet anträffade han talrika nya *Laf-Arter*, och ibland dem den sedermera af ACHARIUS benämnda *Lecidea Wahlenbergii*, hvilken WAHLENBERG ansåg vara den vackraste ibland alla *Laf-var*. — I denna Lappmark upptäckte han ock de nya växt-arterna: *Vahlodea atropurpurea*, *Calamagrostis lapponica*, *Luzula arcuata* & *L. pallescens*, *Salix phyllicifolia* β . *majalis*, samt talrika nya *Moss-Arter*. I Norrska Nordland såg han den nya hitintills endast i denna nejd fundna *Calamagrostis strigosa* samt tio *Moss-Arter*, nya för nordén. — Vid åter-resan ifrån Lappmarken anmärktes på stränderna i Westerbotten de nya af WAHLENBERG först beskrifna växt-arterna *Aira bottnica* och *Juncus Gerardi* Loisel. (*J. bottnicus* Wahlenb.) samt vid Torneå Moss-Arten *Weisia rosea*. — Om de uti Lappmarks-floderna så farliga forssarna gifver WAHLENBERG uti sina efterlemnade anteckningar flerfaldiga lärerika underrättelser.

Efter återkomsten ifrån denna resa utnämndes WAHLENBERG d. 23 Mars 1801 af Akademiens Kanzler, HANS EXC. Grefve AXEL v. FERSEN, genom Prof. THUN-

BERG's förord, till Amanuens vid Upsala Akademi's Natural-Samlingar, i ledigheten efter D:r CONRAD QUENSEL.

År 1802 företog WAHLENBERG sin andra och vidsträcktaste Lappska Resa till Kemi-Lappmark och Norrska Finmarkerna med penning-understöd ifrån Kongl. Vetenskaps-Akademien. Han reste på vinter-föret allt upp till Kautokeino öfver Fjell-ryggen, hvilken resa ingen Botanicus under vinter-tiden verkställt före honom.

I Norrige vistades han först vid Påsekow (Bossekop?) i hela Maj månad, undersökte *Lafvarna* på klipporna och *Algerna* i det här alltid is-fria Nord-Hafvet, i synnerhet omkring Alten och Hammerfest. Han såg nu Norrige's yttersta öar Måsö och Magerö, kringseglade Nord-Cap d. 24 Juni, undersökte nejderna vid Rebvog, Kistrand, Porsanger-Fjorden och Hopsetid, hvarest den märkvärdiga Växt-Arten *Veratrum album* β . *Lobelianum* har sitt stam-tillhåll och här begagnas i stället för *Tobak*. WAHLENBERG ansåg ock, att detta *Veratrum* genom sina anti-rheumatiska egenskaper väl kunde i gagn öfverträffa *Tobaken*. Många trakter i östra och vestra Finmarkerna blefvo nu botaniskt undersökta. På Fjellet Rastekaise upptäckte han den för Skandinavien då nya *Phippsia algida*, ett ibland jordens minsta Gräs. Han begaf sig slutligen åter till Kemi Lappmark, hvars trenne socknar han särdeles i geografiskt och ekonomiskt hänseende undersökte för att sedermera om denna Lappmark utgifva en beskrifning, och han affattade dervid äfven landet på en af honom uppritad karta. Denna Lappmark, och i synnerhet Enare socken, är på en gång den ödligaste och i allmänhet den magraste och fattigaste trakt i Norden. Folket nödgas här nästan jemnt begagna Tall-Safvan torkad och söndermalen till beredning af en välling med inblandning af *Rhen-Laf* (*Cladonia rhangiferina*). — Han granskade här de tal-

rika *Pil*-Arterna, hvilka i dessa trakter utbilda sig till otroligt stora former. — Under denna resa upptäckte han inom svenska Lappmarken såsom nya för Växt-Systemet: *Mentha lapponica*, *Gnaphalium pilulare*, *Carex ustulata*, *Salix polaris*, och för öfrigt såsom nya för Sverige: *Primula stricta*, *Nuphar pumilum*. Innom Norrige anmärktes såsom nya arter: *Carex salina*, *Salix punctata*, dessutom *Ranunculus sulphureus* Phipps, *Carex rupestris* All., jemte flera nya *Moss*-Arter och *Lafvar*.

Redan efter återkomsten ifrån sin första lappska resa hade WAHLENBERG börjat att bearbeta en monografi öfver arterna af släktet *Carex*, och han fortsatte densamma efter återkomsten ifrån den andra resan samt inlemnade Afhandlingen till Kongl. Vetenskaps-Akademien, hvilken införde den uti sina Handlingar för åren 1802 och 1803. I detta arbete granskade han *Carex*-Arternas särskilda delar och bestämde dem genom en mera noggran terminologi än den, som förut funnits, upplysande desamma genom bifogade figurer, samt beskref såväl sina nya nordiska arter, som ock andra ifrån flerfaldiga trakter af jorden. I art-kännemärkena upptogos nu flera utmärkande delar, hvilka man förut ej härvid begagnat. Han bestämde 442 arter, ibland hvilka 30 voro nya för systemet och 25 ibland dem nya för Nordens Flora, och han gaf derjemte äfven en förhättrad systematisk indelning af arterna.

För de nya *Lafvar*, hvilka WAHLENBERG under sina tvenne Lappmarks-resor upptäckt, meddelade han kännemärken, hvilka af ACHARIUS infördes i dess år 1803 utgifna »Supplementum ad Methodum Lichenum» &c. Trettio nya arter blefvo här af WAHLENBERG benämnda och bestämda.

År 1804 utgaf WAHLENBERG sitt med stor omsorg bearbetade verk: »Geografisk och Ekonomisk Beskrifning om Kemi-Lappmark» med den af honom författade

karta öfver densamma. I detta arbete afhandlar han Landets Geografi och Geologi, omtalar dess märkvärdigaste natur-alster, samt beskriver innevånarnes hushållning och lefnads-sätt.

Derefter införde han i Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar för åren 1805 och 1806 sitt: »Ut-kast till Gottlands Flora». Här gaf han först en öfversigt af Landets geologiska beskaffenhet och af dess vegetations-olikheter på särskilda trakter af ön, samt slutligen en förteckning öfver ön's växter med beskrifningar öfver nya eller mindre kända arter samt figurer af *Artemisia maritima* och af flera nya *Moss-Arter* och *Laf-var*. Han anmärker, att Gottland synes hafva erhållit sina många sällsyntare växter ifrån Schweiz, emedan växterna på dessa Central-Alper mest af alla europeiska utbredt sig i Europa's flesta länder, och att orsakerna, hvarföre dessa växter stadnat innom Gottland och Öland och ej framgått längre, må sökas dels i de för dem här gynnsamma vidsträckta kalkstens-öfvergångs-berg, hvilka föröka värman, samt dels i den härvarande längre sommarens värma utan betydliga omvexlingar, och en senare höst utan tidiga frost-nätter, hvarigenom växterna här äfven kunna få sina frön mognade.

WAHLENBERG hade emedlertid under dessa år äfven med ifver fortsatt sina medicinska studier, och d. 22 Maj år 1805 tog han sin theoretiska eller Medicinæ Kandidat-Examen, samt d. 19 Febr. år 1806 sin praktiska eller Medicinæ Licentiat-Examen.

Under de senaste åren 1803—1806 hade WAHLENBERG med största håg studerat Växternas Anatomi och Fysiologi, anställt talrika undersökningar om växternas byggnad, samt för detta ändamål mer än andra Växt-Anatomer undersökt Nordens träd och buskar, för att i deras äldre delar se de i dem afsatta växt-ämnena, och då han under flera somrar besökte sin hembygd, gick han ofta dagarna igenom med yxan i hand

i Wermlands skogar för att nedhugga träd och buskar af olika åldrar till undersökning af deras byggnad och af deras växt-ämnen. Sedermera granskade han de officinella ved-arterna, äfvensom ock de ved-arter, hvilka THUNBERG, SWARTZ och AD. AFZELIUS hemfört ifrån deras resor i tropiska länder, alla dessa undersökningar verkställdes till största delen genom begagnande af ett af de yppersta mikroskop, som man vid denna tid egde. Resultaten af dessa undersökningar framställde WAHLENBERG i sin afhandling »Tractatio anatomica de sedibus materialiarum immediatarum in Plantis», för hvars första del, utgifven pro Gradu medico, Prof:r THUNBERG præsiderade, och för de öfriga, 2:dra, 3:dje och 4:de Delarna, præsiderade WAHLENBERG sjelf under åren 1806 och 1807. I detta arbete meddelar han först en öfversigt af Växt-Anatomien, enligt egna forskningar, med beskrifningar öfver växternas och deras särskilda delars byggnad, hvarefter han gifver beskrifningar öfver växt-ämnena *).

Det var om detta arbete, som Friherre BERZELIUS yttrade: »att WAHLENBERG's Afhandling »De sedibus materialiarum immediatarum in Plantis» (Ups. 1806—1807) skall göra epok i Växt-Chemien**).

Det var ock om samma verk, som Kemie Professorn JOH. AFZELIUS afgaf följande yttrande i Filosofiska Fakulteten i Upsala d. 26 Maj 1810 vid Förslags uppsättande till Byzantinsk Stipendiat: »att Doctor WAHLENBERG förvärfvat sig en sällsam (sällsynt) öfning

*) Om många ibland de författare, hvilka utgifvit arbeten i Växt-Anatomi och Växt-Fysiologi, sade WAHLENBERG, att han tydeligen såg, att de aldrig »satt knif på växt».

**) Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handl:r för år 1812. s. 52. GILBERT's Annalen der Physik. XIII:r Bd. ss. 77: »und dessen Abhandlung »de sedibus materialiarum immediatarum in Plantis», Upsala 1806, Epoche in den Pflanzenchemie zu machen verdient».

och erfarenhet uti den kemiska analysen, och derpå aflagt ett ypperligt bevis uti sin ryktbara Afhandling om växternas grund-ämnen».

Sedan WAHLENBERG utgifvit sin gradual-afhandling promoverades han i Upsala af Prof:rn THUNBERG d. 13 Juni 1806 till Medicinæ Doctor.

Hans skrift »de sedibus materiarum immediatarum in Plantis» blef derefter af honom öfversatt på svenska, och införd i de under Kongl. Vetenskaps-Akademiens inseende utgifna »Ekonomiska Annaler» för år 1808.

Sedan de flesta af förenämnda arbeten voro utgifna, företog WAHLENBERG år 1807 sin tredje Lappska Resa, och denna gång till Luleå-Lappmarks högsta trakter och öfver Fjell-ryggen till Norska Nordland. Denna resa var den viktigaste så väl med hänseende till de botaniska upptäckterna, som i synnerhet i anseende till hans undersökningar af Sveriges högsta Alp-Berg Sulitelma och bestämmandet af dess och talrika andra Alpers höjd öfver hafvet, samt genom granskningen af Glaciererna på Fjell-ryggen och i dess grannskap.

Till denna resa erhöll WAHLENBERG penning-understöd ifrån Kongl. Vetenskaps-Akademien (etthundra R:dr B:ko), och blef derjemte af Akademien försedd med en mindre Bordaisk Cercle repétiteur af LENOIR för trigonometriska mätningar. Friherre HERMELIN meddelade ock ett enskildt understöd samt 2:ne DOLLOND's rese-barometrar med rörlig nivå.

Äfven nu begaf sig WAHLENBERG på vinter-föret genom Norrland till Luleå-Lappmark, öfver Jockmock, passerade det för sin natur-skönhet så bekanta Quickjock, och fortsatte med rhen-skjuts resan förbi sjön Virihjaur, gående öfver Fjell-ryggen vid Lilla Gautilis ned till Lerfjorden i Sörfolden i Norrige, dit han ankom i början af Maj. Denna vådliga färd öfver Fjell-ryggen i Glacier-trakterna, utföre

fjell-sidor af 70° stupning från horizontal-linien, hade ingen försökt före WAHLENBERG. Derefter vistades han under en månads tid på Kjæringön för att undersöka *Alger* och *Lafvar*. Sedermera granskade han Rörstads-Nejden, Dale i Sörfolds-Botten och Salten, hvars vatten-byggd han anser vara »den skönaste inom Norrige's fjordar, och analog med de Schweitziska Alpernas sjö-trakter nedom dem», ehuru med högst olikartad vegetation. Schweizer-Alpernas inferalpinska sjöar omgifvas af ståtliga *Bok-Skogar*, hvaremot de Lappska infer- och sub-alpiska sjöarna omgifvas af låga *Björk-Skogar*.

Derefter begaf sig WAHLENBERG öfver Fjell-ryggen åter till Luleå-Fjellen, och afmätte nu Sulitelma trigonometriskt, sannolikt den förste svenske Naturforskare, som med säkerhet bestämt höjden af detta Fjell, hvilket skedde d. 14 Juli år 1807.

WAHLENBERG iakttog först, att Sulitelma är en benämning för en hel Fjell-sträcka, eller för en hög och vidsträckt basis med många Fjell-toppar.

Han fann, att Sulitelma utgör en Glacier af första classen, enligt SAUSSURE'S indelning af Glaciererna. WAHLENBERG anställde ock talrika Barometer-Höjd-Mätningar af de på Riks-Gränsen i Luleå-Lappmark och omkring Viribjaur belägna Fjell.

Derjemte är WAHLENBERG den förste svenske Naturforskare, som undersökt och beskrifvit Sverige's Glacierer, om hvilka han framställt sina åsigter.

WAHLENBERG fann luften på Sulitelma skarp, och ansåg, att detta troligen mera än höjden orsakar illamåendet på höga berg, hvilket synes rätta sig efter »den öfver-glacieriska belägenheten, men ej efter den absoluta höjden öfver hafvet».

Då WAHLENBERG efter sina mätningar å nyo begaf sig till Norrige för att proviantera, upptäckte han vid Dale den vackra och väluktande växt-arten *Galium*

triflorum Mich. (*G. suaveolens* Wahlenb.). Här upptäcktes ock *Encalypta rhaptocarpa* Schwægr.

Efter återkomsten stannade han under någon tid vid Sirkaloukt för att undersöka vegetationen på de vackra och gräsrika Fjellen i nejderna omkring sjön Virihjaur, hvilken trakt af WAHLENBERG ansågs såsom »den skönaste, bästa och växtrikaste i hela Lapp-land», derjemnte ock tillika den, hvilken utgör den tjenligaste station för dem, hvilka vilja undersöka Fjellen och deras vegetation. Här upptäckte WAHLENBERG de för växt-systemet nya *Oxytropis lapponica*, *Draba lapponica* och *Leskea pulvinata* samt de för Sveriges Flora nya: *Veronica saxatilis*, *Kobresia scirpina*, *Poa laxa & glauca*, *Gentiana tenella*, *Astragalus oroboides* och *Aspidium montanum*.

Han återvände slutligen till Quickjock, beläget vid pass 1010 fot öfver hafvet. Fjell-trakterna i denna nejd undersöktes, dervid han upptäckte *Alopecurus pratensis* $\beta.$ *alpinus* och *Weissia Seligeri*, hvarefter han begaf sig till Piteå-Lappmark för att granska vegetationen i dess vidsträckta sjö-trakter, hvilka nedskjuta långt i skogs-landet. Här vistades han ifrån d. 28 Augusti tills emot medlet af September, egentligast selsatt att undersöka vatten-växterna och *Pil*-Arterna. Då han d. 12 Sept. återkom till Quickjock, fann han Fjellen betäckta med ny snö, hvarföre han å nyo lemnade Quickjock och öfver Jockmock återvände till Westerbotten och hembygden, efter 5 månaders vistande i Lappmarken.

År 1808 utgaf WAHLENBERG sitt lärarika arbete: »Berättelse om Lappska Fjällens höjd och temperatur vid 67 Graders Polhöjd», hvilket verk alt hitintills är den enda svenska skrift, hvilken framställer en beskrifning öfver Sveriges Glacierer. Detta verk åtföljdes af en af honom författad Karta öfver Luleå-Lappmark,

samt trenne utsigter af Fjell-trakter och förnämligast af Sulitelma.

Uti detta verk anförer WAHLENBERG de af honom verkställda talrika höjdmätningar så väl på svenska som norrska sidan af Fjell-ryggen, de flesta gjorda med Barometer, samt afhandlar utförligt den trigonometriska uppmätningen af Sulitelma.

Derefter beskriver han på ett högst lärorikt sätt Glaciererna, i flerfaldigt hänseende betraktade.

Sedan gifver WAHLENBERG i detta arbete en karakteristik öfver Växt-Regionerna i Lappmarken. Han anmärker, att i samma mån som Snö-gränsen höjer eller sänker sig, stiga äfven växterna högre eller lägre, så att alltid ett lika afstånd iakttages dem emellan. Han anser derföre redigast att bestämma olika växters förhållande efter deras afstånd ifrån snö-gränsen.

Enligt den för Lappmarkerna och för deras fjell af WAHLENBERG anmärkta temperatur intager Sverige den mildaste trakten vid norra Pol-Cirkeln.

Sist framställer WAHLENBERG här en öfversigt af Polar-Trakternas och Alp-Bergens natur-beskaffenhet med uppgifter om höjd öfver hafvet för jordens märkvärdigaste berg.

Under dessa senaste år 1806—1809 hade WAHLENBERG äfven med stor håg studerat Växt-Geografien. Han anmärkte, att denna lära framställer ett lands naturliga fruktbarhet, så vida denna består i växternas beskaffenhet och mängd. Han ansåg, att denna vetenskap alltså utgör en betydlig del af teorien eller läro-grunden för ett lands jordbruk, och att den leder till kännedomen om luftstreckets beskaffenhet, af hvilket växternas förhållanden äro en naturlig och säker följd.

Den namnkunnige Geologen LEOPOLD VON BUCH hade omkring år 1808 anmärkt, att spring-källor, hvilka året om i det närmaste ega samma temperatur, utvisa jordens

ungefärliga temperatur, emedan deras vatten kommer ifrån ett större djup.

Då nu WAHLENBERG insåg, att jordens medeltemperatur inflyter på Växternas beskaffenhet och mängd, så fann han ock, att man lättast lärer att känna ett lands klimat af dess inverkan på växterna, och att man genom rön om växt-rikets förhållanden i olika länder kan jemföra deras klimater.

Han anmärkte äfven, att den lämpligaste och lättaste måttstock för klimaterna, och som derjemte står i närmaste samband med växterna, måste finnas uti jordens temperatur, »hvilken kan anses såsom en mellan-länk emellan växt-lifvets egna temperatur och luftens», och antog, att förenade observationer på växt-rikets förhållanden och på jordens temperatur borde ömsesidigt stödja och moderera hvarandra till vinnande af en säker kunskap om olika länders klimat. Han ansåg således, att man genom jord-temperaturen kunde bestämma hufvud-punkterna för en karta öfver landets klimat, och att växt-rikets förhållanden borde utgöra de speciella detaljerna emellan dem.

WAHLENBERG begynnade derföre anställa talrika undersökningar af spring-källor i afsigt att utröna särskilda orters jord-temperatur och han beslöt att för detta ändamål undersöka Sveriges särskilda trakter ifrån sydligaste Bleking allt intill snö-gränsen på fjellen.

Den thermometer, hvilken han för sina undersökningar begagnade, var af honom sjelf med noggranhet graderad, och han fann, att den, nedlagd i källan, efter tre qvarts timma antog källans temperatur. Han erfor, att källor med djupare språng, alltid i samma trakt visade samma beständiga jord-temperatur. Han anställde sina första försök vid Upsala, hvarest han fann jord-temperaturen vara +6^o7 therm. centigr. och i Wermland vid sjön Yngens södra ända befanns den vara +5°. Han förenade med dessa försök äfven iakttagelser om Väx-

ternas sydligaste och nordligaste gränser eller de orter, vid hvilka sydligare växter upphöra emot norr, och de orter, vid hvilka nordligare växter upphöra emot söder.

År 1809 meddelade han till Kongl. Vetenskaps-Akademien härom sin första afhandling: »Försök att genom spring-källors undersökning utforska temperatursgraden för växterna vid Upsala och vid sjön Yngen i Wermland». (Kongl. Vetensk:s-Akad:s Handl:r för år 1809 ss. 205—221)*).

Denna afhandling väckte hos samtidens naturforskare en stor uppmärksamhet; den öfversattes snart uti flera tyska Journaler och LEOPOLD VON BUCH yttrade sig på

*) WAHLENBERG har uti Kongl. Vetensk:s-Akad:s Handl:r för år 1809 beskrifvit graderings-sättet för den af honom begagnade thermometer. Den var graderad efter kroppsvärman. Han förde thermometer-kulan i munnen under tungan, tillslöt munnen samt iakttog qvicksilfrets stigande med en konkv spegel. Han fann vid försök om morgonen, efter 7 till 8 timmars sömn, »att qvicksilfret inom en fjerdedels timmas tid stadnar vid en punkt, som är $+36^{\circ},87$, hvilket, enligt många försök, icke felar på mer än en eller annan tiondedel. En timma efter middags-måltiden visar den $+37^{\circ},4$, som är det högsta, och om aftonen efter en kort hvila $+36^{\circ},4$, som är det lägsta», då man nemligen undantager, att varm mat för en stund kan åstadkomma $+37^{\circ},9$, samt kall mat $+37^{\circ},2$.

Vid sina käll-försök hade WAHLENBERG beklädt thermometer-kulan med en påse af tredubbelt tjockt kläde. Thermometer-Röret hvilade emot en skifva af ben, som graderades.

WAHLENBERG indelade spring- eller kall-källorna uti 4 slag: 1:o De sämsta, som tillfrysa under vintern, och förändras af hastigare väderleks-omskiten. — 2:o De sämre, som afvika $+6^{\circ}$ — 4° ifrån medel-temperaturen, och uttorka vanligen under torra somrar. — 3:o De bättre, som afvika blott $+3^{\circ}$ — 1° ifrån medel-temperaturen. — 4:o De bästa, som äro oföränderliga.

»Längre norr ut tillfrysa äfven de bättre källorna, och längre i söder flyta också de sämsta under vintern».

på följande sätt om värdet af denna och af en följande afhandling i samma ämne: »Herr WAHLENBERG hat in ihnen die Erdtemperatur in nördlichen Schweden mit Besonnenheit und Kenntniss nicht als eine Curiosität, sondern als eine physikalische Erscheinung behandelt, welche in die ganze physikalische Betrachtung der Erde eingreift».

WAHLENBERG fortsatte dessa undersökningar vid Upsala under åren 1809 och 1810.

Resultaten af forskningarna, med vidgade åsigter i anledning af hans iakttagelser, meddelades till Kongl. Vetensk:s Akad:n uti en senare afhandling år 1810: »Rön om Springkällors temperatur vid Upsala år 1810». Han fann af den för Upsala anmärkta jord-temperatur (+6°,7), att denna var en grad högre än ställets medel-luft-temperatur +5°,5, som man iakttagit under de senaste trettio åren (1780—1810), och han tillade, att iakttagelser i det sydligare Europa, t. ex. i Paris, bestyrkt, att äfven derstädes är jordens temperatur högre än luftens, men att deremot, enligt HUMBOLDT's iakttagelser, i Amerika finnes en lägre jord-temperatur jemförelsevis emot luftens. Öfver alla dessa förhållanden söker han att gifva en förklaring.

WAHLENBERG anmärkte, såsom ett ibland resultaten af sina undersökningar, att det är sommar-värmans stadgande till en viss medel-höjd under några få månader, som hos oss nästan ensamt åstadkommer landets alstrande förmåga, och att man finner, att vinter-köldens stränghet har föga inflytande på växtligheten i det hela. Han anförer utförligt flera lärorika exempel härom.

År 1809 utnämndes WAHLENBERG till Adjunkt vid Kongl. Vetenskaps-Societeten i Upsala i ledigheten efter Lector HÄLLSTRÖM. Här var hans pligt den att vårda Societetens Bibliothek och Natural-Samlingar.

År 1810 företog WAHLENBERG sin Fjerde och sista Lappska Resa, den till Umeå Lappmark, egentligast för att bestämma klimatet och Växternas förhållanden i geografiskt hänseende. Han hade härtill af Kongl. Vetenskaps-Akademien erhållit ett penning-understöd (150 R:dr B:ko), och afreste ifrån Upsala i början af Juni till Rikets nordligare Landskap, genom Uppland, Gestrikland, Helsingland, Ångermanland, Westerbotten till Umeå och sedan in uti Umeå-Lappmark allt intill dess högre Fjell-trakter, allestädes undersökande Jord-Temperaturen och anställande iakttagelser om Växternas nordligare och sydligare gränser. Han fann under denna resa, att jord-temperaturen i norra Sverige blef allt lägre, att sydligare växter med detsamma förminskades i antal, och att t. ex. redan i Gestrikland vid Dal-Elfvens utlopp, och med *Ekens* upphörande straxt norr om Gelle på holmarna i Tostebo-å, försvann en anseelig mängd af sydligare växter, men endast få nordligare tillkommo, hvarföre också vegetationen i Norrland är så enformig och fattig, och det är först inom Lappmarkerna, som Fjell-Växterna begynna visa sig. Han anmärker, att man kan aldrig finna en mera ordentligt aftagande vegetation än under en resa uppefter Norrbottens kust. Han iakttog, att under en resa ifrån Upsala till Lappmarken förlorar man hvarannan Växt ur sigte, men får endast hvar femte ny, ehuru förändringen sker gradvis.

WAHLENBERG inkom uti Umeå-Lappmark vid Lycksele, hvarest han granskade Skogs-Växterna och de talrika *Pil*-Arterna, ibland hvilka han upptäckte den nya *Salix versifolia*, och flera sällsyntare *Moss*-Arter t. ex. *Neckera oligocarpa* Bruch. (*N. pumila* Wahlenb., non Hedw.). Derefter begaf han sig till Gransele och Sorsele, öfver sjön Stora Vindelen till Gillesnöle och till Fjellet Givorten, hvilket noggrant undersöktes. Här tillkännagaf *Cassiope hypnoides*, att detta Fjell uppnådde

halfva höjden till snö-gränsen. Derefter återvände han till Lycksele och besökte nejderna omkring Örträsk, lemnade Lappmarken d. 4 Augusti och återvände till Upsala.

Resultaten af sina undersökningar öfverlemnade han till Kongl. Vetensk:s-Akad:n i en afhandling: »Rön om spring-källors temperatur och Växternas förhållande uti Rikets Norra Provinser, anställda i afsigt att bestämma klimatet». (Kongl. Vetensk:s-Akad:s Handlr för år 1811. Ss. 49 — 54). Denna afhandling åtföljdes af en tabell öfver särskilda orters Jord-Temperatur och öfver Växternas gränser i de af honom under denna resa besökta trakter. Han anförer här sina undersökningar för mångfaldiga ställen under både bort- och hem-resan, och hans iakttagelser äro lärerika, såsom allestädes i hans arbeten. Högst märklig är jord-temperaturens beständiga förminskning, och sydligare växters försvinnande emot norr och emot Fjellen. Så fann han t. ex. jord-temperaturen vid Gefle vara $+5^{\circ},5$; vid Hudiksvall $+4^{\circ},6$; vid Sundsvall $+4^{\circ}$. Han erfor nu, att här är den nordligaste trakt, hvarest *Äpple-Träden* gifva mogen frukt. — Vid Ångerman-Elfvens utlopp var jord-temperaturen $+3^{\circ},7$. Här anmärkte han, att halfva antalet af Upplands allmänna växter upphört, och att den härvarande vegetationen blifvit derigenom högst enformig. »All marken skiftar i en besynnerlig blandning af de hvitblommiga *Cornus suecica* och *Polygonum viviparum* samt den svartborstiga *Phleum alpinum*». Han fann, att den jord, som framalstrar en så fattig vegetation, var ock i hög grad kall, $+2^{\circ},2$, och Nybyggarna klagade äfven öfver de kalla källorna såsom en lands-plåga. Allt intill Grånsele mognar stundom *Rågen*. — Vid Sorsele $+2^{\circ}$ jord-temperatur. Derstädes mognar ännu *Kornet*. Vid Risnäs var jord-temperaturen $+4^{\circ},8$. Detta var det enda ställe vid Stora Vindelen, hvarest WAHLENBERG fann *Korn*-odling. Uti källan vid Risnäs stod *Ranunculus*

nivalis i frodig växt och längre ned i vatten-rännilen äfven *Nardosmia frigida*. Detta var första gången, som WAHLENBERG under sina lappska resor sett fullkomligare växter blommande uti ett vatten af så låg temperatur. Hitintills hade han endast funnit *Jungermannier* sätta frukt uti källor af $+3^{\circ}$ temperatur, men *Lafvar* der, hvarest temperaturen blott är öfver frys-punkten. På Givort-Fjellets rygg visade en källa en jord-temperatur af $+1^{\circ}$.

Till följe af dessa iakttagelser drager WAHLENBERG den slutsats, att jord-temperaturen vid snö-gränsen måste vara jemt 0° , hvarföre han anser, »att detta så antagliga förhållande gifver det aldrasäkraste stöd för beräkningen af jordens klimater», och han tillägger, »att det är angenämt att se, huru den säkraste stödje-punkt på vår Thermometer så väl instämmer med den bestämdaste gräns i Naturen, likasom hade Instrumentet ifrån början varit egentligen ämnadt till måttstock för klimaterna och med detsamma för hela den lifägande Naturen». »Att bestämma — säger han — ett Lands Temperatur är ju snart sagdt att räkna dess lifs-grader, eller att mäta kvantiteten af lif, som finnes deruti».

Under slutet af sommaren år 1810 samt å nyo under våren år 1811 besökte WAHLENBERG äfven Rikets sydliga Landskap för att bestämma deras klimat genom fortsatt undersökning af jord-temperaturen och Växternas geografiska förhållanden, och afgaf till Kongl. Vetenskaps-Akademien år 1811 en afhandling om resultaten af dessa resor: »Rön om Spring-Källors Temperatur i Rikets Södra Provinser, anställda i afsigt att bestämma klimatet». (Kongl. Vetensk:s-Akads Handl:r för år 1811, ss. 198—207).

Han anmärker här, »att då sommarens temperatur nästan ensamt bestämmer ett Lands fruktbarhet, så bör jordens temperatur utvisa Landets växtlighet nogare än

Luftens medel-temperatur kan göra det». Han erinrar derom, »att luftens temperatur verkar sent på jordens, och att jordens nuvarande temperatur kan bero af luft-temperaturen under en lång följd af år tillbaka».

Hans resa sträckte sig genom Södermanland, Östergöthland, Calmar-Län samt Bleking, och han såg här, huru jord-temperaturen tilltog emot söder, så t. ex. vid Norrby Säteri i Södermanland var den $+7^{\circ}$. Vid St Ragnilds källa invid Söderköping i Östergöthland $+7^{\circ},7$. Här ansåg han vara den nordligaste ort, hvarest *Valnöts-Trädets* (*Juglans regia*) frukt stundom mogen. Emellertid inträffar detta likväl, under varma somrar, äfven vid Stockholm, t. ex. under åren 1834 och 1852. Wärnaby-källa i Bleking utvisade en jord-temperatur af $+8^{\circ},4$. Här inträffar gränsen, hvarest *Boken* upphör att växa vid hafs-stranden, fastän längre i norr detta Träd synes vid Ryssby. — Vid Värnanäs börjar *Boken* att bilda större skogar, likväl ännu blott vid hafs-kusten, men in i Landet ser man *Boken* först bildande skogar vid Jämsjö i Bleking. — Den sydligaste källa, hvilken WAHLENBERG undersökte, var den vid Lyckeby $\frac{3}{4}$ mil norr om Carlskrona, och han fann den visa vid pass $+8^{\circ},5$, den högsta jord-temperatur, som hitintills blifvit anmärkt i Sverige.

Under de somrar, då WAHLENBERG ej företog vidsträcktare resor, besökte han vanligen sina bröder, boende på det för honom städse kärblifna föräldra-hemmet Gammal-Kroppa. Det var under ett af dessa besök, som han i Juli år 1809 upptäckte såsom svensk växt Moss-arten *Tetraphis ovata* i de mörka klyftorna af Brattberget. Han ansåg, att denna var en af de mest utbildade Moss-arter, som finnas, och försedd med de största peristom-tänder, eller lika stora med hela den öfriga kapseln. Denna växt är sedermera förgäfvets återsökt af MYRIN. Den förekom inblandad med

Tetraphis pellucida. — WAHLENBERG sade städse, att han ansåg *Tetraphis ovata* såsom ett »Rosen-minne» ifrån det fordna hemmet. — Hans bröder försålde sedermera Gammal-Kroppa år 1813 under WAHLENBERG'S vistelse på Carpatherna, och derefter återsåg han ej mer detsamma, men ett kärt och angenämt minne af detta hans fordna hem qvarblef hos honom för lifstiden.

År 1809 inlemnade WAHLENBERG till Upsala Akademies Kanzler, H. Exc. Grefve Ax. v. FERSEN, en ansökning om rättighet att beräkna så kallade akademiska merit-år ifrån den dag, då han erhöll Kanzlerens Konstitutorial att vara Amanuens vid Upsala Akademies Natural-Samlingar, och denna ansökning beviljades honom personligen genom Kanzlers-skrifvelse af d. 26 Nov. 1809.

År 1810 ingaf WAHLENBERG till Kongl. Vetenskaps-Akademien en afhandling: »Anmärkningar om Lappska Vegetationen med beskrifning om *Myosotis deflexa* (*Echinosperrum deflexum* Lehm.), ett nytt *Förgätmig-ey* ifrån Lappland». (Kongl. Vet.-Akad. Handl. för år 1810 ss. 106—114. Tab. IV). Han visar här, att förändringarna i vegetation i Lappland ske med mångdubbelt större hastighet än i mera tempererade länder. Lappska Vegetationen går, säger han, alltintill snö-gränsen, eller yttersta gränsen för organiska varelser; hvarje minskning i temperatur åstadkommer här en synbar förändring af växter; en enda grads aftagande beröfvar landet all skog, och gifver slutligen Vegetationen ett moss-artadt utseende; och ännu en grads minskning borttager slutligen äfven de ofullkomliga växterna, hvar efter den beständiga snön återstår. Han erinrar dervid, att till så märkliga förändringar erfordras på varma klimaters berg tre gånger större förändringar i temperatur. Han anmärker, att i Lappland lida träd och buskar tvång af kölden, hvarföre de ock ega en tjockare bark än i mildare länder, men hvaraf vegetationen

i veden blifver försvagad; de kunna ej framalstra yppigare blad och blommor; fröen blifva ofta fina såsom pulfver, och kärn-frukterna t. ex. *Hägg*, *Rönn* och *Törnrosor* (*Rosa cinnamomea*) utbilda ej frön. *Örterna* (den ettåriga Vegetationen) uppväxa hastigt till betydlig storlek, och *Gräsen* ernå en anseelig höjd på korrt tid, men Vegetationen är förhastad, vattenaktig, i saknad af kraftigare bestånds-delar. Växterna bilda här inga mjölbaltiga rötter och frön, men *Hjortronen* (*Rubus Chamemorus*), »de mest närande af alla bär», mogna ännu nära snö-gränsen. Endast de nödvändigaste växt-ämnen alstras hos de Lappska Växterna, hos hvilka saknas alla hettande Oljor, Hartzer och nerfdöfvande ämnen.

De Nafvel-lik *Lafvarna* (*Lichenes umbilicati*) växa bäst vid den låga temperaturen i dessa högre trakter, arter af *Umbilicaria*, hvilkas täta väfnad är afpassad för en långsam och jemn vegetation, den enda, som förmår utbilda kraftigare växt-ämnen. Här bekläddas klipporna alltså af de mest närande *Lafvar*, sammansatta af stärkelse- och lim-ämnen: *Umbilicaria proboscidea*, *cylindrica* och *hyperborea* jemte *Islands-Lafven* (*Cetraria islandica*), och de större och mera närande *Algerna* äro ymniga vid Nordhafvets stränder. WAHLENBERG erinrar derom, att dessa ofullkomligare växter uppfylla alltså i Lappland en högre bestämmelse än de fullkomligare derstädes kunna göra, och han anmärker slutligen: »Träd-arterna föda de varmaste länder med sina frukter, örterna lemna de temperade både ätliga frön och rötter, men i kallaste nor-den förvandlas mossan till ett närings-ämne. Se der Vegetationens sista förädling vid yttersta gränsen för naturen».

WAHLENBERG önskade nu att få besöka det mellersta Europas alper för att jemföra desamma med

dem i Norden af Europa, och han var dertill tillräckligt förberedd. Lyckligtvis för både Natur-Vetenskaperna och för honom sjelf blef denna önskan uppfylld. Det stora Byzantinska stipendium, stiftadt af Envoyéen VON ASP, skulle nu för första gången bortgifvas vid Upsala Akademi, af de studerande nationernas Seniorer. — Filosofiska Fakulteten, hos hvilken stipendium sökes, då det i Upsala bortgifves, hade på förslag uppfört: 1:o Juris Docenten Mag. MYRÉEN. 2:o Doct. WAHLENBERG, hvilken senare vid omröstning d. 4 Juni 1810 utvaldes till stipendiat med 74 röster af 79 väljande, (enligt Protocolls-Utdraget), således med en i hög grad hedrande pluralitet.

I Maj månad år 1811 afreste WAHLENBERG ifrån Upsala, och anställde härvid de redan omnämnda undersökningarna om sydligare Sveriges jord-temperatur. Ifrån Ystad afseglade han till Tyskland, samt ankom till Berlin i Juni med afsigt att derstädes låta trycka sin *Flora lapponica*. Här emottogs han med största välvilja af Natur-Vetenskapernas Idkare. — WILLDENOW, HAYNE och KUNTH voro de, hvilka han mest besökte. WILLDENOW's Herbarium och Bibliothek voro för honom städse tillgängliga, och i sällskap med KUNTH anställde han talrika botaniska excursioner i nejderna af Berlin alltintill Rüdersdorffs Kalkberg. I den botaniska trädgården vid Schöneberg var han hos Garten-Inspektör FREDR. OTTO en städse välkommen gäst, och af OTTO erhöll han exemplar af alla de växter, hvilka han önskade för sitt Herbarium. Lika stor välvilja erfor han vid de Kongl. Lust-slotten och vid de närmare eller aflägsnare belägna Parkerna och Träd-plantagerna vid Tegel, Pritzhagen, Falkenhagen, »Berlins mest omtyckta botaniser-ställe», Stolpe, von Buch'ska familjens hufvudgods och oftast bebodda landt-ställe, Freienwalde's hälso-brunn samt hos många konst-trädgårdsmästare i Berlin.

I sina efterlemnade Anteckningar har WAHLENBERG sökt att förklara orsaken, hvarför Berlin blifvit anlagd på en så stor sand-slätt, och hvaröfver så ofta förundran blifvit framställd. Han visar, att detta sand-fält har en central-bassin-artad beskaffenhet, emedan hvar helst man gräfver, så får man det bästa källvatten, genom hvilket detta sand-fält blifver »makalöst fruktbart». Han anser, att Berlin's omgifningar äro rika på förträffliga lokaler för plantager, och öfverallt fann han »sanden fruktbar till följe af det underliggande vatten-lagret», »hvilket liksom siphoneras upp på det underbaraste sätt genom naturens egna artesiska borrhningar t. ex. vid Wedding». För öfrigt antager han, att man äfven afsett »detta läges centrala politiska förhållanden».

Under WAHLENBERG's vistelse i Berlin trycktes uti Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar det af Friherre BERZELIUS författade namnkunniga arbete: »Försök till en chemisk Nomenclatur» (Kongl. Vet.-Akad. Handl. för år 1812, ss. 28—74.) För detta arbete hade Friherre BERZELIUS anmodat WAHLENBERG att meddela ett »Förslag till en systematisk uppställning af Växt-ämnen», (l. c. ss. 52—61). Här upptog WAHLENBERG förnämligast de Växt-ämnena, hvilka äro föremål för Medicin och Farmaci.

Denna Afhandling ansågs af Naturforskarna såsom ett mästerstycke. En så systematisk och enligt botanisk method kritiskt bestämd karakteristik af Växt-ämnena hade ingen Författare före WAHLENBERG framställt, och var då nästan endast möjlig för honom, som bearbetat den förut omnämnda Afhandlingen »de Sedibus materialiarum immediatarum in Plantis».

Under hösten år 1811 och vintern år 1812 fullbordade och utgaf WAHLENBERG i Berlin sin »Flora

lapponica», ett arbete, hvilket af Botanister och Vetenskaps-älskare i alla civiliserade länder emottogs med det största bifall och med en allmän högaktning för dess författare.

I detta verk framställde WAHLENBERG: 1:o en lärorik Växt-Geografi öfver Lappmarken, Norrska Nordland och de båda Finmarkerna, hvilkas växters olikartade ursprung och utbredning¹ öfver landet först behandlas. 2:o En Historia öfver Flora lapponica, eller en öfversigt af särskilda Forskares botaniska upptäckter i Lappmarken ifrån OL. RUDBECK's d. y. och v. LINNÉ's d. ä. tider intill WAHLENBERG, hvilken här framställer en berättelse om sina fyra Lappska resor och om sina upptäckter. 3:o En indelning af Lappmarken i sex särskilda växt-regioner efter olika höjder, och efter de förnämsta särskilda Träds- och Busk-arters samt slutligen de egentliga örternas förhållanden i olika Regioner, eller en karakteristik af desamma. 4:o Lappska jordens höjd öfver hafvet. 5:o Luft-temperaturen uti Lappmarken, med en särskild Luft-temperaturs-tabell. WAHLENBERG anmärker, att klimatet vid fjell-ryggen i svenska Lappmarken är sibiriskt, hvaremot hafs-klimatet i Norska Nordland och i Finmarkerna är isländskt. 6:o Jord-temperaturen i Lappmarken, och jemförelser emellan ställenas Luft-temperatur och Jord-temperatur. 7:o Lappska klimatet och dess växt-kraft. — 8:o Växtfamiljerna i Lappmarken och växt-arternas antal uti de särskilda Familjerna.

På en egen tabell framställas växt-regionerna med uppgifter om deras höjd öfver hafvet, jord-temperatur och växternas öfre och nedre gränser i regionerna. Snö-gränsen inträffar vid 3300 pariser-fot öfver hafvet.

Flora lapponica tillegnade han Kongl. Vetenskaps-Akademien, hvilken meddelat understöd till de trenne sista af hans lappska resor.

Detta arbete åtföljes af en af WAHLENBERG uppritad geografisk karta öfver Lappmarken och nordliga Norrige, med olika färger för de särskilda växt-regionerna. Sist bifogas en luft-temperaturs-tabell för ENONTEKIS samt trettio plancher, på hvilka 37 nya eller mindre kända växter äro af WAHLENBERG afritade och i svart framställda. Ifrån Kongl. Vetenskaps-Societeten i Upsala erhöll han för sin Flora lapponica och för sina botaniska upptäckter år 1812 det LINNÉISKA præmium (100 R:dr B:co), hvilket då för första gången utdelades.

WAHLENBERG har anmärkt, att den beständiga dagern, förenad med den betydliga sol-värman, nästan fri ifrån ymniga regn, och så gynnsam för vissa växter, är å andra sidan den största orsaken till Lappmarkens ofruktbarhet, isynnerhet uti den trakt, som är så högt belägen, att den eger få eller inga skogar och saknar högre berg, hvilka bibehålla snö, nemligen *Regio subalpina* i Torneå- och Kemi-Lappmarker, hvilka lida af en stor torka på sina konvexa och skarpa fält under sin korta sommar. Han anser ock, att luften i och för sig är ganska torr i högsta norden. Härutaf förmodar han, att det inträffar, att största delen af den lappska jorden är allenast beklädd af *Rhen-Lafven* (*Cladonia rhangiferina*), hvilken under sommaren så uttorkar, att den nästan bränner den resandes fötter, som om han reste i afrikanska öknarnas sand. Då är lappska jorden mest utsatt för eldens faror (skogs-eldar i vissa trakter). Han antager, att till följe af alla dessa förhållanden inträffar, att Lappmarken nästan endast betäckes af de torraste Ljung-hedar och af kärr, samt att betesmarker blott finnas vid kärr- och sjö-kanter, och dessa kärr äro dyga, uppfyllda af sträfva *Carex*-arter, så att om den med en sådan sommar saknade *Björkar* och arter af *Pil*, skulle den förvandlas i en fullkomlig öken. Å

en annan sida gynnar denna torrhet icke litet *Sädesarternas* odling, så att *Kornet*, mycket rättande sig efter sommarens korthet, stundom odlas ofvan om *Gränsgänsen* på subalpina ställen.

WAHLENBERG gaf uti ett af sina arbeten en teckning af ändamålet med en Naturforskares granskning af Lappmarken, och denna teckning må på en gång tjena till ett bevis på det upphöjda och ädla i hans tankar och åsigtter och derjemte äfven såsom ett prof af den värdade och värdiga stil, hvilken utmärkte hans skrifsätt:

»Om man äfven skulle medgifva, att Lappmarkens stela och snöbetäckta fjällar samt mossslupna fält kanske alltid skola blifva nästan lika folkfattiga, som de nu äro, så äga de visst i andra afseenden nog rätt till uppmärksamhet och äfven till beundran. De lemna fristad åt ett folk, som, i uråldriga tider hela Sveriges bebyggare, ännu tillbringar en verklig herde-lefnad i en trakt, der ofruktbarheten hindrar egennyttnan att vidare tränga det. Sjelfva Fjällens vildhet, deras stela utseende gör dem utmärkta, och väcker hos åskådaren de mest främmande känslor. Der finner den Naturkunnige besynnerliga föremål för sin undersökning och anledning till de angenämaste betraktelser. Der granskar han med förtjusning den ovanliga form, hvilken Naturen antagit på gränsen till upphörandet af all Vegetation och af all beboelighet för Djur-Rikets innevånare; der tror han sig inse de förundransvärda utvägar, hvilka Naturen nyttjar för att i möjligaste mån förena fruktbarhet och beboelighet med grannskapet af Polen, eller med det stora ändamålet: verdens förseende med vatten till den torrare års-tidens behof; och då han der äfven ger noga akt på Naturens yttersta bemödande att med minsta möjliga värma frambringa lefvande varelser, — då hämtar han någon gång styrka mot sina tryckande mödor af hoppet att dervid komma på spåren till några

dess lagar, hvilkas kändedom måhända en dag kan gagna äfven mildare Länder. Med dessa och flera märkvärdigheter förenar Lappmarken äfven den att vara Europas nordligaste del; och man erinrar sig med nöje, att den nordligaste trakten af den lyckligaste Verlds-Delen är äfven den mildaste innom Pol-Cirkeln, är äfven den, som af alla odlade Land nalkas Polen närmast».

»Men ännu ett kraftigare skäl ådrager den isynnerhet Svenskars uppmärksamhet: äfven denna trakt är en del af Fäderneslandet; och då Sverige är ett utmärkt bevis, huru en stor Nation kan lefva lycklig i Pol-Cirkeln's grannskap, så lemnar Lappmarken det största exemplet på sjelfva Pol-kretsens beboelighet: på dess ej alldeles obetydliga folkmängd».

Under sitt vistande i Berlin bearbetade WAHLENBERG på tyska språket tvenne Afhandlingar, hvilka han meddelade till dervarande »Gesellschaft Naturforschender Freunde». Båda dessa Afhandlingar äro lärorika genom de allmännare åsigter, hvilka de innehålla.

Den första Afhandlingen utgör en: »Beskrifning öfver Kamtschadaliska Lof-Mossor (*Musci frondosi*) och Lefver-Mossor (*Hepaticæ*), hvilka TILISUS medfört ifrån sin upptäckts-resa.

WAHLENBERG gifver här först en öfversigt af klimaternas inflytande på Växterna. Han erinrar derom, att Vegetationen hufvudsakligen bestämmes af sommar-temperaturen; att modifikationer af klimatet föranleda till stora olikheter i modifikationerna hos Vegetationen, hvilken alltså beror af ett lands klimatiska konstitution. De fullkomligare Växterna eller Fanerogamerna rätta sig mest efter sommarens beskaffenhet. De ofullkomligare eller Kryptogamerna, t. ex. *Mossorna*, vegetera bäst under höst och vår. I Norrige t. ex. finnas långt flera och andra *Mossor*, än på den svenska sidan af Lappska Fjellen. Norriges fuktigare och längre höstar äro orsaker härtill, men *Kärr-Mossorna* trifvas deremot bäst på

svenska sidan under dess varmare somrar. Ett Kontinental-klimat är för Vegetationen i allmänhet förmånligare än ett kust-klimat, ehuru grannskapet af Verlds-Hafvet ej medgifver stora olikheter i års-tidernas väderlek; men ju mer man aflägsnar sig ifrån Hafvet, desto mer olikartad blifver temperaturen i de varmaste och kallaste månaderna; i synnerhet i midten af en Kontinent. Här begagnar Växt-Riket de ljusa och varma somrarna att utveckla sin prakt, t. ex. i medlersta Asien visar sig den österländska praktten i stora blommor med bländande färger, hvaremot Kust-Ländernas Vegetations-form kontrasterar genom den obestämda sommar-temperaturen och den ofta svåra väderleken, under hvilka växterna växa svagt, ehuru stundom under hela året; men Växterna få här derjemte oftast en märkbar smalbladighet med obetydligare blommor, ofta med fler-klufna kronblad, och sakna städse den utbreddhet i former af blad och blommor, som synes i det inre af en Kontinent. Så t. ex. kan man äfven ibland *Mossorna* antaga kontinental-former t. ex. *Splachnum luteum* & *rubrum*, hvaremot arter af *Polytrichum* framställa kust-former ibland *Mossorna*.

Kamtschatka's *Moss-Vegetation* liknar, enligt WAHLENBERG, mera den lappskt-svenska, än den vid Nord-Cap. Ibland de 40 här anförda Kamtschadaliska *Mossor* äro 36 äfven lappska. Tvenne arter och en varietet voro nya: *Splachnum luteum* var. *melanocaulon*, *Trichostomum corniculatum* Schwægr. (*Encalypta corniculata* Wbg.) och *Fimbriaria saccata*.

Kamtschatkas *Mossor*, säger WAHLENBERG, antyda ett föränderligt klimat. Detta Land förenar flera trakters egenheter. Det sibiriska Kontinental-klimatet står här i strid med stilla Oceanens hafs-luft. Dertill komma de härvarande kolossala Vulkanerna med sina häftiga regn-byar, hvilka förmå att i det oändliga förändra väderleken. Alla dessa omständigheter hindra

här odlandet af nyttiga växter, men det synes sannolikt, att de orsaka en mångsidighet hos den härvarande vilda Vegetationen.

Den andra Afhandlingen, hvilken WAHLENBERG meddelade till Gesellschaft Naturforschender Freunde, var en: »Närmare bestämning af begreppet och benämningen af några växt-kärl, med afseende på hans skrift: *De sedibus materiarum immediatarum in Plantis*». (Magazin der Gesellsch. Naturforsch. Freunde &c. VI Band. ss. 25—36).

Sedan WAHLENBERG under våren år 1812 utgifvit sin *Flora lapponica*, afreste han ifrån Berlin, och besökte först Göttingen, hvarest SCHRADER och MEYER för honom bevisade deras vänskap och högaktning på flerfaldigt sätt.

Vid det besök, hvilket han härefter anställde till Hartzberget, erhöi han först ett begrepp om den tyska Naturens stora olikhet emot den svenska, hvilket förhöjde hans lifliga önskan att se Schweiz»

Öfver Frankfurt am Mayn, Baden och Stuttgart ankom han till Schweiz, ett land hvilket redan under hans ungdoms-tid varit ett föremål för hans längtan. Han beslöt att här egentligen undersöka klimatet och Vegetationen i det Norra, så kallade tyska eller protestantiska Schweiz emellan floderna Rhen och Aar, och han glädde sig att nu sjelf såsom Naturforskare få beskåda och granska det namnkunniga och af alla Schweitzer-Resande så beprisade Berner-Oberland. Han tog sin hufvud-station i Zürich, hvilken stad i det närmaste är central-ort i norra Schweiz.

Vid denna tid (1812) voro ock i Zürich boscatta flera af Natur-Vetenskaperna högt förtjenta Män: Botanisten Prof. J. J. ROEMER, Physicus och Astronomen HORNER, Geografen Dr EBEL, Geologen CONRAD ESCHER och Physicus CASPER ESCHER, hvilka alla med

stor välvilja emottogo honom och befordrade på mångfaldigt sätt hans undersökningar i Naturforskningens särskilda delar.

Vid sina forskningar bemödade han sig städe att jemföra Schweitzer-Alperna med Sveriges Alper, och han ansåg, att detta ändamål bäst kunde vinnas derigenom, att han flera gånger vid olika års-tider besökte samma Alper. Alltså undersökte han först de yttre Alperna: S:t Gotthard och dess nejder tre gånger, Engelsbergs-Trakten, Appenzell med Mons Lunæ, Toggenburg och Entlibuch två gånger samt Glomes-Alperna en gång.

Under sommaren besökte han derföre en stor mängd af alper, bestämde deras höjd genom barometer-mätningar, deras jord-temperatur och vegetation, samt anförde utförligt resultatet häraf uti sitt arbete om Schweiz.

De Nord-Schweitziska Alperna utmärka sig; enligt WAHLENBERG's iakttagelser, äfven under sommaren, genom en fuktig luft, genom nästan beständiga snöfall, hagel, stormar, ihållande åsk-väder och vattenmeteoror, men också genom en rikare vegetation, och genom sina ofta högt upp belägna vidsträckta, fuktiga och växt-rika betesmarker, hvilka medgifva Boskaps-Skötsel eller Sennwirtschaften och bostäder högt upp på Alperna, hvaremot på Lappska Fjellen under sommaren råder en torr luft, med milda och varma dagar och med ljusa sommar-nätter utan alla snöfall, utan stormar, åsk-väder och vattenmeteoror, men Landet eger en fattigare vegetation och saknar dessa rika betesmarker och all egentlig boskaps-skötsel, genom hvilka Schweitzer-Alperna blifva så utmärkt gagneliga för Landets Innevånare.

Det öfriga af hösten år 1812 och vintern år 1813 tillbragte WAHLENBERG i Zürich med författandet och tryckningen af sitt bekanta verk: »De Vegetatione et Climate

Climate in Helvetia septentrionali &c. Tentamen». Det var tillegnad de Lärare och Studerande, genom hvilkas röster han vid Stipendiat-valet i Upsala år 1810 erhöill Byzantinska Stipendium *).

I detta verk afhandlar WAHLENBERG i Inledningen följande ämnen med hänseende till Norra Schweiz: 1. Bergens och särskilda bergs-toppars höjd öfver hafvet till följe af hans egna allestädes på Alperna anställda barometér-observationer, bergens geologiska beskaffenhet och märkvärdigaste Växter. — 2. Växt-Regionerna och deras benämning, träd-gränserna, vissa bergs vegetation, med en tabell, som framställer bergens höjd öfver hafvet, Växternas nedre och öfre gränser. — 3. Olikheterna emellan Norra Schweiz's och Lappmarkens vegetation. — 4. Skillnaderna emellan Växterna i Norra Schweiz och i Sverige i anseende till Växt-Familjer, hvilka här granskas, och i anseende till jord-grunden. — 6. Luft-temperaturen i Schweiz, med 2:ne ta-

*) Under vistelsen i Schweiz interresserade det WAHLENBERG att erfaras, huru man i en gammal republikansk Stat i flerfaldigt hänseende iakttog och vårdade den medborgerliga jemnligheten, och han egde tillfälle att både i stort och i smått se, huru här, likasåväl som annorstädes, ofta nog börden och förmögenheten uttogo deras vanliga brors-lott. Ibland smärre bevis härpå omtalade han, att under vintern roade sig Zürich's Ungdom att ifrån en höjd i Staden åka kälke. Tidigt på eftermiddagarna infann sig till detta nöje först de lägre och mindre bemedlade Folk-klassernas Ungdom, men vid afton-skymningen såg man ifrån alla sidor bloss- och ljus-bärare nalkas banan. Det var de högre klassernas Ungdom, hvilken nu infann sig, och tillkännagaf, visserligen höfligt, men afgörande, att den ämnade begagna banan, och planterade derföre på ömse sidor af densamma ljus i snön, ett tecken, som angaf, att en annan och högre personal nu uppträdt på skåde-platsen.

beller öfver densamma på olika ställen i Landet. — 7. Jord-temperaturen enligt hans egna talrika iakttagelser. — 8. Den direkta sol-värman. — 9. Meteorerna, jemförda med de lappska. I detta verk förekomma ock iakttagelser om flera svenska växter; om arter af *Luzula*, *Tofjeldia*, *Cerastium*, *Draba*, *Androsace septentrionalis*, *Helianthemum oelandicum*, *Pedicularis flammea*.

WAHLENBERG har anmärkt, att luften på de Norra Schweitzer-Alperna erhåller ifrån de lägre trakterna en ymnig fuktighet, hvilken samlas vid bergstopparna och allestädes fälles under åsk-dunder; till följe häraf erhåller Norra Schweiz sina feta, fruktbara Alp-betesmarker, hvilkas likar intet annat land framställer; WAHLENBERG anser, att orsaken, hvarföre *Sädes-Arterna* ej så väl fortkomma i Norra Schweiz, är Alp-nejdernas och dalarnas fuktighet, hvilken förorsakar, att *Sädes-Arterna* här mera yppigt växa i strå och i blad, men knappast gifva hårdare frö, åtminstone på de emot norr liggande berg. Sädes-Arterna uppstiga också här föga högt. Södra Schweiz's Alper äro, enligt WAHLENBERG, torrare, och *Sädes-Arterna* odlas här högre upp på Alperna. Det är ock på dessa emot Italien liggande torrare Alper, som *Marmoterna* eller *Murmel-Djuren* (*Marmota alpina*) vistas och anställa sina vidsträckta uppgräfningar af jorden. Här råder ock den varma vinden Föhn, hvilken anses vara sista flägten af Afrika's Sirocco-vind.

Ifrån Schweiz begaf sig WAHLENBERG i Maj år 1813 till Wien, med afsigt att under sommaren undersöka Carpatherna och jemföra de samma med de Schweiziska och Lappska Alperna.

I Wien sökte han att om Carpatherna förskaffa sig förberedande underrättelser, hvilka ock med stor välvilja bereddes honom af de namnkunniga Botanices Pro-

fessorerna JACQUIN Fader och Son, af Hrr HOST, TRATTINICK och särdeles af D:r FRANZ VON PORTENSLAG, hvilken sjelf besökt de Liptowska Carpatherna. Till befordran af WAHLENBERG's vetenskapliga resa erhöll han i Wien genom sina gynnares omsorger rekommendationer till ungerska Auktoriteter, hvarefter han afreste i Maj ifrån Wien. Under resan besökte han i Ungern Botanisten ROCHEL, hvilken ock meddelade honom uppgifter om de Liptowska Carpatherna.

WAHLENBERG ankom till Tatra d. 6 Juni 1813, och beslöt att flera gånger vid olika tider af sommaren besöka samma Alper för en fullständigare kännedom om desamma. Han fann, att de yttre Carpatherna voro kalkberg, liksom de yttre Alperna i Schweitz. Han undersökte sedermera äfven Central-Carpatherna, och allestädes anställde han barometer-mätningar, iakttagelser om klimatet, om jord-temperaturen och vegetationen. Carpatherna hinna ej uppom snö-gränsen, hvarföre på dem ej bildas några egentliga glaciärer, men WAHLENBERG fann, att uppstigandet på dervarande bergs-spetsar, t. ex. på den högsta ibland dem, Lomnitzer-Spitze, var ojemförligt svårare än att uppstiga på de Lappska Fjällens och på Schweitzer-Alpernas toppar. Carpathernas bergs-sidor äro branta eller stupande, och topparna hafva tafel-form. Man kan endast vid den torraste väderlek uppstiga på dem, och ett regn-dusk under vistandet på dem skulle göra nedstigandet omöjligt. Också hade före WAHLENBERG blott en enda litterat person, Engelsmannen TOWNSON, uppstigit på Lomnitzer-Spitze.

Man ser på Carpathernas bergs-sidor flerstädes perpendikulära randningar, hvilka äro raviner efter bergsströmmar, som likt skyfall strömmat nedför bergs-sidorna. De benämnas Weisse Wand och Weisse Rand, och uppkommo vid öfversvämningen år 1728, samt utgöras af en mängd större stenar.

Den öfverallt på Carpatherna växande *Dverg-Tallen*, *Krummholz* benämnd (*Pinus Mughus*), orsakar enligt WAHLENBERG'S iakttagelser Carpathernas ofruktbarhet och obeboelighet. Detta lågväxta buskformiga träd intager alla lägre Alper uppom den egentliga skogs-gränsen till vid pass ett tusende fots bredd. Det bildar öfver marken en väfnad, i det att dess långa till jorden liggande grenar allestädes korssa hvarandra, särdeles ju längre man inkommer i bergs-trakterna, och denna väfnad eger ofta ända till två alnars djuplek. Den gör jorden otillgänglig för sol och för varma vindar; jordmånen blifver härigenom torf-artad, fuktig, kall och ofruktbar, samt gifver blott på få ställen ett svagt bete för fåren under en kort tid af sommaren. Ingen Sennwirthschaft kan således finnas på dessa Alper, och först på en mils afstånd ifrån Carpatherna träffas de första boningarna.

Det, som i så hög grad utmärker Carpatherna, är den ofta förekommande förstörande nederbörden af vatten-meteorerna, genom de under flera dagars tid fortfarande regnen, och den ymniga snön under nätterna, hvarigenom våldsamma öfversvämningar uppkomma, medförande stundom massor af söndergrusade stenar ifrån bergen. WAHLENBERG var år 1813 vittne till en sådan öfversvämning, hvars like man ej under hundrade föregående år erfarit. Den 19 Augusti begynnade på dessa Alper ett stort regn-fall, som fortfor under flera dagar med snö-fall under nätterna, och d. 24 Augusti började en förstörande öfversvämning, spridande sig vidt nedom Carpatherna. Folket i de omgifvande nejderna hyste den vidskepliga tron, att de små sjöarna på bergen voro så kallade verlds-ögon, hvilka stodo i gemenskap med verlds-hafvet, och, när de retades, afgåfvo en stor mängd vatten. Då WAHLENBERG nu sänkte sin thermometer i källorna, - ansåg folket, att han dermed retade verlds-ögonen till öfversvämningar för att få bergen sönderkros-

sade och kunna åtkomma deras guld. Han måste derföre på flera ställen skyndsamt begifva sig undan ifrån det uppretade folket. — Till följe af dessa ofta förstörande vatten-meteoror är ock Vegetationen i många trakter af de öfre Carpatherna fattig, och flera växter få till sina delar ett smalbladigt barrlikt utseende, t. ex. *Saussurea pygmæa*.

Den 12 Oktober afreste WAHLENBERG ifrån dessa nejder, och besökte flera trakter af Ungern. I Leutschov såg han hos D:r GENERSICH dess ungerska herbarier; i Ofen erhöll han af PACQUICH de af honom antecknade barometer- och thermometer-observationer, och i Pesth besökte han Prof:r KITABEL för att äfven se hans ungerska växt-samlingar. Derefter begaf WAHLENBERG sig till Wien, hvarest han tillbragte det öfriga af hösten år 1813 och vintern 1814 med att utarbeta sin Flora Carpathorum, och att jemföra sina carpathiska växter med dem i Wiener-herbarierna hos Hrr JACQUIN, HOST, TRATTINICK och VON PORTENSCHLAG. I Maj år 1814 afreste WAHLENBERG till Göttingen för att derstädes låta trycka sitt ofvannämnda arbete.

Emot hösten utkom ock hans Flora Carpatorum, ett verk af högt och allmänt erkändt värde. I företalet redogör han för sin res-tur. Derefter följer en inledning, benämnd »Tractatus de altitudine, vegetatione, temperatura et meteoris Carpatorum in genere». Uti särskilda afdelningar afhandlas: I. Barometerns oscillationer i allmänhet, och särdeles på Carpatherna, samt det deraf beroende sättet att beräkna Ofen's, Wien's &c. höjd öfver hafvet. II. Carpathernas höjd öfver hafvet och deras samt omgifvande nejds beskaffenhet *).

*) Fatra benämnes i allmänhet den första långa yttre ryggen eller, de yttre Carpatherna med sina många bergstoppar. Tatra kallas de Centrala eller egentligaste Carpatherna.

III. Carpathernas Geologi och jord-grund samt dess inverkan på vegetationen. — IV. Vegetationens regioner och gränser: 1. Vegetationens förändringar efter höjden. 2. Vegetationens olikhet i anseende till ställenas olika afstånd ifrån Central-Carpatherna. 3. Vegetationens olikhet enligt ännu mera lokala förhållanden. — V. Carpathernas växt-familjer &c. — VI. Carpathiska Växternas olikhet i hänseende till ställe och jord-grund samt yttre utseende. — VII. Luft-temperaturen. — VIII. Jord-temperaturen. — IX. Luftens och vindarnas torrhet. Här beskrifves dessas inflytande på Menniskorna, på djuren och växterna på ett högst lärorikt sätt. — Slutligen meteorerna och öfversvämningen år 1813. — Arbetet var tillegnad K. Vets Societeten i Upsala.

Nya arter i denna Flora voro *Antennaria carpathica* Wbg., *Cineraria capitata* Wbg. (*C. aurantiaca* Hopp. β . *discoidea* Koch.) och *Dicranum contortum* Wbg. I en senare tid fann man, att äfven några andra af hans arter voro nya, nemligen *Saxifraga Wahlenbergii* T. Ball. (*S. ajugæfolia* Wbg., non Linn. & Lapeyr.) och *S. carpathica* Reichenb. (*S. sibirica* Wahlenb., non Linn. sec. T. Ball.). Här upplyste ock WAHLENBERG, att den af honom i Flora lapponica benämnda *Encalypta streptocarpa* ej är den verkliga, utan *E. rhaptocarpa* Schwægr.

Arbetet åtföljes af fyra tabeller nemligen en af WAHLENBERG uppritad karta öfver Carpatherna; en framställning af Carpathernas växt-regioner och af växternas uppstigande på Carpathiska Alpena; en figur af *Antennaria carpathica* Wbg. samt en figur af *Dicranum contortum* W:b.g.

Sedan Flora Carpathorum blifvit utgifven, afreste WAHLENBERG till Sverige vid höstens slut år 1814.

Emellertid hade WAHLENBERG af Upsala-Universitets tillförordnade Kanzler H. Exc. Grefve M. F. BRAHE

blifvit d. 26 Januari 1814 utnämnd till Botanices Demonstrator, men utan lön, hvilken innehades af Prof: ADAM AFZELIUS.

Såsom yngste Adjunkt i Medicinska Fakulteten öfvertog WAHLENBERG Notarii-befattningen vid Fakulteten. Derjemte tillhörde det honom att examinera i Materia medica och Botanik i den så kallade Fältläkare-examen, hvilken de studerande Medici då måste undergå, innan de fingo taga Medicinæ Kandidat-examen.

Han började derjemte att år 1814 anställa botaniska exkursioner till tjenst för de Studerande, hvilka talrikt åtföljde honom, och dessa exkursioner fortsatte han äfven nästan hvarje vår under hela sin återstående lefnad.

Under hans medel-ålders tid voro dessa exkursioner i högsta grad undervisaode. Då examinerade han de förekommande Växterna, beskref deras särskilda delar, omtalade deras egenheter och deras historia, afhandlade deras geografiska utbredning. Emellanåt höll han föredrag i Geologien, så väl den allmänna som Sveriges, och visade ute i naturen det uråldriga Gneis-bergets särskilda beståndsdelar; gaf en lättfattlig skildring af Alp-nejders största under: glaciererna med deras morrärer; framställde en teckning af Växt-Geografien för vissa zoner eller för vissa länder; beskref sina resor och sina vandringar på de under det beständiga sommar-ljuset så milda Lappska Fjellen, eller på de storartade och snödigra Schweitzer-Alperna, eller på de af vattenmeteoror och stormar så fruktansvärdt sköflade Carpatherna. Stundom hörde man honom till och med gifva en karakteristik af särskilda folkslag och af deras hushållning, af Lapparna med deras Rhen-skötsel, af Schweitzer-folket med deras Senn-wirthschaften, af Ungrarne med deras Vin-od-

ling. Så omvexlande lärorika voro dessa i hans sällskap städse oförgätliga timmar.

År 1815 bearbetade WAHLENBERG en afhandling om en af honom föreslagen och bestämd ny växt-familj, ibland Kryptogamerna, kallad *Tetradidymæ* och utmärkt af 4 frön i de två-skaliga frö-husen. Slägtet *Lycopodium* var egentligen det mest karakteristiska i familjen, till hvilken han för öfrigt genom en art af analogi äfven hänförde *Psilotum*, *Tmesipteris*, *Equisetum*, *Ophioglossum*, *Botrychium*, *Isoëtes*, *Salvinia*, *Pilularia*, *Marsilea*, flera af dessa likväl med någon tvekan. Han gaf derjemte en uppställning af *Filices*, för att visa gränserna emellan dem och *Tetradidymæ*. Denna växt-familj har likväl icke blifvit af Botanisterna antagen; emellertid blefvo frörednings-delarna hos dessa växter bättre beskrifna och noggrannare kända, än de hitintills varit. (Nov. Act. Reg. Soc. Scientiar. Upsal. VII. pp. 163—187).

Efter sin återkomst till fäderneslandet begynnade WAHLENBERG att studera Sveriges Geologi, och han anställde under flera somrar resor för detta ändamål till undersökning om svenska petrifikaterna, jemte det han granskade svenska växterna samt deras geografiska utbredning i särskilda trakter af riket.

År 1818 utgaf han i Tidskriften Svea (Häft. I. ss. 1—77) sin afhandling om »Svenska Jordens bildning», ett arbete, som, sakrikt och lärorikt, ådrog sig en allmän uppmärksamhet och ett lifligt intresse. Han gaf här en öfversigt af Geologien och afhandlade derefter Sveriges jordbildning först i allmänhet och sedan i de särskilda landskapen.

Detta arbete utgafs åter i en ny upplaga af I:sta Häftet af Svea år 1824, äfvensom ett särskildt aftryck med tillägg då utkom. Nu hade NILSSON under tiden i Skåne äfven upptäckt och beskrifvit växt-petrifi-

kater, och Prof:r ADOLPH BRONGNIART och HISINGER hade ock meddeladt vidare upplysningar om flerstädes i Sverige funna växt-petrifikater. WAHLENBERG tillade sina åsigter om desamma.

Då Sekretariatet vid Kongl. Vetenskaps-Akademien genom Prof:r SWARTZ's död d. 19 Sept. år 1818 blef ledigt, kom äfven D:r WAHLENBERG dervid i fråga, ehuru Prof:r BERZELIUS kunde anses sjelfskrifven dertill. Akademiens då varande Præses, Medicinal-Rådet TRAFVENFELT, underrättade BERZELIUS, som vistades i Paris, att Akademien ville åt honom anförtro Sekreterare-platsen. BERZELIUS svarade, att han visserligen med tacksamhet emottog Akademiens förtroende, men bad, att man först måtte underrätta sig, om WAHLENBERG önskade denna plats, i hvilken händelse BERZELIUS af högaktning för den sistnämnde nedlade sin egen önskan. WAHLENBERG svarade snart derefter, att han beslutat kvarblifva i Upsala.

År 1818 framställde WAHLENBERG en ansökning hos Akademiens Kanzler H. K. H. Kronprinsen om erhållande af lön såsom Botanices Demonstrator. Denna anhållan understöddes af Hans Kongl. Höghet och genom Kongl. Skrifvelse af den 16 Dec. 1818 tillades WAHLENBERG ett löne-anslag af fyrtio tunnor spannmål och 200 R:dr B:ko årligen, till dess han kunde erhålla Demonstrators-lönen, hvilken ännu innehades af Prof:r AD. AFZELIUS.

År 1820 utgaf WAHLENBERG till de Studerandes tjenst sin »Flora upsaliensis», ett af honom länge förberedt arbete, åtföljdt af en af honom upprättad karta öfver Upsala-nejden. Detta arbetes värde är tillräckligt känt, af Vetenskapens Idkare.

Sedan WAHLENBERG i Rikets särskilda trakter undersökt Svenska Petrifikaterna, bearbetade och utgaf han år 1821 sin afhandling om desamma (Petrificata Telluris suecanæ examinata, Nov. Act. Ups. Vol.

VIII. Ph. 4—116 & 293—296. Tab. I—IV & VII. f. 4—6). Här meddelade han först en historisk öfversigt af Petrifikat-Lärans framsteg i Sverige samt af de svenska petrifikat-samlingar, som finnas i Stockholm, Upsala, Lund och Fahlun. Derefter följer en granskning af Öfvergångs- och Flötz-formationerna samt af deras Petrifikater i allmänhet, hvarefter han beskriver de svenska petrifikaterna af insekter och mask-djur. För denna afhandlings fullständiga bearbetning hade WAHLENBERG år 1817 af Vetenskaps-Societeten i Upsala erhållit ett understöd af 400 R:dr B:ko.

År 1824 utgaf han en afhandling om de af Studeranden J. P. ROSEN under åren 1816, 1817 och 1818 på Gottland funna sällsyntare växter. Detta var ett betydligt tillägg till dess Flora. Efter en öfversigt af Gottlands geologiska beskaffenhet och af densammas inflytande på vegetationen, följer här en förteckning öfver de senast derstädes funna arter. För Sveriges Flora voro följande ibland dem nya: *Elymus europæus*, *Galium rotundifolium*, *Pimpinella magna*, *Arenaria ciliata* β . *multicaulis*, *Euphorbia exigua* β ., *Coronopus didyma*, *Inula ensifolia*. Sist meddelade Förf. botaniska iakttagelser och beskrifningar öfver mindre kända arter. (Nov. Act. Ups. Vol. VIII. Pp. 203—257).

Det höga värde, som allmänt tillerkändes den af WAHLENBERG utgifna »Afhandling om Svenska Jordens bildning», föranledde äfven Svenska Akademien att för detta arbete tilldela Författaren det LUNDBLAD'SKA priset för den under året 1818 utkomna mest förtjenta skrift, och den skrifvelse af d. 24 Febr. 1820, i hvilken Akademiens Sekreterare, Stats-Sekreteraren för Ecclesiastik-Ärenderna, Landshöfdingen von ROSENSTEIN derom underrättade WAHLENBERG, vittnar om den högaktning, som von ROSENSTEIN för WAHLENBERG vid alla tillfällen öppet ådagalade. Denna skrif-

velse förtjenar här en plats *). Den hedrar nästan lika mycket Författaren, som den var hedrande för Emotta-

*) »Högädle Herr Doctor!

Professoren i Lund Doctor JOHAN LUNDBLAD stiftade i Konung GUSTAF d. III:s tid ett pris af 50 R:dr B:co, hvilket, enligt Konungens föreskrift och stiftarens afsigt, bör vid hvarje års början tilldelas någon förtjent Vitterhets- och Lärdoms-Idkare, som under loppet af det föregående året utgifvit någon skrift, den Academien funnit värdig att genom en sådan belöning utmärkas. Det är naturligt, att Academien egentligen fäst sig vid Vitterhets-Idkare i obunden eller bunden stil, såsom närmast hörande till hennes föremål; men hon har äfven någon gång trott sig böra gå utom denna krets af Författare, och har t. ex. en gång lemnat detta pris åt Bergs-Rådet BRÖLING. Denna gång har Academien med sitt val stadnat på Herr Doctorn och Adjuncten, hvars »afhandling om svenska Jordens bildning», införd i Tidskriften Svea, både till stil, uppfinning och vetenskapligt värde, ej kunnat annat än väcka hennes uppmärksamhet. Men det är icke endast detta arbete, som föranlett Academiens beslut. Hon känner Herr Doctorns skapande snille, öfriga skrifter och stora förtjenster af Natural-Historien och Naturkunnigheten, och erfar ett nöje att lemna ett i anseende till summan obetydligt, men genom afsigten och bruket hedrande pris åt en man, som både inom och utom Riket gör Fäderneslandet heder. Allt, hvad som ökar svenskarnes namnkunnighet i den Lärda Verlden, är för Academien icke ett främmande utan ett kärt ämne. Hvad nöje jag känner att denna gång vara Academiens Tolk, torde lätt kunna slutas af de tänkesätt, jag alltid för Herr Doctorn hyst och, i den lilla mon det af mig berott, sökt visa. Om Herr Doctorn täcktes sända mig ett efter inneliggande formulaire stilsieradt quittance, skola penningarne genast i recommenderadt bref sändas. Jag har den äran att med utmärkt högaktning framhärda

Herr Doctorns och Adjunctens

Stockholm d. 24
Febr. 1820.

Ödmjuka Tjenare
NILS VON ROSENSTEIN,
Svenska Academiens
Secretetare».

garen, helst då man erinrar sig, att VON ROSENSTEIN i allmänhet icke ansågs vara någon beskyddare af Natural-Historien *).

År 1822 anställde WAHLENBERG i sällskap med nu varande Prosten L. L. LÆSTADIUS en vidsträckt resa i särskilda trakter af Skåne, och besökte äfven under densamma flera nejder af Småland och Öland.

I 5:te häftet af Tidskriften Svea (ss. 69—130) införde WAHLENBERG, år 1822 en afhandling: »LINNÉ och hans Vetenskap». Här utvecklade WAHLENBERG sina åsigtter om LINNÉ's bearbetning af Botanikens särskilda delar och af hans förtjenster om desamma, hvarjemte WAHLENBERG visade sättet att i samma riktning, som LINNÉ gifvit åt Vetenskapen, äfven framgent bearbeta densamma. Denna afhandling skall alltid läsas med både gagn och nöje.

I Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar för år 1821 (ss. 305—319) meddelade WAHLENBERG en uppsats: »Ytterligare anmärkningar om Ölands natur», såsom en inledning till Prosten AHLQVIST's afhandling »om Ölands Vegetation». WAHLENBERG framställde här en öfversigt af öns geologiska beskaffenhet, och ansåg, att den såsom en varmare kalk-trakt framalstrar på sina lägre nejder sin yppiga vegetation. — I samma Handlingar för år 1822 (ss. 290—294) lemnade WAHLENBERG äfven en afhandling: »Anmärkningar vid *Cardamine parviflora*», innehållande en öfversigt af denna växt-arts geografiska utbredning så väl i allmänhet som särskildt inom Sverige.

Sedan Stats-verket af Kammarrätts-Rådet BILLBERG inköpt förlaget och utgifnings-rätten till det bekanta

*) Då någon i Landshöfding v. ROSENSTEIN's närvaro en gång yttrade, »att det otvifvelaktigt måste vara en högst angenäm sysselsättning att dagligen studera Växterna och att lefva ibland dem, svarade VON ROSENSTEIN: »Natural-Historien i all respekt, jag umgås helst med menniskor».

verket »Svensk Botanik», och öfverlemnadt dess utgifvande till Kongl. Vetenskaps-Akademien, så anmodade densamma WAHLENBERG att år 1822 åtaga sig textens författande och inseendet öfver växt-figurernas ritning och gravering. Han öfvertog detta bestyr och fortfor dermed till dess att ökade göromål slutligen år 1830 nödgade honom att afsäga sig detsamma. Han hade bearbetat Nionde Bandet ifrån Tab. 595—648, Tionde Bandet: Tab. 649—720 och Elfte Bandets 1—3 Häften, Tab. 721—738.

Sedan WAHLENBERG mer än någon annan svensk Botanicus undersökt Vegetationen i de flesta af Sveriges Landskap, begynnde han att ordna sina anteckningar till ett systematiskt verk, och utgaf under åren 1824 och 1826 i två Tomer Första Upplagan af sin »Flora Suecica», ett verk af det högsta värde för kändedomen om Nordens Vegetation, och med tillit och högaktning ansedt af växt-forskare i hela den odlade världen. Det kan ock med rätta betraktas såsom ett ibland de arbeten, hvilka i alla tider bibehålla ett högt vetenskapligt värde, och alltid komma att rådfrågas af dem, som i framtiden ånyo bearbeta en svensk Flora.

WAHLENBERG meddelade i inledningen en framställning af grunderna för sitt bearbetnings-sätt af denna Flora. Derefter följer en förträfflig öfversigt af Sveriges Växt-Geografi, hvarvid Förf. betraktar Landets gränser, dess transversella och longitudinella zoner med dessas växt-regioner, jord-grundens olikhet i särskilda landskap, samt växt-antalet uti desamma, slutligen granskas Vegetationen efter dess Växt-Familjer med anförande af deras släkten och dessas art-antal. — I den första upplagan upptog och beskref Förf. 2334 arter, af hvilka 1165 voro Fanerogamer och 1169 Kryptogamer.

Den andra upplagan af Flora Suecica utkom under åren 1834 och 1833 med flerfaldiga tillökningar.

Den öfversigt, hvilken Förf. i sjelfva Floran gifvit af arternas geografiska utbredning, utgör ett af arbetets största förtjenster, och är i hög grad lärorik. Den bildar ett växt-geografiskt nät, som sammanbinder hela landets vegetation.

Enligt framställning af Biskop AGARDH tilldelades WAHLENBERG för detta arbete af Kongl. Vet.-Akad. d. 31 Mars 1827 den öfver LINNÉ af TESSIN slagna Minnes-penningen i guld*).

Då Prosten D:r BERGGREN återkom ifrån sin Resa i Österländerna, meddelade han WAHLENBERG en växtsamling ifrån nejderna af Constantinopel och ifrån Syrien med önskan, att WAHLENBERG måtte utarbete en öfversigt af samlingen. Han åtog sig detta, och D:r BERGGREN införde denna Afhandling i 2:dra delen af sitt verk »Resor i Europa och Österländerne». (Stockholm 1826. 8:o. Bihang ss. 4—70). I inledningen gaf WAHLENBERG en framställning så väl af det Thraciska Bergsnässets som af Syriens Geologi, klimat och vegetation, samt derefter en förteckning öfver de hemförda växterna, ibland hvilka 45 arter voro nya och blefvo här af WAHLENBERG upptagna med sina kännemärken.

Den 21 Juli år 1826 utnämndes WAHLENBERG till Professor regius, och erhöll under hösten förordnande att ega säte och stämma i Medicinska Fakulteten med skyldighet att föreläsa och examinera i Pharmacia organica.

*) Man berättade, att denna ärebetygelse af WAHLENBERG värderades så högt, att han vanligen bar minnes-pennningen hos sig. Måhända var äfven penningens bild, LINNÉ, för honom dyrbar.

Ifrån WAHLENBERG's sterb-hus erbjöds minnes-penningen sedermera till inlösnings åt Kongl. Vet.-Akad., hvilken ock inlöste densamma d. 29 Dec. 1851 med 135 R:dr 16 sk. B:ko.

Efter Professor THUNBERGS död år 1828 förestod WAHLENBERG den lediga Professionen och utnämndes d. 29 Sept. år 1829 till Medicinæ och Botanices Professor vid Upsala Universitet. Han studerade nu med ännu mera omsorg de honom äfven tillhöriga läro-ämnen: Materia medica och den allmänna Sundhets-läran eller Diætetiken, men ej med den begränsning, hvilken alla hans företrädare iakttagit. Han ansåg sig nemligen ej blott vara Professor i Botanik utan äfven i Medicin, och han trodde sig derföre äfven vara förpligtad att hålla en art af medicinska föreläsningar i dessa vetenskaper, samt att för desamma utvälja och framställa ett egentligen medicinskt system. Ehuru van att i sina natural-historiska studier städse söka och i naturen finna, samt att efter denna ledning äfven gifva förklaringar till företeelserna, hade han likväl derjemte en böjelse för förslags-meningar, särdeles i de vetenskaper, vid vilkas afhandlande man stundom sett någon osäkerhet och omväxling råda i valet af system, och då han nu vid äldre år lärde känna HAHNEMANN'S homöopatiska system, så trodde han sig i detsamma, i anseende till bote-medlens val och doses, se ett enklare och natur-enligare system än alla andra i dessa studier, och han antog derföre detsamma, samt kallade det någon gång den »enklare Medicinen» eller den LINNÉISKT-ROSENSTEINSKA Medicinen, liksom ej viljande se, hurudana ROSENSTEIN'S och LINNÉ'S medicinska formler och recepter voro beskaffade. Han fattade nu för detsamma en så liflig tillgifvenhet, att han i senare åren förnämligast sysselsatte sig med studium af denna lära och af dess användande för praktiskt ändamål.

Sjelf yttrar han sig härom på följande sätt: »Den medicinska verksamheten blef en följd både af hans kollegiala skyldigheter och af hans personliga behof, och det var således icke utan nödvändighet, som han kastade sig in uti opposition mot det antagna konserva-

tiva, som annars så mycket af honom omfattades. Det var hans skyldighet att hålla föreläsningar och examinera uti *Materia medica* och *alimentaris* samt i *Diætetiken*, d. v. s. i hela *Sundhets-läran*. Att göra detta utan åsigt af medlens egenskaper, krafter och användning, hade icke varit öfverensstämmande med hans nitiska begrepp om sina skyldigheter, men enligt nuvarande förhållanden kastade det honom in i hela den praktiska *Medicinen* och satte honom i en viss antagonism deremot.

Han förskaffade sig ett högst fullständigt Apothek af de simplicia och præparata, hvilka enligt detta systems åsikter böra i sjukdomar såsom botemedel begagnas. Han kom till följe af denna nya studii-krets i kännedom om sanningen af det gamla bekanta ordspråket: »andra göromål tilldraga sig en annan kärlek», och han upphörde med sin för *Naturforskningen* så gagnande och för sig sjelf så hedrande verksamhet såsom varande en ibland samtidens förnämsta Författare.

Sedan han år 1834 utgaf andra delen af andra upplagan af sin »*Flora Suecica*» har man ifrån hans hand endast några få och mindre betydande afhandlingar. Nu framställde också *PRIESSNITZ's* sin berömda *Lära om vatten-kuren*, och *WAHLENBERG* omfattade äfven den med en utmärkt förkärlek, samt ansåg sig hafva på flerfaldigt sätt utvidgat kännedomen om densamma.

Sjelf syntes han likväl stundom, enligt trovärdiga personers uppgifter, genom sina yttranden tillkännagifva, att han ogillade den riktning, hvilken han nu nästan uteslutande gifvit sina studier. Men han hade en gång beträdd den nya banan, och, såsom uthållande i alla sina lärda forskningar, ansåg han sig ej mer böra eller kunna återgå till den förra. Man kan alltså med rätta
anse,

anse, att WAHLENBERG egentligen med den andra upplagan af sin *Flora Suecica* slutade sin lysande bana såsom författare, och den kunde i sanning ej slutas på ett mera hedrande sätt än med detta verk, hvilket utgör en pålitlig grundval för kännedomen om svenska växterna, och hvilket i alla tider skall bibehålla ett högt värde, såsom meddelande en med mästare-hand utförd både växt-geografisk och botanisk framställning af nordens vegetation.

Såsom ordinarie Professor præsiderade WAHLENBERG för flera akademiska dissertationer, utgifna så väl pro exercitio som pro gradu medico, men dessa voro alla författade af respondenterna. Endast hans fyra första dissertationer »de sedibus materiaram immediatarum in Plantis» voro hans egna.

År 1832 utnämndes WAHLENBERG till Riddare af Kongl. Nordstjerne-Orden, och emottog densamma af H. K. H. Kronprinsen på samma dag, som grunden lades till GUSTAF ADOLFS Obelisk i Odinslund.

Under sin Professors-tid var WAHLENBERG tvenne gånger Universitetets Rector magnificus, och utgaf derunder trenne akademiska programmer: tvenne vid Rectors-ombytena och ett till högtiden vid Talet, som hölls med anledning af H. K. H. HERTIGENS AF DALARNE födelse; ett program utgaf han äfven vid Medicinæ-Doktors-Promotionen i Upsala år 1835. — Då de Skandinaviska Naturforskarna voro församlade i Stockholm år 1842, var WAHLENBERG Universitetets Rektor, och såsom sådan undertecknade han inbjudningen till Naturforskarna att besöka Upsala.

WAHLENBERG's bemödanden att ändamåls-enligt inrätta och ordna alla till Museum, till den Botaniska Trädgården och till dess växt-hus hörande inrättningar föranledde ganska ofta omkostnader, hvilka Consistorium

academicum ansåg, att Akademiens tillgångar icke medgäfvos att betala. Det var vid sådana tillfällen, som WAHLENBERG sjelf ifrån sin egen kassa bekostade dessa talrika utgifter. Det var ock i anledning af dessa penning-uppoffringar, som Akademiens Kanzler H. K. H. Kronprinsen, genom en särskildt utfärdad Kanzlers-skrivelse af d. 40 Sept. 1835, på H. M. Konung CARL XIV:s vägnar förklarade WAHLENBERG Konungens välbehag för hans välvilja emot Akademien genom gjorda penning-uppoffringar för Botaniska Trädgården.

År 1837 utgaf WAHLENBERG en »Historisk underrättelse om Upsala Universitets Botaniska Trädgård». (Skandia. IX:de Bandet. ss. 54—74).

Under WAHLENBERG's förestånderskap verkställdes talrika förbättringar så väl i Trädgården, som i Orangerierna och i Museum.

År 1848 försökte WAHLENBERG att besvara följande fråga: »Huruledes och huruvida synes Sverige af naturen vara dömdt att förblifva ett fattigt land»? (PALMBLAD's Läsning för bildning och nöje 1848).

Afsigten med denna afhandling var den att bevisa, att utländska jordbruknings-sätt med täckta diken och ett sådant växel-bruk, att boskapen under hela året skulle kunna stallfordras, icke är tjenligt i Sverige. Jordgrundens beskaffenhet med sin styfva och hårda lerjord förbjuder i Sverige utländska odlings-metoder, enligt hans åsigt endast användbara i de sydligare utländska, yngre, lösare och varmare jord-bildningarna. — I Sverige bör man, enligt hans tanka, befria jorden ifrån det kylande vattnet, och utsätta densamma för den uppvärmande solen, bemöda sig om en djupare plöjning, eller om djupare gräfnings-arbeten, samt om tillfälle gifves, äfven genom andra jord-arters tillblandning befordra jordens flerfaldiga förbättring. Han

anser ock, att det utländska bruknings-sättet, som åsyftar att göra jorden möjligast jemn för en friare plöjning, är otjenligt för Sveriges tunga lerjord, samt att tvertom jordens ojämnhet utgör dess möjligaste befrielse ifrån det kylande vattnet.

Äfven en annan fråga bemödade sig WAHLENBERG att vid samma tillfälle besvara: »Sverige — ett fattigt land? såsom grunden för svenska representationen»? (PALMBLAD's Läsning för Bildning och Nöje. 1848. ss. 512—515.).

En tredje af WAHLENBERG författad afhandling infördes äfven i PALMBLAD's Läsning för Bildning och Nöje (andra årgången, nionde häftet, ss. 574—578): Om svenska Ångs-skötselna såsom svenska Åkerbrukets moder. — Bihang till uppsatsen: »Sverige — ett fattigt land»?

I sina efterlemnade biografiska anteckningar har WAHLENBERG framställt sina åsikter om det Naturliga Växt-Systemet. Att begynna uppställningen med de enklaste eller Kryptogamiska Växterna förbjöd deras obetydlighet. Det blef derföre fråga om, hvilka af de dikotyledoniska växterna borde såsom de fullkomligaste begynna systemet. Han ansåg orätt att som DE CANDOLLE börja med de thalamifloriska växterna, derföre, att dessa hafva de »förbytligaste och obestämdaste delarna, i det att felande partier och omskiftande partier mest förekomma, och emedan hos dem Embryo vanligast är ganska liten». — Då de mest dikotyledoniska växterna hafva den bäst slutna ved-ring, så ansåg han, »att de monopetalinska växterna böra begynna systemet och först de, som hafva den monopetalinska blomman fri ifrån calyx och frukt-ämnet, hvarföre de corollifloriska växterna böra få första platsen, och ibland dem de, som ega den mest symmetriska frukt, den regulieraste blomman, den största embryo, med

radicula som mest combinerad med pistillen eller mesta sexualiteten». Han säger, »att i allmänhet börja isynnerhet de dikotyledoniska växterna med att i analogi med de alternerande bladen bilda alternerande bracteæ, som gradvis förena sig till kretsar och sedan sammanflyta till enbladiga blomkronor samt vidare i pipform och slutligen för en gemensam sexualitets skull blifva calypterande samt aldraöfverst få en fornicat bildning såsom hos de högsta Asperifoliæ. Der denna högsta masculinska sexual-bildning förenar sig med den högsta femininska sexualitet, bestående i direkt dependentia a stigmate med största embryon-utbildning, der sätta vi höjden af växtriket, ty vi anse alltid naturens höjd vara så många ändamåls vinnande som möjligt». WAHLENBERG begynnde alltså sitt naturliga växt-system med *Asperifoliae* och ansåg, att släktet *Cynoglossum* eller *Omphalodes* borde förekomma först. Derefter följa *Hydrophyllæ*, *Labiatae*, *Verbenaceæ*, *Selagineæ*; så komma familjerna af *Fructifloræ* (*Germinifloræ*), *Calycifloræ*, *Monochlamydeæ* (*Incompletifloræ*). Han granskar skälen för sin uppställning af de dikotyledoniska växt-familjerna, och sedan för de monokotyledoniska, hvilka han anser kunna begynna med *Palmæ*, *Liliaceæ*, o. s. v.

Om man 'slutligen' vill gifva en framställning af det gagn, hvilket Natur-vetenskaperna vunnit genom WAHLENBERG's arbeten, så torde i korthet kunna anföras:

WAHLENBERG's Floror öfver Sverige, norra Schweiz och Carpatherna äro mäster-stycken, hvilkas likar knappast någon författare i andra länder förmått att framställa, och detta så väl till följe af den mångsidiga öfversigt, hvilken han, enligt egna undersökningar gifvit af nämnde länders natur-beskaffenhet och af deras växt-geografi, som ock med afseende på den kritik, med hvilken växt-arterna blifvit af honom afhandlade. För öfrigt utgöra alla hans fytografiska afhandlingar

vigtiga bidrag för växt-systemet, såsom monografien öfver släktet *Carex*, afhandlingarna om Turkiets, Syriens och Kamtschatka's vegetation, m. fl.

Växt-Geografien har af WAHLENBERG erhållit viktiga bidrag till sin utveckling, t. ex. genom läran om jord-temperaturens inflytande på vegetationen och på läran om dennas förhållanden i olika klimater. Man torde således alltförväl kunna säga, att han med en mångsidig bevisning framställt lagarna för växternas utbredning på jorden. Flera länders växt-geografi är ock af honom på ett förträffligt sätt bearbetad med många för vetenskapen nya åsikter.

Uti Växt-Anatomien och Växt-Fysiologien voro åsikterna uti hans afhandlingar om växt-byggnaden och dess delar samt den särskilda öfversigten af växt-kärlen åtminstone för sin tid af högt värde, och såsom sannolikt i många hänseenden natur-enliga och rationella torde dessa åsikter alltid förtjena afscende.

Hans afhandling om växt-ämnena, deras läge och utbildning hos växterna har, enligt BERZELII yttrande, gjort epok i Växt-Kemien.

WAHLENBERG's Herbarium utgöres förnämligast af hans betydliga växt-samlingar ifrån nästan de flesta trakter af Sverige, och uti dessa samlingar äro Kryptogamerna isynnerhet viktiga såsom upplysande hans lappska och svenska Floror. Moss- och Laf-samlingarna äro ovanligt vackra och rikhaltiga.

Det öfriga af Herbarium består af växt-samlingar ifrån Schweitzer-Alperna och ifrån Carpatherna, ifrån många delar af Tyskland, hvilka han sjelf besökt, samt talrika växter ifrån alla trakter af Europa, ifrån hvilka han dels genom byten, dels genom köp erhållit dem samt äfven en mängd odlade växter, samlade af honom sjelf i de Botaniska Trädgårdarna i Berlin, i Göt-

tingen, Zürich, Wien o. s. v. Ifrån de öfriga verldsdelarna äro de vilda växterna i hans Herbarium af ett mindre betydligt omfång. Till ungdomens undervisning anlade han ett särskildt Herbarium af Apotheks-Växter.

Med namn af *Materia medicinalis* hade WAHLENBERG för undervisningen bildat en samling af flerfaldiga växt-delar. Den var högst betydlig och kostbar, samt intog fem större skåp. Här finnas droguer, kryddor, råa närings-ämnen, läkemedel ifrån alla medicinska skolor, parfymier, beklädnads-ämnen, alla i de utmärktaste och fullständigaste exemplar. WAHLENBERG hade till större delen köpt dessa samlingar af de förnämsta Droguister i Tyskland, särdeles GEHE & Comp. i Dresden. Föröfrigt hade D:r SONDER i Hamburg, D:r REGNELL i Villa Caldas i Brasilien, m. fl. skänkt honom många hithörande kostbara Samlingar.

WAHLENBERG efterlemnade en ganska utförlig lefnads-historia, egentligen i litterärt hänseende. Arbetet utgör en nog betydlig qvart-volym, och Prof. PALMBLAD har i Biografiskt Lexikon återgifvit större delen af innehållet med WAHLENBERG's egna ord. — Arbetet är ämnadt att framdeles aflemnas till Kongl. Universitets-Bibliotheket i Upsala.

Titeln på detta manuscript är icke ordentligt ordnad. Den synes vara följande: »Biografiskt Utkast. — GÖRAN WAHLENBERG. — Ett historiskt bidrag till Linnæanismen i sitt Fäderneslands högre nord, eller förnyad granskning af en Linnæans äldre och nyare erfarenheter under en lång lefnad».

»Innehåll».

»Förordande upplysningar».

»A. Inledningar».

1. »Slägt. Föräldrar. Bröder. Konstitution (hos släkten).
2. Barndoms-åren på Skarphyttan 1780—1787.

3. Goss-åren på Gammal-Kroppa 1787—1792.
4. Student-åren i Upsala 1792—1806.»

»B. Hufvud-Afdelningar».

1. »Naturforskare-Perioden inom fäderneslandet, eller inländska eller skandinaviska resorna. 1800—1811.
2. Fortsättning utomlands eller utländska resorna 1811—1814.
3. Underordnad lärare-verksamhet såsom Adjunkt. 1815—1829.
4. Öfver-lärare-verksamhet såsom Professor och LINNÉ's efterträdare samt Fakultets-ledamot 1829—1851.

a) Botaniska Delen.

b) Medicinska Delen.

Vatten-läkningen.

Hög-Potenserna.

Hygrometrien.

THUNBERG's Växt-Samlingar, AFZELII Växt-Samlingar. — Botaniska Trädgården».

Under sin sista sjukdom lät WAHLENBERG den 10 Mars 1851 uppsätta sitt Testamente, uti hvilket han förordnade: 1:o Att hans natural-samlingar, böcker, plancher och instrumenter skulle efter hans död tillfalla Upsala Kongl. Akademi, hvarvid stadgades, att de större planch-verken och andra dyrbarare arbeten borde förvaras på Akademi-Bibliotheket, men öfriga böcker, naturalie-samlingar och instrumenter skulle förblifva i Orangeri-huset; 2:o att hans ärfda kapital af tiotusende R:dr B:ko, efter WAHLENBERG's död, lagligen skulle emellan hans arfvingar fördelas, men den öfriga förmögenheten, förvandlad i penningar, till Upsala Akademi öfverlemnas till förvaltning med föreskrift, att årliga räntan skulle tilldelas en person, efter hvars död den bör

utgå i årlig lön till en Amanuens vid Upsala Akademi's Natural-Kabinett och botaniska Trädgård.

Den af Prof:r PALMBLAD meddelade underrättelse om WAHLENBERG's sista sjukdom och död är följande: Under sina fordna berg-vandringar hade WAHLENBERG förkyllt den ena foten, hvarestefter någon svaghet kvarblef uti densamma. — År 1845 angreps en tå på denna fot af frost-skada, hvaraf olägenhet fortfor till år 1850, då WAHLENBERG ansåg åkomman botad, men vid slutet af år 1850 visade sig tecken till lamhet i samma tå. Äfven hälen började blifva lidande, och gangrenösa sprickor uppkommo i densamma i Febr. 1854. WAHLENBERG använde häremot endast en ned-doppning af hälen i vatten, hvarestefter han lade benet emot sol-skenet och fann deraf någon lättnad, men åkomman spred sig högre upp åt benet. Nu försvann mat-lusten, och han ville ej taga någon föda, eller begagna några läke-medel. Då döds-stunden nalkades vände han än en gång sina ögon till sin bok-samling, och med full sans och lugn uppgaf han derefter sin ande d. 22 Mars 1851.

WAHLENBERG var ogift. Aflägsse släktingar af hans namn lefva i Nerike och i Wermland. Vid hans begrafning d. 2 April 1851 utdelades ett i den Studerande Werm-ländska Nationens namn författadt Sorge-qvåde *), och

*) Åt GÖRAN WAHLENBERG's Minne vid hans graf den 2 April 1851. Af Wermlands Nation. — (Upsala WAHLSTRÖM & C. — 1851. — Fol. 4 ss.).

Han satt hvar Maj, vid foten af LINNÉ,
Och tydde blomstren för ett yngre slägte:
Ej högre ära kunde honom ske,
Än om till Mästarns bröst hans hufvud räckte.

Dit såg han opp, — och när han se'n gick ut
Bland solens döttrar i den unga våren,
På vandringen, från början och till slut,
Han följde strängt sin mästare i spåren.

vid hans jordfästning framställde Kyrkoherden RUND-
GREN en sann och väl bearbetad teckning af den bort-

Om sträf han var, mot andra som sig sjelf,
Vet, fostrad var han mellan hed och branter,
Och bruset lärde han af hemmets elf,
Men ock att vattna blomstren vid dess kanter.

Ur Jätteskogar sög han tidigt merg,
Hans väsen var af jernhalt genomlupet:
Han lånat ytan af sin barndoms berg,
Men ädel malm han bar, som de, på djupet.

I samlif med Naturn han trifes bäst,
Och på dess under hvilade hans öga;
Men sina pligter aktade han mest,
Och hopens domar aktade han föga.

Så ömt ej vårdar sina barn en Far,
Som sina växter han drog opp ur jorden,
Och gladdes åt hvart frö, som blomma bar,
Hvar Södersns främling ammad opp i Norden.

Han kände ej sin ålders börda mer,
Han kände ej sin ensamhet i qvällen,
När gladt till honom bilder stego ner
Från Tatras snötopp och från Schweitzerfjellen;

Och för hans minne lekte ny hvar fröjd
Från ströftåg i Naturens land, det stora:
Hans mätningar i källor och på höjd,
Hans rika Alpfynd och hans Lappska Flora.

Då blef den gamle som en yngling glad,
Och sjelf »Naturens Skald» steg många gånger
In till den trumpne Vise. BELLMAN qvad
För honom gerna sina yra sånger.

Naturn i dem var honom lika kär
Som i hvar infödd, i hvar tropisk planta:
Naturn och Dikten, när Natur den är,
De äro re'n från himmelen bekanta.

Så satt han länge ensam mer och mer,
Med sina minnen, med sin blomsterlära:

gångne Naturforskarens lefnad och förtjenster af Vetenskaperna *).

Det af SCHRADER till minne af WAHLENBERG uppnämnda växt-släktet *Wahlenbergia* erhöi af ALPHONS DE CANDOLLE en närmare begränsning år 1830 (Monogr. des Campanulées). Flera af dess arter voro förut hänförda till *Campanula*.

Släktet *Wahlenbergia* tillhörer Växt-Familjen *Campanulaceæ* och de flesta arter bebo den södra jordhalfvan. Några få ibland dem bilda små buskar, men

Hans sol sjönk, skuggad, bakom palmer ner,
Men under lagrar grönskade hans ära.

Hon skall så grönska än, i tidevarf,
Med BUCHS och HUMBOLDTS. Skatten af hans minne
Vår Nord nu faller till som dana-arf,
Till ädel forskning manande hvart sinne.

För allt det myckna han oss gaf, igen
Han bad blott ett för sig, han ro hegärde:
Det är i grafven, som han funnit den,
Men ingen graf skall skymma bort hans värde.

Ur nya blommor skall det mot oss le,
Hvar vaknad vårsol skall hans namn förgylla;
Men, från i dag, vid foten af LINNÉ,
Är platsen tom. Hvem skall, som han, den fylla?

*) Minnesord öfver Konungens Tro-Tjenare Medicinæ et Botanices Professoren vid Upsala Kongl. Akademi, Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden, Ledamoten af Kongl. Vetenskaps-Akademien med flera in- och utländska Lärda Sällskaper, Medicinæ Doktorn Herr GÖRAN WAHLENBERG, som jordfästades i Upsala Domkyrka den 2 April 1851, af C. H. RUNDGREN, Domkyrko vice-Pastor. — Upsala WAHLSTRÖM & C. — 8:o — 24 ss.

I Biografiskt Lexicon. Nittonde Bandet ss. 157 — 231 finnes en af Prof. PALMELAD utgifven Biografi öfver WAHLENBERG. — Utgifvaren har derstädes egentligen intagit större delen af de af WAHLENBERG gifna anteckningar om sin lefnad och om åtskilliga af sina arbeten.

de mesta äro egentliga smärre örter med klocklika of-
tast blå blommor. DE CANDOLLE D. Ä. upptog i sin
Prodromus (P. VII. Sect. post.) nittiofyra arter, ibland
hvilka endast tvenne annuella äro europeiska: nemligen
W. hederacea, en täck, lågväxt art, som förekommer ifrån
sydligaste Spanien, vestra England, Frankrike, Tyskland
ända till Holstein, samt *W. nutabunda* De Cand. i
Calabrien och på Sardinien. — De flesta, eller sextio arter,
tillhöra Goda Hopps-Udden, 9 arter finnas uti Ost-In-
dien, 5 förekomma i Södra Amerika. De öfriga äro
mera ensamt spridda i alla verlds-delar; till och med
på Kamtschatka finnes en art af siägtet.

För öfrigt äro till minne af WAHLENBERG följande
Växt-Arter benämnda:

1. *Saxifraga Wahlenbergii* T. Ball (v. MOHL's & v.
SCHLECHTEND. Bot. Zeit. 1846, s. 401, (*S. ajugifolia*
Wahlenb. Fl. Carp., non Lapeyr.), ifrån Carpatherna.
2. *Luzula Wahlenbergii* Ruprecht (*L. glabrata* Suecor.,
non Hoppe, *L. parviflora* β. *intermedia* Wahlenb.),
på Lappmarkens och Jemtlands fjellar.
3. *Ångströmia Wahlenbergii* Müll. Syn. Musc. P. II. p.
6. &c. (*Dicranum virens* Wahlenb. p. p.). I Lapp-
marken.
4. *Lecidea Wahlenbergii* Achar., en ganska vacker *Laf*-
art ifrån Norska Nordland och Enontekis i Kemi
Lappmark.
5. *Gyalecta Wahlenbergiana* Achar., en *Laf*-art ifrån
Lappmarkens fjellar. — *).

WAHLENBERG var Ledamot af följande vetenskap-
liga Samfund:

Kongl. Vetenskaps-Akademien i Stockholm 1808. —
Societas phytographica i Gorenki vid Moskwa i Ryss-

*) *Bryum Wahlenbergii* Schwægr. (*Hypnum Wahlenbergii* Web.
& Mohr.) benämnes å nyo af C. MÜLLER: *Bryum albicans*
Wahlenb. Fl. Lapp. (MÜLLER Synops. Muscor. I. p. 295).

land 1812. — Gesellschaft der Naturforschend. Freunde i Berlin 1812. — Physicalische Gesellschaft i Zürich 1812. — Corresponderande Ledamot af Academie der Wissenschaften i Berlin 1814. — Upsala Läns Kongl. Hushålls-Sällskap 1814. — Kongl. Landbruks-Akademien 1815. — Societas Naturæ Scrutatorum Helvetiæ 1817. — Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Götheborg 1819. — Wetterauische Gesellschaft für d. gesamt. Naturkunde 1820. — Societas Naturæ Curiosorum i Moskwa 1821. — Naturhistorische Gesellschaft i Marburg 1821. — Kongl. Videnskabs-Selskabet i Trondhiem 1822. — Kongl. Vetenskaps-Societeten i Upsala 1829. — Königl. Botan. Gesellschaft i Regensburg 1829. — The Royal Linnæan Society i London 1829. — The Royal Geographical Society i London 1838. — The Botanical Society i London 1838.

WAHLENBERG var en storväxt man med stark kroppsbyggnad, men utan fetma. Kroppens öfre del förde han något framåt lutad, säkerligen af vana att undersöka jord-grunden och natur-alstren på marken. Han hade ett stort bredlagdt hufvud, stor och i yngre år något fyllig ansigts-bildning, stora ljus-blå ögon, brunt ymnigt hår, som ännu intill en sednare tid bibehöll sin färg. En märkbar hufvudets darrning var honom egen; den hade redan börjat före hans 30:de år. Han hade en ledig, lätt och skyndsam gång, hvarföre det för mängden af dem, hvilka medföljde honom på hans utvandringar, icke alltid var lätt att följa honom. Såsom närsynt begagnade han ute städse lorgnettglas-ögon.

WAHLENBERG var en djupsinnig och uppfinningsrik tänkare, med ett klart och genomträngande förstånd, och med en upplyst uppfattning af de ämnen, öfver hvilka han tänkt. Hans påfund för vinnande af vissa vetenskapliga syften voro väl uttänkta, lätt verkställbara och fullkomligt ändamålsenliga. Han var en i hög grad all-

varlig man i alla företag såsom medborgare, embetsman och författare, med den största ihärdighet i föresatser och företag för nyttiga ändamål, för utförande af embets-göromål och för litterära arbeten. För honom var ett allvarligt arbete det högsta nöje.

Han var ock en man af den största möjliga karakters-fasthet och stadga, alltså pålitlig och derjemte vänfast. Han har genom betydliga egna uppoffringar med penning-lån hulptit många ibland sina ungdoms-bekanta eller kamrater, och sannolikt hafva flera af dessa lån af honom blifvit efterskänkta. — De råd, hvilka han gaf, då han fann skäl att gifva sådana, blefvo alltid de för ändamålet tjenligaste.

Han bevistade sällan större sällskaps-kretsar, och i dem var han vanligen tyst och sluten. WAHLENBERG var, såsom LINNÉ brukade säga om sig sjelf »till annat slagen». Deremot i en mindre krets, särdeles ibland dem, för hvilka han egde förtroende, och hvilka han värderade, var han språksam, och hans samtal voro i hög grad lärorika, så väl till följe af den mångsidiga bildning, hvilken han förvärfvat sig i allmänhet, som ock med anledning af hans vidsträckta studier i natur-vetenskaperna, och den erfarenhet han i dem vunnit genom forskning i skapelsens mångfald. I en sådan mindre krets var han ganska skämtsam och hans infall voro oftast naiva, samt lifvade äfven i sin mån umgänget.

Rättskaffenhet, redlighet och ett i allmänhet öppet väsende utgjorde hos WAHLENBERG stora och hedrande karakters-drag. Han yttrade sig alltid öppet och ärligt med afseende på sak, och städse utan afseende på person. Han afvek aldrig för någons »men», eller »om», så vidt han ej i dem kunde erkänna fullgiltiga skäl, hvilka han då alltid antog, ty sannings-kärlek och rätt-rådighet voro städse de ledande orsakerna till hans beslut i hvarje mål.

Han hade en stor lätthet att framställa sina tankar redigt, klart, i hög grad systematiskt ordnade, derjemte äfven öfvertygande, och på ett ganska städat och vårdadt språk, i väl valda ordalag. Han kunde för öfrigt med den största ledighet när som helst återtaga ett afbrutet arbete, sysselsättningar med de allvarligaste undersökningar, efter att hafva länge nog varit hindrad af stundom talrika främmandes besök för flerfaldigt olikartade ändamål.

Såsom Embetsman iakttog WAHLENBERG allt det, som pligt och heders-känsla fordrade. Aldrig försummade han sina föreläsningar intill sin sista sjukdom, och äfven då han såsom Rektor kunnat vara fri ifrån föreläsningar, förestod han likväl desamma, till och med under cholera-tiden i Upsala år 1834, då likväl föreläsningarna i allmänhet inställdes under höst-terminen. — Consistorii sammankomster bevistade han städse, ehuru han derstädes blott yttrade sig uti mål, som angingo hans vetenskap.

Sina föreläsningar hade han med stor omsorg utarbetat, och under sin Professors-tid hade han flera gånger omarbetat desamma med tillägg enligt sednare upptäckter och en nyare bepröfvad erfarenhet.

Han följde noga sin Vetenskaps framsteg, och han inköpte derföre beständigt nyare botaniska arbeten, ibland hvilka funnos en mängd prakt-verk. Han införskref årligen böcker för omkring ettusende R:dr B:ko, oberräknadt ett eller annat prakt-verk, som derjemte nästan årligen inköptes. Den Bokhandlare, hvilken i sednare tider införskref hans böcker, ansåg, att WAHLENBERGS Bibliothek kunde anses värdt minst tjugotusende R:dr B:ko.

WAHLENBERG hyste högaktning för alla vetenskaper, öfvertygad att hvar och en af dem bidrog i sin mån till samhällets upplysning och välgång.

I sednare tider har man ofta ansett, att Natural-Historien bör vid ett Universitet hänföras till den Filosofiska Fakulteten, emedan nämnde vetenskap numera ofelbart hörer till den allmänna bildningen. WAHLENBERG yttrade härom, att han aldrig kunde frångå den åsigt, »att en Lära om lefvande Organismer tillhör rättare och ändamåls-enligare en Medicinsk Fakultet än en Filosofisk».

Den krets af bekantskaper, inom hvilken WAHLENBERG i Upsala umgicks, var fåtalig. Ibland hans äldsta bekanta voro tvenne män, för hvilka han hyste en på högaktning grundad vänskap, och med hvilka han förnämligast och förtroligast umgicks, så väl uti yngre år som under medel-åldern. En af dem var hans ungdoms-vän, sedermera Hof-Predikanten och Prosten Theol. DR:EN JONAS WAHLSTRÖM i Lillnor af Carlstads Stift. Denne så allmänt högaktade man var den vän, hvilken WAHLENBERG högst värderade och heldst ibland alla bekanta såg hos sig. Med honom rådförde sig WAHLENBERG ofta, så väl i lefnadens flerfaldiga förhållanden, som i de lärda språk-studierna, då han behöfde upplysningar för sina litterära arbeten, och vanligen var det DR: WAHLSTRÖM, som åtminstone en gång om dagen kl. 11—12 förmiddagen åtföljde WAHLENBERG, då han gick att taga motion och frisk luft, hvilket äfven skedde i de yngre åren klockan 4—5 eftermiddagen. I sednaste tider var det endast eftermiddags-promenaden, som WAHLENBERG fortsatte. Han vistades också då under somrarna nästan beständigt i Botaniska Trädgården eller i Orangerierna för anordningars utförande derstädes, och han hade således derunder en tillräcklig rörelse. Under vintern tillbragte han det öfriga af dagen vid sina studier och till författande af sina talrika och mångsidiga litterära arbeten. Under de öfriga blidare års-tiderna företog han i yngre åren städse talrika botaniska utvandringar, då han vanligen gick ensam, endast någon gång tillåtande

en eller annan Student, hvilken derom ifrigt anhöll, att få åtfölja. Både under yngre åren och i medel-åldern uppsteg han vanligen klockan fyra eller fem på morgonen och gick genast till sitt arbete.

Den andre, hos hvilken WAHLENBERG med särdeles förtroende umgicks, var Medicinæ Professorn D:r C. ZETTERSTRÖM, hvilken han under sin medelålder nästan dagligen på en kort stund besökte vid hemvägen ifrån sin eftermiddags-promenad. — Då D:r WAHLSTRÖM lemnat Upsala blef det Prof:r ZETTERSTRÖM, med hvilken WAHLENBERG rådförde sig så väl i sina medborgerliga som i sina litterära angelägenheter. För öfrigt umgicks han stundom äfven med några få andra Embets-kamrater, såsom med Domprosten D:r THORSANDER och Prof:r WALMSTEDT, äfvenväl med Ingeniör RIDDERBJELKE; i sednare åren umgicks han ock med Prof:r GUSTAF SVANBERG, Prof:r WALLQVIST, D:r LIEDBECK samt slutligen med Prof:r PALMBLAD.

Sedan WAHLENBERG blef Botanices Prof:r inbjöd han nyss efter hvarje vår-termins slut flera ibland sina embets-kamrater på en afton hos sig i Botaniska Trädgården. Resande Botanister såg han ofta hos sig till middagar, men Studenter umgingos ej hos honom.

Ibland de personer, för hvilka WAHLENBERG hyste en stor högaktning, var Prof. OLOF SWARTZ, om hvilken WAHLENBERG brukade säga, att SWARTZ i sin Vetenskap (Botanik) var en universel man. WAHLENBERG hade ock till SWARTZ många förbindelser för talrika tjänster; det var SWARTZ, som städe hos Kongl. Vetenskaps-Akademien utverkade de flersaldiga penning-understöd, hvilka WAHLENBERG erhöll ifrån nämnde samfund. SWARTZ förskaffade WAHLENBERG ofta till låns nödiga böcker, och då någon gång i botaniskt hänseende ett råd behöfdes, så var det SWARTZ, hvilken för detta ändamål anlätades. De
växlade

växlade städse bref i botaniska ämnen, och på det att ej WAHLENBERG's talrika och ofta förtroliga bref skulle komma i främmande hand efter SWARTZ's död, inköpte WAHLENBERG dem för 50 R:dr Rgs af enkan efter Revisor OL. SWARTZ, Professorens son.

Så hederligt hjälpsam, som WAHLENBERG onekligen var emot bekanta, stadda i penning-bekymmer, så föga meddelsam var han deremot, då fråga blef om att ifrån sina växt-samlingar bortgifva exemplar, vare sig till landsmän eller utländningar. Han tillkännagaf öppet, att han hade med stora omkostnader och under högst besvärliga resor hemfört sina växter, och att han derföre ansåg billigt, att han erhöll jemngoda växter igen för dem, hvilka han meddelade. En begäran, eller en önskan, att erhålla exemplar af hans insamlade växter afslog han oftast med ett skämt eller med en ordlek. Så t. ex. då en student en gång besökte WAHLENBERG när han hade framme sina alp-växter ifrån Luleå-Lappmark, gaf han studenten först några få växter, men då denne, beundrande dessa, tillkännagaf sin lifliga önskan att ännu dertill bekomma en och annan art, knäppte WAHLENBERG honom på fingrarna, skämtsamt yttrande: »cupido habendi», och tillslöt duplett-bundtarna, hvilka aldrig mera öppnades för sollicitanten under hans student-tid. — Då Professor J. J. ROEMER i Zürich, kort efter WAHLENBERG's återkomst ifrån sin utrikes resa, skref till honom och utbad sig några exemplar af den af WAHLENBERG på berget Pilatus i Schweitz upptäckta *Draba tomentosa*, svarade honom WAHLENBERG: »Min herre har närmare till Pilatus än jag».

Den man, af hvilkens umgänge WAHLENBERG i vetenskapligt hänseende ansåg sig hafva lärt mer, än af någon annan, var den namnkunnige Geologen LEOPOLD v. BUCH. Också hyste WAHLENBERG för densamme en

djup högaktning, och han yttrade sig alltid om v. BUCH med uttryck af en innerlig känsla af förbindelse och tacksamhet. Det är ock denne lärde, hvilken WAHLENBERG i sina efterlemnade anteckningar benämner »sin störste välgörare», i anseende till vidden och värdet af de användbara kunskaper, hvilka han inhämtat genom det lärorika umgänget med honom.

Den största och nästan enda beskyddare, hvilken WAHLENBERG egt var Förste Archiatern D:r PEHR v. AFZELIUS, hvilken utverkade den åt WAHLENBERG sent gifna Professors-titeln samt förordnandet att ega säte och stämma i Medicinska Fakulteten med föreläsnings- och examens-skyldighet. Också hade WAHLENBERG städse ett fullt förtroende till v. AFZELIUS, och då WAHLENBERG någon gång talade om honom, så beklagade han dervid alltid, att v. AFZELIUS ej kunde öfvertalas att åtminstone åt efterverlden skänka sina handskrifna medicinska föreläsningar, om hvilka WAHLENBERG yttrade, att i praktiskt hänseende kunde i värde intet utgifvet medicinskt arbete med dem jemföras.

Derjemte erkände WAHLENBERG alltid med tacksamhet det stöd och den välvilja, som Professor P. F. AURIVILLIUS städse tilldelade honom under den tid, då WAHLENBERG innehade Adjunkts-befattningen vid Kongl. Vetenskaps-Societeten i Upsala.

Af WAHLENBERG finnes ett af Prof. SANDBERG måladt porträtt, hvarmed WAHLENBERG likväl ej var fullkomligt nöjd i anseende till hår-klädseln, i hvilken han ej igenkände sitt vackra brunlockiga hår. Han tillägger, att man för öfrigt ej kan klaga öfver porträttets olikhet, nemligen »i mindre upprymdt eller icke mediterande tillstånd». Troligen är det detta porträtt, som blifvit begagnadt i Gallerie af utmärkta Svenska Män, hvarest WAHLENBERG finnes lithografierad af CARDON, dock enligt mångas omdöme ej väl träffad. WAHLENBERG omnämner derjemte, att en tysk resande

artist, troligen DIETZ, ungefär vid samma tid i Upsala afmålat honom, och att »denna föreställning utföll långt mera animerad, hvilken således, om den skulle blifva utgifven, kan förut antagas verkligen vara bättre».

Af WAHLENBERG finnes ock ett litet såkalladt skuggporträtt, utklippt i svart papper under hans vistelse i Tyskland; man anmärkte det ibland hans papper efter hans bortgång.

Professor WAHLENBERG's från trycket utgifna arbeten äro:

1. Större Skrifter.

1. Utkast till en geografisk och ekonomisk Beskrifning om Kemi Lappmark. Af GÖRAN WAHLENBERG. — Med karta. Stockholm &c. 1804. — 4:o. Ss. 77.

Obs. Detta arbete är intaget i S. G. HERMELIN's Försök till Beskrifning öfver Lappmarken och Westerbotten, &c. Stockholm, 1810. — 4:o.

Minerographie von Lappland und Westbothnien nebst ein Auszug aus WAHLENBERG's Topographie von Kemi Lappmark. Von S. G. HERMELIN. Aus dem Schwedischen mit einigen Anmerkungen von J. G. L. BLUMHOF. — Freiburg, 1813. — 8:o. Mit 3 Kupf.-taf.n.

2. Tractatio anatomica de sedibus materiarum immediatarum in Plantis, quam Præsidi C. P. THUNBERG pro Gradu medico in Academia Upsaliensi publico subjecit examini GEORG WAHLENBERG. — P. I. Upsaliæ 1806. — P. II, III & IV, publice proponit G. WAHLENBERG. Upsaliæ. 1806 & 1807. — 4:o. Pp. 74.

Obs. Äfven utgifven med särskildt titelblad: GEORGI WAHLENBERG De sedibus materiarum immediatarum in Plantis. In quatuor sectiones divisa. — Upsaliæ &c. 1806 & 1807. — 4:o. Pp. 74.

Obs. Öfversatt af WAHLENBERG och införd i Ekonomiska Annaler &c, utgifna af Kongl. Vetenskaps-Akademien. År 1808, Juni månad. Ss. 36—65, Augusti månad. Ss. 50—81, September månad. Ss. 53—80, November månad. Ss. 33—52, December må-

nad. Ss. 31—62: Afhandling om Växt-ämnenas läge i Växterna; af GÖRAN WAHLENBERG, Med. Doktor.

3. Berättelse om Mätningar och Observationer för att bestämma Lappska Fjällens höjd och temperatur vid 67° graders Polhöjd, förrättade år 1807 af GÖRAN WAHLENBERG. — Med karta och 3 utsigter. — Stockholm &c. 1808. 4:o. ss. 58.

Obs. Detta arbete är intaget i S. G. HERMELIN'S Försök till Beskrifning öfver Lappmarken och Westerbotten &c. Stockholm, 1810. — 4:o.

Bericht über die Messungen und Beobachtungen zu Bestimmungen der Höhe und Temperatur der Lappländischen Alpen unter dem 67:sten Breitengrade, angestellt im Jahre 1807 von GEORG WAHLENBERG. Aus dem Schwedischen überzsetzt &c. Von FR. L. HAUSMANN. — Göttingen, 1812. — 4:o. Ss. 61 und 5 Tab.

Obs. En afdelning af detta verk (de Regionibus Plantarum) finnes på engelska öfversatt af DRYANDER, och infördt i Linnæi Lachesis lapponica, utgifven af SMITH. Appendix N:o II, pp. 274—282: Extract from WAHLENBERG'S Observationer om Lappska Fjällens höjd &c. — 8:o.

4. GEORGI WAHLENBERG Flora lapponica &c., &c. Cum Mappa botanico-geographica, Tabula temperaturæ et Tabulis botanicis XXX. — Berolini, &c. 1812. — 8:o. pp. LXVI & 550.

Obs. Underrättelser om WAHLENBERG'S Lappska resor och ett utdrag af hans inledning tll Flora lapponica finnas intagna i GILBERT'S Annalen der Physik. Jahrgang 1812. ss. 233—309:

Einiges zur physikalischen Erdbeschreibung von Lappland und über die Gesetze, nach welchen die Pflanzen verbreitet sind, von Dr WAHLENBERG (Ausgezogen aus Dessen Flora von Lappland. Von GILBERT.).

5. GEORGI WAHLENBERG de Vegetatione et climate in Helvetia septentrionali inter flumina Rhenum et Arolam observatis et cum summi septentrionis comparatis Tentamen. — Cum Tabula altitudinem montium terminosque Vegetationis monstrante et Tabula temperaturæ nec non Tabula bot. I. — Turici Helvetorum, &c. 1813. — 8:o. Pp. XCVIII & 200.
6. Flora Carpatum principalium &c. — Cum Mappa physico-geogr., Tabula altitudinem montium ostendente et 2 Tabulis botanicis. Göttingæ, &c. 1814. 8:o. Pp. CXVIII & 408.

7. Flora Upsaliensis, &c. a GEORGIO WAHLENBERG. Cum Mappa geographico-botanica Regionis. — Upsaliæ. &c. 1820. — 8:o. Pp. VIII & 495.
8. Flora suecica &c. edita a GEORGIO WAHLENBERG. Pars prior & posterior. Upsaliæ, 1824 & 1826. — 8:o. pp. 428 & 4. — pp. LXXXVIII & 429—1117.
Flora suecica &c. auctior et emendatior denuo impressa. Pars prior & posterior. Upsaliæ 1831 & 1833. — 8:o. pp. 445 & 2 & pp. XCVII & 447—1134 & 2.
9. Svensk Botanik, utgifven af Kongl. Vetenskaps-Akademien. — Nionde Bandet. Ifrån och med N:o 595—648 sammanfattadt af GÖRAN WAHLENBERG. Upsala, 1823—1825. — 8:o. — Tionde Bandet. N:ri 649—720. Upsala, 1826—1829. — Elfte Bandet. N:ri 721—738. Upsala, 1830. — 8:o.

2. Mindre Afhandlingar, införda i lärda Samfunds-Handlingar och i Journaler.

I ACHARI Supplementum Methodi Lichenum. (1803):

10. Novæ Lichenum Species.

I Kongl. Vetenskaps-Akademiens Nya Handlingar:

Tom. XXIII (1802) & Tom. XXIV (1803). C. Tab. IV:a:

11. Inledning till Caricografien, af G. WAHLENBERG. — Första, andra, tredje och fjerde afdelningen.

Obs. Fjerde Afdelningen är utgifven med särskild titel: Inledning till Caricografien af G. WAHLENBERG. — C. Tab. — Omtryckt i Annals of Botany. Vol. II. pp. 112—144: a monograph of the Genus Carex. By GEORG WAHLENBERG C. Tab. 8:o.

Tom. XXVI (1805); Tom. XXVII. (1806). C. Tab. Ia & Tab. IV:a:

12. Utkast till Gottlands Flora. Af G. WAHLENBERG.

Tom. XXVIII (1807), ss. 138—148:

13. Om Obstructiones Alvi i Lappmarken, förorsakade af mycket mjölkätande. Af GÖRAN WAHLENBERG.

Tom. XXX (1809). ss. 205—221:

14. Försök att genom Springkällors undersökande utforska temperatur-graden för växterna, som finnas vid Upsala och vid sjön Yngen i Wermland. Af GÖRAN WAHLENBERG.

Obs. Öfversatt i GILBERT'S Annalen der Physik. XLI:er Band. ss. 115—128: Beobachtungen über Quellenwärme und Erdtemperatur bei Upsala und am Yngensee in Wermland. Von GEORG WAHLENBERG.

Tom. XXXI. (1810): ss. 106—114:

15. Anmärkningar om Lappska Vegetationen med beskrifning om *Myosotis deflexa* eller ett nytt* *Förgät mig ej* från Lappland. Af GÖRAN WAHLENBERG. Tab. IV:a. (*M. deflexa* Wbg.).

Tom. XXXII (1811). ss. 1—18:

16. Rön om Springkällors temperatur vid Upsala, år 1810. Af GÖRAN WAHLENBERG.

Obs. Öfversatt i GILBERT's Annalen der Physik XLI:r Band, ss. 129—135: Ueber die Temperatur der Quellen bei Upsala im Jahr 1810. Von GEORG WAHLENBERG.

17. Rön om Springkällors temperatur och växternas förhållande uti rikets norra provinser anställda i afsigt att bestämma klimatet; af GÖRAN WAHLENBERG. — A. st. ss. 19—54.

Obs. Öfversatt i GILBERT's Annalen der Physik XLI:r Band. ss. 135—154: Beobachtungen über Quellenwärme und Natur und Ausbreitung der Gewächse in den nördlichen Provinzen von Schweden, um aus ihnen das Klima dieser Gegenden zu bestimmen. Von GEORG WAHLENBERG.

Tom. XXXII. (1811). ss. 198—207:

18. Rön om Springkällors temperatur i rikets södra provinser, anställda i afsigt att bestämma klimatet; af GEORG WAHLENBERG.

Obs. Öfversatt i GILBERT's Annalen der Physik XLI:r Band. ss. 155—161: Beobachtungen über Quellenwärme in den südlichen Provinzen Schwedens, von GEORG WAHLENBERG.

Obs. VON BUCH och GILBERT hafva till den tyska öfversättningen af WAHLENBERG's fyra afhandlingar om Jord-temperaturen i Sverige gifvit följande gemensamma titelblad:

Beobachtungen über Quellenwärme und Vegetation zur Bestimmung der Erd-Temperatur und des Klima's von Schweden. Von G. WAHLENBERG.

Tom. XXXIII. (1812). ss. 52—64:

19. Systematisk uppställning af växt-ämnena; af GEORG WAHLENBERG *).

*) I BERZELII afhandling: "Försök till en kemisk Nomenclatur". (Kongl. Vetenskaps-Akademiens Nya Handlingar. Tom. XXXIII (1812) ss. 28—74.

Obs. Öfversatt i GILBERT's Annalen der Physik. XIII:r Band. ss. 78—87: Systematische Anordnung der Pflanzenstoffe. VON GEORG WAHLENBERG.

I Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar:

20. Ytterligare anmärkningar om Ölands Natur; af GÖRAN WAHLENBERG. — För år 1821. ss. 305—319.
21. Anmärkningar vid *Cardamine parviflora*; af GÖRAN WAHLENBERG. — För år 1822. ss. 290—294.

I Nova Acta Regiæ Societatis Scientiarum Upsaliensis:

22. Plantæ tetradidymæ Ordinem Naturalem Filicibus proximum constituentes, determinatæ et quoad generationem illustratæ a G. WAHLENBERG. Vol. VII. pp. 163—187: Tab. VI:a.
23. Petrificata Telluris suecanæ examinata a GEORGIO WAHLENBERG. Vol. VIII. pp. 1—116: Tab. I—IV & VII. f. 4—6.
24. Gottlandiæ Plantæ rariores Annis 1816, 1817 et 1818 detectæ a JOH. PETR. ROSÉN et jam conjunctim cum eo recensitæ a G. WAHLENBERG. Vol. VIII. pp. 203—257: C. Tab. V:a. f. 2.
25. Additamenta quædam ad Petrificata Telluris suecanæ a G. WAHLENBERG. Vol. VIII. pp. 293—296.

I Der Gesellschaft Naturforschender Freunde zu Berlin Magazin für die neuesten Entdeckungen in der gesammten Naturkunde:

26. Kamtschadalische Laub- und Lebermoose, gesammelt auf der russischen Entdeckungs-Reise von dem Herrn Hofrath TILESUS, und untersucht von Dr: G. WAHLENBERG. Fünfter Jahrgang. Berlin. 1811. — 4:o. ss. 289—297: Tab. VII. f. 2 & 3. (*Encalypta corniculata* Wahlenb. f. 2. — *Marchantia saccata* Wahlenb. f. 3).
27. Nähere Bestimmung des Begriffs und der Benennung einiger Pflanzengefässe; mit Rücksicht auf seine Schrift: De sedibus materialium immediatarum in Plantis, aufgesetzt von G. WAHLENBERG. (Vorgelesen am 3:ten März 1812). Sechster Jahrgang. — Berlin 1814. — 4:o. ss. 25—36:

Obs. Omtryckt i GILBERT's Annalen der Physik. Neue Folge. XV:r Band (Leipzig. 1813). ss. 42—62: Ueber die Gefässe der Pflanzen. VON G. WAHLENBERG.

Svea. — Tidskrift för Vetenskap och Konst:

28. Om Svenska Jordens Bildning. Af G. WAHLENBERG. — Första Häftet. — Upsala &c. 1818. 8:o. ss. 1—77: Första Häftet. Andra Upplagan. Tillökt och förbättrad. Upsala &c. 1824. ss. 1—99: Om Svenska Jordens Bildning. Af G. WAHLENBERG. 8:o.

Geologisk afhandling om Svenska Jordens Bildning. Af D:r GEORG WAHLENBERG. — Särskildt aftryck ur Andra förbättrade Upplagan af Sveas Första Häfte. — Upsala. PALMBLAD & C., 1824. — 8:o. — ss. 99 (& 2).

29. LINNÉ och hans Vetenskap. Ett Bidrag till Fäderneslandets Vetenskaps-Historia. Af G. WAHLENBERG. — Femte Häftet. Upsala. PALMBLAD & C. 1822. — 8:o. ss. 69—130.

I J. BERGGREN's resor i Europa och Österländerne. — Andra Delen. — Bihang. I. Växtförteckning. ss. 3—70:

30. Växter i Österländerne samlade af J. BERGGREN; och nogare bestämda af GÖRAN WAHLENBERG. Omtryckt i Journalen Isis. 1828.

I Skandia. — Tidskrift för Vetenskap och Konst. — Utgifven af Svenska Litteratur-Föreningen:

31. Historisk Underrättelse om' Upsala Universitets Botaniska Trädgård 1836. Af GÖRAN WAHLENBERG. Nionde Bandet. — Upsala &c. 1837. — 8:o. ss. 51—74:

Flora oder allgemeine Botanische Zeitung. &c. XXI. Jahrgang. Ir Band. Regensburg, 1838. — 8:o. — Beiblätter zur allgemeinen botanischen Zeitung. 1838. N:o I. ss. 37—76: Historischer Bericht über den botanischen Garten der Universität Upsala. Von GÖRAN WAHLENBERG, aus dem Schwedischen übersetzt von D:r CREPLIN in Greifswald.

I Läsning för Bildning och Nöje. Månadsskrift. Redigerad af V. F. PALMBLAD:

32. Huruledes och huruvida synes Sverige af naturen vara dömdt att förblifva ett fattigt land? Andra Årgången. Sjunde Häftet. Juli 1848. ss. 405—420.
33. Tillägg till Uppsatsen i föregående Häftet: Sverige ett fattigt land? Andra Årgången. Åttonde Häftet. Augusti. ss. 511 & 512.

34. Sverige — ett fattigt land? såsom grunden för svenska representationen? Andra Årgången. Åttonde Häftet. ss. 512—515.
35. Om Svenska Ängskötseln såsom Svenska Åkerbrukets Moder. — Bidrag till uppsatsen: Sverige ett fattigt land? i näst föregående tvenne Häftet. Nionde Häftet. September. ss. 574—578.

Obs. I FR. OTTO'S & DIETRICH'S Allgemeine Garten-Zeitung finnes en af WAHLENBERG författad afhandling såsom ett svar på en af Prof. HORNSCHUCH skrifven uppsats »Om Styrelsen vid Botaniska Trädgårdar».

Uti EDW. OTTO'S Blumen-Zeitung 1850. ss. 148—162 förekommer äfven en af WAHLENBERG författad afhandling såsom svar i anledning af en förut af Hr DANIEL MÜLLER skrifven uppsats om præfecturen i Botaniska Trädgårdar.

Biografi

ÖFVER

CARL FR. AF WINGÅRD,

ERKE-BISKOP, UPSALA UNIVERSITETS PRO-KANZLER, LEDAMOT
AF KONGL. SERAFIMER-ORDEN, EN AF DE ADERTON
I SVENSKA AKADEMIEN, M. M.

Från 1780 till 1818 innehades biskops-stolen i Göteborg af JOHAN WINGÅRD. Såsom så mången annan i stat och kyrka utmärkt man hade han utgått från bondeståndet. Han hade anseende som värtalare, och var aktad och ärad som verksam embetsman, redlig medborgare, varm konungavän och förträfflig husfader. Hans hustru var FREDRIKA AF DARELLI, en för sin fromhet, sina husmoderliga dygder och sitt under en långvarig svår kroppssjukdom bevisade tålmod högt värderad qvinna. Dessa makars tredje barn, sonen CARL FREDRIK, föddes d. 26 Sept. 1781 i Stockholm, der fadren ännu vistades, sedan han från kyrkoherdeembetet i Jacobs och Johannis församlingar blifvit befordrad till biskop i Göteborg. Den unge CARL FREDRIK WINGÅRD gjorde goda studier dels i Göteborg och dels i Upsala. Vid universitetet i sistnämnda stad erhöll han den filosofiska graden år 1803 och ådagalade snart derefter genom en akademisk afhandling sin förtroliga bekantskap med den klassiska forntiden och dess litteratur. Fältet för den framtida verksamheten blef elementarläroverket. Han blef snart bibliothekarie, vikarierande lärare, gymnasii adjunkt och slutligen lektor vid det offentliga läroverket i Göteborg. Som lektor deltog han äfven i stiftsstyrel-

sen. Hans förtjenster af undervisningsverket äro mycket stora. Med utmärkta kunskaper, stort nit och en alldeles ovanlig skicklighet och kraft i undervisningen var han en af vårt lands förträffligaste skollärare. Såsom deltagande i stiftsstyrelsen var han vaksam, oförtruten, en trofast och god medhjelpare åt den åldrige fadren. Han tillvann sig derigenom odelad aktning och tillgifvenhet af stiftets presterskap. Detta kallade honom, när fadren afsomnade år 1818, nästan enhälligt till sin biskop, hvartill han ock af Konungen samma år utnämndes. Angående hans biskopsverksamhet må anföras hvad en fullt trovärdig och af ingen jäfvad domare sagt: »såsom styresman af sitt stift och vårdare af dess läroverk blef WINGÅRD af få svenska biskopar upphunnen, af ännu färre, om ens af någon, öfverträffad. Med den noggrannaste uppmärksamhet och den sorgfälligaste omvårdnad omfattade han alla de till hans embetsförvaltning hörande angelägenheter, det religiösa och sedliga livvets utveckling, den vetenskapliga bildningens fortgång vid läroverket, folkundervisningen, fattigförsörjningen o. s. v. Alla prester och lärare inom stiftet kände han noga, följde deras tienstgöring med en aldrig tröttnande uppmärksamhet, umgicks med dem på ett sätt, som förenade förmannens allvar och värdighet med embetsbrodrens vänlighet och hjertlighet, och utvidgade genom ofta företagna embetsresor sin bekantskap med dem och med församlingarnes tillstånd». Äfven på läroverken utöfvade han det mest välgörande inflytande; »för lärjungarne förblef han hvad han varit som lärare, en faderlig vän, som uppmuntrade och belönade deras flit, glädde sig åt deras framsteg och afhjelpade deras behof genom ofta betydliga understöd, hvilka ej sällan fortforo äfven efter deras afgang till universitetet *)». Denna skildring

*) Personalier öfver framlidne Erkebiskop af WINGÅRD, bifogade den vid hans jordfästning hållna likpredikan.

af biskopen i Göteborg är ock en skildring af WINGÅRD såsom erkebiskop. Han blef detta efter den oförgätlige WALLIN år 1839, sedan han redan under nästföregående erkebiskopsledighet haft rum å förslaget och mycket varit i fråga till embetets erhållande. Huru troget och oförtrutet han som biskop och erkebiskop uppfyllde de många särskilta offentliga och enskilta åligganden, som honom tillhörde, ådagalägges af en dagbok, hvilken han började föra i och med detsamma han tillträdde biskopstjensten i Göteborg, och hvilken han fortsatte till de sista veckorna af sin lefnad. Han antecknade deri allt som i hans embetsmannalif förekom, huru han det ansåg, och hvad han dervid tillgjorde. Han antecknade det kort, men troget och ärligt, så att han i anteckningarne hade en förträfflig ledning för sitt minne och för de tillgöranden, som en annan gång kunde komma i fråga. Anteckningarne genomlysas ock af den omisskänneligaste fromhet, af den djupaste undergifvenhet för gudomlig anordning, af obrottslig trohet mot konung och konungahus, af den varmaste kärlek till fäderneslandet och allt deri godt och vackert. De återspegla det ädlaste sinne och den största embetsmannaduglighet. Jemte det att WINGÅRD såsom biskop ådagalade denna i alla sitt embetes särskiltheter, hade han ock den djupa blick i kyrkans allmänna väsende, den vidsträcktta öfversigt af dess fordringar och den stora fasthet och kraft i sina kyrkliga åsigter, att han kunde vara kyrkan i det hela till utomordentligt stort gagn, att han kunde tillgodose dess behof, afvärja dess faror, och, när det gällde, föra dess talan med stort mannamod, samt sålunda för detsamma vara en inflytelserik målsman och försvarare. Såsom sådan aktades och ärades han af hela det svenska presterskapet. Han var luthersk-evangelisk tro osvikligt tillgifven; han ansåg denna hafva fått ett skönt och riktigt uttryck i den svenska kyrkan, och derföre fasthänge ock hans hjerta vid denna, och han ville

hafva den bevarad och aktad sådan som den af fäderne blifvit upprättad.

Såsom biskop var WINGÅRD skyldig att deltaga i landets riksdagar. Han gjorde det oafbrutet från och med år 1818. Vid riksdagarne 1828—30, 1834—5 var han tillstädes som sitt ständs vicetalman. Vid de nästföljande var han i kraft af sitt embete ståndets talman. Både såsom riksdagsman och såsom öfverläggningarnes ledare ådagalade WINGÅRD en ovanligt stor sakkännedom, en aldrig bristande uppmärksamhet, en stor skicklighet och ett aldrig svikande mod. I de beskyllningar man någon gång gaf honom, att han med blind, till och med illasinnad ifver vidhöll det gamla och motverkade allt nytt, således ock all förbättring och all förkofran, hade man orätt. Han älskade visst det gamla och verkade för dess bibehållande, men ej längre än han ansåg det vara godt och nyttigt. Och så länge han ansåg det för nyttigt, lät han icke hvarken förleda sig eller skrämma sig från dess försvarande. Utan all tvekan om det rätta och goda i sina afsigter och bemödanden hade han vid det motstånd, som dessa väckte, det orubbligaste mod, den fullkomligaste fasthet. Han var icke utan känslighet för bifall och beröm, men han lät likaså litet de högas gunst som folkets bifall och de förvillades hotelser och våldsamheter afleda sig från den väg han ansåg för den rätta. Han fördrog äfven våldet med den största jemnmodighet. Såsom ordförande var han utmärkt skicklig, men icke alltid fullkomligt lugn. Tilltagande sjuklighet och leda vid det öfvermåttan uttänjda och onyttiga talandet gjorde honom mången gång otålig. Men äfven i otåligheten såg man hans varma hjerta, och då man tillika erkände hjertats redlighet och godhet och hela mannens storhet och värde, så böjde man sig gerna äfven för otåligheten och förbiseelserna, och i ordföranden såg man mindre den officielle mannen, »allas tjenare», såsom han någon

gång på skämt kallade sig, än den högt förtjente kyrkofursten och den vördade fadren.

WINGÅRD hade lärdom, men icke en lärdom som uttryckte sig genom författarskap. »Mitt författarskap», sade han en gång, »tillhör ej boksamlingarne, utan ägnas åt folket» *). WINGÅRD var talare, och står såsom sådan mycket högt. Af honom finnas en mängd predikningar och andra religiösa tal. De äro varma, allvarliga, samt christliga, ofta sinnrika, icke alltid i uttrycket okonstlade. Derjemte var WINGÅRD tillfällighetstalare, och en utomordentligt lycklig. Hans skarpa öga lät honom snart finna det i hvarje sak egendomliga, hans fyndighet lärde honom, huru det på bästa sätt skulle framställas, och genom sitt stora herravälde öfver språk saknade han aldrig ord för hvad han ville säga. I hans tal, och icke minst i de improviserade talen, var rikedom på tankar och egendomligheten, kraften och klarheten i uttryck lika slående, lika beundransvärd. Såsom tillfällighetstalare har WINGÅRD måhända af ingen blifvit öfverträffad. Ändtligen var ock WINGÅRD minnestecknare. Icke sällan anmodades han att lägga en minneskrans på bortgångnas grafvar. Han gjorde det med kärlek till de bortgångnes goda egenskaper, med grannlagenhet och konstrikhet i uttryck, med värma i känsla och tankar, samt alltid med obrottslig ärlighet och sanning. Bland hans minnestal står det öfver Landshöfdingen i Göteborg, Grefve ROSEN mycket högt. Ännu förträffligare är kanske det, som han vid sitt inträde i Svenska Akademien höll öfver företrädaren, Grefve GUSTAF LAGERBJELKE. Det kan gerna gälla såsom ett mästerstycke i minnesteckningskonsten. Blott ett enda egentligen lärdt arbete har från WINGÅRDS hand utgått: Öfversigt af christna kyrkans senare händelser och nuvarande till-

*) Minnestelet öfver Grefve LAGERBJELKE i Sv. Akad:s Handl. 19:e Bandet.

stånd, Upsala 1843. Det är en frukt af flitig om och något sporadisk läsning och varm kärlek till kyrkan, och förräder en mycket utbredd bekantskap med tilldragelserna i denna. WINGÅRDS öfriga skrifter, alla, utom de första akademiska, af populär riktning, äro på flera ställen förtecknade *), och behöfva icke här å nyo angifvas. På deras återutgifvande i en samling lärer man vara betänkt.

WINGÅRD saknade icke yttre utmärkelser. Akademier, lärda och medborgerliga samfund upptogo honom gerna till medlem. Han älskade arbete i föreningar och var i sådana en likaså verksam som gerna sedd medarbetare. Särdeles kärt var honom arbetet i Bibelkommissionen. Af de Konungar hvilka han tjenade hade han de utmärktaste prof af ynnest och förtroende. Af Vetenskaps-Akademien blef han ledamot år 1838. Hans öfriga ledamotskap och utmärkelser äro på flera ställen upptecknade **).

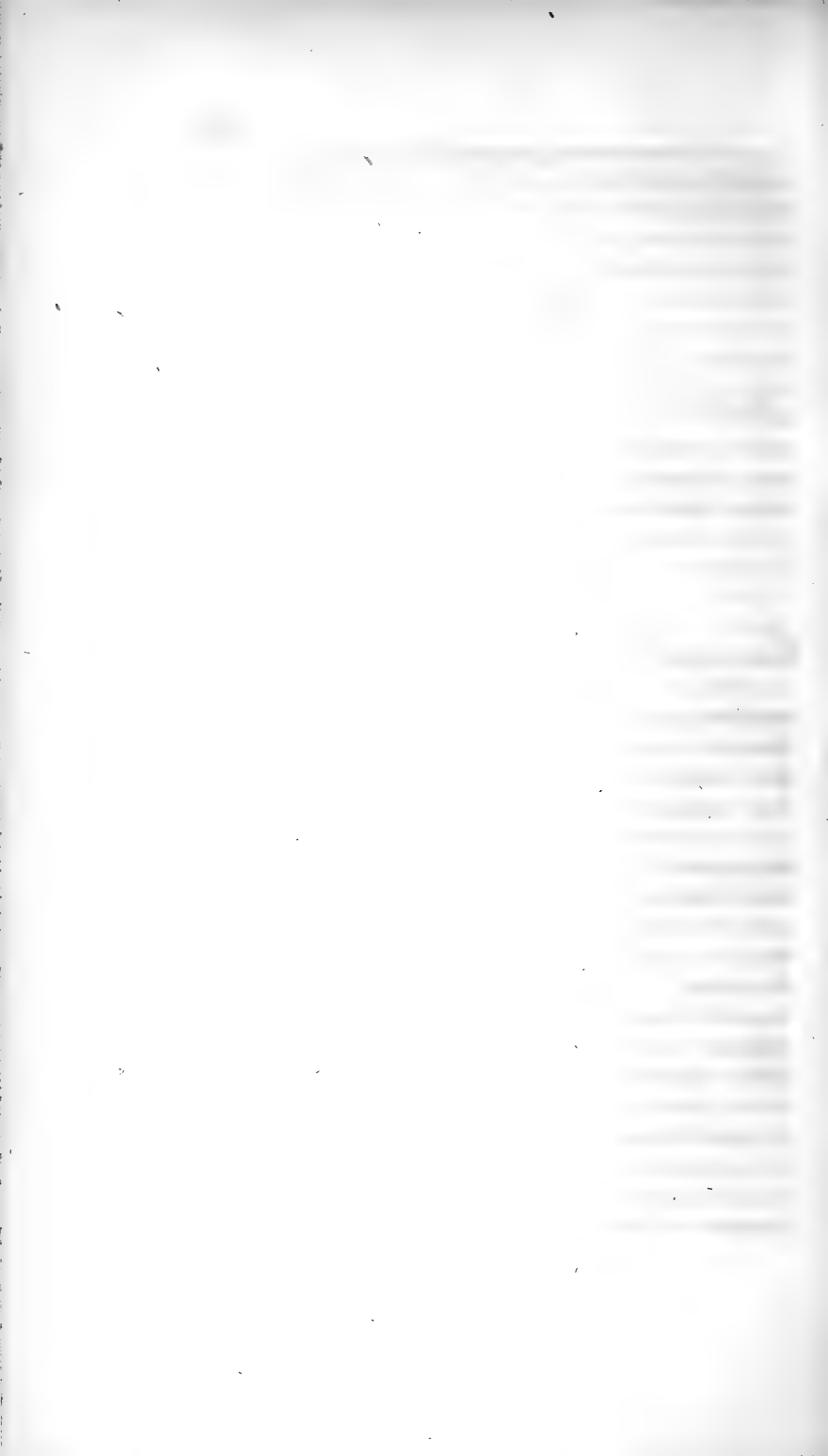
Till lynne och sinnesart var WINGÅRD icke alltid jemn. Psychisk värma och fysisk sjuklighet gjorde ytan skroflig och det yttre beteendet någon gång strängt och hårdt. Men i det inre bodde mildhet, godhet och kärlek bredvid allvar och kraft. I humor var han stark; icke ens sarkasmen fattades honom, när den behöfdes. I konsten att stäffa dårskap, tillbakavisa narraktighet och näpsa påflugenheter och okynne var han en stor mästare. Kärare var det honom dock att gifva vänliga råd och anvisningar, att afhjelpa behof, biträda der hans biträde behöfdes, sammanhålla och skydda, der något höll på att sönderfalla och förgås. Att dessa hans vackra och ädla bemödanden erkändes, var honom icke likgiltigt. Han såg det med nöje. Deremot kunde han ock lätt fördraga

*) Personalierna, Stiftsmatriklar, Upsala stifts Herdaminne o. a. st.

***) I personalierna, matriklar, o. a. st.

draga att de misskändes. Motgång och ovilja bar han med en alldeles ovanlig styrka. Ovilja rönte han äfven icke så sällan och i icke ringa mått. Men den aftog med åren och man lärde sig att allt mer och mer inse hans stora förtjenster och värde. Hans sista år var ett år af allmän tillgifvenhet, aktning och vördnad. Han afled på sin egendom Sunnersta, ej långt från Upsala, d. 19 September 1851. Hans stoft hvilar bredvid fadrens på Tölö kyrkogård i Norra Halland.

Biografi

ÖFVER

FRIHERRE CONSTANTIN D'OHSSON,

ENVOYÉ EXTRA-ORDIN. OCH MINISTER PLENIP. VID KONGL. PREUSSISKA OCH SACHSISKA HOFVEN, KOMMENDÖR MED ST. KORSET AF KONGL. NORDSTJERNE- OCH KONGL. DANSKA DANNEBROGS-ORDEN, RIDDARE AF KONGL. PREUSSISKA RÖDA ÖRNS ORDENS FÖRSTA KLASS.

CONSTANTIN D'OHSSON föddes i Tarapia vid Bosforen i grannskapet af Constantinopel, af Armenianska Christna föräldrar, den 26 November 1779. Fadren, IGNATIUS MURADGEA, som då var förste tolk vid svenska missionen, blef adlad med namnet MURADGEA D'OHSSON, och modren, EVA COULÉLI, var dotter af en bankir med detta namn.

Vid 5 års ålder, då fadren, som ägde en betydlig förmögenhet, tagit afsked och flyttat till Paris, blef sonen derstädes lemnad till en enskild uppfostringsanstalt, i hvilken han förblef i 7 år, eller till år 1794, då fadren, i anseende till revolutionens stormar, lemnade Frankrike. Sonen åtföljde då till Wien, hvarest han intogs uti Theresianska militärskolan, dock på kortare tid. Han återvände 1793 till Constantinopel med fadren, som blifvit utnämnd till svensk Minister derstädes, efter Envoyén von Asp. Under vistandet här öfvade sig den unge D'OHSSON i orientaliska språken.

Då han, i anseende till fadrens anställning, numera kunde anse sig som svensk undersåte, begaf han sig till Sverige och Upsala universitet 1798, hvarest han un-

dergick kanzli-examen redan året derpå, och blef in-skrifven som e. o. kanzlist i expedition för utrikes ärenderne 1799, under Grefve BARCKS d. v. chefskap. Den ledighet han njöt i denna befattning, begagnade han, i afvaktan på anställning i diplomatiska corpsen, att med sin far resa till Paris, 1801, sedan denne erhållit o begränsad tjänstledighet från sin ministerplats, i följd af Ryska hofvets klagomål och beskyllningar att han befordrade Fransmännens sak vid Ottomaniska Porten. Det var under denna vistelse i Paris, som D'OHSSON sysselsatte sig med forskningar i de kongl. bibliothekens orientalska manuskript-samlingar, för att erhålla materialier till en historia öfver Tschingis Khan och hans dynasti, hvarest han återkom till Sverige 1804, och blef året derpå skickad såsom Legations-sekreterare till Madrid, hos svenska Ministern Baron ADLERBERG. Men då, 1806, beskickningen blef återkallad, begaf sig D'OHSSON med den tillbaka till Sverige.

Han förblef hemma till 1807, då han, såsom Legations-sekreterare, åtföljde den utnämnde svenska Ministern vid Berlinska hofvet, v. BRINKMAN. Resan ställdes öfver Stralsund, hvarest GUSTAF ADOLF då vistades, men fort-sattes till Memel, hvilken stad var den enda, som lemnades Preussen efter freden i Tilsit. Königsberg öfvergafs dock snart af franska arméen, då missionen åtföljde Konungen af Preussen, som med familj begaf sig dit, vid slutet af året 1807. Men som på våren 1808 Sverige befann sig i krig med både Ryssland och Frankrike, så erhöll Ministern v. BRINCKMAN preussiska regeringens tillsägelse, att lemna dess hufvudstad. Beskickningen begaf sig då till Pillau, hvarifrån en svensk fregatt öfverförde den till Carlskrona.

Då, vid samma tid, spanska Cortez hade konstituerat sig under namn af Junta centrale, beslöt GUSTAF ADOLF skicka en Minister till regeringen, som stridde mot den fransyska usurpationen, och valde dertill dåvarande

Envoyén i England **Baron ADLERBERG**, hvilken ersattes derstädes af v. **BRINCKMAN**. **D'OHSSON** följde såsom Legations-sekreterare, och tillbragte vintern 1808—9 i Sevilla. Men på våren, sedan, efter svenska statshvälfningen, ett fredligt förhållande med Frankrike inträdde, blef den Spanska beskickningen återkallad, som begaf sig till London, der **D'OHSSON** stannade till hösten, då han återvände till Sverige, sedan **Baron v. ENGSTRÖM** hade efterträdt **Presidenten EHRENHEIM**, såsom Minister för utrikes ärenderna.

Våren 1810 åtföljde **D'OHSSON** till Paris den beskickning, som utgjordes af d. v. **Baronerne LAGERBJELKE** och v. **ESSEN**, i och för fredsunderhandlingarne med **Kejsar NAPOLEON**. **D'OHSSON** underrättade sig, vid genomfarten af Skåne, om tilldragelserna vid **Kronprins CARL AUGUSTS** död, och var sedan en bland de förste, som fick hälsa **Prinsen af PONTE CORVO** för Sveriges thronföljare.

Det följande året, när **Baron LAGERBJELKE** blef hemkallad, utsågs **D'OHSSON** till **Chargé d'affaires**, och stannade i Paris under kampagnen mot Ryssland i en grannliga belägenhet, enär Sverige alltmer aflägsnade sig från Frankrikes intressen, tildess han, i Januari 1813, anbefalldes begära sitt pass, hvarefter han begaf sig till Sverige. Emellertid, då **Kronprinsen** hade beslutat öfvergå till **Pomern** och taga befälet öfver en armé Svenskar, Ryssar, Preussare och **Mecklenburgare**, blef **D'OHSSON**, få dagar före afresan, skickad till **Hertigen af Mecklenburg**, att gifva tillkänna svenska truppernas tåg genom landet; afslöt en konvention med **Mecklenburgska regeringen**, om svenska arméens underhåll derstädes, och förblef i **Schwerin**, tildess fiendtligheterna, efter stilleståndet i **Plesswitz**, åter begynte. Han begaf sig då till **Berlin**, der han stannade till våren 1814, då han infann sig i **Kronprinsens** högkvarter i **Lüttich**, hvarifrån han åtföljde **II. K. II.** till Paris, få dagar efter de allierade arméernas intåg i denna hufvudstad.

D'OHSSON, som under dessa stora Europeiska hvälningar fått vara dem så nära, att han haft tillfälle ådagalägga sina grundliga och lugna politiska åsikter, i bredd med ovanlig språkkunskap och vetenskaplig bildning, emottog nu sin första befordran i hemlandet, då han utnämndes till Chef för Kabinettet, vid Kronprinsens återkomst från Paris, der Baron WETTERSTEDT, jemte Ambassadören STEDINGK, qvarblifvit att avsluta freden mellan Sverige och Frankrike. D'OHSSON följde sedermera Kronprinsen till Norrige, och blef skickad, med Generalerne SKJÖLDEBRAND och BJÖRNSTJERNA, till Moss, att avsluta konvention med Prins CHRISTIAN om afsägelsen af Norska thronen. Efter utförandet af detta uppdrag, blef D'OHSSON, vid återkomsten till höggvarteret i Fredrikstad, af Kronprinsen skickad med detta fredsfördrag till Uddevalla, der Konung CARL XIII då befann sig, vid hvilket tillfälle D'OHSSON utnämndes till Riddare af K. Nordstjerneorden.

Ändtligen, efter de norska underhandlingarnes lyckliga avslutande, förblef han hemma i sitt förvärfvade fädernesland i tvänne år, eller till 1816 års slut. Ehuru träget sysselsatt i Kabinettet för utrikes ärender, egnade han all den tid, som dervid lemnades honom öfrig, åt vetenskapliga och litterära forskningar. Det var under denna epok D'OHSSON dagligen träffades i BERZELII laboratorium, rastlöst sysselsatt med analyser af flere mineralier, öfver hvilka de afhandlingar han författat återfinnas i uppsatsen på utgifne skrifter. Kongl. Vetenskaps-Akademien fann dessa så värderika, att de fingo rum i Handlingarne, och D'OHSSON invaldes till ledamot 1817.

Han måste dock nu begifva sig på den beskickning, hvartill han redan 1816 var utnämnd, såsom Envoyé extraordin. vid nederländska hofvet. Ifrån vistelsen derstädes erhöi han dock ledighet att tvänne gånger resa till Paris, för besörjandet af fortsättningen till det stora arbete, »*Tableau general de l'Empire Ottoman*»,

i två volumer, som hans far redan åren 1787 och 1789 påbörjat och fortsatt till sin död, 1807. Tredje och sista delen af detta dyrbara verk fullbordades år 1821 af D'OHSSON, med samma prakt i upplaga och plancher, som de förra.

Under Arfprinsen OSCARS resa 1822 blef D'OHSSON, följaktigt från Aix la Chapelle till Holland, hvarest han, såsom Minister, redan förut gjort svenska regeringen stora tjänster. Han ledsagade Prinsen vid hans besök hos Konungen och Drottningen på deras slott van Loo, samt hos deras Kongl. Högheter Prinsen och Prinsessan af Oranien på deras lustslott Soestdyk, och derifrån på resan genom Amsterdam, Haag, Brüssel och Lüttich, då Prinsen afreste till Bayern.

Ännu en gång begaf sig D'OHSSON till Paris, år 1823, för sina litterära arbeten, sedan han slutat författandet af »*Mongolernas Historia*», af hvilken 4:sta delen nu utgafs i Paris, sedan han i 20 år samlat materialier till detta arbete. Återkommen till Haag, sommaren 1824, erhöll D'OHSSON tjänstledighet, att återvända till Sverige. Men denna innefattade egentligen en indragning af beskickningen, för besparing åt ministerkassan. Han hade vid detta tillfälle, 1824, blifvit Kommendör af K. Nordstjerne-orden.

Våra svenska lärda samfund emottogo denna frejdade landsman med all den välkomma de äga att bjuda. D'OHSSON blef 1825 vald till ledamot af Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien, året derpå Præses i Vetenskaps-Akademien, vid hvilket præsidii nedläggande han höll tal »*Om Chemiens framsteg, från dess ursprung till närvarande tid*». Samma år kallades han äfven till President i Vitterhets-Akademien; och var ledamot af flera utländska lärda och vittra sällskaper. Alltid deltagande i vetenskapliga, äfvensom i vittra ämnen, fick han dock åt fäderneslandet icke länge egna sin arbetsförmåga i denna väg. Efter Friherre

BRANDELS död, i Berlin, utnämndes D'OHSSON år 1834 till Minister så väl derstädes, som i Dresden. Huru tillförlitligt han motsvarade detta maktpåliggande förtroende, hade han vid flere ministeriella uppdrag tillfälle att ådagalägga; och under 1848 års oroligheter, då till och med hans hus var hotadt med sköfling, fick han, i den sanna massans försvar, erfara till hvilken grad han, såsom mångårig invånare i staden Berlin, gjort sig af den oförevillade allmänheten aktad och afhållen.

I sitt enskilda lif njöt D'OHSSON all den sällhet som ett lyckligt äktenskap bereder, sedan han blifvit förenad med en älskvärd maka, Fröken Friherrinnan LOUISE VAN GROVESTEN, född i Holland. Det behag hon med de älskeligaste egenskaper spridde i hans hus, gjorde det till ett bland de mest ansedda inom deras umgängeskrets. Många Svenskar och Norrmän, som erfärit denna välvilliga, alltid öppna gästfrihet, skola ock förvara ett tacksamt minne af D'OHSSON och hans älskvärda maka. Han var i öfrigt städse tillgänglig för de landsmän, som behöfde hans råd och hjälp, och mottog med välbehag ett visadt förtroende till hans beredvillighet. Bredvid sina öfriga befattningar förblef han alltid vetenskaperna trogen, hvarföre han ock synnerligen hugnades af vetenskapsmäns besök, som aldrig lemnade hans arbetsrum eller hans samtal, utan att medföra någon vinst ur det rika förrådet af D'OHSSONS studier och iakttagelser.

D'OHSSON var begåfvad med en stark, ehuru mindre kroppsväxt, ett lugnt, man skulle kunna säga diplomatiskt lynne, och var derigenom mera fåordig, ehuru alltid upplysande i tal och samqväm. Hans helsa hade måhända förblifvit mera stadgad på Bosforens stränder, än vid Östersjöns. Likväl uppnådde han, genom ett städse varsamt ordnadt lefnadssätt, 72 års ålder. Men den sista tiden led han mycket af en oåtkomlig och derigenom obotlig sjukdom (en incarcererad njursten), under hvilka

plågor D'Onsson slutade sitt verksamma lif d. 26 December 1854.

Af Friherre D'ONSSON utgifna skrifter:

Tableau general de l'Empire Ottoman. 3:dje volumen.

Histoire des Mongols.

Tal vid Præsidiï nedläggande i Vetenskaps-Akademien, Om Chemiens framsteg till närvarande tid. 1817.

Memoire sur la Gravitation universelle, la Pression de l'Air et les Théorèmes d'Hydrodynamique. Extraits d'Études sur les principes des Sciences physiques. Utgifven efter Författarens död. Berlin 1852.

Uti Kongl. Vet. Akademiens Handlingar:

Analys af Broddbo Granater.

— *af Malacolit från Björnmyresveden.*

— *af Chondroit från Pargas i Finland.*

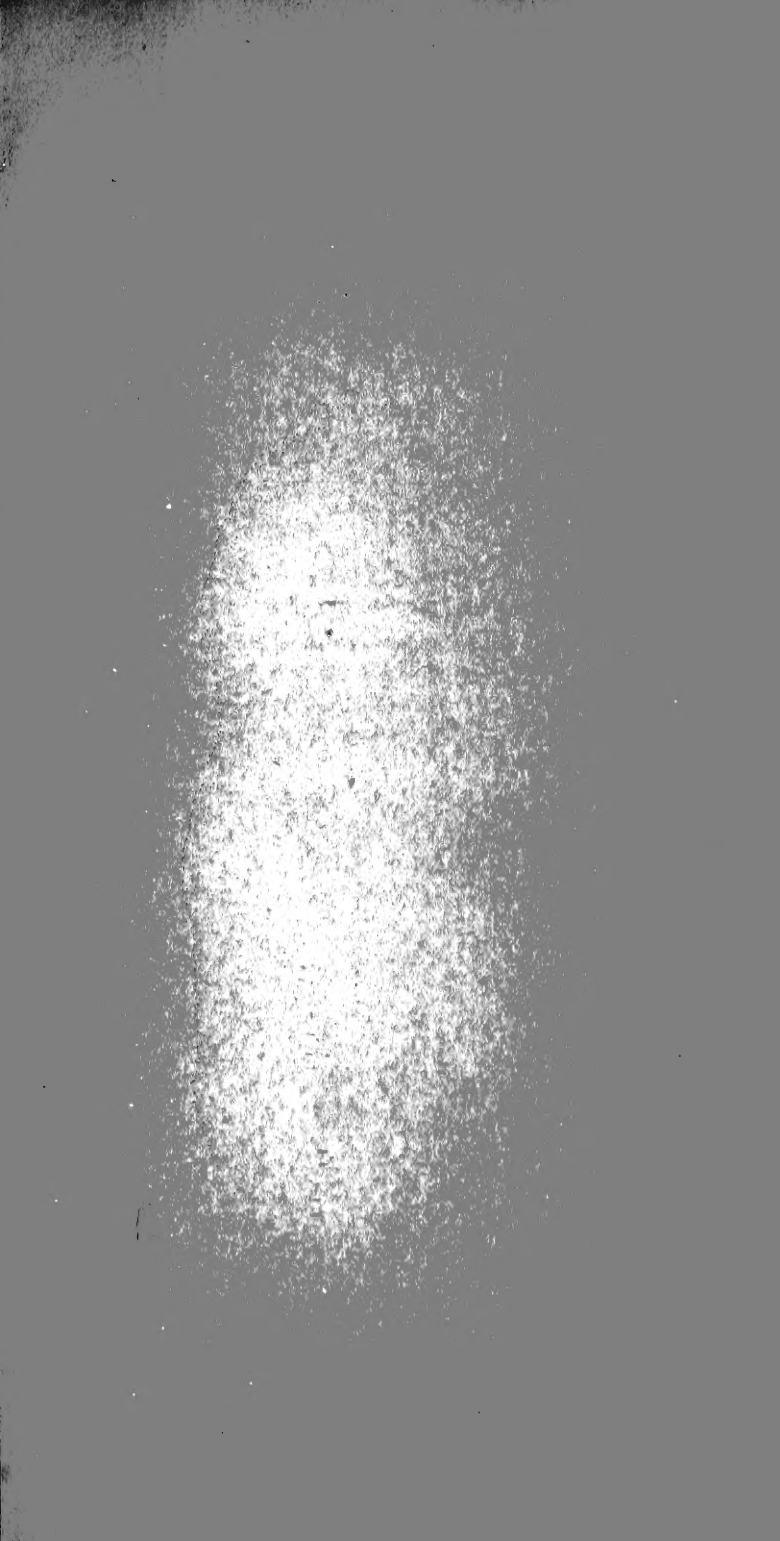
INNEHÅLL.

<i>Anmärkningar om dödligheten hos barn i Sverige åren 1831 till och med 1845; af J. G. COLLIN</i>	sid.	1.
<i>Entomologiska anteckningar under en resa i Södra Sverige 1851; af CARL H. BOHEMAN</i>	»	53.
<i>Anteckningar vid de Skandinaviska Växterna i LINNÉS Herbarium; af C. HARTMAN (Forts. från 1849)</i>	»	211.
<i>Biografi öfver Medicinal-Rådet J. F. SACKLÉN</i>	»	427.
» » <i>Medicinæ och Botanices Professoren G. WAHLENBERG</i>	»	431.
» » <i>Erke-Biskopen m. m. CARL FREDRIK AF WINGÅRD</i>	»	507.
» » <i>Envoyéen, Friherre CONSTANTIN D'OHSSON</i>	»	545.

FÖRTECKNING

på Författarne till de i 1851 års Handlingar införda afhandlingar.

- BOHEMAN, CARL H., Entomologiska Anteckningar
under en resa i Södra Sverige 1851 . . . sid. 53.
- COLLIN, J. G., Anmärkningar om dödligheten hos
barn i Sverige åren 1831 till och med 1845 » 1.
- HARTMAN, C., Anteckningar vid de Skandinaviska
Växterna i LINNÉS Herbarium (Forts. från 1849) » 211.
-

S
NYLS
Stockholm

AMNH LIBRARY

100168145

